

A MAGYARORSZÁGI HOLOKAUSZT BIBLIOGRÁFIÁJA

I-II. KÖTET

Randolph L. Braham Park Kiadó által megjelentetett munkájának digitalizált változata.

A Szerző megbízásából készítette a
Wesley János Lelkészképző Főiskola Theológus és Lelkész Szak

A KŐRÖSMEZŐ – KAMENYEC-PODOLSZKIJ-I DEPORTÁLÁS 75. ÉVFORDULÓJA ALKALMÁVAL.

Közreműködtek: Blandl Borbála, Géczi Róbert, Majsai Tamás (projektvezető),
Majsai-Hideg Tünde, Pápai Dezső, Radomír Mária, Szalva Péter.

A feldolgozás a Park Kiadó kötetének szöveg- és szerkesztéshű mása.
Kizárólag néhány nyilvánvaló elírási hibát javítottunk.

A tévedéseket, elírásokat szívesen korrigáljuk a bibliotheka@wjl.hu címre érkező jelzések alapján.

AZ ELEKTRONIKUS VÁLTOZAT KERESKEDELMI FORGALOMBA NEM HOZHATÓ!

A kötet további könyvészeti adatai:

© 2010 Randolph L. Braham
© 2010 Park Könyvkiadó, Budapest

SZERKESZTETTE RANDOLPH L. BRAHAM

**A szöveget gondozta Lovass Gyöngyvér
Műszaki szerkesztő Szabados Erzsébet
Szaklektor Tibori Szabó Zoltán
A borítót tervezte Gerhes Gábor
Tördelés Malum Stúdió**

**Készült az OOK Press Kft.-ben
Printed in Hungary**

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó	13
Bibliográfiai rövidítések	18
Szószedet	23

ALAPVETŐ FORRÁSMUNKÁK

Útmutatók	27
<i>Általános művek 1-3</i>	27
<i>Holokausz 4-11</i>	27
Bibliográfiák	29
<i>Általános művek 12-28</i>	29
<i>Zsidóellenes 29</i>	31
<i>Holokausz 30-48</i>	31
Enciklopédiák 49-56	34
Kronológiai 57-63	36
Kutatási és levéltári források 64-109	37
Historiográfiai tanulmányok 110-17	43
Metodológiai és kutatási problémák 118-122	44
Nevek 123-135	44
Térképek 136-144	46

A HOLOKAUSZT HÁTTERE

Történelem	49
<i>Általános művek 145-215</i>	49
<i>Zsidók Magyarországon 216-267</i>	59
Antiszemitizmus és rasszizmus 268-331	67
Magyar fasizmus 332-360	76
Zsidók és a Tanácsköztársaság 361-364	80
A fehérterror 365-370	81
A sajtó 371-385	82
Oktatás és kultúra 386-422	84
<i>A numerus clausus 423-436</i>	88
Az emigráció kérdése 437-442	90
Menekültek Magyarországon 443-456	91
Demográfiai és statisztikai tanulmányok 457-465	93
Szociális és gazdasági problémák 466-513	95
A cionizmus kérdése 514-523	102
Az asszimiláció kérdése 524-527	103
Antiszemita irodalom	104
<i>Magyar 528-542</i>	104
<i>Német 543-550</i>	105
Zsidóellenes törvényhozás	107

<i>Háttér 551-578</i>	107
<i>Az első zsidótörvény parlamenti vitája 579-580</i>	111
<i>A második zsidótörvény parlamenti vitája 581-585</i>	111
<i>A harmadik zsidótörvény parlamenti vitája 586</i>	112
Zsidótörvények szövege	112
<i>Általános 587-595</i>	112
<i>Az első zsidótörvény 596-598</i>	113
<i>A második zsidótörvény 599-625</i>	114
<i>A harmadik zsidótörvény 626-629</i>	117
Attitűdök és reakciók a zsidóellenes törvényhozásról	117
<i>Az ellenzék reakciói: általában 630-639</i>	117
<i>Az ellenzék az első zsidótörvényről 640-649</i>	118
<i>Az ellenzék a második zsidótörvényről 650-661</i>	120
<i>A törvény támogatóiról általában 662</i>	121
<i>Az első zsidótörvény támogatói 663-664</i>	121
<i>A második zsidótörvény támogatói 665-674</i>	122
<i>A harmadik zsidótörvény támogatói 675-679</i>	123
<i>Az 1942-es zsidótörvény támogatói 680</i>	124
Az antiszemita kamarák és szakmai egyesületek 681-684	124
A munkaszolgálat és a munkaszolgálatosok	125
<i>Általános 685-792</i>	125
<i>Személyes visszaemlékezések 793-908</i>	139
Tömeggyilkosságok a német megszállás előtt és után	157
<i>Általános 909-913</i>	157
<i>A kamenenyec-podolszkiki tömeggyilkosság és előzményei 914-928</i>	157
<i>A délvidéki vérengzés 929-964</i>	160
A szombatosok sorsa 965-969	164
A magyarországi németek és a Volksbund 970-980	165
A zsidókérdés a német-magyar kapcsolatokban 981-997	167
A német megszállás 998-1005	170

A HOLOKAUSZT

Átfogó munkák 1006-1031	171
Közös munkák 1032-1071	176
Általános munkák 1072-1360	184
Mártírkönyvek 1361-1423	222
Községek és vidékek 1424-1906	235
Emlékíratok és személyes visszaemlékezések 1907 -2493	293
Naplók és tanúvallomások 2494-2555	383
Interjúk 2556-2592	393
Dokumentumgyűjtemények 2593-2608	398
Magyar politikai személyiségek visszaemlékezései és összefüggő tanulmányok 2609-2670	401
Német személyiségek visszaemlékezései 2671-2674	410
A Zsidókérdést Kutató magyar intézet 2675-2680	411
A zsidó tanács	412
<i>Általános 2681-2724</i>	412

<i>Zsidó közösségi vezetők</i> 2725-2730	419
<i>Mit tudtak és mikor a végső megoldásról?</i> 2731-2733	419
<i>Berend Béla rabbi ügye</i> 2734-2745	420
Nagyobb internálótáborok Magyarországon	422
<i>A Rökk Szilárd utca internálótábor</i> 2746-2751	422
<i>A Horthy-ligeti internálótábor</i> 2752-2754	423
<i>A kistarcsai internálótábor</i> 2755-2759	423
Elkobzás és kisajátítás	424
<i>Általános</i> 2760-2804	424
<i>Az SS-Weiss Manfréd Művek-megegyezés</i> 2805-2816	430
A Szálasi-éra	432
<i>Általános művek</i> 2817-2853	432
<i>A halálmenetek</i> 2854-2867	436
Ellenállás	438
<i>Általános művek</i> 2868-2907	438
<i>Zsidó ellenállás</i> 2908-3002	443
<i>Az ejtőernyősök</i>	459
<i>Általános művek</i> 3003-3006	459
<i>Szenes Hanna</i> 3007-3033	460
Mentőakciók	463
<i>Általános művek</i> 3034-3080	463
<i>A Pozsonyi Segélyező és Mentőbizottság</i> 3081-3086	470
<i>A Budapesti Segélyező és Mentőbizottság</i> 3087-3100	472
<i>Kasztner Rezső tevékenysége</i> 3101-3120	474
<i>A Joel Brand-misszió</i> 3121-3135	478
<i>Az Isztambuli Segély-és Mentőbizottság</i> 3136-3140	480
Nemzetközi álláspontok és reagálások	482
<i>A semleges és a szövetséges hatalmak álláspontjai és reagálásai</i>	482
<i>Általános munkák</i> 3141-3145	482
<i>A nyugati szövetségesek</i> 3146-3155	483
<i>El Salvador</i> 3156-3159	484
<i>Nagy-Britannia</i> 3160-3167	485
<i>Palesztina (Yishuv)</i> 3168-3173	487
<i>Románia</i>	488
<i>Általános munkák</i> 3174-3190	488
<i>A Carmilly–Şorban állítólagos mentési akció</i> 3191-3212	491
<i>Spanyolország</i> 3213-3226	496
<i>Svédország</i>	497
<i>Általános művek</i> 3227-3234	497
<i>A Svéd Vöröskereszt</i> 3235-3239	499
<i>Raoul Wallenberg küldetése</i> 3240-3353	500
<i>Svájc</i> 3354-3356	515
<i>Carl Lutz tevékenysége</i> 3357-3363	515
<i>Saly Mayer tevékenysége</i> 3364-3365	517
<i>A Szovjetunió</i> 3366-3368	517
<i>Az Egyesült Államok</i>	518
<i>Általános művek</i> 3369-3387	518
<i>A Háborús Menekültügyi Hivatal</i> (War Refugee Board) 3388-3391	522

<i>Vatikán</i> 3392-3394	523
Nemzetközi szervezetek	523
<i>Nemzetközi Vöröskereszt</i> 3395-3412	523
<i>Nemzetközi zsidó szervezetek</i> 3413-3427	526
A keresztény egyházak álláspontjai és reagálásai	529
<i>Általános művek</i> 3428-3460	529
<i>A római katolikus egyház</i> 3461-3497	534
<i>Szent Kereszt Egyesület</i> 3498-3501	539
<i>Mindszenty József bíboros ügye</i> 3502-3510	540
<i>A protestáns egyházak</i> 3511-3550	541
<i>Jó Pásztor Misszió</i> 3551-3553	546
A Vatikán és a budapesti nunciatura 3554-3563	547

A HÁBORÚ UTÁNI IDŐSZAK

A maradék zsidó közösség	550
<i>Általános művek</i> 3564-3642	550
<i>Túlélő- és mártírlisták</i> 3643-3652	561
<i>Demográfiai és statisztikai tanulmányok</i> 3653-3705	563
<i>Egészségügyi és pszichológiai problémák</i> 3706-3760	571
<i>Társadalmi és gazdasági problémák</i> 3761-3835	578
<i>Az emigráció kérdése</i> 3836-3839	588
<i>Zsidó szervezetek és intézmények</i> 3840-3856	589
<i>A gyerekek</i> 3857-3859	591
<i>Oktatás, tankönyvek és kultúra</i> 3860-3890	592
<i>Teológiai tanulmányok</i> 3891-3908	597
Szépirodalom és művészet	600
<i>Áttekintő és kritikai művek</i> 3909-3921	600
<i>Általános irodalmi művek</i> 3922-4147	602
<i>Munkaszolgálatokkal kapcsolatos művek</i> 4148-4163	632
Antológiák 4164-4180	634
Színművek és dalok 4181-4192	637
Költők és költészet	639
<i>Általános munkák</i> 4193-4267	639
<i>Koncentrációs táborok</i> 4268-4271	647
<i>Munkaszolgálatokkal kapcsolatos költészet</i> 4272-4288	648
Kiállítások, fényképek és illusztrációk 4289-4368	650
Filmek és dokumentumfilmek 4369-4397	661
Forgatókönyvek, recenziók és kommentárok 4398-4409	666
Irodalmi, történelmi és filozófiai elmélkedések 4410-4443	668
Megemlékezések	673
<i>Általános</i> 4444-4485	673
<i>Vallási vezetők megemlékezései</i> 4486-4493	678
<i>Közösségi vezetők megemlékezései</i> 4494-4499	679
<i>Írók, művészek, tudósok és sportemberek megemlékezései</i> 4500-4595	680
<i>A keresztény igazak megemlékezései</i> 4596-4672	691
<i>Emléknepok</i> 4673	701
Rehabilitáció és kárpótlás	701

<i>Általános</i> 4674	701
<i>A zsidóellenes törvények eltörlése</i> 4675-4676	701
<i>Rehabilitációs törvények</i> 4677-4681	702
Holtta nyilvánítási ügyek 4682-4686	702
Kárpótlás 4687-4712	703
Békeszerződések 4713-4719	709
A Kasztner-ügy Izraelben	710
<i>Az elsőfokú bíróság</i> 4720-4721	710
<i>A legfelsőbb bíróság</i> 4722-4723	710
<i>Áttekintések és kommentárok</i> 4724-4800	711
Háborús bűnösök pereit: nemzetközi rész	722
<i>A Nemzetközi Katonai Törvényszék</i> 4801-4802	722
<i>A Nürnbergi Katonai Törvényszék</i> 4803-4806	723
Német háborús bűnösök pereit	723
<i>Általános művek</i> 4807-4809	723
<i>Kurt Becher</i> 4810-4813	724
<i>Adolf Eichmann</i>	725
<i>Általános művek</i> 4814-4842	725
Az Eichmann-per	729
Az izraeli rendőrség által felvett jegyzőkönyvek Eichmann kihallgatásáról 4843	729
Tanúk kihallgatásainak jegyzőkönyvei 4844-4846	730
A vád 4847	732
A Jeruzsálemi Kerületi Bíróság tárgyalásainak jegyzőkönyvei 4848	732
A védelmet összegző fellebbezés megindoklása 4849	733
A Jeruzsálemi Kerületi Bíróság ítélete 4850	734
A fellebbezés 4851-4852	734
A legfelsőbb bíróság tárgyalásainak jegyzőkönyvei 4853-4854	735
Bizonnyítékok indexe 4855	736
Az izraeli minisztériumok által kiadott hivatalos gyűjtemények 4856-4861	736
Az Eichmann-per: áttekintések és magyarázatok 4862-4874	738
<i>Más német háborús bűnösök pereit</i> 4875-4897	740
Jugoszláv háborús perek 4898-4899	744
Kanadai háborús perek 4900-4904	744
A jeruzsálemi főmufti és a magyarországi holokauszt 4905-4908	745
Háborús bűnösök és népbírói perek: Magyarország	746
<i>Általános művek</i> 4909-4983	746
<i>Háborús bűnösök és népbírói perek</i> 4984-5251	756
Kollaboráció és kollaboránsok 5252-5277	789
Magyar nácik és radikális jobboldaliak a szabad világban 5278-5285	793
Magyarázatok, visszatükrözések és viták	795
<i>Általános művek</i> 5286-5323	795
<i>Kommunista</i> 5324-5340	800
<i>Szociáldemokrata és kisgazdapárti</i> 5341-5352	803
<i>A Bibó-vita</i> 5353-5369	804
<i>A felelősségi vita</i> 5370-5379	807
Magyar náci irodalom 5380-5387	809

Neonácizmus és neoantiszemitizmus 5388-5446	810
Zsidó–keresztény kapcsolatok 5447-5451	818
Vérvádak és rituális gyilkossági ügyek 5452-5469	818
Holokauszttagadás és -torzítás 5470-5511	821
Függelék 5512-5573	827

MUTATÓK

Szerzők névjegyzéke	837
A referenciákban említett személyek névjegyzéke	889
Földrajzi nevek jegyzéke	905

[I. KÖTET]

ELŐSZÓ

Talán a világtörténelem egyetlen eseményét sem dokumentálták annyira alaposan, mint az európai zsidóknak a náci korszak idején véghezvitt megsemmisítését. A könyvtárak polcait szinte zsúfolásig megtöltik a holokauszt különböző vonatkozásait vizsgáló könyvek és folyóiratok. Ennek a humán és a társadalomtudományok területén született irodalomtömegnek a jelentős százaléka arra a katasztrófára vonatkozik, amelynek szenvedő alanya a magyar zsidóság volt.

Közvetlenül a háborút követő időszakban – Magyarországon csakúgy, mint másutt a náci által uralt világban – a holokausztról főképpen a koncentrációs és a munkatáborok túlélői jelentettek meg könyveket és cikkeket. E kiadványok jelentős része önéletrajzi jellegű volt, és azokat a rettenetes tapasztalatokat összegezte, amelyeket szerzőik a gettókban, a lágerekben és a munkatáborokban éltek át.

Az említett időszak személyes beszámolóinak többsége történelmi szempontból felbecsülhetedennek bizonyult. Ezek – az 1946-1948 között kiadott dokumentumkötetekkel együtt – hiteles, első kézből származó részleteket szolgáltatottak a „végső megoldás” programjáról, amelyet a náci és magyar bűntársaik a második világháború alatt kiterveltek és végrehajtottak.

A kommunista rendszerek, amelyek Kelet-Közép-Európában 1947-48-ban a Szovjetunió segítségével hatalomra kerültek, gyakorlatilag megtiltották azoknak a holokauszttal kapcsolatos munkáknak a megjelentetését, amelyek nem a kommunisták – többnyire a fikció kategóriájába tartozó – ellenállási tevékenységét hangsúlyozták. Ezek a rendszerek a zsidókérdést és a holokauszt ügyét a történelem orwelli fekete lyukába süllyesztették. Különösen igaz ez a sztálini korszakra (1948-1953), amikor a szovjet tömb államai a gonosz antiszemita propagandakurzus, illetve a cionizmus és az újonnan alapított Izrael Állam delegitimációja mellett kötelezték el magukat. A kommunisták által e korszakban támogatott, a zsidókérdéssel és a holokauszttal kapcsolatos kiadványok célja az volt, hogy eltérő fokú vehemenciával bizonyítsák: a második világháború idején a cionisták valójában együttműködtek a náciakkal az európai zsidóság megsemmisítése érdekében.

A propagandakampány Magyarországon valamivel kevésbé volt intenzív, talán annak köszönhetően, hogy Budapesten viszonylag nagyszámú zsidó túlélő élt, akik közül sokan a kommunista párt tagjai voltak. Így néhány zsidó szakember, köztük közismert történészek és levéltárosok, igen értékes, holokauszttal kapcsolatos dokumentumgyűjteményeket publikáltak.

A sztálinizmus összeomlását, de különösen az 1956-os, szovjetellenes nemzeti felkelést követően a magyarországi kulturális légkör valamelyest enyhült. A következő évtizedekben Kádár János nemzeti-kommunista rendszere lehetővé tette a valamivel normálisabb civil társadalom kifejlődését. Történészek és társadalomtudósok sora érzett késztetést arra, hogy a Horthy-éra egymást követő kormányainak politikáit és döntéseit górcső alá vegye. Jelentős számú könyvet és tudományos tanulmányt közöltek az ellenforradalmi időszak (1919-1945) különféle vonatkozásairól. Az említett tudósok közül sokan kiemelten foglalkoztak azzal az antiszemita kurzussal, amely az 1920-as numerus clausus törvény – az első világháború utáni Európában az első zsidóellenes jogszabály – elfogadásával vette kezdetét. A szovjet blokk többi országához képest a magyarországi kommunista rendszer viszonylag nagyszámú,

holokauszttal kapcsolatos irodalmi és tudományos munka kiadását engedélyezte. E kiadványok zömét zsidó értelmiségiek írták vagy szerkesztették, akik közül sokan Budapesten éltek túl a vészkorszakot. Különösen értékesek voltak azok a dokumentumgyűjtemények, amelyek a világ más részein élő kutatók és tudósok számára lehetővé tették a magyarországi holokauszt tanulmányozását. Ily módon a Kádár-rendszer alatt Magyarországon kiadott, holokauszt témájú tudományos és irodalmi művek kiegészítették azokat, amelyek a világ más országaiban láttak napvilágot.

A kommunista rendszer 1989-es összeomlása és az ennek nyomán létrejött magyarországi többpártrendszer körülményei közepette felélénkült mind a holokauszt -, mind pedig a zsidótanulmányok iránti érdeklődés. Több zsidó oktatási és kulturális szervezet megalapításával párhuzamosan a rendszerváltást követő évtizedekben jelentős számú, holokauszttal és zsidósággal kapcsolatos könyv és tanulmány megjelentetésére került sor, zsidó és keresztény szerzők tollából. A korábban zárt könyvtárakhoz és levéltári anyagokhoz való hozzáférés számos kutató számára lehetővé tette a magyarországi zsidóság történelmének vizsgálatát és dokumentálását, mind országos, mind pedig helyi szinteken. Az ebben az időszakban kiadott legértékesebb munkák között olyan jól dokumentált történelmi tanulmányok voltak, amelyek általában a holokauszt különböző aspektusait vizsgálták, vagy azt a sorsot, amellyel a zsidó közösségek egyes tagjainak szembe kellett nézniük.

Jelen bibliográfiai munka célja az, hogy egyetlen kötetbe gyűjtse azoknak a könyveknek, tanulmányoknak és cikkeknek a referenciáit, amelyek a magyarországi holokauszt aspektusaival foglalkoznak. A kötet mindazokat a referenciákat tartalmazza, amelyek eredetileg az 1962 és 2008 között angol nyelven megjelent négy bibliográfiai kötetben szerepelnek. Helyet kaptak benne azok is, amelyek figyelmetlenség miatt az említett négy kötetből kimaradtak, továbbá azok, amelyek 2009 végéig láttak napvilágot.

Kötetünk összesen 5573 könyv, tanulmány és cikk referenciáját tartalmazza, amelyek számtalan nyelven, a világ sok részén jelentek meg. Az újságcikkeket és a könyvrecenziókat – néhány kivételtől eltekintve – kihagytuk. Az újságcikkek esetében kivételt főképpen azokkal a cikkekkel tettünk, amelyek a felszabadulás utáni első években jelentek meg, vagy történelmi szempontból értékes részleteket tartalmaznak. A könyvrecenziók esetében kivételt képeztek azok, amelyek sajtósági kérdések vagy történelmi események általános áttekintését is tartalmazzák.

A referenciákat – címek és alcímek alatt – ábécérendbe soroltuk. A héber, orosz és jiddis nyelvű referenciákat magyar átírásban közöljük. Az idegen nyelvű referenciáknál a címek magyar nyelvű fordítását szögletes zárójelben tüntettük fel. Az egyes referenciákhoz, amikor azok tartalmát a cím nem jelzi, rövid annotálást adtunk. A munka használatát megkönnyítendő a bibliográfiát a referenciarövidítések listájával, szószedettel, továbbá szerzői, személy- és földrajzi névjegyzékkel láttuk el.

A Csehszlovákiától, Jugoszláviától és Romániától 1938 és 1941 között visszacsatolt területeken található helységek esetében a magyar településneveket használtuk. A szóban forgó települések jelenlegi vagy 1938 előtti nevét a kötet olvasói Sebők László Magyar neve? című munkájában (Budapest, Arany Lapok, 1990) találják.

Akárcsak az általam korábban kiadott bibliográfiai kötetek, a jelen munka is sok barát és kolléga együttműködésével készült. Közülük egyesek magánszemélyként nyújtottak nekem felbecsülhetetlen segítséget, megosztva velem tudományos eredményeiket, mások különböző szervezetek és intézmények munkatársaiként működtek közre a munkában.

Szeretnék köszönetét mondani elsősorban Varga Lászlónak, a Holocaust Dokumentációs Központ és Emlékgyűjtemény (HDKE) volt munkatársának, aki elsőként vetette fel, hogy el kellene készíteni a magyarországi holokauszt magyar nyelvű általános bibliográfiáját – egy olyan gondolatot, amelyet lelkesedéssel fogadtam, és amelynek munkatervét kézfogással

pecsételtük meg. Nem rajta múltott, hogy elképzelése nem valósult meg. A HDKE munkatársai közül külön köszönöm Kovács Tamás és Csősz László munkáját, akik sok időt és energiát áldoztak arra, hogy megosszák velem a holokauszttal kapcsolatos bibliográfiai szakismereteiket. Nagy hálával tartozom Tibori Szabó Zoltán barátomnak, sok, holokauszttal kapcsolatos munka ismert szerzőjének, aki a magyar szöveg alapos szerkesztési munkáját végezte el. Hálás vagyok ugyanakkor Bock Júlia könyvtáros szakembernek, aki több száz referenciával járult hozzá a kötethez, valamint Bartus Lászlónak, a termékeny újságírónak, aki a bibliográfia több fejezetét magyarra fordította. Külön köszönet illeti Moshe Golan izraeli barátomat, aki nem szakképzett történészként vált a magyarországi holokauszt egyik szakértőjévé, és aki rengeteg időt és munkát fordított a héber szövegek magyar átírására.

Ez a bibliográfia nem készült volna el, ha nem élvezi számtalan barátom erkölcsi és anyagi támogatását. Közülük külön is köszönettel tartozom Gizella és Arie Edrichnek, Sheba és Jacob Grubernek, Saul Kagannak, Ann és Gaby Newmarknak, Elizabeth és Jack Rosenthalnak, valamint Jerry Silvának. A City University Graduate Centerének keretében zajló holokauszt-kutatás támogatásáért hálámat fejezem ki William Kellynek, a Graduate Center elnökének, illetve Frances D. Horowitznak, a Center for Jewish Studies igazgatójának.

Külön köszönet illeti Várszegi Gábort, a Fotex Rt. elnök-vezérigazgatóját, a J. and O. Winter Fund bőkezű mecénását, akinek támogatása révén nem csupán a holokauszttal kapcsolatos tanulmányok kiadása vált lehetővé, hanem a világ számos táján dolgozó fiatal kutatók is ösztöndíjban részesülhettek. A jelen munkában szereplő referenciák között jelentős számban található Winter-ösztöndíjasok által készített tanulmány.

Elismerésemet szeretném kifejezni Rochlitz Andrásnak, a Park Könyvkiadó tulajdonosának barátságáért és azért, hogy munkatársaival együtt átérezte a holokauszttal kapcsolatos forráskötet kiadásának történelmi jelentőségét. Mellette köszönetét mondok Lovass Gyöngyvérnek, Gelányi Mariannak és Szabados Erzsébetnek, három elismert szakembernek, akikkel öröm volt együtt dolgoznom.

Végül szeretném megköszönni feleségemnek, Elizabethnek műszaki és szerkesztői tanácsain túlmenő erkölcsi támogatását és rendkívüli megértését.

Randolph L. Braham
New York, 2009. december

BIBLIOGRÁFIAI RÖVIDÍTÉSEK

BK-PK: Bárdos Katalin – Kardos Péter (szerk.): Diszkrimináció és üldöztetés: hatások és következmények. Konferencia, Budapest, 2000. november 10-12. Budapest, Animula, 2001, 168 o., illusztr.

BM-U: Mihok, Brigitte (szerk.): Ungarn und der Holocaust. Kollaboration, Rettung und Trauma. Berlin, Metropol, 2005, 175 o.

[Magyarország és a holokauszt. Kollaboráció, embermentés és trauma.]

DC: Cesarani, David (szerk.): Genocide and Rescue: The Holocaust in Hungary 1944. Oxford, Berg, 1997, 220 o.

[Népirtás és embermentés: a holokauszt Magyarországon 1944-ben.]

DZ: Deáky Zita – Csoma Zsigmond – Vörös Éva (szerk.): ...és hol a vidék zsidósága? Történeti és néprajzi tanulmányok a falusi, mezővárosi zsidók és nem zsidók együttéléséről. Budapest, Centrál – Európa Alapítványi Könyvek, 1994, 265 o.

EJ: Encyclopedia Judaica. Jeruzsálem, Keter Publishing, 1972, 16 kötet.

GF: Glatz Ferenc (szerk.): Az 1944. év históriája. Budapest, Lapkiadó Vállalat, 1984, 174 o.

GGE: Galili – Gemeiner Ervin (szerk.): Tanúk vagyunk...! Tel-Aviv, magánkiadás, 1970, 332 o.

JB-TK-1: Botos János – Kovács Tamás (szerk.): Visszatérés, újrakezdés. Budapest, Holocaust Dokumentációs Központ és Emlékgyűjtemény Közalapítvány, 2007, 79 o.

JB-TK-2: Botos János – Kovács Tamás (szerk.): Üldöztetés, embermentés, újrakezdés. Budapest, Holocaust Dokumentációs Központ és Emlékgyűjtemény Közalapítvány, 2007, 175 o.

JM-HE: Molnár, Judit (szerk.): The Holocaust in Hungary: A European Perspective. Budapest, Balassi Kiadó, 2005, 745 o.

JM-HH: Molnár Judit (szerk.): A holokauszt Magyarországon európai perspektívában. Budapest, Balassi Kiadó, 2005, 757 o.

KCs: Králl Csaba (szerk.): Holocaust emlékkönyv. A vidéki zsidóság deportálásának 60. évfordulója alkalmából. Budapest, Teljes Evangéliumi Diák- és Ifjúsági Szövetség (TEDISZ), 1994, 427 o., illusztr.

KL-JM: Karsai László – Molnár Judit (szerk.): Küzdelem az igazságért. Tanulmányok Randolph L. Braham 80. születésnapjára. Budapest, MAZSIHISZ, 2002, 785 o.

LF: Lendvai L, Ferenc – Sohár Anikó – Horváth Pál (szerk.): Hét évtized a hazai zsidóság életében. Budapest, MTA Filozófiai Intézet, 1990, 2 kötet, 280-300 o.

RB-1966: Braham, Randolph L. (szerk.): Hungarian-Jewish Studies, Vol I. New York, World Federation of Hungarian Jews, 1966, 346 o.
[Magyar-zsidó tanulmányok, I. kötet.]

RB-1969: Braham, Randolph L. (szerk.): Hungarian-Jewish Studies, Vol. II. New York, World Federation of Hungarian Jews, 1969, 300 o.
[Magyar-zsidó tanulmányok, II. kötet.]

RB-1973: Braham, Randolph L. (szerk.): Hungarian-Jewish Studies, Vol. III. New York, World Federation of Hungarian Jews, 1973, 324 o.
[Magyar-zsidó tanulmányok, III. kötet.]

RB-1986: Braham, Randolph L. (szerk.): The Tragedy of Hungarian Jewry: Essays, Documents, Depositions. New York, Columbia University Press, 1986, 328 o.
[A magyar zsidóság tragédiája: tanulmányok, dokumentumok, tanúvallomások.]

RB-1990: Braham, Randolph L. (szerk.): Studies on the Holocaust in Hungary. New York, Columbia University Press, 1990, 267 o.
[Tanulmányok a magyarországi holokausztról.]

RB-2000: Braham, Randolph L.: Studies on the Holocaust: Selected Writings. Volume 1. New York, Columbia University Press, 2000, 158 o.
[Tanulmányok a holokausztról: válogatott írások, 1. kötet.]

RB-2001a: Braham, Randolph L.: Studies on the Holocaust: Selected Writings. Volume 2. New York, Columbia University Press, 2001, 255 o.
[Tanulmányok a holokausztról: válogatott írások, 2. kötet.]

RB-2001b: Braham, Randolph L. (szerk.): Tanulmányok a holokausztról, I. Budapest, Balassi Kiadó, 2001, 226 o.

RB-2002: Braham, Randolph L. (szerk.): Tanulmányok a holokausztról, II. Budapest, Balassi Kiadó, 2002, 312 o.

RB-2004: Braham, Randolph L. (szerk.): Tanulmányok a holokausztról, III. Budapest, Balassi Kiadó, 2004, 302 o.

RB-2006: Braham, Randolph L. (szerk.): Tanulmányok a holokausztról, IV. Budapest, Presscon Kiadó, 2006, 307 o.

RB-2007: Braham, Randolph L. (szerk.): A magyarországi holokauszt földrajzi enciklopédiája. Budapest, Park Könyvkiadó, 2007, 3 kötet. (1590 o.), illusztr.

RB-2008: Braham, Randolph L. (szerk.): Az észak-erdélyi holokauszt földrajzi enciklopédiája. Kolozsvár, Koinónia–Budapest, Park Könyvkiadó, 2008, 563 o., illusztr.

RB-2009: Braham, Randolph L. (szerk.): The Holocaust: Essays and Documents. New York, Columbia University Press, 2009, 327 o.

[A holokauszt: tanulmányok és dokumentumok.]

RB-BC: Braham, Randolph L. – Chamberlin, Brewster S. (szerk.): The Holocaust in Hungary. Sixty Years Later. New York, Columbia University Press, 2006, 390 o.

[A holokauszt Magyarországon. Hatvan évvel később.]

RB-BV: Braham, Randolph L – Vago, Béla (szerk.): The Holocaust in Hungary: Forty Years Later. New York, Columbia University Press, 1985, 235 o.

[A holokauszt Magyarországon: negyven évvel később.]

RB-PA: Braham, Randolph L. – Pók, Attila (szerk.): The Holocaust in Hungary: Fifty Years Later. New York, Columbia University Press, 1997, 783 o.

[A holokauszt Magyarországon: ötven évvel később.]

RB-SM: Braham, Randolph L. – Miller, Scott (szerk.): The Nazis' Last Victims. The Holocaust in Hungary. Detroit, Wayne State University Press, 1998, 200 o.

[A náci utolsó áldozatai. A holokauszt Magyarországon.]

RLB-T: Braham, Randolph L. (szerk.): The Treatment of the Holocaust in Hungary and Romania during the Post-Communist Era. New York, Boulder, CO, Social Science Monographs (terjeszti a Columbia University Press), 2004, 215 o.

[A holokauszt feldolgozása Magyarországon és Romániában a posztkommunista időszakban.]

SzÉ: Szabó Éva (szerk.): Helytállás. Embermentő orvosok és egészségügyiek 1944-1945. Budapest, Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetsége, 1996, 189 o., illusztr.

USHMM: Hungary and the Holocaust. Confrontation with the Past. Washington, DC, United States Holocaust Memorial Museum, 2001, 2 kötet.

[Magyarország és a holokauszt. Szembenézés a múlttal.]

VGy: Vargyai Gyula – Almási János (szerk.): Magyarország 1944. Német megszállás. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1994, 169 o., illusztr.

Zs: Zsidóság az 1945 utáni Magyarországon. Párizs, Magyar Füzetek, 1984, 238 o.

Rövidítések

é.n.: évszám nélkül

illusztr.: illusztráció(k)

o.: oldal

o.n.: oldalszám nélkül

összeáll.: összeállította(ák)

reprint: hasonmás kiadás

szerk.: szerkesztette(ték)

uő: ugyanő

SZÓSZEDET

AJDC: American Joint Distribution Committee (Amerikai Általános Szétesztő Bizottság); ismeretes még American Jewish Joint Distribution Committee (Amerikai Zsidó Általános Szétesztő Bizottság) vagy egyszerűen Joint néven is. Amerikai emberbaráti szervezet, amelynek célja a világ bajba jutott zsidóságának a megsegítése.

alija (aliya, álija, álijá): felmenetel (héberül); általánosan elterjedt kifejezés a zsidók Palesztinába (Izraelbe) történő ki-, illetve bevándorlására; alijázik az, aki egyénileg vagy csoportosan „hazatér” Izraelbe.

cionista: a cionizmus híve; a cionizmus ügyét szolgáló.

cionizmus: a zsidó nemzeti államnak (Izraelnek) a zsidók ősi földjén, Palesztina területén történő létrehozását és annak megsegítését célzó zsidó nacionalista ideológia és mozgalom. Konkrét célja a zsidók összefogása és visszatérésük Izrael földjére, és ott egy zsidó állam létrehozása. Bár a mozgalom a 19. század második felében Európában jött létre, sok szempontból folytatása a zsidók és a zsidó vallás Palesztinához való történelmi, ősi kötődésének.

DEGOB: Deportáltakat Gondozó Országos Bizottság. Budapesten, a második világháború utáni, 1945-48-as időszakban működő szervezet.

haluc (chaluc, háluc): úttörő (héberül); cionista pionír, illetve ifjúsági szervezet tagja; az első telepesek a Jisuvban, akik művelésre alkalmassá tették a földet Palesztinában, valamint utakat és településeket építettek.

Hásomér Hácáir (Hasomér Hacair, Hashomer Hacair, Hášómer Hácáir): Ifjú Gárda (héberül); szocialista-cionista ifjúsági mozgalom, amely tagjait az izraeli kibucokban való életre készítette fel. 1913-ban Galíciában és Lengyelországban különféle cionista csoportok egyesültek e néven.

haszid (hasszid, hászid, chaszid): a 18. században kialakult misztikus és az érzelmi elemekre építő zsidó szekta, illetve annak tagja.

holokauszt (holokausztum, holocaust): engesztelő (égő) áldozat (görögül); a zsidók tömeges kiirtása a második világháború idején.

Jad Vasem lásdYad Vashem

jesiva: ülvé, gyűlés (héberül); a Talmud-Tóra és a rabbinikus irodalom tanulmányozásával foglalkozó iskola; felsőfokú héber hittudományi intézmény, amely egy-egy neves rabbi vezetésével működik.

Jisuv (Yishuv): a palesztinai zsidó közösség héber neve.

Joint lásd AJDC

Judenrat: Zsidó Öregek Tanácsa vagy Zsidó Tanács; a nácik által kinevezett testület a zsidó ügyek náci fennhatóság alatti igazgatására.

kibuc (kibbuc): közösség (héberül); mezőgazdasági vagy ipari termelőközösség, közös tulajdonban lévő termelőeszközökkel közös mezőgazdasági vagy ipari munkát végző emberek települése Izraelben.

munkaszolgálatos századok: az 1939. évi II. tc. 230. paragrafusa alapján létesültek. A zsidók kötelező katonai szolgálat helyett ezekben a századokban teljesítettek szolgálatot.

Schutzpass: a semleges államok követségei és konzulátusai, valamint a pápai nunciátúra által a budapesti vagy a Budapesten tartózkodó zsidóknak kiadott menlevelek; néhány erdélyi zsidónak is sikerült 1944-ben Schutzpasst szereznie.

SD (Sicherheitsdienst): Biztonsági Szolgálat (németül); az SS kém- és elhárító ügynöksége.

Seérit Hápelétá: a megmenekült maradék (héberül).

soá (Soa, Soah, Shoah): a holokaustt héber elnevezése; a náci Németország által zsidók ellen irányuló, tervszerűen végrehajtott népirtás Európában, amelynek mintegy 6 millió zsidó áldozata volt.

Sonderkommando: a végső megoldás végrehajtásával megbízott különleges náci csoport, amelynek magyarországi vezetője Adolf Eichmann volt.

SS (Schutzstaffel): Védőosztag (németül); a német Nemzetiszocialista Párt fegyveres katonai alakulata.

Vaada: a Budapesten 1943 januárjában alakult Budapesti Segélyező és Mentőbizottság rövidített héber neve; teljes elnevezése Vaadat ha'Ezra ve'ha'Hatzalah volt.

végső megoldás: a zsidókérdés végső megoldása (németül: Endlösung der Judenfrage); a tájékoztatásban és a hírközlés más válfajaiban a zsidók kiirtásának programját jelölő náci fedőnév. A végső megoldás programját az 1942. január 20-án tartott wannseei (berlini) konferencia fogadta el.

War Refugee Board: Háborús Menekültügyi Hivatal; Franklin D. Rooseveltnél 1944 januárjában létrehozott amerikai intézmény, amelynek célja a nácik és a tengelyhatalmak civil áldozatainak megsegítése volt.

WIZO: Cionista Női Szövetség

Yad Vashem (Jad Vasem, Jád Vášem): a Holokaustt Áldozatainak és Hőseinek Izraeli Emlékhatósága, amelynek helye a jeruzsálemi „Har Hazikaron” (Emlékhegy).

Yizkor könyvek: a nácik által elpusztított zsidó közösségekről írt emlékkönyvek.

Zsidókérdéskutató Magyar Intézet: az 1944. március 19-i német megszállás után Budapesten létrehozott „tudományos” intézet; felavatására 1944. május 12-én került sor.

zsidótlanítás: olyan politika vagy tevékenység megjelölése, amelynek célja a zsidók fizikai eltávolítása valamely területről.

ALAPVETŐ FORRÁSMUNKÁK

ÚTMUTATÓK

Általános művek

1. Bakó, Elemér (szerk.): Guide to Hungarian Studies. Stanford, CA, Hoover Institution Press, 1973, 2 kötet.

[Útmutató hungarológiai tanulmányokhoz.]

2. Guide to the Collection of Hungarian Political and Military Records, 1909-1945. Washington, DC, The National Archives, 1972, 20 o.

[Útmutató a magyar politikai és katonai iratok gyűjteményéhez.]

Útmutató 21 tekercsnyi magyar dokumentumhoz, amely a Szálasi-kormány birtokában volt.

3. Horecky, Paul L. (szerk.): East Central Europe: A Guide to Basic Publications. Chicago, IL, University of Chicago Press, 1969, 956 o.

[Kelet-Közép-Európa: útmutató az alapvető fontosságú kiadványokról.]

Holokauszt

4. Bloomberg, Marty – Buckley, Barry Barrett: The Jewish Holocaust: An Annotated Guide to Books in English. San Bernardino, CA, The Borgo Press, 1995, 312 o.

[A zsidó holokauszt: angol nyelvű könyvek jegyzetekkel ellátott útmutatója.]

5. Guide to Unpublished Materials of the Holocaust Period. Jeruzsálem, Hebrew University.

[Útmutató a holokauszt időszakának publikálatlan anyagaihoz.]

I. kötet: Jacob Robinson – Yehuda Bauer (szerk.), 1970, 245 o.; II. kötet: Nira Feldman (összeáll.), Jacob Robinson – Yehuda Bauer (szerk.), 1972, 334 o.; V. kötet: Chana Byers Abells és mások (összeáll.), Yehuda Bauer (szerk.), 1979. 436.o.

6. Mokotoff, Gary – Sack, Sallyann Amdur (összeáll.): Where Once We Walked. A Guide to the Jewish Communities Destroyed in the Holocaust, Teaneck, NJ, Avotaynu, 1991, 514 o.

[Amerre mi jártunk egykoron. A holokauszt során elpusztított zsidó közösségek útmutatója.]

7. Niewyk, Donald L. – Nicosia, Francis R.: The Columbia Guide to the Holocaust. New York, Columbia University Press, 2003, 476 o.

[Columbia- útmutató a holokauszthoz.]

8. Orbán Ferenc: Magyarország zsidó emlékei, nevezetességei. Budapest, Panoráma, 1991, 155 + 32 o., illusztr.

Útmutató több száz zsidó közösséghez, a helyi zsidóság rövid történetével.

9. Orbán Ferenc (szerk.): A zsidó kultúra a Kárpát-medencében. Budapest, Makkabi, 2006, 384 o.

Angol és magyar nyelvű útmutató Nagy-Magyarország településeihez, különös tekintettel a holokauszt előtti és utáni zsidó életre.

10. Ringelheim, Joan (összeáll.): Catalogue of Audio and Video Collections of Holocaust Testimony. New York, Institute for Research in History, 1986, 138 o.

[A holokausztról szóló visszaemlékezéseket tartalmazó audiovizuális gyűjtemények katalógusa.]

11. Robinson, Jacob – Friedman, Philip (szerk.): Guide to Jewish History Under Nazi Impact. Előszó: Benzion Dinur – Salo W. Baron, New York, Yad Vashem Martyrs' and Heroes' Memorial Authority–YIVO Institute for Jewish Research, 1960, 425 o.

[Útmutató a zsidó történelemhez náci befolyás alatt.]

Különösen fontos a magyar vonatkozású anyagok tárgymutatója a 400-401. oldalon.

BIBLIOGRÁFIÁK

Általános művek

12. Barabás Györgyi – Scheiberné Bernáth Livia – Scheiber Sándor (összeáll.): Magyar zsidó hírlapok és folyóiratok bibliográfiája. Budapest, MTA Judaisztikai Kutatócsoport, 1993, 415 o.

13. Dalmat, Dán: Bibliographia Hungarica–Judaica (Magyar-zsidó bibliográfia) 1945-1990. Budapest, Génusz, 1991, 188 o.

A magyar zsidóság történetéről szóló könyvek és cikkek bibliográfiája (a holokausztról lásd: 105-141. o.).

14. Féder Zoltán: Izraeli könyvtárakban. Két bibliográfia. Tel-Aviv, Eked Kiadó, 2004, 409 o.
Két részből álló, értékes bibliográfia. I. rész: Izraelben megjelent magyar nyelvű irodalmi művek és publikációk bibliográfiája, 1928-2002, 15-169. o.; II. rész: a kárpát-medencei zsidó közösségek története izraeli szerzők műveiben. Válogatott bibliográfia, 1948-2002, 171-404. o.

15. Haraszi György (szerk.): Hágai országában.

Hitközség-történeti monográfiák, [nagyobb] helytörténeti tanulmányok és leírások a történeti Magyarország zsidó közösségeiről. Budapest, MTA–ÖRZSE Zsidókultúrtudományi Kutatócsoportja és Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem, 2008, 125 o. (Magyar Zsidó Szemle Füzetek, 1.)

16. Hillgruber, Andreas: Ungarn im Zweiten Weltkrieg. Bücherschau der Weltkriegsbücherei, Stuttgart, 31 (1959)/1-4, 395-404. o.

[Magyarország a második világháborúban.]

17. Hungarian History and Literature: Classification Schedule Classified by Call Number, Chronological Listing, Author and Title Listing. Cambridge, MA, Harvard University Library, 1974, 186 o.

[Magyar történelem és irodalom: osztályozási jegyzék iktatószám, kronológia, szerző és cím szerint.]

18. Kehr, Helen – Langmaid, Janet (összeáll.): The Nazi Era 1919-1945: A Select Bibliography of Published Works From the Early Roots to 1980. New York, Mansell Publishing, 1982, 527 o.

[A náci éra, 1919-1945: Válogatott művek bibliográfiája a legkorábbi időktől 1980-ig.]

19. Köves Erzsébet: A második világháború története, 1939-45. Budapest, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, 1956, 167 o. Válogatott bibliográfia.

20. Laska, Vera: Nazism, Resistance & Holocaust in World War II. A Bibliography. Metuchen, NJ, The Scarecrow Press, 1985, 182 o.

[Nácizmus, ellenállás és holokauszt a második világháborúban. Bibliográfia.]

21. Parsons, Farnell: Prelude, Conflict and Aftermath: A Bibliography of World War II Children Literature. St. Louis, magánkiadás, 1999, 84 o.

[Előzmény, konfliktus és utóhatás: a második világháború gyermekirodalmának bibliográfiája.]

A kötet az alap- és a középfokú oktatásban tanuló gyermekeknek szól.

22. Roberts, Henry L. (szerk.): A Selected and Annotated List of Books on International Relations 1942-1952. New York, Harper for Council on Foreign Relations, 1955, 727 o.

[A nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozó könyvek válogatott és jegyzetekkel ellátott listája, 1942-1952.] Lásd főleg: 469-71. o.

23. Szalai György: Legyetek éberek! Antifasiszta művek ajánló bibliográfiája. Budapest, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, 1961, 302 o.

24. Tihany, Leslie C.: Bibliography of Post-Armistice Hungarian Historiography. The American Slavic and East European Review, New York, 6(1947), 158-175. o.

[A fegyverszünet utáni magyar történetírás bibliográfiája.]

25. Tiszay Andor: Hazánk felszabadulása., 1944-45. Budapest, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, 1955, 316 o.

A magyarországi zsidóság holokausztjára vonatkozó anyag nagy része a 121-166. oldal között található. A kötet tartalmaz térképeket, valamint hirdetmények, felhívások, az ellenállás rölpapjai és más dokumentumok másolatait.

26. Történeti bibliográfia. Budapest, História–MTA Történettudományi Intézete. Megjelenik évente.

27. Woolbert, Robert Gale (szerk.): Foreign Affairs Bibliography. A Selected and Annotated List of Books on International Relations 1932-1942. New York, Harper for Council on Foreign Relations, 1945, 705 o.

[Külügyi bibliográfia. A nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozó könyvek válogatott és jegyzetekkel ellátott listája, 1932-1942.] Lásd főleg 411-414. o.

28. Zeke Gyula: Bibliográfia, in Gonda László: A zsidóság Magyarországon, 1526-1945. Budapest, Századvég, 1992, 330-389. o.

Zsidóellenes

29. Kolosváry-Borcsa Mihály: A zsidókérdés magyarországi irodalma. A zsidóság szerepe a magyar szellemi életben. A zsidó származású írók névsorával. Budapest, Stádium Sajtóvállalat, 1943, 310 o.

A szerző 1938 őszétől a miniszterelnökség sajtóosztályának vezetője, majd az Országos Sajtókamara elnöke. A sajtóügyek országos kormánybiztosa 1944. október 31-től. Mint háborús bűnöst 1946-ban kivégezték.

Holokauszt

30. Braham, Randolph L. (szerk.): The Eichmann Case: A Source Book. New York, World Federation of Hungarian Jews, 1969, 186 o.

[Az Eichmann-ügy: forrásgyűjtemény.]

A kiadvány 1173 könyv és cikk címét tartalmazza.

31. Braham, Randolph L. (szerk.): The Hungarian Jewish Catastrophe. A Selected and Annotated Bibliography. New York, Columbia University Press, 1984, 501+XVI o.

[A magyar zsidóság katasztrófája. Válogatott és annotált bibliográfia.]

A kötet 2479 könyv, tanulmány és cikk címét tartalmazza.

32. Braham, Randolph L. (szerk.): The Holocaust in Hungary. A Selected and Annotated Bibliography: 1984-2000. New York, Columbia University Press, 2001, 252 o.

[A holokauszt Magyarországon. Válogatott és annotált bibliográfia 1984-2000.]

A kötet 1500 könyv, tanulmány és cikk címét tartalmazza.

33. Braham, Randolph L. – Bock, Júlia (szerk.): The Holocaust in Hungary: A Selected and Annotated Bibliography; 2000-2007. New York, Columbia University Press, 2008, 224 o.

[A holokauszt Magyarországon: Válogatott és annotált bibliográfia, 2000-2007.]

A kötet 1459 könyv, tanulmány és cikk címét tartalmazza.

34. Cargas, Harry J. (szerk.): The Holocaust: An Annotated Bibliography. Haverford, PA, Catholic Library Association, 1977, 86 o.

[A holokauszt: jegyzetekkel ellátott bibliográfia.]

35. Edelheit, J. Abraham – Edelheit, Herschel (szerk.): Bibliography on Holocaust Literature. Boulder, Westview Press, 1986, 842 o.

[A holokausztirodalom bibliográfiája.]

36. Friedman, Philip (szerk.): Bibliográfjá sel hásefárim háivrijim ál hásoá veál hágevurá. Jeruzsálem, Yad Vashem–New York, YIVO, 1960, 433 o.

[Az európai zsidóság katasztrófájáról és helytállásáról szóló héber nyelvű könyvek bibliográfiája.]

37. Friedman, Philip – Gar, Joseph (szerk.): Bibliografye fun yidishe bicher vegn churban un gevura. Jeruzsálem, Yad Vashem–New York, YIVO, 1962, 369 o.

[Az európai zsidóság katasztrófájáról és helytállásáról szóló jiddis nyelvű könyvek bibliográfiája.]

38. Geyer Artúr: A magyarországi fasizmus zsidóüldözésének bibliográfiája, 1945-1958. Budapest, a Magyar Izraeliták Országos Képviselőtársaságának kiadása, 1958, 167 o.

Magyarországon publikált, magyar nyelvű anyagokat, beleértve újságok és folyóiratok cikkeit, lásd: 47-148. o.

39. Holocaust Remembrance. A Selected Bibliography. Jeruzsálem, Hebrew University of Jeruzsálem, 2000, 100 o.

[A holokauszt emlékezete. Válogatott bibliográfia.]

40. Kellermann, Natan P. F.: Children of Holocaust Survivors. A Bibliography. Jeruzsálem, Hebrew university of Jeruzsálem. AMCHA, 1999 december 31., 24 o.

[Holokauszt-túlélők gyermekei. Bibliográfia.]

41. Roberts, Sarah (szerk.): Annotated Videography on the Holocaust and Related Subjects. New York, Holocaust Resource Center and Archives, Queensborough Community College, 2000. október, 68 o.

[A holokauszt és a kapcsolódó témakörök jegyzetekkel ellátott filmadatbázisa.]

42. Sable, Martin H.: Holocaust Studies; A Directory and Bibliography of Bibliographies. Greenwood, FL, The Penkevill Publishing Company, 1987, 115 o.

[Holokauszttanulmányok: bibliográfiák bibliográfiája.]

43. Szőnyi, Dávid (szerk.): The Holocaust: An Annotated Bibliography and Resource Guide. New York, KTAV, 1984, 396 o.

[A holokauszt: jegyzetekkel ellátott bibliográfia és forrásismertetés.]

44. Tahan, Ilana: Memorial Volumes to Jewish Communities Destroyed in the Holocaust. A Bibliography. London, British Library, 2003, 104 o., illusztr.

[Emlékkötetek a holokauszt során elpusztított zsidó közösségekről: bibliográfia.]

45. Tibori Szabó Zoltán: A magyar zsidóság katasztrófája. Válogatott és jegyzetekkel ellátott bibliográfia. Romániában 1984 és 2000 között megjelent cikkek, tanulmányok és könyvek, in Élet és halál mezsgyéjén. Zsidók menekülése és mentése a magyar-román határon 1940-1944 között. Kolozsvár, Minerva Művelődési Egyesület, 2001, 203-248. o.

46. Várady Géza (összeáll.): Embermentés, 1944-1945, in Szita Szabolcs (szerk.): Magyarország 1944. Üldöztetés – embermentés. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1994, 235-244. o.

47. Zisenwine, Dávid W. (szerk.): Anti-Semitism in Europe: Sources of the Holocaust. New York, Behrman House, 1976, 110 o.

[Antiszemitizmus Európában: a holokauszt forrásai.] Utalásokat tartalmaz Eichmann magyarországi tevékenységére.

* * *

48. Szita Szabolcs: Ajánló bibliográfia a zsidóság és a Soa történetének feldolgozásához. Történelempedagógiai Füzetek, Budapest, (2001)/10, 146-167. o.

ENCIKLOPÉDIÁK

49. Ancel, Jean – Lavi, Theodor (szerk.): Pinkász hákehilot Románjá. Enciklopédjá sel hájishuvim hájehudijim lemin hívászdám veád leáhár soát milhemet háolám hásenijá. 2. kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 1980, 668 o.

[A román-zsidó közösségek enciklopédiája. Alapításuktól a második világháború és a holokauszt utáni évekig.]

Kitekintés az észak-erdélyi zsidóság történetére is.

50. Braham, Randolph L. (szerk.): A magyarországi holokauszt földrajzi enciklopédiája. Budapest, Park Könyvkiadó, 2007, 3 kötet (1590 o.), illusztr.

Szócikkeket és történeti áttekintést tartalmaz az 1944-ben Magyarországon létező zsidó közösségekről. Térképekkel és illusztrációkkal kiegészítve. Hivatkozásokban: RB-2007.

51. Braham, Randolph L. (szerk.): Az észak-erdélyi holokauszt földrajzi enciklopédiája. Kolozsvár, Koinónia–Budapest, Park Könyvkiadó, 2008, 563 o., illusztr.

Szócikkeket és történeti áttekintést tartalmaz a magyar uralom alatt álló Észak-Erdélyben 1944-ben létező zsidó közösségekről. Térképekkel és illusztrációkkal kiegészítve. Hivatkozásokban: RB-2008.

52. Encyclopaedia Judaica. Jeruzsálem, Keter Publishing for the Encyclopaedia Judaica, 1972, 16 kötet.

53. Gutman, Israel (szerk.): Encyclopedia of the Holocaust. New York, Macmillan, 1990, 4 kötet.

[A holokauszt enciklopédiája.]

Számos személyről, témáról és földrajzi helyről tartalmaz adatokat a magyarországi holokauszttal kapcsolatban.

54. Lavi, Theodor és mások: Pinkász hákehilot Hungárjá. Enciklopédjá sel hájisuvim hájehudijim lemin hívászdám vedd leáhár soát milhemet háolám hásenijá. Jeruzsálem, Yad Vashem, 1976, 557 o.

[A zsidó közösségek enciklopédiája Magyarországon. Alapításuktól a második világháború és a holokauszt utáni évekig.]

55. Rozett, Robert – Spector, Shmuel (szerk.): Encyclopedia of the Holocaust. New York, Facts-On-File, 2000, 528 o., illusztr.

[A holokauszt enciklopédiája.]

56. Sipos Péter – Ravasz István (szerk.): Magyarország a második világháborúban. Lexikon A–Zs. Budapest, Petit Real, 1997, 599 o.

A kötet rövid összefoglalót ad az eseményekről és a meghatározó személyek életrajzi adatairól, beleértve a zsidó közösség vezetőit, valamint a magyar és a német végrehajtókat.

KRONOLÓGIÁK

57. Braham, Randolph L.: Chronology, in uő: The Politics of Genocide. The Holocaust in Hungary. 2. kiadás, New York, Columbia University Press, 1994, 1388-1402. o.

[Kronológia.]

Lásd még uő: A magyar holocaust. Budapest, Gondolat Kiadó, 1988, 2. kötet, 504–513. o.; A népiirtás politikája, A Holocaust Magyarországon. Budapest, Belvárosi Könyvkiadó, 1997, 2. kötet, 1342-1356. o.; Kronológia, in Tanulmányok a holokausztról I. Budapest, Balassi Kiadó, 2001, 201-218. o.; A magyarországi holokauszt földrajzi enciklopédiája. Budapest, Park Könyvkiadó, 2007, 1449-1456. o.

58. Chronology of Jewish Persecution, 1932-1945. West Bloomfield, MI, Holocaust Memorial Center, 1992, 22 o., stencil.

[A zsidóüldözés kronológiája, 1932-1945.]

59. Davidson, Edward – Manning, Dale: Chronology of World War Two. London, Cassell Military, 1999, 286 o., illusztr.

Magyar változat: A II. világháború krónikája. Budapest, Szukits, 2004, 372 o.

60. Karsai Elek – M. Somlyai Magda: A felszabadulás krónikája. 1944 ősze-1945 tavasza. Budapest, Kossuth, 1970, 322 o.

61. Kronológia, in RB-2007 1449-1456. o.

62. Zeke Gyula (összeáll.): Kronológia a kezdetektől 1949-ig, in Gonda László: A zsidóság Magyarországon, 1526-1945. Budapest, Századvég, 1992, 305-329. o.

* * *

63. Hungary. Contemporary Jewish Record, New York, 1 (1938)/1-8(1945)/3. [Magyarország.]

Minden egyes számhoz egy-egy hónap krónikája és eseményeinek feljegyzése tartozik.

KUTATÁSI ÉS LEVÉLTÁRI FORRÁSOK

64. Bösze Sándor – Nagy Pál (összeáll.): Dokumentumok a zsidóság üldöztetésének történetéhez. Iratok Somogy megyei levéltárból. Budapest, Magyar Auschwitz Alapítvány–Holocaust Dokumentációs Központ, 1994, 95 o.

65. Botos János (összeáll.): Dokumentumok a zsidóság üldöztetésének történetéhez. Iratok a Pest-Pilis-Solt-Kiskun megyei levéltárból. Budapest, Magyar Auschwitz Alapítvány–Holocaust Dokumentációs Központ, 1994, 77 o.

66. Chamberlin, Brewster S.: The Archival Resources of the U.S. Holocaust Research Institute of the U.S. Holocaust Museum, in RB-PA, 759-771

[Levéltári források az Egyesült Államok Holokauszt Emlékmúzeumának kutatóintézetében.]

Elsősorban Magyarországra vonatkozó anyagokat tartalmaz.

67. Chamberlin, Brewster S, – Modig, Carl (szerk.): Archival Guide to the Collections of the United States Holocaust Memorial Museum. 2. kiadás, Washington, DC, United States Holocaust Memorial Museum, 2003, 483 o.

[Levéltári útmutató az Egyesület Államok Holokauszt Emlékmúzeuma gyűjteményéhez.]

A magyarországi holokausztról lásd különösen az 52. tétel alatti dokumentumokat.

68. Cseh Edit (összeáll.): A Békés megyei zsidóság történetének levéltári forrásai. Gyula, Békés Megyei Levéltár, 2002, 498 o.

69. Cseh Edit (összeáll.): Dokumentumok a zsidóság üldöztetésének történetéhez. Iratok a Békés megyei levéltárból. Budapest, Magyar Auschwitz Alapítvány–Holocaust Dokumentációs Központ, 1994, 74 o.

70. Czégény Istvánné és mások (összeáll.): Dokumentumok a zsidóság üldöztetésének történetéhez. Iratok a Jász-Nagykun-Szolnok megyei levéltárból. Budapest, Magyar Auschwitz Alapítvány–Holocaust Dokumentációs Központ, 1994, 78 o.

71. Dobrossy István – Hőgye István (összeáll.): Dokumentumok a zsidóság üldöztetésének történetéhez. Iratok a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei levéltárból. Budapest, Magyar Auschwitz Alapítvány–Holocaust Dokumentációs Központ, 1994, 90 + 63 o.

72. Dupák Gábor – Varga László (összeáll.): Dokumentumok a zsidóság üldöztetésének történetéhez. Iratok a Nógrád megyei levéltárból. Budapest, Magyar Auschwitz Alapítvány–Holocaust Dokumentációs Központ, 1994, 56 o.

73. Erdős Ferenc (összeáll.): Dokumentumok a zsidóság üldöztetésének történetéhez. Dokumentumok a Fejér megyei levéltárból. Budapest, Magyar Auschwitz Alapítvány–Holocaust Dokumentációs Központ, 1994, 97 o.

74. Frojimovics, Kinga: Documents of the Hungarian Jewish Archives. Avotaynu, Budapest, 19(2003. tél)/4, 13-18 o.

[A Magyar Zsidó Levéltár dokumentumai.]

Áttekintés a holokauszttal kapcsolatos gyűjteményről.

75. Frojimovics Kinga – Molnár Judit (szerk.): Gettómagyarország 1944. A Központi Zsidó Tanács iratai. Budapest, Magyar Zsidó Levéltár, 2002, 175 o.

76. Füzes Miklós (összeáll.): Dokumentumok a zsidóság üldöztetésének történetéhez. Iratok a Baranya megyei levéltárból. Budapest, Magyar Auschwitz Alapítvány–Holocaust Dokumentációs Központ, 1994. 60 o.

77. Gecsényi Lajos – Varga Imréné (összeáll.): Dokumentumok a zsidóság üldöztetésének történetéhez. Iratok a Győr-Sopron megyei levéltárból. Budapest, Magyar Auschwitz Alapítvány–Holocaust Dokumentációs Központ, 1994, 124 + 44 o.

78. Haraszi György: Magyar zsidó levéltári repertórium. Komoróczy Géza (szerk.), Budapest, MTA Judaisztikai Kutatócsoport, 1993, 2 kötet, 746 o.

Az általános zsidó történelemre vonatkozó anyagok.

- 79.** Horecky, Paul L. (szerk.): East Central and Southeast Europe. A Handbook of Library and Archival Resources in North America. Santa Barbara, CA, Clio Press, 1976, 467 o.
[Kelet-Közép-és Délkelet-Európa. Észak amerikai könyvtári és levéltári források kézikönyve.]
Forráshelyek és számos, Magyarországra vonatkozó értékes gyűjtemény leírását tartalmazza.
- 80.** Ioanid, Radu – Katona, Ferenc: United States Holocaust Memorial Museum Archival Collections Relating to the Holocaust in Hungary, in RB-BCy 211-220. o.
[Az Egyesült Államok Holokauszt Emlékmúzeuma magyar holokauszttal kapcsolatos levéltári gyűjteménye.]
- 81.** Kanyó Ferenc (összeáll.): Dokumentumok a zsidóság üldöztetésének történetéhez. Iratok a Csongrád megyei levéltárból. Budapest, Magyar Auschwitz Alapítvány–Holocaust Dokumentációs Központ, 1994, 77 o.
- 82.** Kapiller Imre – Németh László (összeáll.): Dokumentumok a zsidóság üldöztetésének történetéhez. Iratok a Zala megyei levéltárból. Budapest, Magyar Auschwitz Alapítvány–Holocaust Dokumentációs Központ, 1995, 76 o.
- 83.** Katona Csaba és mások (összeáll.): Emlékezz! Válogatott levéltári források a magyarországi zsidóság üldöztetésének történetéhez, 1938-1945. Budapest, Magyar Országos Levéltár, 2004, 236 o.
- 84.** Kemény János és mások (összeáll.): Dokumentumok a zsidóság üldöztetésének történetéhez. Iratok a Bács-Kiskun megyei levéltárból. Budapest, Magyar Auschwitz Alapítvány–Holocaust Dokumentációs Központ, 1994, 73 o.
- 85.** Klibanski, Bronia (szerk.): Collection of Documents on the Destruction of Hungarian Jewry. Part 1. (Record Group 015). Jeruzsálem, Yad Vashem, 1984, 4+38 o.
[Dokumentumgyűjtemény a magyar zsidók megsemmisítéséről.]
Angol és héber nyelvű szövegek.
- 86.** Lakos, János: La Shoah dans les archives publiques hongroises, in Les Archives de la Shoah. Jacques Fredj (szerk.), Párizs, 1998, 278-282. o.
[A soá a magyar közlevéltárakban.]
- 87.** Laster Frida (szerk.): Árhijon liskát hákeser beKusta. Hoveret I: Mádríh letikéj Hungárjá, 1942-1944. Haifa-Kibbuc Loháméj Hágettáot, Hámáhon leheker hásoá, mesutáf le Universzitát Haifa ule Véjt Loháméj Hágettáot, 1977, 117 o.
[A Jewish Agency isztambuli kirendeltségének archívuma.]
Tartalmaz egy jegyzéket az 1942 és 1944 közötti Magyarországgal kapcsolatos dokumentumokról.
- 88.** Lévai Eugene (Jenő): Research Facilities in Hungary Concerning the Catastrophe Period, in RB-1966, 261-293. o.
[A vészkorszakkal kapcsolatos kutatási lehetőségek Magyarországon.]

- 89.** Lichtneckert András (összeáll.): Dokumentumok a zsidóság üldöztetésének történetéhez. Iratok a Veszprém megyei levéltárból. Budapest, Magyar Auschwitz Alapítvány–Holocaust Dokumentációs Központ, 1994, 51 o.
- 90.** Mayer László (összeáll.): Források a szombathelyi gettó történetéhez. 1944. április 15–1944. július 30. Szombathely, Vas Megyei Levéltár, 1994, 352 o.
- 91.** Müller Veronika – Dóka Klára (összeáll.): Kárpótlásra vonatkozó források a magyar levéltárakban. Budapest, Új Magyar Központi Levéltár, 1992, 103 o.
- 92.** Nagy Ferenc (összeáll.): Dokumentumok a zsidóság üldöztetésének történetéhez. Iratok a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei levéltárból. Budapest, Magyar Auschwitz Alapítvány–Holocaust Dokumentációs Központ, 1994, 87 o.
- 93.** Ortutay András (összeáll.): Dokumentumok a zsidóság üldöztetésének történetéhez. Iratok a Komárom-Esztergom megyei levéltárból. Budapest, Magyar Auschwitz Alapítvány–Holocaust Dokumentációs Központ, 1994, 72 o.
- 94.** Ságvári Ágnes (szerk.): Dokumentumok a zsidóság üldöztetésének történetéhez. Budapest, Magyar Auschwitz Alapítvány–Holocaust Dokumentációs Központ, 1994. (Holocaust Magyarországon sorozat)
A sorozat válogatást közöl a megyei levéltárak holokauszttal kapcsolatos dokumentumaiból.
- 95.** Ságvári, Ágnes: The Holocaust in Hungary. Budapest, Magyar Auschwitz Alapítvány, 1996, 91 o.
[A holokauszt Magyarországon.]
A megyei levéltárak anyagából összeállított dokumentumgyűjtemény angol nyelvű változata.
- 96.** Scheiber Sándor: A magyar zsidóság történetének kutatása, in uő (szerk.): Évkönyv 1971–72. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1972, 245–257. o.
Kitekintés az Izraelben, az Egyesült Államokban és a Magyarországon folyó kutatásokra.
- 97.** Szalai, Anna – Horváth, Rita – Balázs, Gábor: Previously Unexplored Sources on the Holocaust in Hungary. A Selection from Jewish Periodicals 1933–1944. Jeruzsálem, The International Institute for Holocaust Research at Yad Vashem, 2007, 190 o.
[Feltáratlan források a magyarországi holokausztról. Válogatás a zsidó sajtóból, 1933–1944.]
- 98.** Szaniszló Károly – Szecskő Károly (összeáll.): Dokumentumok a zsidóság üldöztetésének történetéhez. Iratok a Heves megyei levéltárból. Budapest, Magyar Auschwitz Alapítvány–Holocaust Dokumentációs Központ, 1994, 48 o.
- 99.** Szederjesi Cecília – Tyekvicska Árpád (összeáll.): Senkiföldjén. Adatok, források, dokumentumok a Nógrád megyei zsidóság holocaustjáról. Balassagyarmat, Studium Libra–Nógrád Megyei Levéltár, 2006, 746 o.

100. Szilágyi Mihály (összeáll.): Dokumentumok a zsidóság üldöztetésének történetéhez. Iratok a Tolna megyei levéltárból. Budapest, Magyar Auschwitz Alapítvány–Holocaust Dokumentációs Központ, 1994, 47 o.

101. Tyekvicska Árpád: Adatok, források, dokumentumok a balassagyarmati zsidóság holokausztjáról, in Nagy Iván Történeti Kör, Évkönyv 1995. Balassagyarmat, Nagy Iván Történeti Kör, 1995, 63-171. o.

102. Szita Szabolcs (szerk.): Iratok a kisegítő munkaszolgálat, a zsidóüldözés történetéhez. 1. A honvédelmi kisegítő munkaszolgálat. Budapest, Magyar Auschwitz Alapítvány–Holocaust Dokumentációs Központ, 2002, 102 o.

103. Szita Szabolcs (szerk.): Iratok a kisegítő munkaszolgálat, a zsidóüldözés történetéhez. 2. Válogatott iratok a nyilaskeresztes terror történetéhez. Az 1944-1945. évi nyilas terror topográfiájához. Budapest, Magyar Auschwitz Alapítvány–Holocaust Dokumentációs Központ, 2002, 102 o.

104. Szita Szabolcs (szerk.): Iratok a kisegítő munkaszolgálat, a zsidóüldözés történetéhez. 3. DEGOB jegyzőkönyvek. Válogatás az 1944-1945. évi mauthauseni-günskircheni deportálás dokumentumaiból. Budapest, Magyar Auschwitz Alapítvány–Holocaust Dokumentációs Központ, 2002, 136 o., illusztr.

* * *

105. Erez, Zvi: Teudot sel soát jáhádut Hungárjá, Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, (1994)/57, 13-41. o.

[Dokumentumok a magyarországi zsidóság megsemmisítéséről.]

106. Karsai László: A Yad Vashem Archives Magyarországi Kutatócsoportja. Regio, Budapest, 14(2003)1, 129-135. o.

107. Scheiber, Sándor (Alexander): Kitéj-ét jehudijim beláson hungárit beHungárjá. Kirját Széfer, Jeruzsálem, 32(1957)/4, 481-494. o.

[A Magyarországon megjelenő magyar nyelvű zsidó folyóiratok.]

108. Toronyi Zsuzsa: A magyarországi zsidó múlt dokumentumai a Magyar Zsidó Múzeum–és Levéltárban. Levéltári Szemle, Budapest, (2007)/3, 24-33. o.

109. Vago, Bela: The Archives of the Late Dr. E. Marton: Their Contents and Value. Yad Vashem Bulletin, Jeruzsálem, (1964. augusztus)/15, 60-62. o.

[A néhai dr. Marton Ernő levéltára: tartalma és értékelése.]

Marton Ernő cionista vezető volt a második világháború alatt és az azt követő években. Az Új Kelet című, Kolozsváron, majd Tel-Avivban megjelenő magyar zsidó újság alapítója és szerkesztője.

HISTORIOGRÁFIÁI TANULMÁNYOK

110. Cohen, Asher: The Holocaust of Hungarian Jews in Light of the Research of Randolph Braham, in *Yad Vashem Studies*, 25. kötet, Dávid Silberklang (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 1996, 361-382. o.

[A magyar zsidók holokausztja Randolph L. Braham kutatásainak tükrében.]

111. Karsai, Elek: Háhisztorjográfja sel hásoá beHungárjá, 1975-1983, in *Hásoá báhisztorjográfja*. Israel Gutman–Gideon Greif (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 1987, 313-327 o.

[A magyarországi holokauszt historiográfiája.]

112. Munkácsi, Ernest (Ernö): L’historiographie juive en Hongrie, in *Les Juifs en Europe, 1939-1945, Rapports présentés à la Première Conférence Européenne des Commissions Historiques et des Centres de Documentations Juifs*. Párizs, Editions de Centre, 1949, 196-199. o.

[Zsidó historiográfia Magyarországon.]

113. Vago, Raphael: From the Periphery to the Center: The Holocaust in Hungary in Israeli Historiography, in *RB-BC*, 315-333. o.

[A perifériától a centrumig: A magyar holokauszt az izraeli történetírásban.]

* * *

114. Don, Yehuda: Reports to the Nazi Authorities as a Quantitative Source in History. *Studia Judaica*, Kolozsvár, 7(1998), 71-88. o.

[A náci hatóságoknak tett jelentések mint a történelem kvantitatív forrásai.]

115. Frojimovics Kinga: Helyünk a holokauszt történetírásában a jeruzsálemi Yad Vashemből nézve. *Kommentár*, Budapest, (2008)/6, 113-116. o.

116. Gyáni Gábor: Helyünk a holokauszt történetírásában. *Kommentár*, Budapest, (2008)/3, 13-23. o.

Fő megállapítása, hogy a legfontosabb munkák a magyar holokausztról külföldön születtek.

117. Pók Attila: Én, mi és ti – A magyarországi holokauszt kutatásáról. *Kommentár*, Budapest, (2008)/5, 684-688. o.

METODOLÓGIAI ÉS KUTATÁSI PROBLÉMÁK

118. Haraszti, György: Methodological Approaches and Sources in the New Hungarian-Jewish Historiography, in *Moshe Carmilly Center Yearbook*, VII. Gyémánt László (szerk.), Kolozsvár, Moshe Carmilly Center, 1998, 181-196. o.

[Módszertani megközelítések és források az új magyar-zsidó történetírásban.]

119. Szita Szabolcs: A magyar holocaust-kutatás helyzete, in *KCs*, 248-250. o.

120. Várdy Péter: A magyarországi zsidóüldözések a hazai történetírásban. Szemléleti problémák és a kérdés aktualitása, in Zs, 181-219. o.

* * *

121. Gazsi József: A Holocaust kutatásának módszertani problematikája. Holocaust Füzetek, Budapest, (1999)/12, 124-139. o.

122. Ságvári Ágnes: Kik akadályozzák a holocaust-kutatásokat? Szombat, Budapest, 4(1992. november 9.)/9, 70 o.

A cikk a szerző csalódottságának ad hangot a magyar és a nemzetközi kutatókkal szemben.

NEVEK¹

123. Bar Shaked, Gavriel (szerk.): Nevek. A Békés megyéből kiűzött zsidók nevei. New York, Beate and Serge Klarsfeld Foundation, 2002, 275 o., illusztr.

124. Bar Shaked, Gavriel (szerk.): Nevek. A Bihar megyéből kiűzött zsidók nevei. New York, Beate and Serge Klarsfeld Foundation, 2005, I. kötet.

125. Bar Shaked, Gavriel (szerk.): Nevek = Shemot = Names. New York, Beate and Serge Klarsfeld Foundation, 1991, 4 kötet.

1. kötet: Hajdú megyéből kiűzött zsidók nevei; 2-3. kötet: Meggyilkolt zsidó munkaszolgálatosok nevei; 4. kötet: Magyar zsidó nők Stutthofban. Magyar, héber és angol nyelvű bevezetés.

126. Bar Shaked, Gavriel (szerk.): Nevek. Jász-Nagykun-Szolnok megye. A Szolnok megyéből kiűzött zsidók. New York, Beate and Serge Klarsfeld Foundation, 2004, 165 o., illusztr.

127. Bar Shaked, Gavriel (szerk.): Nevek. Kárpátalja megyéi. New York, Beate and Serge Klarsfeld Foundation, 2004, 248 o.

128. Bar Shaked, Gavriel (szerk.): Nevek. Magyar zsidó nők a stutthofi koncentrációs táborban. New York, Beate and Serge Klarsfeld Foundation, 1995, 679 o.

129. Bar Shaked, Gavriel (szerk.): Nevek. Magyar zsidók a mauthauseni koncentrációs táborban. New York, Beate and Serge Klarsfeld Foundation, 2005, I. kötet.

130. Bar Shaked, Gavriel (szerk.): Nevek. A munkásszázadok veszteségei a keleti magyar hadműveleti területeken. New York, Beate and Serge Klarsfeld Foundation, 1992, 625 o.

Az első kötet A-tól J-ig tartalmazza a neveket.

¹ További mártír- és névsorokért lásd a Mártírkönyvek fejezet utalásait.

131. Bar Shaked, Gavriel (szerk.): Nevek. A munkásszázadok veszteségei a keleti magyar hadművelleti területeken. New York, Beate and Serge Klarsfeld Foundation, 1993, 853 o.

A második kötet K-tól Zs-ig tartalmazza a neveket.

132. Bar Shaked, Gavriel (szerk.): Nevek. A Zala megyéből kiűzött zsidók nevei. New York, Beate and Serge Klarsfeld Foundation, 2001, 282 o., illusztr.

133. Bar Shaked, Gavriel – Bock, Julia – Stern, Yosef: Miscarriage of Justice. The Elimination of Jewish Attorneys in Hungary During the Holocaust. Tel-Aviv, International Association of Jewish Lawyers and Jurists, 2006, 97 o.

[Justizmord. Az ügyvédek kirekesztése Magyarországon a holokausz idején.]

Az érintett ügyvédek névsorát és alapvető életrajzi adataikat tartalmazza.

134. Benjamin and Vladka Meed Registry of Jewish Holocaust Survivors 2000. Washington, United States Holocaust Memorial Museum in cooperation with the American Gathering of Jewish Holocaust Survivors, 2000, 4 kötet.

[Benjamin és Vladka Meed nyilvántartása a holokausz zsidó túlélőiről, 2000.]

Az első két kötet (1987 o.) a túlélők alfabetikus névsorát tartalmazza; a harmadik kötet (452 o.) a túlélők születési és háború előtti illetőségi helyét, a negyedik kötet pedig (763 o.) tartózkodási helyüket tartalmazza a holokausz idején.

135. Lónyai Sándor: A Numerus Clausustól Auschwitzig: A holocaust 3621 győri mártírjának és az egykori Győr megye falvai 732 deportáltjának teljes anyakönyvi adatsora. Budapest, Laborpress, 2004, 247 o., illusztr.

TÉRKÉPEK

136. Braham, Randolph L.: The Destruction of Hungarian Jewry During World War II: Map of Major Ghettos, Assembly Centers and Deportation Routes, in uő: Eichmann and the Destruction of Hungarian Jewry. New York, Twayne for the World Federation of Hungarian Jews, 1961.

[A magyar zsidóság megsemmisítése a második világháború alatt: térkép a nagyobb gettókról, gyűjtőtáborokról és a deportálási útvonalakról.]

137. Braham, Randolph L.: A magyarországi: holokausz földrajzi enciklopédiája. Budapest, Park Könyvkiadó, 2007, passim.

138. Braham, Randolph L.: Az észak-erdélyi holokausz földrajzi enciklopédiája. Kolozsvár, Koinónia-Budapest, Park Könyvkiadó, 2008, passim.

139. Gilbert, Martin: The Macmillan Atlas of the Holocaust. New York, Macmillan, 1982, 256 o.

[Macmillan-holokauszatlasz.]

Tárháza a holokauszhoz kapcsolódó térképeknek, amelyek közül számos a magyar zsidók megsemmisítését mutatja be (184-187. o.; 238-242. számú térképek).

140. Gilbert, Martin: The Routledge Atlas of the Holocaust. New York, Roudedge, Taylor & Francis Group, 2002, 282 o.

141. Historical Atlas of the Holocaust. Washington, United States Holocaust Memorial Museum, 1966, 185-190. o.

[A holokauszt történelmi atlasza.]

142. Kossoy, Edward – Hammitzsch, Eberhard: Handbuch zum Entschadigungsverfahren. München, Selbstverlag, 1958, 223 o., táblázatok, térképek, bibliográfia.

[A kártalanítási eljárás kézikönyve.]

A könyv a következő fejezeteket tartalmazza: Zeittafel der Jahre 1938 bis 1945 (Időrendi táblázat, 1938-1945), 18-31. o.; Haftlingsnummern in Konzentrationslagern (Fogolyszámok a koncentrációs táborokban; 15 táblával) 90-117. o.; Verzeichnis der Ghettos, Zwangsarbeitslager und Konzentrationslager (Gettók, kényszermunkatáborok és koncentrációs táborok jegyzéke), 150-182. o.; a IV. számú, Judenvernichtung im Donauraum (A zsidóság megsemmisítése a Duna-medencében) című térkép mutatja a magyarországi gettókat, valamint a zsidók deportálásának útvonalait és időpontjait.

143. Ságvári Ágnes: A budapesti zsidóság holocaustja, 1944. Budapest, The Jewish Agency for Israel, 1994, 25-25 o.

A budapesti zsidósággal történt tragédia magyar és angol nyelvű összefoglalója, mellékelve a minden részletre kiterjedő térképet, amely bemutatja a nagy gettót és a holokauszttal kapcsolatos történelmi helyszíneket.

144. Ságvári Ágnes: A magyarországi zsidóság holocaustja, 1944. Budapest, The Jewish Agency for Israel, 1994, 25-25 o.

Magyar és angol nyelvű összefoglaló a magyarországi holokausztról. Dokumentumválogatást és részletes térképet tartalmaz, amely bemutatja a nagyobb gettókat, a gyűjtőtáborokat és a berakodóállomásokat.

A HOLOKAUSZT HÁTTERE

TÖRTÉNELEM

Általános művek

145. Ádám Magda (összeáll.): Magyarország külpolitikája, 1938-1939. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1970, 809 o.

566 dokumentumból álló gyűjtemény. Az 1936 és 1945 közötti magyar külpolitika dokumentumait feldolgozó sorozat része.

146. Balla Antal: Magyarország története. Budapest, Magyar Téka, 1946, 169 o.

Az egykori kiskazda tájékoztatásügyi miniszter könyve, amely érinti a holokauszt témáját is.

147. Barker, Elisabeth: British Policy in South-East Europe in the Second World War. London, Macmillan, 1976, 320 o.

[Brit politika Délkelet-Európában a második világháború idején.]

Magyarország 1939 és 1945 közötti történelmével is foglalkozik.

148. Berend T. Iván: Magyarországa fasiszta Németország „Életterében”, 1933-1939. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1961, 219 o.

149. Bogdán, Henry: Histoire de la Hongrie. Párizs, Presses Universitaires de France, 1966, 126 o.

[Magyarország története.]

A kötetben elemzés olvasható a Horthy- rendszerről, ezen belül a magyar zsidók és a rendszer viszonyáról.

150. Botos János: A Belügyminisztérium története a Monarchia széthullásától a második világháború végéig. Budapest, BM Kiadó, 1995, 95 o.

Azzal a magyar minisztériummal foglalkozik, amely központi szerepet játszott a magyar zsidók elpusztításában.

151. Botos János: Szemere Bertalantól Keresztes-Fischer Ferencig. Budapest, BM Kiadó, 67 o.

Áttekintés a magyar belügyminiszterek, többek között a zsidókérdés kezelésében fontos szerepet betöltő Keresztes-Fischer Ferenc és Jaross Andor háttéréről és tevékenységéről.

152. Case, Holly: The Holocaust and the Transylvanian Question in the Aftermath of World War II, in JM-HE, 346-359. o.

[A holokauszt és az erdélyi kérdés a második világháború után.]

A magyar változatot lásd: JM-HH, 340-353. o.

153. Case, Holly: The Holocaust and the Transylvanian Question in the Twentieth Century, in RB-BC, 17-40. o.

[A holokauszt és az erdélyi kérdés a 20. században.]

Azt vizsgálja, milyen hatással volt az Erdélyért folytatott magyar-román versengés a zsidókérdés kezelésére a térségben.

154. Cohen, Asher: A History of Failures: The Fascists in German Client and Occupied Countries, in The Shoah and the War. Uő (szerk.), New York, P. Lang, 1992, 87-123. o.

[Kudarok története. A fasiszták a csatlós és a megszállt országokban.]

155. Csécsy Imre: Világos pillanatok. Adatok az 1941-1943. évek történetéhez. Budapest, Antiqua, 1946, 351 o.

A 49. fejezetben a szerző áttekinti a zsidóellenes megnyilvánulások okait.

156. Csejkei Ernő: Magyarország az új világ küszöbén. Budapest, Körmendy, 1946, 395 o.

A IV. fejezetben szó esik a Horthy-rendszer antiszemitizmusáról, különös tekintettel a zsidóság elleni gazdasági intézkedésekre.

157. Czebe Jenő – Pethő Tibor: Magyarország a második világháborúban. Budapest, Új Magyarország, 1946, 95 o.

Azt állítják, hogy többek között a zsidóüldözés vezetett az ország katonai összeomlásához, valamint elítélik a zsidó vezetést, mert szerintük szolgáian teljesítette a német követeléseket.

158. Dawidowicz, Lucy S.: Háború a zsidók ellen, 1933-1945. Budapest, Múlt és Jövő, 2000, 492 o.

A klasszikussá vált monográfia magyar fordítása, amely sok információt tartalmaz a magyar holokausztról. |

159. Egry Gábor: Az erdélyiség „színeváltozása ” Kísérlet az Erdélyi Párt ideológiájának és identitáspolitikájának elemzésére, 1940-1944. Politikatörténeti Füzetek XXV. Budapest, Napvilág Kiadó, 2008, 187 o;

A kötet ismerteti az Erdélyi Párt zsidóellenes ideológiáját. Teleki Béla pártelnök már 1942 őszén javasolta a Galíciából „beszivárgott”, illetve az ún. állampolgárság nélküli zsidók kitelepítését.

160. Geoffroy, René: Ungarn als Zufluchtsort und Wirkungsstätte deutschsprachiger Emigranten (1933-1938/1939). Frankfurt, Peter Lang, 2001, 485 o., illusztr.

[Magyarország mint menedékhely és műveleti terület a német anyanyelvű menekültek számára (1933-1938/1939).]

161. Gergely, Jenő: Christian Parties and the “Jewish Question”, 1938-1944, in JM-HE, 68-85. o.

[A keresztény pártok és a „zsidókérdés”, 1938-1944.]

A magyar változatot lásd: JM-HH, 67-83. o.

162. Gergely Jenő – Glatz Ferenc – Pölöskei Ferenc (szerk.): Magyarországi pártprogramok, 1919-1944. Budapest, ELTE–Eötvös, 2003, 587 o.

Hasznos forrás többek között a jobboldali és a nácibarát pártok zsidóellenes nézeteiről.

- 163.** Gerő, András: *The Jewish Criterion in Hungary*. Boulder, CO, Social Science Monographs, 2007, 151 o., illusztr.
[A „zsidó kritérium” Magyarországon.]
- 164.** Juhász Gyula: *A Teleki-kormány külpolitikája, 1939-1941*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1964, 368 o.
- 165.** Juhász Gyula: *Magyarország külpolitikája, 1919-1945*. Budapest, Kossuth, 1969, 374 o.
Angol változat: *Hungarian Foreign Policy, 1919-1945*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1979, 356 o.
- 166.** Karsai Elek: *A budai Sándor-palotában történt, 1919-1941*. Budapest, Táncsics, 1963, 567 o.
A Horthy-korszak politikája a kormányzat szemszögéből Magyarország 1941. júniusi hadba lépéséig.
- 167.** Karsai Elek: *A budai Vártól a gyepűig, 1941-1945*. Budapest, Táncsics, 1965, 760 o.
Magyarország belpolitikája, külpolitikája és hadserege a Szovjetunió elleni hadüzenettől a háború végéig, számos utalással a „zsidókérdés” kezelésére.
- 168.** Karsai, László: *The Fateful Year: 1942 in the Reports of Hungarian Diplomats*, in RB-BC, 3-16. o.
Magyar változat: *A végzetes esztendő: 1942 a magyar diplomaták jelentéseiben*. Hadtörténelmi Közlemények, Budapest, 117 (2004)/3, 859-883. o.
- 169.** Katzburg, Nathaniel: *Hungary and the Jews 1920-1943*. Ramat-Gan, Bar-Ilan University Press, 1981, 299 o.
Magyar változat: *Zsidópolitika Magyarországon 1919-1943*. Budapest, Babel, 2002, 303 o.
- 170.** Kerekes, Lajos: *Abenddämmerung einer Demokratie; Mussolini, Gömbös und die Heimwehr*. Till, Johanna (ford.), Bécs, Europa Verlag, 1966, 235 o.
[Egy demokrácia alkonya: Mussolini, Gömbös és a Heimwehr.]
- 171.** Klein, Bernard: *Hungarian Politics from Bethlen to Gömbös: The Decline of Liberal Conservatism and the Rise of Right Radicalism*. Ph.D. Dissertation, Columbia University, New York, 1962, 258 o.
[Magyar politika Bethlentől Gömbösig: a liberális konzervativizmus hanyatlása és a jobboldali radikalizmus felemelkedése.]
- 172.** Komlós János: *Elárult ország*. Budapest, Gondolat, 1961, 286 o.
Viták többek között a magyar zsidóság 1944-es tragédiájáról.
- 173.** Korom Mihály: *A fasizmus bukása Magyarországon*. Budapest, Kossuth, 1961, 266 o.
A magyarországi fasiszta korszak baloldali szempontú áttekintése.

174. Macartney, C. A.: A History of Hungary 1929-1945. New York, Frederick A. Praeger, 1957, 2 kötet (493, 519 o.).

[Magyarország története 1929-1945.]

Brit kiadás: October Fifteenth. A History of Modern Hungary.; 1929-1945.

[Október 15-e. A modernkori Magyarország története, 1929-1945.]

Edinburgh, University Press, 1956-1957, 2 kötet. (490, 519 o.), illusztr.

Elismert szerző meghatározó, jól dokumentált beszámolója Magyarország második világháború előtti és alatti történetéről. Részletes leírást és elemzést tartalmaz a Horthy-korszak zsidóellenes irányzatairól, valamint a magyarországi zsidóság deportálásáról és megsemmisítéséről a német megszállás, illetve a nyilas rémuralom idején.

175. Macartney, C. A.: Hungarian Foreign Policy During the Inter-War Period, with Special Reference to the Jewish Question, in Vago, Bela – Mosse, George L. (szerk.): Jews and Non-Jews in Eastern Europe, 1918.1945. New York, John Wiley, 1974, 125-136. o.

[Magyar külpolitika a két világháború közötti időszakban, különös tekintettel a zsidókérdésre.]

176. Márkus, László: Über den Charakter der Herrschenden Elite des Horthy-Regimes. Acta Historica Academiae Scientiarum Hungaricae, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1972, 119-147. o.

[A Horthy-rendszer uralkodó osztályának jellegéről.]

177. Monostori Imre: A zsidókérdés változatai a magyar folyóiratokban a húszas évektől a zsidótörvényekig, in uő: Helykeresések, Budapest, Nap Kiadó, 2004, 11-108. o.

178. Montgomery, John Flournoy: Hungary, the Unwilling Satellite. New York, The Devin-Adair Company, 1947, 281 o., illusztr.

[Magyarország, a vonakodó csatlós.]

Az ország sorsával együtt érző szellemben írt áttekintés Magyarország háború előtti és háború alatti helyzetéről. A könyv egyik fejezete (99-115.o.) leírja, hogyan talált (a szerző szerint egymillió) zsidó menedéket Magyarországon a német megszállást megelőzően. Magyar változat: Magyarország, a vonakodó csatlós. Budapest, HM-Zrínyi, 2004, 335 o.

179. Nadányi, Pál: Hungary at the Cross Roads of invasions. New York, Amerikai Magyar Népszava, 1943, 40-44. o.

[Magyarország az inváziók keresztútján.]

180. Nebelin, Manfred: Deutsche Ungarnpolitik 1939-1941. Opladen, Leske + Budrich, 1989, 255 o.

[A Magyarországgal kapcsolatos német politika, 1939-1941.]

181. Ormos Mária: Magyarország a két világháború korában, 1914-1945. Debrecen, Csokonai Kiadó, 1998, 324 o.

Többek között foglalkozik az antiszemitizmus és a holokauszt kérdéskörével.

182. Pálóczy-Horváth, G.: In Darkest Hungary. London, Victor Gollancz, 1945, 158 o.

[A legsötétebb Magyarországon.]

183. Pamlényi, Ervin: A History of Hungary London and Wellingborough, Collet's, 1975, 676 o.

[Magyarország története.]

A szerző a IX. fejezetben ír az 1919-1945 közötti időszak antiszemitizmusáról.

184. Pamlényi, Ervin: Histoire de la Hongrie des origines à nos jours. Budapest, Éditions Horvath, 1974, 757 o.

[Magyarország története a kezdetektől napjainkig.]

A kötet X. fejezete foglalkozik az 1919-1945 közötti magyarországi antiszemitizmussal.

185. Pók Attila: Bűnbakkeresés és a második világháború, in 1945 a világtörténelemben. Fejtl István – Földes György (szerk.), Budapest, Napvilág Kiadó, 2005, 258-265. o.

186. Pók Attila: Bűnbakok és összeesküvők a huszadik századi Magyarországon. Elméleti és módszertani gondolatok, in KL-JM, 547-563. o.

187. Pók, Attila: Geschichte im Transformationsprozess Ungarns, in Innerhalb der Europäischen Union. Glatz, Ferenc (szerk.), Budapest, Europa Institute, 2004, 151-168. o.

[A történelem Magyarország átalakulásában.]

188. Pók, Attila: Nationalism and the Politics of Hatred: Some Twentieth-Century Hungarian Perspectives, in Political Culture in Central Europe (10th-20th Century). Magdalena Hulas – Jaroslav Pánek (szerk.), Varsó, Institute of History, Polish Academy of Sciences, 2005, 163-180. o.

[Nacionalizmus és a gyűlöletpolitika: huszadik századi magyar perspektívák.]

189. Pók, Attila: The Politics of Hatred: Scapegoating in Interwar Hungary, in "Blood and Homeland. " Eugenics and Racial Nationalism in Central and Southeast Europe, 1900-1940. Marius Turda – Paul J. Wendling (szerk.), Budapest, Central European University Press, 2007, 375-388. o.

[A gyűlölet politikája: bűnbakkeresés a két világháború közötti Magyarországon.]

190. Pók, Attila: Scapegoating and Antisemitism After World War I. Hungarian Political Thought and Action, in Jewish Studies at the Central European University. III. kötet, Kovács András – Andor Eszter (szerk.), Budapest, Central European University Press, 2004, 125-134. o.

[Bűnbakkeresés és antiszemitizmus az első világháború után. Magyar politikai gondolkodás és cselekvés.]

191. Puskás A. I.: Magyarország a II. világháborúban. Budapest, Kossuth, 1971, 333 o.

Magyar származású szovjet történész munkája. A zsidókérdés „végső megoldásáról” a 256-259. oldalon ír.

192. Püski Levente: A Horthy-rendszer. Budapest, Pannonica, 2005, 302 o.

- 193.** Ránki György és mások (szerk.): Magyarország története, 1918-1919, 1919-1945. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1976, 1393 o.
A 10 kötetes sorozat 8. kötete. A holokauszt témakörét csak igen kis terjedelemben tárgyalja (1159-1162. o.)
- 194.** Rothschild, Joseph: Hungary, in uó: East Central Europe Between the Two World Wars. Seattle, Wash., University of Washington Press, 1974, 137-199. o.
[Magyarország.]
Röviden elemzi a zsidóság helyzetét is a két világháború közti időszakban.
- 195.** Sakmyster, Thomas L.: Hungary, the Great Powers, and the Danubian Crisis 1936-39. Atlanta, GA, University of Georgia Press, 1980, 284 o.
[Magyarország, a nagyhatalmak és a Duna menti válság, 1936-1939.]
- 196.** Seton-Watson, H.: Two Contrasting Policies Toward Jews: Russia and Hungary, in Vago, Béla – Mosse, George L. (szerk.): Jews and Non Jews in Eastern Europe, 1918-1945. New York, John Wiley, 1974, 99-112. o.
[Két ellentétes zsidópolitika: Oroszország és Magyarország.]
- 197.** Silagi, Denis: Ungarn seit 1918: Vom Ende des I. Weltkrieges bis zum Ära Kádár, In Schieder, Theodor (szerk.): Handbuch der europäischen Geschichte. Stuttgart, 1979, 7. kötet, 2. rész, 883-903. o.
[Magyarország 1918 után: Az első világháború végétől a Kádár-rendszerig.]
- 198.** Szenczei László: A magyar nép tragédiája. Kolozsvár, Minerva, 1945.
Magyarország második világháborús katasztrófájának fő okát abban látja, hogy külpolitikája végletesen összekapcsolódott a német birodalmi törekvésekkel.
- 199.** Szilágyi István: Három fekete évtized. Budapest, Magyar Téka, 1946, 192 o.
Magyarország történetének áttekintése az első világháború kezdetétől az 1945-ös fegyverszünetig, beleértve a Horthy-korszak zsidópolitikáját és a holokausztot.
- 200.** Tilkovszky, Lóránt: Nationalitäten politische Richtungen in Ungarn in der gegenrevolutionären Epoche (1919-1945). Budapest, Akadémiai Kiadó, 1975, 25 o.
[A nemzetiségpolitika iránya Magyarországon az ellenforradalmi korszakban, 1919-1945.]
- 201.** Tilkovszky Lóránt: Revízió és nemzetiségpolitika Magyarországon 1938-1941. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1967, 349 o.
- 202.** Toynbee, Arnold Joseph – Toynbee, Veronica (szerk.): Hitler's Europe. London, New York, Oxford University Press, 1954, 730 o.
[Hitler Európája.]
Lásd különösen: 604-631. o.

203. Unger Mátyás – Szabolcs Ottó: Magyarország története. Budapest, Gondolat Kiadó, 1965, 418 o.

Részletesen tárgyalja Magyarország német megszállását (354-358. o.) és a nyilas terror időszakát (358-364. o.), ugyanakkor a magyar zsidók tragédiájának mindössze egyetlen bekezdést szentel (355. o.).

204. Ungvári, Tamás: The “Jewish Question ” in Europe. The Case of Hungary. Boulder, CO, Social Science Monographs, 2000, 365 o.

[A „zsidókérdés” Európában. Magyarország esete.]

205. Ungváry, Krisztián: Der Getriebene und der Treiber. Das Verhältnis zwischen ungarischer Politik und deutschen Deportationspläne, in BM-U, 41-54. o.

[Üldözők és üldözöttek. A magyar politika és a német deportálási tervek közötti összefüggés.]

206. Ungváry Krisztián: Magyarország és a második világháború. Budapest, Osiris, 2005, 891 o.

A holokauszthoz kapcsolódó témákkal is foglalkozik, beleértve a zsidótörvényeket, a zsidóellenes atrocitásokat és a háború utáni emlékiratokat.

207. Vámbéry, Rusztem: Hungary – to Be or Not to Be. New York, Frederick Ungar, 1946, 208 o.

[Magyarország – lenni vagy nem lenni.]

Nagy figyelmet szentel a zsidókérdésnek és az antiszemitizmus problémájának.

208. Vámbéry, Rusztem: The Hungarian Problem. New York, The Nation, [1942], 470.

[A magyar probléma.]

Magyarország történetének kritikus áttekintése egy liberális politikus és tudós tollából, aki washingtoni nagykövetségként szolgált a második világháború után. Kiemeli a Horthy- rendszer diktatórikus és németbarát vonásait.

209. Weidlein, Johann: Jüdisches und deutsches Schicksal in Ungarn unter dem gleichen Unstern. Schorndorf, magánkiadás, 1969, 84 o.

[Zsidó és német sors Magyarországon: egyazon baljós csillagzat alatt.]

* * *

210. Berend T., Iván: Hádereh likrát hásoá. Háreká háideologi vehápolití beHungárjá sel Horthy. Dápm Leheker Tekufát Hásoá, Izrael, (1986)/4, 239-250. o.

[Út a holokauszthoz. Horthy Magyarországnak politikai és ideológiai háttere.]

211. Korbuly, Dezső: Politische Ideen und Tendenzen in Ungarn am Vorabend zur Zeit des Zweiten Weltkriegs. Südostdeutsches Archiv, München, (1985-1986)/28-29, 117-129. o.

[Politikai eszmék és irányzatok Magyarországon a második világháború előestéjén.] Elsősorban a magyar középosztály keresztény és zsidó tagjai közötti kapcsolatokkal foglalkozik.

212. Nádas Péter: Élete nevezetes napján. Élet és Irodalom, Budapest, 51 (2007. augusztus 31.)/35, 14. o.

Utóirat Füst Milán A feleségem története. Störr kapitány feljegyzései című könyvének új kiadásához, amelyet a Szépirodalmi Könyvkiadó 1970-ben Budapesten adott ki. Erősen kritikus áttekintést ad a Horthy-korszakról, különös tekintettel a rendszer antiszemitizmusára és a zsidóüldözésekre. Füst regényének angol nyelvű változatát a PAJ Publications adta ki 1987-en.

213. Pók Attila: Bűnbakkeresés a huszadik századi Magyarországon. Történelmi Szemle, Budapest, 47(2005)/1-2, 47-57. o.

214. Reuveni, Sári: Horthy and the Jews. Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, (2004)/1, 158-199. o.

[Horthy és a zsidók.]

Hitler gyilkos antiszemitizmusát állítja szembe Horthy „civilizált” antiszemitizmusával.

215. Szakály Sándor: Szép írás, némi „szeplővel”. Élet és Irodalom, Budapest, 51(2007. szeptember 14)/376, 13. o.

Vitába száll Nádas Péter véleményével (lásd 212. tétel) a Horthy-korszakról, amely felveti Horthy Miklós és Bárdossy László volt miniszterelnök szerepét a „rendezetlen állampolgárságú” zsidók kitelepítésében 1941 nyarán. Nádas viszontválaszt, amelyben megismétli álláspontját Horthy felelősségét illetően, lásd a hetilap ugyanazon számában.

Zsidók Magyarországon

216. A vád és az igazság. Budapest, Officina, 1939. április, 8 o.

Szemelvények neves magyar személyiségek beszédeiből és írásaiból, amelyek megcáfolják a zsidóság ellen felhozott vádakot.

217. Ballagi Ernő (szerk.): A magyar zsidóság útja... 1840-1940. Budapest, Viktória 1939, 109 o.

218. Carmilly-Weinberger Mózes: Zsidók Erdélyben, in uő: A kolozsvári zsidóság emlékkönyve. New York, magánkiadás, 1970, 7-28., 263-268. o.

219. Csergő Hugó – Kohn Zoltán – Polgár György (szerk.): OMZSA-évkönyv 5704, 1943-1944. Budapest, Országos Magyar Zsidó Segítő Akció, 1944, 246 o.

Az évkönyv részletesen beszámol az OMZSA (Országos Magyar Zsidó Segítő Akció) és más szervezetek mentő- és segélyezőtevékenységéről a katasztrófát közvetlenül megelőző időszakban. Található benne egy lista, amely tartalmazza a jelentősebb magyarországi zsidó szervezeteket és vezetőik nevét a deportálás előtti időszakból.

220. Eppler Sándor: Zsidó segítőszervezetek. Budapest, Pesti Izraelita Hitközség, Magyar Zsidó Szabadegyetem, 1942, 36 o.

Főképpen a közvetlenül a holokauszt előtt megalakult szervezetekkel foglalkozik.

- 221.** Faber, W. S.: Hungary 's Alibi. Hungary's Anti-Jewish Policy Unmasked. London, Lincolns Prager, 1944, 48 o.
[Magyarország alibije. Magyarország zsidóellenes politikájának leleplezése.]
Az 1942-ig megszületett magyar zsidóellenes törvények kritikája.
- 222.** Frojimovics, Kinga: The Threefold Path: Trends Within the Jews of Hungary from the Split to the Forced Unification, 1868/1869-1950, in In the Land of Hagar. The Jews of Hungary: History, Society and Culture. Szalai, Anna (szerk.), Tel-Aviv, Beth Hatefutsoth, 2002, 102-111. o.
[A háromfelé ágazó ösvény. Irányzatok a magyar zsidóságon belül, a szakadástól a kényszerű egyesülésig, 1868/1869-1950.]
- 223.** Gábor Andor: Így kezdődött. Budapest, 1945, 200 o.
Cikkgyűjtemény a fasizmus kezdetéről és a zsidóüldözésről Magyarországon.
- 224.** Greenwald, Leopold: Toizend yahr yidish lebn in Ungarn. New York, magánkiadás, 1945, 279 o.
[Az ezeréves zsidó élet Magyarországon.]
A kötet elsősorban az erdélyi, a kárpátaljai és a szlovákiai zsidóság helyzetével foglalkozik.
- 225.** Igazságot a felvidéki zsidóságnak! Budapest, Pesti Lloyd, 1939, 64 o.
Adatok a visszafoglalt Felvidék zsidóságának hazaszeretetéről.
- 226.** Katzburg, Nathaniel: Hungarian Jewry in Modern Times. Political and Social Aspects, in RB-1966, 137-170. o.
[A magyar zsidóság a modern korban. Politikai és társadalmi szempontok.]
- 227.** Katzburg, Nathaniel: The Jewish Question in Hungary During the Inter-War Period – Jewish Attitudes, in Vago, Bela – Mosse, George L. (szerk.): Jews and Non-Jews in Eastern Europe, 1918-1945. New York, John Wiley, 1974, 113-124. o.
[A zsidókérdés Magyarországon a két világháború közötti időszakban – zsidó magatartásformák.]
- 228.** Katzburg, Nathaniel: Toldot jehudéi Hungárjá, in Pinkas Hákehilot Hungárjá. Jeruzsálem, Yad Vashem, 1976, 1-91. o.
[A zsidók története Magyarországon.]
- 229.** Katzburg, Nathaniel: The Hungarian Jewish Situation During the Late 1930's. The Annual of Bar-Ilan University Studies in Judaica and the Humanities, 14-15. kötet, Ramat Gan, Izrael, 1977, 73-99. o.
[A magyar zsidóság helyzete az 1930-as évek végén.]
- 230.** Kerekes, Janet: Masked Ball at the White Cross Café: The Failure of Jewish Assimilation. Lanham, MD, University Press of America, 2005, 335 o.
[Álarcosbál a Fehér Kereszt kávéházban. A zsidó asszimiláció kudarca.]
A magyar zsidóság 1867-es emancipációt követő asszimilációs törekvéseinek kritikai elemzése.

- 231.** Lévai Jenő (szerk.): Védelmünkben! (Vezércikkek, tanulmányok, vitacikkek.) Budapest, Képes Családi Lapok, 1942, 208 o.
A magyarországi zsidó élet különböző aspektusainak bemutatása, külön kiemelve a magyar munkaszolgálatos rendszert és a zsidóellenes törvényhozást.
- 232.** Ligeti Ernő: Erdély zsidósága, in Ararát évkönyv az 1941. évre. Budapest, Országos Izr. Leányárvaház, 1941, 81-88. o.
Röviddel Észak-Erdély 1940. szeptemberi visszacsatolása után írt áttekintés.
- 233.** Marton Ernő: A zsidó nép világhelyzete 1941-ben. Kolozsvár, Fraternitas, 1941, 64 o.
A szerző az Új Kelet című lap egykori szerkesztője, amely először Kolozsváron, majd Tel-Avivban (1948-tól) jelent meg. A magyar zsidóság problémáját a világ zsidóságának szélesebb keretei között tekinti át.
- 234.** Marton Ernő: A magyar zsidóság családfája. Kolozsvár, Fraternitas, 1941, 71 o.
Genealógiai elemzés a magyarországi zsidó bevándorlásról.
- 235.** McCagg, William O.: Jewish Nobles and Geniuses, in Modern Hungary. New York, Columbia University Press, 1972, 254 o.
[Zsidó nemesek és génuszok.]
- 236.** Orbán Ferenc: Magyar zsidó zarándokkönyv. Budapest, Chábád Lubavics Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület, é. n., 184 o., illusztr.
A magyar zsidóság történetének tömör összefoglalása, amely részletesebben foglalkozik Nagy-Magyarország számos ortodox zsidó közösségének rabbinikus dinasztiáival.
- 237.** Orbán Ferenc: A magyarországi ortodox zsidóság története. Budapest, Makkabi, 2006, 100 o., illusztr.
A téma vázlatos áttekintése, többek között az ortodox zsidók és vallási vezetőik holokauszt alatti tragikus sorsával foglalkozik.
- 238.** Perri, Yitshak: Toldot hájehudim beHungárjá: mijemáj hákibus háromi beHungárjá hákedumá (Pannónia) veád leáhár hásoá: hisztorjá sel elef vehámés méot sáná begolát Hungárjá. Benéj Berák, Tarbut, 2002, 2 kötet.
[A zsidók története Magyarországon a római kortól (Pannónia) a soá utáni időkig: 1500 év történelme a diaszpórában.]
- 239.** Robinson, Jacob és mások: Were the Minorities Treaties a Failure? New York, Institute of Jewish Affairs of the World Jewish Congress, 1943, 349 o.
[Kudarcc volt-e a kisebbségi szerződések rendszere?]
- 240.** Saly Dezső: Szigorúan bizalmas! Fekete könyv: 1939-1944. Budapest, Anonymus, 1945, 702 o.
Külföldi diplomáciai jelentések kronologikus sorrendben, amelyek közül számos utal a magyar zsidókkal szembeni bánásmódra. A háború alatt a szerzőnek, aki korábban az Új Nemzedék című napilap szerkesztője volt, nem engedélyezték a könyv kiadását.

- 241.** Shub, Boris (szerk.): Hitler's Ten-Year War on the Jews. New York, Institute of Jewish Affairs of the World Jewish Congress, 1943, 68-77. o.
[Hitler tízéves háborúja a zsidók ellen.]
- 242.** Silagi, Denis: Die Juden in Ungarn in der Zwischenkriegszeit (1919-1939), in Ungarn Jahrbuch 19/3. Mainz, Von Hase & Koehler, 5(1973), 198-214. o.
[A zsidók Magyarországon a két világháború között (1919-1939).]
- 243.** Sipos Péter: A zsidóság viszonya a Horthy-rendszerhez (1919-1938), in KL-JM, 627-642. o.
- 244.** Sole, Aryeh: Subcarpathian Ruthenia: 1919-1938, in The Jews of Czechoslovakia. 1. kötet, Philadelphia, The Jewish Publication Society of America, 1968, 125-154. o.
[Kárpátalja, 1919-1938.]
- 245.** Sós Endre: Küzdelem a zsidóság jogaiért, in Benoschovsky Imre (szerk.): Maradék-zsidóság. A magyarországi zsidóság 1945-46-ban. Budapest, a Budai Izraelita Aggok és Árvák Menházegyesületének kiadványa, 1946, 82-85. o.
Azokat az erőfeszítéseket tekinti át, amelyekkel nemzetközi egyezmények révén próbálták biztosítani a zsidók jogait.
- 246.** Sós Endre: Tanúvallomás. Cikk és tanulmánygyűjtemény. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1962, 409 o.
Válogatás a Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete és a Budapesti Izraelita Hitközség egykori elnökének írásaiból, amelyek a magyarországi zsidóság múltjával, jelenével és jövőjével foglalkoznak. Több cikk foglalkozik az antiszemitizmus gyökereivel, a koncentrációs táborokkal és a háborús bűnösökkel.
- 247.** Sós Endre: Zsidók a magyar városokban. Budapest, Libanon Kiadás, é. n., 223 o.
Tanulmány a zsidók szerepéről a magyar városok megalapításában és fejlődésében. Elsősorban Újpesttel (89-119. o.), Győrrel (121-152. o.), Sopronnal (153-181. o.) és Miskolccal (183-210. o.) foglalkozik a tanulmány.
- 248.** Stern Samu: A zsidókérdés Magyarországon. Budapest, Pesti Izraelita Hitközség, 1938, 32 o.
- 249.** Szalai, Anna (szerk.): In the Land of Hagar: The Jews of Hungary. Tel Aviv, Beth Hatefutsoth 2002, 303 o., illusztr.
[Hágár országa. A magyarországi zsidóság.]
Magyar verzió: Hágár országa. A magyarországi zsidóság – történelem, közösség, kultúra. Szalai Anna (szerk.), Budapest, Antall József Alapítvány – Kossuth Kiadó, 2009, 306 o., illusztr. Tartalmaz néhány, holokauszttal kapcsolatos tanulmányt is.
- 250.** Szécsy János: Az ittfelejtett nép. Budapest, Magyar Enciklopedisták, 1945, 319 o.
A VI. fejezet tárgyalja az antiszemitizmus okait Magyarországon.
- 251.** The Persecution of Hungarian Jewry. Six Years of German Pressure. London, Jewish Central Information Office, 1944, 8 o.
[A magyar zsidók üldözése. Hat év német nyomás alatt.]

252. Végházi K., Esteban (István): 17 Siglos de la vida judia en Hungria. Santiago, Chile, magánkiadás, 1982, 37 o.

[A zsidó élet tizenhét évszázada Magyarországon.]

* * *

253. Balaton, Pál: Tragedy of Hungarian Jewry. The Central European Observer, London, 19(1942. július 24.)/15, 239. o.

[A magyarországi zsidóság tragédiája.]

254. Daro, Michael: Report on Hungary. What Has Been Happening Behind the Censorship. Harpers Magaziné, New York, 184(1942. február), 308-313. o.

[Jelentés Magyarországról. Ami a cenzúra mögött történt.]

255. Gidó Attila: Erdélyi zsidó intézmények a két világháború között. Korunk, Kolozsvár, 13(2002)/4, 44-52. o.

256. K. Farkas Claudia: Az 1938-as olasz zsidótörvény visszhangja a hazai zsidó közösség körében. Holocaust Füzetek, Budapest, (2000)/4, 81-93. o.

257. Hartman, Zvi: A Jewish Minority in a Multiethnic Society During a Change of Governments: The Jews of Transylvania in the Interwar Period. Shvut, Tel-Aviv, 9(2000), 162-182. o.

[Zsidó kisebbség a soknemzetiségű társadalomban impériumváltások idején: zsidók Erdélyben a két világháború között.]

258. Kann, Róbert A.: Hungarian Jewry During Austria-Hungary's Constitutional Period (1867-1918). Jewish Social Studies, New York, 7(1945. október)/4, 357-386. o.

[A magyar zsidóság a dualizmus korában.]

259. Katz, Jacob: The Uniqueness of Hungarian Jewry. Forum, Jeruzsálem, 27(1977)/2, 45-53. o.

[A magyarországi zsidóság egyedisége.]

Héber változat: Jihudáh sel jáhadut Hungárjá, in Hánhágát jehudéj Hungárjá bemivhán hásoá. Jeruzsálem, 1976, 13-24. o.

260. Katzburg, Nathaniel: Hárédim vecijonim beHungárjá becél hásoá. Shragay, Jeruzsálem, (1988)/3, 268-277. o.

[Ortodoxok és cionisták Magyarországon a holokausz árnyékában.]

261. Klein, Bemard: Hungarian Politics and the Jewish Question in the Interwar Period Jewish Social Studies, New York, 28(1966. április)/2, 79-98. o.

[A magyar politika és a zsidókérdés a két világháború közötti időszakban.]

262. Láng Éva: A Pártfogó Iroda. Kritika Budapest, 9(1984)/8, 23-25. o.

A Magyar Zsidó Segítő Akció tevékenységének áttekintése.

263. Lestchinsky, Jacob: The Tragedy of the Jews in Hungary. ORT Economic Bulletin, New York, 1940. július-október, 6-13. o.

[A magyar zsidóság tragédiája.]

264. Pietzsch, Walter: Trianon és a magyar zsidók. Múlt és Jövő, Budapest, (1990)/4, 40-52. o.

A tanulmány célja bizonyítani azt, hogy a magyarországi zsidóság hazafiasan viselkedett az első világháború utáni forradalmakban, valamint azt, hogy ezzel az ország politikai elitje is tisztában volt.

265. Rittenberg, Louis: The Crisis in Hungary. Contemporary Jewish Record, New York, 2(1939. május-június)/3, 20-31. o.

[A magyarországi válság.]

266. Yitzchaki, Shlomo: Perákim ál jáhádut Hungárjá. Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, 15(1972. november), 161-167. o.

[Fejezetek a magyarországi zsidóság történetéből.]

A magyar-zsidó közösség szerkezetének központi szerepe történelmileg és a második világháború előestéjén.

267. Zsadányi Oszkár: Fejezetek a Pesti Izraelita Nőegylet és Árvaház történetéből. Új Élet, Budapest, 1978. október 1.

Történelmi-szociológiai áttekintés.

ANTISZEMITIZMUS ÉS RASSZIZMUS

268. Berend T., Iván: The Rise of Political Anti-Semitism: The Cases of Turn of-the-Century Poland, Hungary and Romania, in KL-JM, 67-74

[A politikai antiszemitizmus felemelkedése. Lengyelország, Magyarország és Románia esete a 19-20. század fordulóján.]

269. Borsányi György (szerk.): Páter Zadravec titkos naplója. Budapest, Kossuth–Magyar Történelmi Társulat, 1967, 311 o.

Zadravec püspök az első világháborút közvetlenül követő időszakban tábori lelkész, valamint az antiszemita és sovinszta Antibolsevista Comité vezető alakja volt.

270. Cohen, Asher: Gizánut veántisémiut hászemol hápopuliszti beHungárjá. Hászofér vehámedináj Péter Veres, in Dápm leheker tekufát hásoá. 1. kötet, Tel-Aviv, Hakibbuc Hameuhad, 1978, 176-188. o.

[Baloldali populista antiszemitizmus Magyarországon. Az író-politikus Veres Péter.]

271. Dénes Lajos: A politikai fajelmélet, in Ararát magyar zsidó évkönyv az 1940. évre. Budapest, Országos Izr. Leányárvaház, 1940, 51-59. o.

Rövid áttekintés a politikai fajelmélet előfutáiról és magyar képviselőiről, különös tekintettel Szekfű Gyula munkásságára.

- 272.** Fisher, Rolf: *Entwicklungsstufen des Antisemitismus in Ungarn, 1867-1939, Die Zerstörung der ungarisch-jüdischen Symbiose.* München, Oldenbourg, 1988, 206 o.
[Az antiszemitizmus fejlődési fokozatai Magyarországon, 1867-1939. A magyar-zsidó együttélés elpusztítása.]
- 273.** Gidó Attila: Jogkorlátozás, kirekesztés és antiszemitizmus Kolozsváron (1918-1940), in RB-2006, 17-55.
- 274.** Hajdú, Tibor: The Role of the Increasing Number of Graduates in the Formation of Anti-Semitism, in JM-HE, 54-67. o.
[A diplomások létszámnövekedésének szerepe az antiszemitizmus alakulásában.]
A zsidó diplomások magas számarányának politikai hatását vizsgálja a dualizmus kori Magyarországon. A magyar változatot lásd: JM-HH, 54-66. o.
- 275.** Hanák Péter: Zsidókérdés, asszimiláció, antiszemitizmus. Tanulmányok a zsidókérdésről a huszadik századi Magyarországon. Budapest, Gondolat, 1984, 379 o.
Tanulmányok többek között Bibó István, Hanák Péter, Horváth Márton, Molnár Erik és Száraz György tollából.
- 276.** Hanebrink, Paul: Continuities and Change in Hungarian Antisemitism, 1945-1948, in Hungary and the Holocaust. Confrontation with the Past. Washington, DC, United States Holocaust Memorial Museum, 2001, 2. kötet, 1-10. o.
[Állandóság és változás a magyarországi antiszemitizmusban, 1945-1948.]
- 277.** Hermann Imre: Az antiszemitizmus lélektana. Budapest, Bibliotheka, 1945, 110 o.
Az antiszemitizmus dinamikája az egyén és a csoport szintjén.
- 278.** Horvath, Suzanne: Ils ont semé le vent et récolté la tempête. Idéologues génocide et négationnisme: Hongrie 1920-2000. Párizs, L'Esprit Frappeur, 2003, 144 o.
[Szelet vetettek és vihart arattak. Ideológusok, népiirtás és antiszemitizmus Magyarországon, 1920-2000.]
A magyarországi antiszemitizmus áttekintése. Nagy figyelmet fordít Szabó Dezső nézeteire, amelyek a szerző állítása szerint még mindig terjednek Magyarországon.
- 279.** Karády Viktor: Antiszemitizmus és modernizációs egyenlőtlenségek Magyarországon, in A zsidóság és Európa. Új fejezetek az antiszemitizmus történelmi-társadalmi gyökereiről. Grüll Tibor – Répás László (szerk.), Budapest, József Műhely 2006, 135-153. o.
A magyarországi zsidóság egyedi gazdasági, oktatási és kulturális modernizációs fejlődésével foglalkozik, amely a zsidóellenes retorika alapvető hivatkozási pontja volt.
- 280.** Karády, Viktor: Les Juifs, la modernité et la tentation communiste. Esquisse d'une problématique d'histoire sociale, in Les changements d'élites dans l'Autre Europe. Nicolas Bauchet – Francois Bocholier és mások (szerk.), Párizs, Editions de l'Ecole Normale Supérieure, 2006, 85-105. o.
[Zsidók, modernitás és a kommunizmus vonzása. Egy társadalomtörténeti probléma vázlata.]
Utal arra, hogy miként hatott a soá számos kelet-európai zsidó túlélő elkötelezettségére a kommunista mozgalom iránt.

- 281.** Karády Viktor: Antiszemizmus és zsidó identitás-dilemmák (nálunk és Nyugaton), in Új antiszemizmus. Gadó János – Novák Attila – Szántó T. Gábor (szerk.), Budapest, MAZSIHISZ, 2007, 48-68. o.
- 282.** Karsai László (összeáll.): Kirekesztők. Antiszemita írások, 1881-1992. Budapest, Aura Kiadó, 1992, 212 o., illusztr.
Szemelvények magyar és külföldi antiszemita szerzők, többek között Bosnyák Zoltán, Csurka István, Darvas József, Eduard Drumont, Endre László, Adolf Hitler, Püski Sándor és Szálasi Ferenc írásaiból.
- 283.** Karsai László: Antiszemizmus és holokauszt Magyarországon, in Sine ira et studio. Jáhn Ágnes (szerk.), Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar–Magyar Történelmi Társulat Tanári Tagozata, 2005, 51-74. o.
- 284.** Karsai László (összeáll.): Befogadók. Írások az antiszemizmus ellen, 1882-1993. Budapest, Aura Kiadó, 1993, 256 o.
Szemelvények magyar szerzők, köztük Ady Endre, Babits Mihály, Bajcsy-Zsilinszky Endre, Bibó István, Jókai Mór, Komoróczy Géza, Kossuth Lajos, Majsai Tamás, Márai Sándor, Száraz György és Móricz Zsigmond műveiből.
- 285.** Katz, Jacob – Sinat, Yisrael: Miszinát hádat liselilat hágezát. Tel-Aviv, Am Oved, 1979, 378 o.
[Antiszemizmus: A vallási gyűlöletől a fajvédelemig.]
Antiszemita mozgalmak Magyarországon az első világháború előtt (258-264. o.)
- 286.** Katzburg, Nathaniel: Antisemitism in Hungary, 1867-1914, Tel-Aviv, Dvir Publishing House, 1969, 294 o.
[Antiszemizmus Magyarországon 1867-1914 között.]
- 287.** Katzburg, Nathaniel: The Tradition of Anti-Semitism in Hungary, in RB-BV, 3-12. o.
[Az antiszemizmus hagyománya Magyarországon.]
- 288.** Katzburg, Nathaniel: Hungarian Antisemitism; Ideology and Reality (1920-1943), in Antisemitism Through the Ages. Almog, Shmuel (szerk.), Oxford, Vidal Sassoon International Center for the Study of Antisemitism, 1988, 339-348. o.
[Magyar antiszemizmus. Ideológia és valóság, 1920-1943.]
- 289.** Kende Péter: Röpirat a zsidókérdésről Budapest, Magvető, 1989, 266 o.
- 290.** Kovács András (szerk.): A modern antiszemizmus. Budapest, Új Mandátum Kiadó, 1999, 540 o.
Lásd még 9-36. o.: „Az antiszemizmus, mint társadalomtudományos probléma.”
- 291.** Kovács András (szerk.): Tanulmányok az antiszemizmusról. Budapest, ELTE Szociológiai Intézet, 2001, 148 o.
- 292.** Kovács M. Mária: Liberalizmus, radikalizmus, antiszemizmus: a magyar orvosi, ügyvédi és mérnöki kar politikája 1867 és 1945 között. Budapest, Helikon, 2001, 178 o., illusztr.

- 293.** Kubinszky Judit: Politikai antiszemitizmus Magyarországon, 1875-1890. Budapest, Kossuth, 1976, 275 o.
- 294.** Makai György: Fajelmélet, fajüldözés. Budapest, Kozmosz Könyvek, 1977, 336 o.
A faji előítéletekkel, az örmények, az indiánok és más népek elleni genocídiumokkal foglalkozik. Számos fejezetet szentel az antiszemitizmus kérdésének, a pogromoknak és a zsidóüldözésnek, a Dreyfus-ügytől a holokausztig.
- 295.** Murer, Jeffrey Stevenson: Pursuing the Familiar Foreigner. Ann Arbor, University Microfilms International, 1999, 418 o.
[Az ismerős idegen üldözése.]
PhD-értekezés a magyarországi antiszemitizmusról, nacionalizmusról és holokausztról.
- 296.** Nagy Varga Rita: Az antijudaizmus kialakulásának szociálpszichológiája, in KL-JM, 491-508. o.
A keresztény antiszemitizmus eredetének és jellemzőinek kritikai áttekintése.
- 297.** Ozsváth, Zsuzsanna: Can Words Kill? Anti-Semitic Texts and Their Impact on the Hungarian Jewish Catastrophe, in RB-PA, 79-116. o.
[Tudnak a szavak ölni? Antiszemita szövegek és hatásuk a magyar zsidóság tragédiájára.]
- 298.** Pamlényi, Ervin: A History of Hungary. London, Collet's, 1975, 676 o.
[Magyarország története.]
Lásd a IX. fejezetet az antiszemitizmus történetéről Magyarországon 1919-1945 között.
- 299.** Pelle János: Antiszemitizmus és totalitarizmus. Budapest, Jászöveg, 1999, 142 o.
- 300.** Ruff Tibor: Az újprotestáns mozgalmak zsidóságképe. Vázlat és vitairat, in KL-JM, 577-593 o.
A keresztény antiszemitizmust és a protestáns mozgalmak helyzetét vizsgálja a második világháború utáni Magyarországon.
- 301.** Sándor Iván: A vizsgálat iratai. Budapest, Kozmosz, 1976, 203 o.
Az 1882-83-as tiszaeszlári vérvádper körülményeinek elemzése.
- 302.** Sipos Lajos: Dokumentumok a magyarországi antiszemitizmus történetéből. Szeged, Bába és Társai Kiadó, 2003, 79 o., illusztr.
- 303.** Sipos, Péter: Politik und Antisemitismus in Ungarn vor 1945, in Vorurteil und Rassenhass. Berlin, Metropol, 2001, 189-205. o.
[Politika és antiszemitizmus Magyarországon 1945 előtt.]
- 304.** Száraz György: Egy előítélet nyomában. Budapest, Magvető, 1976, 287 o.
Az Ember Mária Hajtúkanyar című regénye által ihletett tanulmány az egyik legkiválóbb mű, amelyet a Magyar Népköztársaságban az antiszemitizmus gyökereiről, politikatörténetéről és a holokausztról írtak.

- 305.** Tsur, Yaakov (szerk.): Hátefiucá: Mizráh-Éropá. Jeruzsálem, Keter, 1976, 378 o.
[A kelet-európai diaszpóra.]
A magyarországi antiszemitizmus következményei az első világháború előtti időszaktól a holokausztig.
- 306.** Ungváry Krisztián: Antiszemitizmus és németellenesség. A kétfrontos harc, in KL-JM, 731-750. o.
- 307.** Ungváry, Krisztián: Die „Judenfrage“ in den Sozial- und Siedlungspolitik: Zur Genese der antisemitischen Politik in Ungarn, in Zwischen großen Erwartungen und bösem Erwachen. Juden, Politik und Antisemitismus in Ost- und Südosteuropa 1918-1945. Ditmar Dahmann – Anke Hilbrenner (szerk.), Paderborn, Ferdinand Schöningh, 2007, 287-304. o.
[A „zsidókérdés” a társadalmi és megállapodáspolitikában. A magyarországi antiszemita politikák eredetéről.]
- 308.** Vágó Rafael – Frojimovics Kinga: Antiszemitizmus a két világháború között, in Hágár országa. A magyarországi zsidóság – történelem, közösség, kultúra. Szalai Anna (szerk.), Budapest, Antall József Alapítvány–Kossuth Kiadó, 2009, 207-213. o.
- 309.** Weidlein, Johann: Der ungarische Antisemitismus in Dokumenten. Schorndorf, magánkiadás, 1962, 212 o., stencil.
[A magyar antiszemitizmus dokumentumokban.]
- * * *
- 310.** Csordás Gábor: Jóvá tenni vagy jobbra tenni – avagy az antiszemitizmus posztmodern tapasztalata. Élet és Irodalom, Budapest, 48(2004. július 23.)/30, 15, 20. o.
- 311.** Fey, László: Prea frumos pentru a fi adevărat. Dialog interetnic, Kolozsvár, 6(1999. november 6.)/11, 4. o.
[Túl szép, hogy igaz legyen.]
Központi témája az antiszemitizmus és a nemzetiségek közötti kapcsolatok a második világháború idején Romániában és Észak-Erdélyben.
- 312.** Hodos, George: Antisemitism in Hungary. Midstream, New York, 39(1993. április 3.)/3, 23-27. o.
[Antiszemitizmus Magyarországon.]
- 313.** Hoppenbrouwers, Frans: The Principal Victim: Catholic Antisemitism and the Holocaust in Central Europe. Religion, State and Society, Abingdon, UK, 32(2004)/1 37-51. o.
[A legfőbb áldozat: katolikus antiszemitizmus és a holokauszt Közép-Európában.]
A katolikus antiszemitizmust és a pápa szerepét vizsgálja a holokauszt idején Magyarországon és más közép-európai országokban.
- 314.** Horváth Sz. Ferenc: Az Erdélyi Lapok ideológiája. Zsidókérdés, katolikus antiszemitizmus és nemzetiszocializmus Erdélyben (1932-1940). Regio, Budapest, (2004)/3, 101-141. o.

315. Horváth Sz., Franz: Die Wahrnehmung des Nationalsozialismus durch die ungarische Minderheit Rumäniens. Die Zeitschrift „Magyar Kisebbség”. Zeitschrift für Siebenbürgische Landeskunde, Heidelberg, 25(2002)/1, 30-53. o.

[A nemzetiszocializmus a romániai magyar kisebbség szemével. A Magyar Kisebbség című lap.]

316. Kádár Gábor – Vági Zoltán: Pogromok és rendszerváltások. Népszabadság, Budapest, 2008. június 21., 2-3. o.

Ismeretterjesztő cikk a 19-20. századi magyar népi antiszemitizmusról, pogromokról, zsidóellenes atrocitásokról.

317. Karády, Victor (Viktor): Antisemitism in 20th Century Hungary, A Socio-Historical Overview. Patterns of Prejudice, London, 27(1993)/1, 71-92. o.

[Antiszemitizmus a 20. századi Magyarországon. Társadalomtörténeti áttekintés.]

318. Karády Victor: A magyarországi antiszemitizmus. Kísérlet egy történeti kérdéskör megközelítésére. Regio, Budapest, 2(1991)/2, 3-35. o.

319. Karády, Victor: Les fonctions idéologiques des statistiques confessionnelles et ethniques dans la Hongrie post-féodale (1867-1948). Revue d'Histoire des Sciences Humaines, Párizs, (2008)/18, 17-34. o.

[A vallási és nemzetiségi statisztikák ideológiai funkciói Magyarországon a polgári korban (1867-1948).]

Történelmi vázlat az etnicitás használatáról a magyarországi statisztikákban, beleértve az implicit zsidóellenes diszkriminációt, amelyet a XX. század elején vezettek be, valamint a nagyarányú visszaéléseket a nemzetiségi adatokkal a második világháború alatt és után, különösen az 1941-es népszámlálás során.

320. Karády Viktor: A budapesti zsidóság 1945 előtt. Szociológiai bevezetés. Budapesti Negyed, Budapest, (2008. tavasz)/59, 83-108. o.

A holokauszt előtti fővárosi zsidóság demográfiai, társadalmi, lakhatási, oktatási és kulturális profiljának átfogó bemutatása.

321. Karády, Viktor: Educated Elites in Pre-Socialist Hungary, 1867-1948. Issues, Approaches, Sources and Some Preliminary Results of an Overall Survey. Elite Formation in the Other Europe (19th-20th Century). Historical Social Research – Historische Sozialforschung, Köln, 33(2008)/2, 154-173. o.

[Művelt elitek a polgári kori Magyarországon, 1867-1948. Kérdések, megközelítések, források és egy átfogó vizsgálat néhány előzetes eredménye. Elitképzés a másik Európában (19-20. század).]

Utal a zsidó szabadfoglalkozásúak, értelmiségiek és egyetemi hallgatók katasztrofális veszteségeire a soá miatt.

322. Karády, Viktor: Une nouvelle donne dans le recrutement social des élites en Hongrie. Le marché universitaire sous le numerus clausus (1930) Cahiers d'Etudes Hongroises, 2. kötet, Párizs, L'Harmattan, 2007/2008, 99-111. o.

[Új eloszlás a magyarországi elitek társadalmi utánpótlásában. Egyetemi piac a numerus clausus alatt (1930).]

A két világháború közötti, a későbbi zsidóellenes törvénykezés és a náci üldöztetés előfutárának tekinthető magyarországi egyetemi antiszemitizmus következményeinek statisztikai értékelése.

323. Kovács M., Mária: Official Anti-Semitism and Professional Associations in Interwar Hungary. *Danubian Historical Studies*, Budapest, 1(1987)/2, 47-54. o.

[Állami antiszemitizmus és szakmai szervezetek a két világháború közötti Magyarországon.]

324. Megkerült a Tiszaeszlár c. vérvádra uszító film forgatókönyve. *Képes Figyelő*, Budapest, 1948. október 23.

A szövegkönyvet Dövényi-Nagy Lajos és Patkós György írta.

325. Nagy, Vince: 30 Years of Hungarian Anti-Semitism. *National Jewish Monthly*, Washington, 1949. április, 240. o. és 1949. május, 290. o.

[A magyarországi antiszemitizmus 30 éve.]

326. Pihurik Judit: „Alázatosan jelentem, ez a 20-ik század.” Az antiszemitizmus a naplók és emlékiratok tükrében (1938-1944). *Holocaust Füzetek*, Budapest, 14(2000)/14, 170-188. o.

Többek között Füst Milán, Radnóti Miklós, Nagy Vilmos, Fenyő Miksa, Shvoy Kálmán, Bethlen István és Kállay Miklós naplójegyzeteivel foglalkozó írás.

327. Pók Attila: Bűnbakkeresés és antiszemitizmus az első világháború utáni Magyarországon. *Mozgó Világ*, Budapest, (2003)/7 23-28. o.

328. Reuveni, Sari: Háántisémiut beHungárjá básánim 1945-1946. *Yalkuth Moreshet*, Tel-Aviv, (1987. augusztus)/43-44 o., 177-200. o.

[Antiszemitizmus Magyarországon, 1945-1946.]

329. Reuveni, Sari: After the Holocaust: National Attitudes to Jews. *Antisemitism in Hungary in 1945-1946. Holocaust and Genocide Studies*, Washington, 4(1989)/3, 41-62. o.

[A holokausz után: nemzeti attitűdök a zsidósággal szemben. Antiszemitizmus Magyarországon, 1945-1946.]

330. Sükösd Mihály: Közlemények a zsidókérdésről. *Valóság*, Budapest, 27(1984. augusztus)/8, 89-95. o.

Az antiszemitizmus problémakörének rövid áttekintése, többek között Bibó István, Hanák Péter, Molnár Erik és Száraz György művei alapján.

331. Ungváry Krisztián: Szociálpolitika, modernitás és antiszemitizmus Imrédy Béla politikájában. *Rubicon*, Budapest, (2009)/1-2, 78-85. o.

MAGYAR FASIZMUS

332. Andics Erzsébet: Fasizmus és reakció Magyarországon, 1945. május 25. Budapest, Magyar Kommunista Párt, 1945, 30 o.

Marxista elemzés.

- 333.** Bárány, George: Hungary: From Aristocratic to Proletarian Nationalism, in Nationalism in Eastern Europe. Seattle, University of Washington Press, 1969, 259-309. o.
[Magyarország: A nemesi nacionalizmustól a proletárnacionalizmusig.]
Jól dokumentált esszé, amely segít megérteni a magyarok viszonyát a velük együtt élő nemzetiségekhez.
- 334.** Bárány, George: The Dragon's Teeth: The Roots of Hungarian Fascism, in Sugár F., Peter (szerk.): Native Fascism in the Successor States, 1918-1945. Santa Barbara, CA, ABC-CLIO Press, 1971, 73-82. o.
[A sárkány foga: a magyar fasizmus gyökerei.]
- 335.** Congdon, Lee: Exile and Social Thought. Princeton, NJ, Princeton University Press, 1991, 376 o.
[Száműzetés és szociális gondolat.]
A magyar értelmiség fasizmussal és totalitarizmussal szembeni reakciójával foglalkozik a két világháború közötti időszakban.
- 336.** Deák, István: Hungary, in Rogger, Hans – Weber, Eugen (szerk.): The European Right. A Historical Profile. Berkeley, CA, University of California Press, 1966, 364-407. o.
[Magyarország.]
Történelmi vázlat az európai jobboldalról.
- 337.** Dósa Rudolfné: A MOVE. Egy jellegzetes magyar fasiszta szervezet, 1918-1944. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1972, 228 o.
- 338.** Erős, J.: Hungary, in Woolf, S. J. (szerk.): European Fascism. New York, Vintage Books, 1969, 111-145. o.
[Magyarország.]
- 339.** Goda Gábor: A fasizmus hazugságai. Budapest, Officina, 1945, 62 o.
A magyar fasizmus veleszületett természetét hangsúlyozza.
- 340.** Goda Gábor: Naplófüzetemből. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1960, 628 o.
Cikkgyűjtemény többek között a magyar antiszemitizmus, valamint a magyar és a német fasizmus jellegzetességeiről.
- 341.** Horváth Sz., Franz: Die Einstellung der ungarischen Minderheit Rumäniens zu Faschismus und Nationalsozialismus (1922-1940) in Der Einfluss von Faschismus und Nationalsozialismus auf Minderheiten in Ostmittel- und Südosteuropa. Mariana Hausleitner – Harald Roth (szerk.), München, IKGS Verlag, 2006, 85-132. o.
[A romániai magyar kisebbség magatartása a fasizmussal és a nemzetiszocializmussal szemben (1922-1940).]
- 342.** Kovács György: Mi a fasizmus? Budapest, Népszava, 1946, 37 o.
A fasizmus több változatát különbözteti meg, elítéli a magyar fasizmust.

- 343.** Lackó Miklós: Nyilasok, nemzetiszocialisták 1935-1944. Budapest, Kossuth, 1966, 347 o.
Rövidített angol nyelvű kiadása: Arrow-Cross Men, National Socialists, 1935-1944. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1969, 112 o. Összefoglaló monográfia a magyar szélsőjobboldalról, a náci mozgalmakról és pártokról.
- 344.** Lévai Jenő: Gömbös Gyula és a magyar fajvédők a hitlerizmus bölcsőjénél. Budapest, Globus, 1938, 256 o.
Riportsorozat a náci Németországgal kapcsolatot tartó magyar revizionista és antiszemita csoportosulásokról.
- 345.** Lévai Jenő: Horogkereszt, kaszáskereszt, nyilaskereszt. Budapest, Müller Károly, 1945, 124 o.
- 346.** Lévai Jenő: Magyar fajvédők a hitlerizmus bölcsőjénél Budapest, Globus, 1938, 255 o.
Korai figyelmeztetés a fasiszta ideológia veszélyeire.
- 347.** Nagy Lajos: Író, könyv, olvasó. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1959, 2 kötet.
- 348.** Nagy-Talavera, Nicholas M.: The Green Shirts and the Others, A History of Fascism in Hungary and Rumania. Stanford, CA, Hoover Institution Press, 1970, 427 o.
[A zöldingesek és a többiek. A magyarországi és a romániai fasizmus története.]
Román változat: Fascismul in Ungaria si România. Bukarest, Editura Hasefer, 1996, 529 o.
- 349.** Ránki, György: The Problem of Fascism in Hungary, in Sugar F., Peter (szerk.): Native Fascism in the Successor States, 1918-1945. Santa Barbara, CA, ABC-Clio Press, 1971, 65-72. o.
[A fasizmus problematikája Magyarországon.]
- 350.** Rotics, Zeev: Aliját háfásizm beHungárjá vehelko behásmádát hájehudim. Tel-Aviv, University of Tel Aviv, 1971, 129 + 20 o.
[A fasizmus térhódítása Magyarországon és szerepe a zsidók megsemmisítésében.]
- 351.** Szakács Kálmán: Kaszáskeresztesek. Budapest, Kossuth, 1963, 126 o.
- 352.** Vago, Bela: The Shadow of the Swastika. The Rise of Fascism and Anti-Semitism in the Danube Basin, 1936-1939, London, Saxon House for the Institute of Jewish Affairs, 1975, 431 o.
[A horogkereszt árnyéka. A fasizmus és az antiszemitizmus felemelkedése a Duna-medencében, 1936-1939.]
Esszék, dokumentumok. Magyarországra vonatkozó rész: 115-154. o.
- 353.** Vago, Béla: Fascism in Eastern Europe, in Walter Laqueur (szerk.): Fascism: A Reader's Guide. Los Angeles, University of California Press, 1976, 229-253. o.
[Fasizmus Kelet-Európában.]
Magyarországra vonatkozó rész: 241-246. o.

354. Weber, Eugen: Varieties of Fascism. Doctrines of Revolution in the Twentieth Century. Princeton, NJ, D. Van Nostrand, 1964, 191 o.

[A fasizmus változatai. Forradalmi doktrínák a huszadik században.]

355. Weidlein, Johann: Der madjarische Rassennationalismus. Dokumente zur ungarischen Geistesgeschichte im 20. Jahrhundert. Schorndorf, a szerző kiadása, 1961, 132 o.

[A magyar faji nacionalizmus. Dokumentumok a 20. századi magyar szellemtörténetéről.]

* * *

356. Balla Antal: A szegedi gondolattól a Gestapóig. Cikksorozat. Demokrácia, Budapest, 1945. április 15.

A magyarországi fasizmus jellegzetességeinek áttekintése Bethlen István, Gömbös Gyula, Darányi Kálmán, Imrédy Béla, Teleki Pál, valamint Bárdossy László rövid politikai életrajzával.

357. Hermann István: A fasiszta mítosz kialakulása. Világosság, Budapest, 1966/2, 90-95. o.

358. Lackó Miklós: A magyarországi nyilas mozgalom 1935-1944. Élet és Tudomány, Budapest, 20(1965)/38, 1805-1808. o., valamint 20(1965)/39, 1852-1855. o.

359. Lackó Miklós: A magyarországi nyilas mozgalom történetéhez, 1935-1937, Századok Budapest, 97(1963)/4, 782-807. o.

360. Ranki, Vera: The Fourth Face of Fascism: a Comparison Between Hungarian Fascism and German Nazism in the 30s. Menorah; Australian Journal of Jewish Studies, Sydney, 4(1990)/1-2, 104-119. o.

[A fasizmus negyedik arca: A magyar fasizmus és a német náciizmus összehasonlítása az 1930-as években.]

ZSIDÓK ÉS A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG

361. Deák, István: Jews and Communism: The Hungarian Case, in Dark Times, Dire Decision: Jews and Communism. Studies in Contemporary Jewry. XX. kötet, Jonathan Frankel (szerk.), Jeruzsálem, The Hebrew University of Jerusalem, 2004, 38-61. o.

[A zsidók és a kommunizmus: Magyarország esete.]

362. Vago, Béla: Béla Kun Vekomiszárim jehudim beHungárjá, in Elie Shaltiel (szerk.): Jehudim bitenuot máháphánijot. Jeruzsálem, Merkaz Zalman Shazar, 1982, 141-146. o.

[Kun Béla és a zsidó komisszárok Magyarországon.]

A tanulmány elemzi a zsidók szerepvállalását a magyarországi baloldali mozgalmakban, amelyet később az antiszemita eszközként használtak céljaik eléréséhez.

363. Vago, Béla: Zsidók a forradalmi elit soraiban, in Klára Halmi (szerk.): Halmi József emlékkönyv. Tel-Aviv, Lino-Tur Nyomda, 1969, 78-85. o.

- 364.** McCagg, William O., Jr.: Jews in Revolutions: The Hungarian Experience. Journal of Social History, New Brunswick, NJ, 6(1972. ősz)/1, 78-105. o.
[Zsidók a forradalmakban. A magyarországi példa.]
Az 1919-es forradalomban részt vevő zsidó származású kommunisták szerepét és a jelenség hátterét vizsgálja.

A FEHÉRTERROR

- 365.** A határban a halál kaszál... Fejezetek Prónay Pál feljegyzéseiből Szabó Ágnes és Pamlényi Ervin bevezető esszéjével, Budapest, Kossuth, 1963, 383 o.
A fehérterrorért felelős tiszti különítmények egyik vezetőjének feljegyzései.
- 366.** Antal Gábor: Ordasok. Budapest, Kossuth, 1958, 174 o.
Dokumentumregény a Héjjas Iván által vezetett ellenforradalmi különítményekről.
- 367.** Fehérterror Horthy-Magyarországon. Buenos Aires, Szabad Szó, 1946, 20 rajz.
Brit parlamenti bizottság által feltárt dokumentumok alapján készült rajzok.
- 368.** Karsai Elek – Pintér István: Darutollasok. Szegedtől a királyi várig. Budapest, Zrínyi, 1960, 255 o.
Kiemelt figyelmet fordít az 1919-20-as ellenforradalmi periódusra, valamint a nemzeti hadsereg vezetője, Horthy Miklós szerepére.
- 369.** Markovits Györgyi: Magyar pokol. Budapest, Magvető, 1964, 453 o. Antológia a magyarországi fehérterrorról, beleértve az orgoványi és a siófoki kivégzéseket.
- 370.** Marton Lajos: Dokumentumok a magyarországi fehérterror elleni harc történetéhez. Buenos Aires, Halmi-émlékkönyv, 1953, 15 o.

A SAJTÓ

- 371.** Braham, Randolph L.: The Hungarian Press, 1938-1945, in RB-2000, 51-67.o.
[A magyar sajtó, 1938-1945.]
Lásd még: The Hungarian Press, 1938-1945, in Why Didn't the Press Shout? American & International Journalism During the Holocaust. Robert Moses Shapiro (szerk.), New York, Yeshiva University Press, 2003, 371-387. o.
- 372.** Fazekas György: Miskolci toronyóra. Budapest, Magvető, 1976, 207 o. Ismert újságíró visszaemlékezése a szélsőjobb oldali ideológia hatásáról a magyar sajtóra, különös tekintettel a zsidóellenes törvények recepciójára.
- 373.** Gábor Andor: Igen, kollégáim! Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1964, 590 o.
Cikkgyűjtemény, amelyben a szerző állást foglal a fasizmussal és az antiszemitizmussal szemben.
- 374.** Karsai László: A Shoah a magyar sajtóban, 1989-1991, In Kovács M. M – Kashti, Y. – Erős F. (szerk.): Zsidóság, identitás, történelem. Budapest, T-Twins, 1992, 59-81. o.

375. Káhn Kálmán: Az erdélyi zsidó sajtó története, in Carmilly-Weinberger Mózes (szerk.): A kolozsvári zsidóság emlékkönyve. New York, a szerkesztő kiadása, 1970, 185-202. o.

376. Kun Andor (összeáll.): Berlinből jelentik... Budapest, Keresztes Kiadás, 1945, 251 o.
Elemzés arról, hogyan tévesztette meg a náci Németország és hazai híveinek propagandája a magyar közvéleményt. A németek által finanszírozott Magyar Antiszemita című újság szemelvényeire alapozott tanulmány azért különösen értékes, mert ezek az újságok nehezen fellelhetők.

377. Major Róbert: 25 év ellenforradalmi sajtó, 1919-1944. Budapest, Cserépfalvi, 1945, 108 o.
Áttekintés különböző pártlapokról, szerkesztőikről és szerzőikről. A kötetet 1972-ben New Yorkban a Magyar Zsidók Világszövetsége újra kiadta.

378. Róbert Péter: A vészkorszak a magyar sajtóban, in RB-2001, 37-72. o.

379. Török Petra: A zsidó irodalom értelmezésének fordulópontjai a magyar zsidó sajtóban 1880-1944 között, in uő (szerk.): A határ és a határolt: Töprengések a magyar-zsidó irodalom létformáiról Budapest, Országos Rabbiképző Intézet, 1997, 134-158. o.

* * *

380. Egy nyilas íróasztal titkai. Magyar Nemzet, Budapest, 1945. június 6.
Az Összetartás című nyilas lap kiadójában talált nagyszámú antiszemita cikkel és zsidóellenes propagandaanyaggal foglalkozik.

381. Milland, Gabriel: The BBC Hungarian Service and the Final Solution in Hungary, in Historical Journal of Film, Radio, and Television. Dorchester-on-Thames, 1998. augusztus, 353-373. o.

[A BBC magyar szolgálata és a „végső megoldás” Magyarországon.]

A BBC 1944. március 24-i adásának elemzése. Arra a kérdésre keresi a választ, hogy mit lehetett tudni ebben az időben a holokausztról.

382. Miron, Guy: Szemtől szemben a gonosszal; a magyarországi zsidó újságírás szemben az antiszemitizmussal a harmincas évek végétől 1944-ig. Múlt és Jövő Budapest, (2004)/1-2, 84-194. o.

383. Nagy-Talavera, Nicholas M.: The Second World War as Mirrored in the Hungarian Fascist Press. East European Quarterly, Boulder, 4(1970)/2, 170-208. o.

[A második világháború a magyar fasiszta sajtó tükrében.]

384. Pelle János: A sajtó szerepe az antiszemita gyűlöletkeltésben 1939 szeptembere és 1941 júniusa között. Hetek, Budapest, 2001. február 24., 10. o.

385. Szalai Pál: Végkifejlet előtt. A magyar közvélemény alakulása a sajtó és a parlamenti naplók tükrében, 1943-1944. Valóság, Budapest, 1990/10, 57-75.o.

OKTATÁS ÉS KULTÚRA

- 386.** Antal, Márk: Zsidó diáknaptár. Kolozsvár, Kolozsvári Izr. Hitközség, 1943, 139 o.
Tartalmazza, többek között, a kolozsvári zsidó gimnázium alapítójának visszaemlékezéseit.
- 387.** Bálint Lajos: Művészbejáró. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1964, 497 o.
Az OMIKE (Országos Magyar Izraelita Közművelődési Egyesület) tevékenységével, valamint az egyesülettel kapcsolatban álló művészekkel foglalkozik, a zsidóellenes törvények bevezetését követő időszakban.
- 388.** Balla, Erzsébet: The Jews of Hungary: A Cultural Overview, in RB-1969, 85-136. o.
[A zsidók Magyarországon: Kultúrtörténeti áttekintés.]
- 389.** Carmilly-Weinberger Mózes: Héber kultúra Erdélyben, in uő (szerk.): A kolozsvári zsidóság emlékkönyve. New York, magánkiadás, 1970, 172-185. o.
- 390.** Cohen, Joseph: Jáhádut Transzilvánjá hácefonit hájé hátorá vehátárbut, in Pinkas hákehilot Romania. 2. kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 1980, 22-36. o.
[Zsidók Észak-Erdélyben. Vallási és kulturális élet.]
- 391.** Felkai László: A budapesti zsidó fiú-és a leánygimnázium története. Budapest, Anna Frank Gimnázium, 1992, 182 o.
Az 1919 és 1948 közötti időszakról.
- 392.** Felkai László (szerk.): Tantervi változások a magyarországi zsidó iskolákban 1780-1990. Budapest, Országos Köznevelési Intézet, 1995, 262 o.
- 393.** Felkai László: A zsidó iskolák tantervi változásainak sajátosságai, in uő (szerk.): A zsidó iskolaügy története Magyarországon: Tudományos konferencia Budapesten. Budapest, Magyar Tudományos Akadémia Pedagógiai Bizottsága, 1996, 39-48. o.
- 394.** Fuchs, Abraham: Yeshivot Hungaria. Jeruzsálem, magánkiadás, 1978, 606 o.
[Magyarországi jesivák.]
- 395.** Gárdos Dezső: Miért sorozható a magyar iskola a háborús bűnösök közé? Budapest, Forrás, 1945.
A háború előtti és alatti magyar iskolarendszer kritikai áttekintése, amely magyarázó jegyzeteket tartalmaz a zsidók elleni diszkriminációról.
- 396.** Karády Viktor: Felekezeti státus és iskolázási egyenlőtlenségek, in Lackó Miklós (szerk.): A tudománytól a tömegkultúráig. Művelődéstörténeti tanulmányok 1890-1945. Budapest, MTA Történettudományi Intézet, 1994, 125-168. o.
- 397.** Karády Viktor: A zsidó „túliskolázás” kérdése a történelmi Magyarországon, in Balogh László (szerk.): A zsidó iskolaügy története Magyarországon: Tudományos konferencia. Budapest, Magyar Tudományos Akadémia Pedagógiai Bizottsága, 1996, 7-38. o.
- 398.** Karsai László: Tankönyvek a Holocaustról, in RB-PA, 717-732.o
A holokauszt témája a magyar tankönyvekben 1945-1993 között.

399. Karsai László: Új magyar egyetemi és középiskolai tankönyvek a holokausztról, in RB-2001, 123-158. o.

400. Kovács, Mónika: The Treatment of Jewish Themes in Hungarian Schools. New York, The American Jewish Committee, 2000. május, 390.

[Zsidó témák kezelése a magyar iskolákban.]

A tanulmány szerint a holokauszt témája háttérbe szorul a magyar tankönyvekben.

401. Lévai Jenő: Írók, színészek, énekesek, zenészek regényes életútja a Goldmark-teremig Az OMIKE színháza és művészei. Budapest, Faragó Imre Nyomdája, 1943, 176 o.

OMIKE: Országos Magyar Izraelita Közművelődési Egyesület.

402. Majsai Tamás: A soá (Holocaust) és a zsidóság napjaink református hittankönyveiben, in Raj Tamás (összeáll.): A gyerekeknek nem mindig mondják meg az igazat. Budapest, Makkabi, 1994, 64-115. o.

403. Moskovits, Cvi: Jesivák Magyarországon. Budapest, MTA Judaisztikai Kutatócsoport, 1999, 55 o.

Adatok a jesivákról az 1944. márciusi német megszállás idején.

404. Raj Tamás (összeáll.): A gyerekeknek nem mindig mondják meg az igazat. A zsidóság a tankönyvekben és a hittankönyvekben. Pataki Mária (szerk.), Budapest, Makkabi, 1994, 136 o.

Irányzatok a magyarországi zsidó történelem és a soá tanításában az állami és egyházi iskolákban használt tankönyvek tükrében.

405. Síró Béla: A zsidó gimnázium története (1919-1944), in Buda-Balogh László (szerk.): A zsidó iskolaügy története Magyarországon: Tudományos konferencia. Budapest, Magyar Tudományos Akadémia Pedagógiai Bizottsága, 1996, 67-80. o.

406. Sole, Aryeh: Modern Hebrew Education in Subcarpathian Ruthenia, in The Jews of Czechoslovakia. 2. kötet, Philadelphia, The Jewish Publication Society of America, 1968, 401-439. o.

[Modern héber tanulmányok oktatása Kárpátalján.]

407. Sole, Arie: Light in the Mountains. Hebrew Zionist Education in Carpatho-Russia from 1922 to 1944. Tel-Aviv, The World Association of Subcarpathian Jews, 1994, 352 o.

[Fény a hegyekben. Héber cionista oktatás Kárpátalján 1922-től 1944-ig.]

A héber cionista elemi és középiskolai oktatás története Ungváron és Munkácson a holokauszt előtt.

408. Stransky, Hugo: The Religious Life in Slovakia and Subcarpathian Ruthenia, in The Jews of Czechoslovakia. 2. kötet, Philadelphia, The Jewish Publication Society of America, 1968, 347-392. o.

[A vallási élet Szlovákiában és Kárpátalján.]

409. Szemtől szemben a történelemmel és önmagunkkal. Budapest, Korona Nova Kiadó, 1997, 522 o.

Középiskolások által használt szöveggyűjtemény.

410. Szita Szabolcs: A Soá az oktatásban – A budapesti Holocaust Dokumentációs Központ tevékenysége, in Hamp Gábor – Horányi Özséb – Rábai László (szerk.): Magyar megfontolások a Soáról. Budapest, Balassi Kiadó, 2000, 249-253. o.

411. Szita Szabolcs (szerk.): Iskolai emlénapok. A holokausztt áldozatainak emlénapja. Budapest, Oktatási Minisztérium, 2001, 109 o.

Segédkönyv az április 16-i magyar holokausztt-emlénap megtartásához, amelyet hivatalosan 2001-ben vezettek be. Szerzői: a szerkesztő (1., 3., 4. fejezet), Pelle János (2. fejezet), Diósi Alojza, Nyíri András és Puskás Aurél (5. fejezet).

412. Tatelbam, Itzhak B.: Through Our Eyes. Children Witness the Holocaust. Jeruzsálem, I. B. T. Publishing, 1985, 185 o.

[Ahogyan mi láttuk. Gyermek vallomásai a holokausztról]

Tananyag a holokausztt oktatásához, részleteket közöl Heyman Éva, Livia Bitton-Jackson és Szenes Hanna írásaiból.

413. Zsidók Erdély magyar kultúrájában, in Carmilly-Weinberger Mózes (szerk.): A kolozsvári zsidóság emlékkönyve. New York, magánkiadás, 1970, 202-210. o.

* * *

414. Bálint Lajos: Az üldözöttek színháza. Új Élet, Budapest, 27/(1972. január 1.), 4; 1972. január 15., 5; 1972. február 1., 4; 1972. február 15., 4. o.

Az OMIKE (Országos Magyar Izraelita Közművelődési Egyesület) tevékenysége.

415. Bihari Péter: A Holocaust-téma tankönyvi megjelenítése. Holocaust Füzetek Budapest, (13)1999, 88-92. o.

416. Karsai László: Egyetemi és középiskolai tankönyvek a holokausztról. Mozgó Világ Budapest, 2000/12, 19-44. o.

417. Karsai László: Tankönyvek a Holocaustról. Világosság, Budapest, 1994. augusztus-szeptember, 118-126. o.

418. Karsai László: Tankönyvek a Shoahról. Világosság, Budapest, 33(1992)/7, 533-537-o.

419. Karsai László: Új könyvek a holocaustról és az antiszemizmusról. Holocaust Füzetek, Budapest, 7(1997), 45-66. o.

Néhány, Randolph L. Braham által szerkesztett könyv ismertetése. Eredetileg megjelent: Századok, Budapest, 1996/6, 1571-1584. o.

420. Loránd Ferenc: A Holocaust-téma pedagógiai dimenziói. Holocaust Füzetek Budapest, 34(1997), 85-104. o.

421. Loránd Ferenc – Nuber István: Összefoglaló „A Holocaust téma pedagógiai feldolgozásának elméleti és gyakorlati kérdései” című tanári továbbképző tanfolyamról. Holocaust Füzetek, Budapest, 14(2000), 164-169. o.

422. Suchman Tamás (szerk.): Rendhagyó történelemóra a holokausztról. Budapest, Múlt és Jövő, 2000, 67 o.

Tanulmányok és hozzászólások a 2000-ben Csurgón tartott rendhagyó, holokausztról szóló történelemóráról. A résztvevők között volt Glatz Ferenc, Göncz Árpád, Ormos Mária és Várszegi Asztrik.

A numerus clausus

423. Bárány Ferenc: Az antiszemitizmus szerepe a szélsőjobb oldali diákmozgalomban (1919-1921). Budapest, Művelődésügyi Minisztérium Marxizmus-Leninizmus Oktatási Főosztálya, 1971, 53 o.

424. Kovács M. Mária: A numerus clausus és a zsidótörvények összefüggéséről, in JM-HH, 128-139.

Angol változat: The 1920 Numerus Clausus and Anti-Jewish Legislation after 1938 in Hungary, in JM-HE 130-142. o.

425. Ladányi Andor: Az egyetemi ifjúság az ellenforradalom első éveiben (1919-1921). Budapest, Akadémiai Kiadó, 1979, 234 o.

426. Spira, Thomas: Hungary's Numerus Clausus, the Jewish Minority, and the League of Nations, in Ungarn Jahrbuch 1972. Mainz, Von Hase Koehler, 4(1973). 115-128. o.

[A magyar numerus clausus, a zsidó kisebbség és a Népszövetség.]

427. Szegvári N. Katalin: Numerus clausus rendelkezések az ellenforradalmi Magyarországon: A zsidó és nőhallgatók főiskolai felvételéről. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1988, 200 o.

* * *

428. Egressy, Gergely: A Statistical Overview of the Hungarian Numerus Clausus Law of 1920 – A Historical Necessity or the First Step Toward the Holocaust? East European Quarterly, Boulder, 34(2001. január)/4, 447-464. o.

[Az 1920-as magyar numerus clausus törvény statisztikai áttekintése-történelmi szükségszerűség vagy az első lépés a holokauszt felé?]

429. Heksch Ágnes: Adatok a numerus clausus történetéhez. Pedagógiai Szemle, Budapest, 12(1962)/7-8, 613-619. o.

430. Karády, Victor – Kemény, István: Antisémitisme universitaire et concurrence de classe. La loi du numerus clausus en Hongrie entre les deux guerres. Actes de la Recherche en Sciences Sociales, Párizs, (1980. szeptember)/34, 67-96. o.

[Egyetemi antiszemitizmus és osztályversengés. A numerus clausus törvény a két világháború közötti Magyarországon.]

431. Klein, Bemard: Anti-Jewish Demonstrations in Hungarian Universities, 1932-1936: István Bethlen v. Gyula Gömbös. Jewish Social Studies, New York, XLIV(1982. tavasz)/2, 113-124. o.

[Zsidóellenes megmozdulások a magyar egyetemeken, 1932-1936: Bethlen István versus Gömbös Gyula.]

432. Kovács M. Mária: A numerus clausus és az orvosi antiszemitizmus. Budapesti Negyed, 3(1995)/2, 137-158. o.

433. Kovács M., Mária: The Ambiguities of External Minority Protection: The Hungarian Numerus Clausus Debate. East European Jewish Affairs, London, 36(2006. június)/1.

[A külső kisebbségvédelem ellentmondásai. Vita a magyar numerus claususról.]

434. Ladányi Andor: A numerus clausus törvény 1928. évi módosításáról. Századok, Budapest, 1994/6, 1117-1148. o.

435. Nagy Péter Tibor: A numerus clausus – hetvenöt év után. Világosság, Budapest, (1995)/2, 72-80. o.

436. Zsoldos Andor: Interjú Ádám Lajos orvosprofesszorral. Haladás, Budapest, 1940. május 30.

Áttekinti a Horthy-korszak azon törvényeit, amelyek megtiltották, hogy zsidók az orvosi egyetemre beiratkozzanak.

AZ EMIGRÁCIÓ KÉRDÉSE

437. Karsai Elek: Evián után tizenegy hónappal. Adalékok a magyar zsidóság történetéhez a második zsidótörvény után, in Évkönyv 1971-72. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1972, 162-180. o.

438. Kecskeméti György: Hová?, in Ararát évkönyv az 1939. évre. Budapest, Pesti Izraelita Nőegylet Leányárvaháza, 1939, 34-39. o.

Az eviani konferencia és a menekültügy összefüggései.

439. Kósa Miklós: Hová? Mivel? Hogyan? A zsidóvagyon és zsidókitelepítés Magyarországon. Budapest, a szerző kiadása, 1942, 67 o.

A magyarországi zsidók emigrációjának lehetőségeit elemzi.

440. Puskás Julianna: Kivándorlás – a zsidókérdés megoldása?, in Glatz Ferenc (szerk.): Az 1944. év története. Budapest, Lapkiadó Vállalat, 1984, 18-23. o.

441. Sós Endre: Becsapott ajtók előtt. A magyar zsidóság sorskérdései. Budapest, Periszkóp kiadás, 1938, 35 o.

442. Sós Endre: Emberdömping. Az eviani konferencia és a zsidó kivándorlók világproblémája. Budapest, Periszkóp kiadás, 1939, 50 o.

MENEKÜLTEK MAGYARORSZÁGON

443. Antall József: Lengyel menekültek Magyarországon a háború alatt. Budapest, Rácz Endre, 1946, 94 o.

A lengyel menekültek magyarországi sorsával foglalkozik, akik között számos zsidó is volt.

444. Ben Nun (Gelbard-Fischman), Hanna: Beházará lesám. Kibbuc Dalia, Maarehet, 1997, 300 o.

[Visszatérve.]

Magyarországra menekült lengyel zsidó visszaemlékezései, aki 1942-43-ban több internáló táborn is megjárta (Csörgő, Garany, Recsk).

445. Brigg, Emil: Stand Up and Fight. The Story of Emil Brigg. London, George G. Harrap, 1972, 176 o.

[Állj fel, és harcolj. Emil Brigg története.]

Emil Brigg lengyel zsidó menekült Tarnów mellől, aki Magyarországon töltötte a háborús éveket.

446. Eckstein Sándor: Akiket őrangyaluk nem hagyott cserben. Tel-Aviv, magánkiadás, 1982, 134 o.

Egyebek mellett a holokauszta idején Magyarországra menekült szlovák zsidók helyzetével foglalkozik.

447. Frojimovics, Kinga: I Have Been a Stranger in a Strange Land: The Hungarian State and Jewish Refugees in Hungary, 1933-1945. Jeruzsálem, The International Institute for Holocaust Research at Yad Vashem, 2007, 256 o.

[Idegen voltam egy idegen országban. A magyar állam és a zsidó menekültek Magyarországon, 1933-1945.]

A könyv bemutatja a magyar állam viszonyát ahhoz a mintegy 20-25 ezer zsidó menekülthez, akik a Harmadik Birodalom 12 éves fennállása alatt kerültek Magyarországra.

448. Gertner, Jehoschua – Gertner, Danek: Der Untergang von Kosow und Zabie. Bécs, Wiener Verlag, 1998, 181 o.

[Kosow és Zabie pusztulása.]

Két, Magyarországra menekült lengyel zsidó visszaemlékezése. Lásd 151-169. o.

449. Kapronczay Károly: Lengyel zsidó menekültek Magyarországon, In uő (szerk.): Magyarok és lengyelek. Menekültügy. Budapest, Gondolat, 1991, 115-122. o.

450. Kapronczay Károly: Lengyel zsidó menekültek Magyarországon a második világháború idején, in Évkönyv, 1985-1991. Budapest, ORI, 1991, 199-206. o.

451. Kapronczay, Károly: Refugees in Hungary. Toronto, Ont, M. Corvinus, 1999, 248 o.

[Menekültek Magyarországon.]

Elsősorban a második világháború alatt Magyarországra menekült lengyel zsidók életével és helyzetével foglalkozik.

- 452.** Korninsky, Yosef: Biselihut hálucim. Tel-Aviv, Beit Lohamei Hagetaot, 1979, 244 o.
[Halucok megbízottjaként.]
Magyarországra menekült lengyel zsidó visszaemlékezése, aki mentőakciókban vett részt.
- 453.** Rácz, André (szerk.): Les réfugiés Polonais en Hongrie pendant la guerre. Budapest, Athenaeum, 1946, 93 o.
[Lengyel menekültek Magyarországon a háború alatt.]
A 66-67. oldalon: lengyel zsidó menekültek Magyarországon.
- 454.** Rothkirchen, Livia: Hungary – An Asylum for the Refugees of Europe, in uő (szerk.): Yad Vashem Studies, VII. kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 1968, 127-146. o.
[Magyarország: menedék Európa menekültjeinek.]
Mellékletben: Kasztner Rezső szerepe a menekültek csempészésében – Wesselényi Miklós tanúvallomása. Héber változat: Keitzad hayta Hungaria machse leplitei Európa, in Kovetz Yad Vashem, 7. kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 1968, 117-136. o.
- 455.** Vidor Miklós: Idegenek. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1958, 341 o.
A háború éve alatt Magyarországra menekült lengyelekről szóló regény.

* * *

- 456.** Varga László: Zsidó bevándorlás Magyarországon. Századok, Budapest, (1992)/1, 59-79. o.
A zsidó bevándorlás statisztikai alapú áttekintése. A szerző megcáfolja a jobboldali nacionalisták állítását, amely szerint a zsidók tömegesen vándoroltak be Galíciából a 19. század második felében.

DEMOGRÁFIAI ÉS STATISZTIKAI TANULMÁNYOK

- 457.** Beluvszky Pál: A zsidó lakosság területi elterjedésének néhány jellemzője a két világháború közötti Magyarországon, in Dövényi Zoltán (szerk.): Térgazdaság – társadalom: huszonekét tanulmány Berényi Istvánnak. Budapest, MTA Földrajztudományi Kutató Intézet, 1996, 317-339. o.
- 458.** Kepecs József és mások (szerk.): A zsidó népesség száma településenként, 1840-1941. Budapest, Központi Statisztikai Hivatal, 1993, 497 o.
- 459.** Kepecs József – Pálházi László (szerk.): Magyarország településeinek vallási adatai (1880-1949). Budapest, Központi Statisztikai Hivatal, 1997, 2. kötet (553 és 564 o.).
- 460.** László, Ernő: Hungarian Jewry: A Demographic Overview, 1918-1945, in RB-969, 137-182. o.
[Magyar zsidóság: Demográfiai áttekintés, 1918-1945.]

461. Rotics, Zeev: Besulėj hánetunim hásztátisztijim ál hámárát hádát bekerev jehudėj Hungárjá básánim 1900-1941, in Dápim leheker tekufát hásoá. Tel-Aviv, Hakibbuc Hameuhad, 1978, 222-228. o.

[A zsidók áttérése más vallásra Magyarországon. Megjegyzések az 1900-1941 közötti statisztikai adatok margójára.]

462. Schmelz, O. – Shebath, R. (szerk.): Jewish Demography and Statistics Bibliography for 1920-1960. Jeruzsálem, Institute of Contemporary Jewry of the Hebrew University of Jerusalem, 1961. július, stencil.

[Zsidó demográfiai és statisztikai bibliográfia, 1920-1960.]

Magyarországra vonatkozóan lásd: 66-72. o.

463. Schweitzer József – Frojimovics Kinga (sajtó alá rend.), Komoróczy Géza (szerk.): Magyarországi zsidó hitközségek – 1944. április: A Magyar Zsidók Központi Tanácsának összeírása a német hatóságok rendelkezése nyomán. Budapest, MTA Judaisztikai Kutatócsoport, 1994, 2 kötet, 889 o.

Angol nyelvű tartalomjegyzéket is tartalmaz.

464. Somogyi, Stefano (István): Aspetti demografici dei gruppi confessionali in Ungheria con particolare riguardo agli ebrei. Róma, Istituto per l'Europa Orientale, 1936, 238 o.

[A magyarországi felekezeti csoportok demográfiai áttekintése, különös tekintettel a zsidó népességre.]

* * *

465. Don, Yehuda – Magos, George: Demographic Development of Hungarian Jewry. Jewish Social Studies, New York, (1983. nyár-ősz), 189-216. o.

[A magyar zsidóság demográfiai fejlődése.]

Alapos tanulmány az 1720 és 1945 közötti időszakról.

SZOCIÁLIS ÉS GAZDASÁGI PROBLÉMÁK

466. Don, Yehuda: Anti-Semitic Legislation in Hungary and Their Implementation in Budapest, An Economic Analysis, in RB-1986, 49-72. o.

[Antiszemita törvényhozás Magyarországon és a törvények végrehajtása Budapesten. Gazdaságtörténeti elemzés.]

467. Don, Yehuda: Patterns of Jewish Economic Behavior in Central Europe in the Twentieth Century, in A Social and Economic History of Central European Jewry. Yehuda Don – Viktor Karády (szerk.), New York, Transaction Publishers, 1990, 121-154. o.

[Zsidó gazdasági viselkedésminták Közép-Európában a huszadik században.]

468. Don, Yehuda: Economic Implications of the Anti-Jewish Legislation in Hungary, in DC, 47-76. o.

[A zsidóellenes törvényhozás gazdasági vonatkozásai Magyarországon.]

- 469.** Gáll Ernő: Kisebbség a kisebbségben, in RB-PA, 641-661. o.
Középpontban az inkább a magyar, mint a román asszimilációt választó erdélyi zsidóság.
- 470.** Gidó Attila: Utón. Erdélyi zsidó társadalom- és nemzetépítési kísérletek, 1918-1940. Csíkszereda, Pro-Print Könyvkiadó, 2009, 543 o.
- 471.** Gyáni Gábor – Kövér György: Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig Budapest, Osiris, 2003, 395 o.
Számos fejezet foglalkozik a zsidók helyzetével és szerepével.
- 472.** Karády Victor (Viktor): A zsidóság polgárosodásának és modernizációjának főbb tényezői, in Füzfa Balázs – Szabó Gábor (szerk.): A zsidókérdésről Szombathely, Németh László Szakkollégium, 1989, 95-135. o.
- 473.** Karády, Victor: Lawyers and the Rise of Fascism, Hungary. Study of the Internal Divisions of a 'Liberal' Profession in the Early 1940s, in McClelland, Charles – Meri, Stephan (szerk.): Professions in Modern Eastern Europe. Berlin, Duncker & Humblot, 1995, 60-89. o.
[Ügyvédek és a fasizmus felemelkedése Magyarországon. Tanulmány a szabadfoglalkozások belső megosztásáról az 1940-es évek elején.]
- 474.** Karády, Victor: Identity Strategies Under Duress Before and After the Holocaust, in RB-PA, 147-178. o.
[Identitási kényszerstratégiák a holokausz előtt és után.]
A magyar zsidóság a befogadó társadalomba történő asszimilációjának problémája.
- 475.** Karády Viktor: A budapesti zsidó polgárság, in Hágár országa. A magyarországi zsidóság – történelem, közösség, kultúra. Szalai Anna (szerk.), Budapest, Antall József Alapítvány–Kossuth Kiadó, 2009, 145-154. o.
Rövid statisztikai és társadalomtörténeti áttekintés a holokausz előtti zsidó középosztályról.
- 476.** Karády Viktor: A vidéki zsidóság, in Hágár országa. A magyarországi zsidóság – történelem, közösség, kultúra. Szalai Anna (szerk.), Budapest, Antall József Alapítvány–Kossuth Kiadó, 2009, 185-196. o.
A soá előtti vidéki zsidóság társadalomtörténetének statisztikákra alapozott vázlata.
- 477.** Kovács, András: Das Dilemma der Assimilation. Zur Genese der Identität ungarischer Juden, in Bauböck, R. és mások (szerk.): „... und raus bist du! Ethnische Minderheiten in der Politik.” Bécs, Verlag für Gesellschaftskritik, 1988, 267-279. o.
[Az asszimiláció dilemmája. A magyar zsidók identitásának genezise.]
- 478.** Kovács András: Asszimiláció, antiszemitizmus, identitás. A zsidóság a modern magyar társadalomban, in Vig Mónika (szerk.): Hogyan éljük túl a XX. századot? Budapest, Narancs Alapítvány, 1992, 262-288. o.

- 479.** Kovács Éva: Asszimilációs és diszkriminatív tendenciák a magyar társadalom történetében (1867-1939), in A zsidókérdésről. Fűzfa Balázs és Szabó Gábor (szerk.), Szombathely, Németh László Szakkollégium, 1989, 29-37. o.
- 480.** Kovács M., Mária: Lawyers Against the Current Anti-Semitism and Liberal Response in Interwar Hungary, in A Social and Economic History of Central European Jewry. Don, Yehud – Karády, Victor (szerk.), New Brunswick, Transaction Publishers, 1990, 249-258. o.
[Ügyvédek az antiszemitizmus elterjedésével szemben és a liberális válasz a két világháború közötti Magyarországon.]
- 481.** Kovács M., Mária: Interwar Antisemitism in the Professions: The Case of the Engineers, in Jews in the Hungarian Economy. Michael K. Silber (szerk.), Jeruzsálem, Magnes Press, 1992, 237-246. o.
[Antiszemitizmus a szabadfoglalkozású értelmiség körében a két világháború között: A mérnökök esete.]
- 482.** Kovács M., Mária: Liberal Professions and Illiberal Politics: Hungary from the Habsburgs to the Holocaust. Washington, DC, Woodrow Wilson Center Press, 1994, 169 o.
[Szabadfoglalkozások és antiliberális politika: Magyarország a Habsburgoktól a holokausztig.]
Magyar változat: Liberalizmus, radikalizmus, antiszemitizmus: a magyar orvosi, ügyvédi és mérnöki kar politikája 1867 és 1945 között. Budapest, Helikon, 2001. Társadalomtörténeti feldolgozás a polgári kori magyarországi szakértelmiségről.
- 483.** Lengyel György: Vállalkozók, bankárok, kereskedők: A magyar gazdasági elit a 19. században és a 20. század első felében. Budapest, Magvető, 1989, 181 o.
A tanulmány középpontjában a zsidóknak a magyar gazdasági életben betöltött szerepe áll.
- 484.** Lengyel, György: The Ethnic Composition of the Economic Elite in Hungary in the Interwar Period, in Don, Yehuda – Karády, Victor (szerk.): A Social and Economic History of Central European Jewry. New York, Transaction Publishers, 1990, 229-247. o.
[A gazdasági elit etnikai összetétele Magyarországon a világháború közötti időszakban.]
- 485.** Lengyel, György: Hungarian Banking and Business Leaders Between the Wars: Education, Ethnicity and Career Patterns in Silber, Michael K. (szerk.): Jews in the Hungarian Economy. Jeruzsálem, Magnes Press, 1992, 227-236. o.
[Magyar bankárok és pénzügyi vezetők a két világháború között: oktatási, nemzetiségi és pályaképbeli jellegzetességek.]
- 486.** Márton László: Kiválasztottak és elvegyülők. Töprengés a sorsról, amely nem közösség. Budapest, Magvető, 1989, 100 o.
A zsidók befogadása és kirekesztése a magyar társadalomból.

487. McCagg, William O., Jr.: The Jewish Position in Interwar Central Europe. A Structural Study of Jewry at Vienna, Budapest, and Prague, in Don, Yehuda – Karády, Victor (szerk.): A Social and Economic History of Central European Jewry. New York, Transaction Publishers, 1990, 47-81. o.

[A zsidók helyzete a két világháború közötti Közép-Európában. Tanulmány a bécsi, budapesti és prágai zsidóság társadalmi szerkezetéről.]

488. Pataki Ferenc: Bűnbakképzési folyamatok a társadalomban: a bűnbakjelenség. Akadémiai székfoglaló, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1993, 79 o.

489. Pók, Attila: From Xenophobia to the Holocaust: On the Hungarian Case, in Challenges of Economic History. Essays in Honour of Ivan T. Berend. Búza, János – Csató, Tamás – Gyimesi, Sándor (szerk.), Budapest, University of Economics, 1996, 251-261. o.

[Az idegengyűlölettől a holokausztig: a magyar eset.]

490. Pók Attila: Bűnbakkeresés és Holocaust, in RB-PA, 71-72 o.

491. Ránki, György: The Occupational Structure of Hungarian Jews in the Interwar Period, in Jews in the Hungarian Economy. Michael K. Silber (szerk.), Jeruzsálem, Magnes Press, 1992, 274-286. o.

[A magyar zsidók foglalkozási struktúrája a két világháború közötti időszakban.]

492. Ruff Tibor: Ne menj tovább, barátom...!, in KCs, 22-25. o.

Gondolatok a magyarok attitűdjeiről a holokauszt idején.

493. Ungvári Tamás: Asszimilációs stratégiák, in Török Petra (szerk.): A határ és a határolt: Töprengések a magyar-zsidó irodalom létformáiról. Budapest, Országos Rabbiképző Intézet, 1997, 51-69. o.

A zsidó írók által alkalmazott stratégia, amely végeredményben haszontalannak bizonyult a holokauszt idején.

494. Ungvári, Tamás: The “Jewish Question ” in Europe: The Case of Hungary. Boulder, Social Science Monographs, 2000, 365 o.

[A „zsidókérdés” Európában: Magyarország esete.]

A magyar antiszemitizmus jellemzői és az arra adott zsidó válasz.

495. Végházi, István (Stephen): The Role of Jewry in the Economic Life of Hungary, in RB-1969, 35-84. o.

[A zsidók szerepe Magyarország gazdasági életében.]

496. Zeke Gyula: A budapesti zsidóság lakóhelyi szegregációja a tőkés modernizáció korszakában (1867-1941), in Lendvai L. Ferenc – Sohár Anikó – Horváth Pál (szerk.): Hét évtized a hazai zsidóság életében. 1. kötet, Budapest, MTA Filozófiai Intézet, 1990, 162-199.

Melléklet, amely statisztikai adatokat tartalmaz a zsidók számáról, arányáról, képzettségi szintjéről, házasodásáról és áttéréséről más vallásra.

- 497.** Zeke Gyula: Szakadás után. Adalékok a magyarországi zsidóság felekezeti irányzatainak társadalomtörténetéhez (1868-1949), in Lendvai L. Ferenc – Sohár Anikó – Horváth Pál (szerk.): Hét évtized a hazai zsidóság életében. 1. kötet, Budapest, MTA Filozófiai Intézet, 1990, 145-161. o.
- 498.** Don, Yehuda – G. Magos: Development of Hungarian Jewry. Jewish Social Studies, (1983. nyár-ősz), 189-216. o.
[A magyar zsidóság fejlődése.]
Magyar változat: Történelmi Szemle, Budapest, 3 (1985), 437-469. o.
- 499.** Don, Yehuda: The Economic Dimensions of Antisemitism: Anti-Jewish Legislation in Hungary, 1938-1944. East European Quarterly: Denver, 20(1986. tél), 447-465. o.
[Az antiszemitizmus gazdasági dimenziói. A zsidóellenes törvényhozás Magyarországon, 1938-1944.]
- 500.** Don, Yehuda: Economic Effects of Anti-Semitic Discrimination. The Case of Hungarian Anti-Jewish Legislation. Jewish Social Studies, 48 (1986. tél) /1, 63-82. o.
[Az antiszemita diszkrimináció gazdasági hatásai. A magyarországi zsidóellenes törvényhozás esete.]
- 501.** Fábíán Imre: Ez is a gyónás része. Korunk, Kolozsvár, 1991/8, 977-982. o.
Erdély társadalma és a zsidó közösségek szerepe a két háború közötti időszakban, valamint a második világháború alatt.
- 502.** Gáll Ernő: Kettős kisebbségben. Korunk, Kolozsvár, 1991/8, 957-969. o.
A magyar és a zsidó közösségek viszonyáról a két háború közötti időszakban, valamint a második világháború alatt.
- 503.** Hanák Péter: Vázlatok a századelő magyar társadalmáról. Történelmi Szemle, Budapest, 210-245. o.
A századforduló magyar társadalmának rétegződése, valamint a zsidók helyzete a társadalomban.
- 504.** Hatvany Lajos: A zsidóság szociológiája. Fórum, Budapest, (1947. szeptember), 712-714. o.
Azt állítja, hogy a jómódú, asszimilálódott zsidók együttműködtek a keresztény jobboldallal a szegényebb zsidó rétegek érdekei ellenében.
- 505.** Karády, Victor – Kemény, István: Les juifs dans la structure des classes en Hongrie: Essai sur les antécédents historiques de crises d'antisémitisme du XXe siècle. Actes de la Recherche en Sciences Sociales, Párizs, (1978. június)/22, 25-59. o.
[Zsidók az osztálystruktúrában Magyarországon. Tanulmány a 20. századi antiszemita krízis történelmi előzményeiről.]
- 506.** Karády, Victor: Les juifs de Hongrie sous les lois antisémites. Étude d'une conjoncture sociologique, 1938-1943. Actes de la Recherche en Sciences Sociales, Párizs, (1985. március)/56, 3-30. o.
[Magyar zsidók az antiszemita törvények idején.]

Magyar változat: A magyar zsidóság helyzete az antiszemita törvényék idején. Medvetánc, Budapest, 1985/2-3, 41-90. o.

507. Karády Victor: A vegyes házasságok Budapesten 1950 előtt. Néhány kutatási eredményről. Múlt és Jövő, Budapest, (1993)/3, 81-88. o.

508. Karády Victor: Traumatizálás és menekülés. A zsidó vallásváltók szociológiája 1945 előtt és után. Múlt és Jövő, Budapest, (1994)/2, 73-91. o.

Tudományos áttekintés.

509. Kovács András: Az asszimilációs dilemma. Világosság, Budapest, (1998)/8-9, 605-612. o.

510. Kovács M. Mária: Ügyvédek az árral szemben. Antiszemitizmus és liberális ellenállás a Horthy-korszakban. Medvetánc, Budapest, (1985)/2-3, 91-97. o.

511. Kovács M., Mária: Luttès professionnel et antisémitisme: chronique de la montée du fascisme dans le corps médical hongrois, 1920-1944. Actes de la Recherche en Sciences Sociales, Párizs, (1985. március)/56, 31-44. o.

[Szakmai harcok és antiszemitizmus: a fasizmus előretörése a magyar orvosi testületekben.]

512. Vihar Béla: Zsidók a magyar tájban. 1942, Múlt és Jövő, Budapest, (1990)/2, 89-93. o.

Általános kép a Magyarország különböző részein élő zsidó közösségekről.

513. Zeke Gyula: A fővárosi zsidóság lakóhelyi szegregációja, 1867-1941. Világosság, Budapest, (1990)/12, 926-934. o.

A CIONIZMUS KÉRDÉSE

514. A magyar zsidóság új útja. A Magyar Cionista Szövetség állásfoglalása. Budapest, Magyar Cionista Szövetség, 1938, 24 o.

515. Braham, Randolph L.: Zionism in Hungary, in Encyclopedia of Zionism and Israel Raphael Patai (szerk.), New York, McGraw-Hill, 1971, 523-527. o.

[A cionizmus Magyarországon.]

516. Danzig, Hillel: Jáhádut Tránszilvánjá hácefonit. Hátenuá hácijonit biTránszilvánjá, in Pinkász hákehilot Románjá. 2. kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 1980, 37-49. o.

[Zsidók Észak-Erdélyben. A cionista mozgalom Erdélyben.]

517. Eichler, Hava: The Zionist Youth Movements in Hungary Between the Two World Wars. Ph. D. Dissertation, Bar-Ilan University, 1982, 277 o.

[Cionista ifjúsági mozgalmak Magyarországon a két világháború között.]

518. Emed, Alexander: A magyarországi cionista mozgalom története, 1902-1948. Budapest, Bethlen Téri Oneg Sábbát Klub, 2002, 162 o.

519. Komoly Ottó: Mit tanulhat a zsidóság a mai válságból?, in Komlós Aladár (szerk.): Ararát. Budapest, Országos Izraelita Leányárvaház, 1943, 15-20. o.

520. Novák Attila: A „szaloncionizmus”-tól a tömegmozgalomig. A magyarországi cionista mozgalom a második világháború első éveiben, in KL-JM, 509-532. o.

521. Ribáry Géza – Bisseliches Mózes – Stern Salamon: Az „Ararát” ankétje a magyar zsidóság legfontosabb mai teendőiről és feladatairól, in Ararát évkönyv az 1941. évre. Budapest, Országos Izr. Leányárvaház, 1941, 12-26. o. Neológ és asszimilációpárti, cionista, valamint ortodox-vallásos véleményeket is tartalmaz.

* * *

522. Novák Attila: Cionisták, baloldaliak, államrezon. Cionizmus a 30-as évek Magyarországn. Századok, 130(1996)/6, 1341-1392. o.

523. Rozett, Róbert: Aliya from Hungary and the Struggle for Certificates, 1943- 1944. Studies in Zionism, Tel-Aviv, (1987), 83-98. o.

[Alijázás Magyarországról és az igazolásokért folyó harc, 1943-1944.]

AZ ASSZIMILÁCIÓ KÉRDÉSE

524. Bárány, George: „Magyar Jew of Jewish Magyar?” Reflections on the Question of Assimilation, in Jews and Non-Jews in Eastern Europe, 1918-1945. Béla Vago – George L. Mosse (szerk.), New York, John Wiley, 1974, 51-98. o.

[„Magyar zsidó vagy zsidó magyar?” Elmékedések az asszimiláció kérdéséről.]

525. Cohen, Asher: The Attitude of the Intelligentsia in Hungary Toward Jewish Assimilation Between the Two World Wars, in Jewish Assimilation in Modern Times. Béla Vago (szerk.), Boulder, CO, Westview Press, 1981, 57-74. o.

[Az értelmiség attitűdje a zsidó asszimilációval szemben a két világháború közötti Magyarországon.]

Kritikai áttekintés, különös tekintettel a konzervatív és a népi írókra.

526. Schöpflin, George: Jewish Assimilation in Hungary: A Moot Point, in Jewish Assimilation in Modern Times. Vago, Béla (szerk.), Boulder, CO, Westview Press, 1981, 75-88. o.

[Egy vitás kérdés: a zsidó asszimiláció Magyarországon.]

Jól dokumentált mű a két világháború közötti és a háború utáni antiszemita áramlatokról.

* * *

527. Horváth Márton: Zsidóság és asszimiláció. Társadalmi Szemle, Budapest, 1946. július, 495-501. o.

ANTISZEMITA IRODALOM²

Magyar³

528. Barta, Stefan (István): Die Judenfrage in Ungarn. Budapest, Stádium, 1941, 201, XXIII o., illusztr.

[A zsidókérdés Magyarországon.]

529. Bende István: Húsz év a magyar fajvédelem szolgálatában. A „Honszeretet” beszámolója. Budapest, Honszeretet, 1940.

530. Bosnyák Zoltán: Harc a zsidó sajtó ellen! Budapest, Held János, 1938, 95 o.

531. Bosnyák Zoltán: A zsidókérdés. Budapest, Stádium, 1940, 170 o.

532. Bosnyák Zoltán: A magyar fajvédelem úttörői. Budapest, Stádium, 1942, 300 o.

533. Bosnyák Zoltán: Szembe Judeával. Budapest, Centrum, 1943, 463 o.

534. Bosnyák, Zoltán: Die Verjudung unserer Hauptstadt. Budapest, Berta, é. n., 64 o

[Fővárosunk elzsidósodása.]

535. Dezéri Bachó László: A zsidóság térfoglalása Gyöngyösön 1919-től napjainkig. Gyöngyös, Kapisztrán, 1942.

536. Kolosváry-Borcsa, Mihály: Presse ohne jüdischen Einfluss, in Deutschland-Ungarn. Breslau, Gauverlag NS Schlesien, é. n., 146-147. o.

[A zsidó befolyás nélküli sajtó.]

537. Kovács Alajos: A csonkamagyarországi zsidóság a statisztika tükrében. Budapest, Egyesült Keresztény Nemzeti Liga, 1938, 80 o.

538. Kovács Alajos: A zsidóság térfoglalása Magyarországon. Budapest, magánkiadás, 1922, 77 o,

539. Matolcsy Mátyás: Magyar föld zsidó kézen. Budapest, Centrum, 1941.

540. Szabó Zoltán: A fajegészség, fajvédelem és fajnemesítés örökléstana. (Előadás a soproni nyári egyetemen.) Budapest, Stádium, 1939.

* * *

541. Ankét a kulcspozíciók megoldásáról. Új Európa, Budapest, 1942. április, 115-148. o.

542. Barta, Stefan (István): Die Judenfrage in Ungarn. Volk und Reich, Berlin, 18(1942. július-augusztus), 408-412. o. [A zsidókérdés Magyarországon.]

²Ez a rész csak válogatást közöl a magyar és a német antiszemita irodalomból a háború előtti időszakokból.

³ Itt közöljük a magyar szerzők tollából származó német nyelvű, illetve Németországban kiadott műveket is. Lásd a hivatkozási számot.

Német

543. Peters, Wolfgang: Ein Volk hasst. Ungarns Kampf um sein Recht. Berlin, Brunnen Verlag, 1938, 128 o.

[Egy nép gyűlöl. A magyarok harca jogaikért.]

544. Riedl, Franz: Die Juden in Ungarn, in Judenviertel Europas. Die Juden zwischen Ostsee und schwarzem Meer. Berlin, Volk und Reich, 1939, 107-135. o.

[A zsidók Magyarországon.]

545. Schickert, Klaus: Die Judenfrage in Ungarn. Jüdische Assimilation und antisemitische Bewegung im 19. und 20. Jahrhundert. Essen, Essener Verlagsanstalt, 1937, 201 o.

[A zsidókérdés Magyarországon. Zsidó asszimiláció és antiszemita mozgalmak a 19. és a 20. században.]

A második kiadás 1943-ban jelent meg.

* * *

546. Die Lösung der Judenfrage in Ungarn. Die Lage, Berlin, 1943. június 9., 19-22. o.

[A zsidókérdés megoldása Magyarországon.]

547. K. A.: Zur Geschichte der Judenfrage in Ungarn. Die Judenfrage, Berlin, 1943, 63. o.

[A zsidókérdés magyarországi történetéhez.]

548. K. A.: Die Juden Ungarns in Zahlbild. Die Judenfrage, Berlin, 1943, 187. o.

[Magyarország zsidósága a statisztikákban.]

549. Ruland, Fritz: Ungarns Kampf gegen das Judentum. Volkstum im Südosten, 18(1942. július-augusztus), 123-127. o.

[A magyarok harca a zsidóság ellen.]

550. Schickert, Klaus: Ungarns Judenfrage als wirtschaftliches und geistiges Problem. Volk im Osten, 4(1943. július-augusztus)/5-6, 41-52. o.

[A magyar zsidókérdés mint gazdasági és szellemi probléma.]

ZSIDÓELLENES TÖRVÉNYHOZÁS

Háttér

551. Braham, Randolph L.: Major Anti-Jewish Decrees Issued Between March 29 and December 6, 1944, in uő: The Politics of Genocide. The Holocaust in Hungary. 2. kiadás, New York, Columbia University Press, 1994, 1371-1384. o. Ugyancsak fellelhető: A magyar holocaust. Budapest, Gondolat Kiadó, 1988, 2. kötet, 493-500. o. és A népiirtás politikája. A Holocaust Magyarországon. Budapest, Belvárosi Könyvkiadó, 1997, 1326-1338. o.

[Jelentősebb zsidóellenes rendeletek 1944. március 29. és december 6. között.]

- 552.** Erdész Ádám: Ami sérelem ér, az mint magyart ér, in *Körösök vidéke*. Erdmann Gyula (szerk.), Gyula, Békés Megyei Levéltár, 1988, 70-79. o.
Tömör áttekintés a zsidóellenes törvényekről.
- 553.** Hack Péter: A zsidótörvények háttere, in *KCs*, 32-35. o.
- 554.** Halas István: Így kezdődött a zsidótörvény. Budapest, Faragó Imre, 1940.
- 555.** László Klári: A kirekesztés lajtorjája. Magyar zsidók stációi a vészkorszakban, in *BK-PK*, 81-88. o.
Történelmi áttekintés a magyarországi zsidóellenes törvénykezésről, 1920-1944.
- 556.** Lebovits Imre: Zsidótörvények – zsidómentők. Budapest, Ex Libris Kiadó, 2007, 439 o.
Tartalmazza a párt- és kormányprogramokat a Horthy-korszakból, zsidótörvények szövegét, jegyzeteket a munkaszolgálatról, a megsemmisítés helyszíneit, valamint a Világ Igazainak életrajzát.
- 557.** Lemkin, Raphael: Axis Rule in Occupied Europe. Laws of Occupation – Analysis of Government – Proposals for Redress. Washington, DC, Carnegie Endowment for International Peace, Division of International Law, 1944, XXXVIII + 674 o.
[A tengelyhatalmak uralma a megszállt Európában. A megszállók törvényhozása – a kormányformák elemzése – jóvátételi javaslatok.]
Lásd különösen: 144-153., 261-263., 361-374. o.
- 558.** Lett Miklós – Vértés Róbert-Székely Gábor (szerk.): Magyarországi zsidótörvények és rendeletek, 1938-1945. Budapest, Polgár, 1997, 392 o.
- 559.** Pelle János: A gyűlölet vetése. A zsidótörvények és a magyar közvélemény 1938-1944. Budapest, Európa Könyvkiadó, 2001, 345 o.
Angol változat: Sowing the Seeds of Hatred. Anti-Jewish Laws and Hungarian Public Opinion, 1938-1944. Boulder, CO, East European Monographs, 2004, 214 o.
- 560.** Salamon, Pavol: Anti-Jewish Laws in the Occupied Area of Southern Slovakia in the Years 1938-1945, in *The Tragedy of the Jews of Slovakia*. Auschwitz, Auschwitz-Birkenau State Museum, 2002, 95-109. o.
[Zsidóellenes törvények Dél-Szlovákia megszállt területein az 1938 és 1945 közötti években.]
Antiszemita politika az 1938 novemberében Magyarországhoz csatolt Felvidéken.
- 561.** Sándor Tibor: Őrségváltás után: zsidókérdés és filmpolitika, 1938-1944. Magyar Filmintézet, [Budapest,] 1997, 234 o.
A zsidótörvények hatása a filmiparban.
- 562.** Schweitzer, Gábor: Anti-Jewish Laws in the Judicature Practice of the Administrative Court, in *JM-HE*, 167-178. o.
[A zsidótörvények a Közigazgatási Bíróság ítélezési gyakorlatában.]
Elsősorban az 1938 és 1944 közötti időszakkal foglalkozik. A magyar változatot lásd: *JM-HH*, 164-175. o.

563. Stark, Tamás: La legislazione antiebraica in Ungheria dal 1920 al 1944, in Antisemitismo in Europa negli anni trenta Legislazioni a confronto. Anna Capelli – Renata Brogini (szerk.), Milánó, Franco Agnelli Storia, 2001, 58-69. o.

[Zsidóellenes törvénykezés Magyarországon 1920-tól 1944-ig.]

564. Takáts Albert: A zsidókérdés ezeréves jogalkotásunkban. Budapest, Stádium, 1942, 100 o.
Antiszemita interpretáció.

565. Tilkovszky Lóránt: A zsidótörvények, mint a Holocaust előzményei, in RB-PA, 117-135. o.

566. Vértés Róbert (összeáll.): A magyarországi zsidótörvények és rendeletek, 1938-1945. Budapest, Polgár, 1997, 392 o.

* * *

567. Cole, Tim: Constructing the “Jew” Writing the Holocaust: Hungary 1920-1945. Patterns of Prejudice, Abingdon, UK, 3(1999)/33, 19-27. o.

[Megalkotni a „zsidót”, megírni a holokausztot: Magyarország 1920-1945.]

Esettanulmány a magyarországi zsidóellenes törvénykezésről. Javasolja a „zsidó másik” kifejezés használatát a „zsidó” helyett a jobb azonosíthatóság kedvéért.

568. Karsai László: A lejtőn nincs megállás. Hetek, Budapest, 2009. május 8., 12-13. o.
Beszámoló gróf Teleki Pál döntő szerepéről a zsidótörvények megszavazásában.

569. Kovács Éva – Papp Zsuzsa: Az emancipációs törvénytől a második zsidótörvényig, 1848/49-1939. Kultúra és Közösség, Budapest, (1987)/6, 28-46. o.

570. Ladányi Andor: A numerus clausustól a numerus nullusig. Múlt és Jövő, Budapest, (2005)1, 56-74. o.

571. Ladányi Andor: A VKM listái; tudósok mentesítése a zsidókra vonatkozó rendelkezések hatálya alól. Magyar Tudomány Budapest, 39(1994)/7, 873-878. o.

572. Molnár Judit: Út a Holocausthoz. Rubicon, Budapest, (1995)/4, 24-31. o.

A zsidóellenes törvények tömör áttekintése a kezdetektől a budapesti gettó felszabadításáig.

573. Molnár, Judit: “Keeping Hope on a Low Flame.” Anti-Jewish Decrees in Hungary in the Wake of the German Occupation. Chronica, Szeged, 3(2003), 94-113 o.

[„Takaréklángon tartani a reményt.” Zsidóellenes rendeletek Magyarországon a német megszállás idején.]

A Chronica a Szegedi Tudományegyetem Történeti Intézetének évente megjelenő kiadványa.

574. Pelle János: A zsidótörvények és a Hajdú vármegyei közvélemény Debreceni Szemle, Debrecen, 9(2001)/2, 219-233. o.

575. Reuveni, Sari: Ofjám sel háhukim hájehudijim beHungárjá vejiszumám 1938-1944. Bisevil Házikáron, Jeruzsálem, (2001. január-február)/40, 31-36. o.

[A zsidóellenes törvények jellegzetességei és végrehajtásuk Magyarországon 1938-1944 között.]

576. Szakály Sándor: A hadsereg és a zsidótörvények az ellenforradalmi Magyarországon. Valóság Budapest, (1985)/9, 94-101. o.

577. Tilkovszky Lóránt: A magyarországi zsidótörvények. Holocaust Füzetek, (1996)/5, 67-78. o.

A zsidóellenes törvénykezés 1920-1941 között.

578. Stein A.: A zsidók köz- és magánjoga Magyarországon a honfoglalástól. Magyar Zsidó Szemle, Budapest, 57(1940. április-december), 170-192. o.

Az első zsidótörvény parlamenti vitája⁴

579. „A társadalmi és gazdasági egyensúly biztosításáról” szóló törvényjavaslat vitájában elhangzott szocialista beszédek. Peyer Károly; Esztergályos János, Reisinger Ferenc, Malasits Géza, Györki Imre, Kéthly Anna felszólalásai. Budapest, Népszava, 1938. (Szociáldemokrata Füzetek, 27. szám.)

* * *

580. Eckhardt Tibor beszéde 1938. május 5-én a magyar parlamentben. Haladás, Budapest, 1945. december 29.

A zsidóellenes törvények védelmében.

A második zsidótörvény parlamenti vitája

581. A zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló törvényjavaslatnak a képviselőház közjogi, közgazdasági és közlekedésügyi, közoktatás- ügyi, igazságügyi, valamint földművelésügyi együttes bizottságában az általános vita során 1939. évi január hó 23., 24., 27., 31., továbbá február hó 1. és 3. napjain elhangzott beszédek. Budapest, Athenaeum, 1939.

582. Az országgyűlés képviselőházának 372-388. ülése (1939. febr. 24-1939. márc. 27. közötti jegyzőkönyvek.) A zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló törvényjavaslat tárgyalása. Budapest, Képviselőházi Értesítő, Athenaeum, 1939.

583. [Peyer Károly:] A zsidókérdés igazi háttere. Peyer Károly beszéde a második zsidótörvény-javaslat vitájában a képviselőház 1939. március i-i ülésén. Budapest, Szociáldemokrata Párt, 1939, 31 o.

A Magyar Szociáldemokrata Párt álláspontját tükrözi.

⁴ Ez a rész csak külön-külön megjelent parlamenti beszédeket vagy beszédgyűjteményeket tartalmaz. A parlamenti munka teljes hivatalos dokumentációja megtalálható a Képviselőházi Napló, Felsőházi Napló, Képviselőházi Irományok és Felsőházi Irományok rövidített címen közzétett sorozatokban. Ezek, a magyar parlament két házában elhangzott beszédek mellett, közlik a törvényjavaslatok vázlatát, a bizottsági beszámolókat és a törvényhozás egyéb dokumentumait is.

584. [Tasnádi Nagy András:] Tasnádi Nagy András két beszéde a zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló törvényjavaslat együttes bizottsági és képviselőházi tárgyalása során. Budapest, magánkiadás, 1939, 47 o.

Tasnádi Nagy András a kormánypárt egyik prominens képviselője, az országgyűlés elnöke volt.

585. [Vázsonyi János:] Vázsonyi János országgyűlési képviselőnek a második zsidótörvény tárgyalása alkalmából elmondott parlamenti beszéde. Budapest, Törekvés, 1939, 15 o.

A harmadik zsidótörvény parlamenti vitája

586. Bocsáry Kálmán – Károly Balázs: A házassági törvényjavaslat előadójának és a MÉP vezérszónokának képviselőházi beszéde. Budapest, Egyesült Keresztény Nemzet Liga, 1941, 32 o.

A ZSIDÓTÖRVÉNYEK SZÖVEGE⁵

Általános

587. A zsidótörvény végrehajtásával kapcsolatos bejelentési kötelezettségekről. Szeged, Szegedi Kereskedelmi és Iparkamara, 1942, 16 o.

588. Bartóffy János – Kincsesy Endre – Somogyi Gábor (szerk.): A zsidókérdés jogszabályainak gyűjteményes gyakorlati kézikönyve. Budapest, Társadalmi Könyv- és Lapkiadó Vállalat, 1944, 324 o.

A Budapesti Közlöny mellett ez a könyv mutatja be a legteljesebben az 1944-ben érvényben lévő zsidóellenes jogszabályokat.

589. Csiky János (összeáll.): Zsidó magánalkalmazottakra és elbocsátásukkor járó illetményeikre vonatkozó jogszabályok a kormánybiztos joggyakorlatával, zsidókra vonatkozó erdélyi jogszabályok, nemzsidó magánalkalmazottak illetményeinek szabályozása. Budapest, Grill Károly 1941, 220 o.

590. Groszmann Frigyes – Vári Rezső: Megengedett és színleges iparüzés, érdekelttség és munkavállalás a zsidótörvény korlátai között. Budapest, magánkiadás, 1942, 176 o.

591. Serly Antal: A zsidóságra vonatkozó magyar törvények. Budapest, Centrum, 1939, 32 o.
Pamfletszerű kiadvány, amelyben szemelvények találhatók a Magyarországon 1092 óta elfogadott zsidóellenes törvényekből.

592. Szabó Zoltán – Zaboretzki Ervin: A zsidók és nem-zsidók jogállása és jogviszonyai. Budapest, Stádium, 1944, 80 o.

⁵ A magyar törvények közzétételének fóruma a hivatalos közlöny. 1867 és 1944 között Budapesti Közlöny. Hivatalos Lap címmel jelent meg. Ezt 1945. január 4-én a Magyar Közlöny. Hivatalos Lap váltotta fel. 1950. június 30-tól a lap neve Magyar Közlöny. A Magyar Népköztársaság Hivatalos Lapja lett. Az Országos Törvénytár az 1869 és 1948 közötti magyar törvények gyűjteménye. 1949. május 1-jén egyesült a Magyar Közlöny a Rendeletek Tárává, ezt követően Magyar Közlöny. Törvények és Rendeletek Tára címen jelent meg.

593. Tóth László – Ribáry Géza: A zsidók egyenjogúsítására és külön jogrend alá helyezésére vonatkozó jogszabályok. Budapest, Hungária, 1939, 576 o.

594. Vadász Lajos – Ravasz Illés (szerk.): A légi harcok okozta károk. A zsidókra vonatkozó legújabb, fontosabb kormányrendeleteinek magánjogi vonatkozásai. Budapest, Országos Központi Községi Nyomda, 1944, 90 o.

595. Weinryb, Bemard Dov: Jewish Emancipation Under Attack. Its Legal Recession Until the Present War. New York, Research Institute on Peace and Post-War Problems of the American Jewish Committee, 1942, 950. (Jews in the Post-War World, 2. kötet.)

[Támadás a zsidó emancipáció ellen. Jogfosztás a jelenlegi háborúig eltelt időszakban.]

Az első zsidótörvény

596. Kruger Aladár: A társadalmi és gazdasági élet egyensúlyának hatályosabb biztosításáról szóló, úgynevezett zsidótörvény magyarázatos szövegű kézikönyve stb. Budapest, Hollósy, 1938.

597. Zsidótörvény végrehajtása (4350/1938. M. E. sz. rend.). Budapest, Centrum, 1938. (Jogi Hírlap, 326. szám.)

598. Zsidótörvény végrehajtása lapok munkatársaira és egyéb személyzetére vonatkozólag (4960/1938. M. E. sz. rend.). Budapest, Centrum, 1938. (Jogi Hírlap, 333. szám.)

A második zsidótörvény

599. A II. (második) zsidótörvény és annak végrehajtási utasítása. Az 1939. évi IV. tc., valamint annak végrehajtása tárgyában kiadott 7.720/1939. M. E. sz. rendelet. Budapest, Hollósy, 1939. 32 o.

600. A zsidók közeleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló 1939: IV. törvénycikk. A házassági jogról szóló 1894: XXXI. te. kiegészítéséről és módosításáról, valamint az ezzel kapcsolatban szükséges fajvédelmi rendelkezésekről szóló 1941: XV. törvénycikk és néhány rokontárgyú rendelet. Budapest, Belügyminisztérium, 1944, 78 o.

601. Adorján György – Haas Sándor: A második zsidótörvény és a végrehajtási utasítás teljes szövege magyarázó jegyzetekkel. Budapest, Urbányi, 1939, 69 o.

602. Csiky János (összeáll.): Mit kell tudnia minden kereszténynek, zsidónak a zsidójogról. A második zsidótörvény és összes végrehajtási utasításai teljes szöveggel és magyarázatokkal. Budapest, Centrum, 1939, 920.

603. Földes György: Mit kell tudni a kereskedőnek a zsidótörvényről? Pécs, Pécsi Irodalmi és Könyvnyomda, 1939, 51 o.

604. Forrai Sándor: Az 1939. IV. tc. új zsidótörvény végrehajtási utasításainak magyarázata. Budapest, Vasady József, 1939, 32 o.

- 605.** Géber Rezső Adám: Az új zsidótörvény (1939. IV. tc.) szemléltető magyarázata. Budapest, Bányai és Várkonyi, 1939, tábl.
- 606.** Hajdú István: A második zsidótörvény földbirtokpolitikai rendelkezéseinek magyarázata. Budapest, Tébe, 1939, 132 o.
- 607.** Hajdú István: A második zsidótörvény földbirtokpolitikai rendelkezéseinek végrehajtására vonatkozó újabb jogszabályok. (A 2.350/1940. M. E. és a 4.990/1940 M. E. sz. rend.) Budapest, Athenaeum, 1940.
- 608.** Hegedűs Bertalan: Az új zsidótörvény (1939. IV. te.) részletes magyarázata. Budapest, Klein J., 1939, 45 o.
- 609.** Kiss Béla: A második zsidótörvény (1939. IV. te.) és a végrehajtási utasítás hiteles szövege és magyarázata. Budapest, Cserépfalvi, 1939.
- 610.** Kivételek a zsidótörvény alól és azok igazolása. Gyakorlati tájékoztató a II. zsidótörvény alapvető rendelkezéseiről kérvénymintákkal. Budapest, Krausz, 1939.
- 611.** Lippovitz György – Engel Imre (összeáll.): Illetmények arányosítása zsidótörvény végrehajtásánál. Budapest, Márkus, 1940.
- 612.** Makkai János -Némethy Imre: A zsidótörvény. Budapest, Egyetemi Nyomda, 1939, 326 + 22 o.
- 613.** Paulay Gyula (összeáll.): A zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló 1939. IV. te., miniszteri indokolással rendeletekkel és végrehajtási utasítással. Budapest, Franklin-Társulat, 1939, 252 o.
- 614.** Pongrácz Jenő (összeáll.): A második zsidótörvény földbirtokpolitikai szakaszainak és az italmérési engedélyek megvonására vonatkozó rendelkezéseinek végrehajtási rendeletei. Budapest, Neuwald, 1939.
- 615.** Pongrácz Jenő: A zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló 1939: IV. tc. és az ezzel kapcsolatos képviselőválasztási rendeletek. Budapest, Neuwald, 1939.
- 616.** Pongrácz Jenő (összeáll.): A zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló 1939. IV. tc. és végrehajtási rendeletei. Budapest, Neuwald, 1939, 87 o.
- 617.** Pongrácz Jenő (összeáll.): A zsidótörvény (1939: IV tc.) és végrehajtási rendeletei. Budapest, Neuwald, 1942, 126 o.
- 618.** Siklósi Tamás: Megállapodások az 1939. IV. tc. (zsidótörvény) földbirtokpolitikai rendelkezéseinek végrehajtásával kapcsolatban a kir. közjegyzők által hagyatéki és telekkönyvi ügyekben követendő eljárásról. Pécs, Kir. Közjegyzői Kamara, 1939, 8 o.
- 619.** Székely Sándor István: A második zsidótörvény földbirtokpolitikai rendelkezéseinek végrehajtása. A 8360/1939 M. E. sz. rendelet részletes magyarázata. Budapest, Springer, 1939, 120 o.

620. Székely Sándor István: A második zsidótörvény teljes, hiteles szövege részletes magyarázatokkal. Budapest, Kellner Albert, 1939, 64 o.

621. Székely Sándor István: A második zsidótörvény és végrehajtási utasításának rendelkezései az értelmiségi munkakörben alkalmazottakra vonatkozóan. Budapest, Kellner Albert, 1939, 63 o.

622. Tájékoztató kereskedők és iparosok részére a II. zsidótörvény tárgyában. 1. kötet: Az értelmiségi alkalmazottakkal kapcsolatos rendelkezések. 2. kötet: Az ipar és haszonhajtó jogosítványokra vonatkozó rendelkezések. Budapest, Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, 1939, 88 o.

623. Utasítás a zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló 1939. IV. t.-c. rendelkezéseinek a m. kir. Honvédségen belül való mikénti végrehajtására. Budapest, Magyar Királyi Honvédelmi Miniszter, 1939.

624. Zehery Lajos – Térffy Béla: A zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló 1939. IV t.-c. és annak végrehajtásáról szóló rendeletek. Függl.: Az 1938. XV. t.-c. érvényben maradt §§-ai. Budapest, Grill Károly, 1939, 271 o.

625. Zsidótörvény végrehajtása a hajózási engedélyeknél. Budapest, Centrum, 1940. (Jogi Hírlap, 479. szám.)

A harmadik zsidótörvény

626. A házassági törvény kiegészítéséről és a fajvédelemről szóló 1941. XV. tc. és végrehajtási rendeletei. Budapest, Neuwald, 1941, 71 o.

627. Berényi Sándor: A fajvédelem és a házasságkötés jogszabályai. Budapest, Springer, 1941, 84 o.

628. Csiky János (összeáll.): A fajvédelmi törvény és végrehajtási rendeletei. Budapest, Grill Károly, 1941, 142 o.

629. Gerő Ernő: Fajvédelmi házasságkötés és házasságbontás. Új házassági tilalmak és bontóokok. Budapest, Fémes, 1942, 16 o

ATTITŰDÖK ÉS REAKCIÓK A ZSIDÓELLENES TÖRVÉNYHOZÁSRÓL

Az ellenzék reakciói általában

630. Karsai, László: Anti-Jewish Laws and Decrees in Hungary, 1920-1944, in JM-HE, 143-166. o.

[A magyarországi zsidótörvények és rendeletek, 1920-1944.]

A magyar változatot lásd: JM-HH, 140-163. o.

631. Katzburg, Nathaniel: Anti-Jewish Legislation in Hungary, 1940-1941, in The Annual of Bar-Ilan University Studies in Judaica and the Humanities. XVI-XVII kötet, Ramat Gan, Israel, 1979, 71-88 o.

[Zsidóellenes törvényhozás Magyarországon, 1940-1941.]

632. Ribáry Géza: A magyar zsidóság és a zsidóvallású magyarok jogi helyzete, in Ararát magyar zsidó évkönyv az 1940. évre. Budapest, Országos Izr. Leányárvaház, 1940, 71-76. o.

633. Szalai, Anna: Will the Past Protect Hungarian Jewry? The Response of Jewish Intellectuals to Anti-Jewish Legislation, in Yad Vashem Studies. 32. kötet, David Silberklang (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 2004, 171-208. o.

[Megvédi a múlt a magyar zsidókat? Zsidó értelmiségiek válasza a zsidóellenes törvénykezésre.]

Elemzi az értelmiség reakcióját az 1938 és 1942 között elfogadott zsidótörvényekkel kapcsolatban, valamint a belőlük levonható tanulságokat.

634. Ungváry Krisztián: A zsidótörvények végrehajtása, in RB-2006, 111-140. o.

635. Varga Krisztina: Képviselőházi viták a zsidókérdésben 1941 őszétől 1944 márciusáig, in RB-2006, 59-110. o.

636. Vida Márton (szerk.): Ítéldetek! Néhány kiragadott lap a magyar-zsidó életközösség könyvéből. Budapest, Földes, 1939, 62 o.

* * *

637. Karsai László: Magyarországi zsidótörvények és rendeletek, 1920-1944. Századok Budapest, 138(2004)/6, 1285-1304. o.

638. Ungváry Krisztián: „Árjásítás” és „modernizáció”. Adalékok Imrédy Béla miniszterelnöki működéséhez és a zsidótörvények geneziséhez. Századvég, Budapest, (2002)/4, 3-37. o.

639. Ungváry Krisztián: Értelmiség és antiszemita közbeszéd. Beszélő, Budapest, 2001. május, 74-92. o.

Egyebek mellett a zsidóellenes törvényekkel és a magyar társadalomra gyakorolt hatásukkal foglalkozik.

Az ellenzék az első zsidótörvényről

640. Domán István: Az első zsidótörvény elleni tiltakozás az amerikai magyar nyelvű sajtóban, in Scheiber Sándor (szerk.): Évkönyv 1975-76. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képvisellete, 1976, 57-66. o.

641. Fodor Lajos: A zsidótörvény és a cionisták. Hatvan, Hoffman, 1938, 31 o.

642. Munkácsi Ernő: A magyar zsidóság és a zsidó vallású magyarok jogi helyzete az 1938: XV. tc. után, in Ararát évkönyv az 1939. évre. Budapest, Pesti Izraelita Nőegylet Leányárvaháza, 1939, 17-25. o.

643. Schweitzer Gábor: Képviselőházi olvasónapló – anno 1938. (Avagy kikre hivatkoztak az első zsidótörvény tárgyalásakor felszólaló képviselők?), in KL-JM, 603-626. o.

644. Trostl Rezső: Iványelvek a magyarországi zsidókérdés alkotmányos rendezéséhez. Sopron, 1938, 36 o.

* * *

645. Cohen, Israel: The Jews in Hungary The Contemporary Review, London, 1939. november 11.

[A zsidók Magyarországon.]

A magyarországi antiszemita irányzatok rövid áttekintése 1919-től, különös tekintettel az 1938-39-es zsidóellenes törvényekre.

646. Farkas K. Claudia: Cionista állásfoglalás az 1938: XV. tc. kapcsán. Holocaust Füzetek, Budapest, (1999)/13, 42-50. o.

647. Mi magyar írók és művészek... Független Magyarország, Budapest, 1945. október 8.

Tiltakozás az 1938-as első zsidótörvény ellen.

648. Ottlik, László: The Hungarian Jewish Law. Hungarian Quarterly, London, 4(1939), 399-412 o.

[A magyar zsidótörvény.]

649. Recent Anti-Jewish Legislation in Hungary Contemporary Jewish Record, New York, 1(1938. szeptember)/1, 32-35. o.

[A legújabb zsidóellenes törvényhozás Magyarországon.]

Tartalmazza a Magyar Zsidók Szövetsége első zsidótörvény elleni tiltakozó állásfoglalásának angol nyelvű fordítását.

Az ellenzék a második zsidótörvényről

650. A második zsidótörvény célja, indokolása, következményei. Néhány szó a magyar zsidó értelmiség nevében a magyar közvéleményhez. Budapest, Pesti Lloyd Nyomda, 1939, 22 o.

651. Apponyi György gróf, Bartók Béla, Berda József (és társaik) tiltakozása a zsidótörvény ellen. Budapest, Hungaria, 1939.

652. Görög Frigyes: Izraelita zsidók és keresztény zsidók a II. zsidótörvény szemszögéből, in Ararát magyar zsidó évkönyv az 1940. évre. Budapest, Országos Izr. Leányárvaház, 1940, 77-80. o.

653. Hozzászólás a zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló törvényjavaslatához tűzharcos szempontból, Budapest, Fémcs, 1939, 15 o.

654. Indication of the Bill “Limiting Jewish Participation in the Cultural and Economic Life”. Budapest, Pester Lloyd, 1939, 24 o.

[„A kulturális és gazdasági életben játszott zsidó szerep korlátozásáról” szóló törvény javaslatai.]

655. Komlós Jenő: A zsidó fájdalom könyve. Budapest, Klein V., 1942.

656. Polgár György: Nemzsidó külföldi, zsidó magyar, in Ararát magyar zsidó évkönyv az 1940. évre. Budapest, Országos Izr. Leányárvaház, 1940, 81-83. o.

657. Sós Endre (szerk.): Egyház és társadalom a fajelméletről és a második zsidótörvény javaslatáról. Egyházfők, tudósok, államférfiak, közírók és testületek megnyilatkozásai. Budapest, Periszkóp, 1939, 82 o.

658. Tiszteletteljes folyamodása a Magyar Izraelita Vallásfelekezet Törvényes Képviselési Szerveinek a zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló 702. sz. törvényjavaslat tárgyában. Budapest, Pester Lloyd, 1939, 26 o.

* * *

659. Berecz Sándor: A II. zsidótörvény. Képes Figyelő, Budapest, 1945. december 1.

Az 1939-es zsidóellenes törvényt támogató Németi Imre és Makkai János tevékenységének értékelése.

660. Farkas K. Claudia: Cionista állásfoglalás az 1938: XV. tc. kapcsán. Holocaust Füzetek, Budapest, (1999)/13, 42-50. o.

661. Peterdy Mária: Egy elfelejtett Szabó Dezső-cikk. Haladás, Budapest, 1945. október 13.

Szabó Dezsőnek a Magyar Életben megjelent, az Imrédy-féle zsidótörvény ellen protestáló cikkével foglalkozó írás.

A törvény támogatóiról általában

662. Klivenyi, Ludwig: Die rechtliche Regelung der Judenfrage in Ungarn. Die Judenfrage, Berlin, 6(1942)/13 138-139. o.

[A zsidókérdés jogi szabályozása Magyarországon.]

Az első zsidótörvény támogatói

663. Méhely Lajos: A zsidójavaslat szépséghibái. Budapest, Held János, 1938, 10 o.

Az 1938-ban megjelent A Cél reprint kiadása.

* * *

664. [Nagykálnay Levatic, László:] Das ungarische Judengesetz. Der Weltkampf, München, (1938)/174, 272-276. o.

[A magyar zsidótörvény]

A második zsidótörvény támogatói

665. A Magyar Orvosok Nemzeti Egyesületének javaslata a zsidótörvény orvosi vonatkozású részeinek módosítása tárgyában. Budapest, Stephaneum, 1939, 8 o.

A MONE 1939. évi első számának reprint kiadása.

666. Bazovsky Lajos: Egy szlovák politikus észrevételei a zsidótörvény javaslatához. Budapest, Csaba és Társa, 1939, 14 o.

667. Belányi László: Zsidó bűjtetés, strohmannság, jogosulatlan iparűzés, a vonatkozó rendelkezésekkel és joggyakorlatokkal, Endre László előszavával. Budapest, Centrum, 1943, 78 o.

668. Méhely Lajos: Az új zsidótörvény s az élet törvénye. Budapest, Held János, 1939, 8 o.

Az 1939-es antiszemita kiadvány, A Cél reprint kiadása.

669. Nagykálnay Levatic László: Miért van szükség III. zsidótörvényre? A II. zsidótörvény árnyoldalai. Budapest, Held János, 1939, 16 o.

Az 1939-es antiszemita kiadvány, A Cél reprint kiadása.

670. Sárga Ferenc: Megdőbbentő viszonyok a második zsidótörvény évében a magyar vállalatoknál. Válasz Fenyő Miksának „A hallgatás bűn lenne ” című cikkére. Budapest, Szalay, 1939, 12 o.

* * *

671. Ammon, Kurt: Die Lage des Judentums in Ungarn bis zum 2. Judengesetz. Die Judenfrage, Berlin, 1940, 103-105. o.

[A zsidóság helyzete Magyarországon a második zsidótörvényig.]

672. H. E. S.: Ungarns zweites Judengesetz. Mitteilungen über Die Judenfrage, Berlin, 3(1939)/14, 1-2. o.

[A második magyar zsidótörvény.]

Lásd még: Das Unterhaus macht nicht mit. Parlamentarische Schwierigkeiten für das Zweite Judengesetz (Az alsóház nem működik közre. Parlamenti nehézségek a második zsidótörvénnyel kapcsolatosan), uo. 17. sz., 3. o.; Ungarns Judengesetz angenommen. Der Konflikt zwischen Oberhaus und Abgeordnetenhaus geschlichtet (A magyar zsidótörvényt elfogadták. A nézeteltérések elsimítása a felsőház és a képviselőház között), uo., 18/19. sz., 1-2. o.

673. [Nagykálnay Levatic, László:] Das zweite ungarische Judengesetz. Der Weltkampf, München, 1939. július, 291-297. o.

[A második magyar zsidótörvény]

674. Szombatfalvi, Georg: Judengesetz und Schulwesen in Ungarn. Journal de la Société Hongroise de Statistique, Budapest, 17(1939)/4, 387-399. o.

[A zsidótörvény és az oktatási rendszer Magyarországon.]

A harmadik zsidótörvény támogatói

675. Bocsáry Kálmán – Balás Károly: A házassági törvényjavaslat előadójának és a MÉP vezérszónokának képviselőházi beszéde. Budapest, Egyesült Keresztény Nemzeti Liga, 1941, 32 o.

* * *

676. Ammon, Kurt: Judenfrage und neue Ehegesetzgebung in Ungarn. Die Judenfrage, Berlin, (1941)/15-16, 161-163. o.

[A zsidókérdés és az új házassági törvény Magyarországon.]

677. Arató, István: Rassenschutzmassnahmen in der ungarischen Ehegesetznovelle. Zeitschrift für Osteuropäisches Recht, Berlin, (1942)/7-8, 381-389. o.

[Fajvédelem és a magyar házassági törvény.]

678. Bosnyák Zoltán: A harmadik zsidótörvény és a házasság. Budapest, György A., 1941, 30 o.

Változatlan utánnyomás: Egyedül vagyunk. Budapest, 3(1940)/12.

679. Graziani, Felice: L'esperienza storica e l'attuale legislazione antiggiudaica in Ungheria. La Vita Italiana, Róma, 60(1942. augusztus)/353, 140-150. o.

[A történelmi tapasztalat és a jelenlegi zsidóellenes törvényhozás Magyarországon.]

Az 1942-es zsidótörvény támogatói

680. Lenz, J.: Die Arisierung des ungarischen Grundbesitzes. Die deutsche Volkswirtschaft, Berlin, (1943), 938-939. o.

[A magyar földbirtokok árjásítása.]

AZ ANTISZEMITA KAMARÁK ÉS SZAKMAI EGYESÜLETEK

681. Kolozs Jenő: Kísért a MÜNE (Magyar Ügyvédek Nemzeti Egyesülete). Képes Figyelő, Budapest, 1947. április 12.

Dokumentumok az antiszemita Magyar Ügyvédek Nemzeti Egyesülete tevékenységéről.

682. Magyar Károly: „Defenzív osztálya” volt a MÜNE-nek. Világ, Budapest, 1947. március. 30.

Forrásokat közöl az antiszemita szakmai kamara működéséről, többek között egy dokumentumot, amelyben a MÜNE köszönetét mond Endre Lászlónak a zsidó jogászok deportálásáért.

683. Palásti László: A felrobbantott ügyvédi kamara szomorú múltja és sivár jelene. Képes Figyelő, Budapest, 1948. február 28.

Adatok a MÜNE háború alatti zsidóellenes tevékenységéhez.

684. Megdöbbenő adatok a Magyar Orvosok Nemzeti Egyesülete vezetőinek és tagjainak bűnlajstromából. Igaz Szó, Budapest, 1947. január 11.

Témája a MÜNE zsidóellenes tevékenysége, amelynek eredményeként az egészségügyi ellátásban nélkülözhetetlen zsidó orvosokat Ukrajnába vitték munkaszolgálatra.

A MUNKASZOLGÁLAT ÉS A MUNKASZOLGÁLATOSOK

Általános

685. Adonyi-Naredy, Franz von: Ungarns Armee im zweiten Weltkrieg. Heidelberg, Kurt Vowinkel, 1971, 219 o.

[A magyar hadsereg a második világháborúban.]

A munkaszolgálatos rendszer egyes kérdéseivel is foglalkozik.

686. Bánáti Miklós: Égő gyűlölet, Organisation Todt, 1943-44. Budapest, magánkiadás, 1946, 82 o.

Adatok a jugoszláviai Bor kényszermunkatáborában dolgozó magyar zsidó munkaszolgálatos századok tagjainak életkörülményeiről, valamint egy írás a cservenkai mészárlásról.

687. Braham, Randolph L.: The Hungarian Labor Service Systemy 1939-1945. Boulder, CO, East European Quarterly, 1977, 159 o.

[A magyar munkaszolgálatos rendszer, 1939-1945.]

Jól dokumentált összehasonlító áttekintés.

688. Braham, Randolph L.: The Wartime System of Labor Service in Hungary. Varieties of Experiences. Boulder, CO, Social Science Monographs, 1995, 154 o.

Magyar változat: A magyarországi háborús munkaszolgálat. Túlélők visszaemlékezései. Budapest, Látószög, 1996, 145 o.; Mermelstein Gábor, Singer (Csima) Zoltán, Nagy György és Friedrich József visszaemlékezéseit tartalmazza.

689. Deutsch, Yehuda: Bor: Slave Trade During the Second World War. Natanya, magánkiadás, 2003, 252 o., illusztr.

[Bor: rabszolga-kereskedelem a második világháborúban.]

Túlélő idézi fel a bori munkaszolgálatosok megpróbáltatásait.

690. Eby, Cecil D.: Hungary at War: Civilians and Soldiers in World War II. University Park, PA, Pennsylvania State University Press, 1998, 313 o.

[Magyarország a háborúban: civilek és katonák a második világháborúban.]

Magyar változat: Magyarország a háborúban. Civilek és katonák a második világháborúban. Budapest, Mundus, 2003, 347 o. A koncentrációs táborokról és a munkaszolgálatról készült interjúkat is közöl, többek között Sási Endrével, Herceg Judittal és Merényi Zsuzsával.

691. Erez, Zvi: Jews for Copper: Jewish-Hungarian Labor Service Companies in Bor, in David Silberklang (szerk.): Yad Vashem Studies. Jeruzsálem, Yad Vashem, 28(2000), 243-286. o.

[Zsidók rézért: zsidó-magyar munkaszolgálatos századok Borban.]

692. „Fegyvertelen álltak az aknamezőkön...” Dokumentumok a munkaszolgálat történetéhez Magyarországon. Karsai Elek (összeáll. és szerk.), Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képvisellete, 1962, 2 kötet, 575 + CXXVII, 852 o.

Értékes dokumentumgyűjtemény a magyarországi munkaszolgálatról. Az első kötet az 1939. március és 1942. május közötti időszakból, míg a második 1942 májusától 1945 novemberéig közöl dokumentumokat.

693. Gárdos Károly: Cservenka – 1944. október 7., in GGE, 108-115.o.

694. Gervai Sándor: Azt a kort nem fogjuk visszasírni. Budapest, magánkiadás, 1947, 173 o.
Feltárja a bori szenvedéseket és a magyarországi deportálások rémségeit.

695. Gosztonyi, Péter: Hitlers Fremde Heere. Düsseldorf, Econ Verlag, 1976, 546 o.
[Hitler külföldi katonái.]
Egyebek mellett azt taglalja, hogyan bánt a magyar hadsereg a munkaszolgálatos zsidókkal Ukrajnában.

696. Hanák Péter: Zsidó munkaszolgálat a Holocaust éveiben, in RB-PA, 347-356 o.

697. Házy Gyula: Partizánok tükre. Budapest, Athenaeum, 1945, 75 o.
A szovjet partizánok gerillaharcai az Ukrajnát megszálló magyar hadsereg ellen és a magyar zsidó munkaszolgálatosok sorsa a térségben.

698. Horváth Miklós (szerk.): A 2. magyar hadsereg megsemmisülése a Donnál. Budapest, Hadtörténelmi Intézet, 1959, 389 o.
Dokumentumokat közöl a Donnál állomásozó magyar zsidó munkaszolgálatos századok pusztulásáról.

699. Katz József: Mindenható – a frigyünk hiábavaló. Jeruzsálem, magánkiadás, 1987, 286 o.
A Bihar vármegyei Érbogyoszlóról származó munkaszolgálatos visszaemlékezése, akit ukrajnai megpróbáltatásait követően Auschwitzba deportáltak.

700. Király Pál: Egy ítélet és ami mögötte van. A 101/31. és a 101/33. tábori munkásszázadok története. Budapest, Havas Ferenc, 1947, 203 o.
Kitért zsidók szenvedései két magyar munkaszolgálatos században. A szerző a keret egyik tagja, akit 1945 márciusában a németekkel való kollaboráció vádjával elítéltek. 1946-ban szabadult.

701. Lévai Jenő: Emlékezzünk! Zsidók a magyar élet és a magyar kultúra szolgálatában. Budapest, Faragó Imre, 1944, 206 o.
Több cikk a zsidó munkaszolgálatosok sorsával is foglalkozik.

702. Nagy György: A 108/84-es bori munkaszolgálatos század története, in A magyarországi háborús munkaszolgálat. Túlélők visszaemlékezései. Randolph L. Braham (szerk.), Budapest, Látószög Nyomda, 1996, 59-120. o.
Angol változat: History of Labor Service Company 108/44 of Bor, in The Wartime System of Labor Service in Hungary: Varieties of Experiences. Randolph L. Braham (szerk.), Boulder, CO, Social Science Monographs, 1995, 55-127. o.

- 703.** Nemeskürty István: Requiem egy hadseregért. Budapest, Magvető, 1972, 306 o.
A 2. magyar hadsereg sorsa Ukrajnában. A könyv egyik fejezete a zsidó munkaszolgálatosok helyzetével foglalkozik.
- 704.** Örkeny, István: Narod lagerej. Moszkva, Hronyiker, 2006, 223 o.
[Lágerek népe.]
A Lágerek népe (Budapest, Irodalmi Intézet, 1947, 190 o.) orosz nyelvű kiadása, amely a zsidó munkaszolgálatosok életével foglalkozik a szovjet hadifogolytáborokban.
- 705.** Palásti László: Bor és Cservenka, in Gáti Ödön és mások (szerk.): Mementó. Magyarország 1944. Budapest, Kossuth, 1975, 125-138. o.
Beszámoló a bori munkaszolgálatosok megpróbáltatásairól és a cservenkai tömeggyilkosságról.
- 706.** Pór Dezső – Zsadányi Oszkár (szerk.): Te vagy a tanú! Ukrajnától Auschwitzig Budapest, Kossuth, 1947, 496 o., illusztr.
Áttekintés a magyar zsidó munkaszolgálatosok szenvedéseiről Ukrajnában, valamint a német koncentrációs táborokban. A 209-496. oldalon a túlélők nevének listája olvasható.
- 707.** Pór Dezső (szerk.): Élünk. Az országos „MUSZ”-szervezet deklarációja. Budapest, 1945, 8 o.
A Munkaszolgálatosok Szövetségének deklarációja a volt zsidó munkaszolgálatosok helyzetéről.
- 708.** Propper Jenő: A Váci utca felragyog. A IX/1. sz. muszos század története. Budapest, MN Nevelési és Módszertani Központ Nyomdája [1987], 122 o.
- 709.** Rákos Imre – Verő Gábor (szerk.): Munkaszolgálat a Don-kanyarban. Dokumentumok, tanulmányok, elbeszélések, emlékezések. Budapest, Ex Libris, 2008, 351 o.
- 710.** Rozett, Róbert: First-hand Accounts and Awareness of the Fate of the Jews Under the Nazis. The Case of Hungarian Labor Service Men, in Holocaust Historiography in Context, Emergence, Challenges, Polemics, and Achievements. David Bankier – Dan Michman (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 2008, 461-474. o.
[Első kézből származó beszámolók és ismeretek a zsidók sorsáról a náci uralom alatt. A magyar munkaszolgálatosok esete.]
- 711.** Singer (Csima), Zoltán: History of Labor Service Company 110/34, in The Wartime System of Labor Service in Hungary. Varieties of Experiences. Randolph L. Braham, (szerk.), Boulder, CO, Social Science Monographs, 1995, 15-53. o.
Magyar változat: A 110/34-es munkásszázad története, in A magyarországi háborús munkaszolgálat. Túlélők visszaemlékezései. Randolph L. Braham (szerk.), Budapest, Látószög Nyomda, 1996, 22-58. o.
- 712.** Szakály Sándor: A magyar katonai felső vezetés 1938-1945. Budapest, Ister, 2003, 409 o.
A munkaszolgálat rendszerével, valamint a zsidó származású tisztek kérdésével is foglalkozik.

713. Szele Anna – Szele György (szerk.): Kényszermunka – erőltetett menet – tömeghalál. Túlélő bori munkaszolgálatosok visszaemlékezései. Budapest, Makkabi, 2005, 175 o.

714. Szita Szabolcs: A hadsereg és a zsidókérdés, in Nagy képes millenniumi hadtörténet. Rácz Árpád (szerk.), Budapest, Rubicon–Aquila-könyvek, 2000, 419-425. o.
Áttekintés a munkaszolgálatról és annak háttéréről.

715. Szita Szabolcs: Halálerőd. A munkaszolgálat és a hadimunka történetéhez, 1944-45. Budapest, Kossuth, 1989, 311 o.

Héber változat: Mivcár hámvét. Letoldot sérut háávodá hácvái beHungárjá, 1944-1945. Kibbuc Dalia, Maarehet, 2005, 391 o. A zsidó munkaszolgálat Nyugat-Magyarországon.

716. Szita Szabolcs: A magyarországi zsidó munkaszolgálat, in RB-PA, 329-346. o.

717. Tolnai László: Kőszegi végállomás. Budapest, Vörösvár, 1947, 77 o.

Beszámoló a 101/305. század munkaszolgálatosainak viszontagságairól, a Kőszegen elpusztult 6000 zsidó emlékére. Az írás részletes listát tartalmaz a zsidó mártírokról, valamint néhány adatot Kovarcz Ernő táborparancsnokról.

718. Ungváry, Krisztián: Jüdischer Arbeitsdienst in Ungarn. Kriegsverbrechen in Europa und im Nahen Osten im 20. Jahrhundert. Franz W. Seidler – Alfred de Zayas (szerk.), Hamburg, Verlag Mittler, 2002, 70. o.

[Zsidó munkaszolgálat Magyarországon.]

A kötet további három német nyelvű tanulmányt közöl Ungváry tollából, ezek közül az egyik: „Magyar intézkedések civilek ellen a partizánok elleni hadjárat részeként.”

719. Ungváry Krisztián: A magyar honvédség a második világháborúban. Budapest, Osiris, 2004, 604 o.

A munkaszolgálatos rendszerrel és a zsidók elleni atrocitásokkal is foglalkozik.

720. Ungváry, Krisztián: Ungarische Besatzungskräfte in der Ukraine 1941-1942, in Ungarn Jahrbuch. 26. kötet, 2002/2003, Zsolt K. Lengyel (szerk.), München, Verlag Ungarisches Institut, 2004, 125-163. o.

[Magyar megszálló erők Ukrajnában, 1941-1942.]

A magyar hadsereg által elkövetett zsidóellenes atrocitásokkal is foglalkozik.

* * *

721. A 2. magyar hadsereg a Donnál (1942-1943). Holocaust Füzetek, Budapest, (1999)/13, 151-156. o.

Azonosítja a hadsereghez rendelt különböző munkaszolgálatos egységeket.

722. Antal Gábor: Az utolsó szertartás. Haladás Budapest, 1947. október 16.

A Balfon meghalt munkaszolgálatosok emlékére. A cikk hangsúlyozza, hogy valódi demokrácia nem épülhet a magyar társadalom bűnbánatának megnyilvánulása nélkül.

723. Antal Gábor: Diplomás halottak. Haladás, Budapest, 1947. április 17.

204 orvos és mérnök temetése, akiket egy különleges munkásszázd tagjaiként 1944. október 16-án Pusztavámnál gyilkoltak meg.

724. Aszódi Imre – Dobrossy István: A jolsvai orvosszárad sorsa. Orvosi Hetilap, Budapest, 143(2002. szeptember 8)/36, 2085-2088. o., illusztr.

A század 1944. október 16-án Pusztavámnál megölt 216 munkaszolgálatosával foglalkozik,

725. b. i.: Az egyetlen ember, aki megmenekült a balfi vérfürdéből. Jövendő, Budapest, 1946. március 12.

A szerző szerint 279 munkaszolgálatos közül csupán Fenyő József gépészmérnök maradt életben.

726. Bárány, George: Jewish Prisoners of War in the Soviet Union During World War II. Jahrbücher für Geschichte Osteuropas, München, 31(1983), 161-209. o.

[Zsidó hadifoglyok a Szovjetunióban a második világháború idején.]

727. Boross Ödön: Újabb megrendítő részletek a Sopron környéki munkaszolgálatosok drámájáról. Igaz Szó, Budapest, 1947. január 18.

A munkaszolgálatosok tömeges legyilkolása Balfon, Hidegségen, Kőszegen és Pusztavámon.

28. Braham, Randolph, L.: Nyugtalanító gyakorlatok Magyarországon a Holocaustrral kapcsolatban. Menóra, Toronto, 1992. május 29., 3-4. o.

Stark Tamás, Szabó Péter és Szakály Sándor zsidó munkaszolgálatról írt téziseinek kritikája. (Lásd 770. tétel.)

729. Csapody Tamás: Felmagasztosult keretlegények. Öt sír nyomában a Rákoskeresztúri új köztemető 298-as parcellájában. Népszabadság, Budapest, 2007. november 24.

A cikk arra hívja fel a figyelmet, hogy Öt különböző rangú keretlegény (Asztalos Ferenc, Szokolits Ferenc, Tólos András, Juhász Pál és Sisák György), akiket háborús bűnösnek elítéltek és kivégeztek munkaszolgálatosok tömeges meggyilkolása miatt, a Rákoskeresztúri köztemető 298-as parcellájában van eltemetve. Sírfeliratuk szerint „a hazáért haltak vértanúhalált”.

730. Csapody Tamás: A halálát Bortól Cservenkáig. Népszabadság, Budapest, 2006. szeptember 9.

731. Csapody Tamás: Razglednicák. Becsétől Borig és vissza: az erőltetett menetek nyomában. Népszabadság, Budapest, 2005. március 9.

732. Csapody Tamás – Tomislav Pajic: A bori munkaszolgálat jugoszláv szemmel. Új Honvédségi Szemle, Budapest, 59(2005)/12, 91-98. o.

733. Csató István: A mosonszentmiklósi tömegsír titka. Igaz Szó, Budapest, 1946. november 9.

A 101/107-es munkaszolgálatos század tagjai közül 143 embert végeztek itt ki.

734. Ezerötszáz gyilkosságért kerülnek Népbírószág elé a harkai nyilas hóhérok. Igaz Szó, Budapest, 1947. április 19.

A harkai tragédia részletei.

735. Fehér József: A munkaszolgálat jogi története. Holocaust Füzetek, Budapest, (1992)/2, 19-25. o.

736. G. M.: Elfogták ezerötszáz bori munkaszolgálatos két vadállati gyilkosát. Igaz Szó, Budapest, 1946. október 19.

Túlélő visszaemlékezése a bori kényszermunkára és a cservenkai kivégzésekre.

737. Garai Tamás: A Nemzetvédelmi osztály titkai. Képes Hét, Budapest, 1947. február 1.

Az osztály főparancsnoksága a Hadik-laktanyában székel. Feladatkörébe tartozott a szökött munkaszolgálatosok elfogása és megbüntetése.

738. Gazsi József: 6000 bori munkaszolgálatos tragédiája. Hadtörténeti Közlemények, Budapest, 2(1964)/1, 70-83. o.

739. Gazsi József: Levéltári kutatás a munkaszolgálat történetéhez. Holocaust Füzetek, Budapest, 9(1998), 165-199. o.

740. Gábor Emil: A pozsonyligetfalui bünper. Népbírósi Közlöny, Budapest 1946. november 21.

A Pozsonyligetfaluban elkövetett zsidóellenes rémtettek részletei.

741. Gáspár Ferenc: 1944. A munkaszolgálatosok gyászos októbere. Szombat, Budapest, 6(1994. október)/8, 34-35. o.

Rövid beszámoló a bori halálmenetről, valamint a kiskunhalasi, a debreceni, a pusztavámi és a kerecsendi tömeggyilkosságokról.

742. Gáspár Ferenc: A kiskunhalasi tragédia. Századok, Budapest, 130(1996)/6, 1473-1504. o.

A kiskunhalasi vasútállomáson a 101/322-es zsidó munkaszolgálatos század tagjai ellen 1944. október 11-én elkövetett gyilkosságokkal és a vádlottak háború utáni felelősségre vonásával foglalkozik. ;

743. Gervai Sándor: A könyv népe. Könyv nélkül a bori pokolban. Új Élet, Budapest, 1946. október 17.

744. Gervai Sándor: Fejek a bori rabszolga felügyelők arcképcsarnokából. Új Szó, Budapest, 1945. május 8.

Adatokat tartalmaz a parancsnokról, Marányi Ede ezredesről és az egyik munkaszolgálatos század Császár nevű törzsőrmesteréről.

745. H. Elek Mária: Női munkaszolgálat 1944. október előtt. Holocaust Füzetek Budapest, (1996)/5, 43-46. o.

746. Hogy lopták ki Magyarországról a védett munkaszolgálatos századokat? Világ, Budapest, 1945. június 10.

Gobbi Ede kapitány szerepe.

747. Holpfer, Eva: Das Massaker an ungarisch-jüdischen Zwangsarbeitern zu Kriegsende in Deutsch-Schützen (Burgenland) und seine geschichtliche Ahdung durch Österreichische Volksgerichtsbarkeit. Holocaust Füzetek, Budapest, (1999)/12, 43-91. o.

[Magyar-zsidó kényszermunkások lemészárlása a háború végén Németlövőben (Burgenland) és ennek története az osztrák néptörvényszéki eljárásban.]

748. Kétezer magyar deportált pusztulása a pozsonyligetfalui táborban. Népbíróági Közlöny, Budapest, 1946. augusztus 4.

749. A kijev-podol-kuzinyovkai zsidó temetőben eltemetett, 1942 novembere és 1943 szeptembere között elhunyt munkaszolgálatosok névjegyzéke. Holocaust Füzetek, Budapest, (1999)/12, 149-171. o.

750. Király Pál: A 101/31. munkásszákad története. Új Élet, Budapest, 30(1975. szeptember 15.), 5. o.

751. Kis Gergő Barnabás – Szabó Péter: Munkaszolgálatosok a Donnál. A 105/11. tábori munkásszákad igaz és valóságos története 1942 októberétől 1943 januárjáig. Forrásközlés, Hadtörténelmi Közlemények, Budapest, 117(2004)/3, 887-926. o.

752. Kotányi Nelli: A szegedi főtárgyaláson feltáruhnak a harkai tábor borzalmai. Képes Figyelő, Budapest, 1947. június 14.

A cikk azt állítja, hogy a táborban 2000 zsidó halt meg.

753. Kovács Tamás: Magyar munkaszolgálatosok Borban. Kutatási Füzetek, Pécs, (2005)/11, 97-122. o.

754. Kun Andor: Ismeretlen adatok a voronyezsi magyar katasztrófáról. Demokrácia, Budapest, 1945. július 15.

Kiemeli Jány Gusztáv tábornok 1943. január 24-i parancsát, amelyben a tábornok szembeállítja a zsidó munkaszolgálatosok fegyelmezett viselkedését a magyar reguláris csapatok fegyelmezetlenségével.

755. Lévai Béla: A második magyar hadsereg. Budapest, Képes Figyelő, 1946. február 9.
Riportok a Dontól visszavonuló magyar munkaszolgálatosok veszteségeiről.

756. M. S.: Binder, az osztrák válogatott csatár irányította a halasi vérengzést. Demokrácia, Budapest, 1946. május 19.

1944. október 11-én a kiskunhalasi pályaudvaron 196 munkaszolgálatost mészároltak le.

757. Mária Béla: Szabadulás. Dolgozók Világlapja, Budapest, 1945. október 20.
A jugoszláv partizánok felszabadították a bori munkatábort.

758. Márkus Dezső: A pusztavámi tragédia. Új Élet, Budapest, 1946. augusztus 1.
A zömmel orvosokból álló munkaszolgálatos század tagjainak legyilkolása.

759. Munkaszolgálatos alakulatok helyzete az erődítési parancsnokságoknál (1943. október 11.). Holocaust Füzetek, Budapest, (1998)/9, 175-213. o.
Dokumentumgyűjtemény.

760. Nuber István: A 101/39. számú munkásszákadról. Holocaust Füzetek, Budapest, (1997)/7, 121-130. o.
Azok listáját is tartalmazza, akik szolgáltak a században.

- 761.** Palásti László: Szügyi (Zoltán) tábornok naplója. Képes Figyelő, Budapest, 1947. április 5.
- 762.** Palásti László: Öt szökés története. Új Élet, Budapest, 1975. december 1.
Munkaszolgálatosok szökése a bori rézbányából és az egységüktől az 1944. évi visszavonulás idején.
- 763.** Pécsi Tibor: Magyar cserkészből munkaszolgálatos. Szerb Antal identitása. Hetek, Budapest, 2009. január 23.
- 764.** Péczeli Egyed: Jön a világ vége, hirdetik a „Jehova tanúi”. Haladás, Budapest, 1946. augusztus 8.
A Jehova Tanúi kisegyház tagjairól, akiket a zsidókkal együtt kényszermunkára vittek a bori rézbányákba.
- 765.** Pintér István: A magyar munkaerő a náci érdekek szolgálatában. Századok, Budapest, 106(1972)/1, 169-170. o.
Témája a munkaszolgálat mint a zsidókérdés „megoldásának” egyik eszköze.
- 766.** Radnóti Miklós naplójából. Kritika, Budapest, (1982. augusztus)/8, 28-39. o.
A cikk részleteket tartalmaz a költő meg nem jelent naplójából, valamint bemutatja Radnóti munkaszolgálatos élményeit. Illés László bevezetőjével.
- 767.** Ravasz István: Reviczky Imre katonai pályája. Holocaust Füzetek, Budapest, (1997)/8, 81-86. o.
Az írás Reviczky ezredessel, a nagybányai X. munkaszolgálatos zászlóalj parancsnokával foglalkozik, aki később megkapta a Világ Igaza kitüntetést.
- 768.** Sándor Ferenc: A munkaszolgálatos kérdés. Valóság, Budapest, 1947. július.
A munkaszolgálat rendszerének áttekintése és bírálata.
- 769.** Simon Kató: Ilyen is volt. Képes Figyelő, Budapest, 1946. augusztus 17.
Témája a menlevéllel rendelkező zsidók számára létrehozott védett munkaszolgálatos alakulat a budapesti Benczúr utcában.
- 770.** Stark Tamás – Szabó Péter – Szakály Sándor: Második világháború. A magyar munkaszolgálat. Magyar Nemzet, Budapest, 1992. február 20., február 28.
A magyarországi háborús munkaszolgálat rendszerének némileg elfogult értelmezése.
- 771.** Stark Tamás – Szabó Péter – Szakály Sándor: Maradtunk és maradunk a tényéknél. Magyar Nemzet, Budapest, 1992. március 12.
A szerzők magyarországi munkaszolgálatlal foglalkozó cikkéről született kritikák cáfolata.
- 772.** Stark Tamás: Magyar zsidók szovjet fogságban. História, Budapest, (1994)/2, 11-12. o.
- 773.** Sz. K. P: A fertőrákosi rémregény. Szabadság, Budapest, 1945. április 13.
A táborban elkövetett gyilkosságokról szóló írás.

774. Szatmári Jenő: Voronyezs a magyar minisztertanács előtt. Haladás, Budapest, 1949. január 20.

Jelentések a moszkvai rádió által közzétett információkról, amely szerint a Vörös Hadsereg foglyul ejtett 9000, nyomorúságos állapotban lévő munkaszolgálatost.

775. Százhatvanöt orvost, gyógyszerészt és mérnököt mészároltak le a pusztavámi volksbundisták és SS legények. Független Magyarország, Budapest, 1945. december 24.

776. Szita Szabolcs: Munkaszolgálat Magyarország hadba lépésétől a nyilas hatalomátvételig. Ellenállók és antifasiszták, Budapest, 10(1993. december)/2-3, 20-22. o.

777. Szita Szabolcs: Összesítés a munkaszolgálatos alakulatok hadrendi számáról, mozgásáról, állomáshelyeiről, állományi összetételéről és kiállítási helyéről, 1944-1945. Holocaust Füzetek Budapest, (1996)/5, 79-91. o.

778. Szita Szabolcs: Történelmi áttekintés a munkaszolgálatról, 1941-1945. Holocaust Füzetek, Budapest, (1992)/2, 26-33 o.

779. Szita Szabolcs: Munkaszolgálat Magyarország nyugati határán: A birodalmi védőállás építése, 1944-1945 Budapest, ELTE Politikaelméleti Füzetek, (1990)/5, 103 o.

780. Szita Szabolcs: A munkaszolgálat Magyarországon a német megszállásig. Politika-Tudomány, Budapest, (1988)/1, 60-75. o.

781. Szita Szabolcs: A munkaszolgálat Magyarországon 1939-1945. Hadtörténelmi Közlemények, Budapest, 117(2004)/3, 817-857. o.

782. Taub, Moshe Dov: In an Ungarischen arbeit batalion. Fun Letsten Churban, München, (1948. december)/10, 113-118. o.

[Egy magyar munkaszolgálatos században.]

783. Török Bálint: A hazáért harcoltak s haltak. (Munkaszolgálat.) Magyar Nemzet, Budapest, 1992. február 28.

784. Ungváry Krisztián: Megsemmisítő háború: a keleti front és a magyarok által elkövetett háborús bűncselekmények a második világháborúban. Belügyi Szemle, Budapest, (2005)/2, 5-34. o.

785. Ungváry, Krisztián: Hungarian Occupation Forces in the Ukraine 1941-1942: The Historiographical Context. Journal of Slavic Military Studies, Philadelphia, 20(2007), 81-120. o.

[Magyar megszálló erők Ukrajnában, 1941-1942: Történetírási kontextus.]

Foglalkozik a munkaszolgálatosok sorsával is.

786. Vadász Ferenc: Játék a számokkal – a munkaszolgálatosok számának meghamisítási kísérletéről. Szombat, Budapest, 4(1992. április), 35. o.

Néhány magyar kutató elemzését vitatja.

787. Vas Gáborné: A második világháborús munkaszolgálat levéltári dokumentumai (1. rész). Holocaust Füzetek, Budapest, (1997)/8, 117-123. o.

Néhány levéltári gyűjtemény rövid leírása. A 2. rész a kiadvány 1998/9. számának 214-225. oldalán található.

788. Wilhelm György: Munkaszolgálatos szemtanú három ismeretlen tömegsírról. Új Élet, Budapest, 1946. április 25.

789. Zelk Zoltán: A dorosici tűz. Szabadság, Budapest, 1945. február 11.

Az írás a munkaszolgálatosok dorosicsi tragédiájának részleteibe avat be.

790. Zsadányi Oszkár: Dorosits. Új Élet, Budapest, 1947. szeptember 18.

Tömör beszámoló a dorosicsi kórház tragédiájáról.

791. Zsadányi Oszkár: Aki megismételte a nagy utazást. Új Élet, Budapest, 1970. augusztus 1. Interjú Löwy Béla egykori munkaszolgálatossal a munkaszolgálat létrehozásának 30. évfordulójára.

792. Zsadányi Oszkár: Kiskunhalas – Pusztavám. Új Élet, Budapest, 1974. október 15., Menóra, Toronto, 1983. október 21.

Tömör, de információkban gazdag beszámoló a Kiskunhalason 1944. október 11-én és a Fejér megyei Pusztavámon 1944. október 16-án elkövetett vérengzésekről. Közli a Pusztavámon lemészárolt 216 orvos Q és gyógyszerész többségének névjegyzékét is.

Személyes visszaemlékezések

793. Barát Endre: Rabszolgák voltunk. Napló 1942-43. Budapest, Cserépfalvi, 1948, 160 o. Munkaszolgálatos zsidók sorsa Ukrajnában.

794. Barta, George: Odyssey of a Survivor. Toronto, Sigma, 1998, 433 o.

[Egy túlélő odisszeája.]

Egy munkaszolgálatos visszaemlékezései, akit Monorról az ukrajnai frontra vittek.

795. Bauer Róbert: Doktor Gorilla. Tel-Aviv, magánkiadás, 1982, 191 o.

Túlélő személyes visszaemlékezése a galgóci munkaszolgálatos táborban szerzett tapasztalatairól.

796. Bednár Barnabás: Egy munkásszázaddal a második magyar hadseregnél. Budapest, magánkiadás, 1981, 43 o.

Jolsváról származó orvos visszaemlékezései, akit számos más zsidó szakemberrel együtt a 107/1. számú munkaszolgálatos századdal Rimaszombatból a Don vidékére vittek. Hangsúlyozza, hogy a század 204 tagja közül mindössze heten maradtak életben.

797. Ben Chaim (Reisner), Zalman: Jománo sel Zoli. Ramat Gan, Dror, 1996, 145 o.

[Zoli naplója.]

Egy munkaszolgálatos visszaemlékezései, akit a miskolci gettóból hívtak be Jolsvára.

- 798.** Ben-Dov, Dan: Kaftzan hayiti be'Russia. Izrael, magánkiadás, 1986, 187 o., illusztr.
[Koldus voltam Oroszországban.]
Salgótarjáni férfi (eredeti neve: Egri Jenő) naplója a munkaszolgálatosként Ukrajnában szerzett tapasztalatairól.
- 799.** Bencze György: Szabadító börtön. Budapest, Farkas Testvérek, 1945, 184 o.
Kétezer értelmiségi tragikus sorsa a magyar munkaszolgálatban a nyugat-magyarországi Balfon, Fertőrákoson és környékén.
- 800.** Ben-Porath, Yosef: Seárim neulim. Tel-Aviv, Moreshet, Szifriját Poálim, 1987, 236 o., illusztr.
[Zárt kapuk.]
Szerencsről származó munkaszolgálatos személyes elbeszélése, akinek megpróbáltatásai 1942-ben, Baján kezdődtek.
- 801.** Blaszczyk, Jan: Ez pedig az én harcom. Benjamina, magánkiadás, 1966, 140 o.
Egy fehérgyarmati egykori tanár beszámolója a szovjet munkatáborban átélt tapasztalatairól.
- 802.** Bóka László: Alázatosan jelentem. Budapest, Magvető, 1958, 605 o.
Dokumentumregény a magyar hadsereg kálváriájáról és az ukrainai munkaszolgálatosokról.
- 803.** Curtis, Denis (Kertész Dénes): Dead Martyrs and Living Heroes. Testimony of a Holocaust Survivor. New York, Shengold, 1983, 270 o.
[Halott mártírok és élő hősök. Egy holokauszt-túlélő vallomása.]
Kassáról származó egykori kolozsvári munkaszolgálatos személyes elbeszélése a 110/24-es számú ukrainai században átélt tapasztalatairól. Leszerelése után családjával együtt Hajdúszoboszlóról Auschwitzba deportálták.
- 804.** Danieli, Dan: Interviews With Survivors of the Hungarian Forced Labor Service: An Evaluation, in RB-BC, 63-75. o.
[Interjúk a magyarországi munkaszolgálat túlélőivel. Értékelés.]
A Steven Spielberg Soa Alapítványa által összegyűjtött és rögzített visszaemlékezéseket értékeli.
- 805.** Danzig, Hillel: Im Schatten der Pferde. Ungarische Juden an der Ostfront 1942-43. [1945], 148 o., kézirat.
[Lovak árnyékában. Magyar zsidók a keleti fronton, 1942-43.]
Héber nyelvű változat: Becél szuszim: Im pelugát ávodá sel jáhadut Hungárjá báházit Háruszit. Kibbuc Loháméj Hágettáot, Béjt Loháméj Hágettáot, Há kibbuc Hámeuhád, 1976, 155 o. Az ismert erdélyi cionista vezető beszél az Ukrajnában 1942 és 1943 között átélt munkaszolgálatos tapasztalatairól.
- 806.** Deutsch, Yehuda: Bor: Száhár ávádim bemilhemet háolám hásenijá. Netanja, Rachel Publishing House, 1998, 187 o., illusztr.
[Bor: rabszolgavásár a második világháború alatt.]
Magyar nyelvű változat: Bor, Rabszolgavásár a második világháborúban. Netanja, magánkiadás, 2000, 163 o.

- 807.** Eck, Nathan: The March of Death from Serbia to Hungary (September 1944) and the Slaughter of Crvenka (Cservenka) (Story of a Survivor of the Death Pit), in Yad Vashem Studies on the European Jewish Catastrophe and Resistance, 2(1958), 255-294. o.
[Halálmenet Szerbiából Magyarországra (1944 szeptemberében) és a cservenkai mészárlás (a halálbánya egyik túlélőjének története).]
Héber nyelvű változat: Micád hájeszurim miSzerbjá leHungárjá veháteváh beCservenka, September 1944. (Eduto sel ish seálá mibor háhárigá), in Kovec Mehkárim, 2. kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 1957, 237-272. o. Zabnan Teiehman, a bori halálmenet és a cservenkai vérengzés túlélőjének személyes visszaemlékezése. Bevezetőként a szerző beszámol a bori rézbányákról és az SS által működtetett kényszermunkatáborokról, továbbá részletesen bemutatja a zsidók helyzetét a magyar munkaszolgálatos zászlóaljokban.
- 808.** Ellenberg, Eduard: Sclavii secolului XX. Bukarest, Sifria, 1946, 114 o.
[A XX. század rabszolgái.]
Jászberényből Borba hurcolt munkaszolgálatos visszaemlékezése.
- 809.** Fáti István: Hátországi karcolatok. Moszkva, Idegennyelvű Irodalmi Kiadó, 1944, 99 o.
Az ukrajnai 101/10-es munkaszolgálatos század egykori foglyának írása.
- 810.** Fazekas György: Miskolc – Nyizsnij-Tagil – Miskolc. Budapest, Magvető, 1979, 225 o.
A szerző Miskolci toronyóra című önéletrajzi írásának folytatása. A szerkesztő-újságíró leírja a szovjet hadifogolytáborban, valamint a hazafelé vezető úton átélt tapasztalatait.
- 811.** Floris, Steve: Escape from Pannonia: A Tale of Two Survivors. Vancouver, Creative Connections Pub., 2002, 158 o., illusztr.
[Menekülés Pannóniából: két túlélő története.]
Budapesti túlélő visszaemlékezése a munkaszolgálatról Bácskában, Nagyváradon és Lengyelországban.
- 812.** Fodor Sándor: Halálra ítélt rabszolgák. Tel-Aviv, magánkiadás, 1989, 412 o. Kolozsvári ügyvéd személyes visszaemlékezése a 110/24-es munkaszolgálatos század tagjaként átélt megpróbáltatásairól Ukrajnában, 1942-43-ban.
- 813.** Freilich, Sámuel: The Coldest Winter. New York, Holocaust Library, 1989, 90 o., illusztr.
[A leghidegebb tél.]
Kárpátaljáról származó munkaszolgálatos személyes visszaemlékezése a németek által megszállt szovjet területeken átélt tapasztalatairól, különösen Dorosicsról, ahol sok zsidó munkaszolgálatos pusztult el. Beszámol a zsidó közösségi életben játszott szerepéről is.
- 814.** Friedman Jehosua Sándor: Az én Kádisom. Mázor, magánkiadás, 1989, 111 o., illusztr.
Galgóci családból származó munkaszolgálatos visszaemlékezése, akit a miskolci gettóból deportáltak Auschwitzba.

- 815.** Friedrich, József: A Hungarian Labor Serviceman in Soviet Prisoner of war Camps, in The Wartime System of Labor Service in Hungary: Varieties of Experiences. Randolph L. Braham (szerk.), Boulder, CO, Social Science Monographs, 1995, 129-154. o.
Magyar változat: Egy magyar munkaszolgálatos szovjet hadifogolytáborokban, in A magyarországi háborús munkaszolgálat. Túlélők visszaemlékezései. Randolph L. Braham (szerk.), Budapest, Látószög Nyomda, 1996, 121-142. o.
- 816.** Gábori, George: When Evils Were Most Free. Ottawa, Deneau Publishers, 1981, 290 o.
[Amikor leginkább elszabadult a gonoszság.]
Putnokról származó munkaszolgálatos beszámolója, aki Dachauba került. A kommunista időszakban átélt megpróbáltatásairól is ír.
- 817.** Gelléri Andor Endre: Egy önérzet története. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1957, 328 o.
A szerző munkaszolgálatos tapasztalatai.
- 818.** Gerstl, Tibor: Mosaics of a Life. Pittsburgh, Sterling House, 1999, 175 o.
[Egy élet mozaikdarabjai.]
Egerből származó munkaszolgálatos stilizált visszaemlékezése. Szót ejt a Csajtán meggyilkolt zsidó munkaszolgálatosokról is.
- 819.** Givon, Yosef: Sipurim Hungárijim. Tel-Aviv, J. Golan, 1998, 231 o.
[Magyar történetek.]
Győrből származó túlélő visszaemlékezései munkaszolgálatos tapasztalataira, részvételére a budapesti cionista mozgalomban és deportálására a budapesti Columbus utcából Bergen-Belsenbe.
- 820.** Glaser, Ephraim: Hakoráh lásuv. Kibbuc Dalia, Maarehet, 1997, 265 o., illusztr.
[A visszatérés szüksége.]
Kolozsvári munkaszolgálatos visszaemlékezése.
- 821.** György István: Fegyvertelenül a tűzvonalban. Budapest, Cserépfalvi, 1945, 204 o.
A szerző munkaszolgálatosként átélt tapasztalatai Ukrajnában és Jugoszláviában 1942 és 1943 között.
- 822.** György István: Halálraítéltek. Budapest, Kossuth, 1957, 238 o., illusztr.
Munkaszolgálatos zsidók szenvedése Ukrajnában, a jugoszláviai Borbán, valamint Radnóti Miklós költő tragikus utolsó hónapjai.
- 823.** Hátszegi Ernő: I. Kazbek. Riport regény. II. Újkori rabszolgaságban. Haifa, magánkiadás, 1944, 178 o.
Héber változat: Kazbek. Teudát zemánenu. Tel-Aviv, Am Oved, 1945, 179 o.
Képzeletbeli elbeszélés a kolozsvári gettóról és a zsidó munkaszolgálatos századok elpusztításáról Ukrajnában.

- 824.** Hirschfeld, Meir: Lemáán teszápér beoznéj benéjhá uvenéj bánéjhá. Sefad, magánkiadás, 1987, 84 o.
[Visszatérés a pokolból. Beszéld el fiaidnak és az ő fiaiknak.]
A 109/6-os század tagjaként Ukrajnában szolgáló volt munkaszolgálatos visszaemlékezése.
- 825.** Holland, Henry: The Barefoot March. h. n., magánkiadás, 1982, 148 o.
[Mezítlábas menetelés.]
Beregszászról származó túlélő visszaemlékezése a X/4-es munkaszolgálatos században átélt megpróbáltatásairól.
- 826.** Horovic, Ignac: Skela broj pet, in Jevrejski Almanah 1957-1958. Belgrád, Savez Jevrejskih Opstina Jugoslavije, 1958, 312-316. o.
[Az ötödik csónakrév.]
Részletek egy zsidó munkaszolgálatos naplójából, aki orosz fogságba esett.
- 827.** Jacobs, Gerald: Sacred Games. London, Hamis Hamilton, 1995, 268 o.
[Szent játékok.]
Magyar változat: Szentjátékok. Bastei Budapest Kiadói Kft., 2002, 263 o. A Kecskemétről származó túlélő, Hammer Miklós életrajza, amelyben központi helyet foglalnak el munkaszolgálatos tapasztalatai.
- 828.** Katz József: Vissza kitől kérjem? Jeruzsálem, magánkiadás, 1987, 240 o.
Túlélő beszámolója a 110/2-es munkaszolgálatos századról. 1942 októberétől 1943 júliusáig Ukrajnában tartózkodott, majd családjával együtt 1944 júniusában Nagyváradról Auschwitzba deportálták.
- 829.** Kaye, Dávid: I Still Remember. Glebe, Ausztrália, Fast Books, 1996, 98 o., illusztr.
[Még mindig emlékszem.]
Sümei volt munkaszolgálatos visszaemlékezése, amelyben a helyi gettóról is közöl információkat.
- 830.** Klein, Yosef: Chalom Yosef. Jeruzsálem, magánkiadás, 1990, 314 o.
[József álma.]
Makói volt munkaszolgálatos visszaemlékezése. Először Ukrajnában, majd Magyarország német megszállása után a 106/3-as századnál szolgált.
- 831.** Klepner, Eliezer Laci: Így emlékszem Huedin – Bánffyhunyadra. Tel-Aviv, magánkiadás, 100 + 57 o., illusztr.
Munkaszolgálatos visszaemlékezése. A zsidó közösségi életet áttekintő írás héberül és magyarul, a mártírok névsorával.
- 832.** Koródy Béla: Orosz kenyér. Budapest, ABC, 1945, 288 o.
Munkaszolgálatos parancsnok visszaemlékezése, amelyben beszámol 40 000 zsidó haláláról a Don-kanyarból történt katasztrofális visszavonulás idején.
- 833.** Kossa István: Dunától a Donig. Riport. Budapest, Athenaeum, [1948.] 383 o., illusztr.

Az ismert szocialista politikus politikai fogolyként a 401-es számú különleges munkaszolgálatos században szolgált a háború alatt. Feltárja a magyar tisztek és örök kegyetlenkedéseit a Szovjetunió németek által megszállt területein.

- 834.** Kossa István: Vissza a Dunához. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1965, 580 o.
A szerző Dunától a Donig című korábbi munkájának folytatása.
- 835.** Könyves László: Derű az embertelenségben, in Évkönyv 1981/82. Scheiber Sándor (szerk.), Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1982, 293-296. o.
A rövid cikk néhány tréfát és viccet ismertet, amelyek sok munkaszolgálatosban a lelket tartották.
- 836.** Kozma Antal: Az életet szeretni kell. Budapest, magánkiadás, 1982, 136 o.
Személyes visszaemlékezés a munkaszolgálatról a német megszállás idején.
- 837.** Körmendy Balázs (Kulcsár István): Zsidó gyónás. Budapest, Interart Stúdió, 1990, 223 o.
Zsidó vallásából kitért ember önéletírása munkaszolgálatos tapasztalatairól és visszatéréséről a zsidó valláshoz.
- 838.** Láng, George: Nobody Knows the Truffles I've Seen. New York, Alfred A. Knopf, 1999, 384 o.
[Senki nem ismeri a szarvasgombát, amit láttam.]
Ismert székesfehérvári vendéglőtulajdonos visszaemlékezése munkaszolgálatos szenvedéseire Ukrajnában és Borban.
- 839.** Lányi György: Tapírok évadja. Budapest, Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetsége, 1998, 162 o., illusztr.
Munkaszolgálatosok, deportáltak és hajdani ellenállók beszámolója a holokauszttal átélt tapasztalataikról. Külön fejezetek foglalkoznak a Fertőrákoson, Mauthausenben és Günskirchenben elszenvedett megpróbáltatásokkal.
- 840.** Lavi, Moshe: Hájáj bájámim háhéem. Tivon, magánkiadás, 1996, 47 o.
[Életem azokban a napokban.]
Érsekújvárról származó egykori munkaszolgálatos és cionista visszaemlékezése többek között a Szálasi-érában Budapesten szerzett tapasztalataira.
- 841.** Lazar, Albert O.: Lonya. New York, Vantage Press, 1963, 204 o.
Zsidó munkaszolgálatos visszaemlékezései, amelyben felidézi első és második világháborús élményeit, valamint bujkálását a holokauszttal idején.
- 842.** Lazar, Dov: Dor rison háárec: Zihronot. Náhárijá, magánkiadás, 1996, 234 o.
[Az első nemzedék az országban. Emlékezések.]
Técsőn 1818-ban letelepedett család leszármazottjának visszaemlékezése a munkaszolgálatra és Ausztriába történt deportálására.
- 843.** Lázár Ernő: A pokoljáró. Budapest, Hunga-Print, 1991, 160 o.
Erdélyi túlélő visszaemlékezése a munkaszolgálatban és Mauthausenben átélt szenvedéseire.

- 844.** Lazar, Michael: Máávák lehájim vetikvá legeulá. Izrael, Dfus Hehadas, 1992, 280 o., illusztr.
[Küzdelem az életért és a megváltás reménye.]
A könyv angol címe: They Fought Alone. (Magányosan küzdöttek.) Huszti túlélő visszaemlékezése mohácsi, pécsi és siklósi munkaszolgálatos élményeire, valamint illegális cionista tevékenységére Budapesten.
- 845.** Lowinger, Maurice: Miracle in the Ashes. Southfield, MI, Targum Press, 1999, 191 o.
[Csoda a hamuban.]
Mezőtúrról származó túlélő visszaemlékezése a Budapesten munkaszolgálatosként átéltekre.
- 846.** Lukac, Dula: Od zute kuée do tihog Dona, in Jevrejski Almanah 1954. Belgrád, Savez Jevrejskih Opstina Jugoslavije, [1954.] 252-255. o.
[A csillagos háztól a csendes Donig.]
- 847.** Magyar Imre: Tanulságos utazás. Visszaemlékezések. Budapest, Magvető, 1969, 622 o.
Az ismert orvos 1941 tavaszán írt visszaemlékezése az 1940-ben munkaszolgálatban töltött három hónapjáról.
- 848.** Magosh György: Vadfa. Budapest, ARP BT, 1994, 257 o.
Debrecenből származó munkaszolgálatos önéletírása, amely részletesen bemutatja a zsidóellenes intézkedéseket a városban, valamint a szerző megpróbáltatásait budapesti bujkálása idején.
- 849.** Mandel, Edmund – Egerman, Lynn K.: The Right Path. Hoboken, NJ, KTAV, 1994, 389 o.
[A jó ösvény.]
Kecskeméti munkaszolgálatos visszaemlékezése.
- 850.** Markovits, Pál: Stets bei Verstand sein. Kindheit, Jugend und Arbeitsdienst in Ungarn, Zwangsarbeit und Flucht in Jugoslawien, Schutz bei den Tschetniks sowie Tierarzt bei den Partisanen und in der jugoslawischen Befreiungsarmee, 1917-1945. Konstanz, Hartung-Gorre Verlag, 2006, 138 o.
[A józan ész megőrzése. Gyermekkor, ifjúság és munkaszolgálat Magyarországon, kényszermunka és repülés Jugoszláviába, a csetnikek védelme alatt, állatorvosként a partizánoknál és a Jugoszláv Felszabadítási Hadseregben, 1917-1945.]
- 851.** Marmorstein, Abraham: Vezáhártá et kol hádereh. Izrael, magánkiadás, 1999, 151 o.
[És emlékeztél az egész útra.]
Kisvárdáról származó egykori munkaszolgálatos visszaemlékezése megpróbáltatásaira és Auschwitzba deportált családjára.
- 852.** Marton, Dávid Jenő: Album mispáhti. Leor háéruim háhisztorijim, 1900-1995. Jeruzsálem, magánkiadás, 1996, 336 o.
[Családi album. A történelmi események tükörképe, 1900-1995.]
Erolasziból származó egykori munkaszolgálatos visszaemlékezése, többek között a szovjet hadifogolytáborban átélt szenvedéseire.

- 853.** Mermelstein, Gábor: A Jew in a Motorized Unit of the Hungarian Army, in *The Wartime System of Labor Service in Hungary: Varieties of Experiences*. Randolph L. Braham (szerk.), Boulder, CO, Social Science Monographs, 1995, 1-13. o.
Magyar változat: Egy zsidó a magyar hadsereg gépesített alakulatánál, in *A magyarországi háborús munkaszolgálat. Túlélők visszaemlékezései*. Randolph L. Braham (szerk.), Budapest, Látószög Nyomda, 1996, 12-21. o.
- 854.** Mezei Gábor: Hat év megpróbáltatásai. Egy munkaszolgálatos hadifogoly naplója. Budapest, Belvárosi Könyvkiadó, 2000, 208 o.
- 855.** Mihály Sándor: Az ellopott fiatalság. Kolozsvár, magánkiadás, 2008, 208 o.
Szilágyzoványban született munkaszolgálatos visszaemlékezései a munkaszolgálatban és a szovjet hadifogságban szerzett tapasztalataira.
- 856.** Müller, Yosef: Hámoci lehem min háárec. Kibbuc Dalia, Maarehet, 1999, 147 o.
[A kenyér megáldása.]
Csapról származó munkaszolgálatos visszaemlékezése szenvedéseire Ukrajnában és a szovjet fogságban.
- 857.** Palásti László: A bori halálút regénye. Budapest, Gábor Áron, 1945, 94 o.
A cservenkai vérengzés és a szerző személyes tapasztalatai a bori munkatáborról.
- 858.** Réti László: Dallal és lapáttal. Pécs, Kultúra, 1944, 315 o.
Stilizált visszaemlékezés a 104/1-es munkaszolgálatos század életére. A könyv első része Réti visszaemlékezése (3-106. o.), a második visszaemlékezéseket tartalmaz Hermann Blausteinről (107-314. o.).
- 859.** Rostas, A.: On This Side of the Barbed Wire. Kew, Vic., Ausztrália, magánkiadás, é. n., 102 o.
[A szögesdrót innenső oldalán.]
Egy munkaszolgálatos visszaemlékezése.
- 860.** Salamon Elemér: Mozgó vesztőhely. Budapest, Athenaeum, 1945, 155 o.
Visszaemlékezés egy munkaszolgálatos alakulat ukrainai kálváriájára, amely többek között bemutatja Muray Lipót alezredesnek, a nagykáta bevonulási központ parancsnokának a kegyetlenkedéseit, valamint a háború után a Világ Igazai közé sorolt Kiss Barna főhadnagynak, századparancsnoknak az emberségét. A könyv elérhető moszkvai kiadásban is (Idegennyelvű Irodalmi Kiadó) a szerző népszerű írói álnevével: Saly. Bővített kiadása Sallai Elemér írói névvel jelent meg (Budapest, Magvető, 1979, 236 o.). A könyv a Képes Figyelő folyóiratban is olvasható folytatásokban, első része 1945. szeptember 8-án jelent meg.
- 861.** Salamon Elemér: Nyolcezer kilométer. Kíspeszt, Corvina, 1948, 160 o.
A szerző *Mozgó vesztőhely* című művének folytatása. A műben a szerző a munkaszolgálatosokkal kegyetlenkedő tisztek és keretlegények megbüntetését követeli. A könyv folytatásokban is megjelent a Képes Hétben az 1947. február 1-jei számmal kezdődően.

862. Saizer-Eliaz, Joseph Tzvi: The Path of the Remnant. Haifa, magánkiadás, é. n., 236 o., illusztr.

[A túlélők útja.]

Héber változat: Netiv se'irit hápelétá. Haifa, magánkiadás, 1981, 236 o., illusztr. Miskolci és mádi túlélők munkaszolgálatos és koncentrációs táborbeli (köztük bergensbelseni) élményeinek héber és angol nyelvű leírása.

863. Samson, Ariella Blum: A Letter From My Father. Toronto, Arisa Publishing, 1993, 174 o., illusztr.

[Levél apámtól.]

A szerző Budapesten letelepedett földműves, aki az úgynevezett Kasztner-csoport tagjaként túlélte a háborút. Könyve azokról a levelekről szól, amelyeket az apjától kapott az ukrainai munkaszolgálatból. A szöveg egyes részei magyar nyelven íródtak.

864. Sandberg, Moshe: Sána leéjn kéc. Biflugát háávodá beHungárjá uvemáhánót hánácim. Jeruzsálem, Yad Vashem, 1967, 920.

[A véget nem érő év. Munkaszolgálatos században Magyarországon és a náci táborokban.]

Magyar nyelvű változata: A leghosszabb évem. Budapest, Ikva Kiadó, 1990, 85 o. Angol nyelvű változat: My Longest Year. Szerkesztette és a történelmi áttekintést írta Livia Rothkirchen, Jeruzsálem, Yad Vashem, 1968, 114 o. Portugál nyelvű változat: Meu ano mais longo. Sao Paulo, Sheerit Hapleta, 1974, 125 o. A szerző munkaszolgálatos élményei mellett a kecskeméti zsidók tragédiájával is foglalkozik.

865. Saphrai, Asher: Midehi lesevi. Korotáj biflugot hádvodá beHungárjá hánácit. Benéj Berák, magánkiadás, 1989, 125 o.

[Cseberből fogságba. Munkaszolgálatos történeteim a náci Magyarországon.] Munkaszolgálatos visszaemlékezése Ukrajnában és a szovjet fogolytáborban átélt szenvedéseire.

866. Sásdi Sándor: Fehér kenyér. Budapest, Magyar Hírdető Iroda, 1946, 224 o. Önéletrajzi regény a második világháború idejéből, amely többek között a magyar zsidó munkaszolgálatosok helyzetét, valamint az 1944-es deportálásokat tárgyalja.

867. Schwartz, Andor: Living Memory. Melbourne, Vic, Schwartz Publishing, 2003, 312 o., illusztr.

[Élő emlékezet.]

Budapesti munkaszolgálatos visszaemlékezése.

868. Simon Lajos: Keretlegény voltam. Háborús élmények. Budapest, magánkiadás, 1948, 64 o. A szerző a zsidók érdekében tett erőfeszítéseit hangsúlyozza.

869. Singer Zoltán: A 110/34-es munkásszákad története, in Volt egyszer egy Dész... Tel-Aviv, A Dész és Vidékéről Elszármazottak Landsmannschaftja

870. Sommer, Jay: Journey to the Golden Door. A Survivor's Tale. New York, Shengold Publishers, 1994, 314 o.

[Utazás az aranykapuhoz. Egy túlélő elbeszélése.]

Munkácsról származó munkaszolgálatos személyes visszaemlékezése.

- 871.** Stern-Kochavi, Shmuel: Ál oz-ruáh unehisut. Izrael, magánkiadás, 1998, 285 o.
[Bátorságról és állhatatosságról.]
Beregszász melletti kis faluból származó túlélő visszaemlékezése az ukrainai munkaszolgálatra és deportálására Auschwitzba. Egyéb táborokat is bemutat a szerző, köztük Dachau és Gross-Rosen.
- 872.** Sterngar, Abraham Eliyahu: Kontras: Méhánácim ád lifkidéj háSzohnut. Jeruzsálem, magánkiadás, 1993, 47 o.
[Ellentét: a náciaktól a Szohnut-hivatalnokokig.]
Egykori munkaszolgálatos visszaemlékezése.
- 873.** Szegedy, Alexander: Seven Days and Seven Nights. Bloomington, IN, IstBooks, 2000, 481 o.
[Hét nap és hét éjszaka.]
Beregszászi munkaszolgálatos visszaemlékezése bujkálására Budapesten.
- 874.** Szirtes Zoltán (szerk.): Egy „szerencsés” munkásszárad. Volt munkaszolgálatosok visszaemlékezései 1942-1945: Galánta, Kápolnásnyék, Győr, Mosonmagyaróvár. Budapest, magánkiadás, 1985, 158 o.
A IX/2-es század munkaszolgálatosainak beszámolóit, a munkaszolgálatosok névsorával.
- 875.** Szita Szabolcs (szerk.): Bács Pál visszaemlékezése az 1944-1945. évi kényszerszolgálatára és a mauthauseni deportálásra. Budapest, Antifasiszta Füzetek, 1998, 58 o.
Sebész beszámolója megpróbáltatásairól a munkaszolgálatban és Mauthausenben.
- 876.** Szűcs László: Bori garnizon. Budapest, Renaissance, 1945, 167 o.
Némiképp stilizált beszámoló a szerző élményeiről a magyar munkaszolgálatban és a bori rézbányákban.
- 877.** Teichmann, Zalman: Im Massengrab, in Wir haben es gesehen. Augenzeugenberichte über Terror und Judenverfolgung im Dritten Reich. Hamburg, Rütten & Loening Verlag, 1962, 377-387. o.
[Tömegsírbán.]
Munkaszolgálatos visszaemlékezése a bori szenvedésekre és a cserenkai vérengzésre.
- 878.** Vadász Ferenc: Megtörténhetett? Budapest, magánkiadás, 1994, 194 o.
A 481-es különleges munkaszolgálatos század egyik tagjának visszaemlékezése.
- 879.** Vajda Zoltán József: A lapátos hadsereg. Budapest, Müller Károly, 1945, 171 o.
Kitért zsidók szenvedései a Keresztény Munkaszolgálatos Században (KMSZ).
- 880.** Váradi Z. Ferenc: Szökőév. Budapest, Móra Kiadó, 2008, 256 o.
Két fiatal szegedi fiúról szóló regényes visszaemlékezés, egyikük maga a szerző. Tizenhét évesen kapták a behívót munkaszolgálatba; munkatáborok, erőltetett menetek, fogság, hadbíráskodás következett. Csodával határos módon élték túl a nevezetes „szökőévet”.

- 881.** Varga Endre: Nem felejtünk. Varga Endre elmondja életét Hegedűs B. Andrásnak és Kozák Gyulának. Budapest, Vita Kiadó, 1989, 143 o.
Interjú Kaposvárról származó munkaszolgálatossal, akit Szerbiába, a bori rézbányákba vittek.
- 882.** Varga, Ervin: Requiem für Sternträger. Freiburg, Ahriman, 2000. szeptember, 104 o., illusztr.
[Rekviem a csillagos munkásokért.]
Magyar nyelvű változat: Hidegség. Budapest, Belvárosi Könyvkiadó, 2000, 117 o.
Önéletírás, amelyben részletek olvashatók a németek által megszállt Magyarország életéről. Az 1944. június 5-én Felsőhangonyba vitt szerző részletesen leírja a Hidegségben és környékén a munkaszolgálatosok ellen elkövetett vérengzést.
- 883.** Vertes, Leslie: Can You Stop the Wind? An Autobiograph. Montreal, Concordia University Chair in Canadian Jewish Studies, 2001, 133 o.
[Meg tudod állítani a szelet? Önéletrajz.]
A 101/301. számú munkaszolgálatos században szolgáló túlélő visszaemlékezése, aki menekülését követően Budapesten bujdosott. A „Memoirs of Holocaust Survivors in Canada” sorozat része.
- 884.** Wassermann, Steven: The First Witness of “Nazi Gold” Bloomington, IN, IstBooks, 2000, 184 o.
[A „náci arany” első tanúja.]
Komáromi munkaszolgálatos beszámolója, akit Jolsván soroztak be, és aki végül több lágert megjárta, köztük Dachaut is.
- 885.** Weinberg, Harry: Against the Tide. New York, Shengold Publishers, 1989, 144 o.
[Az árral szemben.]
Mauthausenbe került ungvári munkaszolgálatos visszaemlékezése.
- 886.** Weinstein Pál: Fasizmus, munkatábor, felszabadulás, in Évkönyv 1979-80. Scheiber Sándor (szerk.), Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőtestülete, 1980, 429-439. o.
Munkaszolgálatos orvos visszaemlékezései.
- 887.** Weinstock, Moshe David: Exodus from Hungary: New York, Fink Sefer, 1988, 144 o.
[Exodus Magyarországról.]
A Vámostelekről származó szerző bemutatja a telekesi jesivában töltött éveit és munkaszolgálatosként átélt élményeit.
- 888.** Weisz Miksa: Amíg erőmből telik... Debrecen, magánkiadás, 1995, 207 o., illusztr.
A debreceni főrabbi beszámolója a munkaszolgálatról és deportálásáról az ausztriai Strasshofba.
- 889.** Wieder, Ludvik – Cohen, Joel H.: I Promised My Mother. New York, Shengold, 1984, 207 o. illusztr.
[Megígérttem anyámnak.]
Tornáról származó munkaszolgálatos visszaemlékezése, amelynek középpontjában budapesti megmenekülése áll.

890. Wiehn, Erhard Roy – Strompf, Kiara (szerk.): Zwangsarbeit, Todesmarsch, Massenmord. Erinnerungen überlebender ungarischer Zwangsarbeiter des Kupferbergwerks Bor in Jugoslawien, 1943-1944. Konstanz, Hartung-Gorre Verlag, 2007, 182 o.

[Kényszermunka, halálmenet, tömeggyilkosság. A kényszermunka magyar túlélőinek visszaemlékezései a jugoszáviai Bor rézbányáiról, 1943-1944.]

Kádár István, Lindner László, Papp Bálint, Perl Miklós, Sólyom Gábor, Szauer László és Szinger Adám visszaemlékezései.

891. Zimroni, Zeev: Netiv hászével vehájiszurim... veháfedut. Tel-Aviv, magánkiadás, 1987, 113 o.

[A gyötrelmek és a kínok útján... és a megszabadítás.]

Kolozsvári túlélő visszaemlékezése a Besztercebányáról és Nagyváradról deportált családtagjaira, valamint saját szenvedéseire. A 108/57-es munkaszolgálatos század tagjaként Mauthausenbe, majd Günskirchenbe került.

892. Zsadányi Oszkár: Mindenki szolgája. Feljegyzések az oroszországi és ukrainai munkaszolgálatosok kálváriájáról. Budapest, Magyar Téka, 1945, 152 o.

* * *

893. Chany, Charles: The Long Forced March: From Hell to a Life. Science, Journal of Interferon and Cytokine Research, Larchmont, NY, (2000)/20, 527-530. o.

[A hosszú erőltetett menet: a pokolból az életbe.]

Munkaszolgálatos visszaemlékezése a bori rézbányában átélt szenvedéseiről és a Cservenkán 1944. október elején elkövetett vérengzésről.

894. Csatkai Endre: Fasiszta rabságban Szolnok környékén. 1944. szeptember-október. Jászkunság, Szolnok, 144(1968. december)/4, 175-181. o.

895. Deák József: Munkaszolgálat, 1941-1945. História, Budapest, (1995)/2, 9-13. o.

A 104/2-es század túlélő munkaszolgálatosának visszaemlékezése.

896. Erényi Tibor: Rendhagyó munkaszolgálat 1944-1945-ben. Holocaust Füzetek, (1997)/8, 9-44. o.

Jolsvai munkaszolgálatos visszaemlékezése.

897. Fehér Tibor: Kanyargós út. Holocaust Füzetek, Budapest, (1996)/5, 92-96. o.

Munkaszolgálatos visszaemlékezése a Nyugat-Magyarországon és Ausztriában 1945 elején átélt szenvedéseiről.

898. Fenyő József: Mi történt Balfon 1945 március 31-én? Soproni Szemle, Sopron, 22(1968)/4, 372-375. o.

A munkaszolgálatosok lemészárlása. Szerb Antal irodalomtörténész halála.

899. Hajdú András: Feljegyzéseim a kisegítő munkaszolgálatból (KMSZ 101/31). Holocaust Füzetek, Budapest, (1998)/9, 136-164. o.

900. León Andor – Kárpáti Gyula: Clausen kapitány. Képes Figyelő, Budapest, 1948. október.

Folytatásos regény egy szökött munkaszolgálatosról, aki Clausen kapitány álnéven bujkált.

901. Löwy Dániel: Keretlegényekkel összezárva az orosz fogságban. Beszélgetés József Dávid ny. főkönyvelővel. Menóra, Toronto, (1998. augusztus 28.), 13-15. o.

Munkaszolgálatos élményeit írja le, aki korábbi őreivel együtt raboskodott egy szovjet hadifogolytáborban.

902. Pihurik Judit: Magyar katonák és zsidók a keleti hadszíntéren. Múltunk, Budapest (2007)/3, 40-66. o.

Angol nyelvű változat: Hungarian Soldiers and Jews on the Eastern Front, 1941-1943, in Yad Vashem Studies. 35. kötet, Dávid Silberklang (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 2007, 71-102. o.

903. Polgár Miklós: Kőszegtől Kópházáig. Kései Önvallomás. Műhely, Győr, 8(1985)/1, 40-52. o.; 8(1985)/2, 54-67. o.

Visszaemlékezés a munkaszolgálatos századról.

904. Pollák László: Hajóval a bori rézbányába. Indulásról és az ott történekekről. Egy volt szegedi munkaszolgálatos visszaemlékezései. Szombat, Budapest, 2009. szeptember 16.

905. Slimovits, Sándor: Wrestling with the Past. The Jewish Week, New York, 2006. november 28.

[Birkózás a múlttal.]

Kunhegyesi volt munkaszolgálatos visszaemlékezése, amelyben leírja saját megpróbáltatásait és családja elpusztítását.

906. Sós Endre: Beregfy Károly halálkaravánjában. Magyar Nemzet, Budapest, 1945. november 10.

Munkaszolgálatosok halálmenete a Bakonyban.

907. Szita Szabolcs: Csatai Endre munkaszolgálatosa (1941-1945). Soproni Szemle, Sopron, (1984)/4, 332-345. o.

908. Zelk Zoltán: Hazatérés után. Kritika, Budapest, (1983. április)/4, 6-7. o.

TÖMEGGYILKOSSÁGOK A NÉMET MEGSZÁLLÁS ELŐTT ÉS UTÁN

Általános

909. „Am pipăit cele 126 de cadavre” in Șarmașul cotropit de trupele horthyste (septembrie 1944), in Martinul evreilor din România. 1940-1944. Documente și mărturii. Bukarest, Editura Hasefer, 1991, 291-316. o.

[„Megérintettem 126 holtestet” a Horthy csapatai által megszállt Nagysármáson (1944. szeptember).]

* * *

910. Haber, Francisc: Sărmaș: „Valea Plîngerii”. Revista Cultului Mozaic, Bukarest, (1984. június 15)./555, 2. o.

[Nagysármás: „A könnyek völgye”.]

A magyar csapatok által 1944 szeptemberében elkövetett vérengzés.

911. Haraszti György: Vallomások a holtak házából. Zsidók kiutasítása Kárpátaljáról 1941 nyarán. Az újvidéki mészárlások. Múlt és Jövő, Budapest, (2006)/3, 85-98. o.

912. Kardos Péter – Virág Teréz: Hidegségi hideg napok. (Dokumentumok a magyar holocaust egy ismeretlen fejezetéről.) Tekintet, Budapest, 11(1998)/2-3, 25-76. o.

913. Réti György: Az erdélyi atrocitásokról a második bécsi döntés után. Mozgó Világ, Budapest, (1991)/2, 35-40. o.

A kamenyec-podolszkiji tömeggyilkosság és előzményei

914. Braham, Randolph L.: The Kamenets-Podolsk and Délvidék Massacres: Prelude to the Holocaust in Hungary, in Yad Vashem Studies. IX. kötet, Livia Rothkirchen (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 1973, 133-156. o.

[A kamenyec-podolszkiji és a délvidéki mészárlás: előjáték a magyarországi holokauszthoz.]

Héber nyelvű kiadás: Háteváh beKamenets-Podolsk uveDélvidék: petihá lásoá beHungárjá, in Kovec Méhkárim, 9. kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 1972, 111-130. o.

915. Geyer Arthur: Az első magyarországi deportálás, in Új Élet naptár 1960-1961, 5720/5721. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1960, 75-82. o.

A mű bemutatja a Külföldiek Ellenőrző Országos Központi Hatóság (KEOKH) tevékenységét, valamint a zsidók deportálását 1941-ben Magyarországról Kamenyec-Podolszkijba.

916. Gosztonyi Péter: A magyar honvédség a második világháborúban. Budapest, Európa Könyvkiadó, 1982, 420 o., illusztr.

A könyv kis terjedelemben a magyarországi zsidóellenes politikával is foglalkozik, beleértve az úgynevezett rendezetlen állampolgárságú zsidók deportálását és a kamenyec-podolszkiji tömeggyilkosságot.

917. Hecker, Hellmuth: Ungarische Judenverfolgungen in der Karpatho-Ukraine im Jahre 1941, in Gutachten zum internationalen Recht. Hellmuth Hecker (szerk.), Frankfurt am Main, Metzner, 1975, 1-85. o.

[Magyar zsidóüldözés Kárpátalján 1941-ben.]

918. Majsai Tamás: A magyar Holocaust első felvonása, 1941, in KCs, 303-309. o.

Az „idegen” zsidók összegyűjtésével és deportálásával foglalkozó írás.

919. Szirtes Zoltán: Temetetlen halottaink, 1941. Kőrösmező, Kamenyec-Podolszk. Budapest, magánkiadás, 1996, 86 o.

Újságcikkek, dokumentumok és a témával kapcsolatos levelezés gyűjteménye.

* * *

920. Blum, Nathan: Gérus jéhudim netulój ezráhut méHungárjá leGálicjá bishenát 1941. Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, (1987)/43-44, 39-64. o.

[Az állampolgárság nélküli zsidók kitelepítése Magyarországról Galíciába 1941-ben.]

921. Erez, Zvi: Tehilát hámidron beHungárjá: hágérusim miKárpáto-Rusz be-1941. Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, (1991)/50, 159-173. o.

[A vég kezdete Magyarországon: a kárpátaljai kitelepítések 1941-ben.]

922. Frojimovics Kinga: A KEOKH-ról tényszerűen. Élet és Irodalom, Budapest, 2007. szeptember 28.

923. Frojimovics Kinga: Súlyos felelősség. Élet és Irodalom, Budapest, 2007. október 31.

Viszontválasz Szakály Sándor „Nyugtázó köszönet” című válaszcikkére, amelyben a KEOKH szerepéről írt az 1941. nyári galíciai deportálásban (lásd 928. tétel).

924. Karsai László: A kamenyec-podolszkiji deportálásokról. Élet és Irodalom, Budapest, 50(2006. október 20.)/42, 4. o.

925. Karsai László: 1941. augusztus 27-28. Élet és Irodalom, Budapest, 53(2009. szeptember 11.)/37.

Ismerteti a mintegy 18 000 „idegen” zsidó deportálását Magyarországról és a csaknem 23 500 zsidó tömeges meggyilkolását Kamenyec-Podolszkij közelében 1941. augusztus 27-28-án, Herbert Pell budapesti amerikai konzul jelentései alapján.

926. Majsai Tamás: Kamenyec-Podolszkijra emlékezünk. Élet és Irodalom, Budapest, 50(2006, szeptember 6.)/35, 6. o.

A Magyarországról 1941 nyarán deportált, ún. rendezetlen állampolgárságú zsidók ellen elkövetett tömeggyilkossággal foglalkozik.

927. Megdőböntő helyszíni tudósítás ezerötszáz tarkónlövésről. Hogyan végezték ki Gajsin faluban a KEOKH (Külföldiek Ellenőrző Országos Központi Hivatal) áldozatait? Igaz Szó, Budapest, 1947. szeptember 17.

928. Szakály Sándor: Nyugtázó köszönet. Élet és Irodalom, Budapest, 2007. október 19.

Válaszul Frojimovics Kinga 2007. szeptember 28-án megjelent írására (lásd 923. tétel).

A délvidéki vérengzés

929. Braun-Kvazimodo, István: I uspomene imaju svoju sudbinu, in Jevrejski Almanah 1955-1956. Belgrád, Savez Jevrejski Opstina Jugoslavije, [1956,] 331-338. o.

[Az emlékeknek is megvan a saját sorsuk.]

Bácskai túlélő visszaemlékezései.

930. Buzási János: Az újvidéki „razzia”. Budapest, Kossuth, 1963, 125 o.

- 931.** Cobanski, Milan – Golubovic, Zvonimir – Kumanov, Zivan: Novi Sad u ratu i revoluciji 1941-45. Újvidék, Institut za Izuč vanje Istorije Voivodine, 1976, 754 o.
[Újvidék háborúban és forradalomban, 1941-1945.]
A Délvidék magyar megszállása és az 1942. január-februári vérengzések.
- 932.** Deák András (Andreja): Razzia in Novisad und andere Geschehnisse während des Zweiten Weltkriegs in Ungarn und Jugoslawien. Zürich, W. Classen, 1967, 222 o.
[Razzia Újvidéken és más események a második világháború alatt Magyarországon és Jugoszláviában.]
- 933.** Deák András: Sárga karszalag. Újvidék, Testvériség-Egység, 1954, 399 o.
Bácskai túlélő visszaemlékezései.
- 934.** Demokratska Federativna Jugoslaviya. Saopshtenya Br. 7-33 o zlochinima okupatora I nikhovkih pomagacha. Belgrád, Drzavna Shtampariya, 1945, 242-301. o., illusztr.
[A 7-33. számú beszámolók. A megszállók és csatlósai által elkövetett atrocitások.]
- 935.** Dezsényi Miklós: Hősök és árulók. A magyar katonai összeomlás története. Budapest, Magyar Téka, 1946, 192 o.
A Horthy-rendszer tisztikarának bemutatása. Részletesen foglalkozik a hadsereg antiszemizmussal és az újvidéki razziával.
- 936.** E. Szabó Zoltán: Ez történt Újvidéken. Budapest, Müller Károly, 1945
Döbbenetes beszámoló a magyar hadsereg és csendőrség egységei által 1942 januárjában Újvidéken elkövetett atrocitásokról.
- 937.** Geyer Artúr: Az 1942. évi újvidéki „Razzia”, in Új Elet naptár 1959, 5719/5720. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1959, 39-51. o.
Összegzés a vérengzésért felelős tisztek sorsáról.
- 938.** Kos, Erih: Novosadski pokolj. Belgrád, Izdanja „Rad”, 1961, 158 o.
[Vérfürdő Újvidéken.]
Dokumentumriport.
- 939.** Lebl, Arpad: Lutanja i saznanja. Újvidék, Institut Istorije Vojvodine, 1975, 272 o.
[Tévedések és következtetések.]
A bácskai zsidók sorsa németországi koncentrációs táborokban.
- 940.** Löwenthal, Zdenko (szerk.): Zlocini fasistickih okupatora i njihovih pomagaca; protiv Jevreja u Jugoslaviji. Belgrád, Izdanje Saveza Jevrejskih Opstina Jugoslavije, 1952, 245 o., illusztr.
[A megszállók és a kollaboránsok zsidóellenes bűncselekményei Jugoszláviában.]
- 941.** Löwinger, Joseph: Oz vájésá. Noár jehudéj Bácska bámaáráhá, in Meávdut leherut Tel-Aviv, Ilrgun Jisraeli Sel Mesártéj Ceváot Háberit, 1981, 18-19. o.
[Bátorság és mentés. Bácska zsidó fiataljai a harcban.]
A délvidéki vérengzés és a cionista fiatalok ellenállása.

942. Löwinger, Joseph: Résit hámeri beBácska, verecáh hájehudim biszerikot mistártijot, 1942. január, in Dávim leheker tekufát hásoá. Tel-Aviv, Hakibbuc Hameuhad, 1978, 189-212. o.
[A bácskai felkelés kezdete és a zsidók legyilkolása az 1942. januári rendőrségi razzia során.]

943. Milisavak, Zivan: Poruke iza Resetaka. Újvidék, Savez Boraca Nor Srbije za Vojvodinu, 1968, 171 o.
[Üdvözlét a börtönből.]
Magyar katonai törvényszékek által halálra ítélt délvidéki zsidók levelei és jelentései, 1941-1945.

944. Pokrajinska Komisija za Utvrđivanje Zlocina Okupatora i Njihovih Pomagaca u Vojvodini: Saopštenja o zlocinima okupatora i njihovih pomagaca u Vojvodini of 1941-1944, Újvidék, 1946.
[Jelentések az ellenséges megszállók és a kollaboránsok bűneiről a Vajdaságban, 1941-1944.]
I.kötet: Backa i Baranja (Bácska és Baranya), 355 o.; 2/1. kötet: Srem (Szerémség), 338 o.

945. Rado, Mirko – Major, Jozsifo: Istorija Novosadskih Jevreja. Tel-Aviv, Váád leázkárát kedoséj Novi Sad uszevivátáh, 1972, 335 o.
[Az újvidéki zsidók története.]

946. Romano, Jasa: Jevreji Jugoslavije 1941-1945 Zrtve genocidai ucesnici Narodnooslobodilackog rata. Belgrád, Savez Jevrejskih Opstina Jugoslavije, 1980, 590 o.
[Jugoszláv zsidók az 1941-1945 közötti években. A népiirtás és a szabadságharc áldozatai.]

947. Rotbart, Vladislav: Cije je delo novosadska racija?, in Glezinger, L. – Lövental, Z. (szerk.): Jevrejski Almanah 1965-1967. Belgrád, Savez Jevrejskih Opstina Jugoslavije, 1968, 168-188. o.
[Ki tervelte ki a razziát Újvidéken?]
Az újvidéki vérengzés kitervelőiről és végrehajtóiról szóló tanulmány

948. Tisma, Alexandar: The Book of Blame. San Diego, Harvest Book – Harcourt, 1998, 226 o.
[A vád könyve.]
Képzeletbeli beszámoló az újvidéki mészárlásról.

949. Verber, Eugen: Iz Istorije Novosadskih Jevreja, in Zbomik (Annak). 4. kötet, Belgrád, Jevrejski Istorijski Muzej, 1979, 57-66. o.
[Újvidék zsidóságának történelméből.]

* * *

950. A rendőrség fényt derít az újvidéki gyilkosságokra. Kis Újság, Budapest, 1945. november 27.
Fernbach Péternek, Újvidék egykori főispánjának a vallomása.

951. Az újvidéki vérengzés drámai részletei. Szabadság, Budapest, 1946. május 22.

952. Bajcsy-Zsilinszky Endre interpellációja az újvidéki vérfürdő ügyében 1942. december 11-én. Demokrácia, Budapest, 1945. december 25.

A Magyar Országgyűlés képviselőházának jegyzőkönyvei alapján.

953. Bajcsy-Zsilinszky Endre levele Kállay Miklós miniszterelnökhöz 1943 végén Demokrácia, Budapest, 1946. január 20.

Bajcsy-Zsilinszky felháborodását fejezi ki amiatt, hogy nem lehet megvitatni az újvidéki zsidó mészárlások, valamint a tízezernyi munkaszolgálatossal szembeni kegyetlen bánásmód ügyét.

954. Bodó Béla: Gyermekgyilkosok. Népbíróági Közlöny, Budapest, 1946. február 2.

Az újvidéki vérengzések

955. Bűn, aljasság, embertelenség. Népszava, Budapest, 1946. október 27.

Az újvidéki vérengzés feltárása a bírósági tárgyaláson.

956. Dezsényi Miklós: Újvidék. Képes Figyelő, 1945. október 20. és 1945. november 24.

Vérengzések Újvidéken és környékén.

957. Gyöngyösi Nándor: A Horthy-rendszer titkos aktái az újvidéki vérfürdőről. Szabad Nép, Budapest, 1945. július 22.

958. Hámosi László: Az újvidéki gyilkosok. Népszava, Budapest, 1945. május 13.

A gyilkosságokban hivatalosan résztvevők névsora.

959. Király Pál: A „hideg napok” hiteles története. Új Élet, Budapest, 21(1977. február 15)/32, 4 o.

A cikk az Újvidéken és a Délvidék (Bácska) más részein történt vérengzéseket tárgyalja.

960. Kovai Lőrinc: Újvidék. Igaz Szó, Budapest, 1946. október 12. Az újvidéki vérengzés áttekintése.

961. Kun Andor: Újvidék korlátolt beszámítási képességű parancsnokának zsarolási ügye. Demokrácia, Budapest, 1945. augusztus 12.

Vitacikk a kétéves börtönbüntetésre ítélt Bajor Ferenc őrnagy ügyének háttéréről.

962. Losonczy Ádám: Az első illetékes nyilatkozat az újvidéki vérengzésről. Világosság, Budapest, 1945. november 11.

Vitacikk Platthy Pál vezérőrnagy állításáról, amely szerint Újvidéken nem volt provokáció, tehát nem lett volna szükség a beavatkozásra.

963. M. S.: Ruppert Rezső már 1942. január 12-én figyelmeztette Keresztes-Fischer Ferenc belügyminisztert az újvidéki eseményekre. Demokrácia, Budapest, 1945. augusztus 19.

A cikk szerzője szerint a kérdésben, a belügyminiszterrel szemben, Bartha Károly honvédelmi miniszter akarata érvényesült.

964. Tolvaly Róbert: Himmler keze az újvidéki vérengzésben. Demokrácia, Budapest, 1946. március 17.

A SZOMBATOSOK SORSA

965. Kovács András: Mondjatok káddist egy székely faluért. Csíkszereda, Pallas-Akadémiai Könyvkiadó, 1997, 168 o.

A könyv Bözödújfalú (Bezidu Nou), a részben székely szombatosok által lakott falu második világháború előtti és alatti történetével foglalkozik.

966. Kovács András: Útfélen fejfa. Bukarest, Kriterion Könyvkiadó, 1995, 248 o.

A könyv a székely szombatosok második világháború előtti és alatti sorsával foglalkozik. A szombatosság Erdélyben a reformáció idején alakult keresztény felekezet, amelynek tagjai jelentős részben a zsidó hagyományt követték. A 20. századra többségük át is tért az izraelita vallásra.

967. Szávai Géza: Székely Jeruzsálem. Budapest, Pont Kiadó, 2000, 448 o., illusztr.

A szerző az erdélyi szombatosok történetével és háború alatti sorsával foglalkozik. Harmadik, javított kiadás: Szávai Géza: Székely Jeruzsálem. Esszéregény az identitásról. Budapest, Pont Kiadó, 2008, 416 o. Román nyelvű változat: Szávai, Géza: Ierusalimul secuiesc. Un roman despre identitate. Budapest, Pont Kiadó, 2008, 448 o.

* * *

968. Erdélyi Lajos: Beszélgetések székely szombatosokkal. Múlt és Jövő, Budapest, (1990)/1, 13-21. o.

A cikk a székely szombatosok megpróbáltatásaival foglalkozik a náci időszakban.

969. Erős, László: Necrologul secuilor sâmbătiști. Dialog interetnic, Kolozsvár, (1997. október)/40, 4. o.

[Székely szombatosok gyászjelentése.]

A MAGYARORSZÁGI NÉMETEK ÉS A VOLKSBUND

970. Hajdú, János – C. Tóth, Béla: Der Volksbund in Ungarn. Budapest, Pannónia, 1962, 66 o.
[A Volksbund Magyarországon.]

971. Holzträger, Hans: A German Evangelical Minister's Reminiscences of His Youth in North Transylvania, in Yad Vashem Studies, XIV. kötet, Livia Rothkirchen (szerk.), Jeruzsálem, 1981, 269-286. o.

[Egy német evangélikus lelkipásztor visszaemlékezései észak-erdélyi gyermekkoráról.]

972. Mirnić, Josip: A bácskai németek a második világháború idején. Újvidék, Srpska Matica, 1974, 172 o.

973. Paikert, G. C.: The Danube Swabians. German Populations in Hungary, Rumania and Yugoslavia and Hitler's Impact on Their Patterns. Hága, Martinus Nijhoff, 1967, 324 o.

[A dunai svábok. A német népesség elhelyezkedése és szerepe Magyarországon, Romániában és Jugoszláviában, valamint ennek változásai a hitleri politika következtében.] Lásd különösen: 5-241. o.

974. Spannenberger Norbert: A magyarországi Volksbund Berlin és Budapest között, 1938-1945. Budapest, Lucidus, 2005, 430 o.

975. Tilkovszky Loránt: SS-toborzás Magyarországon. Budapest, Kossuth, 1974, 192 o.

976. Tilkovszky, Lóránt: Ungarn und die deutsche „Volksgruppenpolitik“, 1938-1945. Köln, Böhlau Verlag, 1981, 368 o.

[Magyarország és a német „népcsoport-politika”, 1938-1945.]

Eredeti magyar cím: Ez volt a Volksbund. A német „népcsoportpolitika” és Magyarország. Budapest, Kossuth, 1978, 420 o.

* * *

977. Mirnić, Josip: A bácskai németek a Magyarországi Németek Népi Szövetsége kereteiben. Történelmi Szemle, Budapest, (1973)/3-4., 443-467. o.

A bácskai németiség politikai nyomásának szerepe a magyarországi zsidókérdés radikális megoldásában

978. Tilkovszky Lóoránt: A fegyveres-SS magyarországi toborzóakciói. Hadtörténeti Közlemények, Budapest, 20(1973)/1, 38-78. o.

979. Tilkovszky Loránt: A Volksbund utolsó éve és a magyar nemzetiségpolitika, 1944. március 19 – 1945. április 4. Századok, Budapest, 107(1973)/1, 25- 61. o.

980. Tilkovszky, Loránt: Die Werbeaktionen der Waffen-SS in Ungarn. Acta Historica Academiae Scientiarum Hungaricae, Budapest, 20(1974)/1-2, 137-181. o.

[A Waffen-SS toborzási akciói Magyarországon.]

A ZSIDÓKÉRDÉS A NÉMET-MAGYAR KAPCSOLATOKBAN

981. Bolgár Elek: A németek magyarországi politikája titkos német diplomáciai okmányokban, 1937-1942. Budapest, Szikra, 1947, 132 o.

Válogatás von Jagow magyarországi német követnek a német külügyminisztériumnak küldött jelentéseiből. Több dokumentum is foglalkozik a Horthyra gyakorolt állítólagos zsidó befolyással.

Szovjet dokumentumválogatásért a német-magyar kapcsolatokról lásd La politique allemande (1937-1943). Documents secrets du Ministère des affaires étrangères d'Allemagne. Hongrie. Orosz eredetiből fordította Madeleine és Michel Eristov, Párizs, Paul Dupont, 1946, 140 o.

982. Braham, Randolph L.: The Rightists, Horthy, and the Germans. Factors Underlying the Destruction of Hungarian Jewry, in Jews and Non-Jews in Eastern Europe, 1918-1945. George L. Mosse – Bela Vago (szerk.), New York, John Wiley, 1974, 137-156. o.

[A jobboldaliak, Horthy és a németek. A magyar zsidók megsemmisítését megalapozó tényezők.]

983. Braham, Randolph L.: Bááját hájehudim bájáhaszim hahungárijim-germánijim bi-tekufát Kállay, in Gonda, M. E. és mások (szerk.): Jehudéj Hungárjá: mehkárim historijim. Tel-Aviv, Lahav Press, 1980, 260-280. o.

[A zsidókérdés a német-magyar kapcsolatokban Kállay Miklós miniszterelnöksége idején.]

984. Browning, Christopher: The Final Solution and the German Foreign Office. New York, Holmes & Meier, 1978, 276 o.

[A végső megoldás és a német külügyminisztérium.]
Magyarországra vonatkozó rész: 127-133. o.

985. Fenyő, Mario D.: Hitler, Horthy, and Hungary. German-Hungarian Relations, 1941-1944. New Haven, Yale University Press, 1972, 279 o.

[Hitler, Horthy és Magyarország. Német-magyar kapcsolatok, 1941- 1944]

986. Horthy, Nicholas, Jr. (ifjabb Horthy Miklós): Hungarian Relations with Germany Before and During the War, in Nazi Conspiracy and Aggression. 8. kötet, Washington, DC, Government Printing Office, 1946, 756-769. o.

[Magyar-német kapcsolatok a háború előtt és alatt.]

987. Kertész, Stephen D.: Diplomacy in a Whirlpool. Hungary Between Nazi Germany and Soviet Russia. Notre Dame, IN, University of Notre Dame, 1953, 273 o.

[Diplomácia az örvényben: Magyarország a náci Németország és a kommunista Oroszország között]

A szerző a magyar Külügyminisztérium 1945-ben létrejött béke-előkészítő osztályának vezetője volt. Könyvében a magyar zsidók második világháború előtti és alatti helyzetével is foglalkozik.

988. Vago, Bela: Germany and the Jewish Policy of the Kállay Government, in RB-1969, 183-210. o.

[Németország és a Kállay-kormány zsidópolitikája.]

* * *

989. A szovjet külügyminisztériumtól nyilvánosságra hozott német diplomáciai akták szerint Hitler 1939. január 16-án fogadta Csáky külügyminisztert, és felvetette előtte a magyarországi zsidókérdés radikális megoldását. Népbírósi Közlöny, Budapest, 1946. október 3.

990. Berend T., Iván – Ránki, György: German-Hungarian Relations Following Hitler's Rise to Power (1933-1934). Acta Historica, Budapest, 8(1961), 313-346. o.

[Német-magyar kapcsolatok Hitler hatalomra jutását követően (1933-1934).]

991. Bigler, Róbert M.: Heil Hitler und Heil Horthy! The Nature of Hungarian Racist Nationalism and Its Impact on German-Hungarian Relations, 1919-1945. East European Quarterly, Boulder, CO, 8(1974, ősz)/3, 251-272. o.

[Heil Hitler és Heil Horthy! A magyar faji nacionalizmus sajátosságai és hatása a német-magyar kapcsolatokra, 1919-1945.]

992. Braham, Randolph L.: The Jewish Question in German-Hungarian Relations During the Kállay Era Jewish Social Studies, New York, 39(1977. nyár)/3, 183-208. o.
[A zsidókérdés a német-magyar kapcsolatokban a Kállay-éra idején.]

993. G. V.: Miért vesztette el Hitler a háborút? Képes Figyelő, Budapest, 1946. április 6.
A szerző szerint Ribbentrop német külügyminiszter beismerte, hogy a magyar zsidók koncentráálásának tervét a Horthy-Hitler-találkozón jelentették be.

994. Gosztonyi, Péter: Horthy, Hitler, and the Hungary of 1944. Canadian-American Review of Hungarian Studies, Toronto, 2(1975)/1, 43-58. o.
[Horthy, Hitler és az 1944-es Magyarország.]

995. Hillgruber, Andreas: Deutschland und Ungarn, 1934-1944. Wehnwissenschaftliche Rundschau, Frankfurt am Main, 9(1959)/11, 651-676. o.
[Németország és Magyarország, 1934-1944.]

996. Juhász Gyula: Két tárgyalás 1943 tavaszán. Feljegyzések Kállay Miklós 1943. április 1-i római és Horthy Miklós 1943. április 16-17-i klessheimi tárgyalásairól. Történelmi Szemle, Budapest, (1973)/3-4, 488-530. o.

997. Szatmári Jenő: Hitler már 1942 őszén követelte a magyar deportálást. Haladás, Budapest, 1946. március 21.

Adalékok a Von Jagow budapesti német követ által beterjesztett ultimátumhoz.

A NÉMET MEGSZÁLLÁS

998. Kovács Imre: Magyarország megszállása. Toronto, Vörösváry Kiadó, 1979, 400 o.
A Nemzeti Parasztpárt egykori vezetőjének beszámolója Magyarország német, majd orosz megszállásáról.

999. Ránki György: 1944. március 19. Budapest, Kossuth, 1968, 232 o.
Történelmi áttekintés Magyarország német megszállásának hátteréről és következményeiről. A második, bővített kiadás 1978-ban jelent meg.

* * *

1000. Antal Gábor – Fedor Ágnes – Menyhért Gáspár – Kósa János: Beszámoló a német bevonulás sajtójáról, amely a zsidókérdés radikális megoldására izgat. Haladás, Budapest, 1946. március 14.

1001. Hillgruber, Andreas: Das deutsch-ungarische Verhältnis im letzten Kriegsjahr. Vom Unternehmen „Margarethe 1” (19. III. 1944) bis zur Räumung Ungarns durch die deutschen Truppen (4. IV. 1945). Wehrwissenschaftliche Rundschau, Frankfurt am Main, 10(1960. február)/2, 78-104. o.

[A német-magyar kapcsolatok az utolsó háborús évben. A Margaréta I.hadművelettől (1944. március 19.) a német csapatok kivonulásáig (1945. április 4.).]

1002. Juhász Gyula: Magyarország német megszállása. 1944. március 19. Élet és Tudomány, Budapest, 19 (1964)/12, 531-535. o.

1003. Kádár Gyula: Emlékezés az ország német megszállására, 1944. március 19. Hadtörténeti Közlemények, Budapest, 21(1974)/1, 75-91. o.

1004. Két dokumentum március 19-ről. Népszava, Budapest, 1945. május 6.

A Honvédelmi Minisztériumnak adott titkos utasításokkal foglalkozó írás, amelyből kiderül, hogy a magyarok Horthy parancsára nem álltak ellen a bevonuló német csapatoknak.

1005. Mátrai Sándor: Mi történt Horthy és Hitler utolsó tanácskozásán? Az 1944. március 19-i koronatanács jegyzőkönyve. Demokrácia, Budapest, 1945. augusztus 3.

A HOLOKAUSZT

ÁTFOGÓ MUNKÁK

1006. The Black Book. The Nazi Crime Against the Jewish People. New York, The Jewish Black Book Committee, World Jewish Congress, New York; Jewish Anti-Fascist Committee, Moszkva; Vaad Leumi, Jeruzsálem; American Committee of Jewish Writers, Artists and Scientists, 1946, 560 o., illusztr.

[Fekete könyv. A zsidó nép elleni náci bűntény.]

Dokumentumokat, törvényeket, naplójegyzeteket, tanúvallomásokat és személyes visszaemlékezéseket tartalmazó könyv. Magyarországra és a zsidó ellenállásra vonatkozó részek: 154-155. és 430-431. o.

1007. Braham, Randolph L.: Genocide and Retribution. The Holocaust in Hungarian-Ruled Northern Transylvania. Boston, Kluwer-Nijhoff, 1983, 260 o.

[Népirtás és megtorlás. A holokauszt a magyar uralom alatt lévő Észak-Erdélyben.]

A térség holokausztjának jól dokumentált áttekintése. Többek között tartalmazza a kolozsvári Népbíróság által 1946 júniusában hozott ítélet angol nyelvű szövegét.

1008. Braham, Randolph L.: The Politics of Genocide. The Holocaust in Hungary. New York, Columbia University Press, 1981, 2 kötet, 1269 o., illusztr.

[A népirtás politikája. A holokauszt Magyarországon.]

Jól dokumentált, átfogó mű, amely felöleli a magyar zsidóság történetét az „aranykortól” (1867-1914) kezdve a második világháborún át a kommunista éráig, különös tekintettel a holokausztra. A mű javított és bővített kiadása: New York, Columbia University Press, 1994, 2 kötet, 1486 o., illusztr.

1009. Braham, Randolph L.: The Politics of Genocide. The Holocaust in Hungary. Detroit, MI, Wayne State University Press, 2000, 321 o.

A szerző hasonló című könyvének rövidített változata.

1010. Braham, Randolph L.: Politica genocidului. Holocaustul din Ungaria. Bukarest, Editura Hasefer, 2000, 321 o.

A szerző hasonló című könyvének román nyelvű, rövidített változata.

1011. Braham, Randolph L.: A magyar holocaust. Budapest, Gondolat, 1988, 2 kötet, 471 + 567 o.

A szerző The Politics of Genocide. The Holocaust in Hungary c. könyvének első magyar nyelvű kiadása.

1012. Braham, Randolph L.: A magyar holocaust. Budapest, Gondolat, 1990, 261 o.

A szerző hasonló című könyvének rövidített változata.

1013. Braham, Randolph L.: A népirtás politikája. A holocaust Magyarországon. Budapest, Belvárosi Könyvkiadó, 1997, 2 kötet, 1474 o., illusztr.

A mű 1994-ben megjelent második kiadásának javított, magyar nyelvű változata.

1014. Braham, Randolph L.: A népirtás politikája. A holokaust Magyarországon. Budapest, Új Mandátum Könyvkiadó, 2003, 249 o.

A szerző hasonló című könyvének rövidített változata.

1015. Dawidowicz, Lucy S.: The War Against the Jews, 1933-1945. New York, Holt, Rinehart and Winston, 1975, 460 o.

[Háború a zsidók ellen, 1933-1945.]

Magyarországra vonatkozó rész: 379-383. o.

1016. Fein, Helen: Accounting for Genocide. National Responses and Jewish Victimization During the Holocaust. New York, The Free Press, 1979, 468 o.

[Elszámolás a népirtásról. Nemzeti válaszok és zsidó elnyomás a holokaust idején.]

Átfogó tanulmány a zsidó túlélőkről, Magyarországra vonatkozó adatokkal.

1017. Friedländer, Saul: The Years of Extermination. Nazi Germany and the Jews, 1939-1945. New York, Harper Collins Publishers, 2007, 870 o.

1018. Gerlach, Christian – Aly, Götz: Das letzte Kapitel. Der Mord an den ungarischen Juden. Stuttgart, Deutsche Verlag-Anstalt, 2002, 481 o.

[Az utolsó fejezet. A magyar zsidók legyilkolása.]

Átfogó, jól dokumentált áttekintés a magyarországi holokausztról. Magyar kiadás: Az utolsó fejezet: Reálpolitika, ideológia és a magyar zsidók legyilkolása, 1944-1945. Budapest, Noran, 2005, 616 o.

1019. Gyurgyák János: A zsidókérdés Magyarországon. Politikai eszmétörténet. Budapest, Osiris Kiadó, 2001, 788 o., illusztr.

Részletes és alapos tudományos beszámoló a magyarországi zsidóság helyzetéről és az antiszemitizmus ideológiájáról az 1840-es évek elejétől napjainkig, különös tekintettel a holokaust és a háború utáni időszak történetére. Értékes bibliográfiai áttekintést tartalmaz, továbbá az 1726 és 2001 közötti évekre vonatkozó kronológiát, valamint rövid életrajzokat a könyvben szereplő fontosabb személyekről.

1020. Hilberg, Raul: The Destruction of the European Jews. Chicago, Quadrangle Books, 1961, 788 o.

[Az európai zsidóság megsemmisítése.]

A magyar zsidóság elpusztítására vonatkozóan lásd: 509-554. o.

1021. Juna: Die Judenverfolgungen in Ungarn. Genf, [Pressestelle des Schweiz. Israel. Gemeindebundes, 1944,] 6 rész, stencil.

[A zsidóüldözés Magyarországon.]

1. rész: Erster Bericht über die Lage der ungarischen juden (Első jelentés a magyar zsidók helyzetéről), 1944. április 30., 16 o.

2. rész: Zusammenfassung und zweiter Rapport über die Lage der ungarischen Juden (Összegzés és a második jelentés a magyar zsidók helyzetéről), 1944. május 19., 10 + 21 o.
3. rész: Dritter Bericht über die Lage der ungarischen Juden (Harmadik jelentés a magyar zsidók helyzetéről), 1944. június 5., 31 o.
4. rész: Vierter Bericht über die Lage der ungarischen Juden (1. Juni bis 15. Juni 1944) (Negyedik jelentés a magyar zsidók helyzetéről, 1944. június 1-jétől június 15-ig), 1944. június 20., 16 o.
5. rész: Fünfter Bericht über die Lage der ungarischen Juden (16-25. Juni 1944) (Ötödik jelentés a magyar zsidók helyzetéről 1944. június 16-25.), 1944. június 30., 8 o.
6. rész: Volk und Regierung der U. S. A. zur Vernichtung der ungarischen Juden (Az Egyesült Államok népe és kormánya a magyar zsidók kiirtásával kapcsolatban), 9 o.

Napilapok jelentésein és hivatalos dokumentumokon alapuló beszámolók a magyarországi zsidók elleni intézkedésekről, különös tekintettel az 1944-ben történetekre. Az első beszámoló a 13-16. oldalon magyar politikai vezetők rövid életrajzát tartalmazza.

1022. Karsai László: Holokauszt. Budapest, Pannonica Kiadó, 2001, 426 o.

Tudományos monográfia a holokauszt általános történetéről. Magyarországgal kapcsolatban lásd: 209-269. o.

1023. Lévai, Eugene (Jenő): The Black Book on the Martyrdom of Hungarian Jewry. Lawrence P. Davis (szerk.), Zürich, Central European Times Publishing, 1948, 475 o., illusztr.

[Fekete könyv a magyar zsidóság szenvedéseiről.]

A könyv eredeti magyar címe: Fekete könyv a magyar zsidóság szenvedéseiről Budapest, Officina, 1946, 320 o. Átfogó munka egy kiváló magyar zsidó újságíró tollából. Tömören ismerteti a magyarországi zsidók helyzetét a német megszállás előtt, majd részletes leírást ad a megszállás tragikus tíz hónapjáról és a nyilaskeresztes terrorról. Hasznos mellékleteket is közöl, köztük a magyarországi munkaszolgálat dokumentumait, a Zsidó Tanács petícióit és statisztikai táblázatokat.

1024. Lévai Jenő: Zsidósors Magyarországon. Budapest, Magyar Téka, 1948, 479 o.

Négy részből álló, jól dokumentált, részletes mű. 1. rész: A magyar zsidóság a hitlerizmus peremén, 1939-1943; 2. rész: A magyar zsidóság a náci elnyomás alatt, 1944. március 19-július 10.; 3. rész: Kísérletek a felszabadításra a náci uralom alól, 1944. július 11-október 14.; 4. rész: A budapesti zsidóság a nyilasterror alatt, 1944 október 15-1945. február 13.

1025. Levin, Nóra: The Holocaust. The Destruction of European Jewry, 1933-1945. New York, Thomas Y Crowell, 1968, 768 o.

[A holokauszt. Az európai zsidóság elpusztítása.]

Az 596-666. oldalon a szerző a magyarországi zsidóság katasztrófájával foglalkozik.

1026. Munkácsi Ernő: Hogyan történt? Adatok és okmányok a magyar zsidóság tragédiájához. Budapest, Renaissance, 1947, 252 o.

Jól dokumentált, első kézből származó beszámoló egy jogász-újságírótól, aki a budapesti zsidó tanács titkára volt. Szó esik benne az Eichmann-féle Sonderkommando tevékenységéről, a vidéki deportálásokról, a keresztény egyházak magatartásáról és a zsidók megmentésére tett erőfeszítésekről, különösen a Lakatos-kormány idején. A munka elsőként folytatásokban jelent meg az Új Élet (Budapest) 1945. december 4. és 1947. február 6. közötti számaiban.

1027. Poliakov, Léon: Bréviaire de la haine. Le IIIe Reich et les Juifs. Párizs, Calman-Levy, 1951, XV + 385 o.

[A gyűlölet breviáriuma. A Harmadik Birodalom és a zsidók.]

Angol változat: Harvest of Hate. The Nazi Program for the Destruction of the Jews of Europe. New York, Syracuse University Press, 1954, XIII + 388 o.; London, Elek Books, Ltd., 1956. Spanyol változat: Breviario del Odio (Los Judios y el Tercer Reich). Buenos Aires, Editorial Stilcograf, 1954, 396 o. Olasz változat: Il Nazismo e lo sterminio degli ebrei. Torino, Einaudi, 1955, 400 o.

1028. Ranki, Vera: The Politics of Inclusion and Exclusion: Jews and Nationalism in Hungary. New York, Holmes & Meier, 1999, 269 o.

[A befogadás és a kirekesztés politikája: zsidók és a nacionalizmus Magyarországon.]

Magyar nyelvű változat: Magyarok, zsidók, nacionalizmus: a befogadás és a kirekesztés politikája. Budapest, Új Mandátum, 1999, 200 o. Tudományos mű a magyar-zsidó viszonyról 1868 és 1945 között, különös tekintettel az első világháború előtti és az azt követő időszakra.

1029. Reitlinger, Gerald: The Final Solution. The Attempt to Exterminate the Jews of Europe 1939-1945 New York, The Beechurst Press, 1953, 622 o.

[A végső megoldás. Kísérlet az európai zsidóság elpusztítására, 1939-1945.]

Angol változat: The Final Solution. London, Vallentine, Mitchel, 1953. Német változat: Die Endlösung. Hitlers Versuch der Ausrottung der Juden Europas 1939-1945 Berlin, Colloquium Verlag, 1956, XIX + 698 o. Spanyol változat: La solución final. Barcelona – Mexico D. F., Ediciones Grijalbo, 1973, 503 o. A magyarországi holokausztra vonatkozó rész: 399-431. o.

1030. Reitlinger, Gerald: The SS. Alibi of a Nation, 1922-1945. Melbourne – London – Toronto, Heinemann, 1956, 502 o.

[Az SS. Egy nemzet alibije, 1922-1945.]

Német változat: Die SS. Tragödie einer deutschen Epoche. Bécs, Kurt Desch, 1957, 480. o. Az SS magyarországi tevékenységére, valamint a magyarországi zsidóság megsemmisítésére vonatkozó rész: 348-371. o.

1031. Tenenbaum, Joseph: Race and Reich. The Story of an Epoch. New York, Twayne Publishers, 1956, 554 o.

[Faj és birodalom. Egy korszak története.]

Héber változat: Málhut hágezá veháresá. Háreich háselishi umááláláv (A faj és a gonoszság birodalma: A Harmadik Reich és tettei). Jeruzsálem, Yad Vashem, 1960. Magyarországra vonatkozó rész az angol kiadásban: 321-332 o., a héber változatban: 328-349. o.

KÖZÖS MUNKÁK

1032. Bányai László (szerk.): Hét évtized a hazai zsidóság életében. Budapest, MTA Filozófiai Intézet, 1990, 2 kötet, 280 + 300 o.

Tanulmánykötet a magyarországi zsidók életének különböző aspektusairól, beleértve a holokauszt időszakát.

1033. Bárdos Katalin – Kardos Péter (szerk.): Diszkrimináció és üldöztetés: hatások és következmények. Konferencia, Budapest, 2000. november 10-12. Budapest, Animula, 2001, 168 o., illusztr.

Az üldöztetés társadalmi hatásaival foglalkozó konferencia előadásai.

Hivatkozásokban: BK-PK.

1034. Botos János – Kovács Tamás (szerk.): Visszatérés, újrakezdés. Budapest, Holocaust Dokumentációs Központ és Emlékgyűjtemény Közalapítvány, 2007, 79 o.

Holokauszttal kapcsolatos tanulmányok gyűjteménye. Hivatkozásokban: JB-TK-i.

1035. Botos János – Kovács Tamás (szerk.): Üldöztetés, embermentés, újrakezdés. Budapest, Holocaust Dokumentációs Központ és Emlékgyűjtemény Közalapítvány, 2007, 175 o.

Holokauszttal kapcsolatos tanulmányok gyűjteménye. Hivatkozásokban: JB-TK-2.

1036. Braham, Randolph L. (szerk.): Hungarian-Jewish Studies, Vol. I. New York, World Federation of Hungarian Jews, 1966, 346 o. Hivatkozásokban: RB-1966.

[Magyar-zsidó tanulmányok, I. kötet.]

1037. Braham, Randolph L. (szerk.): Hungarian-Jewish Studies, Vol II. New York, World Federation of Hungarian Jews, 1969, 300 o. Hivatkozásokban: RB-1969.

[Magyar-zsidó tanulmányok, II. kötet.]

1038. Braham, Randolph L. (szerk.): Hungarian-Jewish Studies, Vol. III. New York, World Federation of Hungarian Jews, 1973, 324 o. Hivatkozásokban: RB-1973.

[Magyar-zsidó tanulmányok, III. kötet.]

Számos jól dokumentált tanulmány, amelyek különböző nézőpontokból mutatják be a magyarországi holokausztot, valamint a magyar zsidóság történelmét a holokauszt előtt és után.

1039. Braham, Randolph L. (szerk.): The Tragedy of Hungarian Jewry: Essays, Documents, Depositions. New York, Columbia University Press, 1986, 328 o. Hivatkozásokban: RB-1986.

[A magyar zsidóság tragédiája: tanulmányok, dokumentumok, tanú- vallomások.]

John S. Conway, Yehuda Don, Victor Karády, Roboz Ottó, Freudiger Fülöp, Denis Silagi, Várdy Péter esszéi. A kötetben Ferenczy László, Shulem Offenbach és Stöckler Lajos vallomásai is olvashatók.

1040. Braham, Randolph L. (szerk.): Studies on the Holocaust in Hungary. New York, Columbia University Press, 1990, 267 o. Hivatkozásokban: RB-1990.

[Tanulmányok a magyarországi holokausztról.]

Uri Asaf, Majsai Tamás, Schmidt Mária, Szenes Sándor, Szilágyi Júlia, Szita Szabolcs, Varga László és Dieter Vaupel tanulmányait tartalmazza.

- 1041.** Braham, Randolph L.: Studies on the Holocaust: Selected Writings. Volume I. New York, Columbia University Press, 2000, 158 o. Hivatkozásokban: RB-2000.
[Tanulmányok a holokausztról: válogatott írások, 1. kötet.]
Esszégyűjtemény a magyarországi holokauszt különböző aspektusairól.
- 1042.** Braham, Randolph L.: Studies on the Holocaust: Selected Writings. Volume 2. New York, Columbia University Press, 2001, 255 o. Hivatkozásokban: RB-2001a.
[Tanulmányok a holokausztról: válogatott írások, 2. kötet.]
- 1043.** Braham, Randolph L. – Vago, Bela (szerk.): The Holocaust in Hungary: Forty Years Later. New York, Columbia University Press, 1985, 235 o. Hivatkozásokban: RB-BV.
[A holokauszt Magyarországon: negyven évvel később.]
Az 1984 márciusában New Yorkban, valamint 1984 májusában Haifán megtartott nemzetközi konferencián elhangzott előadások gyűjteménye. A résztvevők között volt Berend T. Iván, Deák István, Juhász Gyula, Karsai Elek, Kovács András, Raphael Patai és Ránki György
- 1044.** Braham, Randolph L. – Pók, Attila (szerk.): The Holocaust in Hungary: Fifty Years Later. New York, Columbia University Press, 1997, 783 o. Hivatkozásokban: RB-PA.
[A holokauszt Magyarországon: ötven évvel később.]
Az 1994 áprilisában Budapesten rendezett nemzetközi holokauszt- konferencia előadásainak gyűjteménye, amelyek középpontjában a holokauszt előzményei és következményei álltak. Az egyes tanulmányokat lásd a jelen bibliográfiában, a megfelelő tematikus fejezeteknél.
- 1045.** Braham, Randolph L. – Miller, Scott (szerk.): The Nazis' Last Victims. The Holocaust in Hungary. Detroit, Wayne State University Press, 1998, 200 o. Hivatkozásokban: RB-SM.
[A nácik utolsó áldozatai. A holokauszt Magyarországon.]
Az 1994 májusában Washingtonban, a U. S. Holocaust Memorial Museum támogatásával megtartott konferencián elhangzott előadások antológiája. A tanulmányok között Randolph L. Braham, Asher Cohen, Charles Fenyvesi, Hernádi Miklós, Karsai László, Pók Attila, Róbert Rozett és Rudolf Vrba írásai olvashatók.
- 1046.** Braham, Randolph L. (szerk.): Tanulmányok a holokausztról, I. Budapest, Balassi Kiadó, 2001, 226 o. Hivatkozásokban: RB-2001b.
Randolph L. Braham, Földes Anna, Karsai László, Róbert Péter és Varga László tanulmányát tartalmazza.
- 1047.** Braham, Randolph L. (szerk.): Tanulmányok a holokausztról, II. Budapest, Balassi Kiadó, 2002, 312 o. Hivatkozásokban: RB-2002.
Frojimovics Kinga, Csősz László, Hegyi Ágnes, Molnár Judit, Nagy Varga Rita, Orbánné Szegő Ágnes és Vági Zoltán tanulmányát tartalmazza.
- 1048.** Braham, Randolph L. (szerk.): Tanulmányok a holokausztról, III. Budapest, Balassi Kiadó, 2004, 302 o. Hivatkozásokban: RB-2004.
Balog Iván, Bodó Kinga, Hegyi Ágnes, Kovács Tamás, Simkó Balázs és Végső István, valamint Tibori Szabó Zoltán tanulmányát tartalmazza.

1049. Braham, Randolph L. (szerk.): Tanulmányok a holokausztról, IV. Budapest, Presscon Kiadó, 2006, 307 o. Hivatkozásokban: RB-2006.

Gidó Attila, Varga Krisztina, Ungváry Krisztián, Varga László, Várnai Ágnes, Dunai Andrea, Szalai Ágnes, Vásárhelyi Mária és Kovács András tanulmányát tartalmazza.

1050. Braham, Randolph L. (szerk.): The Treatment of the Holocaust in Hungary and Romania during the Post-Communist Era. Boulder, CO, Social Science Monographs (terjeszti a Columbia University Press), 2004, 215 o. Hivatkozásokban: RLB-T.

[A holokauszt feldolgozása Magyarországon és Romániában a posztkommunista időszakban.]

1051. Braham, Randolph L. – Chamberlin, Brewster S. (szerk.): The Holocaust in Hungary. Sixty Years Later. Boulder, CO, Social Science Monographs, 2006, 390 o. Hivatkozásokban: RB-BC.

[A holokauszt Magyarországon. Hatvan évvel később.]

A washingtoni U. S. Holocaust Memorial Museumban 2004 márciusában rendezett nemzetközi tudományos konferencián elhangzott előadások.

1052. Braham, Randolph L. (szerk.): The Holocaust: Essays and Documents. New York, Columbia University Press, 2009, 327 o. Hivatkozásokban: RB-2009.

[A holokauszt: tanulmányok és dokumentumok.]

Randolph L. Braham, Deák István, Eli Reichenenthal és Christine Schmidt van der Zanden tanulmányait tartalmazza a holokausztról. Emellett tartalmaz két dokumentumot a magyar aranyvonat egyik amerikai kerületi bíróságon tárgyalt ügyével kapcsolatban.

1053. Cesarani, David (szerk.): Genocide and Rescue: The Holocaust in Hungary 1944. Oxford, Berg, 1997, 220 o. Hivatkozásokban: DC.

[Népirtás és embermentés: a holokauszt Magyarországon 1944-ben.]

Az 1994-ben Londonban, a Contemporary History and Wiener Library támogatásával megtartott nemzetközi konferencián elhangzott előadások gyűjteménye. A résztvevők között volt: Shlomo Aronson, Yehuda Bauer, Randolph L. Braham, Richard Breitman, Asher Cohen, Tony Kushner és Dina Porat.

1054. Deáky Zita – Csorna Zsigmond – Vörös Éva (szerk.): ...és hol a vidék zsidósága? Történeti és néprajzi tanulmányok a falusi, mezővárosi zsidók és nem zsidók együttéléséről. Budapest, Centrál-Európa Alapítványi Könyvek, 1994, 265 o. Hivatkozásokban: DZ.

Többek között Ács Anna, Rékai Miklós, Michael Sozan és Szántóné Balázs Edit írásai.

1055. Don, Yehuda – Karády, Victor (szerk.): A Social and Economic History of Central European Jewry. New Brunswick, NJ, Transaction Publishers, 1990, 262 o. Hivatkozásokban: YD-KV.

[A közép-európai zsidóság társadalom- és gazdaságtörténete.]

A szerkesztők, valamint William O. McCagg, Jr., Lengyel György és Kovács Mária Magyarországra vonatkozó esszéi.

1056. Galili-Gemeiner Ervin (szerk.): Tanúk vagyunk.. ! Tel-Aviv, magánkiadás, 1970, 332 o. Hivatkozásokban: GGE.

A négy részből álló mű (személyes visszaemlékezések, megsemmisítés, hősiesség, vértanúság) számos rövid, de értékes cikket és tanulmányt tartalmaz, többek között Vago Beláét a felszabadító szovjet csapatok magatartásáról, Slomo-Jakov Gros leírását a nagyváradai gettóról, Miron Eszterét Kistarcsáról, Mordechaj Rösselét a Dél-Erdély elleni magyar támadásról, dr. Tauber Júlia beszámolóját egy Auschwitzban született gyermekről és Zsoldos Andor Huszonnégyen voltak című versét. Részletek olvashatók Rafi Ben-Shalom, Zvi Goldfarb, Efra Teichmann-Agmon, Jona Rosen és mások, az ellenállás különféle módjaival kapcsolatos írásaiból. Emlékezéseket közöl Carl Lutzról, Raoul Wallenbergről, Komoly Ottóról, Weisz Artúrról, Szimcha Hunwaldról és Szenes Hannáról.

1057. Glatz Ferenc (szerk.): Az 1944. év története. Budapest, Lapkiadó Vállalat, 1984, 174 o. Karsai Elek, Lipcsei Ildikó, Puskás Julianna és Ránki György tanulmányai. Hivatkozásokban: GR

1058. Hungary, in Encyclopedia Judaica. Jeruzsálem, Keter Publishing, 1972, 8. kötet, 1088-1110. hasábok. Hivatkozásokban: EJ.

[Magyarország.]

Az ország zsidóságának történelmi áttekintése, különös tekintettel a holokauszt időszakára.

1059. Hungary and the Holocaust. Confrontation with the Past. Washington, United States, Holocaust Memorial Museum, 2001. Hivatkozásokban: USHMM.

[Magyarország és a holokauszt. Szembenézés a múlttal.]

A U. S. Holocaust Memorial Museumban, 1999 novemberében, Berkowits László, Randolph L. Braham, Tlm Cole, Deák István, Hevesi Erlich Éva, Charles Fenyvesi, Paul Hanebrink, Albert Lichtmann és George S. Pick részvételével megtartott konferencia anyaga.

1060. Karsai László – Molnár Judit (szerk.): Küzdelem az igazságért. Tanulmányok Randolph L. Braham 80. születésnapjára. Budapest, MAZSIHISZ, 2002, 785 o. Hivatkozásokban: KL-JM.

Ünnepi kiadvány.

1061. Kovács, András (szerk.): Jewish Studies at the Central European University. I. kötet, Budapest, Central European University, 1999, 234 o.

[Zsidó tanulmányok a Közép-európai Egyetemen, I. kötet.]

A Közép-európai Egyetem Zsidó Tanulmányok Program keretében 1996 és 1999 között elhangzott előadások, amelyek közül több a magyar holokauszttal foglalkozik. Különösen lásd Randolph L. Braham, Karády Viktor és Kovács András tanulmányát.

1062. Kovács, András (szerk.): Jewish Studies at the Central European University. 2. kötet, Budapest, Central European University, 2002, 398 o.

[Zsidó tanulmányok a Közép-európai Egyetemen, 2. kötet.]

A Közép-európai Egyetem Zsidó Tanulmányok Program keretében 1999 és 2001 között elhangzott előadások.

1063. Kovács, András (szerk.): Jewish Studies at the Central European University. 3. kötet, Budapest, Central European University, 2004, 317 o.

[Zsidó tanulmányok a Közép-európai Egyetemen, 3. kötet.]

A Közép-európai Egyetem Zsidó Tanulmányok Program keretében 2002-2003-ban elhangzott előadások, amelyek közül több a magyar holokauszttal foglalkozik. Különösen lásd Peresztegi Ágnes, Pók Attila, Michael Shafir és Vörös Kati tanulmányát.

1064. Kovács, András (szerk.): Jewish Studies at the Central European University. 4. kötet, Budapest, Central European University 2005, 302 o.

[Zsidó tanulmányok a Közép-európai Egyetemen, 4. kötet.]

A Közép-európai Egyetem Zsidó Tanulmányok Program keretében 2003 és 2005 között elhangzott előadások, amelyek közül több a magyar holokauszttal foglalkozik. Különösen lásd Karsai László, Kovács M. Mária és Kovács András tanulmányát.

1065. Králl Csaba (szerk.): Holocaust emlékkönyv. A vidéki zsidóság deportálásának 50. évfordulója alkalmából. Budapest, Teljes Evangéliumi Diák- és Ifjúsági Szövetség (TEDISZ), 1994, 427 o., illusztr. Hivatkozásokban: KCs.

Számos elismert magyar tudós és egyházi ember (Erős Ferenc, Hajdú Tibor, Karsai László, Kelemen Emma, Kis György, Lackó Miklós, Srinicz L. Melinda, Olti Ferenc, Szita Szabolcs, Varga László és sokan mások) írásai.

1066. Lendvai L. Ferenc – Sohár Anikó – Horváth Pál (szerk.): Hét évtized a hazai zsidóság életében. Budapest, MTA Filozófiai Intézet, 1990, 2 kötet, 280 + 300 o. Hivatkozásokban: LF.

Szociológiai és demográfiai tanulmányok Bihari Péter, Csorba László, Tamási Györgyi és Zeke Gyula tollából.

1067. Mihok, Brigitte (szerk.): Ungarn und der Holocaust. Kollaboration, Rettung und Trauma. Berlin, Metropol, 2005, 175 o. Hivatkozásokban: BM-U.

[Magyarország és a holokauszt. Kollaboráció, embermentés és trauma.]

A berlini Technische Universität által 2004 októberében megrendezett konferencián elhangzott előadások.

1068. Molnár, Judit (szerk.): The Holocaust in Hungary: A European Perspective. Budapest, Balassi Kiadó, 2005, 745 o. Hivatkozásokban: JM-HE.

[A holokauszt Magyarországon európai perspektívában.]

A magyar holokauszt 60. évfordulója alkalmából 2004 áprilisában Budapesten megrendezett konferencián elhangzott előadások.

1069. Molnár Judit (szerk.): A holokauszt Magyarországon európai perspektívában. Budapest, Balassi Kiadó, 2005, 737 o. Hivatkozásokban: JM-HH.

A magyar holokauszt 60. évfordulója alkalmából 2004 áprilisában Budapesten megrendezett konferencián elhangzott előadások.

1070. Szabó Éva (szerk.): Helytállás. Embermentő orvosok és egészségügyiek, 1944-1945. Budapest, Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetsége, 1996, 189 o., illusztr. Hivatkozásokban: SzE.

A budapesti gettóban tevékenykedett orvosok és betegápolók (Amorosa K. Judith, Dénes Zsuzsanna, Gönczi Tibor, Tauber László) életrajza és megdöbbentő visszaemlékezései.

1071. Vargyai Gyula – Almási János (szerk.): Magyarország 1944. Német megszállás. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1994, 169 o., illusztr. Hivatkozásokban: VGy.

A szerkesztők, valamint Borhi László, Dombrády Loránd, Ligeti Imre, Rozsnyói Ágnes, Tóth Sándor és Várady Géza tanulmányai. A kötet Várady Géza által összeállított, igen hasznos bibliográfiát is tartalmaz: 154-168. o.

ÁLTALÁNOS MUNKÁK

1072. Aronson, Shlomo: The “Quadruple Trap” and the Holocaust in Hungary, in DC, 93-121. o.

[A „négyeszeres csapda” és a holokauszt Magyarországon.]

A nácik zsidóellenes politikájának különböző aspektusaival foglalkozik, beleértve a „vért teherautókért” ajánlatot.

1073. Baumohl, Alex: The Hungarian Holocaust. San Diego, CA, 1999, 155 o.

[A magyar holokauszt.]

Doktori dolgozat, Southern California Egyetem.

1074. Benoschofsky, Ilona: The History of Jewry in Hungary. Budapest, Central Board of Hungarian Jews, 1988, 50 o., illusztr.

[A zsidóság története Magyarországon.]

Rövid történeti áttekintés.

1075. Benoschofsky, Ilona: Sonder-Einsatzkommando Eichmann. A magyarországi deportálások kulisszatitkaiból, in Új Élet Naptár 1959, 5719/5720. Budapest, a Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete kiadása, 1959, 29-38. o.

1076. Berenbaum, Michael – Peck, Abraham J. (szerk.): The Holocaust and History: The Known, the Unknown, the Disputed, and the Reexamined. Bloomington, IN, Indiana University Press, 1998, 836 o.

[A holokauszt és a történelem: az ismert, az ismeretlen, a vitatott és az újravizsgált.]

Esszégyűjtemény, benne Randolph L. Braham The Holocaust in Hungary: A Retrospective Analysis c. munkája, 427-438. o.

1077. Berend T., Iván: A nagy utazás. A politikai antiszemitizmustól a Holocaustig, in RB-PA, 199-211. o.

- 1078.** Berend T. Iván: The Road Toward the Holocaust: The Ideological and Political Background, in RB-BV, 31-41. o.
[Út a holokauszt felé: ideológiai és politikai háttér.]
Szociometriai tényezőkkel foglalkozó írás, amelyek hozzájárultak a magyarországi antiszemitizmus kialakulásához.
- 1079.** Bihari Péter: A magyarországi zsidóság helyzete a zsidótörvényektől a deportálásig, in LF, 2. kötet, 9-60. o.
- 1080.** Braham, Randolph L.: The Holocaust in Hungary: A Retrospective Analysis, in RB-SM, 27-43. o.
[Holokauszt Magyarországon: visszatekintő elemzés.]
- 1081.** Braham, Randolph L.: The Holocaust in Hungary. A Retrospective View, in RB-PA, 285-304. o.
[A holokauszt Magyarországon. Visszatekintő vizsgálat.]
Magyar változat: A Holocaust Magyarországon. Oknyomozó elemzés. Múlt és Jövő, Budapest, (1994)/2, 12-19 o. Elemző áttekintés, amely számos forrásra támaszkodik, többek között: Berenbaum, Michael – Peck, Abraham J. (szerk.): The Holocaust and History: The Known, the Unknown, the Disputed, and the Reexamined. Bloomington, IN, Indiana University Press, 1998, 427-438. o.
- 1082.** Braham, Randolph L.: The Holocaust in Hungary: A Retrospective Analysis, in DC, 29-46. o.
[A holokauszt Magyarországon: visszatekintő elemzés.]
- 1083.** Braham, Randolph L.: The Holocaust in Hungary: Some Issues and Problems, in RB-PA, 43-53. o.
[A holokauszt Magyarországon: néhány vitapont és probléma.]
A Budapesten 1994 áprilisában megrendezett holokausztkonferencia megnyitó gondolatai. Magyar változat: 49-53. o.
- 1084.** Braham, Randolph L.: A holokauszt Magyarországon: Történelmi áttekintés, in RB-2007, 7-92. o., illusztr.
- 1085.** Braham, Randolph L.: Hungarian Jews, in Gutman, Israel – Berenbaum, Michael (szerk.): Anatomy of the Auschwitz Death Camp. Washington, U. S. Holocaust Memorial Museum, 1994, 456-468. o.
[Magyar zsidók.]
A magyar zsidók deportálásának és auschwitzi sorsának áttekintése.
- 1086.** Braham, Randolph L.: The Influence of the War on the Jewish Policies of the Nazi Satellite States, in Cohen, Asher és mások (szerk.): The Shoah and the War. New York, Peter Lang, 1992, 125-143. o.
[A háború hatása a náci csatlós államok zsidópolitikájában.]
Magyar változat: A holocaust a náci csatlós államokban (összehasonlító elemzés). Múlt és Jövő, Budapest, (1997)/3, 101-109. o.

1087. Braham, Randolph L.: La Shoah en Hongrie, in Dictionnaire de la Shoah. Georges Bensoussan és mások (szerk.), Párizs, Larousse, 2009, 277-281. o.

[A holokauszt Magyarországon.]

1088. Braham, Randolph L.: The Uniqueness of the Holocaust in Hungary, in RB-BV, 177-190. o.

[A magyar holokauszt egyedisége.]

1089. Braham, Randolph L.: Jihudijutáh sel hásoá beHungárjá, in Dávim leheker tekufát hásoá. Tel-Aviv, Hakibbuc Hameuhad – University of Haifa, 1986, 4. kötet, 195-208. o.

[A magyar holokauszt egyedisége.]

1090. Braham, Randolph L. – Katzburg, Nathaniel: Toldot hásoá. Hungárjá. Jeruzsálem, Yad Vashem, 1992, 427 o.

[Tanulmányok a holokausztról. Magyarország.]

1091. Braham, Randolph L.: The Treatment of Hungarian Jews in German-Occupied Europe, in Livia Rothkirchen (szerk.): Yad Vashem Studies. XII. kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 1977, 125-146. o.

[A magyar zsidókkal való bánásmód a németek által megszállt Európában.]

Héber változat: Hájáhász lájehudim netinėj Hungárjá beárcot hákibus hánáci beÉropá, in Kovec Mehkárim. 12. kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 1977, 89-105. o.

1092. Bródy Sándor, Zsolt Béla és mások: Fehér könyv. Budapest, Globus, 1945, 181 o.

Eredetileg Bródy Sándor által megkezdett, majd Zsolt Béla által folytatott könyv, amely többek között számos cikket, verset tartalmaz a holokausztról. A könyvben Tabéry Hédi tollából a magyar zsidó író-költő Szomory Dezső haláláról, valamint a Zsidó Tanács értékeléséről is olvasható írás, 67-88. o.

1093. Ciubăncan, Vasile T. – Ganea, Maria I. – Ranca, Ion V.: Drumul Holocaustului. Calvarul evreilor din nord-vestul Transilvaniei sub ocupația Ungariei. Kolozsvár, Editura Ciubăncan, 1995, 236 o.

[A holokauszt útja. Az északnyugat-erdélyi zsidóság tragédiája a magyar uralom alatt.]
Az észak-erdélyi holokauszt román nacionalista interpretációja.

1094. Cohen, Asher: The Last Tragedy of the Shoah: The Jews of Hungary, in Friedman, Saul S. (szerk.): Holocaust Literature: A Handbook of Critical, Historical, and Literary Writings. Westport, CT, Greenwood Press, 1993, 216-248. o.

[A soá utolsó tragédiája: a magyarországi zsidók.]

1095. Cohen, Asher: Soá, a zsidó vészidőszak, 1933-1945. Budapest, Cserépfalvi, Múlt és Jövő, 1994, 118 o.

Magyarországra vonatkozó rész: 85-107. o. Francia változat: La Shoah: l'aneantissement des Juifs d'Europe, 1933-1945. Párizs, Cerf, 1990, 125 o.

1096. Cole, Tim: Hungary, the Holocaust, and Hungarians: Remembering Whose History?, in USHMM, I:1-17. o.

[Magyarország, a holokauszt és a magyarok: kinek a történelmére emlékezünk?]

- 1097.** Csécsy Imre: Ha Hitler győzött volna. Budapest, Vajna és Bokor, 1947, 48 o.
Kísérlet annak bemutatására, hogy milyen anyagi előnye származott volna Németországnak a magyar zsidók kiirtásából, ha Hitler győz.
- 1098.** Czettler Antal: „A mi kis élethalál kérdéseink.” A magyar külpolitika a hadbalépéstől a német megszállásig. Budapest, Magvető, 2000, 642 o. Kállay Miklós miniszterelnök megkísérelte volna elkerülni a szovjet megszállást azáltal, hogy Magyarország egyoldalúan a nyugati hatalmaknak adja meg magát.
- 1099.** Deák, István: The Peculiarities of Hungarian Fascism, in RB-BV, 43-53. o.
[A magyar fasizmus különös ismertetőjegyei.]
- 1100.** Deák, István: The Holocaust in Hungary: A Lecture in Honor of Randolph Braham, in RB-2009, 65-83. o.
[A holokauszt Magyarországon: Előadás Randolph Braham tiszteletére.]
- 1101.** Deák, István (szerk.): Essays on Hitler's Europe. Lincoln, NE, University of Nebraska Press, 2001, 222 o.
[Esszék Hitler Európájáról]
A New York Review of Books folyóiratból átvett, a magyarországi holokauszttal foglalkozó eszékét tartalmaz. Magyar változat: Hitler Európája. Tanulmányok. Budapest, Új Mandátum, 2003.
- 1102.** Déry Tibor: Ítélet nincs. Budapest, Szépirodalmi Kiadó, 1969, 641 o.
Az ellenállásban is tevékenykedő Déry Tibor író önéletrajzi esszéje, amelyben a nyilasok és a zsidók magatartását elemzi, és leír néhány, nyilasok által elkövetett atrocitást.
- 1103.** Dombrády Loránd: Klessheim és a Sztójay-kormány megalakítása, in VGy, 21-40. o.
- 1104.** Eck, Natan: Soát háám hájehudi beÉropá. Jeruzsálem, Yad Vashem, 1977, 451 o.
[Zsidók holokausztja Európában.]
A két világháború közötti időszak (95-99. o.), valamint a magyarországi holokauszt (308-326 o.) tömör tárgyalása.
- 1105.** Erényi Tibor: A zsidók története Magyarországon a honfoglalástól napjainkig. Budapest, Útmutató Kiadó, 1999, 128 o.
A holokauszt rövid áttekintésével a 4. fejezet foglalkozik.
- 1106.** Erez, Zvi: The Jews of Budapest and the Plans of Admiral Horthy – August-October 1944, in Aharon Weiss (szerk.): Yad Vashem Studies. XVI. kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 1984, 177-203. o.
[A budapesti zsidók és Horthy admirális tervei – 1944. augusztus-október.]
- 1107.** Fehér Lajos: Így történt. Budapest, Magvető, 1978, 578 o.
Egy kommunista emlékei az 1917 és 1945 közötti időszakról. A szerző a magyar ellenállás egyik vezetője volt, aki partizánként harcolt a nyilasok és a németek ellen. Nővérét koncentrációs táborba deportálták.

1108. Fejtő, François – Zeke, Gyula: Hongrois et Juifs. Histoire millénaire d'un couple singulier, 1000-1997. Contribution a l'étude de l'intégration et du rejet. Párizs, Balland, 1997, 411 o.

[Magyarok és zsidók. Egy furcsa páros évezredes története, 1000-1997. Hozzájárulás az integráció és a visszautasítás tanulmányozásához.]

A holokausztra vonatkozó írás: 235-337. o. Magyar változat: Fejtő Ferenc – Zeke Gyula: Magyarország, zsidóság. Budapest, MTA Történettudományi Intézete, 2000, 338 o.

1109. Fenyvesi, Charles: The World That Was Lost, in USHMM, 9:1-16. o.

[A világ, amelyik elveszett.]

1110. Fodor József: A történelem sodrában. Budapest, Magvető, 1961, 373 o.

Az 1939-es évből származó cikkgyűjtemény, amelyben a szerző az akkori zsidóellenes intézkedések szörnyű következményeit írja le.

1111. Freund, Florian: Zwangarbeiter und Zwangarbeiterinnen auf dem Gebiet der Republik Österreich, 1939-1945. Bécs, Oldenburg, 2004, 413 o.

[Kényszermunkások és kényszermunkás nők az Osztrák Köztársaság területén.]

A Mauthausenbe és Gusenbe került magyar zsidók sorsára összpontosít.

1112. Geleji Dezső: Magyarország 1944-ben. Történelmi riportsorozat Magyarország tragédiájának kulisszatitkaiból 1944. március 19-től október 15-ig. Budapest, Gergely, 1945, 62 o.

A magyar-német viszony „titkos” története a német megszállástól a Szálasi-puccsig (1944. március 19. – 1944. október 15.), amely a zsidókérdés részleteit is tartalmazza. A mű Bakó László, Endre László, Horthy Miklós és Sztójay Döme tevékenységével is foglalkozik.

1113. Gellért Gábor: Lázás nyár. 1944. március 19 – október 15. Történelmi riportok. Budapest, Zrínyi Katonai Kiadó, 1967, 149 o.

1114. Gellért László: A német fasizmus rémtetteiről. Budapest, Tankönyvkiadó, 1962, 83 o.

Foglalkozik a nácizmus hatásával Európában, külön fejezetet szentelve Magyarországnak.

1115. Gergely Ferenc: A Magyar Cserkész Szövetség „zsidótlanítása” 1936-1942, in Évkönyv, 1985-1991. Budapest, ÖRI, 1991, 62-78. o.

1116. Gerlach, Christian: The Decision-Making Process for the Deportations of Hungarian Jews, in JM-HE, 473-481. o.

[A magyar zsidók deportálásának döntéshozatali folyamata.]

A magyar változatot lásd: JM-HH, 469-478. o.

1117. Gerlach, Christian: Nationsbildung im Krieg: Wirtschaftliche Faktoren bei der Vernichtung der Armenier und beim Mord an den ungarischen Juden, in Der Völkermord an den Armenien und die Shoah. Hans-Lukas Kieser – Dominik Schaller (szerk.), Zürich, Chronos, 2002, 347-422. o.

[Nemzetépítés háború idején: Az örmények megsemmisítésének és a zsidók kiirtásának gazdasági tényezői.]

- 1118.** Gilbert, Martin: The Holocaust. New York, Holt, Rinehart & Winston, 1985, 959 o.
[A holokauszt.]
A holokauszt általános története, amely túlélők vallomását is tartalmazza.
- 1119.** Glatz Ferenc: Magyarország, 1944. A tudomány és a polgár kérdései, in RB-PA, 17-22. o.
A Budapesten 1994 áprilisában rendezett holokausztkonferencia megnyitó gondolatai.
Angol változat: 23-29. o.
- 1120.** Gonda László: A zsidóság Magyarországon, 1526-1945. Budapest, Századvég, 1992, 389 o.
Melléklet: Zsidóellenes törvények szövege, 261-304. o. Kronológia: 305-329. o. Zeke Gyula által összeállított bibliográfia: 330-389. o.
- 1121.** Gutman, Yisrael – Vago, Bela – Rothkirchen, Livia (szerk.): Hánhágát jehudéj Hungárjá bemivhán hásoá. Jeruzsálem, Yad Vashem, 1976, 169 o.
[A magyarországi zsidóság vezetősége a holokauszt megpróbáltatásában.]
A Jeruzsálemben 1975-ben rendezett, a holokauszt alatti magyar zsidó vezetőség működését tárgyaló szemináriumon megtartott előadások. Számos dokumentum Cvi Erez héber fordításában is olvasható.
- 1122.** Gutman, Yisrael – Schatzker, Chaim: The Holocaust and Its Significance. Jeruzsálem, The Zalman Shazar Center, 1984.
[A holokauszt és jelentősége.]
Lásd különösképpen a „Fate of Hungarian Jewry” (A magyar zsidóság sorsa) fejezetet, 211-213. o.
- 1123.** Gyenes István – Kiss Károly (szerk.): A tízhónapos tragédia. 1944. már. 19 – 1945. jan. 20. Budapest, Gábor Áron, 1945, 56 o.
Ez és a következő tétel alkotják az első két részét annak a tényekkel szembenező riportsorozatnak, amely az 1944. márciusi német megszállás főbb eseményeit, illetve az azt követő zsidóellenes intézkedések életbeléptetését ismerteti.
- 1124.** Gyenes István – Kiss Károly – Lévai Jenő – Szerelemhegyi Ervin (szerk.): A tízhónapos tragédia. 1944. már. 19 – 1945. jan. 20. Budapest, Müller Károly, 1945, 56 o.
- 1125.** Hajdú Tibor: A hagyományostól a náci típusú antiszemitizmusig, in. KCs, 218-223. o.
Ugyancsak megtalálható: RB-PA, 57-70. o.
- 1126.** Haraszti György (szerk.): Auschwitzi jegyzőkönyv. Budapest, Múlt és Jövő, 2005, 117 o.
Tartalmazza a Rudi Vrba és Alfréd Wetzler által 1944 áprilisában készített jelentéseket, a szerkesztő történelmi és szerkesztői jegyzeteivel.
- 1127.** Haraszti György: Az égő titok – az „Auschwitzi jegyzőkönyv(ek)” sorsa 1944-ben, in Keresztény–Zsidó Teológiai Évkönyv 2004. Budapest, Keresztény–Zsidó Társaság, 2005, 2005, 88-99. o.

- 1128.** Hegyi Ágnes: Információáramlás az információkorlátozás idején a holokausz erdélyi dokumentumai alapján, in RB-2006, 155-202. o.
- 1129.** Hernádi, Miklós: The Rhetoric of Murder: Nazi Communication and the Reception by Jews Before and During the Holocaust, in JM-HE, 113-129. o.
 [A gyilkosság retorikája: Náci kommunikáció és annak zsidó recepciója a holokausz előtt és idején.]
 A nácik propagandájának a magyar zsidók által történő befogadása. A magyar változatot lásd: JM-HH, 111-127. o.
- 1130.** Hilberg, Raul: Hungary, in uő: The Destruction of the European Jews. New York, Holmes & Meier, 1985, 796-860. o.
 [Magyarország.]
- 1131.** Hitler hatvannyolc tárgyalása, 1939-1944. Hitler Adolf tárgyalásai kelet-európai államférfiakkal. Budapest, Magvető, 1983, 2 kötet (464 + 476 o.).
 Foglalkozik, többek között, a Führer Horthyval, Szálasival, Sztójayval és Telekivel folytatott tárgyalásaival. Történelmi bevezetőt tartalmaz Ránki György tollából (5-101. o.).
- 1132.** Hoensch, Jörg K.: A History of Modern Hungary; 1967-1994. London, Longman, 1996, 389 o. 2
 [A modern Magyarország története, 1967-1994.]
 Érintőlegesen foglalkozik a zsidók helyzetével is.
- 1133.** Hoffman, Charles – Gray, Dawn: The Jews of Eastern Europe in the Post-Communist Era. New York, Harper Collins Publishers, 1992, 349 o.
 [Kelet-európai zsidók a posztkommunista időszakban.]
 Magyarországra vonatkozó rész: 55-118. o.
- 1134.** Hollós Ervin: Rendőrség, csendőrség, VKF 2. Budapest, Kossuth, 1971, 432 o.
 A könyv a magyar rendőrség, csendőrség, hírszerző szolgálat azon egységeiről szól, amelyek a német megszállás alatt a zsidóellenes támadások aktív részesei voltak.
- 1135.** The Holocaust Chronicle. A History in Words and Pictures. David J. Hogan és mások (szerk.), Lincolnwood, IL, Publications International, 2000, 765 o.
 [A holokausz krónikája. Történelem szavakban és képekben.]
 Kronologikus sorrendbe szedett áttekintés, amelyben a magyar zsidóság tragédiájának számos részlete is olvasható.
- 1136.** Hütt, Götz: Das Aussenkommando des KZ Buchenwald in Duderstadt. Ungarische Jüdinnen im Rüstungsbetrieb Polte. Norderstedt, Books on Demand, 2005, 132 o., illusztr.
 [A buchenwaldi külső kommandó Duderstadtban. Magyar zsidó nők a Polte fegyvergyárban.]
- 1137.** Jeshurun, Elijah: Az élő zsidó történelem. Tel-Aviv, Sinai Publishing, 1984, 263 o.
 Háborús periódus: 201-229. o.

1138. Juhász Gyula: A háború és Magyarország, 1938-1945. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1986, 157 o.

A zsidókérdéssel foglalkozó tanulmánygyűjtemény. Lásd főleg: 45-119. o.

1139. Juhász, Gyula: Hungarian Intellectual Life and the Jewish Problem During World War II, in RB-BV, 53-73. o.

[A magyar szellemi élet és a zsidó probléma a második világháború idején.]

A magyar értelmiségiek viszonyulása a zsidóüldözéshez.

1140. Kadimah Society: The Tragedy of a People. Jews in Hungary. London, magánkiadás, 1946, 21 o.

[Egy nép tragédiája. Zsidók Magyarországon.]

1141. Kanyó András: Horthy és a magyar tragédia. Budapest, Népszabadság Könyvek, 2008, 524 o.

Önálló fejezet foglalkozik a zsidókérdéssel.

1142. Karsai, Elek: Deportation and Administration in Hungary, in RB-BV, 107-127. o.

[Deportálás és a közigazgatás Magyarországon.]

A magyar zsidóság deportálásának szervezési és közigazgatási jellemői.

1143. Karsai, László: The Last Phase of the Hungarian Holocaust: The Szálasi Regime and the Jews, in RB-SM, 103-116. o.

[A magyar holokauszt utolsó fejezete: a Szálasi-rezsim és a zsidók.]

1144. Karsai László: Magyar zsidók sorsa Nyugat-Európában 1942-43-ban, in Fischer Ferenc – Majoros István – Vonyó József (szerk.): Magyarország a (nagy)hatalmak erőterében. Tanulmányok Ormos Mária 70. születésnapjára. Pécs, Egyetemi Kiadó, 2000, 343-366. o.

1145. Karsai, László: Could the Jews of Hungary Have Survived the Holocaust? New Answers to an Old Question, in Jewish Studies at the Central European University. IV. kötet, 2003-2005, Kovács András – Michael L. Miller (szerk.), Budapest, Jewish Studies Project–Central European University, 2006, 63-78. o.

[Túlélhették volna a magyarországi zsidók a holokausztot? Új válaszok egy régi kérdésre.]

1146. Karsai, László: The Last Chapter of the Holocaust, in Yad Vashem Studies. 34. kötet, David Silberklang (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 2006, 293-329. o.

[A holokauszt utolsó fejezete.]

Christian Gerlach és Götz Aly Das letzte Kapitel. Der Mord an den ungarischen Juden c. munkájának kritikai recenziója.

1147. Karsai, László: The Hungarian Holocaust as Reflected in the People's Court Trials in Budapest, in Yad Vashem Studies. 32. kötet, David Silberklang (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 2004, 59-96. o.

[A magyarországi holokauszt, ahogyan azt a budapesti Népbíróság perei tükrözik.]

1148. Karsai, László: „Shylock Is Whetting His Blade”: Fear of the Jews’ Revenge in Hungary During World War II, in *The Jews Are Coming Back*. David Bankier (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 2005, 293-311. o.

[„Shylock feni a kését”: Félelem a zsidók bosszújáért Magyarországon a második világháború idején.]

1149. Katzburg, Nathaniel: Fejezetek az újkori zsidó történelemből Magyarországon. Budapest, MTA Judaisztikai Kutatócsoport, 1999, 244 o.

1150. Katzburg, Nathaniel: Zionist Reactions to Hungarian Anti-Jewish Legislation, 1939-1942, in Aharon Weiss (szerk.): *Yad Vashem Studies*. XVI. kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 1984, 161-176. o.

[Cionista reakciók a magyar zsidóellenes törvényhozásra, 1939-1942.]

1151. Kertész Péter: *Zsinórmérték. Zsidósors magyar módra*. Budapest, Ulpus Ház, 2004, 448 o.

A szerző egybegyűjtött írásai zsidóságról, holokausztról és fajgyűlöletről.

1152. Kertész Róbert: *Ne felejts!* Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1955, 157 o.

Egy nem zsidó magyar újságíró beszámolója az 1944-es zsidóüldözésről.

1153. Király Attila: *Emberkísérletek a náci haláltáborokban*. Budapest, Alexandra, 2004, 239 o.

1154. Kiszely Gábor: *Mondd el fiadnak...!A holokauszt és Magyarország*. Budapest, Kairosz Kiadó, 2005, 250 o.

A magyarországi holokauszt történelmi áttekintése, különös tekintettel a magyarok benne játszott szerepére.

1155. Kovács M. Mária: A kisebbségek nemzetközi jogvédelmének politikai csapdája. in *RB-PA*, 117-145. o.

1156. Kramer, T. D.: *From Emancipation to Catastrophe. The Rise and Holocaust of Hungarian Jewry*. Lanham, MD, University Press of America, 2000, 416 o.

[Az emancipációtól a katasztróféig. A magyar zsidóság felvirágzása és holokausztja.]

1157. Kranzler, David: *Thy Brothers Blood. The Orthodox Jewish Response to the Holocaust*. New York, Mesorah Publications, 1987, 338 o.

[A testvéred vére. Ortodox zsidó reakciója a holokausztra.]

Foglalkozik George Mantellónak, illetve Recha és Yitzhak Sternbuchnak a magyar zsidóság megmentésére tett kísérleteivel.

1158. Krausz, Tamás: *The Soviet and Hungarian Holocausts. A Comparative Essay* Boulder, CO, Social Science Monographs, 2006, 136 o.

[A szovjet és a magyar holokauszt. Összehasonlító esszé.]

1159. L. Gy.: A Wacker-akció, in Gáti Ödön (szerk.): *Mementó. Magyarország 1944*. Budapest, Kossuth, 1975, 17-20. o.

Beszámoló a budapesti német atlétikai klubról, amely fedőszervként, de valójában német katonai egységként működött, és amelynek a német megszálló erőket kellett volna segítenie magyar ellenállás esetén.

1160. Landeszman György – Schweitzer József: A magyar zsidóság a német megszállás és a deportáció kezdete közötti időszakban (1944. III. 19–1944. V. 15.). Magyarországi hitközségek 1944 áprilisában, in Évkönyv 1985-1991. Budapest, ORI, 1991, 85-150. o.

Zsidó közösségek és szervezetek áttekintése.

1161. Lendvai, Paul: Die Ungarn. Ein Jahrtausend Sieger in Niederlagen. München, C. Bertelsmann Verlag, 1999, 633 o., illusztr.

[Magyarország. Egy évezredes győzelem a vereségben.]

Zsidóság és holokauszt Magyarországon: 369-473. o.

1162. Lendvai L. Ferenc: Bevezetés: Gondolatok a zsidókérdésről, in LF, 1. kötet, 9-55. o.

1163. Ligeti Imre: Magyarország a német hadigazdaság függvényében és ennek következményei, 1938-1944, in VGy, 147-153. o.

1164. Litschauer, Maria Theresia: 6/44–5/45. Ungarisch-Jüdische Zwangsarbeiterinnen. Ein topo/fotographisches Projekt. Bécs, Schlebbrügge Editor, 2006, 296 o.

[6/44–5/45. Magyar zsidó kényszermunkásnők. Topográfiai és fényképészeti projekt.]

Az 1944 nyarán Strasshofba deportált mintegy 15.000 zsidó egyik, 1200 fős csoportja kálváriájának illusztrált, jól dokumentált története. Részleteket közöl különböző lágerekről, illetve ipari és mezőgazdasági létesítményekről, ahova a deportáltak kerültek.

1165. Lovas Gyula (szerk.): Magyar vasutak a II. világháború éveiben. Budapest, Magyar Államvasutak, 1996, 632 o.

A deportálásokkal is foglalkozik.

1166. Löwy Dániel – Demeter János – Asztalos Lajos: Kőbe írt Kolozsvár. Kolozsvár, NIS Kiadó, 1996, 322 o.

Középpontjában a város történelmi feliratai állnak, magában foglalva azokat a zsidókkal kapcsolatos történeteket, amelyek a holokauszt előtti és alatti vonatkozásúak. Lásd főleg: 160-175. o.

1167. Magyar Királyi Csendőrség. A csendőr békében, háborúban és emigrációban. Toronto, Sovereign Press, 1973, 430 o.

A magyar csendőrség által a zsidók megsemmisítésében játszott szerep kisebbítése, „Önkéntes” beszámoló alapján. A zsidók tragédiájának „magyarázata”: 125-126. o.

1168. Manvell, Roger – Fraenkel, Heinrich: The Incomparable Crime. Mass Extermination in the Twentieth Century: The Legacy of Guilt. London, William Heinemann, 1967, 339 o.

[Az összehasonlíthatatlan bűntény. Tömeggyilkosság a 20. században: a bűn hagyománya.]

Általában a magyar holokauszt, érintve Horthy szerepét. Lásd: 186-198. o.

- 1169.** Máthé Elek: Magyarország szerepe a második világháborúban, in H. S. Commager: A második világháború története. Budapest, Új Idők, 1947, 514 o. Függelék Commager History of World War II c. könyvéből. Fejtegetés a zsidóellenes törvénykezés magyarországi fokozatairól, az újvidéki mészárlásról és a deportálásról.
- 1170.** Mendelsohn, Ezra: The Jews of East Central Europe Between the World Wars. Bloomington, IN, Indiana University Press, 1983, 300 o.
[A kelet-közép-európai zsidók a világháborúk között.]
Magyarországgal kapcsolatosan lásd főleg: 85-128. o.
- 1171.** Molnár Judit: Csendőrök, hivatalnokok, zsidók Válogatott tanulmányok a magyar holokauszt történetéből. Szeged, Szegedi Zsidó Hitközség, 2000, 223 o.
- 1172.** Molnár Judit: Csendőrök, rendőrök, hivatalnokok és a Soá, in Hamp Gábor – Horányi Özséb – Rábai László (szerk.): Magyar megfontolások a Soáról. Budapest, Balassi Kiadó, 1999, 124-133. o.
- 1173.** Molnár Judit: A közigazgatás és a Holocaust az V. szegedi csendőrkerületben, in RB-PA, 389-403. o.
- 1174.** Molnár Judit: Zsidósors 1944-ben az V (szegedi) csendőrkerületben. Budapest, Cserépfalvi, 1995, 223 o.
Dokumentált beszámoló a zsidóellenes támadásokról, Szeged, Kecskemét, illetve Délvidék, továbbá Csanád-Arad-Torontál, Csongrád, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye számos más gettójáról.
- 1175.** Molnár, Judit: Die Königlich Ungarische Gendarmerie und der Holocaust, in BM-U, 89-102. o.
[A Magyar Királyi Csendőrség és a holokauszt.]
- 1176.** Orbán Ferenc: Zsidó élet Magyarországon, 1996/5756. Budapest, Makkabi, 1995, 48 o.
Lista a szervezetekről, emlékekről, zarándoklatokról a különböző magyar városokban, az egykor virágzó zsidó közösségek bemutatásával.
- 1177.** Ormos Mária: Nácizmus, fasizmus. Budapest, Magvető, 1987, 573 o.
Tudományos áttekintés.
- 1178.** Palasik Mária (szerk.): Tanulmányok a magyarországi holokauszt történetéből: Ságvári Ágnes. Budapest, Napvilág, 2002, 132 o.
- 1179.** Patai, Raphael: The Jews of Hungary. History, Culture, Psychology. Detroit, MI, Wayne State University Press, 1996, 732 o.
[A magyarországi zsidók. Történelem, kultúra, pszichológia.]
- 1180.** Pierik, Perry: Hungary, 1944-1945: The Forgotten Tragedy: The Last German Offensives of the Second World War: The Loss of the Last Jewish Community in Europe. Nieuwegen, Hollandia, Aspekt, 1996, 304 o.
[Magyarország, 1944-1945. Az elfelejtett tragédia: Az utolsó német offenzíva a második világháborúban. Az utolsó európai zsidó közösség vesztesége.]

Holland változat: Hongarije 1944-1945. Nieuwegein, Hollandia, Aspekt, 1995, 318 o., illusztr.

1181. Pók, Attila: Germans, Hungarians, and the Destruction of Hungarian Jewry, in RB-SM, 45-53. o.

[Németek, magyarok és a magyar zsidók elpusztítása.]

Ugyancsak megtalálható: DC, 147-158. o.

1182. Pók, Attila: The Politics of Hatred: Scapegoating in Interwar Hungary in „Blood and Homeland” Eugenics and Racial Nationalism in Central and Southeast Europe, 1900-1940. Marius Turda – Paul J. Wendling (szerk.), Budapest, Central European University Press, 2007, 375-388. o.

[A gyűlölet politikája: Bűnbakkeresés a két világháború közötti Magyarországon.]

1183. Pók, Attila: German-Hungarian Relations 1941-1945, in Hitler and His Allies in World War II. Jonathan R. Adelman (szerk.), London, Routledge, 2007, 152-165. o.

[Német-magyar kapcsolatok, 1941-1945.]

1184. Prepuk Ildikó: A zsidóság Közép-Európában a 19-20. században. Debrecen, Csokonai Kiadó, 1997, 264 o.

Holokausztra vonatkozó rész főleg: 113-115., 151-159., 182-184., 204- 210. o.

1185. Rákos, Petr: Holocaust v Mad'arsku, in Stín Soa nad Evropou. Milos Pojar (szerk.), Prága, Židovské Muzeum, 2002, 240-245. o.

[Holokauszt Magyarországon.]

1186. Ránki, György: The Germans and the Destruction of Hungarian Jewry, in RB-BV, 77-92. o.

[A németek és a magyar zsidóság elpusztítása.]

A németek szerepe a magyar zsidóság elpusztításában.

1187. Ránki György: A németek szerepe a magyar zsidóság elpusztításában, in GF, 64-68. o.

Ugyancsak olvasható: História, (1984)/4, 18-22. o.

1188. Ránki, György: Unternehmen Margarethe: Die deutsche Besetzung Ungarns. Budapest, Corvina, 1984, 442 o.

[A Margaréta-vállalkozás: Magyarország német megszállása.]

1189. Ránki, György: Horthy, Tiso, and the Holocaust, in Bildungsgeschichte, Bevölkerungsgeschichte, Gesellschaftsgeschichte in den böhmischen Ländern und in Europa. Hans Lemberg (szerk.), Bécs, Verlag für Geschichte und Politik, 1988, 412-426. o.

[Horthy, Tiso és a holokauszt.]

1190. Ránki, György: The Political Leadership's Comprehension in East-Central Europe During the Holocaust, in Comprehending the Holocaust. Asher Cohen (szerk.), Frankfurt am Main, P. Lang, 1988, 225-242. o.

[A politikai vezetés felfogóképessége Kelet-Közép-Európában a holokauszt idején.]

- 1191.** Ravasz István: Erdély mint hadszíntér, 1944. Budapest, Petit Real, 1997, 285 o., illusztr.
Fontos katonai információkat, földrajzi jegyzéket tartalmaz magyarországi és romániai helyszínekről.
- 1192.** Rotbart, Vladislav: Jugosloveni u madarskim zatvorima i logorima, 1941-1945 Újvidék, Dnevnik, 1988, 459 o.
[Jugoszlávok magyar börtönökben és táborokban.]
- 1193.** Rothkirchen, Livia: Korot tekufát hásoá, in Pinkász hákehilot Hungárjá. Jeruzsálem, Yad Vashem, 1976, 104-117. o.
[A holokauszt időszakának története.]
- 1194.** Rozsnyói Ágnes: A nyilasok kapcsolatai a náci Németországgal, in VGy, 80-106. o.
- 1195.** Ságvári Ágnes: Parancsra tették? Közigazgatás, őrségváltás, törvénytisztelő állampolgárok 1944-ben, in RB-PA, 405-423. o.
- 1196.** Ságvári Ágnes: Tanulmányok a magyarországi holokauszt történetéből. Budapest, Napvilág, 2002, 132 o.
- 1197.** Sajti Enikő: Délvidék, 1941-1944. A magyar kormányok délszláv politikája. Budapest, Kossuth, 1987, 306 o.
Zsidóüldözésre vonatkozó rész: 217-223. o.
- 1198.** Sajti Enikő: Megtorlás vagy konszolidáció? Délvidék, 1941-1945, in RB-PA, 379-388. o.
- 1199.** Sarfatti, Michele: The Deportation of the Jews of Italy, 1943-1945: The Case of the Hungarian Jews, in JM-HE, 102-112. o.
[Az olaszországi zsidók deportálása, 1943-1945: A magyarországi zsidók esete.]
A magyar változatot lásd: JM-HH, 100-110. o.
- 1200.** Schmidt, Mária: Destruction of Slovakian Jews as Reflected in Hungarian Police Reports, in RB-1990, 164-174. o.
[A szlovákiai zsidók elpusztítása a magyar rendőrségi jelentések tükrében.]
- 1201.** Schmidt Mária: A magyar zsidóság a második világháború idején (1944 nyaráig), in FB, 39-46. o.
- 1202.** Schmidt, Mária: Provincial Police Reports: New Insights Into Hungarian Jewish History, in Yad Vashem Studies. 19. kötet, Aharon Weiss (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 1988, 233-267. o.
[Vidéki rendőrségi jelentések: Új szempontok a magyarországi zsidóság történetéhez.]
- 1203.** Schmidt Mária: Diktatúrák ördögszekerén. Budapest, Magvető, 1998, 289 o.
Esszégyűjtemény, amelyek közül némelyek a holokauszttal kapcsolatos kérdésekkel, mások pedig a kommunista rendszerek által elkövetett bűnügyekkel foglalkoznak, köztük Bárdossy László volt miniszterelnök perével és kivégzésével.

1204. Schwartz, Zehava: The Orthodox Jewish Community in Hungary, 1939-1945. Jeruzsálem, Bar Ilan University, 1989, 232 o.

[Az ortodox zsidó közösség Magyarországon, 1939-1945.]

1205. Schweitzer, József: Losses Among Hungary's Jewish Ecclesiastic Professionals During the Holocaust, in RB-PA, 533-541. o.

[A magyarországi zsidó egyházi személyzet vesztesége a holokauszt idején.]

1206. Sebők János: Titkos alku. Zsidókat a magyar függetlenségért. Budapest, magánkiadás, 2004, 294 o.

Azt állítja, hogy Horthy megállapodott a németekkel: beleegyeznek a deportálásokba, ha cserébe Magyarország megőrizheti a függetlenségét.

1207. Silagi, Denis: A Foiled Jewish Political Venture in Hungary, 1939-1942, in RB-1986, 191-235 o.

[Egy meghiúsult zsidó politikai vállalkozás Magyarországon, 1939-1942.]

Központi témája a Betar (revizionista) cionista mozgalom tevékenysége.

1208. Simon Róbert – Miszlivetz Ferenc (szerk.): Zsidókérdés Kelet- és Közép-Európában. Budapest, ELTE-AJTK, Tudományos Szocializmus Tanszék, 1985, 523 o.

1209. Singer Ödön: Zsidó katonák a hadseregben. Budapest, Magyar Honvédség Oktatási és Kulturális Anyagellátó Központ, 1995, 40 o.

Rövid összefoglaló egy rabbi tollából, aki svéd véddokumentumokkal élte túl a holokausztot Budapesten.

1210. Skousés, G. A.: Les Huns et les autres. Párizs, De Carlo, 1949, 172 o.

[A hunok és a többiek.]

Történelmi beszámoló Magyarországról. Az első 90 oldal a zsidók 1944-es megsemmisítését taglalja.

1211. Spira, Thomas: The German – Hungarian – Swabian Triangle, 1936-1939. The Road to Discord. Denver, CO, East European Quarterly, 1990, 275 o.

[A német-magyar-sváb háromszög, 1936-1939. Út a viszályba.]

1212. Sós Endre: Európai fasizmus és antiszemitizmus. Budapest, Magyar Téka, 1948, 316 o., illusztr.

Ismert magyar zsidó író, aki a magyarországi zsidó közösség vezetője lett 1957-ben. Az európai zsidóság kiirtása, mentése, felszabadító erők, különös figyelemmel a magyar zsidóságra. Koncentrációs táborok listája, amelyekben magyar zsidókat tartottak fogva: 98-99. o.

1213. Stark Tamás: Holokauszt és szovjet fogság. Összehasonlító elemzés, in Korrajz. 2003. Budapest, XX. Század Intézet, 2004, 77-101. o.

1214. Stark, Tamás: Hungarian Jewry at the Time of the Holocaust and After the War, in *Nationale Frage und Vertreibung in der Tschechoslowakei und Ungarn, 1939-1948*. R. G. Plaschka – H. Haselsteiner (szerk.), Bécs, A. Sappan Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 1997, 71-80. o.

[A magyar zsidóság a holokauszt idején és a háború után.]

1215. Szabó Miklós: A magyar Holocaust, in KCs 82-84. o.

Egyebek mellett a magyarországi zsidóellenes támadások gyökerét vizsgálja.

1216. Száraz, György: The Jewish Question in Hungary: A Historical Retrospective, in RB-BV, 13-30. o.

[A zsidókérdés Magyarországon: Történelmi visszatekintés.]

1217. Szenes, Sándor – Baron, Frank: Von Ungarn nach Auschwitz. Die verschwiegene Warnung. Münster, Westfälisches Dampfboot, 1994, 208 o., illusztr.

[Magyarországtól Auschwitzig. Az elhallgatott figyelmeztetés.]

1218. Szinai Miklós: A magyar kormányok politikája a zsidókérdésben, 1936-1944. március 19., in RB-PA, 179-197. o.

1219. Szita, Szabolcs: The Forced Labor of Hungarian Jews at the Fortification on the Western Border Regions of Hungary, 1944-45, in RB-1990, 175-193. o.

[Magyar zsidó kényszermunkások a nyugat-magyarországi határkörzeti erősítési munkán.]

1220. Szita Szabolcs: Holocaust az Alpok előtt. Győr, MSZMP Győr-Sopron Megyei Bizottsága, 1983, 167 o.

1221. Szita, Szabolcs: Recáh jehudim begázim besitháh sel Hungárjá, 1944-1945, in *Dápin Leheker Hásoá*. 9. sz., Haifa, University of Haifa, 1991, 231-238. o.

[Zsidók meggyilkolása gáz által Magyarország területén.]

1222. Szita Szabolcs: Utak a pokolból: Magyar deportáltak az annektált Ausztriában, 1944-1945. Sopron, Metalon, 1991, 284 o.

1223. Szita, Szabolcs: Verschleppt, verhungert, vernichtet. Die Deportation von ungarischen Juden auf das Gebiet des annektierten Österreich, 1944-1945 Bécs, Werner Eichbauer Verlag, 1999, 279 o.

[Elhurcolt, éhen halt, megsemmisült. Magyar zsidók deportálása az annektált Ausztria területére, 1944-1945.]

1224. Szita Szabolcs: A Gestapo Magyarországon 1944. március 19-e előtt, in KL-JM, 643-661. o.

1225. Szita Szabolcs: A Gestapo Magyarországon. A terror és a rablás történetéből Budapest, Korona, 2002, 374 o.

1226. Szita Szabolcs: A kényszermunka idején is élt az emberség, in Keresztény–Zsidó Teológiai Évkönyv 2003. Szécsi József (szerk.), Budapest, Keresztény–Zsidó Társaság, 2003, 150-161. o.

A tanulmány dokumentálja, hogy az osztrákok a Strasshofba deportált zsidókkal esetenként emberségesen és jóindulattal bántak.

1227. Szita Szabolcs: A magyar kultúra és tudomány veszteségei az Ostwallbau és Mauthausen kapcsán, in JB-TK-2, 104-120. o.

A munkaszolgálatosok, elsősorban értelmiségiek 1944. őszi mártíriumára összpontosít, köztük Fenyő László, Friss Endre, Gelléri Andor Endre, Halász Gábor és Havas K. Géza elpusztulására.

1228. Szita Szabolcs: A magyarországi deportáció egy különös fejezete: Strasshof, in A Holocaust a művészetekben. Kabdebó Lóránt (szerk.), Pécs, Janus Pannonius Egyetem, 1994, 45-53. o.

1229. Szita Szabolcs: A Magyarországról Németországba deportáltak egy részének szovjet fogságba történt elhurcolásának néhány kérdése, in A Történeti Kutató Műhely 2000 január 27-28-i ülésén elhangzott előadások. Menczer Gusztáv (szerk.), Budapest, Petit Real Könyvkiadó, 2000, 60- 72. o.

1230. Szita Szabolcs: Németországba deportált zsidók szovjet fogságban, in Keresztény–Zsidó Teológiai Évkönyv 2008. Tokics József (szerk.), Budapest, Keresztény–Zsidó Társaság, 2008, 331-348. o.

1231. Szita Szabolcs: Történeti előzmények, in Mondjátok el mi történt. A magyarországi holokausztról. Rákos Imre – Szita Szabolcs – Verő Gábor (szerk.), Budapest, Ex Libris, 2004, II-20. o.

1232. Szita, Szabolcs: Ungarn in Mauthausen. Ungarische Häftlinge in SS-Lagern auf dem Territorium Österreichs. Bécs, Bundesministerium für Inneres, 2006, 307 o.

[Magyarok Mathausenben. Magyar foglyok Ausztria területén.]

1233. Szita Szabolcs: Weiss Arthur és a budapesti Vadász utcai Üvegház 1944-1945-ben. Budapest, Holocaust Dokumentációs Központ és Emlékgyűjtemény Közalapítvány, 2002, 24 o.

1234. Szita Szabolcs: A zsidók üldözése és a lakosság Nyugat-Magyarországon, in Holokauszt, történelem és emlékezet. Krausz Tamás (szerk.), Budapest, Magyar Ruszisztikai Intézet, 2006, 90-94, 235-241. o.

Magyar és orosz nyelven.

1235. Szita Szabolcs: A zsidóság kitaszítása Magyarországon a német megszállás idején, in 1100 éves együttélés. A magyar és magyarországi zsidóság a haza és a fejlődés szolgálatában. Püspöki Nagy Péter (szerk.), Budapest, Magyarországi Holocaust Emlékalapítvány, 2001, 205-215. o.

1236. Tilkovszky Lóránt: Egy tragikus évtized a magyarországi németiség és zsidóság történetének összefüggéseiből (1938-1948), in Gáti Imre – Huszár Zoltán (szerk.): Szöveggyűjtemény III Források és tanulmányok a társadalomtudományi tantárgyak

tanulmányázásához. Pécs, Janus Pannonius Tudományegyetem, „Tanorg” Oktatási Központ, 1996, 420-432. o.

1237. Tilkovszky Lóránt: Korlátozástól a kiirtásig, in KCs, 160-164. o.
A magyarországi holokauszt előzményei.

1238. Tóth Sándor: A megszállás előkészítése és végrehajtása, in VGy, 41-53. o.

1239. Tóth Gábor: „Az eltávolítás haladéktalanul végrehajtandó.” Deportálások Kárpátalján a második világháború idején. Budapest, EÖKIK, 2008, 440.

1240. Trimiși în camerele de gazare. Soarta evreilor din Transilvania de Nord aflată sub dominația horthystă (mai-iunie 1944), in Martinul evreilor din România, 1940-1944. Documente și mărturii. Bukarest, Editura Hasefer, 1991, 245-290. o.

[Gázkamrába küldve. Az észak-erdélyi zsidóság sorsa a horthysta uralom alatt (1944. május-június).]

1241. Ungváry Krisztián: Holokauszt, népirtás és a megszálló alakulatok, in Évkönyv 2004 (XII). Magyarország a jelenkorban 2004. Rainer M. János – Ständeisky Éva (szerk.), Budapest, 1956-os Intézet, 2004, 9-29. o.

A magyar megszálló erők és a német egységek közötti együttműködést részletezi az ukrainai vérengzéseket vizsgáló bizottságban, 1941-42-ben.

1242. Ungváry, Krisztián: Deportation, Population Exchange and Certain Aspects of the Holocaust, in JM-HE, 86-101. o.

[Deportálás, lakosságcsere és a holokauszt bizonyos kérdései.]

Összehasonlítja a holokauszt idején történt deportálásokat más kitelepítési tervekkel, beleértve az ún. Madagaszkár-tervet. A magyar változatot lásd: JM-HH, 84-99. o.

1243. Ungváry, Krisztián: Kriegsschauplatz Ungarn, in Das Deutsche Reich und der zweite Weltkrieg. 8. kötet, Die Ostfront 1943/44. Der Krieg an der Ostfront und an den Nebenfronten. Im Auftrag des Militärhistorischen Forschungsamtes, Karl-Heinz Frieser (szerk.), München, DVA, 2007, 849-960. o.

[A magyarországi hadszíntér.]

Feldolgozza az 1944-45-ös hadműveleteket és politikai eseményeket, beleértve a holokausztot, kiemelve a magyar végrehajtók felelősségét és a tömeges vagyonrablást, amelyet a magyar szervek és állampolgárok követtek el.

1244. Ungváry Krisztián – Tamási Miklós: Budapest 1945. Budapest, Corvina, 2006, 152 o., illusztr.

Bemutatja, többek között, a budapesti zsidóüldözéseket, a gettón belül uralkodó állapotokat és az exhumálásokat.

1245. Vadász Ferenc: A véres huszadik. Budapest, Budakönyvek, 1998, 284 o.

Az ismert újságíró önéletrajzi visszatekintése, egyebek mellett a holokausztra.

1246. Vago, Bela (szerk.): Hevrá umediná beárcot derom-mizráh Éropá báméá háeszrim. Jeruzsálem, Hebrew University, 1971, 8 + 116 o.

[Társadalom és állam a 20. századi Kelet-Európában.]

Elismert szakértő tanulmánya, többek között Horthy zsidóellenes politikájáról.

1247. Vago, Bela: The Attitude Toward the Jews as a Criterion of the Left-Right Concept, in Vago, Bela – Mosse, George L. (szerk.): Jews and Non-Jews in Eastern Europe, 1918-1945 New York, John Wiley, 1974, 21-49.o.

[A zsidók iránti attitűd, bal- és jobboldali fogalom ismérveként.]

1248. Vago Rafael – Frojimovics Kinga: A holokauszt Magyarországon, in Hágár országa. A magyarországi zsidóság – történelem, közösség, kultúra. Szalai Anna (szerk.), Budapest, Antall József Alapítvány–Kossuth Kiadó, 2009, 265-275. o.

1249. Vago, Raphael: The Holocaust of Hungarian Jewry, in In the Land of Hagar. The Jews of Hungary: History; Society and Culture. Szalai, Anna (szerk.), Tei-Aviv, Beth Hatefutsot, 2002, 265-275. o.

[A magyar zsidóság holokausztja.]

1250. Varga, László: Jewish Fate in Hungary, in Simon Wiesenthal Center Annual. 2 kötet, New York, 1985, 221-229. o.

[Zsidósors Magyarországon.]

1251. Varga László: Az „Endlösung”. Német szándékok, magyar kivitelezés, in Történelem és emlékezés. Krausz Tamás (szerk.), Budapest, Magyar Ruszisztikai Intézet, 2006, 67-85. o.

Orosz szöveg: 205-228. o. Megjelent az Élet és Irodalom (Budapest) 2005. december 15-i számában is.

1252. Vargyai Gyula: „Így döntöttek..in VGy, 7-20. o.

A Magyarország megszállásáról szóló német döntés.

1253. Vargyai Gyula: Káosszal enyhített, anarchiával súlyosbított rémuralom, in VGy, 107-122. o.

A nyilas érával foglalkozó írás.

1254. Vargyai Gyula: A megszállt ország politikai rendszere, in VGy, 66-79. o.

1255. Vrba, Rudolf: Preparations for the Holocaust in Hungary: An Eyewitness Account, in RB-PA, 227-283. o.

[A magyarországi holokauszt előkészítése: egy szemtanú beszámolója.]

Ugyancsak fellelhető: RB-SM, 55-101. o. A zsidók Auschwitz-Birkenauban véghezvitt kiirtására összpontosít.

1256. Vrba, Rudolf: Die missachtete Warnung. München, Oldenbourg, 1996, 24 o.

[A mellőzött figyelmeztetés.]

Beszámoló az Auschwitzból menekült szerzőtől, aki Alfred Wetzlerrel együtt készítette el az Auschwitz-jelentést.

1257. Wiesel, Elie: Introduction, in RB-BV,xi-xv. o.

[Bevezetés.]

Az írás bemutatja, hogyan bukott meg a világ abban, hogy nem mentette meg a zsidókat Magyarországon a holokauszt idején.

1258. Zinner Tibor: Az ébredők fénykora, 1919-1923. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1989, 191 o.
Az Ébredő Magyarok Szövetsége elnevezésű ultranacionalista és antiszemita csoport története.

1259. Zsadányi Oszkár: A magyarországi zsidóság tragédiája, in Gáti Ödön (szerk.): Mementó. Magyarország 1944. Budapest, Kossuth, 1975, 29-62. o.
Rövid áttekintés.

* * *

1260. Autour de la déportation des Juifs de Hongrie. Le Monde Juif, Párizs, 4(1949. március)/17, 15-17. o.
[A magyar zsidók deportálásáról.]

1261. Bächer Iván: Csendőrség és túlkapások. Népszabadság, Budapest, 2009. április 11.
A magyar csendőrség tagjai által elkövetett atrocitások rövid áttekintése.

1262. Bokor Péter: Egy naiv ember bársonyszékben. Valóság, Budapest, 1981/10, 53-74. o.
Terjedelmes interjú Mester Miklóssal, az Állami Oktatási Minisztérium egykori titkárával. Bepillantás a Sztójay-kormányban a magyarországi zsidókérdés megoldására tett speciális javaslatába.

1263. Braham, Randolph L.: The Holocaust in Hungary: An Historical Interpretation of the Role of the Hungarian Radical Right. Societas, Oshkosh, WI, II(1972. nyár)/3, 195-220. o.
[A holokauszt Magyarországon: történelmi interpretáció a magyar radikális jobboldal szerepéről.]

1264. Braham, Randolph L.: Hungarian Jewry: An Historical Retrospect. Journal of Central European Affairs, Boulder, CO, 20(1960. április)/1, 3-23. o.
[A magyar zsidóság: történelmi visszatekintés.]

1265. Cohen, Asher: Continuity in Change: Hungary, 19 March 1944. Jewish Social Studies, XLVI(1984. tavasz)/2, 131-144. o.
[Folyamatosság a változásban: Magyarország, 1944. március 19.]

1266. Czettler, Antal: Miklós Kállay's Attempts to Preserve Hungary's Independence. The Hungarian Quarterly, Budapest, 41(2000. ősz)/159, 88-103. o.
[Kállay Miklós kísérlete Magyarország függetlenségének megőrzésére.]
Kállay politikájának áttekintése, benne: hogyan védte a zsidókat, okolta a nyugati hatalmakat általában meg az Egyesült Államokat részben, Kállai nacionalista, bolsevikellenes céljainak bukása.

1267. Deák, István: Could the Hungarian Jews Have Survived? The New York Review of Books, New York, 29(1982. február 4.)/1, 24-27. o.
[Túlélhették volna a magyar zsidók?]
Randolph L. Braham The Politics of Genocide c. munkájának áttekintése; bepillantás a magyar zsidóság tragédiájába a második világháború idején.

- 1268.** Deák, István: Mindless Efficacy. The Hungarian Quarterly, Budapest, (2008. tél), 71-81. o.
[Esztelen hathatóság.]
Átfogó tanulmány a magyarországi holokausztról, A magyarországi holokauszt földrajzi enciklopédiájáról írt recenzió keretében.
- 1269.** Deák, István: Holocaust und ethnische Säuberungen. Europäische Rundschau, Bécs, 27(1999)/4, 81-94. o.
[Holokauszt és etnikai tisztogatás.]
Magyar verzió: Holokauszt és etnikai tisztogatás. Kisebbségkutatás, Budapest, 9(2000)/3.
- 1270.** Deák, István: The Holocaust in Hungary. The Hungarian Quarterly, Budapest, 45(2004)/176, 50-70. o.
[A holokauszt Magyarországon.]
- 1271.** Erez, Cvi: Széfer ál redifot hájehudim beHungárjá. Yalkut Moreshet, Tel- Aviv, 5(1967. július)/7, 136-143. o.
[Könyv a magyarországi zsidóüldözésről]
Livia Rothkirchen The Development of Antisemitism and the Persecution of the Jews in Hungary During the Years 1920-1945 (Az antiszemitizmus fejlődése és a zsidók üldözése Magyarországon 1920-1945 között) c. tanulmányának ismertetése, amely Moshe Sanbar (Sandberg) The Endless Year (1966) c. könyvének bevezetőjeként jelent meg.
- 1272.** Erez, Zvi: Mikor és hogyan kerültek az auschwitz-i jegyzőkönyvek Budapestre? Remény; Tel-Aviv, (1988. május 15.)/5, 17-23. o.
- 1273.** Erez, Zvi: Hungary – Six Days in July 1944. Holocaust and Genocide Studies, Oxford, 3(1988)/1, 37-53. o.
[Magyarország – hat nap 1944 júliusában.]
- 1274.** Erez, Zvi: Why Were the Jews of Budapest Not Expelled in August 1944? Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, 2(2004), 9-39. o.
[Miért nem lettek kitelepítve a budapesti zsidók 1944 augusztusában?]
- 1275.** Ezerkétszáz pengőt fizettek Sztójayék a németeknek egy-egy deportált elhurcolásáért. Világosság, Budapest, 1945. augusztus 28.
- 1276.** Glatz Ferenc: Kiűzetés, deportálás, kitelepítés. A kirekesztés magyarországi történetéből, 1938-1953. História, Budapest, (2006)/4, 3-5., 26. o.
- 1277.** Gosztonyi Péter: Lakatos Géza beszámolója miniszterelnöki tevékenységéről. Új Látóhatár, München, (1970)/5, 440-458. o.
- 1278.** György Ferenc: Három hónapig élt önkéntes sírjában egy tizenegy tagú család. Világ, Budapest, 1947. június 22.
A periodika öt cikkből álló, június 27-én befejezett sorozatának első része.

1279. Heller, Ágnes: The Chronicler of the Holocaust. The Hungarian Quarterly, Budapest, 39(1998. ősz), 130-136. o.

[A holokauszt krónikása.]

Randolph L. Brahm A népiítés politikája c. munkájának magyar változatáról szóló írás.

1280. Hernádi Miklós: Egy kutatás terve. A gyakosság retorikája: náci kommunikáció és annak zsidó recepciója a holokauszt előtt és után. Kritika, Budapest, 33(2004. május), 26-29. o.

1281. Holzträger, Hans: Judenverfolgung in Ungarn 1941-1944: Gewaltmassnahmen gegen Juden im Spiegel der ungarndeutsche Presse. Tribüne, Frankfurt am Main, 70(1979), 94-107. o.

[Zsidóüldözés Magyarországon 1941-1944: erőszakos intézkedések a zsidók ellen a magyarországi német sajtó tükrében.]

1282. Juhász Gyula: A barbár korhullám. A magyar szellemi élet és a zsidókérdés a második világháború előtt és alatt, 1938-1944. Új írás, Budapest, (1984)/7, 68-72. o.

1283. Juhász Gyula: A magyar társadalom a második világháborúban. Magyar Tudomány, Budapest, (1992)/4, 385-399. o.

A zsidókérdésre és a zsidóellenes törvényekre adott magyar társadalmi reakcióról szóló előadások szövege.

1284. Kádár Gábor – Vági Zoltán: „Emberek voltak.” A cseh polgári lakosság és a magyar deportáltak viszonya eddig publikálatlan dokumentumok tükrében. Bohémia, Budapest, (1997) 13-4, 34-35. o.

A túlélők vallomásain alapuló valós összegzés.

1285. Kádár Gábor – Vági Zoltán: A magyar Holokauszt sajátos vonásai. História, Budapest, 22(2000)/3, 24-28. o.

1286. Kádár Gábor – Vági Zoltán: Rendvédelmi szervek és zsidók Magyarországon, 1944-1945. História, Budapest, (1998)/8, 18-21. o.

Rövid beszámoló néhány csendő és rendő pozitív magatartásáról, ahogyan arra a túlélők emlékeznek.

1287. Kádár Gábor – Vági Zoltán: A Höss-akció. A magyar zsidók megsemmisítése Auschwitz-Birkenauban. História, Budapest, (2003)/1, 19-23. o.

1288. Kádár Gábor – Vági Zoltán: Magyarok Auschwitzban. Holocaust Füzetek, Budapest, (1999)/12, 92-123. o.

Tartalmazza két túlélő vallomását, kiterjedt lábjegyzetekkel.

1289. Kádár, Gábor – Vági, Zoltán: Rationality or Irrationality? The Annihilation of Hungarian Jews. The Hungarian Quarterly, Budapest, 45(2004. nyár)/174, 32-54. o.

[Racionalitás vagy irracionalitás? A magyar zsidók elpusztítása.]

1290. Kádár Gábor – Vági Zoltán: Rendvédelmi szervek és zsidók Magyarországon, 1944-1945. História, Budapest, (1998)/8, 18-21. o.

- 1291.** Karády Viktor: A magyar zsidóság helyzete az antiszemita törvények idején. Medvetánc, Budapest, (1985)/2-3, 41-90. o.
- 1292.** Karsai Elek: Egy gyászos évforduló. A deportálások kezdete. Élet és Tudomány; Budapest, 19(1964)/20, 946-951. o.
A deportálásra vonatkozó rendeletek és dokumentumok.
- 1293.** Karsai László: A magyar Holocaust utolsó szakasza. A Szálasi-rendszer és a zsidók. Partes Populorum Minores Alienigenae, Szombathely, (1994)/1, 5-30. o.
- 1294.** Karsai László: 1944 márciusa. Élet és Irodalom, Budapest, 2006. február 24.
A Magyarország német megszállását megelőző és követő események áttekintése.
- 1295.** Karsai László: Horthy és a Baky-puccs. Élet és Irodalom, Budapest, 42(1998)/20, 6. o.
Ifj. Koszorús Ferencel és Gosztorny Péterrel folytatott vita Koszorús Ferenc örnagynak a budapesti zsidók megmentésében játszott állítólagos szerepéről.
- 1296.** Király András: A magyar Holocaustról. Korunk, Kolozsvár, (1991)/8, 1046-1047. o.
Tanulmány Randolph L. Braham A magyar Holocaust c. munkájáról.
- 1297.** Komoróczy Géza: Holocaust. Mozgó Világ, Budapest, (1999)/9, 23-39.
Áttekintés.
- 1298.** Ifj. Koszorús Ferenc: Koszorús páncélosai: A tények és a legenda. Élet és Irodalom, Budapest, 42(1998)/18, 4. o.
Azt állítja, hogy az 1944. júliusi Baky-puccs meghiúsításával édesapja Budapest zsidóságát is megmentette.
- 1299.** Kovács, András: Could Genocide Have Been Averted? Budapest Review of Books, Budapest, 1(1991)/1, 20-24. o.
[El lehetett volna háritani a népirtást?]
Randolph L. Braham The Politics of Genocide. The Holocaust in Hungary c. munkájáról szóló esszé.
- 1300.** Kovács András: Az ijesztő végkövetkeztetés. A magyar Holocaustról. Budapesti Könyvszemle, (1990)/1, 79-80. o.
- 1301.** Kovács, András: La question juive dans la Hongrie contemporaine. Actes de la Recherche en Sciences Sociales, Párizs, (1985. március)/56, 45- 57. o.
[A zsidókérdés a korabeli Magyarországon.]
- 1302.** Kovács, András: Der ungarische Holocaust. Reflexionen über Randolph L. Brahams Werk. Europäische Rundschau, Bécs, 23(1995)/3, 91-100. o.
[A magyar holokaust. Reflexiók Randolph L. Braham munkájáról.]
- 1303.** Kremniczky Gábor: Jelentés 1944-ből. (Dokumentum a Magyar Zsidó Levéltár Pásztor-hagyatékából.) Kritika, Budapest, (1988)/12, 22-24. o.
Horváth István beszámolójának szövege, amely 1944. június 29-én készült, a propaganda irányának folytatásáról.

1304. La drame atroce du judaïsme hongrois. La Revue Juive, Párizs, 1945. október, 315-319. o.

[A magyar zsidóság rettenetes tragédiája.]

1305. Langelbahn, Leah: Násim jehudijot meHungárjá beAuschwitz-Birkenau be-1944. Haghighy, Izrael, (1999), 93-118. o.

[Magyar zsidó nők Auschwitz-Birkenauban, 1944-ben.]

1306. Lustig, Oliver: Denaturări și falsificări care jignesc și profanează memoria victimelor terorii horthyste. Magazin Istoric, Bukarest, (1987)/5, 68-80. o.

[A Horthy-terror áldozatainak emlékét sértő és gyalázó torzítások és hamisítások.] Angol változata megtalálható: Romania. Pages of History. Bukarest, 12(1997)/3, 224-248. o. Kritikai elemzése a Köpeczi Béla által szerkesztett, háromkötetes Erdély története (Budapest, Akadémiai Kiadó, 1986) c. könyvnek, középpontjában a magyar felelősség a zsidók üldözéséért az észak-erdélyi területen.

1307. Mátrai Sándor: Fellebben a függöny a miniszterelnökség titkairól. Demokrácia, Budapest, 1945. július 22.

Az első cikksorozat, amely Zánkay Péter emlékezése alapján készült, azokról az eseményekről, amelyek a miniszterelnöki irodában zajlottak le, Kállay Miklóstól Szöllősi Jenőig; sok értékes adata vonatkozik a zsidókérdésre.

1308. Mátrai Sándor: Sztójay Döme első minisztertanácsának lefolyása 1944. március 31-én. Képes Figyelő, Budapest, 1946. január 5.

1309. Milch Erik, a német Luftwaffe helyettes parancsnoka, komáromi zsidó családból származott. Képes Figyelő, Budapest, 1949. március 26.

Az írás állítja, hogy Milch unokatestvére a komáromi zsidó hitközség vezetője volt, és deportálták.

1310. Molnár Judit: A m. kir. csendőrség 1944-ben. Remény, Budapest, 2000/1, 33-37. o.

Annak bemutatása, hogy miért számított az Eichmann-féle Sonderkommando a csendőrség támogatására.

1311. Molnár Judit: A magyar királyi csendőrség és a holokauszt. Hadtörténelmi Közlemények, Budapest, 117(2004)/3, 927-946. o.

1312. Palásthy Irén színművésznőt amerikai állampolgársága ellenére elhurcolták és kirabolták. Népbírósaági Közlöny; Budapest, 1947. január 23.

A cselekmények Endre László engedélyével történtek.

1313. Palásti László: Perdöntő minisztertanácsi jegyzőkönyvek a deportálásról, 1944.június 6-ról és 21-ről. Képes Figyelő Budapest, 1946. március 9.

Arnóthy-Jungerth Mihály jelentése alapján.

1314. Pető Andrea: Az elfelejtett eső nyomában. A magyarországi zsidó kényszermunkások és kényszermunkásnők története Alsó-Ausztriában. Múltunk, Budapest, 51 (2006)/3, 183-188. o.

- 1315.** Pók Attila: Bűnbakkeresés a 20. századi Magyarországon. História, Budapest, (2007)/7, 1-4. o.
- 1316.** r. s.: Adalékok a gyűlölet történetéhez. Új Élet, Budapest, 1945. december 4.
Elsősorban a kivételes helyzetben lévő zsidókkal foglalkozó írás.
- 1317.** Rácz András: Auschwitz-Birkenau bombázásának katonai lehetőségei. Hadtörténelmi Közlemények, Budapest, 117(2004)/3, 947-983. o.
- 1318.** Reuveni, Sari: Hásoá veháhácálá beHungárjá báhisztorjográfjá háHungárit. Bisevil Házikáron, Jeruzsálem, (1999. szeptember-október)/34, 52- 57. o.
[A holokauszt és a mentés a magyar historiográfiában.]
- 1319.** Reuveni, Sari: Mislohim meuhárim verákávit meHungárjá leAuschwitz. Yalkuth Moreshet, Tel-Aviv, (1985. május)/39, 123-134. o.
[Későbbi transzportok és vonatok Magyarországról Auschwitzba.]
Az 1944. július elején véget érő tömeges deportálások utáni, szórványos deportálásokról szóló írás.
- 1320.** Romanescu, Gheorghe: Ostaşul român n-ar putea săvârşi asemenea orori! Almanah România Mare, Bukarest, 1992, 294-297. o.
[A román katonák nem követtek volna el ilyen rémtetteket!]
A magyarok által Észak-Erdélyben végrehajtott zsidóellenes atrocitásokról.
- 1321.** Rozsnyói Ágnes: A nyilaskeresztesek útja a Szálasi-puccsig. Történelemtanári Füzetek, Budapest, 4(1994), 1-32. o.
- 1322.** Sarusi Kiss Béla: „Zsidómentesen, újjászületve...”; Őrségváltás a magyar labdarúgásban, 1939-1944. Múlt és Jövő, Budapest, (2004)/3, 77-96. o.
- 1323.** Scheiber Mirjám: A budapesti „Bíró Dániel” orth. zsidó kórház tragikus története. Holocaust Füzetek, Budapest, 7(1997), 9-44. o.
Személyes vallomással kiegészített áttekintés a vádlottak elleni bírósági eljárásról; mártírok nevének listája.
- 1324.** Scheiber Sándor: Zsidó könyvek sorsa Magyarországon a német megszállás idején. Magyar Könyvszemle, Budapest, 86(1970)/3, 233-235. o.
- 1325.** Simion, Aurica: Regimul de ocupaţie horthyst în partea de nord-vest a României. Politica faţă de populaţiile nemaghiare. Anale de Istorie, Bukarest, 31(1985)/1, 71-87. o.
[A Horthy-megszállás rendszere Románia északnyugati területén. A nem magyar lakosokkal szembeni politika.]
A könyv központi témája a románok és a zsidók üldözése Észak-Erdélyben.
- 1326.** Sipos Péter: Horthy Miklós és Magyarország német megszállása. História, Budapest, (1994)/4, 23-24. o.

- 1327.** Sipos Péter: Egy régi legenda „újralfedezése”. *História*, Budapest, (2006)/3, 32-33. o.
Azt állítja, hogy nem Gerhard Schmidhuber tábornoknak, hanem Pfeffer-Wildenbruch tábornoknak köszönhető a budapesti gettó megmenekülése.
- 1328.** Strassl, Harald – Vosko, Wolfgang: Die Reichsschutzstellung. Holocaust Füzetek, Budapest, 11(1999), 61-80. o.
[A birodalmi védőállás.]
Többek között foglalkozik a magyar zsidóknak a nyugat-magyarországi és a birodalmi erőrendszer munkálataira történő felhasználásával.
- 1329.** Strausz Imre: Egy zsidó kórház 1944-ben. *Múlt és Jövő*, Budapest, (1994)/4, 48-60. o.
A holokauszt idején működő zsidókórházakat tárgyaló mű.
- 1330.** Szegő Zsuzsa: Siófok 1919 és 1946. Haladás, Budapest, 1946. május 16.
Annak leírása, hogyan tervezte Endre és Baky a zsidók deportálását a Dunántúl déli részéről a helyi főispánnal és alispánnal együtt.
- 1331.** Szinai Miklós: „...egy régi jó barátunk ...egyesült egy másik régi jó barátunkkal...” Az Anschluss és a Horthy-rendszer. *Magyar Tudomány*, Budapest, (1998)/10, 1168-1182. o.
- 1332.** Szinai Miklós: Kállay Miklós politikája és a Holocaust. *Magyar Tudomány*, Budapest, (1992)/1, 111-117. o.
Dokumentált beszámoló.
- 1333.** Szita Szabolcs: A bűn hátttere. Remény, Budapest, (1999. március-április), 69-83. o.
1945 nyarán Dálnoki Miklós Béla tábornok, a fegyverszünet utáni ideiglenes kormány vezetője összegzi a német megszállás eseményeit. A jegyzetekkel ellátott szöveghez Szita írt bevezetőt.
- 1334.** Szita Szabolcs: Az 1944-1945. évi erődítési kényszermunka áldozatai Nyugat-Magyarországon. Holocaust Füzetek, Budapest, (1996)/6, 7-12. o.
- 1335.** Szita Szabolcs: Az 1944. novemberi budapesti deportálások történetéhez, *Információs Szemle*, Budapest, (1988)/2, 88-103.o.
- 1336.** Szita Szabolcs: A hegyeshalmi gyalogmenet. Műhely, Győr, 12(1989)/6, 52-59. o.
- 1337.** Szita Szabolcs: A strasshofi rejtély nyomában. *Magyar Nemzet*, Budapest, (1991)/321, 10.
- 1338.** Szita Szabolcs: Terror a hungarista államban. *História*, Budapest, (1994)/9-10, 54-56. o.
A nyilas érával foglalkozó írás.
- 1339.** Szita, Szabolcs: Die Todesmarche der Budapester Juden im November 1944 nach Hegyeshalom-Nickelsdorf. *Zeitgeschichte*, Bécs, 22(1995. március-április)/3-4, 124-137. o.
[A budapesti zsidók halálmenete 1944 novemberében Hegyeshalom-Nickelsdorfba.]

1340. Szita, Szabolcs: Ungarische Zwangsarbeiter und Flüchtlinge in Niederösterreich, 1945. Studien und Forschungen aus dem Niederösterreichischen Institut für Landeskunde, Bécs, 1996, 34-39. o.

[Magyar kényszermunkások és szökevények Alsó-Ausztriában, 1945.]

1341. Szita, Szabolcs: Ungarische Zwangsarbeiter in Niederösterreich (Niederdonau), 1944-1945. Unsere Heimat, Bécs, 63(1992)/1, 31-50. o.

[Magyar kényszermunkások Alsó-Ausztriában (Alsó-Duna térsége).]

1342. Szita, Szabolcs: Ungarische Zwangsarbeit im Waldviertel, 1944-1945. Das Waldviertel, 42[53] (1993)/4, 309-334. o.

[Magyar kényszermunka Waldviertelben.]

1343. Szita Szabolcs: A zsidók üldözése és mentése a német megszállástól a vidéki deportálásig. Valóság Budapest, 37(1994)/5, 13-31. o.

1344. Szita Szabolcs (összeáll.): Az 1944-1945. évi deportáció, a nyugat-magyarországi erődítő kényszermunka áldozatai. Holocaust Füzetek, Budapest, (1996)6, 1-106. o.

Dokumentumok azokról, akik Ágfalván, Balfon, Cinfalván, Csornán, Dunaszegen, Fertőrákoson, Győrött, Harkán, Hidegségen, Hörschingben, Kapuváron, Kópházán, Kőszegen, Lesvárpusztán, Mosonmagyaróváron, Nagycenken, Némedövön, Pokolfalun, Pozsonyligetújfalun, Sopronban, Sopronbánfalván, Sopronkeresztúron, Szentgotthárdon és Szombathelyen veszítették életüket, illetve ezen helységekben temették el.

1345. Szita Szabolcs: A Gestapo Magyarországon a német megszállás után. Múltunk, Budapest, 46(2001)/1, 59-105. o.

1346. Szita Szabolcs: A Gestapo terrorja és rablásai Magyarországon. Holocaust Füzetek, Budapest, 8(2003)/16, 38-70. o.

1347. Szita Szabolcs: Magyarország német megszállása: Az első hetek. Barátság, Budapest, 11(2004. április 15.)/2, 4243-4245. o.

1348. Szita Szabolcs: Az SS-embervásár. A magyar zsidók családi és tartózkodási táborai. Holocaust Füzetek, Budapest, 7(2002)/15, 5-68. o.

A strasshofi transzportokkal, illetve a gmündi, felixdorfi és lichtenwörthi lágerekbe hurcolt zsidók sorsával foglalkozik.

1349. Tilkovszky Lóránt: Az Anschluss és következményei Magyarországon. Holocaust Füzetek, Budapest, (1999)/12, 32-42. o.

1350. Ungar, André: Hungarian Memories. Jewish Spectator, New York, 1959. június, 10-14. o; 1959. október, 21-24. o

[Magyar emlékek.]

Rövid beszámoló a magyar zsidóság elpusztításáról, kiemelve az Auschwitzban elpusztult zsidókat.

- 1351.** Ungheanu, M.: Un ceas al istoriei dat înapoi. Almanah Luceafărul, Bukarest, 1987, 183-214. o.
[Egy történelmi óra visszaállítása.]
A Teroarea horthysto'fascistă in nord-vestul României, septembrie 1940 –octombrie 1944 (Horthy fasiszta terrorja Északnyugat-Romániában, 1940. szeptember-1944.október) c. magyarellenes könyv ismertetése
- 1352.** Ungváry Krisztián: Hinni és tudni – a magyar vezetés és a deportálások Élet és Irodalom, Budapest, 42(1998)/20, 6. o.
- 1353.** Ungváry Krisztián: A pesti gettó megmenekülése, 1945. Aki a lelkiismeretére hallgatott: Gerhard Schmidhuber német tábornok. História, Budapest, (2006)/3, 30-31.o.
Azt állítja, hogy a tábornok meggátolta a gettó elpusztítását.
- 1354.** Vági Zoltán: Az elfelejtett négyszázezer. Népszabadság, Budapest, 2000.
A magyar zsidók megsemmisítéséről Auschwitzban.
- 1355.** Vámos, Péter: „Home Afar”: The Life of Central European Jewish Refugees in Shanghai During World War II. Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae, Budapest, 57(2004)/1, 55-70. o.
[„Home Afar”: Közép-európai zsidó menekültek élete Sanghajban, a második világháború idején.]
- 1356.** Varga László: Mit akartak a németek? Élet és Irodalom, Budapest, 50(2006. március 10.).
Viszontválasz Karsai László 1944 márciusa c. cikkéhez (lásd 1294.tétel).
- 1357.** Vargyai, Gyula: The Ninth Circle of Heil: The Siege of Budapest, December 24, 1944 - February 13, 1945. New Hungarian Quarterly; Budapest, 35(1994- tél), 90-97. o.
[A pokol kilencedik köre: Budapest ostroma, 1944. december 24.-1945. február 13.]
- 1358.** Vásárhelyi Ferenc: Klein őrmester úr. Képes Figyelő, Budapest, 1946. augusztus 10.
Klein Fülöp deportálása és halála, aki a zsidóellenes intézkedések hatálya alá tartozott, annak ellenére, hogy a legmagasabb katonai kitüntetésekkel rendelkezett.
- 1359.** Vincze László: „Búcsú” Kassán. Holocaust Füzetek, Budapest, (1993)/3, 24-28. o.
Néhány adattal szolgál a magyarok által az SS-nek átadott deportálóvonatok átvételéről.
- 1360.** Zsolt Béla: A bankár dollárhagyatéka. Haladás, Budapest, 1948. szeptember 2.
Egry Aurél zsidó bankár története.

MÁRTÍRKÖNYVEK

1361. Abraham, Zvi Jacob: Lektorot hájáhádut biTránszilvánjá. New York, A. Lemberger, 1951, 256 o.

[Az erdélyi zsidóság történelme.]

A szerző a romániai Torda (Turda) rabbija volt, részletezi a besszarábiai, a bukovinai és az erdélyi zsidó települések és városok életét és felbomlását. Számos vallási vezető életrajzát tartalmazza.

1362. Abelesz, Cvi – Herzl, Yehuda: Széfer zihronot mikehilát hákodes Vác. Izrael, magánkiadás, 1987, 80 o., illusztr.

[Emlékkönyv Vác szent közösségéről.]

Héber és magyar nyelvű szöveggel.

1363. Baia-Mare. Nagybánya és vidéke mártírjainak emlékkönyve. Naftali Stern (szerk.), Bnei Brak, magánkiadás, [1979], 245 + 164 o. (Magyar és héber nyelvű), stencil.

Tartalmaz beszámolókat Nagysomkút és Kápolnokmonostor zsidó közösségeiről is.

1364. Bălaș, Radu – Kocsis, Francisko: 370 de zile de teroare. Târgu-Mureș, Fundatia Cronos, 2003, 368 o.

[370 napnyi terror.]

A marosvásárhelyi zsidóság sorsát a holokauszt idején tíz helyi túlélő ismerteti. A kötet csaknem 5000 helyi deportált nevét közli.

1365. Béjt széfer mámláhti-dáti „Siló”... mánciáh et kehilát hákodes Szombathely umehoz Vas seniszipu básoá ál Kidus hásém bisenát 1945. Hadera, Béjt Széfer Siló, 1969, 20 o.

[A Siló Nemzeti Vallásos Iskola megemlékezése Szombathely és Vas megye szent közösségéről, amely 1944-ben, a holokauszt során pusztult el, az Úr nevének szentségére.]

1366. Chust and Vicinity. A Memorial Book of the Community: Izrael, The Organization of Chust and Vicinity, 2002, 1043 o., illusztr.

[Huszt és környéke. A közösség emlékkönyve.]

Kétkötetes munka a huszti zsidó közösségről, amely a holokauszt idején Magyarországhoz tartozott.

1367. Cohen, Jozsef – Grünfeld, Herman – Meron, Tzvi (szerk.): Emlékkönyv. Nagybánya és környéke zsidóságának tragédiájáról. Herzlia, Irgun Yotzey Baia Mare-Nagybánya, 1996, 276 + 176 o.

Magyar és héber nyelvű munka, amely a nagybányai, a felsőbányái, a nagysomkúti és a kápolnokmonostori zsidók tragédiájára összpontosít.

1368. Davidovits, Manashe Simha – Barabas, George: Széfer zikáron sel kehilát Újhely (Sátoraljaújhely). Ramat Hásáron, Friedmann, 2003, 176 + 155 + 106 + 88 o.

[Újhely (Sátoraljaújhely) zsidó közösségének emlékkönyve.]

Héber, magyar és angol nyelven. A mártírok listáját is tartalmazza.

1369. Dicker, Herman: *Piety and Perseverance, Jews From the Carpathian Mountains*. New York, Sepher-Hermon Press, 1981, 226 o.

[Jámborság és kitartás, zsidók a Kárpátok hegyeiből.]

Történelmi-kulturális beszámoló a kárpátaljai Bereg, Máramaros, Ugocsa és Ung megye zsidó közösségeiről, beleértve Beregszász, Huszt, Kőrösmező, Munkács, Máramarossziget és Ungvár városokat is. A holokauszttal és a háborút követő évekkel kapcsolatosan lásd: 77-105. o.

1370. Eden (Einczig), Joseph: *The Jews of Kaszony, Subcarpathia*. New York, magánkiadás, 1988, 131 o., illusztr.

[Kaszonyi zsidók, Kárpátalja.]

Túlélők beszámolóit, rövid életrajzokat a helyi zsidó közösség vezetőiről, valamint mártír- és túlélőlistákat tartalmaz.

1371. Egri zsidók. Arthur Ehrenfeld és mások (szerk.), Jeruzsálem, Egri Zsidók Emlékbizottsága, 1975, 100 + 64 o.

Héber címe: *Yehudi Erdau*. Történelmi áttekintést tartalmaz, külön fejezetben tárgyalva a holokausztot. A mártírlisták a függelékben találhatók. Magyar és héber nyelvű.

1372. Ehrlich, Yisrael Halevi: *Széfer Sául bejád hásém, Toldot vezihronot sel Rábénu Sául Brach...* Im divréj jeméj Kashau, zihronot hávréj kehildt Kashau. Netánjá, magánkiadás, 1976, 15 + 311 + 69 o.

[Saul könyve Isten kezében. Saul Brach rabbi krónikája és emléke. A kassai zsidóság történetével és egyéni visszaemlékezésekkel a közösségi életéről.]

1373. Ehrman, Aaron: *A Short Story of the Jewish Communities of Královsky Chlmec – Királyhelmece and the Bodrog District*. B'nei B'rak, Lipe Friedmann, 1997, 122 + 50 o., illusztr.

[Királyhelmece és a Bodrog-vidék zsidóságának rövid története.]

Tartalmaz néhány adatot, köztük mártírlistákat a következő zsidó közösségekről: Agcsernyő, Bacska, Bély, Boly, Bodrogszerdahely, Bodrogkeresztúr, Bodzaújlak, Cigánd, Kövesd, Lelesz, Perbenik, Pátföld, Polany, Szomotor, Szentes, Tárkány, Zemplénagárd és Zétény. Magyar és héber nyelven.

1374. Emlékezz. Emlékkönyv a pécs-baranyai zsidóság deportálásának 50. évfordulójára. Pécs, Pécsi Izraelita Hitközség, 1994, 226 o., illusztr.

Garai András, Krassó Sándor, Ormos Mária, Sándor (Rosenberg) Ernő, Schweitzer Gábor, Szita Szabolcs, Vargha Dezső és Wichterné Stellner Éva tanulmányait tartalmazza.

1375. Emlékezz. Székesfehérvár és környéke zsidósága. Eliezer Evén (Köves) – Benjámin Ravid (Lánczos) (szerk.), Jeruzsálem, Shem, 1997, 131 + 247 o., illusztr.

Dokumentált áttekintés angol, héber és magyar nyelven. Mártírlistákat tartalmaz a következő települések közösségeiről: Alap, Alcsút-Tabajd, Baracska, Bicske, Cece, Csákvár, Csór, Etyek, Felcsút, Gárdony, Igar, Iváncsa, Kajászószentpéter, Kálóz, Kápolnásnyék, Lepsény, Martonvásár, Mór, Rácalmás, Sárbogárd, Sárkeresztúr, Sárosd és Seregélyes.

1376. Emlékkönyv. Kisvárdai és környéke zsidósága. Jólesz Károly (szerk.), Tel-Aviv, Lahav, 1980, 190 + 77 o.

Tartalmaz számos személyes visszaemlékezést és történelmi beszámolót Kisvárdai és a szomszédos közösségek, így Ajak, Anarcs, Baktalórántháza, Dombrád, Fényeslitke, Gemze, Gyulaháza, Gyüre, Kisvarsány, Laskod, Mándok, Nyírákó, Nyírkársz, Nyírmada, Nyírtass, Ófehértó, Őr, Pátroha, Szabolcsbaka, Tiszabездéd, Tiszamárton, Tuzsér, Vaja és Záhony tragédiájáról és az ott történetekről. A zsidó mártírlista a 13-27. oldalon található.

1377. Emlékkönyv Nagybánya, Felsőbánya, Kápolnok, Monostor és környéke zsidóságának tragédiájáról. Ichák József Kohén (szerk.), Herzlia, Irgun Jozse Baia Mare, 1996, 276 + 279 o., illusztr.

A holokauszt korszakára összpontosító történelmi áttekintést tartalmaz, továbbá tömör leírást az alábbi zsidó közösségekről: Nagysomkút, Szamosveresmart, Remetemező, Hagymászlápos, Tökésbánya, Újfalú, Dombrovia és Oroszfalu. A szöveg magyar és héber nyelvű.

1378. Engel Alfréd: A Dunaszerdahelyi zsidó hitközség emlékkönyve. Tel-Aviv, a Dunaszerdahelyi Bizottság kiadása, 1975, 429 o., illusztr. Rövidített kiadás: Pozsony, Kalligram Könyvkiadó, 1995, 220 o., illusztr.

A szomszédos zsidó közösségekről, Somorjáról és Nagymagyarról is tartalmaz tömör beszámolót.

1379. Fleischmann, Israel: Nicocot mikelilát Szikszó umehoz Abaúj-Torna senádámu; toldot hajéhem méhivászdám veád hurbánám. Benéj Berák, magánkiadás, 1971, 380 o. (Magyar és héber nyelvű.)

[Az Abaúj-Torna megyei és a szikszói közösség tündöklése, amelyek elnémultak. Történetük alapításuktól az elpusztításukig.]

Húsz közösség és megközelítőleg 120 kisebb közösség történetét tartalmazza, többek között Kassa (67-79. o.), Szikszó (79-234. o.), Abaújszántó (237-263. o.), Forró (272-274. o.), Encs (274-280. o.), Szepsi (285-288. o.), Torna (264-272. o.), Abaújszina (298. o.), Szin (288-291. o.), Göncz (281-285. o.), Nagyida (292-295. o.), Hernádsaadány (291-292. o.) és Gönczruszka (295-297. o.). Szintén tartalmaz tömör beszámolókat kisebb Abaúj megyei közösségekről, mint például Abaújszina, Hernádsaadány, Aszaló, Abaújvár, Arka, Bakta, Beret, Bodoló, Csobád, Egernek, Fancsal, Garadna, Hidasnémeti, Ináncs, Onga, Rakaca, Selváb, Szarazkék, Torna, Villmány, Vizsoly, és még sok más települését.

1380. Friedmann, Sh.: Széfer jizkor likedosej Csenger, Pócsalma vehászevivá. Tel-Aviv, magánkiadás, 1966, 108 + 60 o.

[Csenger, Pócsalma és a környékbéli zsidóság emlékkönyve.]

1381. Gafni, Arie N.: Bistritz. B'nei B'rak, Lipe Friedmann, é. n., 157 o.

[Beszterce.]

Héber nyelvű emlékkönyv a besztercei zsidó közösség emlékére.

- 1382.** Gassner-Guttmann, Chaviva: Torna-Tuma a/Bodvou zsidósága. [Izrael, é. n., 321-383. o.] [Torna zsidósága.]
Reprint kiadás a József tarka köntöse című könyv egyik részéből. Ez számos aspektusból mutatja be a tornai zsidóság tragédiáját és a történeteket, kiemelve a szerző saját családját. Listát is tartalmaz a közösség tagjairól (369-374. o.) és tömör beszámolót olyan szomszédos közösségekről is, mint például Abaújszántó, Abaújszina, Encs, Forró, Hernádzsadány, Nagyida, Szepsi, Szikszó és Szin.
- 1383.** Giladi, David (szerk.): Sălaj-Szilágy megye zsidóságának emlékkönyve. Tel-Aviv, Szilágysági Zsidóság Emlékkönyvének Szerkesztőbizottsága, 1989, 424 + 338 o., illusztr.
Személyes visszaemlékezéseket, tömör életrajzi leírásokat tartalmaz a helyi laikus és vallási vezetőkről, valamint rövid áttekintő cikket számos zsidó közösségről, így Ákos, Alsószopor, Alsóvalkó, Bábca, Balla, Egerhát, Felsőszopor, Hadad, Kelence, Korond, Kövesd, Kraszna, Nagyfalu, Pir, Sülelmed, Szilágycseh, Szilágysomlyó, Szurdok, Vármező, Zilah, Zsibó és a megye még számos kisebb falujának és falvacskájának zsidóságáról. Magyar és héber nyelven olvasható.
- 1384.** Gonda, Moshe Élijáhu: A debreceni zsidók száz éve. Tel-Aviv, Debreceni Zsidók Emlékbizottsága, é. n., 409 + 264 o.
Különböző nézőpontokból tartalmaz beszámolót a város zsidó közösségének életéről, de rövid áttekintést nyújt a szomszédos települések – így Balmazújváros, Derecske, Hajdúnánás, Hajdúsámson, Konyár, Mikepércs, Téglás és Vámospercs – zsidó közösségeiről is. A mártírlistákat lásd: 323-409. o. Magyar és héber nyelvű.
- 1385.** Görög Artúr: A kassai zsidóság története és galériája. B'nei B'rak, Lipe Friedmann, 1991, 340 + 92 o., illusztr.
Angol, magyar és héber nyelvű változata is van. A héber nyelvűt Yehuda Schlanger írta.
- 1386.** Grinvald, Tibor (Moshe Ec-Hajim): Povijest i Propast Jevrejske Veroispovedne Općine Čakovac. Tel-Aviv, magánkiadás, 1977, 182 o.
[Holokauszt Megillah Csáktornya szent közösségeért.]
Emlékkönyv héber és szerbhorvát nyelven.
- 1387.** Gross, Shlomo Yaacov – Cohen, Yitzhak Yosef (szerk.): Széfer Máramaros. Méá vesisim kehilot kedosot bejisuván uehurbánán. Tel-Aviv, Béjt Máramaros, 1983, 437 + 58 o.
[Máramaros könyve. 160 szent közösség életben és pusztulásban.]
Héber, jiddis és angol nyelvű mártírkönyv Máramaros megye zsidóságáról és egyes községeiről, mint például Aknasugatag, Alsóróna, Bárdfalva, Berezna, Borsa, Bustyaháza, Dragomérfalva, Farkasrév, Felsőróna, Felsővisó, Havasmező, Hosszúmező, Huszt, Izaszacsal, Karácsonfalva, Középvíró, Leordina, Majszin, Máragyulafalva, Máramarossziget, Pálosremete, Petrova, Rónaszék, Rozália, Szaplonca, Szarvaszó, Szurdok, Técső és Visóoroszi.

1388. Grunwald, Yekuthiel Yehuda: Mácévát kodes likehilot Jiszráél seneherevu bijedéj nicim; kolél senéj szefárim: a. Sziget ufeláh Máramoros b. Matterdorf ulekorot Sevá Kehilot. New York, Hadar, 1951, 152 o.

[Szent emlékmű Izrael közösségeinek, amelyeket az ellenség elpusztított, két könyvben: a. Sziget és Máramaros vidéke; b. Mattersdorf (Nagymarton) és a „Hét Hitközség” története.]

1389. Herzl, Yehuda: A váci zsidóság emlékkönyve. Tel-Aviv, magánkiadás, 1987, 80 o.

1390. Imenik Subotickih jevreja zrtavafasisticke okupacije, 1941-1945. Szabadka, Jevrejska veroispovedna opština u Subotici, 1948, 54 o.

[A szabadkai zsidók listája. A fasiszta megszállás áldozatai, 1941-1945.]

1391. Izraelita Hitközség, Tapolca: Emlékezés szeretteinkről. Tapolcáról és járásából származott és elhurcolt zsidó mártírjaink szent emlékére. Könnyek könyve. Tapolca, László Nyomda, 1949, 14 o.

1392. Karpatorusz. Y. Erez (szerk.), Jeruzsálem, Hevrát Enciklopedia sel Galujot, 1959, 590 o.
[Kárpátalja.]

1393. A kolozsvári zsidóság emlékkönyve. Carmilly-Weinberger Mózes (szerk.), New York, magánkiadás, 1970, 313 + 147 o.

Rövid tanulmányokat és beszámolókat tartalmaz különböző nézőpontokból a város zsidó közösségének életéről csakúgy, mint az erdélyiekről. Magyar, héber és angol nyelvű.

1394. Láng Jehuda-Gyula: A pápai zsidóság emlékkönyve. Tel-Aviv, Lahav – Pápai Zsidók Emlékbizottsága megbízásából, é. n., 188 + 20 o.

A holokausztot a 130-176. oldalon dolgozták fel. A mártírlista magában foglalja Devecser, Nemesszalók, Tüskevár, Ugod és még számos kisebb környékbeli település áldozatainak nevét is, lásd 135-173. o. Magyar és héber nyelvű.

1395. Margitta és vidéke zsidóságának sorsa. Aharon Kleinmann (szerk.), Jeruzsálem, Franck Chajjim (Melbourne) kiadása, 1979, 200 + 275 o., illusztr.

Történelmi áttekintést tartalmaz a zsidó közösségről, túlélők visszaemlékezésével megpróbáltatásaikról a gettóban, a munkaszolgálatról és a koncentrációs táborokról. Szintén tartalmaz egy mártírlistát, és tömör leírását a következő szomszédos zsidó közösségeknek: Almás, Bályok, Baromlak, Bártfalva, Bozsaly, Csehtelek, Csujafalva, Déda, Derna, Dizsir, Érábrány, Érbogyoszló, Érszölös, Fancsika, Görbesd, Hagymádfalva, Kéc, Keresztúr, Kohány, Kövesegyház, Lüki, Micske, Monospetri, Széltálló, Széplak, Szoldobágy, Szunyogd, Terebes, Tóti, Várvíz, Vedresábrány és Verzár. Magyar és héber nyelvű.

1396. The Martyrs of Seven Communities. A Portrait of Carpathian Jewry on the Eve of Destruction. Ramat-Gan, Committee for Perpetuating the Memory of Seven Communities, 1993, 455 + 74 o.

[Hét közösség mártírjai. Portré a kárpátaljai zsidóságról a megsemmisítés előestéjén.] Emlékkönyv Dolha, Kusnica, Zadne, Kerecke, Bereznik, Lisicovo és Szuhabaranka közösségeiről. Héber és angol nyelvű.

1397. Mázkeret Paks. Dávid Sofer (szerk.), Jeruzsálem, magánkiadás, 1961, 1972, 3. kötet (173, 206, 172 o.)

[Emlékezés Paksra.]

Csak a 3. kötet, amely az 1931-44 közötti periódust tartalmazza, foglalkozik a holokauszttal. Részletesen lásd: 83-92. o.

1398. Mezőkövesd és környéke zsidó hitközségeinek emlékkönyve. Jehuda Simor (Schlesinger; szerk.), Savyon, Hen, 1997, 80 + 34 o., illusztr.

Történelmi áttekintést tartalmaz a zsidó közösségről és mártírlistát a helyi és a környékbeli közösségek áldozatairól, mint például Abrány, Andornaktálya, Bogács, Borsodivánka, Borsodszemere, Cserépfalu, Négyes, Novaj, Noszvaj, Sály, Szihalom, Szentistván, Szomolya és Tibolddaróc. Héber és magyar nyelvű. Rövidített albumváltozatát publikálta a Yad Vashem: A mezőkövesdi zsidó hitközség áldozatai, 1944-1945. Jeruzsálem, Yad Vashem, é. n., 17 + 17 + 14 o., illusztr.

1399. Moskovits Árje (szerk.): Emlékkönyv. Derecske és vidéke zsidósága. Tel-Aviv, a Derecskei Gyülekezet Maradékának kiadása, 1984, 186 + 185 o., illusztr.

Héber címe: Széfer zikáron lijehudéj Derecske ugelilotéháh. Túlélők beszámolóit, mártírlistákat és tömör beszámolókat tartalmaz a következő zsidó közösségekről is: Esztár, Hajdúbagos, Konyár, Mikepércs, Monostorpályi, Nagykerek, Nagyléta, Pocsaj és Sáránd.

1400. Moskowitz, Y, (szerk.): Széfer lezihron kedoséj Ruskova veSoblas mimehoz Máramaros, seniszipu ál jedéj hácorér hánáci veozráv háhungárim bisenot hásoá. Tel-Aviv, Irgun Jocéj Kehilot Ruscova Vezuvolc beJisráél uvátefucot, 1968, 128 o.

[Emlékkötet a ruszkovai (visóoroszi) és soblasi (havasmezői) mártírok emlékezetére, Máramaros környékéről, akiket a náci elnyomók és magyar segítők öltek meg a holokauszt alatt, 1939-1945.]

1401. Nesher, David – Gerő, Zsuzsa (szerk.): Berettyóújfalu és környéke zsidóságának emlékkönyve. Haifa, Izraelben Élő Berettyóújfaluak Egyesülete, 2001, 287 o., illusztr.

Tartalmazza Berettyóújfalu, Ártánd, Hosszúpályi, Bojt, Esztár, Csökmő, Gáborján, Hajdúbagos, Hencida, Biharkeresztes, Kismarja, Konyár, Nagyléta, Nagyrábé, Monostorpályi, Pocsaj, Szentpéterszeg és Váncsod zsidó közösségeinek mártírlistáit is.

1402. „Örök fények”. Abaúj-Torna vármegye hitközségeinek történetéből. Fleischmann, Jiszroél (szerk.), B'nei B'rak, magánkiadás, 1972, 374 + 96 o., illusztr.

Fénymásolt emlékkötet, amely áttekintést ad a következő zsidó közösségekről: Abaújlak, Abaújszina, Abaújszántó, Abaújvár, Alsóvadász, Aszaló, Bakta, Boldogkőváralja, Encs, Fony, Forró, Göncz, Gönczruszka, Hernádcsány, Hernádsadány, Kassa, Nagyida, Rakaca, Szepsi, Szikszó, Torna, Villmány, Vizsoly és még számos kisebb falu.

1403. „Örökmécses”. Sahy-Ipolyság és környéke mártírjainak emlékére. S. Asher – Gy. Gartenzaum (szerk.), Nahariya, Ronil, 1994, 166 + 193 o., illusztr.

Személyes visszaemlékezéseket, történelmi áttekintést, illetve helyi és környékbeli mártírlistákat tartalmaz a következő településekről: Deménd, Hont, Ipolynyék, Szete és Vámosmikola. Héber és magyar nyelvű.

1404. Paszternák, Ráv Slomo: Miskolc és környéke mártírkönyve. Tel-Aviv, magánkiadás, 1970, 277 + 38 + 14 o.

Miskolc mellett a könyv tömör történelmi áttekintést ad a szomszédos közösségekről is, így például Edelény, Encs, Gönc, Hejőcsaba, Mád, Mezőcsát, Mezőkövesd, Ónod, Ózd, Putnok, Sajókazinc, Sajószentpéter, Szendrő, Szerencs, Szikszó és Tállya zsidó közösségéről is. A 103-276. oldalon olvashatók ezen települések és más kisebb környező közösségek mártírlistái is.

1405. Pécsi Izraelita Hitközség: A könnyek könyve, 1940-45 mártírjai emlékére. Pécs, Polgár László, [1947,] 79 o.

Mártírlistát is tartalmaz.

1406. Perri, (Friedmann) Jicchak: Perákim betoldot hájehudim biTránsilvánjá báét háhádása. Korot jehudéj Marosvásárhely vehászevivá. Tel-Aviv, Beit Lochamei Hagetaot, 1977, 2 kötet (311 + 287 + 41 o.; magyar és héber nyelvű).

[Fejezetek az erdélyi zsidóság modern kori történelméből. A zsidók történelme Marosvásárhelyen és környékén.]

A 2. fejezet 196-284. oldalán bemutatja a holokauszt eseményeit, a 213-264. oldalon pedig a mártírlistákat közli. A listák magukban foglalják Bergenye, Erdőszentgyörgy, Mezőbánd, Nyárádszereda, Parajd, Székelykeresztúr, Székelyudvarhely, Szováta és más kisebb települések áldozatainak a névsorát is.

1407. Reisman, Isidor: Bilke Remembered. Testimony of the Bilke Remnant. A Holocaust Documentary. Cleveland, a szerző kiadása, 209 o., illusztr.

[Emlékezés Bilkére. A bilkei maradék vallomása. Holokausztdokumentum.]

Magában foglalja Lili Jacobs Meir vallomását, aki fogoly volt Auschwitzban, és aki a tábor felszabadulása után megtalálta az ún. Auschwitz Albumot.

1408. Rosman, Sh.: Széfer zihron-kedosim lijehudéj Kárpátorusz-Máramaros. Jeruzsálem, Rehovot, 1969, 643 o.

[Kárpátalja és Máramaros mártírjainak emlékkönyve.]

1409. Salzer, Zeev Vilmos: „Örök Láng”: a vészkorszak mártírjainak emlékére. Tel-Aviv, magánkiadás, 1982, 156 + 75 o., illusztr.

Emlékkönyv a holokauszt áldozatairól, megemlékező beszédekkel és imákkal. Héber változat: És támid-tukád láád, lo tihbe: Széfer zikáron likedoséj hásoá.

1410. Sas, Meir (szerk.): Vanished Communities in Hungary. The History and Tragic Fate of Jews in Újhely and Zemplén County. Willowdale, Ont., Memorial Book Committee, 1986, 170 + 139 o., illusztr.

[Elenyészett közösségek Magyarországon. Újhelyi és Zemplén megyei zsidó közösségek története és tragikus sorsa.]

Tartalmazza Karsai Elek Facts and Data on the History of the Ghetto in Újhely (Tények és adatok az újhelyi gettó történelméből; 134-149. o.) című tanulmányát, túlélők beszámolóit és mártírlistákat. Szintén tartalmaz rövid áttekintéseket a következő közösségekről: Bekecs, Bodrogkeresztúr, Bodrogkisfalud, Cigánd, Erdőbénye, Gesztely, Hernádnémeti, Laca, Legyesbénye, Mád, Megyaszó, Monok, Olaszliszka, Ricse, Sárospatak, Szegilong, Szerencs, Szögi, Taktaharkány, Tállya, Tarcal, Tiszalúc, Tokaj, Tolcsva, Vajdáciska és Zemplénagárd, valamint a szomszédos kisebb falvak zsidó közösségeiről. A szöveg angol, magyar és héber nyelvű.

1411. Schön Dezső és mások (szerk.): A tegnap városa. A nagyváradai zsidóság emlékkönyve. Tel-Aviv, Lahav Printers – a Nagyváradról Elszármazottak Egyesülete Izraelben megbízásából, 1981, 446 o.

Cikkgyűjtemény, amely különböző szempontok alapján bemutatja a zsidó életet a városban, Schön Dezső tollából történelmi áttekintést (18-147. o.) és a magyar változatban Leitner Sándor, az ortodox közösség vezetőjének naplóját olvashatjuk, amely magában foglalja az 1944. március 19. és 1944. június 6. közötti időszakot is (261-319. o.). Továbbá rövidebb beszámolók találhatók az alábbi zsidó közösségekről: Székelyhid, Nagyszalonta, Nagybárod, Élesd, Fugyivásárhely, Diószeg, Szalárd, Mezőtelegd és Biharpüspöki (323-325. o), valamint mártírlisták Nagyváradról (388-429. o.), Szalontáról (430-432. o.) és Nagybárodokról (433-434. o.).

1412. Schwartz, Yehudah (szerk.): Toldot hákehilot biTránszilvánjá. Perákim miszivlot hájehudim venicocéj hágevurá bitekufát hásoá beHungárjá. Hadera, Háágudá Jád Likehilot Tránszilvánjá, 1976, 293 o.

[A zsidó közösségek története Erdélyben. Zsidók szenvedése és hősiességük ragyogása a holokauszt idején Magyarországon.]

A könyv rövid történelmi áttekintést közöl számos közösségről, így például Alőr, Bánffyahunyad, Bárdfalva, Beszterce, Bethlen, Biharnagybajom, Borsa, Csárda, Derecske, Dész, Érmihályfalva, Felsővisó, Halmi, Havasmező, Hidalmás, Iklód, Nagyilonda, Kiskalota, Kissármás, Kolozsvár, Kraszna, Magyarláros, Máramarosziget, Margitta, Marosvásárhely, Mezőtelegd, Mócs, Nagykároly, Nagysomkút, Nagyszalonta, Nagysármás, Nagyvárad, Naszód, Náznánfalva, Retteg, Sepsiszentgyörgy, Szamosújvár, Szaplonca, Szászrégen, Szatmárnémeti, Szilágycseh és Szilágysomlyó. Kissármást és Nagysármást – mindkettő dél- erdélyi – egyaránt érintette az 1944. szeptemberi, Románia elleni magyar invázió.

1413. Schwartz, Yehudah (szerk.): Zikáron necáh likehilot hákedosim Halmi-Turcz vehaszevivá áser neherevu básoá. Tel-Aviv, Hug Jocéj Halmin Turcz Vehászeviva, 1969, 138 o.

[Örök emlékezet Halmi-Turcz szent közösségére és környékére, amelyeket elpusztítottak a holokausztban.]

1414. Stein, Gedaliahu: Széfer zikáron Borsha. Tel-Aviv, Lipe Friedmann, 1985, 656 o.
[Borsai emlékkönyv.]

1415. Stern, Náftáli (szerk.): Emlékezz Szatmárra. A szatmári zsidóság emlékkönyve. B'nei B'rak, L. Friedmann, 1984, 238 + 239 o., illusztr.

Történelmi áttekintést tartalmaz a zsidó közösségről, valamint rövid életrajzi leírásokat a meghatározó rabbikról és zsidó közösségi vezetőkről.

1416. Szamosújvár; Iklód és környéke. Michael Bar-On (Deutsch) – Benjamin Herskovits (szerk.), Tel-Aviv, Izsák Efrájim és Fia – a Szamosújvár és Környékéről Elszármazottak Egyesülete megbízásából, 1971, 90 + 190 o. (Magyar és héber nyelvű.)

Néhány adatot tartalmaz a szomszédos falvokról is (89. o.), továbbá részleges mártírlistákat (160-182. o.).

1417. Széfer zikáron lijejudéj Mád. Arie Lewy (szerk.), Jeruzsálem, The Maad Memorial Committee, 1974, 154 + 31 o. (Magyar, héber és angol nyelvű.)

[A mádi zsidó közösség.]

A holokausztra vonatkozó részt lásd: 75-85. o. A mártírlistát lásd: 139-149. o.

1418. Széfer zikáron likehilot Seljus vehászevivá. Shmuel Hakohen Weingarten (szerk.), Tel-Aviv, The Committee of Olei Nagyszöllös in Israel, 1976, 326 o.

[Emlékkönyv a nagyszöllői és környékbeli közösségekről.]

1419. Széfer zikáron likedoséj kehilat Bilke vehászevivá. Avital, Moshe (szerk.), Tel-Aviv, Irgun Jocéj Bilke veHaszevivá, 1998, 2 kötet, 1008 o., illusztr. [Emlékkönyv Bilke és vidéke közösségei mártírjainak emlékére.]

Történelmi áttekintést, személyes beszámolókat és mártírlistákat tartalmaz, héber és angol nyelven.

1420. Urbancsok Zsolt (szerk.): Makói holokauszt emlékkönyv. A soá 60. évfordulójára. Makó, Szegedi Zsidó Hitközség, 2004, 192 o., illusztr.

Angol nyelvű tartalomjegyzékkel.

1421. A vasi zsidók. Avraham Albert Löwinger (szerk.), Tel-Aviv, Izsák Efrájim és Fia – a Vas Megyei Emlékbizottság megbízásából, 1974, 214 o. (Magyar és héber nyelvű.)

Tömör tanulmányok találhatók benne a nagyobb Vas megyei zsidó közösségekről, amilyen például Celldömölk, Jánosháza, Körmend, Kőszeg, Nagysimonyi, Rohonc, Sárvár, Szentgotthárd és Szombathely, valamint a szomszédos falvak közösségeiről is (81. o.). A mártírlistát lásd: 128-168. o.

1422. Volt egyszer egy Dés... Bethlen, Magyarláros, Retteg, Nagyilonda és környéke. Singer Zoltán (szerk.), Tel-Aviv, A Dés és Vidékéről Elszármazottak Landsmannschaftja, é. n., 2 kötet, 683 o.

Különböző nézőpontokból tárgyalja a zsidó közösségek életét; mártírlistákat is tartalmaz.

1423. Zikáron necách lákehilá hákedosá Kolozsvár-Klauzenburg áser neherevá básoá. Sh. Zirnroni – Y. Schwartz (szerk.), Tel-Aviv, Hug Jocéj Kolozsvár beJiszráél (A Kolozsvárról elszármazottak köre Izraelben), 1968, 118 o., stencil.

[Örökké tartó emlékezés a kolozsvári közösség mártírjaira, akiket a holokauszt alatt pusztítottak el.]

KÖZSÉGEK ÉS VIDÉKEK

1424. Ács Anna: A nemesvámosi zsidók emlékezete, in *DZ*, 215-224. o.

1425. Ács, Irén: Keep It Safe. Jewish Life in a Hungarian Town. London, Boulevard, 2004, 86 o., illusztr.

[Őrizd meg! Zsidó élet egy magyar városban.]

A szécsényi zsidó közösség sorsával foglalkozik.

- 1426.** Aczél Tamás: A szabadság árnyékában. Budapest, Szikra, 1952, 282 o.
Leírja a zsidóság szenvedéseit a bujkálás során és a nyilas atrocitásokat a háború utolsó hónapjaiban.
- 1427.** Áhároni, Rachel: A rákospalotai zsidó hitközség története. Tel-Aviv, Lahav Printers, 1978, 204 + 50 o.
A szerző kiemelten foglalkozik édesapja, Duschinsky Mihály sorsával, aki a közösség mártír rabbija volt. Az áldozatok névsorát lásd: 104-114. o.
- 1428.** Alfassi, Yitzhak – Netzer, Eli – Szalai, Anna (szerk.): The Heart Remembers. Jewish Sziget. Tel-Aviv, Association of Former Szigetians in Israel, 2003, 79 + 253 + 150 o.
[A szív emlékezik. A zsidó Sziget.]
Angol és héber nyelvű visszaemlékezések a máramarosszigeti zsidók életéről a holokauszt előtt és idején. Héber változata: Háir sebálév: Sziget hájehudit.
- 1429.** Almási János: Budapest történeti topográfiája a német megszállás időszakában, in VGy, 123-146. o.
- 1430.** Ancel, Jean: The Seérit Hápelétá: Holocaust Survivors in Northern Transylvania, in RB-BC, 155-165. o.
[Holokauszt-túlélők Észak-Erdélyben.]
- 1431.** Andó Mihály és mások: Tótkomlós története és néprajza. Tótkomlós, Önkormányzati Hivatal, 1996, 416 o.
Áttekintést tartalmaz a holokauszt időszakáról. Lásd különösen: 206-207. o.
- 1432.** Andrassy Antal: Zsidósors Somogyban, 1944. Kaposvár, Miniatűr Könyvgyűjtők Klubja, 1985, 62 o.
- 1433.** Andrassy Antal: Zsidóüldözés Somogyban. 1944. március-július, in Somogy megye múltjából: levéltári évkönyv. Kanyar József (szerk.), Kaposvár, Somogy Megyei Levéltár, 1984, 333-360. o.
- 1434.** Aronson, Shlomo: Kéjcad nicál ghetto Budapest?, in Pages for Holocaust Research. Arie J. Kochavi – Sara Bender – Iris Milner (szerk.), Haifa, Haifa University and Ghetto Fighters' House, 2007, 55-73. o.
[A budapesti gettó megmentése.]
- 1435.** Árva Erzsébet: Deportáltak. A Balmazújvárosból elhurcoltak visszaemlékezései. Balmazújváros, Múzeum, 1989, 88 o.
- 1436.** Avatás ünnepe. Budapest, Klein Tibor, 1947, 44 + 16 o.
Az Országos Rabbiképző Intézet hallgatóinak kiadványa, amely Scheiber Sándor, Eisler László és Klein Tibor tanulmányait tartalmazza. A tanulmányok elsősorban a szegedi zsidó hitközségről és annak közismert rabbijáról, Löw Immánuelről szólnak.

1437. Bajzik Zsolt – Mayer László – Végső István: Vas vármegye, in RB-2007, 1250-1289. o., illusztr.

A vármegye és az egyes települések zsidóságának dokumentált története.

1438. Balaton Katalin: Az érdi zsidóság története, in KCs, 298-299. o.

1439. Balázs Edit: Zsidó emlékek a Nyugat-Pannon Eurégióban. Burgenland, Győr-Moson-Sopron, Vas és Zala megye. Budapest, Magyar–Izraeli Baráti Társaság, 2008, 222 o.

1440. Balázs Edit – Katona Attila (szerk.): Baljós a menny felettem. Vallomások a szombathelyi zsidóságról és a soárról. Szombathely, Magyar–Izraeli Baráti Társaság, 2001, 287 o., illusztr.

1441. Balogh István: A körösnagyharsányi zsidóság és temetők története. Budapest, MAZSIHISZ, 2008, 66 o., illusztr.

1442. Balogh István: A tótkomlói zsidók története. „Ezek a sorok emlékezésed alapjai” Tótkomlós, Ifj. Balogh I., 2004, 128 o., illusztr.

1443. Balogh Zoltán: Zsidósors Salgótarjánban, 1867-1945. Salgótarján, Nógrádi Történeti Múzeum, 1994, 20 o., illusztr.

1444. Bárdos István: Adalékok Tatabánya keresztény egyházainak és zsidó hitközségeinek történetéhez, in Somorjai József (szerk.): Tatabánya 45 éve város. Tudományos konferencia. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Múzeumának Igazgatósága, 1992, 63-79. o.

1445. Baruch, Chava: Gettó Budapest. Ifjuno vejihudo sel hágettoizácjá vehákijum hájehudi bevirát Hungárjá béjn juni 1944 lejánuár 1945. Jeruzsálem, 1997, 136 o.

[A budapesti gettó felállítása, jellemzői és egyedisége. Zsidósors a magyar fővárosban 1944. június és 1945. január között.]

PhD-disszertáció, Héber Egyetem, Jeruzsálem.

1446. Beljanski, Milenko: Somborski Jevreji (1735-1970), in Zbornik, 4. kötet, Belgrád, Jevrejski Istorijski Muzej, 1979, 1-57. o.

[A zombori zsidóság (1735-1970).]

Adatokat tartalmaz a magyar uralom áldozatairól (1941-1944), valamint az 1944. októberi cservenkai mészárlásról is.

1447. Ben David, Yitzhak (Kanitz, István Steven): A Proud Tribute to the Jews of Kispest, 1876-1944. Ramat Hasharon, magánkiadás, 2001, 222 o.

A kisperesti zsidók története; tartalmazza az áldozatok és a túlélők névsorát.

1448. Bencze Barnabás: A paksi zsidóság története, in KCs, 190-194. o.

1449. Benedek István Gábor: Az elégett fénykép. Budapest, Magyar Könyvklub, 1997, 439 o.
Elbeszélések a tótkomlói zsidók életéről.

- 1450.** Benedek István Gábor: Az én Komlósom, in Komlóska citanka – Komlói olvasókönyv. Chlebniczki János – Gombos János – Szincsek György (szerk.), Békéscsaba, Magyarországi Szlovákok Szövetsége Szlovák Kutatóintézete, 2000, 93-107. o.
Személyes beszámoló a zsidó közösségről, amely 1962-ig létezett. Kiemelten foglalkozik a közösség 1944-es elpusztításával.
- 1451.** Benoschofsky Ilona: Miért maradt el a budapesti zsidók deportálása?, in Új Élet naptár 1960-1961, 5720/5721. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1960, 62-64. o.
Alapvetően Ferenczy László csendőr alezredes népbíróági perében tett vallomására épül.
- 1452.** Berecz Endre: Emlékezés a csornai zsidóság történetére. Budapest, magánkiadás, 2006, 79 o., illusztr.
Tartalmazza a mártírok névsorát, beleértve a munkaszolgálatosokat és a környező települések (Bősárkány, Farád, Magyarkeresztúr, Szany) lakóit is.
- 1453.** Berner Mór: Oh, kiválasztott népem. Marosvásárhely, Bolyai, 1947, 151 + [3] o.
Részletesen foglalkozik a marosvásárhelyi zsidók üldözésével és deportálásával, valamint az Auschwitzban és más táborokban szerzett tapasztalataikkal.
- 1454.** Blas, J[enő]: Ájáráténu leseávár Fehérgyarmat. Benéj Berák, magánkiadás, 1965, 44 + 52 o.
[A mi régi Fehérgyarmatunk.] Héber és magyar nyelvű szöveg.
- 1455.** Blas Jenő: Jánosházán fűtyült a zsidó. Tel-Aviv, magánkiadás, 1970, 88 o.
Rövid áttekintés a jánosházai zsidó közösségről, amely tartalmazza a helyi rabbik névsorát is.
- 1456.** Blau, Leslie: Bonyhád: A Destroyed Community. The Jews of Bonyhád. New York, Shengold Publishers, 1994, 166 o.
[Bonyhád. Egy elpusztított közösség. A bonyhádi zsidóság.]
A 140-54. oldalon tartalmazza a bonyhádi mártírok névsorát. Magyar változat: Blau László: Bonyhád, egy elpusztított zsidó közösség. A magyarországi Bonyhád zsidóságának története. Bonyhád, Soha Többé Soá! Alapítvány, 2008, 212 o.
- 1457.** Braham, Randolph L.: The Destruction of the Jews of Carpatho-Ruthenia, in RB-1966, 223-235. o.
[A kárpátaljai zsidóság elpusztítása.]
- 1458.** Braham, Randolph L.: Untergang fun di yidn in Karpatn-Rusland, in Allgemeine Entsiklopedye. 7. kötet, New York, Dubnoff-Fund, 1966, 386- 391. o.
[A kárpátaljai zsidóság elpusztítása.]
- 1459.** Braham, Randolph L.: A holokauszt Észak-Erdélyben, in RB-2008, 11-38. o., illusztr.
- 1460.** Braham, Randolph L.: Szolnok-Doboka vármegye, in RB-2007, 1099-1119. o., illusztr.
A vármegye és egyes települései zsidóságának dokumentált története. Lásd még: RB-2008, 405-425. o., illusztr.

- 1461.** Brámer Frigyes: A budapesti gettó utolsó két hete, in Scheiber Sándor (szerk.): Évkönyv 1975-76. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1976, 9-17. o.
- 1462.** Buczkó József: Újfehértó zsidósága. Újfehértó, Városi Múzeum, 1998, 191 o., illusztr.
Összefoglaló munka a zsidó közösségről, benne néhány túlélő visszaemlékezése és a helyi mártírlista.
- 1463.** Buzási (Breiner) Árpád: Emlékezés a Holocaust mosoni áldozataira. Pécs, magánkiadás, 2001, 131 o., illusztr.
- 1464.** Carmilly-Weinberger, Moshe: Istoria evreilor din Transilvania, 1623- 944. Bukarest, Editura Enciclopedică, 1994, 190 o.
[Az erdélyi zsidók története, 1623-1944.]
Magyar változat: A zsidóság története Erdélyben. Komoróczy Géza (szerk.), Budapest, MTA Judaisztikai Kutatócsoport, 1995, 390 o. Az 1918-45 közötti időszak történelme két nézőpontból. Szubjektív beszámolót tartalmaz a zsidók mentéséről a magyar-román határon át 1941-45 között.
- 1465.** Carmilly-Weinberger, Moshe: Toldot jehudéj Tránszilvánjá (1623-1944). Jeruzsálem, Re’uven Mas, 2003, 342 o., illusztr.
[Az erdélyi zsidóság története.]
- 1466.** Carp, Matatias: Sărmaș. Una din cele mai oribile crime fasciste. Bukarest, Socec, 1945, 47 o., illusztr.
[Sármás. Az egyik legszörnyűbb fasiszta bűntény]
Illusztrált áttekintés a nagysármási zsidóság 1944. szeptemberi tragédiájáról, amikor a magyar csapatok a községet rövid időre megszállták. Tanúvallomásokkal, valamint román rendőri és orvosi vizsgálatok dokumentumaival kiegészítve. Az áldozatok névsorát lásd: 46- 47. o.
- 1467.** Caspi (Silber), Tsvi: S’ez gewehn amohl a yidish dorfele, Maidan. Tel-Aviv, magánkiadás, é. n., 175 o.
[Volt egyszer egy kis zsidó falu, Majdánka.]
Jiddis nyelvű visszaemlékezés.
- 1468.** Cole, Tim: Changing the Shape of the Ghetto, Budapest 1944, in Remembering for the Future. The Holocaust in an Age of Genocide. 1. kötet, John K. Roth (szerk.), Houndmills, Palgrave, 2001, 198-210. o.
[Budapest, 1944: a gettó átalakulása.]
- 1469.** Cole, Tim: A Gendered Holocaust? The Experiences of ‘Jewish’ Men and Women in Hungary: 1944, in RB-BC, 43-61. o.
[Nemekre szabott holokauszt? Magyarországi „zsidó” férfiak és nők tapasztalatai.]
Összehasonlítja a holokauszt hatását különböző városokban – például Kecskeméten és Veszprémben – élő férfiakra és nőkre.

- 1470.** Cole, Tim: Holocaust City. The Making of a Jewish Ghetto. New York, Routledge, 2003, 303 o., illusztr.
[Holokausztváros. A zsidó gettó felállítása.]
Budapestre összpontosít.
- 1471.** Cole, Tim: Multiple and Changing Experience of Ghettoization: Budapest, 1944, in Life in the Ghettos During the Holocaust. E. Sterlin (szerk.), Syracuse, NY, Syracuse University Press, 2005, 145-159., 303-306. o.
[A gettózás többszörös és változó tapasztalata: Budapest, 1944.]
- 1472.** Conen, Wilhelm: Unmenschen, die sich für Halbgötter hielten. Die Geschichte eines ungewöhnlichen Schicksals als Beitrag zur Zeitgeschichte, Handlungsort Raum Süd-Ost-Europa, 1886-1961. Neumünster, magánkiadás, 1979, 411 o.
[Embertelen emberek, akik félistennek tartották magukat. Adalék a kor történelméhez; cselekvési hely a délkelet-európai térben, 1886-1961.]
Elmélkedés a zsidók üldözéséről Szabadkán.
- 1473.** Csasz Ferenc: A II. világháború, in Tanulmányok Sarkad múltából. Komoróczy György (szerk.), Sarkad, Nagyközségi Tanács, 1972, 210-216. o.
Mintegy 200 sarkadi zsidó sorsát részletezi, akiket a nagyváradi gettóból Auschwitzba deportáltak.
- 1474.** Cseh Edit: Békés vármegye, in RB-2007, 222-243. o. illusztr.
A vármegye és az egyes települések zsidóságának dokumentált története.
- 1475.** Csíki Tamás: Abaúj-Torna vármegye, in RB-2007, 94-108. o., illusztr.
A vármegye és az egyes települések zsidóságának dokumentált története.
- 1476.** Csíki Tamás: Borsod vármegye, in RB-2007, 342-365- illusztr.
A vármegye és az egyes települések zsidóságának dokumentált története.
- 1477.** Csíki Tamás: Zemplén vármegye, in RB-2007, 1374-1391. o. illusztr.
A vármegye és az egyes települések zsidóságának története.
- 1478.** Csíki Tamás: Városi zsidóság Északkelet- és Kelet-Magyarországon: a miskolci, a kassai, a nagyváradi, a szatmárnémeti és a sátorajújhelyi zsidóság gazdaság- és társadalomtörténetének összehasonlító vizsgálata, 1848-1944. Budapest, Osiris, 1999, 433 o.
- 1479.** Csirák Csaba (szerk.): Szatmári zsidó emlékek. Szatmárnémeti, Szent- Györgyi Albert Társaság, 2001, 507 o., illusztr.
- 1480.** Csirmaz Nándor: Akik közöttünk éltek..., in KCs, 354-355. o.
A mezőkövesdi zsidó hitközséggel foglalkozik.
- 1481.** Csobai Lászlóné és mások: Kétegyháza. Budapest, Száz Magyar Falu Könyvesháza, 2002, 110 o.
A Békés vármegye gyulai járásában található falu 35 főnyi zsidóságának tragédiájáról is megemlékezik. Az Erdmann Gyula által szerkesztett sorozat része.

1482. Csordás Gábor (szerk.): Pécs 1944. Pécs, Jelenkor Kiadó, 2004, 95 o.
A Pécssett 1949-ben megjelent Könnyek könyve hasonmás kiadása.

1483. Csordás Gábor: Ha csak egy is, in KCs, 158-159. o.

A keresztény szerző a pécsi zsidóság deportálására visszaemlékezve kifejezi szégyenérzetét amiatt, hogy a magyarság kudarcot vallott a múlttal való szembenézésben.

1484. Csősz László: Antiszemita törvények árnyékában. A jászberényi zsidóság a két világháború között, in Jászsági Évkönyv. 8. kötet, Pethő László (szerk.), Jászberény, Jászsági Évkönyv Alapítvány, 2000, 27-46. o., illusztr.

1485. Csősz László: A jászsági zsidóság a vészkorszakban, in Jászsági Évkönyv. 13. kötet, Pethő László (szerk.), Jászberény, Jászsági Évkönyv Alapítvány, 2006, 90-110. o., illusztr.

1486. Csősz László: „Keresztény polgári érdekek sérelme nélkül...” Gettósítás Szolnokon 1944-ben, in RB-2002, 203-255. o.

1487. Csősz László: Jász-Nagykun-Szolnok vármegye, in RB-2007, 565-584. o., illusztr.
A vármegye és az egyes települések zsidóságának dokumentált története.

1488. Dán Róbert: Az erdélyi szombatosság vége, in Scheiber Sándor (szerk.): Évkönyv 1973-74. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1974, 217-229. o.

Bözdőújfalú és környéke szombatos mozgalmának eredete és megsemmisítésének ismertetése.

1489. Dányi László: A Békés megyei zsidóság deportálása, in Körös tanulmányok 2004. Micheller Magdolna (szerk.), Békéscsaba, TSF Gazdasági Főiskolai Kar, 2004, 29-39. o.

1490. Deák Andreja (András): Pod zhutom trakom. Belgrád, Prosveta, 1953, 327 o.

[A sárga jel alatt.]

Újvidéki szerző írása a magyar és a jugoszláv zsidók szenvedéséről a náci időszakban.

1491. Debreceni, József: Tragovi vode u Novi Sad, in Jevrejski Almanah 1954. Belgrád, Savez Jevrejskih Opština Jugoslavije, [1954,] 271-274. o.

[A nyomok Újvidékre vezetnek.]

1492. Dedinszky Gyula: Írások Békéscsaba történetéből, néprajzából. Gyula, Békés Megyei Levéltár, 1993, 330 o.

Evangelikus lelkész válogatott írásai, többek között a helyi gettóról és a deportálásokról. Az írásokat Erdmann Gyula válogatta.

1493. Deri Pál: Drága szülőföldem, Kunhegyes, in Kunhegyesi Nagykun kalendárium, 1995 Szabó Lajos (szerk.), Kunhegyes, 1995, 98-100. o.

1494. Deutsch, Shimon ben Samuel Haim (szerk.): Széfer hén gáálti. Zihronosz fun Munkacs biz NetuYork... umérábénu Shmuel Rosenberg... vus ehr hat ibergegeben cu reb Shmuel Chaim Deutsch. New York, magánkiadás, 1972, 160 o.

[Igen, én jóvátettem. Visszaemlékezések Munkácstól New Yorkig... és Samuel Rosenberg rabbi átalakulása Samuel Chaim Deutsch rebbévé.]

A holokauszt előtti és alatti munkácsi zsidó közösség bemutatása. Megemlékezik Rosenberg Sámuel volt unsdorfi rabbiról.

1495. Dicker, Herman: Piety and Perseverance, Jews From the Carpathian Mountains. New York, Sepher-Hermon Press, 1981, 226 o.

[Jámborság és kitartás, zsidók a Kárpátok hegyeiből.]

Történelmi-kulturális összefoglaló Bereg, Máramaros, Ugocsa és Ung megye zsidó közösségeiről, beleértve Beregszász, Huszt, Kőrösmező, Munkács, Máramarossziget és Ungvár városokat. A holokauszt időszakát és a háborút követő éveket is feldolgozza, lásd: 77-105. o.

1496. Dinur, Dov: Soát jehudéj Ruszjá-háKárpátit – Uzhorod (Ungvár). Tel- Aviv, Hebrew University, 1983, 138 o.

[A kárpátaljai zsidóság elpusztítása – Ungvár.]

1497. Domán István: A győri izraelita hitközség története, 1930-1947. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1979, 69 o.

1498. Dokumentumok a zalaegerszegi zsidóság történetéből. Zalaegerszeg, Deák Ferenc Megyei Könyvtár, 1992, 37 o.

1499. Domokos Tamás és mások: Doboz. Budapest, Száz Magyar Falu Könyvesháza, 2002, 179 o.

A Békés vármegye gyulai járásában található falu 16 főnyi zsidóságának tragédiájáról is megemlékezik. Az Erdmann Gyula által szerkesztett sorozat része.

1500. Eisikovits, Mihai: Ce a fost... nu mai este – Ami volt... nem létezik – This Is How It Used To Be... Nagybánya, Editura Gutinul, 2007, 90 o., illusztr.

A máramarosi térség zsidóságának holokauszt előtti életét bemutató, illusztrált munka. Román, magyar és angol nyelvű szöveggel.

1501. Eisner János: A bonyhádi zsidók története. Tel-Aviv, Migdal, 1965, 190 o.

1502. Az élet háza. Az aszódi zsidó temető a Schossberger-mauzóleum és a Mártírok Emlékműve együttese. [Aszód, Pergamen Text, é.n., 8 o.,] illusztr.

1503. Ember, Mária: Schleuderkurve. Berlin, Verlag Neues Leben, 1988, 352 o.

[Hajtúkanyar.]

A szerző önéletrajzi ihletésű regényének német változata, amely egy kisgyermek megpróbáltatásairól szól a kunhegyesi gettóban, a szolnoki gyűjtőtáborban és az ausztriai munkatáborban.

1504. Erba Odescalchi Sándor: Testamentum: életem regénye. Budapest, Dövény, 1991, 2 kötet.

Az alcsúti zsidók történetével foglalkozik elsősorban.

1505. Erdős Aladár: Gestapo! Nyilasok! Deportáltak! Szemtanú riport-sorozata a náci gyilkosok és nyilas banditák szerepléséről. Jegyzetek a bitorlók rémuralmáról. Sopron, Röttig-Romwalter, 1945, 50 o.

Hittestvéreinek a sorsát bujkálással elkerülő magyarországi zsidó újságíró beszámolója a soproni deportálásokról.

1506. Etz-Chaim, Moshe (Grünwald): Megilát hásoá sel kehilát-kodes Čakovec. Tel-Aviv, magánkiadás, 1977, 180 o.

[Csáktornya (Čakovec, Tschakturn) szent közösségének holokauszt története.]

1507. Fancsovics György: Orosháza a második világháborúban, 1939-1944, in Orosháza története. Nagy Gyula (szerk.), Orosháza, Városi Tanács, 1965, 567-698. o.

Összefoglaló a város zsidóságának történetéről és tragédiájáról.

1508. Farkas József: A zsidók Mátészalka társadalmában. Debrecen, Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Tanszéke, 1989, 248 o.

Tartalmaz egy listát azokról, akik a helyi temetőben vannak eltemetve, azokról, akik a gettóban haltak meg, illetve azokról, akik visszatértek a munkaszolgálatból. Magyar és angol nyelvű szöveggel.

1509. Féder Zoltán: Zsidók Háromszéken. Történelmi adat- és szöveggyűjtemény, 1690-2004. Rehovot, Izrael, Charta (Sepsiszentgyörgy), 2006, 758 o.

Sepsiszentgyörgy és Háromszék vármegye zsidó közösségeinek jól dokumentált, mártírlistákat tartalmazó története.

1510. Fehéri Armand: Horthy Miklós rablásai és panamáai. Budapest, magánkiadás, 1948, 32 o.

Horthy állítólagos szerepét tárgyalja a kenderesi zsidó családok deportálásában.

1511. Fejes, Judit: On the History of Mass Deportation From Carpatho-Ruthenia in 1941, in RB-PA, 305-328. o.

[Az 1941-es kárpátaljai tömeges deportálás történetéről.]

1512. Fekete Pál: Cseppek a tengerből. Békés megye mártírjai és áldozatai a második világháború alatt és után. Budapest, Püski, 2006, 445 o.

1513. Feuermann S. László: A debreceni holocaust ötvenedik évfordulójára. Debrecen, Debreceni Zsidó Hitközség, 1994, 107 o.

1514. Fiser, Ladislav: Jevrejstvo Backe, in Konfino, Z. – Levi, A. – Lövental, Z. (szerk.): Jevrejski Almanah 1955/6. Belgrád, Savez Jevrejskih Opstina Jugoslavije, 1956, 86-87.

[A bácskai zsidók.]

1515. Fiser, Ladislav: Jevrejstvo Backe. Povodom 1980 godisnjice suboticke jevrejske opstine, in Jevrejski Almanah 1955/6. Belgrád, Savez Jevrejskih Opstina Jugoslavije, [1956,] 86-96. o.

[A bácskai zsidóság. A szabadkai közösség fennállásának 180. évfordulójára.]

Történelmi visszatekintés a szabadkai zsidók helyzetére a magyar megszállás és a második világháború időszakában.

1516. Frenkl-Somló, Olga: Istorija jevrejske bolnice Dr. Singer Bernhard u Subotici, in L. Glezinger – Z. Lövental (szerk.): Jevrejski Almanah 1968-1970. Belgrád, Savez Jevrejskih Opstina Jugoslavije, 1971, 124-135. o.

[A szabadkai Dr. Bernhard Singer Kórház története.]

1517. Frojimovics Kinga és mások: A zsidó Budapest. Emlékek, szertartások, történelem. Komoróczy Géza (szerk.), Budapest, MTA Judaisztikai Kutatócsoport, 1995, 2 kötet.

Angol változat: The Jewish Budapest. Memories, Rites, History. Budapest, Central European University 1999, 520 o. A zsidó élet és hatása a városra. Tartalmaz egy fejezetet „Pest, Gettó 1944” címmel.

1518. Frojimovics Kinga: Zsidó hitközségek 1942-1943-ban Magyarországon, in Otthonkeresők, otthonteremtők: Zsidó társadalomtörténeti tanulmányok. Schweitzer József (szerk.), Budapest, Universitas Kiadó, 2001, 137-139. o.

1519. Frojimovics Kinga – Horváth Rita: Bars és Hont vármegye, in RB-2007, 191-220. o., illusztr.

A vármegye és az egyes települések zsidóságának dokumentált története.

1520. Frojimovics Kinga: Máramaros vármegye és a Máramarosi közigazgatási kirendeltség, in RB-2007, 637-727. o., illusztr.

Lásd még: RB-2008, 172-262. o., illusztr. A vármegye és az egyes települések zsidóságának dokumentált története.

1521. Frojimovics Kinga – Horváth Rita: Nyitra és Pozsony vármegye, in RB- 2007, 782-806. o., illusztr.

A vármegye és az egyes települések zsidóságának dokumentált története.

1522. Frojimovics Kinga – Horváth Rita – Végső István: Ugocsa vármegye, in RB-2007, 1165-1186. o., illusztr.

Lásd még: RB-2008, 446-467. o., illusztr. A vármegye és az egyes települések zsidóságának dokumentált története.

1523. Frojimovics Kinga – Horváth Rita – Yeshayahu Jelinek: Ung vármegye és az Ungi közigazgatási kirendeltség, in RB-2007, 1189-1248. o., illusztr.

A vármegye és az egyes települések zsidóságának dokumentált története

1524. Fuchs, Abraham: Háádmor miSatzmár. Jeruzsálem, magánkiadás, 1980, 240 o.

[A szatmári rabbi.]

Bár a középpontban a híres szatmári Teitelbaum Joel rabbi áll, foglalkozik a magyarországi zsidóság második világháború alatti katasztrófájával is.

1525. Fuchs, Abraham: Tasnád. Jeruzsálem, magánkiadás, 1973, 276 o. (Héber nyelvű.)

Kötet a zsidó közösség életének különböző aspektusairól. A holokausztot tárgyaló rész a 211-223. oldalon, a szomszédos kisebb zsidó közösségek bemutatása a 223-244. oldalon olvasható.

- 1526.** Fürst, Áron: Budapest, in Árim veimáhot beJiszráél. Mácévat kodes likehilot Jiszráél seneherevu bijedéj áricim uteméim bemilhemet háolám hááharoná. Fishman-Maimon, Y L. Hacoheh (szerk.), Jeruzsálem, Moszad Hárav Kuk, 1948, 2. kötet, 109-186. o.
- 1527.** G. Fazekas Erzsébet: Vándorló szerkesztőség. Budapest, Művelt Nép, 1955, 152 o.
A IV. fejezet írja le a zsidók megsemmisítését Kőszegen.
- 1528.** Gassner-Guttmann, Chaviva: Perihátáh vehurbánáh sel kehilát Torna. Haifa, magánkiadás, 1986, 63 o., illusztr.
Magyar változat: Torna és környéke zsidóságának élete. Tel-Aviv, magánkiadás, 1981.
- 1529.** Gellér Marcell (szerk.): 1944 Pécs. Budapest, Jelenkor, 2004, 85 o.
- 1530.** Gerend László: Kiűzettünk városunkból, in Scheiber Sándor (szerk.): Évkönyv 1977-78. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1978, 159-182. o.
Emlékezés a munkácsi deportálásokra.
- 1531.** Gerend László: Kiűzettünk városunkból. Budapest, Magvető, 1982, 159 o.
Munkácsi fogorvos visszaemlékezése a gettóban, Auschwitzban és Dachauban töltött tizenegy hónapjáról.
- 1532.** Gergely Anna: A székesfehérvári és Fejér megyei zsidóság tragédiája, 1938-1944. Budapest, Vince Kiadó, 2003, 293 o., illusztr.
- 1533.** Gergely Anna: Veszprém vármegye, in RB-2007, 1291-1312. o., illusztr.
A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.
- 1534.** Gervai Sándor: Nyíregyháza zsidóságának élete. Jeruzsálem, Weiss Nyomda, 1963, 118 o., illusztr.
- 1535.** Gidó Attila: Az erdélyi zsidókról. Székelyudvarhely, Litera-Veres Könyvkiadó, 2008, 88 o.
Erdélyi zsidó közösségének rövid története, amelynek A kiközösítéstől a megsemmisítésig c. fejezete (44-52. o.) a zsidóság második világháborús sorsát ismerteti.
- 1536.** Gidó, Attila: On Transylvanian Jews. An Outline of a Common History. Kolozsvár, ISPMN, 2009, 43 o.
[Az erdélyi zsidóságról. A közös történelem vázlata.]
A dolgozat az erdélyi zsidóság beilleszkedését elemzi a többes identitás és a lojalitás szemszögéből. A vizsgált korszak a zsidók Erdélybe történő betelepülésétől a 19. századi asszimiláción át a vészkorzszakig terjed.
- 1537.** Gliksman, Devora: A Sun and a Shield. Jeruzsálem, Feldheim Publishers, 1996, 374 o.
[Egy nap és egy pajzs.]
Némileg elképzelt beszámoló egy dési haszid családról, középpontban Paneth József rabbinak és nagy családjának megmeneküléséről a dési gettóból 1944 májusában

- 1538.** Goldschmied István – Szarka Lajos: A keszthelyi zsidóság története, 1699-2005. Keszthely, Keszthelyi Izraelita Hitközség, 2005, 256 o.
- 1539.** Görög Arthúr: A kassai zsidóság tragédiája. [Kassa,] 1945, 14 o.
Kézirat, amely megtalálható a jeruzsálemi Yad Vashem Intézetben (Archives 72-639).
- 1540.** Greber, Esther: Carpathian Memories. Herzlia, Reunion of Students and Friends of the Hebrew Gymnasium in Munkács, 1997, 10 o.
[Kárpátaljai emlékek.]
A Tel-Avivban megjelenő Új Keletben közölt cikkekből összeállított válogatás.
- 1541.** Gruber, Ruth Ellen: Upon the Doorpost of Thy House: Jewish Life in East-Central Europe, Yesterday and Today. New York, J. Wiley, 1994, 310 o.
[Házad ajtófélfájára: zsidó élet Kelet-Közép-Európában, tegnap és ma.]
Háború utáni látogatás emlékezete néhány olyan zsidó központban, amelyek a háború alatt pusztultak el Északkelet-Magyarországon és Budapesten.
- 1542.** Grünwald Fülöp: Sárospatak–Mátészalka–Paks, in Scheiber Sándor (szerk.): Évkönyv 1971-72. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1972, 130-144. o.
Rövid történelmi áttekintés három zsidó közösségről.
- 1543.** Grünwald Fülöp – Harsányi László – Schück Jenő: Öt község. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1972, 51 o.
Rövid történelmi áttekintés Sárospatak, Mátészalka, Paks, Nagykálló és Miskolc zsidó közösségeiről.
- 1544.** Grünwald, Jehosúa ben Ábrahám Jozsef: Széfer seélot utesuvot heszed Jehosúa, Kolél seélot utesuvot uvérur háláha. New York, Achim Schulsinger, 1948, 110 o.
[Felelet (Responsa) Heszed Jehosúa. Kérdések, válaszok és háláhikus fejtegetések gyűjteménye.]
Az 5-20. oldal a huszti rabbi beszámolóját tartalmazza. A település korábban Csehszlovákia része, 1938 és 1945 között viszont újra Magyarországhoz csatolták. Feltárja a huszti zsidóság tragédiáját, és ismerteti a szerző saját tapasztalatait a gettóban és a koncentrációs táborokban, többek között Auschwitzban.
- 1545.** Haglili (Fikel), Yosef: Ájárá sehájtá. Torun sebáKárpátim. Tel-Aviv, Moreshet, 1956, 179 o.
[A stetl, amelyik volt: Torun (Toronya) a Kárpátokban.]
- 1546.** Gulyás Katalin: A zsidóság emlékei Tiszaföldváron, in Tiszavilág. Mező Szilveszter – Turi Zoltán (szerk.), Tiszaföldvár, Tiszazugi Földrajzi Múzeum, 2006, 57-72. o.
- 1547.** Halivni, David Weiss: The Book and the Sword: A Life of Learning in the Shadow of Destruction. New York, Farrar, Straus and Giroux, 1996, 200 o.
[A könyv és a kard. Tanulással töltött élet a pusztulás árnyékában.]
Önéletrajzi ihletésű beszámoló, amely egyebek mellett feleleveníti a szerző szülővárosában, Máramarosszigeten, valamint az Auschwitzban, a Grossrosenben és az Ebensee-ben történeteket.

1548. Halmos Sándor: Szatmár vármegye zsidósága. Nyíregyháza, Szabolcs- Szatmár-Bereg Megyei Levéltár, 2008, 164 o.

1549. Halmos Sándor – Löwy Dániel: Hajdú vármegye, in RB-2007, 494-520. o., illusztr.
A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.

1550. Harsányi László: A büdszentmihályi hitközség története, in Évkönyv 1975-76. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselte, 1976, 140- 164. o.

1551. Harsányi László: Adalékok a hajdúvárosok zsidóságának történetéhez, in Scheiber Sándor (szerk.): Évkönyv 1970. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselte, 1970, 116-165. o.

Hajdúböszörmény, Hajdúnánás, Hajdúszoboszló, Hajdúhadház, Vámospéres és Hajdúdorog zsidó közösségei történetének rövid áttekintése.

1552. Harsányi László: A kőszegi zsidók. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselte, 1974, 260 o.

1553. Harsányi László: A nagykállói zsidók történetéhez, in Scheiber Sándor (szerk.): Évkönyv 1971-72. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselte, 1972, 145-154. o.

1554. Harsányi László: A nyíregyházi zsidók történetéhez, in Scheiber Sándor (szerk.): Évkönyv 1973-74. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselte, 1974, 74-89. o.

1555. Harsányi László: A szentesi izraelita hitközség története. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselte, 1970, 210 o.

1556. Házi Albert: Okány krónikája. A kezdetektől napjainkig. Okány, Községi Tanács, 1984, 227 o.

A tepelülésen élő 36 zsidó tragédiájának története, akiket a nagyvárad gettóból Auschwitzba deportáltak. A holokauszt idején Okány a Bihar vármegyei Nagyszalontai járáshoz tartozott.

1557. Hegyi Ágnes: Ds zsidó közösségének virágzása és hanyatlása, in RB-2004, 143-210. o.

1558. Hegyi Ágnes – Löwy Dániel: Szatmár vármegye, in RB-2007, 998-1052. o., illusztr.
Lásd még: RB-2007, 304-358. o., illusztr. A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.

1559. Heimus fin Bustine: Hákefár selánu. Szipuráh sel háájára Bustina, 1800-1944. Kibbuc Dalia, Maarehet, 1997, 249 o.

[A mi falunk mint emlékezet. Bustina falu története, 1800-1944.]

A Kárpátokban található bustyaházai (Bustina) zsidó közösség történetének áttekintése, héber nyelven.

1560. Herskovits Mose Jehuda (Lajos): Emlékmű helyett. Kiryat Bialik, Herskovits József, [1983,] 31 o.

Foglalkozik Királydaróc zsidóságának sorsával.

1561. Hiller, István: Die Letzte Station der Juden Stadt und des Komitats Sopron [Ödenburg] in Jahr 1944, in Kropf, Rudolf (szerk.): Juden im Grenzraum. Symposium im Rahmen der „Schlaininger Gespräche“ vom 19-23. September 1990 auf Burg Schlaining. Eisenstadt, Burgenländisches Landesmuseum, 1993, 329-338. o. (Wissenschaftliche Arbeiten aus dem Burgenland, 92. kötet.)

[Sopron (Ödenburg) város és vármegye zsidóinak utolsó állomása 1944-ben.]

1562. Hiller István – Németh Alajos: A háború és a felszabadulás krónikája. Sopron 1941-1945. Sopron, Soproni Szemle, 1978, 208 o., illusztr.

A soproni zsidók tragédiájáról lásd: 29-49 o.

1563. A hódmezővásárhelyi zsidóság, 1740-1993. Kovács István – Kruzslicz Gábor István – Szigeti János (szerk.), Hódmezővásárhely, Hódmezővásárhelyi Zsidó Hitközség, 1993, 49 o.

1564. Hódos Mária: Kétezren voltak... Budapest, magánkiadás, 2006, 419 o., illusztr.

Rákoscaba, Rákoshegy, Rákoskeresztúr és Rákosliget zsidó közösségeinek rövid történetét, túlélők visszaemlékezéseit és a mártírok névsorait tartalmazza.

1565. Holzträger, Hans: Ghettoisierung und Deportation der jüdischen Bevölkerung Nordsiebenbürgens April bis Juni 1944, in Siebenbürgisches Jahrbuch, 1979. München, magánkiadás, 1979, 57-68. o.

[Az észak-erdélyi zsidó népesség gettósítása és deportálása 1944. áprilistól júniusig.]

Rövid, általános áttekintése a magyar holokausztnak; részletek Besztercéről, Désről és Szászrégenről.

1566. Hornyik János: A kecskeméti zsidók története. Gyula, Bács-Kiskun Megyei Levéltár, 1988, 80 o.

1567. Horváth Sz., Franz: Der ungarische Holocaust in Nordsiebenbürgen, in Solange ich lebe, hoffe ich: Die Aufzeichnungen des ungarischen KZ-Häftlings Ágnes Rózsa 1944/45 in Nürnberg und Holleischen. Gerhard Jochem (szerk.), Nürnberg, Testimon-Verlag, 2006, 25-62. o.

[A magyar holokauszt Észak-Erdélyben.]

1568. Horváth László: A gyöngyösi zsidóság története. Gyöngyös, a Mátra Múzeum kiadása, 1999, 186 o.

1569. Horváth Zoltán – Horváth Henrietta – Nothof Éva: Madaras község története. 1. kötet: Adatok a zsidó közösség történetéhez (1790-1950). Madaras, Madaras Község Önkormányzata, 2008, 204 o.

1570. Istorija Novosadskih Jevreja. Tel-Aviv, Va'ad le-Azkarat Kedeshei Novi Sad u've'Svivata, 1972, 335 o.

[Az újvidéki zsidók története.]

Javított változata Mirka Rada és Josif Mayor könyvének, amely eredetileg 1930-ban jelent meg. Tartalmazza a város zsidó közösségének történetét 1919-től egészen 1950-ig, benne számos anyagot az 1942-es vérengzésről és az 1944-es deportálásról.

- 1571.** Izak, Arie: „Álbum záháv.” Zihronot mijáldutenu „árbáá dorot” sel kehilátt Magyarláros vehászevivá. Izrael, magánkiadás, 1980, 194 o., illusztr.
[„Az aranyalbum.” Gyermekkori emlékek. Magyarláros és környéke közösségeinek négy generációja.]
A U. S. Holocaust Memorial Museum, Washington, DC gyűjteményében található ritka emlékkönyv.
- 1572.** Jároli József: Szabadkígyós, Újkígyós. Budapest, Száz Magyar Falu Könyvesháza, 2001, 168 o.
Újkígyós (Békés vármegye, Gyulai járás) zsidó lakosai sorsának dokumentumai, akiket az orosházai gettóból Auschwitzba deportáltak.
- 1573.** Yeshayahu Jelinek – Lowy Dániel: Bereg vármegye, in RB-2007, 245-282. o., illusztr.
A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.
- 1574.** Kádár Gábor: Nógrád vármegye, in RB-2007, 769-780, o., illusztr.
A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.
- 1575.** Kálmán József: A négy kosár története. Deportálás Kiskunhalasról 1944- ben, in Kiskunhalas története. 3. kötet, Kovács József – Szakál Aurél (szerk.), Kiskunhalas, Kiskunhalas Város Önkormányzata, 2005, 859- 904. o.
- 1576.** Karacs Zsigmond: Keresztények és zsidók Földesen, in Évkönyv, 1985-1991. Budapest, ORI, 1991, 151-181. o.
A zsidó közösség részletes története 18. századi alapításától az 1960-as évekig.
- 1577.** A karcagi zsidók története. Moshe Herszko (szerk.), Tel-Aviv, Lahav Printers – A Karcagi Zsidók Emlékbizottsága megbízásából, 1977, 219 + 47 o. (Magyar és héber nyelvű.)
A holokauszt időszakával a 151-171. oldalon foglalkozik. A 160-164. oldalon azoknak az áldozatoknak a névsora, akiket Auschwitzban öltek meg.
- 1578.** Kardos Pál: Adalékok a hajdúböszörményi zsidóság történetéhez. Debrecen, Hajdúböszörményi Autonóm Orthodox Izraelita Hitközség, 1949, 87 o., illusztr.
Többek között tartalmazza a mártírok nevét is a 79-87. oldalon.
- 1579.** Karkovány Judit: Hiányjel. Fejezetek a balatonfüredi zsidók történetéből. Balatonfüred, Balatonfüred Városért Közalapítvány, 2008, 119 o.
- 1580.** Karsai Elek: A budapesti gettó élete, in GF, 151-154. o.
- 1581.** Katona Béla: Várad a viharban. Nagyvárad, Tealah Kórháztámogató Egyesület, 1946, 363 o.
A nagyváradi zsidó közösség részletes története (1732-1944. november 3.). Hiteles leírást tartalmaz a gettóról és a deportálásról.
- 1582.** Kasuba István: Csorvásiak a XX. század háborúiban. Csorvás, Polgármesteri Hivatal, 2004, 141 o.
Csorvás (Békés vármegye, Orosházai járás) 34 zsidó lakosának sorsát is bemutatja. Lásd különösen: 91-95. o.

- 1583.** Kasuba István: Zsidók Csorváson. Csorvás, Községi Önkormányzat, 2004, 31 o., illusztr.
Áttekinti a zsidók gettózását és deportálását.
- 1584.** Katona Attila: Az utolsó hónapok, in És beszéld el fiadnak. Szombathely, Szombathelyi Zsidó Hitközség, 1994, 8-12. o., illusztr.
A szombathelyi zsidóság gettózásának áttekintése.
- 1585.** Kele József: Szeghalmi évszázadok. Szeghalom, Önkormányzati Hivatal, 1996, 46 o.
A helyi zsidóság életének és megsemmisítésének történelmi áttekintését is tartalmazza.
- 1586.** Kelemen Emma: A Komárom-Esztergom megyei zsidóság története, in KCs, 92-95. o.
Rövid áttekintés.
- 1587.** Kerecskényiné [Cseh] Edit (összeáll.): A gyulai zsidóság és a vészkorszak. Dokumentumok. Gyula, Békés Megyei Levéltár, 1994, 157 o.
- 1588.** Kertész Tamás: Itzig, nem mész Auschwitzig: Adatok a jászberényi Holocaust történetéhez, in Jászsági Évköny 2001. Pethő Zsolt (szerk.), Jászberény, Jászsági Évkönyv Alapítvány, 2001, 200-206. o.
- 1589.** Király Aladár: A nyíregyházi gettó története. Nyíregyháza, magánkiadás, 1946, 67 o.
Leírja a gettót és a deportálást Nyíregyházáról és környékéről, valamint több zsidó mártírlistát is tartalmaz.
- 1590.** Kőszegi Imre: Budavár ostroma 1945. Budapest, Gábor Áron, 1945, 94 o.
Adatok zsidók bűjtatásáról Budapesten az orosz ostrom és a nyilaskeresztes terror alatt.
- 1591.** Köteles Lajos: Gyoma gazdasági és társadalmi életének néhány kérdése a Horthy-korszakban, in Gyomai tanulmányok. Szabó Ferenc (szerk.), Gyoma, Nagyközségi Tanács, 1977, 125-144. o.
Áttekinti a helyi zsidó közösség deportálását.
- 1592.** Kovács András: Vallomás a székely szombatosok perében. Bukarest, Kriterion, 1981, 275 o.
Magyarországi kiadás: Budapest, Magvető, 1983, 441 o. Az 1989-ig Kolozsváron megjelenő Igazság napilap néhai főszerkesztőjének leírása a bőzödűfalusi szombatosok tragikus sorsáról a náci időszak alatt. Az erdélyi szombatosok székelyek leszármazottai, akik az erdélyi fejedelemség hajnalán zsidó hitre tértek át.
- 1593.** Kovács Éva: Az asszimiláció ellentmondásai. A kassai zsidóság a két világháború között (1918-1938). Somorja, Forum Institute, 2004, 196 o.
- 1594.** Kovács Tamás: Esztergom vármegye, in RB-2007, 432-437. o., illusztr.
A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.
- 1595.** Kovács Tamás: Komárom vármegye, in RB-2007, 617-634. o., illusztr.
A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.

- 1596.** Kovács, Tamás: Ghettoization in Kaposvár, in JM-HE, 500-517. o.
[Gettósítás Kaposváron.]
A magyar változatot lásd: JM-HH, 497-513. o.
- 1597.** Kovács Tamás: A kaposvári zsidóság a vészkorszakban, in RB-2004, 279- 299. o.
- 1598.** Kovács Tamás: A zsidóság szerepe Kaposvár társadalmában a két világháború között, in A Kárpát-medence népeinek együttélése a 19-20. században. Egry Gábor – Feitl István (szerk.), Budapest, Napvilág Kiadó, 2005, 117-137. o.
- 1599.** Králik Jánosné – Füzesi Etelka: Újkígyós: történeti áttekintés. Újkígyós, Újkígyósért Közalapítvány, 1996, 38 o.
Újkígyós (Békés vármegye, Gyulai járás) egykori 16 zsidó lakosának tragikus története.
- 1600.** Kramer, Naomi – Headland, Roland: The Fallacy of Race and the Shoah. Ottawa, University of Ottawa Press, 1998, 358 o.
[A faj téveszméje és a soá.]
A holokauszt Kárpátalján, Munkácsra összpontosítva.
- 1601.** Krassó Sándor: Emlékek, in Emlékezz! Emlékkönyv a pécs-baranyai zsidóság évfordulójára. Stark András – Vargha Dezső (szerk.), Pécs, Jelenkor, 1994, 93-134 o.
A megsemmisített pécsi zsidó közösség sorsa.
- 1602.** Kurcz Ferenc: Jánoshalma zsidóságának története 1750-től. Budapest, M. M. Goldfing Kft., 2002, 328 o.
A holokauszt története a településen. A mártírok névsorát tartalmazza, és temetői adatokat is közöl.
- 1603.** Lakat Erika (szerk.): Zsidó kultúrtörténeti emlékek Fejér megyében. Székesfehérvár, Székesfehérvár Szent István Király Múzeum, 2004, 84 o., illusztr.
Gergely Anna tollából történelmi áttekintést tartalmaz, és közli a vármegye neves zsidó személyiségeinek életrajzát.
- 1604.** Lázár Beáta – Gáspár Mirjana: A lendvai zsidóság. Lendva, Lindplast, 1997, 134 o.
Történelmi áttekintést, mártírlistát és túlélőnévsort tartalmaz.
- 1605.** Lévai József György – Puskás Béla: Adatok a Somogy megyei zsidóság II. világháborús tragédiájához, In Tűzvonalban: háborús történetek. Kaposvár, Kaposvári Városszépítő Egyesület, 2002, 94-104. o.
- 1606.** Lévai Jenő: A pesti gettó csodálatos megmenekülésének hiteles története. Budapest, Officina, 1946, 174 o.
Függelékben tartalmazza a gettó szervezeteit és adminisztrációját, valamint az önszegélyező (például biztonsági, egészségügyi, ételmezési, vallási és temetkezési) intézményeket.
- 1607.** Lipcsey Ildikó: Kolozsvár-téglagyár 1944. május 3-június 6., in GF, 72-75. o.

- 1608.** Lőrincz Melinda: A gyöngyösi zsidóság története, in KCs, 136-137 o.
- 1609.** Löwinger Emil (szerk.): Mártírjai emlékének a jánosházai orth. izr. hitközség. 1940-1944. [Jánosháza,] Typ. Markovits, é. n., 7 o.
Tartalmazza a mártírok névsorát is.
- 1610.** Löwinger, Yosef: Hásoá beázor hákibus háHungári, in Toldot hásoá Jugoszlávjá. M. Shelach és mások (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 1990, 343-395. o.
[A holokauszt a magyarok által megszállt területeken.]
A délvidéki (bácskai) zsidóság megsemmisítésével foglalkozik.
- 1611.** Löwy Dániel: A kálváriától a tragédiáig. Kolozsvár zsidó lakosságának története. Kolozsvár, Koinónia Kiadó, 2005, 617 o.
- 1612.** Löwy Dániel: A téglagyártól a tehervonatig. Kolozsvár zsidó lakosságának története. Kolozsvár, Erdélyi Szépműves Céh, 1998, 365 o.
- 1613.** Löwy Dániel: Beszterce-Naszód vármegye, in RB-2007, 284-302. o., illusztr.
Lásd még: RB-2008, 40-58. o., illusztr. A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.
- 1614.** Löwy Dániel: Bihar vármegye, in RB-2007, 304-340. o., illusztr.
Lásd még: RB-2008, 60-96. o., illusztr. A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.
- 1615.** Löwy Dániel: Szilágy vármegye, in RB-2007, 1054-1097. o., illusztr.
Lásd még: RB-2008, 360-403. o., illusztr. A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.
- 1616.** Magóné Tóth Gyöngyi: Zsidók Kalocsán és környékén. Kalocsa, Kalocsa Város Önkormányzata, 2009, 176 o., illusztr.
Gazdagon dokumentált beszámoló a zsidó közösség, a deportáltak, a mártírok és a munkaszolgálatosok névsoraival. Családfákat is tartalmaz, továbbá adatokat a Kalocsai járáshoz tartozó Bática, Dunaszentbenedek, Dusnok, Érsekcsanád, Fájsz, Foktó, Géderlak, Hajós, Homokmégy, Miske, Nemesnádudvar, Öregcsertő, Sükösd és Úszód zsidó közösségeinek sorsáról.
- 1617.** Majdán Béla: A balassagyarmati zsidó közösség emlékezete. Balassagyarmat, Balassagyarmati Zsidó Hitközség, 2004, 128 o.
- 1618.** Majsai, Tamás: The Deportation of Jews from Csíkszereda and Margit Slachta's Intervention on Their Behalf, in RB-1990, 113-163. o.
[A Csíkszeredái zsidók deportálása és Slachta Margit közbenjárása érdekében.]
- 1619.** Majsai Tamás: Iratok a körösmezei zsidódeportálás történetéhez, 1941, in A Ráday Gyűjtemény Évkönyve. Budapest, 1986, 95-237. o.
- 1620.** Makó Imre – Katona Lajos: A második világháború és a fasizmus hódmezővásárhelyi áldozatai. Hódmezővásárhely, Emlékbizottság a II. Világháború Hódmezővásárhelyi Áldozatai Emlékének Megörökítésére, 1991, 259 o.

- 1621.** Makó Imre – Katona Lajos: Kései főhajtás. Hódmezővásárhely, Emlékbizottság a II. Világháború Hódmezővásárhelyi Áldozatai Emlékének Megörökítésére, 1993, 228 o.
- 1622.** Marsi László (szerk.): Doboz község 900 esztendeje. Adatok a község történetéből, különös tekintettel a felszabadulást követő 30 évre. Doboz, magánkiadás, 1975, 118 o.
Adatokat tartalmaz a helyi zsidó közösség sorsáról is.
- 1623.** Máthé Éva: Töredék. Fejezetek a veszprémi zsidó közösség történetéből. Veszprém, Veszprémi Zsidó Közösségi Alapítvány, 2001, 111 o., illusztr.
A veszprémi és komakúti gettókba összegyűjtött zsidók névsorait is közli.
- 1624.** Matyikó Sebestyén József: A siófoki zsidóság története, in Somogyi Múzeumok Közleményei. Kaposvár, Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága, 1992, 185-204. o.
- 1625.** Matyikó Sebestyén József: Zsidók Siófokon. Debrecen, Ethnica kiadás, 2000, 175 o., illusztr.
- 1626.** Mayer Dénes – Szám Lajos: A tapolcai zsidóság vázlatos története és szerepe a város életében. Tóth József (szerk.), Tapolca, Tapolcai Városszépítő Egyesület, 1994, 71 o.
- 1627.** Miklya Jenő: Csanádapáca: Adatok a község történetéhez, földrajzához, néprajzához. Csanádapáca, Községi Tanács, 1962, 164 o.
Jelentős részeket tartalmaz a mintegy húsz csanádapácai zsidó tragédiájáról, akiket előbb Magyarbánhegyesre, majd deportálás végett Békéscsabára hurcoltak.
- 1628.** Mitzki Ervin (szerk.): A Pécsi Izraelita Hitközség története. Pécs, Pécsi Izraelita Hitközség Hagyomány Szociális Alapítványa, 2009, 71 o.
- 1629.** Molnár János: Zsidó iskolák Baján. Baja, magánkiadás, 2006, 74 o., illusztr.
A város zsidóságának története a 18. század végétől 1944-ig.
- 1630.** Molnár Judit: „Hazafias tisztelettel”. Zsidók és nem zsidók Pécsen a holokauszt idején, in RB-2002, 257-272. o.
- 1631.** Molnár, Judit: Two Cities, Two Policies, One Outcome: The De-Judaization of Pécs and Szeged, in Yad Vashem Studies. 32. kötet, Dávid Silberklang (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 2004, 97-129. o.
[Két város, két politika, egyazon eredmény: Pécs és Szeged zsidótlanítása.]
- 1632.** Mózes Teréz: Bevérzett kőtáblák. Nagyvárad, Literátor, 1993, 219 o.
Személyes beszámoló a bánásmódról, összekötve a nagyvárad zsidóság 1939-45 közötti történetével. Megjelent folytatásokban 1995-ben a torontói Menóra-Egyenlőség című lapban.
- 1633.** Mózes Teréz: Várad zsidók. Nagyvárad, Literátor, 1995, 278 o., illusztr.
Átfogó történeti munka, külön fejezettel a holokausztról.

- 1634.** Mózes, Tereza: Decalog însângerať. Bukarest, Editura Ara, 1995, 222 o.
[Bevérzett tízparancsolat.]
A holokauszttal és a nagyváradí zsidók tragédiájával foglalkozik.
- 1635.** Mózes, Teréz: Staying Human through the Holocaust. Calgary, Kanada, University of Calgary Press, 2005, xxvi + 386 o.
[Embernek maradni a holokauszt idején.]
- 1636.** Mózes, Tereza: Evreii din Oradea. Bukarest, Editura Hasefer, 1997, 411 o., illusztr.
[A nagyváradí zsidók.]
- 1637.** Mózes, Tereza: Comunitatea evreiască, in Istoria oraşului Oradea. Liviu Borcea – Gheorghe Gorun (szerk.), Nagyvárad, Editura Cogito, 1995, 463-476. o.
[A zsidó közösség.]
A nagyváradí zsidó közösség rövid története, vészkorszakbeli elpusztításának részleteivel.
- 1638.** Nagy Lajos: Pincenapló. Budapest, Hungária, 1945, 96 o.
Adatok a zsidók ellen elkövetett atrocitásokról Budapest ostromának utolsó napjaiban.
- 1639.** Nagymáthé Béla: Az abaújszántói zsidó mártírok 1944-ben történt elhurcolása. Tel-Aviv, Blau E., 1981, 23 o.
- 1640.** Nagyszőlős a világ közepe. Nagy Milada (szerk.), Budapest, Aposztróf Kiadó, 2009, 196 o.
A magyarul, angolul, héberül és ruszinul megjelent munka korabeli dokumentumokkal, térképekkel, valamint közel száz képpel ábrázolja a város történetét.
- 1641.** Németh László: A Holocaust Zalában, in Zala megye ezer éve. Vándor László (szerk.), Zalaegerszeg, Zala Megyei Múzeumok Igazgatósága, 2001, 272-275. o.
- 1642.** Németh László: A Zala megyei zsidóság gazdasági megsemmisítése, in Az antiszemitizmus alakváltozatai. Tanulmányok. Zalaegerszeg, Zala Megyei Levéltár, 2005, 199-217. o.
- 1643.** Németh László – Zoltán (szerk.): Együttélés és kirekesztés. Zsidók Zala megye társadalmában, 1919-1945. Zalaegerszeg, Zala Megyei Levéltár, 2004, 602 o.
Tartalmazza a szerkesztők történelmi áttekintését, 7-65. o.
- 1644.** Németi Gábor: Hatvani deportáltak és munkaszolgálatosok visszaemlékezései. Eger, Heves megyei Propagandista, 1985, 295 o.
Közli az áldozatok névsorát is.
- 1645.** Nemoda Tamásné (Mogyorósi Zita): A jázsági zsidók története, in Emléklapok. Fejezetek Jászárokszállítás történetéből. Tóth Pál Péter (szerk.), Budapest, Püski Kiadó, 2000, 95-100. o.

1646. Néző István: A zsidóság Kisvárdán. Nyíregyháza, Kisvárdai Városszépítő Egyesület, 2003, 306 o.

Közli az áldozatok névsorát, zsidó statisztikai adatokat is tartalmaz.

1647. Néző István: A kisvárdai zsidóság története. Nyíregyháza, Ardlea Kiadó, 1998, 158 o., illusztr.

A holokausztra vonatkozó részt lásd: 135-137. o.

1648. Néző István: Szabolcs vármegye, in RB-2007, 934-996. o., illusztr.

A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.

1649. Neumann György: A nyilaskereszt árnyékában. Kolozsvár, Minerva, 1945, 80 o.

Beszámoló az erdélyi deportálásokról és a szerző tapasztalatai a svájci védett házakról a német megszállás alatt.

1650. Novák László: A zsidóság Nagykőrösön, XVII-XX. század. Nagykőrös, Pest Megyei Múzeum, 2001, 399 o., illusztr.

1651. Nyéki Károly: Halálozások a mátészalkai gettóban, 1944. április-május.

Mátészalka, Mátészalkai Városi Önkormányzat, 1999, 11 + x o.

1652. Nyéki Károly: A mátészalkai körzeti gettó. Mátészalka, Mátészalkai Városi Önkormányzat és Szatmári Múzeum, 2001, 61 + 6 o., illusztr.

1653. Olti Ferenc: Csak azért, mert zsidónak született, in KCs, 80-81 o.

Feleleveníti a balatonfüredi zsidóság katasztrófáját.

1654. Orbánné Szegő Ágnes: A tiszafüredi zsidóság története és demográfiája. Tiszafüred, Füredi Kaszinó Egyesület, 1995, 177 o.

1655. Orbánné Szegő Ágnes: A Heves megyei zsidóság története. Tiszafüred, Tiszafüredi Menóra Alapítvány, 2001, 270 o.

1656. Orbánné Szegő Ágnes: Egri zsidó polgárok. Budapest, VPP Kiadó, 2005, 279 o.

1657. Orbánné Szegő Ágnes: A gyöngyösi zsidóság története a középkortól a holokausztig, in RB-2002, 273-309. o.

1658. Orbánné Szegő Ágnes: Tiszafüred és vidéke zsidóságának emlékezete. Tiszafüred, Tariczky Alapítvány, 2004, 360.

1659. Orbánné Szegő Ágnes: Heves vármegye, in RB-2007, 537-563. o., illusztr. A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.

1660. Orsó Sándor: Szemelvények a nagyatádi zsidóság történetéből, in KCs, 392-393. o.

1661. Papp Zsolt: A szolnoki izraelita hitközség története a kezdetektől napjainkig. Szolnok, Fotogruppe Kiadó, 2005, 242 o., illusztr.

1662. Papp Zsolt: A szolnoki zsidóság emlékkönyve. Szolnok–Budapest, magánkiadás, 2008, 264 o.

1663. Pásztor Cecília (szerk.): Salgótarjáni zsidótörténet. Salgótarján, Nógrád Megyei Levéltár, 2003, 90 o., illusztr.

A város zsidó életének számtalan részlete a holokauszt előtt, idején és után.

1664. Pelle Ferenc: Kevermes története. Békéscsaba, Ipszilon Kiadó és Pedagógiai Szolgáltató Kft., 2003, 381 o.

A helyi zsidók gettózását és deportálását is áttekinti.

1665. Perl, Chaim Israel: Farloshene licht in Maramarosh. Tel-Aviv, a szerző kiadása, 1957, 94 o.

[Máramaros eloltott fényei.]

1666. Perri, Yitzhak: Maros-Torda vármegye, in RB-2007, 729-767. o., illusztr.

Lásd még: RB-2008, 264-302.o., illusztr. A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.

1667. A pesti izraelita hitközség... 1943, 1944, 1945, 1946... Budapest, pesti izraelita hitközség, 1947, 62 o.

Feljegyzések a pesti zsidó közösségről, benne információk a deportálásról és a zsidók elpusztításáról 1944-ben.

1668. Pistiner, Ephraim: Echo einer Generation. Tel-Aviv, I. J. B. b'Israel, 1953, 303 o.

[Egy generáció visszhangja.]

Egy beszercei zsidó család náci megszállás alatti tragédiájával foglalkozik.

1669. Plavsic, Lazar: Cilag. Újvidék, Savez Udruzenja Boraca Nor Srbije, 1965, 299 o.

[Csillag.]

A szegedi Csillag börtönben fogva tartottakra vonatkozik, akik között számos fasizmus ellen harcoló zsidó is volt.

1670. Polgár Ernő: A sárga csillagok nyomában. A bácsalmási Bács-Bodrog vármegyei gettó szociográfiája. Bácsalmás, Bácsalmás Baráti Köre Egyesület, 1992, 67 o., illusztr.

1671. Polgár Ernő: A sárga csillagok nyomában. Gettó a Délvidéken. Budapest, Hodsoft Kft., 1997, 80 o.

Személyes beszámolókat is tartalmaz, valamint a bácsalmási gettó túlélőinek névsorát.

1672. Potemra, Michal: Židovská otázka v Košiciach v rokoch 1938-1944, in Košice a deportácie Židov v roku 1944. Anna Jurova (szerk.), Kassa, Spolocens Kovedny Ustav Košice, 1994, 37-51. o.

[A zsidókérdés Kassán 1938-1944 között.]

1673. Pozsgai Gézáne – Vig Márta: Emberek az embertelenségben: Emlékezés a kunhegyesi zsidóságra és a holocaust áldozataira. Kunhegyes, Kunhegyes Város Önkormányzata, 2004, 414 o. illusztr.

1674. R. Vozáry Aladár: Így történt! 1944. március 19-1945. január 18. Budapest, Halász, 1945, 160 o.

A szerző, aki nem zsidó munkácsi, és a Magyar Országgyűlés tagja volt, részletes beszámolót ad Magyarország német megszállásáról, kiemelve a kárpátaljai deportálásokat.

1675. Raab Ferenc: A komáromi zsidóság krónikája. Komárom, magánkiadás, 1989, 48 o., illusztr.

1676. Raab Márton: A soproni zsidó temetők története, in Évkönyv, 1985-1991. Budapest, ORI, 1991, 234-241 o.

1677. Raab Márton: Sopron megye zsidóságának múltjából és jelenéből. Sopron, magánkiadás, 1955. december, 29 o.

1678. Rab Erzsébet: És nem verik félre a harangot. Budapest, Anonymus, 1948, 383 o.

A szerző, aki a dombóvári mártír rabbi özvegye, leírja a deportálásokat Dombóvárról és tapasztalatait az auschwitz, a bergen-belseni, a theresienstadi és a lipcsei női táborokról.

1679. Rákos Imre – Szita Szabolcs – Verő Gábor: Mondjátok el, mi történt! A magyarországi holokausztról. Budapest, Ex Libris, 2004, 480 o.

A balkányi mártírok és keresztény zsidómentők névsorait is tartalmazza.

1680. Reiss, Johannes – G. Szende, Katalin: Jüdisches Eisenstadt, Jüdisches Sopron/Odenburg. Linz, Österreichischer Arbeitskreis für Stadtgeschichtsforschung, 1997, 78 o.

[Zsidó Kismarton, zsidó Sopron.]

1681. Riczu Zoltán: Zsidó épületek és emlékek Nyíregyházán. Nyíregyháza, MTL Press Kiadványszerkesztőség, 1992, 132 o.

1682. Rosenfeld József: Emlékezés a bajai gettóra, in Scheiber Sándor (szerk.): Évkönyv 1973-74. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1974, 146-154. o.

1683. Rothfeld, Deborah: Toldotéjhá sel mispáhá. Rehovot, magánkiadás, 38 o.

[Egy család története.]

Beszámoló Nyírmada, a Mátészalka melletti kis zsidó közösség sorsáról, az ott történekekről.

1684. Rothkirchen, Livia: Deep-Rooted Yet Alien: Some Aspects of the History of the Jews in Subcarpathian Ruthenia, in uő (szerk.): Yad Vashem Studies. XII. kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 1977, 147-191. o.

[Mélyen gyökerező, de azért idegen: a kárpátaljai zsidóság történetének néhány szempontja.]

1685. Sági Károly – Cseby Géza – Goldschmied István: Keszthelyi zsidóság története, 1699-1999. Keszthely, Keszthelyi Izraelita Hitközség, 1999, 133 o.

1686. Salamon, Pál: Demografický vývoj Židov v Košiciach v rokoch 1841-1944, in Košice a deportácie Židov v roku 1944. Anna Jurova (szerk.), Kassa, Spolocens Kovedny Ustav Kosice, 1994, 85-92. o.

[A kassai zsidók demográfiai fejlődése 1841-1944 között.]

1687. Salinger, Gerhard: A Journey Through Hungary. Traces of the Jewish Past. New York, magánkiadás, 2003, 195 o., illusztr.

[Utazás Magyarországon át. A zsidó múlt nyomai.]

Számítógépes nyomtatással készült, gazdagon illusztrált munka, amely az egykori és a jelenlegi zsidó közösségekről közöl adatokat. Megtalálható a washingtoni U. S. Holocaust Memorial Museum gyűjteményében.

1688. Salinger, Gerhard: Journeys in Hungary. Jewish Communities of the Past and Present. New York, magánkiadás, 2 kötet (776 o.), illusztr.

[Utazás Magyarországon. Múltbeli és jelenlegi zsidó közösségek.]

Számítógépes nyomtatással készült kötetek gazdagon illusztrált beszámolókkal és statisztikai adatokkal. Megtalálható a washingtoni U. S. Holocaust Memorial Museum gyűjteményében.

1689. Schleisz-Bognár Péter: A nagykovácsi zsidóság története. Nagykovács, a Szabó Károly Városi Könyvtár helytörténeti anyaga, é. n.

Nem publikált könyv tartalomjegyzéke és résztanulmányai, amely megtalálható az interneten (www.vknagykovoros.c3.hu/fhelyt.htm), Varga István kivitelezésében. Több fejezetet is a holokauszt időszakának áldoz.

1690. Schwartz, Yehuda: Hásóá bikehilot Tránszilvánjá hácefonit 1940-1944. Hedera, magánkiadás, 1988, 48 o.

[Az észak-erdélyi zsidó közösségek holokausztja, 1940-1944.]

1691. Schön Dezső: Az örökség. Elbeszélések. Tel-Aviv, Új Kelet kiadás, 1960, 302 o.

Leírja az erdélyi és a máramarosi falusi zsidóság küzdelmeit. A katasztrófa anyagához lásd A „V-i” titka (158-172. o.) és a Chanuka a tárnában (192-200. o.) c. fejezeteket.

1692. Schweitzer József: A pécsi hitközség a deportáció és a felszabadulás korszakában, in Új Élet naptár 1960-1961, 5720/5721. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1960, 71-74. o.

1693. Schweitzer József: A pécsi izraelita hitközség története. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1966, 168 o.

1694. Sebestyén Mihály: Nyúlgát az idő ellen. Az erdélyi zsidóság történetéhez. Marosvásárhely, Mentor Kiadó, 2000, 360 o.

Cikkgyűjtemény, amely közül néhány a marosvásárhelyi zsidóság elpusztítását tárgyalja. Lásd különösen: 324-360. o.

1695. Silberstein Adolf – Szigeti János: Hódmezővásárhelyi zsidók. Hódmezővásárhely, Máyer Nyomda és Könyvkiadó, 2004, 87 + 153 o.

1696. Simkó Balázs – Végső István: A kiskunhalasi zsidók története 1938 és 1945 között, in RB-2004, 211-277. o.

1697. Simor Yehuda (szerk.): A mezőkövesdi zsidó hitközség áldozatai, 1944-1945 Jeruzsálem, Yad Vashem, 1993, 47 o.

1698. Siptár László: Számkivetettek: Jegyzetek számkivetettségünk idejéből. 1944. november 26-tól. Pécs, magánkiadás, 2000, 80 o., illusztr.

Nyilas időszakbeli emlékek a pécs-baranyai térségből.

1699. Síró Béla: A debreceni zsidóság a vészkorszak idején. Debrecen, KLTE Történeti Intézete, 1995, 147-182. o. (Történeti Tanulmányok, IV. kötet.)

1700. Somodi Henrietta: A kecskeméti ortodox zsidók és zsinagógájuk története. Budapest, Aura, 1999, 65 + 18 o., illusztr.

1701. Somodi Henrietta: Zsidók Bács-Kiskun megyében. Budapest, Makkabi, 2001, 243 o.

1702. Somogy megye a II. világháborúban. Szabó Péter – Szili Ferenc (szerk.), Kaposvár, a Somogy Megye Levéltár kiadása, 1993, 539 o., illusztr.

Tartalmazza a holokaust és a háború vármegyebeli keresztény halálos áldozatainak névsorait, településenkénti lebontásban.

1703. Sosberger, Pavle: Jevreji Backe Palanke, in Jevrejski Pregled (IX-X). Belgrád, Savez Jevrejskih Opstina Jugoslavije, 1970, 6-7. o.

[A bácska-palánkai zsidók.]

Áttekintést ad a közösségek történetéről, benne a holokaust időszakáról.

1704. Sozan Michael: Zsidók egy dunántúli falu közösségében, in DZ, 157-168. o.

Adatok a Fejér megyei Aba település zsidó közösségéről, egészen a deportálásig.

1705. Spemenica 50. Savez Jevrejskih Opstina Jugoslavije. Belgrád, Savez Jevrejskih Opstina Jugoslavije, 1969, 246 o.

[A Jugoszláviai Zsidó Közösségek Egyesületének ötvenedik születésnapjára.]

Az 1919-1969 közötti időszakot tárgyalja, de néhány adat a holokaust időszakra is vonatkozik, amikor Bácska Magyarországhoz tartozott.

1706. Spiegel, Yehudah: Ungvár, in Árim veimáhot beJisráél. Mácévat kodes likehilot Jisráél seneherevu bijedéj áricim uteméim bemilhemet háolám hááhároná. Fishman-Maimon, Y. L. Hacohen (szerk.), Jeruzsálem, Moszad Háráv Kuk, 1950, 5-55. o.

1707. Spitzer, E. H.: Kehilat Zombor behurbánáh. Dápéj zikáron likedoséj hákehilá. Jeruzsálem, magánkiadás, 1970, 29 o.

[A zombori közösség a megsemmisülése idején. A megemlékezés lapjai a közösség mártírjairól.]

- 1708.** Stessel, Zahava Szász: Wine and Thorns in Tokay Valley. Jewish Life in Hungary: The History of Abaújszántó. Madison, NJ, Fairleigh Dickinson University Press, 1995, 341 o.
[Bor és túske a tokaji völgyben. Zsidó élet Magyarországon: Abaújszántó története.]
A munka főleg túlélők elbeszéléseire és magyar levéltári forrásokra támaszkodik.
- 1709.** Strba Sándor – Láng Tamás: Az érsekújvári zsidóság története. Budapest, Kalligram, 2004, 431 o.
- 1710.** Szabó Pál: Isten malmai. Budapest, Athenaeum, 1949, 356 o.
Foglalkozik a parasztsággal, leírja a zsidók deportálását a magyar városokból. Nagyvárad és környéke a központ.
- 1711.** Szakasits György: Törvényen kívül. Naplójegyzetek a német megszállás idejéből. Budapest, Dolgozók Könyvszolgálat, 1948, 143 o.
Az ismert magyar szociáldemokrata politikus fia, aki a német megszállás idején bujkált, többek között szemtanúként leírja a zsidók deportálását Körmendről.
- 1712.** Szalai Antal: A pápai zsidóság története és a hitközség szerepe a város társadalmi életében. Pápa, Jókai Városi Könyvtár, 1996, 91 o.
Tartalmaz néhány adatot a munkaszolgálatos és a deportált zsidókról, valamint egy mártírlistát is.
- 1713.** Szántóné Balázs Edit: Adalékok a zsidóság történetéhez Körmenden, in DZ, 191-214 o.
- 1714.** Szarka Lajos: A hévízi zsidóság története. Hévíz, Hévíz Város Önkormányzata, 2000, 98 o., illusztr.
- 1715.** A szegedi zsidó polgárság emlékezete. Zombori István (szerk.), Szeged, Móra Ferenc Múzeum, 1990, 200 o.
Tartalmazza Karády Viktor, Lengyel András és mások tanulmányait, akik különböző szempontokból írtak a közösségről, a reformkortól a holokausztig. Tartalmaz egy mártírlistát is.
- 1716.** Székely Gábor: Az egri zsidóság rövid története, in KCs, 30-31. o.
- 1717.** Szilágyi-Windt László: A kállói cádik. A nagykállói zsidóság története. Haifa, magánkiadás, 1960, 128 o.
A zsidó közösség mártírlistáját lásd: 71-84. o. Héber változat: Hácádik miKálov ukehiláto. Tel-Aviv, Geographica, 1970, 208 o. A zsidó közösség mártírlistáját lásd: 168-180. o.
- 1718.** Szilágyi-Windt László: Az újpesti zsidóság története. Tel-Aviv, Lahav Printers, 1975, 325 + 23 o.
Az 55-219. oldalon mártírlistákat tartalmaz.
- 1719.** Szilvássy László: Szarvas, 1918-1944, in uő: Szarvas Történelmi Mozaik, 3. Szarvas, Öntözési Kutató Intézet, 1997, 132-134. o.
A közel 700 lelket számláló egykori zsidó közösséget ért tragédia ismertetését is tartalmazza.

- 1720.** Szita Szabolcs: Deportálás a Csillagerődből 1944 őszén, in Komárom-Esztergom Megyei Múzeumok közleményei, p. sz. Fülöp Éva – Kisné Cseh Julianna (szerk.), Tata, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Múzeumainak Igazgatósága, 2002, 329-343. o.
Azt bizonyítja, hogy az SD Einsatzgruppe 6 mintegy 15 ezer zsidót deportált a Csillagerődből különböző német lágerekbe.
- 1721.** Szita Szabolcs: A dunántúli zsidóság Holocaustja, in KCs, 371-374. o.
- 1722.** Szita Szabolcs: Fejér vármegye, in RB-2007, 439-455. o., illusztr.
A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.
- 1723.** Szita Szabolcs: Győr, Moson és Pozsony vármegye, in RB-2007, 471-492. o., illusztr.
A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.
- 1724.** Szita Szabolcs: Sopron vármegye, in RB-2007, 918-932. o., illusztr.
A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.
- 1725.** Szita Szabolcs: A komáromi deportálás 1944 őszén. Budapest, Magyar Auschwitz Alapítvány, 2002, 69 o.
- 1726.** T. Kiss Tamás: Metszetek Dombegyház múltjából és jelenéből Dombegyház, Nagyközségi Tanács, 1989, 190 o.
Néhány adatot is tartalmaz a zsidók háború alatti sorsáról.
- 1727.** Takács Istvánné: A dombóvári zsidóság története. Dombóvár, Dombóvári Városépítő és Városvédő Egyesület, 2007, 416 o.
- 1728.** Tefner Zoltán: A zsidóság története, In Kötce monográfiája. Stirling János (szerk.), Kötce, Községi Önkormányzat, 1996, 125-173. o.
A kötcei (Somogy vármegye, Tabi járás) zsidók történetének áttekintése.
- 1729.** Tessler, Jeremiah: Záhor veál tiskáh. MiKlausenburg dereh Auschwitz liJerusálájim. Jeruzsálem, magánkiadás, 1967-1968, 176 o.
[Emlékezzetek és ne felejtsetek. Kolozsvárról Auschwitzon át Jeruzsálemig.]
Személyes beszámoló bővített kiadása, amelyet 1956-ban publikáltak először. Középpontjában a katasztrófa és az erdélyi zsidókkal történtek, különös tekintettel Désre és környékére.
- 1730.** Tibori Szabó Zoltán: Csík vármegye, in RB-2007, 383-408 o., illusztr.
Lásd még: RB-2008, 98-123. o., illusztr. A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.
- 1731.** Tibori Szabó Zoltán: Erdélyi zsidó sors a holokauszt után, in RB-2008, 469-485. o.
- 1732.** Tibori Szabó Zoltán: Háromszék vármegye, in:RB-2007, 522-535.o., illusztr.
Lásd még: RB-2008, 140-169. o., illusztr. A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.
- 1733.** Tibori Szabó Zoltán: Kolozs vármegye, in RB-2007 586-615. o., illusztr.

- 1734.** Tibori Szabó Zoltán: Udvarhely vármegye, in RB-2007, 1146-1163. o., illusztr.
Lásd még: RB-2008, 427-444. o., illusztr. A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.
- 1735.** Tibori Szabó Zoltán: Csík vármegye zsidósága a betelepüléstől a megsemmisítésig, in RB-2004, 103-142. o.
- 1736.** Tibori Szabó, Zoltán: The Fate of the Transylvanian Jews in the Period Following World War II, 1945-1948, in JM-HE, 360-381. o.
A magyar változatot lásd: JM-HH, 354-375. o.
- 1737.** Toronyi Zsuzsanna: Tolna vármegye, in RB-2007, 1121-1144. o., illusztr.
A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.
- 1738.** Tóth Júlia (szerk.): Fejezetek a hajdúböszörményi zsidóság történetéből. Hajdúböszörmény, Bocskai István Gimnázium, 2002, 120 o.
Papp Zsolt, Szabó Judit és Török Julianna által írt tanulmányokat tartalmaz.
- 1739.** Tóth József: A tapolcai zsidóság vázlatos története és szerepe a város életében. Tapolca, Tapolcai Városszépítő Egyesület, 1994, 71 o.
Kiindulópontja saját kutatás és Mayer Dénes publikálatlan kézírata volt. Tartalmazza a holokauszt időszakát, és mártírlistát is közöl.
- 1740.** Tóthné Unghy Ilona: ...és meséld el fiadnak. A simontornyai zsidóság krónikája. Simontornya, Bogárd és Vidéke Nyomda és Lapkiadó, 2006, 293 + 329 o.
A helyi zsidóság történetének áttekintése 1735-től kezdődően, a közösség 104 deportált és 18 munkaszolgálatos tagja tragikus sorsára összpontosítva.
- 1741.** Tóthné Unghy Ilona: Simontornya társadalmi, gazdasági és kulturális életét meghatározó Fried család története. Sárbogárd, Simontornya Múltjáért Alapítvány, 2001, 222 o.
- 1742.** Urbancsok Zsolt: A makói zsidóság a vészkorszakban, in Makó monográfiája. Makó története 1920-tól 1944-ig Tóth Ferenc (szerk.), Makó, Önkormányzat, 2002, 269-302. o.
- 1743.** Vági Zoltán – Végső István: Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye, in RB-2007, 808-889. o., illusztr.
A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.
- 1744.** Vago, Bela: The Destruction of the Jews of Transylvania, in RB-1966, 171-221. o.
[Az erdélyi zsidóság elpusztítása.]
- 1745.** Vago, Bela: Jáhádut Tránszilvánjá-hácefonit. Netunim hisztorijim geográfijim, in Pinkász Hákehilot Románjá. 2. kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 1980, 3-21. o.
[Észak-Erdély zsidósága. Történelmi-földrajzi adatok.]
- 1746.** Varga Béla: A szolnoki zsidóság története, 1840-1944. Szolnok, Damjanich János Múzeum–Szolnoki Izr. Hitközség, 1994, 203 o., illusztr.
- 1747.** Varga István: Adalékok a zsidóság fonyódi történetéhez. Veszprém, Agenda Natura, 2005, 361 o.

1748. Varga László: Velünk éltek. Nagymegyer, Nagymegyeri Városi Önkormányzat, 2004, 37 o.

A nagymegyeri zsidók története. Az áldozatok névsorát is közli.

1749. Varga Papi László: Zsidó magyarok Szegeden: Lőw Lipót és Lőw Immanuel Szeged, Bába, 2003, 75 o., illusztr.

A 2002-ben publikált mű bővített kiadása. A szegedi gettóval és a deportálásokkal is foglalkozik.

1750. Vargha Dezső: Pécsi Holocaust-megemlékezések (1945-1993), in Emlékezz! Emlékkönyv a pécsi-baranyai zsidóság 50. évfordulójára. Stark András – Vargha Dezső (szerk.), Pécs, Jelenkor, 1994, 201-222. o., illusztr.

1751. Végh Mihály: Adatok Körösladány történetéhez, in Sárreai írások: néprajzi és helytörténeti antológia. Miklya Jenő (szerk.), Szeghalom, Községi Tanács, 1965, 207-265. o.

Feltárja, hogy a zsidó közösség mintegy kétszáz tagját a helyi gettóból Szolnokra vitték. Ezek közül körülbelül ötvenen Strasshofba, a többiek Auschwitzba kerültek.

1752. Végházi István: Adatok a debreceni zsidóság történetéhez. Buenos Aires, Talleres Graficos Julio Kaufman, 1967, 26 o.

1753. Végső István: Bács-Bodrog vármegye, in RB-2007, 110-152. o., illusztr.

A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.

1754. Végső István: Csanád, Arad és Torontál vármegye, in RB-2007, 367-381. o., illusztr.

A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.

1755. Végső István: Csongrád vármegye, in RB-2007, 410-430. o., illusztr.

A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.

1756. Végső István: Gömör-Kishont vármegye, in RB-2007, 457-469.o. illusztr.

A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.

1757. Végső, István: The Jews of Cegléd During the Shoah, in JM-HE, 482-499. o.

[A ceglédi zsidók a soá idején.]

A magyar változatot lásd: JM-HH, 479-496. o.

1758. Végső István – Simkó Balázs: Zsidósors Kiskunhalason – Kisvárosi út a holokauszthoz. Budapest, L'Harmattan, 2007, 347 o.

1759. Virágh Ferenc: Mezőmegyer történeti monográfiája. Békéscsaba, Magyar-Szovjet Barátság Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, 1990, 228 o.

Leírja, egyebek mellett, a négy közül az egyik mezőmegyeri zsidó család 1944-es tragédiáját.

1760. Vörös István Károly: Baranya vármegye, in RB-2007, 154-189. o., illusztr.

A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.

- 1761.** Vörös István Károly: Zala vármegye, in RB-2007, 1314-1372. illusztr.
A vármegye és települései zsidóságának dokumentált története.
- 1762.** Vörös István Károly: Mohácsiak. Vázlatos leírás a mohácsi zsidók két világháború közötti történetéről (1921-1939), in A mohácsi zsidók története. Mohács, Mohácsi Városszépítő és Városvédő Egyesület, 2001, 39-83. o.
- 1763.** Vörös István Károly: Zsidósors Pécsen, a vészkorszakban, in Tanulmányok Pécs történetéből 19. A Pécs gazdasága és társadalma a 18-20. században és a Pécs évszázadai című, 2005-ös konferenciák válogatott előadásai, Kaposi Zoltán – Pilkhoffer Mónika (szerk.), Pécs, Pécs Története Alapítvány, 2007, 243-267. o.
- 1764.** Vrtunski, Mladen: Kuca Uzasa. Belgrád, Savez Udruzenja Boraca NOR Srbije, 1970, 205 o.
[A horror háza.]
Foglalkozik a bácska-topolyai internálótáborral és a közösség deportálásával.
- 1765.** Weingarten, Shmuel Hakohen: Munkács, in Árim veimáhot beJiszráél. Mácévát kodes likehilot Jiszráél seneherevu bijedéj áricim uteméim bemilhemet háolám hááhároná. 1. kötet, Fishman-Maimon, Y. L. Hacohen (szerk.), Jeruzsálem, Moszad Háráv Kuk, 1948, 345-371. o.
- 1766.** Wiesel, Eliezer (Elie): Un die veit hat geshvigen. Buenos Aires, Tzentral Farband fun Poilishe Yidn in Argentina, 1956, 252 o.
[És a világ hallgatott.]
Angol változat: Night. New York, Hill and Wang, 1960, 116 o. Francia változat: La nuit. Párizs, Les Éditions de Minuit, 1958, 178 o. Leírja a máramarosszigeti zsidó közösség elpusztítását, a két gettó felállítását 1944-ben Máramarosszigeten, illetve a szerző tapasztalatait Auschwitzban, Birkenauban, Bunában és Buchenwaldban.
- 1767.** Yitzchaki, Shlomo: Jáhádut Tránszilvánjá hácefonit. Bátéj széfer jehudijim biTránszilvánjá, in Pinkász hákehilot Románja. 2. kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 1980, 49-56. o.
[Zsidók Észak-Erdélyben. Zsidó iskolák Erdélyben.]
- 1768.** Yosifon, A. – Efron, D. – Teich, A. (szerk.): Jád likehilát Munkács. Haifa, Béjt Hászéfer Jibáné Necáh Jiszráél, 1969, 27 o.
[Emlékmű a munkácsi közösségnek.]
- 1769.** Zelenák István: Tokaji zsidó emlékek. Tokaj, Tokaj Város Önkormányzata, 1999, 47 o.
Új kiadása 2000-ben (93 + 46 o.) jelent meg, benne Zelenák István, Galambos Jenő és Galambosné Kalmanovits Magda tanulmányaival.
- 1770.** Zeleni Ferenc: A baranyai zsidóság helyzete az I. zsidótörvénytől a felszabadulásig, in A Pollack Mihály Műszaki Főiskola Tudományos Közleményei. Pécs, 1986, 129-145 o.
Adatok a megye különböző közösségeiről, így Baksáról, Harkányról, Komlórról, Mágocsról, Pécsváradról, Sásdról, Siklósról és Villányról.

1771. Zohar (Fényes) Asher: Emlékfosztlányok a sárospataki zsidó hitközségről a holocaust előtt. Beer-Sheva, magánkiadás, 1997, 258 o.

Mártírnévsort is tartalmaz.

1772. Zsidó múlt Kiskőrösön. Klein Akiwa Aurél – Sólyom Schwarcz László (szerk.), Budapest, magánkiadás, 1998, 201 o., illusztr.

A zsidó közösség története, benne egy mártírlistával, továbbá azok névsorával, akik a háború utáni években haltak meg.

* * *

1773. A. Z.: Dej: „Maialul” din pădurea Bungur. Revista Cultului Mozaic, Bukarest, (1984. június 15.)/555, 2. o.

[Dés: „Majális” a Bungur-erdőben.]

A dési gettóval foglalkozik.

1774. Andrassy Antal: Adatok a somogyi zsidóüldözés történetéből. Somogyi Írás, Kaposvár, 1961. június, 50-53. o.

1775. Andrassy Antal: A zsidó lakosság elhurcolása Somogyból. Somogy; Kaposvár, (1984)/6, 81-89. o.-

Hét vallomást tartalmaz és néhány egykori vonatkozó dokumentumot a zsidók tragédiájáról Barcsen, Kaposváron és Tabon.

1776. Andrassy Antal: Zsidóüldözés Somogyban (1944. március-július). Somogy Megye Múltjából, Kaposvár, 15(1984), 333-360. o.

A zsidók gettósítására összpontosít Barcsen, Kaposváron és Tabon.

1777. Antal Gábor: Két város. Haladás, Budapest, 1947. július 24.

Állítása szerint a Gyöngyösről deportált 1800 zsidóból csak körülbelül 300 tért vissza a településre, ahol volt némi észrevehető lelkiismeret-furdalás, amíg Salgótarjánban a lakosság általában még mindig antiszemita volt.

1778. Bacher, S. L.: The Slaughter of Sărmaș. Tricolorul, Toronto, 11(1982. szeptember 1.)/1, 6-7. o.

[A sármási mészárlás.]

1779. Benoschofsky Ilona: A hajdúnánási gettó megmaradt iratai. Új Élet, Budapest, 25(1970. október 1.), 4. o.

1780. Berger, Anna: The Jews of Munkács. A Minority Amongst Minorities. Australian Journal of Jewish Studies, Sydney, 19 (2005): II-19. o.

[A munkácsi zsidók. Kisebbség kisebbségek között.]

1781. Berkes Tímea: A Győr-Moson-Pozsony vármegyei zsidók története 1944-ben. Holocaust Füzetek, Budapest, (1996)/5, 6-42. o.

Dokumentált áttekintése a győri és mosonmagyaróvári zsidó közösségek történetének, valamint azokénak, amelyek a magyaróvári, a pannonthalmi, a sokoróaljai és a tószigetcsiliközi járásokban éltek. :

1782. Berner, Mór: Szipuro sel jehudi meHungárjá, in Yalkut Moreshet. Tel-Aviv, 3(1966. április)/5, 7-25. o.

[Egy magyar zsidó története.]

Orvos szemtanú beszámolója a marosvásárhelyi zsidók deportálásáról és annak előzményeiről.

1783. Bodó Béla: Ettől a gáztól három óra múlva elalszanak. Világ, Budapest, 1945. július 29. A kőszegi gázzal való kísérletezésről ír, azt állítja, hogy „mivelhogy a gáz nem volt túl jó”, a munkaszolgálatosokat agyon kellett lőni.

1784. Bodó Judit: Adalékok a kőszegi gettó és munkaszolgálat történetéhez. Vasi Szemle, Kőszeg, (1984)/3, 370-381. o.

1785. Calafeteanu, Ion: Lucrările simpozionului științific româno-israelian. Anale de istorie, Bukarest, 31(1985)/1, 71-111. o.; 32(1986)/5, 124-137. o.; 34(1988)/5, 123-130. o.

[A román-izraeli tudományos értekezés munkái.]

Főleg a magyarok által uralt Észak-Erdélyben élő zsidók és románok üldözésével foglalkozik.

1786. Cole, Tim – Graham Smith: Ghettoization and the Holocaust: Budapest 1944 . Journal of Historical Geography, London, 21(1995. július), 300-316. o.

[Gettósítás és a holokauszt: Budapest 1944.]

1787. Cosman, Ioana: Shoah în Transilvania de Nord. Pro Saeculum, Kolozsvár, VII (2008)/5, 59-61. o.

[Vészkorszak Észak-Erdélyben.]

A két világháború között kettős kisebbségbe került erdélyi zsidóság előbb a román fasiszta mozgalmakkal szembesült, 1940 őszén pedig Észak-Erdély az időközben életbe lépett magyarországi zsidótörvények hatálya alá került.

1788. Csíki Tamás: A holocaust Borsod vármegyében. Új Holnap, Miskolc, 49(2004)/3, 149-159. o.

1789. Csíki Tamás: A kassai zsidóság a holocaust idején. A Herman Ottó Múzeum Évkönyve, Miskolc, 42(2003), 387-399. o.

1790. Csíki Tamás: A miskolci zsidóság a holocaust időszakában. A Herman Ottó Múzeum Évkönyve, Miskolc, 40(2001), 335-346. o.

1791. A csornai zsidóság névsora 1944 áprilisában, a németek bejövetele után elrendelt összeírás szerint. Holocaust Füzetek, Budapest, (1999)/13, 157-175. o.

1792. Csősz László: „Keresztény polgári érdekek sérelme nélkül...” Gettósítás Szolnokon 1944-ben. Századok, Budapest, 134(2000)/3, 633-679. o.

Alaposan dokumentált tanulmány.

1793. Csősz László: A „legmagyarabb” vármegyében. História, Budapest, 26(2004)/2-3, 43-47. o.

A Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei zsidók tragédiájával foglalkozik.

- 1794.** Czirók András: A celldömölki holocaust története a helyi sajtó és visszaemlékezések tükrében. Vasi Honismereti és Helytörténeti Közlemények, Szombathely, (2003)/2, 76-93. o.
Több Vas vármegyei zsidó közösségre vonatkozó statisztikai és egyéb adatokat is tartalmaz.
- 1795.** Demeter Imre: Háromszázhetvenből hárman jöttek vissza. Haladás, Budapest, 1946. szeptember 19.
A soroksári zsidók sorsával foglalkozik.
- 1796.** Dömötör László: Az utolsó monori rabbi. Új Élet, Budapest, 1966. január 15.
A mártírhaltalt halt Pfeifer Izsák rabbiról, aki Pap Izsák néven irodalommal és költéssel is foglalkozott.
- 1797.** Az egyetlen magyarországi gázkamra. Kis Újság, Budapest, 1947. április 2.
Azt állítja, hogy Kőszegen, lóistálló padlásán, gázkamra működött.
- 1798.** Ember Mária: Abádszalók zsidósága – Abádszalók vesztesége. Barátság, Budapest, 6(1999. szeptember 15.)/4, 2563-2565. o.
- 1799.** Emlékezzünk! Székesfehérvár mártírjai 1944-1945-ben. Fejér Megyei Szemle, Székesfehérvár, 7(1970)/7, 240-248. o.
Elsősorban a baloldali hősökkel foglalkozik, de tartalmaz adatokat néhány zsidóról is, akiket a városból deportáltak.
- 1800.** Erdélyi Lajos: Helyszíni tudósítás helyett. Új Élet, Marosvásárhely, (1985)/16, 18. o.
Leírja a második marosvásárhelyi zsidó transzport megérkezését Auschwitz-Birkenauba.
- 1801.** Fahidy József: A tábort ötven méteren belül nem szabad megközelíteni. Világ, Budapest, 1946. május 9.
Összefoglalja a Siófokon 1944. június 22-én tartott találkozó jegyzőkönyvét, amely a dunántúli zsidók összegyűjtésével foglalkozott.
- 1802.** Fazekas Erzsébet: Kőszeg. Új Szó, Budapest, 1945. április 24.
A Kőszegen elkövetett atrocitásokkal foglalkozik.
- 1803.** Fehéri Armand: A kenderesi földesúr. Képes Figyelő Budapest, 1947. szeptember 13.
Horthy vitájáról a kenderesi szegény zsidókkal.
- 1804.** Gaál György: Az erdélyi zsidóság az első világháborút követő időszakban. Korunk, Kolozsvár, (1991)/8, 1029-1034. o.
Az észak-erdélyi zsidó közösség története a két világháború közötti, a háború alatti és utáni időszakban.
- 1805.** Gaál György: Az izraeliták Erdélyben (VI.). A vészkorszak. Helikon, Kolozsvár, IV(1994)/12, 20-21. o.

- 1806.** Gaál, György: Israeliții în Transilvania. Dialog interetnic, Kolozsvár, 5(1997. október)/39, 4. o.
[Az izraeliták Erdélyben.]
Az észak-erdélyi zsidók sorsával foglalkozik a holokauszt idején és az azt követő időszakban.
- 1807.** Gadó János: Szabadkai zsidók a háború előtt – háború után – háború alatt. Interjú, Szombat, Budapest, (1992)/3, 18-19. o.
- 1808.** Gereben Pál: Interjú a beregszászi Godivával. Haladás, Budapest, 1947. november 27.
Feltárja, hogy Tavi Árpád csendőr ezredes parancsára, a bevagonírozás előtt, a beregszászi gettó lakóit meztelenül megmotozták.
- 1809.** Gergely János: Zsidók deportálása a hazából. Elképzelhetetlen kitagadás. História, Budapest, (2006)/4, 6-8. o.
Karcagi születésű szerző reflexiói közösségének tragédiájáról.
- 1810.** Goldner, Gavrilă: Reflecții subiective despre Holocaust. Dialog interetnic, Kolozsvár, 5(1998. augusztus)7, 1-2. o.
[Szubjektív gondolatok a holokausztról.]
A kolozsvári gettóra összpontosít.
- 1811.** Grunea, Vasile: Templul memorial al deportaților. Dialog interetnic, Kolozsvár, 5(1997. szeptember)/38, 4. o.
[A deportáltak emléktemploma.]
Foglalkozik a templommal, annak 1944-es felrobbantásával és a kolozsvári rabbik sorsával.
- 1812.** György Endre: Megszentelt kövek. Új Élet, Budapest, 1949. június 7.
A nyíregyházai zsidó közösség elpusztításával foglalkozik.
- 1813.** Gyüsi László: Adalékok és dokumentumok a tatai zsidóság múltjából. Limes, Budapest, (1991)/1, 48-54. o.
- 1814.** Haraszi György: Kárpáti rapszódia. História, Budapest, (2004)/2-3, 23-28. o.
A kárpátaljai zsidóság élete csehszlovák és magyar uralom alatt.
- 1815.** Hiller István: A soproni és Sopron megyei zsidók utolsó állomása 1944- ben. Soproni Szemle, Sopron, 18(1964)/4, 344-348. o.
- 1816.** Hiller István: Sopron a fasiszta sajtó tükrében, 1944. okt. 15-1945. ápr. Soproni Szemle, Sopron, 19(1965)/2, 97-114. o.
- 1817.** Hogyan sikerült fenntartani a gettó telefonszolgálatát? Új Élet, Budapest, 1947. február 20.
- 1818.** Hosszú Ágnes: A deportálás debreceni történetéhez (Strasshof, 1944-1945). Debreceni Szemle, Debrecen, (1987)/2, 114-24. o.

- 1819.** Jelinek, Yeshayahu A.: Carpato-Rus' Jewry: The Last Czechoslovakian Chapter, 1944-1949. Shvut; Tel-Aviv, 2(1995)/1, 265-295. o.
[Kárpátalja zsidósága. Az utolsó csehszlovákiai fejezet, 1944-1949.]
Foglalkozik Kárpátalja zsidóságának kiirtásával.
- 1820.** Kanyó Ferenc: A szegedi zsidóság holocaustja. Szeged, Szeged, 6(1994. június)/6, 45-47. o.
- 1821.** Kapusi Krisztián: Átutazott Felsőzsolcán a „halál angyala”: hatvan évvel ezelőtt. Örökség, Felsőzsolca, 3(2004. április)/1, 33-34. o.
A felsőzsolcai (Borsod vármegye, Miskolci járás) zsidók tragédiájának áttekintése.
- 1822.** Kárpáthy Gyula – Escher Károly: Üldözöttek halálos drámája a „sárga falak” között. Képes Figyelő, Budapest, 2(1946. december 28.), 13-14. o.
A zsidók tragikus sorsáról, akik a lipótmezei elmeógyógyintézet bentlakó betegei voltak, és az antiszemita viselkedésű Zakó Istvánról, az elmeógyógyintézet vezetőjéről.
- 1823.** Karsai László: Zsidósors Budapesten 1944-ben. Kritika, Budapest, (1990)11, 23-26. o.
- 1824.** Karsai László: Zsidósors Kárpátalján 1944-ben. Múlt és Jövő, Budapest, (1991)3, 60-66. o.
Dokumentált áttekintést nyújt a térség zsidóságának üldöztetéséről.
- 1825.** Katona Attila: „Rendeleket ennél gyorsabban végrehajtani nem lehet.” Vészkorszak Szombathelyen. Partes Popularum Minores Alienigenae, Szombathely, (1994)/1, 53-95.o
- 1826.** Kenez, Peter: Bar Mitzvah in Székesfehérvár. Judaism, New York, (1995. tél), 104-114. o.
[Bár-micvá Székesfehérváron.]
A szerző visszaemlékezése apjára, akit Auschwitzba deportáltak.
- 1827.** Kertész Péter: Fejezetek egy karcagi zsidó család életéből. Kertész Sándor (1893-1965). Barátság, Budapest, (2001. december 15.)/6, 3415-3416. o.
- 1828.** Kiss Gábor: A nagykállói zsidó hitközség történetéből. Szabolcs-Szatmári Szemle, Nyíregyháza, (1991)/1, 51-58. o.
- 1829.** Koalíciós gyász Kaposváron. Haladás, Budapest, 1947. július 10.
Azt állítja, hogy 3700 zsidót deportáltak a városból, és csak 220 tért vissza.
- 1830.** Komoly Pál: A kelet-csanádi községekben lakó zsidók deportálása 1944- ben. Békési Élet, Békéscsaba, (1988)/1, 80-83. o.
Magyarbánhegyes, Makó, Mezőkovácsháza és Szeged zsidó hitközségeiről ír röviden.
- 1831.** Kovács Tamás: Holokauszt Somogyban. História, Budapest, (2004)/2-3, 51-54. o.
- 1832.** Kovács Tamás: Zsidóság Somogy megyében, 1686-1938. Kutatási Füzetek, Pécs, (2004)/10, 81-99. o.
- 1833.** Kristóf Károly: Az ismeretlen város. Világ, Budapest, 1947. július 12.
A Liszt Ferenc téri mészárlással foglalkozik.

1834. Kulcsár János: A halálvonat utasai. Vas Népe, Szombathely, 1983. február 19.; február 20.; február 22.

Foglalkozik Szombathely és Vas megye zsidóságának tragédiájával

1835. Kulcsár László: A budapesti ostrom regénye. Demokrácia, Budapest, 1947. február 16.
A felszabadulás előtti napok leírása.

1836. A KZ-táborok előszobája. Emlékek a Csillagerődről. Kritika, Budapest, (1985. november), 26-27. o.

Az erőd volt a központja a zsidók deportálásának Komáromból.

1837. L. P: La sauvetage du ghetto de Budapest. Le Monde Juif, Párizs, 3(1948. november)/13, 17-20. o.

[A budapesti gettó megmentése.]

1838. Lévai Jenő: A pesti gettó végnapjai és felszabadulása. Új Élet, Budapest, 1975. január 15.

1839. Lévai Jenő: Tíz akció mentette meg a magyar zsidóság maradékát. Képes Figyelő, Budapest, 1947. január 25.

A beszámoló kicsempészése Budapestről 1944. június 19-én. A beszámolót Krausz Miklós készítette, s az magában foglalta az Auschwitz- jegyzőkönyv rövidített változatát.

1840. Lowinger, Yosef: Meri sekádám láteváh. Noár jehudi beBácska bijeméj hámeri vehásoá. Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, (1985)/39, 181-189. o.

[A mézszárlás előtti lázadás. A bácskai zsidó fiatalság a lázadás és a holokauszt idején.]

1841. Löwy Dániel: A megmagyarázhatatlan magyarázata. (Hatvan éve számolták fel Észak-Erdély zsidóságát.) Krónika, Kolozsvár, 6(2004. április 16-18.)/82, 16. o.

1842. Löwy Dániel: A „Tóra és munka” jegyében. Szemelvények a kolozsvári zsidóság másfél évszázados történetéből. Kis Tükör, Kolozsvár, (2004)/7-8, 7-10. o.

1843. Lukács Gyula: Tánc a kongresszus körül. Haladás, Budapest, 1947. szeptember 11.

Az állítja, hogy 16 000 zsidót deportáltak Miskolcra, akik közül csak 1200 tért vissza.

1844. Lusztig Károly: A gyertyák csonkig égnek. A kárpátaljai zsidóság sorsa a soá után. Múlt és Jövő, Budapest, (1992)/3, 87-92. o.

1845. M. Gy.: Hogyan hiúsult meg a budapesti gettó kiirtása? Demokrácia, Budapest, 1945. szeptember 16.

Szalai Pál nyilas kerületi vezető beismerésén alapul, aki számos mentőmunkát kreált.

1846. Magyar Bálint: Többé nem történhet meg. Múlt és Jövő, Budapest, (1996)/2, 5-7. o.

1996. március 24-én tartott beszéd szövege, amely a helyi zsidó közösség sorsának néhány részletét is tartalmazza.

- 1847.** Magyar Károly: Interjú Zsolt Bélával. Reggeli Újság, Budapest, 1945. július 22.
A nagyváradai gettóról, a munkaszolgálatban szerzett tapasztalatairól és a Kasztner-csoport tagjaként átéltekről szól.
- 1848.** Majsai Tamás: A kőrösmezei zsidódeportálás 1941-ben. Ráday Gyűjtemény Évkönyve IV-V, Budapest, 1986, 59-86. o.
Szintén megtalálható: Remény, Tel-Aviv, (1987)/3,12-37. o.
- 1849.** Marjanucz László: A szegedi zsidó polgárság kulturális tájékozódása az 1944-ben zár alá vett műkincsek tükrében. Szombat, Budapest, IV(1992. december)/10, 32 o.
- 1850.** Mayer László: Holocaust 1944. A vasvári gettó. Vasi Honismereti Közlemények, Szombathely, (1994)/2, 34-38. o.
- 1851.** Megtalálták Budán a magyar Auschwitzot. Szabadság, Budapest, 1945. április 6.
A Radetzky-laktanyában elkövetett atrocitásokról.
- 1852.** Miért nem sikerült a budapesti zsidóság elhurcolása: Ferenczy László, Bakó László, Hajnácskő László csendőrezredes és Laday István galántai csendőrpáncsnok vallomása. Képes Figyelő Budapest, 1946. március 30.
- 1853.** Mikképpen akadályozta meg Szalai Pál, a budapesti rendőrség és a nyilas párt összekötője, kétszáz emberrel a gettó felrobbantását? Világ, Budapest, 1949. április 20.
- 1854.** Molnár Judit: Adalékok az 1944-es délvidéki gettók és deportálások történetéhez. Múlt és Jövő, Budapest, (1991)/3, 68-72. o.
- 1855.** Molnár Judit: Jogfosztó intézkedések Szegeden a német megszállás után. Szombat, Budapest, 1991/4, 12-19. o.
- 1856.** Molnár Judit: Zsidó gettók 1944-ben a Dél-Alföldön. Történelmi Szemle, Budapest, 34(1992)/3-4, 249-70. o.
Hódmezővásárhely, Makó, Szeged, Szentés gettóiról és más Csongrád vármegyei gettókról nyújt dokumentált beszámolót.
- 1857.** Mózes, Tereza: The Atmosphere in Oradea After the Evacuation of the Ghetto. Studia Judaica, Kolozsvár, 4(1995), 122-129. o.
[A közhangulat Nagyváradon a gettó kiürítése után.]
- 1858.** Munkácsi Noémi: A nagykanizsai gettó története. Hatikva, Buenos Aires, 1950. szeptember 1. és szeptember 15.
- 1859.** A munkaszolgálatban és deportálásban 1941 és 1945 között elpusztult csornai zsidók névsora. Holocaust Füzetek, Budapest, (1999)/15, 176-184. o.
- 1860.** Murányi Gábor: Palánkon innen – és túl: A pesti gettó. Heti Világgazdaság, Budapest, 16(1994)/48, 102-103.,105- o.

- 1861.** Nagy Ferenc: „Ide többé vissza nem jönnek” - Holokauszt Szabolcs, Szatmár és Bereg megyékben. História, Budapest, (2004)/2-3, 28-31. o.
- 1862.** Nagy Gyula: Képek a szomorúemlékű budapesti gettóból. Megújodás, Budapest, 1947. február 15., 4. o.
- 1863.** Olasz Tibor: Makó. Új Élet, Budapest, 2001. március 15.
A zsidó közösség történetének rövid áttekintése.
- 1864.** Palásti László: Szemelvények Tarján Vilmos Újhely-gettó naplójából. Új Élet, Budapest, 1978. január 15.
- 1865.** Papp Antal: Szombathelyi levél. Haladás, Budapest, 1947. június 12.
Állítja, hogy 4000 zsidót deportáltak a városból 1944-ben, akik közül csak 130 tért vissza.
- 1866.** Pelle János: Zsidók egy óriásközségben. Mátészalka, 1945-ig. Valóság, Budapest, (1990)/10, 76-78. o.
- 1867.** Pompiliu, Teodor: Pages From the History of the Deportation of the Jews from Maramureş. Chronicle of a Village: Botiza. Studia Judaica, Kolozsvár, 4(1995), 22-29.o.
[Lapok a máramarosi deportált zsidók történetéből. Egy falu krónikája: Batiza.]
- 1868.** Prepuk Anikó: A kirekesztéstől a deportálásig. A debreceni zsidóság deportálása. História, Budapest, (2004)/2-3, 32-38. o.
A debreceni zsidó közösség állapota és lélekszáma a deportálás alatt és után.
- 1869.** Réti Lili: Holocaust. Menóra, Toronto, 1983. június 4.
Érdekes és értékes beszámoló arról, hogy mi lett a sorsa azoknak a többségükben zsidó betegeknek, akik 1944 késő decemberében a budai János Szanatóriumban tartózkodtak.
- 1870.** Ságvári Ágnes: Holocaust Kárpátalján, 1941. Múltunk, Budapest, (1999)/2, 116-145. o.
Összehasonlító áttekintése annak a tragédiának, amely a zsidókkal történt Kárpátalján.
- 1871.** Ságvári, Ágnes: Das Nachleben des Holocaust im Karpathenbecken. Freibeuter; Berlin, (1995. március)/63, 96-104. o.
[A holokauszt túlélése a Kárpát-medencében.]
- 1872.** Salgó László: A pesti gettó felszabadulásának 30. évfordulójára. Új Élet, Budapest, 1975. január 15.
- 1873.** Săşianu, Alexandru – Gorun, Gheorghe: An Unedited Journal of the Holocaust in Oradea. Studia Judaica, Kolozsvár, 4(1995), 117-121. o.
[Szerkesztetlen holokausztnapló Nagyváradról.]
- 1874.** A sátoraljaújhelyi gettó története. Sárospataki Néplap., Sárospatak, 1945. február 28. és 1945. március 7.

- 1875.** Schindler József: Eltűnt hitközségek nyomában. Új Élet, Budapest, 1946. március 28.
Kecskeméttel foglalkozik.
- 1876.** Segal, Raz: Jéhudéj háájára Huszt béjn milhámot háolám uvásoá. Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, (2006)/82, 91-122. o.
[A huszti zsidóság a két háború között és a holokauszt idején.]
- 1877.** Shenkolvski, Malka: Kehilát Torda. Táhánát hácalá lifelitim jehudim bitekufát hásoá. Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, (2000), 11-43. o.
[A tordai közösség, a zsidó menekültek megsegítésének központja a holokauszt időszakában.]
- 1878.** Solti Lajos: A csillagos házmester. Népszava, Budapest, 1946. március 24.
Állítja, hogy az úgynevezett csillagos házak házmestereinek jelentős része besúgó és fosztogató volt.
- 1879.** Somogyi Magda: Áldassék, ki igazságosan ítél. Szécsényi Honismereti Híradó, 8(1985)/1-2, 39-51. o.
Foglalkozik a szécsényi zsidókkal a holokauszt idején.
- 1880.** Sós Endre: Zöldi Márton poklában. Magyar Nemzet, Budapest, 1945. október 27.
A kecskeméti téglagyári gettóban.
- 1881.** Sozan, Michael: The Jews of Aba. East European Quarterly, Boulder, XX(1986. nyár), 179-197. o.
[Az abai zsidók.]
- 1882.** Spălațelu, Ion: The Horthyist Occupation of Northern Transylvania (1940-1944). Romanian News Bukarest, 4(1978. május 9.)/8, 8-9. o.
[A horthysta megszállás Észak-Erdélyben (1940-1944).]
- 1883.** Suciu, Vasile (összeáll.): Adevărata față a fascismului. (Mărturii cutremurătoare ale mureșenilor.) Vatra, Marosvásárhely, XI(1981. március 20.)/120, 15-18. o.
[A fasizmus igazi arca. Marosi szemtanúk megrázó beszámolói.]
Tartalmazza Móra Emil, Szabó Mihály, Traian Oroian, Szilágyi Anna, Florian Mornaila, Tőkés Árpád és Budai Erzsébet beszámolóját az 1944 szeptemberében véghezvitt sármási mészárlásról, amelyet magyar csapatok követtek el, Lánosz László százados parancsnoksága alatt.
- 1884.** Sváb invázió Baranyában. Haladás, Budapest, 1945. november 17.
A viaszlói zsidók 1944. májusi deportálásával foglalkozik.
- 1885.** Szederjesi Cecília: Zsidó nők a salgótarjáni vészkorszakról. Múltunk, Budapest, 1(2006)/3, 144-162. o.
- 1886.** Szegedi Péter: Zsidók a debreceni sportegyesületekben: asszimilációs és disszimilációs jelenségek egy magyar város sportéletében. Múlt és Jövő, Budapest, (1999)/1, 104-120. o.

1887. Szegő Zsuzsa: Riport a makói zsidó templom felgyújtásáról. Haladás, Budapest, 1946. május 30.

Kiemeli, hogy a 3000 deportált zsidóból csak 700 tért vissza.

1888. Szentiványi György: Ahova egyetlen deportált sem tért vissza. Képes Figyelő, Budapest, 1946. augusztus 17.

Bicske.

1889. Szilágyi Mihály – Schweitzer József: A Tolna megyei zsidók története 1868-1944. Tolna megyei Levéltári Közlemények, Szekszárd, (1991)/2, 51-97. o.

A zsidók gazdasági szerepének értékelését, illetve megpróbáltatásaik leírását tartalmazza, számos vidéki közösség, többek között Dombóvár, Dunaföldvár, Hőgyész, Paks, Simontornya, Szekszárd, Tamási és Tolna vonatkozásában.

1890. Szigeti János – Vanderstein Noémi: A hódmezővásárhelyi hitközség múltja és jelene. Új Élet, Budapest, 2001. január 1.

1891. Szita Szabolcs: A pesti gettó küzdelme a túlélésért. Valóság, Budapest, 38(1995)/3, 68-79. o.

1892. Szita Szabolcs: A zsidók üldöztetése Budapesten, 1944-1945. Holocaust Füzetek, Budapest, (1994) /4, 11-104. o.

1893. Tersánszky J. Jenő: Amikor jött a szörnyű ostrom. Jövendő, Budapest, 1946. július 11.

1894. Tibori Szabó Zoltán: Csík vármegye zsidósága, I. A betelepüléstől a megsemmisítésig. A Hét, Marosvásárhely, 2(2004. október 28.)/43, 6-7. o.

Háromrészes tanulmány; folytatása a hetilap november 4-i és november 11-i számában.

1895. Tibori Szabó Zoltán: Az erdélyi zsidó közösség sorsa a második világháborút követő időszakban (1945-1948). Korunk, Kolozsvár, 15(2004. augusztus)/8, 76-85. o.

Kétfélszes tanulmány, amelynek folytatását a folyóirat 2004. szeptemberi száma (77-88. o.) közölte.

1896. Tibori Szabó Zoltán: Bözdújfaluban az idén elmaradt a Kádis. Népszabadság, Budapest, 2009. augusztus 3.

Riport a 2009. augusztus 1-jén Bözdújfaluban rendezett találkozóról, amelyen az egykor soknemzetiségű és sokvallású, a diktatúra által 1989 őszén végleg elpusztított falura, az erdlyi szombatosok, a „zsidozó székelyek” utolsó bástyájának felszámolására emlékeztek.

1897. Vadász Ferenc: Nappalok és éjszakák egybefolytak. Kritika, Budapest, (1988)1, 5. o.

A balassagyarmati zsidók tragikus sorsával foglalkozik.

1898. Váradi Stenberg János: Memento. A nagyszőlősi zsidó közösség múltjából. Kárpátalja, Miskolc, (1991)/9, 10. o.

1899. Végső István: Zsidóellenes törvénykezés és Cegléd. Gerjépart, Cegléd, (2005)/1, 2-18. o.

1900. Végső István: A zsidótörvények hatása a kiskunhalasi zsidóság életére. Századok Budapest, (2003)/1, 179-217. o.

1901. Végső István: Három város zsidóságának sorsa. 1. Ceglédi izraeliták a zsidóüldözés árnyékában. Honismeret, Budapest, (2006)/6, 82-87. o.

1902. Veress D. Csaba: Adatok a zsidóság Veszprém megyében a II. világháború idején lejátszódott tragédiájához. A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, Veszprém, 16(1983), 399-412. o.

1903. Vörös István Károly: „Magyarország testéből kioperálandók.” Holokauszt Baranyában. História, Budapest, (2004)/2-3, 47-51. o.

1904. Závada Pál: A fényképész Weiszék. Népszabadság, Budapest, 2006. december 24.
A tótkomlói Weisz család története, amelynek tagjait a békéscsabai gettóból Auschwitzba deportálták. A rémségeket két fiú élte túl, akik kevéssel a holokauszt után hazatértek.

1905. Zsadányi Oszkár: A karancsaljai zsidóság élete. Új Élet, Budapest, 1971. november 1.
A salgótarjáni zsidó közösségre vonatkozik.

1906. Zvi Ben, Immanuel: Beclean: Doar cinci la sută... Revista Cultului Mozaic, Bukarest, (1984. június 15.)/555, 4. o.
[Bethlen: csak öt százalék...]
Statisztikai áttekintés a bethleni zsidó közösségről.

EMLÉKIRATOK ÉS SZEMÉLYES VISSZAEMLÉKEZÉSEK

1907. Adler, Alice Dunn: Boriska 's Prophecy. A True Story of Survival and Renewal Never Told Before. An Autobiography. Reston, VA, Acropolis Books, 1991, 349 o.
[Boriska jóslata. Egy túlélés és megújulás eddig soha el nem mondott, igaz története. Önéletrajz.]
Budapesti divattervező beszámolója életéről, auschwitz, tchopai tapasztalatairól és a francia ellenállóról mint jövőmondó látókról.

1908. Antoniewicz, Zdzisław: Rozbitkowiana Węrzeck. Varsó, Ludowa Spółzielnia Wydawnicza, 1987, 314 o.
[Menekültek Magyarországon.]
A második világháború idején Magyarországra menekült lengyel szerző visszaemlékezése.

1909. Arnstein, Lenke: Recurring Dreams. Caulfield South, Vic, Makor Jewish Community Library, 2002, 109 o., illusztr.
[Visszatérő álmok.]
Budapesti túlélő emlékei.

- 1910.** Artzi (Friedland), Achuva: Áhává bágéjhinom. Tel-Aviv, Alef, 1981, 272 o.
[Szerelem a pokolban.]
Fiatal lány emlékei a németek által megszállt Budapesten zajló életről.
- 1911.** Asztalos István: Író a hadak útján. Krónika. Kolozsvár, Józsa Béla Athenaeum, é. n., 134 o.
Magyar katonaszökevény emlékezése a zsidók üldöztetéséről.
- 1912.** Ausch Klára – Szita Szabolcs: Ajándékba kaptam az életet. Egy 16 éves lány feljegyzései Auschwitzból. Kecskemét, BT-Press, 2004, 118 o.
- 1913.** Avniel, Ráhel: Suv tizráh háseemes. Izrael, magánkiadás, 2004, 181 o., illusztr.
[Majd újra kisüt a nap.]
A magyarországi holokauszt túlélőjének önéletrajzi története. Megtalálható a washingtoni U. S. Holocaust Memorial Museum gyűjteményében.
- 1914.** Bakó Ágnes – Verő Gábor – Szita Szabolcs (szerk.): Emlékezések. Budapest, Felelős, 1995, 453 o., illusztr.
Szomorú emlékek a lágeréletről a felszabadulás ötvenedik évfordulóján.
- 1915.** Balas, Egon: Will to Freedom. A Perilous Journey Through Fascism and Communism. Syracuse, Syracuse University Press, 2000, 469 o., illusztr.
[Való akarat a szabadságért. Veszélyes út a fasizmuson és a kommunizmuson keresztül.]
Személyes beszámoló, amely bepillantást tartalmaz az erdélyi zsidóság holokauszt alatti és utáni sorsára.
- 1916.** Balshone, Benjamin: Determined. New York, Bloch Publishing, 1984, 172 o.
[Elhatározott.]
Rövid beszámoló a szerző feleségének és büdszentmihályi családtagjaiknak a háborús években szerzett tapasztalatairól.
- 1917.** Bar Ilan, Zeev: Between Two Homelands. [Izrael,] magánkiadás, é. n., 2 kötet.
[Két szülőföld között.]
Izraelben élő budapesti túlélő visszaemlékezése.
- 1918.** Barak-Ressler, Aliza: Cry Little Girl: A Tale of the Survival of a Family in Slovakia. Jeruzsálem, Yad Vashem, 2003, 241 o., illusztr.
Héber változat: Szipur hiszárdut sel mispáhá biSzlovákjá. Jeruzsálem, Yad Vashem, 2001, 241 o., illusztr. Egy család története, amelynek egyik része Nagymihályon (szlovákul: Mihalovce) élt, másik része pedig Budapesten bujkált.
- 1919.** Bárdos Pál: Dögcédulák. Budapest, Aura, 2006, 175 o.
Makói gyermek túlélő beszámolója saját maga és családja kálváriájáról a holokauszt idején.
- 1920.** Bárdos Pál: Emlékkönyv; Budapest, Aura, 2004, 204 o., illusztr.
Makói deportált emlékei a lágerekben – köztük Möllersdorfban és Treiskirchenben – tapasztalatakról.

- 1921.** Baruch, Noga: Mitpáhát hámesi hátehulá. Izrael, magánkiadás, 1998, 50 o.
[Az égszínkéek fejkendő.]
A szerző elbeszéli szerencsi származású édesapjának szenvedéseit Budapesten a német megszállás alatt.
- 1922.** Barzilay, Jacob: Ád nér rison sel bóker: [Tel-Aviv,] Eked, 1997, 115 o.
[A reggel első fényéig.]
Magyar nyelvű változat: Hajnali gyertyafény. Budapest, Kassák Kiadó, 1998, 185 o.
Személyes beszámoló egy túlélő zsidó fiúról, aki a holokauszt alatt Debrecenben élt.
- 1923.** Baum, Michael: Piroska néni. Andrew Lenard (szerk.), Bloomington, IN, magánkiadás, 1987, 256 o., illusztr.
Baron Piroska strasshofi túlélő által elmondott családi történetek a közismert Baron, Deutsch, Goldand és Lichtenstein (Lenard) famíliákról.
- 1924.** Beczássy Judit: Pincelakók. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1958, 314 o.
Zsidók szenvedései Budapesten a háború utolsó hónapjaiban.
- 1925.** Beinhorn (Klein), Sarah: Álim seálu min háefer. Benéj Berák, Házon, 1999, 436 o.
[Hamuból kihajtó levelek.]
Munkácsi deportált visszaemlékezése Auschwitzról.
- 1926.** Beke Margit: Történetünk. Budapest, Magvető, 1986, 152 o.
Gödöllői születésű túlélő emlékei budapesti meneküléséről.
- 1927.** Bekerman, Zehavah: Noedet lihjot. Tel-Aviv, magánkiadás, 1998, 157 o.
[Életre ítélve.]
Nagyszőlősi nő személyes beszámolója Auschwitz túléléséről.
- 1928.** Benckiser, Nikolas: Tage wie Schwestern, Ein Bericht. Frankfurt am Main, Knecht, 1958, 287 o.
[Napok mint testvérek. Beszámoló.]
A szerző élményei a budapesti és a bécsi Gestapo börtönéről.
- 1929.** Berecz Magda: Hiszárdut. Bat Yam, magánkiadás, 1991, 52 o.
[Túlélés.]
Beszámoló egy auschwitzi túlélőtől, akit Észak-Erdélyből deportáltak.
- 1930.** Berend T. Iván: A történelem – ahogyan megéltem. Budapest, Kulturtrade, 1997, 342 o.
Dachau túlélő visszaemlékezése, aki a háború utáni magyar kulturális és politikai élet egyik vezető figurájává vált.
- 1931.** Berglind, Susanne: Flickan och förintelsen: Bilder från en omöjlig verklighet. Stockholm, Wahlström & Widstrand, 1995, 60 o., illusztr.
[A kislány és a holokauszt. Képek egy lehetetlen valóságból.]
Miskolci túlélő visszaemlékezése gettóbeli és különböző lágerekben átélt megpróbáltatásaira, beleértve auschwitzi, plaszóvi, grossroseni és bergen-belseni sorsát; a szerző saját festményeivel és rajzaival illusztrálva.

- 1932.** Bergner, Ruth: Azok vagyunk. [Budapest,] Delta Kiadó, 1970, 196 o.
Kárpátaljai túlélő története. Gépelt és bekötött kézirat a washingtoni U. S. Holocaust Memóriái Museum gyűjteményében.
- 1933.** Berk-Fuchs, Eta – Allardyce, Gilbert: Chosen. A Holocaust Memoir. Fredericton, NB (Kanada), magánkiadás, 1992, 140 o.
[Kiválasztott. Holokausztmemoár.]
A tasnádi gettóból Auschwitzba deportált holokauszt-túlélő visszaemlékezése.
- 1934.** Berkowits, László: The Power of Redemption, in USHMM, 8:1-8. o.
[A megváltás hatalma.]
- 1935.** Berman, Gisel: My Three Lives. Seattle, WA, Niche Press, 1999, 165 o.
[Három életem.]
Ungvári nő emlékirata auschwitzi és stutthofi tapasztalatairól.
- 1936.** Bernath, Michael: Survivor of the Holocaust. H. n., magánkiadás, 1995, 152 o.
[A holokauszt túlélője.]
Szikszói túlélő bizonyos mértékben fontoskodó emlékirata. Számítógépen kinyomtatott kötet a wasingtoni U.S. Holocaust Memorial Museum gyűjteményében.
- 1937.** Bernheim-Friedman, Rachel: Háor bikecé háminhárá kává. [Izrael,] Miszrád Hábitáhon, 1999, 89 o.
[A fény elaludt az alagút végében.]
Személyes beszámoló egy munkácsi deportálttól, aki túlélte Auschwitzot és a halálmenetet Berlinbe.
- 1938.** Bernheim-Friedman, Rachel: Ágilim bámártéf. Licmoáh meolámot neherávim. Tel-Aviv, Moreshet, 1999, 170 o.
[Fülbevalók a pincében. Felnőni lerombolt világokból.]
Német nyelvű változat: Ohrringe im Keller. Konstanz, Hartung-Gorre, 2002, 274 o.
Spanyol nyelvű változat: Pendientes en el sótano. Buenos Aires, Nuevo Extremo, 2003, 194 o.
Lengyel nyelvű változat: Kolczyki w piwnicy. Katowice, Ara-Graf, 2003, 174 o.
Magyar nyelvű változat: Fülbevalók a pincében. Budapest, B. P. I., 2000, 140 + 13 o.
Munkácsi származású, Auschwitzba deportált túlélő visszaemlékezése.
- 1939.** Bernstein, Sara Tuvel: The Seamstress. A Memoir of Survival. New York, G. P. Putnam's Sons, 1997, 353 o.
[A varrónő. Egy túlélő visszaemlékezése.]
Regénynek feldolgozott beszámoló egy úzvölgytelepi nőtől, akit a szászrégeni gettóból deportáltak Auschwitzba.
- 1940.** Bihaly, Andrew: The Journal of Andrew Bihaly. Anthony Tuttle (szerk.), New York, Crowell, 1973, 223 o.
[Andrew Bihaly naplója.]
A szerző, aki 1968-ban öngyilkosságot követett el, budapesti kolostorban élte túl a háborút.

- 1941.** Biro, Adam: One Must Also be Hungarian. Chicago, University of Chicago Press, 2006, 169 o.
[Valaki magyar is kell hogy legyen.]
Önéletrajzi beszámoló egy asszimilált családból származó szerző tollából, aki részletezi „hazafi” nagyszüleinek viszontagságait, hangsúlyozva egyik nagyanyjának deportálását a nagyváradi gettóból.
- 1942.** Bitton-Jackson, Livia: Coming of Age in the Holocaust. New York, Times Books, 1980, 248 o.
[Felnőni a holokauszt idején.]
Somorjáról 13 évesen Auschwitzba deportált túlélő személyes beszámolója.
- 1943.** Bitton-Jackson, Livia: I Have Lived a Thousand Years. Growing up in the Holocaust. New York, Simon & Schuster Books for Young Readers, 1997, 224 o.
[Megéltem ezer évet. Felnőni a holokauszt alatt.]
A szerző személyes története, aki Friedmann Elli néven született Somorján, és túlélte Auschwitzot, Plaszówot és Seeshauptot.
- 1944.** Bitton-Jackson, Livia: My Bridges of Hope. Searching for Life and Love After Auschwitz. New York, Simon & Schuster Books for Young Readers, 1999, 258 o.
[Reményem hídjai. Keresem az életet és a szerelmet Auschwitz után.]
Somorjai túlélő visszaemlékezése.
- 1945.** Bitton-Jackson, Livia: Hello, America. New York, Simon and Schuster, 2005, 258 o.
[Helló, Amerika!]
Somorjai túlélő visszaemlékezése.
- 1946.** Bitton-Jackson, Livia: Towards Freedom. London, Simon and Schuster, 2005, 230 o.
[A szabadság felé.]
Somorjai túlélő visszaemlékezése.
- 1947.** Blaikie, Evi: Magda's Daughter. A Hidden Child's Journey Home. New York, Feminist Press of the City University of New York, 2003, 227 o.
[Magda lánya. Elrejtett gyermek útja hazáig.]
Farmon elrejtett túlélő kislány emlékei. A Párizsban született gyermek és családja 1941-ben visszatért Magyarországra.
- 1948.** Blaszczyk, Irena: Jáłkut zihronot. Senot jáłdut, tekufát alumim veád lehákhádát gezá hámisphá básoá. Benéj Berák, magánkiadás, 1992, 55 o.
[Visszaemlékezés-gyűjtemény. Gyermekkor, serdülőkor – a család törzsének kiirtásáig a holokausztban.]
Szatmár megyei, nagyecsed-i túlélő beszámolója, akit a mátészalkai gettóból deportáltak Auschwitzba. Tartalmazza még szenvedéseit Plaszówban, Wiener Neustadtban (Bécsújhelyen), Mauthausenben és Bergen-Belsenben.
- 1949.** Blaszczyk, Josef: Das Fünfte Buch. Benéj Berák, magánkiadás, 1981, 124 o., illusztr.
[Az ötödik könyv.]
A Szatmár vármegyei Nagyecsed egykori túlélő iskolaigazgatójának visszaemlékezése.

- 1950.** Bleier-Leitner, Rivke Lea: 15 éves voltam. A nácik poklában. B'nei B'rak, Lipe Friedman, 1990, 293 o.
 Héber változat: Bát hámés eszré hájiti: bágéjhinom hánáci. Benéj Berák, magánkiadás, 2003, 320 o.
 Nyíregyházi túlélő visszaemlékezése szenvedéseiről a gettóban és az auschwitz-birkenai, illetve a stutthofi koncentrációs táborban.
- 1951.** Blumstein Wider, Lili: Lili. New York, Shengold, 1990, 122 o.
 Felsővisói túlélő visszaemlékezése tapasztalatairól a gettóban és Auschwitzban.
- 1952.** Boder, David P.: Topical Autobiographies of Displaced Persons. Chicago–Los Angeles, magánkiadás, 1950-1957, 15 kötet, stencil.
 [Elhurcolt személyek időszerű önéletrajzai.]
 A következő kötetek tartalmazznak elbeszéléseket magyar zsidó áldozatok 1944-es tragédiájáról: 4. kötet (523-574. o.); 7. kötet (1205-1278. o.); 10. kötet (1704-1740. o.); 12. kötet (2319-2422. o.) és 13. kötet (2319-2422. o.).
- 1953.** Bodnár, Piri Piroska: Shadows. The Legacy of a Holocaust Survivor. Santa Barbara, Fithian Press, 1998, 98 o., illusztr.
 [Árnyékok. Egy holokauszt-túlélő hagyatéka.]
 Miskolci holokauszt-túlélő személyes beszámolója, akit a diósgyőri téglagyárból deportáltak Auschwitzba.
- 1954.** Bodnár, Piri Piroska: Out of the Shadows. The Legacy of Two Holocaust Survivor. Bloomington, IN, Authorhouse, 2005, 179 o., illusztr.
 [Ki az árnyékból. Két holokauszt-túlélő hagyatéka.]
 A szerző, a miskolci Mendelovits Piri és a szendrői Bodnár Zoltán története, akivel a háborút követően házasodott össze.
- 1955.** Bognár Irma: „Adjanak hálát a sorsnak...” Deportálásunk története. Budapest, Sík, 2004, 129 o.
 Szegedről Strasshofba deportált nő visszaemlékezése.
- 1956.** Braun György: Hatan voltunk. Mátészalka – Auschwitz-Birkenau – Los Angeles. Debrecen, Ethnica, 1992, 143 + 32 o., illusztr.
 Személyes visszaemlékezés.
- 1957.** Brenner Sándor: A téglagyárból indult el. Memoir. A neuengammei tábor. Budapest, magánkiadás, 1946, 176 o.
- 1958.** Brent, Yosef Aharon: Beseter hamadrega. Jeruzsálem, magánkiadás, 1989, 180 o.
 [Lépések árnyékában.]
 Túlélő személyes visszaemlékezése, aki Dachaubá került mint munkaszolgálatos, részletekkel margittai és bánffyhunyadi családtagjainak sorsáról is, akiket Auschwitzba deportáltak.

1959. Broad, Pery: KZ Auschwitz. Reminiscences of Pery Broad. SS-Man in the Auschwitz Concentration Camp. [Oświęcim,] Panstwowe Muzeum Oświęcim, 1965, 89 o.

[KZ Auschwitz. Pery Broad visszaemlékezései. Egy SS az auschwitzi koncentrációs táborban.]

A Magyarországról indított zsidó transzportok intézését tárgyalja.

1960. Broser, Vera: Der Weg ungarischer Juden nach Niederösterreich 1944 bis 1945. Das Lager Felixdorf. Bécs, Verem Kultur im Alltag, 1990, 64 o., illusztr.

[A magyar zsidók útja Alsó-Ausztriába 1944-től 1945-ig. A felixdorfi tábor.]

1961. Brown, Éva – Fields-Meyer, Thomas: If You Save One Life. A Survivor's Memoir. [Los Angeles,] The Upper Story Press, 2006, 150 o., illusztr.

[Ha egy életet megmentesz. Egy túlélő emlékezései.]

Hajdúböszörményben született és Putnokról deportált túlélő visszaemlékezései. Apja, Rosenfeld Solomon, a putnoki rabbi volt.

1962. Bruck, Edith: Chi ti ama così. Milánó, Lerici, 1959, 112 o.

Német nyelvű változat: Wer dich so liebt... Frankfurt am Main, Heinrich Scheffler, 1961, 135 o. Magyar nyelvű változat: Ki téged így szeret. Budapest, 1964, Európa Könyvkiadó, 188 o. Angol nyelvű változat: Who Loves You Like This. Philadelphia, Paul Dry Books, 2001, 135 o. Tiszakarádi túlélő visszaemlékezése, akit a sátorlajújhelyi gettóból deportáltak 12 éves korában, középpontban auschwitzi és dachau-i szenvedéseivel és háború utáni hányattatott sorsával.

1963. Bruck, Edit: Letter to My Mother. New York, Modern Language Association of America, 2007, 250 o.

[Levél az édesanyámnak.]

Tiszabercelben született, Auschwitzba deportált író és költő visszaemlékezései

1964. Buchinger Manó: Gestapó-banditák bűnhalmazata. Tizennégy hónap a hitleri koncentrációs táborban. Budapest, magánkiadás, 1945, 90 o.

A szerző saját tapasztalatai a különböző koncentrációs táborokban, így Mauthausenben is.

1965. Bük Miklós – Buk, Miriam: Még egyszer együtt. Haifa, magánkiadás, 1969, 245 o.

Személyes visszaemlékezés a szerzők Bergen-Belsenben szerzett tapasztalatairól.

1966. Carmilly-Weinberger, Moshe: On Three Continents. An Autobiography. [Románia,] EFES, 2007, 266 o., illusztr.

[Három földrészen. Önéletrajz.]

A holokauszt idején ellentmondásos szerepet játszó egykori kolozsvári neológ főrabbi önéletrajzi írása.

1967. Chany, Charles: Des marches de la mort aux sciences de la vie. Párizs, F. X. de Guibert, 2004. 2-85 o.

[A halálmenetektől az élet tudományokig.]

Magyar zsidó tudós emlékei a munkaszolgálatról és a halálmeneteléről, valamint a buchenwaldi és a flossenburgi körülményekről.

1968. F. Csillag Olga: Mert megtörtént a XX. században... Budapest, Magvető Kiadó, 1969, 231 o.

Miskolci túlélő auschwitzi emlékei.

1969. Cukor, Peter: Before the Silver Cord Is Snapped. Looking Back on My Journey. Philadelphia, Xlibris Corporation, 2004, 207 o.

[Mielőtt a lelki kapcsolat megszakad. Visszatekintés utamra.]

Gyermekeként Strasshofba deportált szerző visszaemlékezése.

1970. Dantsiger, Yehoshua: Ehad me-'ir: tsipuro ha-ishi shel na'ar Yehudi ma'amin she-sarad levado. Jeruzsálem, magánkiadás, 1997-98, 277 o., illusztr.

[Egyedül a városból. Személyes történet egy vallásos zsidó fiúról, aki egyedül élte túl a holokausztot.]

1971. Danzig, Aliza: Emuna balev ohev. Kfar Tabor, Gal Or, 1993, 139 o.

[Hit a szerető szívében.]

Beszámoló a szerző apjának és családjának szenvedéseiről a holokauszt idején Magyarországon.

1972. David, Kati: De vergeten wieg: Oorlogsjaren. s'Gravenhage, BZZTOH, 1991, 128 o.

[Az elfelejtett bölcső. Háborús évek.]

Budapesti túlélő személyes visszaemlékezése.

1973. Davidovitch de Unikel Dina: Visszatérés az életbe. Szécsény, Hernádiné Bakos Marianna, 2003, 130 o.

Szécsényi túlélő emlékirása, középpontjában a Plaszóiban kényszermunkát végző magyar zsidó asszonyok sorsával.

1974. Debreczeni, Jozef: Khladni krematórium. Roman Auschwitz. Belgrád, Prosveta, 1951, 202 o.

[A hideg krematórium. Auschwitz regénye.]

Magyar nyelvű változat: Hideg krematórium. Újvidék, Fórum, 1975, 200 o.

Korábban Újvidéken élő személy által írt beszámoló, amely a magyar és a jugoszláv zsidók tábori életéről szól.

1975. Dénes, Magda: Castles Burning. New York, W. W. Norton, 1997, 384 o.

[Égő légvárak.]

Német nyelvű változat: Brennende Schlösser. Eine jüdische Kindheit. München, C. Bertelsmann, 1997, 443 o.; Cseh nyelvű változat: Zámky v plamenech: Zivot ditete za války. Prága, Triton, 2001, 292 o. Túlélő visszaemlékezése szökéséről és bujkálásáról egy budapesti szülészeti klinikán.

1976. Déry Tibor: Emlékeim az alvilágból. Emlékirat. Budapest, Athenaeum, 1955, 78 o.

A szerző visszaemlékezése második világháborús tapasztalataira, különös tekintettel a nyilasok általi üldözésekre. A zsidó Déry egyike volt a háború utáni Magyarország legismertebb íróinak, az 1956-os forradalomban játszott szerepéért bebörtönözték.

- 1977.** Déry Tibor: Két emlék. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1955, 136 o., illusztr.
A neves szerző önéletrajzi visszaemlékezése, aki egyebek mellett a második világháború idején tevékenykedő szélsőjobboldali mozgalmakra és a zsidóellenes kampányokra összpontosít.
- 1978.** Deutsch, Ladislaus Ervin (László): Sklavenarbeit im KZ. A Dachauer Hefte című könyv 2. kötete, 79-122. o.
[Rabszolgamunka a KZ-ben.]
Kényszermunkás visszaemlékezése Kauferingre, ahova Kolozsvárról deportálták. A szerző felszabadításáról szóló beszámolót lásd: Dachauer Hefte, 13. kötet, 181-199 o.
- 1979.** Diamant, Chava (Eva): Yoman? Zichronot? Izrael, magánkiadás, 1997, 88 o.
[Napló? Visszaemlékezés?]
Abaújszántói túlélő önéletrajzi ihletésű beszámolója.
- 1980.** Domán István: Rettegés. Budapest, Múlt és Jövő Lap- és Könyvkiadó, 2006, 179 o.
Volt rabbi és újságíró önéletrajzi írása, előtérben budapesti megpróbáltatásaival a holokauszt idején és azt követően, illetve édesapja Buchenwaldban történt deportálásával. Kőbányai János utószavával.
- 1981.** Domokos József: Innen és túl az Óperencián. Budapest, Gondolat, 1977, 301 o.
Baloldali esetekkel foglalkozó ügyvéd visszaemlékezései, akit a német megszállás után az elsők közt deportált a Gestapo. A szerzőnek a kistarcsai internálótáborban és a mauthauseni lágerben szerzett tapasztalatai.
- 1982.** Dotan, Vera – Dotan, Miki: Lákum mitoh hátofet. Raanana, Docostory, 2006, 185 o.
[Kiemelkedni a pokolból.]
Angol változat: To Arise from the Inferno. Raanana, Docostory, 2006, 250 o. A házaspár életútjukat ecseteli újpesti gyerekkoruktól a náci korszak borzalmain keresztül Auschwitzban és Izraelben való beilleszkedésükig.
- 1983.** Edelstein, Dov Beril: Worlds Torn Asunder. Hoboken, NJ, KTAV, 1985, 176 o.
[A szavak kettészakadtak.]
Személyes beszámoló a szerző szülővárosáról, Berekről és Auschwitzról, ahova a szatmárnémeti gettóból deportálták. A szerző állítólag a szatmári rabbi belső köréhez tartozott.
- 1984.** Eilat, Israel: Lo kára klum. Tel-Aviv, Eked, 1981, 367 o.
[Semmi sem történt.]
Soproni túlélő visszaemlékezése kistarcsai internálásáról, auschwitz-i és theresienstadti tapasztalatairól.
- 1985.** Eitam, Moshe: Pirkéj Gyurka. Tel-Aviv, Halonot, 2004, 170 o.
[Gyurka fejezetei.]
Egy zsidó család viszonyai a holokauszt idején, Budapesten.

- 1986.** Erős Blanka – Erős László: Soha nem engedem el a kezéd. Nagyvárad, Literator, 1994, 143 o., illusztr.
Személyes beszámoló egy gyergyószentmiklósi túlélőtől, akit a szászrégeni gettóból deportáltak Auschwitzba. Névsort tartalmaz a gyergyószentmiklósi mártírokról.
- 1987.** Even-Chen, Aviva: Bilti im noádu: Szipurám sel Edit veErnst Rosenthal Tel-Aviv, MILO, 1997, 231 o.
[Mert egymásnak rendeltettek. Edit és Ernst Rosenthal története.]
Máramarosszigeti túlélő beszámolója az őt és családját ért megpróbáltatásokról a munkaszolgálatban, Auschwitzban és Bergen-Belsenben.
- 1988.** Faiblovits, Tsiporah: Bámácok uvdtehijá: Szipur-hájim sel nicolát soá. Haifa, magánkiadás, [1994,] 106 + 18 o., illusztr.
[A szorongásban és a feléledésben: a soá egyik túlélőjének az élettörténete.]
Személyes beszámoló érmihályfalvi deportálttól, aki túlélte Auschwitzot és más táborokat, többek között Salzwedelt.
- 1989.** Farádi László: Diagnózis az életemről. Budapest, Gondolat, 1983.
Egy orvos visszaemlékezése a fasiszmus alatti életére, benne a munkaszolgálatra és a deportálásra, valamint a háború utáni hatalomra. Lásd még Zsadányi Oszkár könyvismertetését: Új Élet, 1983. október 15.
- 1990.** Farkas, Alessandra: Pranzo di famiglia. Milánó, Sperling & Kupfer Editori, 2006, 246 o.
[Családi ebéd.]
A budapesti Farkas család története, amelynek tagjai a Singer és Wolfner Kiadóház tulajdonosai voltak, köztük a hírneves Farkas István festő sorsa, akit Auschwitzban gyilkoltak meg.
- 1991.** Farkas Ferenc: Megméréttél. Miskolc, magánkiadás, 1948, 33 o.
Történelmi beszámoló a zsidó életről. Az utolsó fejezet az auschwitzi sorsról szól.
- 1992.** Farkas, Helen: Remember the Holocaust. A Memoir of Survival. Santa Barbara, CA, Fithian Press, 1995, 151 o.
[Emlékezz a holokausztra. Egy túlélés memoárja.]
Túlélő személyes beszámolója, akit a szatmárnémeti gettóból deportáltak Auschwitzba.
- 1993.** Farkas, Rose Ruche: Sixty Years from Szatmar to Los Angeles. Santa Barbara, CA, Fithian Press, 1998, 253 o.
[Hatvan év Szatmártól Los Angelesig.]
Túlélő visszaemlékezése útjáról Szatmárnémetiből Budapesten át, ahol túlélte a holokausztot, majd végül Los Angelesbe került.
- 1994.** Fedor Ágnes: Ezt is túlértük. Budapest, Gábor Áron, 1945.
Hangsúlyozza a nyilas terrort Budapesten.
- 1995.** Feher, Max: From Hungary to Switzerland via Bergen Belsen. Sydney, magánkiadás, 1995, 52 o.
[Magyarországról Svájcig, Bergen-Belsenén át.]

Levélszerű beszámolók Margaret és Max Feher tapasztalatairól, akik feltehetően a Kasztner-csoport tagjai voltak.

1996. Feldman, Margit: *A Teenagers Journey Through the Holocaust and Beyond*. Princeton, NJ, Princeton Editorial Associates, 2003, 175 o., illusztr.

[Egy tinédzser útja a holokauszton keresztül és azon is túl.]

Tolcsvai származású túlélő gyermek önéletrajzi írása auschwitzi és bergen-belseni tapasztalatairól.

1997. Fendrich, Theodore: *So Goes*. H. n., magánkiadás, 1997, 36 o., illusztr.

[Hát így megy.]

A szerző beszámolója a családjával történekről sátorajauj helyi deportálásuktól kezdve. Tartalmaz visszaemlékezés-másolatokat a Yad Vashemben található Nevek Csarnokából (Hall of Names).

1998. Fenyő Miksa: *Az elsodort ország. Naplójegyzetek 1944-1945-ből*. Budapest, Révai, 1946, 637 o.

Zsidó származású szerző és közismert magyar író naplója sok értékes információval a magyar zsidóüldözés körülményeiről.

1999. Fenyvesi, Charles: *When the World Was Whole. Three Centuries of Memories*. New York, Viking Penguin, 1990, 266 o.

[Amikor a világ ép volt. Három évszázad emlékezete.]

Áttekintés a szerző családfájáról – a Schwarcz családról (1848-1956) – amelynek tagjai közül többeket is meggyilkoltak a holokauszt idején.

2000. Ferencz Dóra: *Kápó voltam*. Arad, Presa Democrată, 1946, 142 o.

A kolozsvári gettóból deportált nő visszaemlékezése tapasztalatairól a különböző koncentrációs táborokban: Auschwitz, Helmstedt, Magdeburg, Stutthof és Thorn.

2001. Ferge Zsuzsanna: *Hát értik ezt?*, in KCs, 68-71 o.

Kecskeméti Ármán egykori makói főrabbi unokájának gondolatai a holokausztról.

2002. Fettman, Leó: *Shoah. Journey from the Ashes: A Personal Story of Triumph Over the Holocaust*. Omaha, NE, Six Points Press, 1999, 201 o., illusztr.

[Soá. Út a hamuból. A holokauszt feletti személyes győzelem története.]

Nyíradonyi túlélő személyes auschwitzi tapasztalatai.

2003. Fischer, András: *Und die Hauptsache, wir lebten...: Erinnerungen*. Frankfurt am Main, Fouque Literaturverlag, 2002, 481 o.

[És ami a legfontosabb volt: éltünk. Emlékek.]

Szegedi túlélő memoárja, középpontjában strasshofi, alt-nagelbergi és theresienstadti tapasztalataival.

2004. Fischer Marianne: *Viharban: Egy magyarországi zsidó asszony élettörténete*. Kiskunfélegyháza, KEPE, 1998, 113 o.

Angol nyelvű változat: *Time of Storm: The Harrowing True Story of a Jewish Christian Woman in Wartime Hungary*. Chappaqua, NY, Christian Herald Books,

- 1981, 139 o. Német címe: Wie Blätter im Sturm. Beszámoló egy kitért asszonytól, aki Budapesten élte túl a holokausztot.
- 2005.** Fischer, Yehuda: Kol házmán hém iti. Kibbuc Loháméj Hágettáot, Béjt Loháméj Hágettáot, 1999, 155 o.
[Ők mindig velem vannak.]
Lentiből származó túlélő visszaemlékezése auschwitzi, mauthauseni és gűnskircheni tapasztalataira.
- 2006.** Fishbané (Weiszberger Horovitz) Gizella: Sietnem kell. Élmények és események a holocaust éveiből. Benéj Berák, L. Friedmann, 1989, 204 o., illusztr.
Hajdúhadhárról deportált túlélő nő emlékei auschwitzi, ravensbrücki, schönholzi és bergen-belseni tapasztalatairól.
- 2007.** Fleischman, Aviva: Hámicád. Tel-Aviv, Yair, 1998, 127 o.
[A menetelés.]
Az 1944 novemberében Hegyeshalomba tartó halálmenet túlélőjének visszaemlékezése. A szerző az Eichmann-perben tanúskodott.
- 2008.** Fleischmann Israel: Fény a szorongatásban. H. n., é. n., 313 o., stencil.
Vallásos magyar zsidó visszaemlékezése a holokauszt idejére.
- 2009.** Fleiszig, László – Fleiszig, Katalin: Interesting Times: Our Journey from Downtrodden to Down Under. Melbourne, Makor Jewish Community Library, 2006, 82 o.
[Érdekes idők: Utunk az elesettségbol a világ végéig.]
A háború után Ausztráliába kivándorolt két túlélő visszaemlékezése.
- 2010.** Fodor József: Emlékek a hőskorszakból Budapest, Magvető, 1964, 418 o.
Visszaemlékezés a holokauszt időszakára.
- 2011.** Fodor Zoltán: Az A-3131-es hazatér. Budapest, Kozmosz Könyvek, 1964, 173 o.
Kommunista politikai elítélt visszaemlékezése, akit zsidóként hurcoltak Auschwitzba, majd utána a gleiwitzi munkatáborba.
- 2012.** Földes Mária: A séta. Bukarest, Kriterion, 1974, 137 o.
Héber nyelvű változat: Miriam (Maritza) Földes: Hátijul Tel-Aviv, Ha-Kibbutz ha-Meuchad, 1977, 119 o. Fiatal kolozsvári lány önéletírása és koncentrációs táborban szerzett tapasztalatai.
- 2013.** Fränkel David: Erre emlékszem. Budapest, Pont Kiadó, 2004, 67 o., illusztr.
Kolozsvári túlélő visszaemlékezése auschwitzi, buchenwaldi és magdeburgi megpróbáltatásaira.
- 2014.** Frankfurt Imre: Csillagok vezettek. Budapest, Tipo Kolor, 1989, 87 o., illusztr.
Miskolci túlélő visszaemlékezése.
- 2015.** Frankl E. Viktor: ... mégis mondj igent az életre! Egy pszichológus megéli a koncentrációs tábor. Budapest, Pszichoteam, 1988, 153 o.

2016. Fried, Hedi: *Fragments of a Life. The Road to Auschwitz.* London, Robert Hale, 1990, 190 o.

[Élettöredékek. Út Auschwitzba.]

Héber nyelvű változat: *Resziszéj hájim.* Tel-Aviv, magánkiadás, 1995, 175 o.

Emlékezés a Máramarosszigetről deportáltakra.

2017. Friedman, Filip (Philip): *This Was Oswiecim: The Story of a Murder Camp.* London, The United Jewish Relief Appeal, 1946, 84 o.

[Ez volt Auschwitz: a haláltábor története.]

Dokumentumbeszámoló Auschwitzról, amelynek 55-57. oldalán arról is lehet olvasni, hogyan bántak a magyar zsidókkal Auschwitzban, és hogyan pusztították el őket. A Tadeusz Holuj közreműködésével készült, kibővített lengyel nyelvű változat: *To jest Oświęcim!*

2018. Friedmann, Chayim: *Záákát necáh. Korot jeled bitekufát húsod háájumá begálut Hungárjá.* Tel-Aviv, Moreshet, 1996, 340 o.

[Örök sikoly. Egy gyermek története a szörnyű holokauszt idején a magyar diaszpórában.]

Egy füzesabonyi túlélő visszaemlékezése, akit a goloki gettóból deportáltak Auschwitzba.

2019. Friedmann, Shalom: *Náár meharéj háKárpátim. Netánjá, ven Hadash Printers,* 1997, 365 o.

[Egy fiú a Kárpátok hegyeiből.]

Fülöpfalvi túlélő visszaemlékezése, akit az izai gettóból deportáltak Auschwitzba. A fülöpfalvi mártírok névsorát is tartalmazza.

2020. Friesner, M. (szerk.): *„Lemáán jédu: zehor ál tiskáh.”* Jeruzsálem, magánkiadás, 1993, 60 o.

[„Azért, hogy mindenki tudja: emlékezz, és ne felejts.”]

Jiddis nyelvű visszaemlékezés a Tauszig család megpróbáltatásairól, amelynek tagjait a kárpátaljai Batia (Bátyú) faluból Auschwitzba deportálták.

2021. Fuchs Chayen, Lea: *From the Depth I Call.* Southfield, MI, Targum Press, 2000, 313 o., illusztr.

[Mélységekből kiáltozom.]

Nagyváradai túlélő nő tapasztalatai a birkenauai, cellei és bergen-belseni lágerekről, valamint a hannoveri és luneburgi DP-táborokról.

2022. Gabor, Ebi: *The Blood Tattoo.* Dallas, Monument Press, 1987, 206 o.

[A tetovált vér.]

Túlélő beszámolója tapasztalatairól Auschwitzban, Plaszówban és az augsburgi munkatáborban, amelyek a Nyíregyházáról való deportálását követték.

2023. Gabor, Georgia M.: *My Destiny. Survivor of the Holocaust.* Arcadia, CA, Amen Publishing, 1981, 252 + 67 o.

[Sorsom. A holokauszt túlélője.]

A budapesti gettó egyik túlélőjének története.

- 2024.** Gábor (Goldberger), Joseph: ...And Tell Your Children! New York, Figyelő Publishing Company, 1992, 130 o.
[...És mondd el gyermekeidnek!]
Nyírbogáti túlélő beszámolója magyar és angol nyelven. Magában foglal egy mártírlistát is.
- 2025.** Gács Teri: A mélységből kiáltunk Hozzád. Budapest, Tábor kiadás, 1946, 5, 412 o.
Részletezi a magyarországi zsidók szenvedéseit a 11 hónapos német és nyilas uralom alatt. A szerző, a zsidó tanács alkalmazottja, az egyik svájci védett házban élte túl a holokausztot.
- 2026.** Galambos Futó Sándor: Három nehéz esztendő. Budapest, Zrínyi, 1973, 218 o.
Baloldali beállítottságú emlékezés a háborús évekre, egyebek mellett a német megszállásra és a zsidóüldözésre.
- 2027.** Galló Olga: Tíz hónap Babilon. Budapest, magánkiadás, 1978, 162 o.
Tábori napló, amely 1944 októbere és 1945 májusa között íródott, s amely az auschwitzi, a hochweileri és a rosentali tábor mindennapi életéről szól. A könyv második része Breslau (Wroclaw) ostromának leírása.
- 2028.** Gaphni, Ilana: Zihronot: 1944. 3. 19-1945. 4. u. Kibbuc Kefár Háhorés, 1984, 26 o.
[Visszaemlékezés, 1944. március 19.-1945. április 11.]
A szerző beszámolója az apját ért csapásokról a magyarországi holokauszt idején, benne a kaunitzi életéről.
- 2029.** Garai András Júda: Az ördög vigyorgott a lángokból. Pécs, Jelenkor, 1995, 157 o.
Második kiadás Konrád György előszavával: 2008, 156 o., illusztr. Héber változat: Szipur hiszárdut (Egy túlélés története). Tel-Aviv, Resha- fim, 1986, 143 o. Pécsről származó túlélő visszaemlékezése, akit Auschwitzba és Dachaubába deportáltak.
- 2030.** Gardos, Kariel (Károly): Tesuvá helkit. Teudot, áliot, hirhurim, miszhákim. Tel-Aviv, Papirus, 1981, 171 o.
[Részleges válasz. Okmányok, történetek, gondolatok, játékok.]
A Dos néven ismert neves izraeli karikaturista és családja tapasztalatai a magyarországi holokauszt alatt.
- 2031.** Gárdos Miklós: Bélyeges sereg. Budapest, Múzsák, 1990, 286 o.
Visszaemlékezés a magyar holokausztra, benne többek között a keresztény egyházak szerepéről, a munkaszolgálatról és az áldozatokról szóló részletekkel.
- 2032.** Gáspárné Dávid Margit: A sárga csillag. Budapest, Gábor Áron, 1945.
Hangsúlyozza a budapesti gettóbeli életét.
- 2033.** Gáti Ödön: A magyar ellenállási csoport munkája Buchenwaldban, in Mementó. Magyarország 1944. Uő és mások szerk., Budapest, Kossuth, 1975, 230-237. o.
- 2034.** Gerend László: Dachau, in Évkönyv 1979-80. Scheiber Sándor (szerk.), Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1980, 151-165. o.
Munkácsról deportált visszaemlékezése, aki rövid időt Dachauban is töltött.

- 2035.** Gergely Ágnes: Absztrakt tehén. Budapest, Ab Ovo, 1995, 179 o.
Személyes visszaemlékezés, egyebek mellett a holokausztról is.
- 2036.** Gidron, Mordechai Henrik: Trotzdem weitergelebt. Von Budapest durch das Ghetto Miskolc, Auschwitz-Birkenau, Arbeitslager in München-Allach sowie Mettenheim-Mühldorf und ein neues Leben in Israel Mit Erinnerungen an die Familien Blum und Grünwald 1935-1990. Konstanz, Hartung-Gorre Verlag, 2005, 170 o.
[Mindennek ellenére tovább éltem. Budapestről a miskolci gettóba, Auschwitz-Birkenába, München-Allach és Mettenheim-Mühldorf munkatáborába, majd új élet Izraelben. Emlékezés a Blum és a Grünwald családra, 1935-1990.]
- 2037.** Glasner, Juda: Faith in Spite of All. A Rabbi's Story. New York, Vantage Press, 1974, 201 o.
- 2038.** Gluck Lerner, Lily – Stuart, Sandra Lee: The Silence. Secaucus, NJ, Lyle Stuart, 1980, 190 o.
[A hallgatás.]
Tolcsvai asszony visszaemlékezése, akit a sátoraljaújhelyi gettóból deportáltak, és aki túlélte Auschwitzot.
- 2039.** Gluck LaGuardia, Gemma: My Story. S. L. Schneiderman (szerk.), New York, David McKay, 1961, 116 o.
[Történetem.]
Fiorello LaGuardiának, New York volt polgármestere nővérének a magyarországi holokauszttal kapcsolatos visszaemlékezése.
- 2040.** Gömöri Jenő Tamás: A szörnyű év. Budapest, magánkiadás, 1946-1948, 2 kötet (79 + 107 o.).
Visszaemlékezés az ungvári gettóra.
- 2041.** Gottlieb, Erika: Becoming My Mother's Daughter. A story of Survival and Renewal. Waterloo, Ont., Wilfrid Laurier University Press, 2007, 166 o.
[Anyám leányává váltam. A túlélés és a megújulás története.]
A szerző és édesanya bujkálásáról Budapesten, a holokauszt idején, mialatt édesapja munkaszolgálatos volt.
- 2042.** Gottlieb, Ioan (János): Euch werde ick's noch zeigen. Vom Ghetto Baia Mare durch Auschwitz, Mauthausen, Melk und zurück, 1929-1945. Konstanz, Hartung-Gorre Verlag, 2006, 74 o., illusztr.
[Majd én megmutatom nektek! A nagybányai gettóból Auschwitzon át Mauthausenbe, Melkbe és vissza, 1929-1945.]
- 2043.** Gottlieb Rózsa: Az emlékezés mélyvizeiben. Kolozsvár, Stúdium Könyvkiadó, 2008, 495 o., illusztr.
A kötet elsősorban a transznisztriai túlélő szerző megmenekülésének körülményeit írja le, de Észak-Erdélyben maradt családjának sorsát is ismerteti.

- 2044.** Graber Slomó – Erhard R. Wiehn: Slajme. Egy zsidó család története, 1859-2001. Budapest, Makkabi, 2001, 180 o.
Német változat: Von Ungarn durch Auschwitz-Birkenau, Fünfteichen und Görlitz nach Israel: Jüdische Familiengeschichte 1859-2001. Konstanz, Hartung-Gorre Verlag, 2002, 158 o., illusztr. Svájcban élő, nyírbátori születésű magyar zsidó művész visszaemlékezése szülővárosára és a deportálását követő megpróbáltatásokra.
- 2045.** Greenhut, Gitel: Mamuka. New York, CIS Publishers, 1991, 197 o., illusztr.
Mádi zsidó család története, amely a holokauszt időszakában, majd később, az Amerikában átéltekre összpontosít.
- 2046.** Grinvald, Binah: Orot méofel Jeruzsálem, magánkiadás, 1998, 134 o.
[Fény a sötétségben.]
Személyes elbeszélés a túlélésről Budapesten, a holokauszt alatt.
- 2047.** Grossman (Szalai), Ibolya: An Ordinary Woman in Extraordinary Times. A Jewish-Hungarian Holocaust and Canadian Experience. Toronto, Multicultural History Society of Ontario, 1990, 146 o.
[Hétköznapi nő rendkívüli időkben. A zsidó-magyar holokauszt és a kanadai tapasztalat.]
Budapesti túlélő visszaemlékezése.
- 2048.** Grosz, Rafael: Our Miraculous Survival. Union City, NJ, Printed by Gross Brothers, 1997, 288 o., illusztr.
[Túlélésünk csodája.]
Debreceni túlélő visszaemlékezése ausztriai, bergen-belseni és theresienstadti megpróbáltatásaira. A holokauszt időszakában átért vallásos tapasztalatokkal is foglalkozik.
- 2049.** Grosz, Yeshaya: Fun Kerstir biz Amerika; biografye – bashraybung iber di fartseveygte „Grois” mishpokhe”, „Taitelboym” mishpokhe. Brooklyn, magánkiadás, 2001, 555 o., illusztr.
[Keresztúrtól Amerikáig: A Grósz és a Teitelbaum család életrajzi leírása.]
Tartalmazza a debreceni haszid mozalom, illetve a családok túlélésének történetét a két világháború közötti időszakban.
- 2050.** Grove, Andrew S.: Swimming Across. New York, Warner Books, 2001, 290 o., illusztr.
[Átúszás.]
Az Intel Corporation alapítójának visszaemlékezése, gyermekkorára és magyarok segítségével történő menekülésére összpontosítva.
- 2051.** Grüner Weisz, Aliz: Ánáfim lelo sores. Benéj Berák, magánkiadás, 1989, 104 + 128 o.
[Gyökér nélküli ágak.]
Nyíregyházáról 12 évesen Auschwitzba deportált túlélő beszámolója. Felfedi tapasztalatait Stutthofról és más táborokról. Héber és magyar nyelvű szöveggel.

- 2052.** Grünfeld, Rivka Clara: Áni Rivká Clára Grunfeld levéjt Katz. Izrael, magánkiadás, 1998, 29 o.
[Én, Grünfeld Rivka Klára, a Katz családból.]
Nyíregyházáról 15 évesen Auschwitzba deportált túlélő visszaemlékezése.
- 2053.** Grynberg, Henryk: Drohobycz, Drohobycz and Other Stories. New York, Penguin Books, 2002, 275 o.
[Drohobycz, Drohobycz és más történetek.]
Kelet-európai túlélők történeteinek gyűjteménye. Ezek egyike egy szeli magyar zsidó asszonyra, a galántai és az érsekújvári gettókba történt elhurcolására, majd Auschwitzba és Bergen-Belsenbe való deportálására összpontosít.
- 2054.** Guber, Rivka (összeáll, és szerk.): Village of the Brothers. Memoirs of the Members of Kfar Ahim. New York, Shengold Publishers, 1979, 192 o.
[Testvéreim faluja. Kfar Ahim-i személyek visszaemlékezései.]
Héber eredeti: Eileh Toldot KfarAchim. Tel-Aviv, Miloh, 1974, 328 o. Túlélők beszámolóinak gyűjteménye, közülük többen magyarországiak.
- 2055.** Gur, Mindy (Gruber): Nisharti ba-chaim. Eidut ishit shel nitzul hashoah. Kibbuc Dalia, 1979, 171 o.
[Egy holokauszt-túlélő vallomása.]
Besztercéről származó túlélő személyes története, amelyben leírja életét a háború előtt, a táborokban, valamint politikai internáltként szerzett tapasztalatait.
- 2056.** Guttman, David: Hásivá hábájtá. Tel-Aviv, Cherikover, 1999, 146 o.
[Hazatérés.]
Német változat: Schwierige Heimkehr. Leben und Leiden in Ungarn, dann auf dem „Exodus“ und zurück über Bergen-Belsen nach Tel Aviv. Jüdische Schicksale, 1944-1948. Konstanz, Hartung-Gorre Verlag, 1997, 131 + 80.
Túlélő visszaemlékezése 12 éves korában átélt budapesti tapasztalataira.
- 2057.** Haas, Albert: The Doctor and the Damned. London, Granada, 1984, 333 o.
[Az orvos és az átkozott.]
Budapesten gyakorlatozó orvos beszámolója dachau és auschwitz tapasztalatairól.
- 2058.** Hacker, Ivan: Unser Weg in die Hölle. Ungarische Juden in den Klauen der SS. Ein authentischer Bericht. Krems, Österreichisches Literaturforum, 1998, 147 o.
[Utunk a pokolba. Magyar zsidók az SS karmaiban. Autentikus beszámoló.]
- 2059.** Hajnal, Vera: The Exemption. Dublin, Albertine Kennedy Publishing, 2007, 200 o., illusztr.
[A mentesítés.]
Csongrádból származó nő visszaemlékezései Budapesten történő bujdokolásáról a holokauszt idején.

- 2060.** Hajos, Mary: ...da waren wir wie Träumende. Erlebnisberichte. Wuppertal, Sonne und Schild, 1961, 55 o.
[...akkor olyanok voltunk, mint az álmodozók. Élménybeszámoló.]
Őszinte, megtért római katolikusok személyes beszámolója, amely magában foglalja a szerző saját, illetve családjának szenvedését a náci időszak alatt.
- 2061.** Handler, Rivka: We, the Fugitives. New York, magánkiadás, 1998, 98 o., illusztr.
[Mi, a menekülők.]
Kisvárdai és szatmárnémeti túlélők visszaemlékezései, középpontban a szerző elrejtésével mint keresztény nő, illetve egy fiúnak lányruhába öltöztetésével.
- 2062.** Harfenes, Yechezkel: Slingshot of Hell Smithfield, MI, Targum Press, 1988, 301 o.
[A pokol csúzlója.]
Magyar változat: A poklok pokla. Lágernapló 1944-1945. Budapest, Pesti Szalon Könyvkiadó, 1994, 108 o. Szászrégeni deportált visszaemlékezése auschwitzi, goseni, riedeltaui, mauthauseni és ebensee-i tapasztalataira.
- 2063.** Harfenes, Yechezkel: Beháf hákelá. Benéj Berák, Héjhál Hászéfer, 1981, 415 o.
[Mint kő a parittyában.]
Rabbi naplója a németországi koncentrációs táborokban szerzett tapasztalatairól.
- 2064.** Harsányi Zimar: A téboly hétköznapijai. Egy diáklány naplójából. Budapest, Franklin, 1966, 202 o.
Középiskolás lány a kratzaui koncentrációs táborban szerzett tapasztalatairól.
- 2065.** Hausner, Joseph: Surviving the Cold Crematorium: An Alternative to the Gas Chambers. Chicago, magánkiadás, 1995, 141 o.
[Túlélni a hideg krematóriumot: egy alternatíva a gázkamrákhoz.]
Személyes beszámoló egy nagyatádi túlélőtől a különböző táborokban, többek között Kauferingben szerzett tapasztalatairól.
- 2066.** Hefte von Auschwitz. Auschwitz, Panstwowe Muzeum w Oświęcim, 1964, 7. kötet, 103 o.
[Auschwitzi jegyzetfüzetek.]
Az 1944 első felében Auschwitzba érkezettek menetnaplója alapján Danuta Czech által összeállított nyilvántartás. Valamennyi bejegyzést dátummal láttak el, és az tartalmazza a szállítmány származási helyét és összetételét, köztük a Magyarországról odaszállított embereket is. A 8. kötet (1964, 109 o.) az 1944. július 1. és 1945. január 27. közötti időszak listáját tartalmazza. Ebben a kötetben megtalálhatók az 1944 szeptember-októberében Magyarországról Auschwitzba érkező kisebb transzportok listái, amelyek azt követően érkeztek, hogy Horthy admirális 1944. július 7-én leállította a deportálásokat. Lásd például: 68., 72., 76. o.
- 2067.** Hegedűsné Molnár Anna: Miért? Egy deportált nő élményei a sárga csillagtól a vörös csillagig. Arad, Me-Ta, 1945, 139 o.
Foglalkozik a Szatmár megyei deportálásokkal, továbbá a szerző személyes tapasztalataival Auschwitzról és más koncentrációs táborokról.

- 2068.** Heimler, Eugene: Night of the Mist. London, The Bodley Head, 1959, 192 o.
[A köd éjszakája.]
Némiképp stilizált módon mutatja be a szerző Magyarország német megszállása idején, Auschwitzban és Buchenwaldban szerzett tapasztalatait.
- 2069.** Herczeg Emil: Egy év az életemből. Tel-Aviv, magánkiadás, 1996, 128 o., illusztr.
Egy orvos visszaemlékezése munkaszolgálatos szenvedéseiről, a beszercei Várhegy gettóról és különböző koncentrációs táborokról, többek között Auschwitzról, Mauthausenről, Gusenről és Günskirchenről.
- 2070.** Hersh, Gizelle – Mann, Peggy: „Gizelle, Save the Children. ” New York, Everest House, 1980, 319 o.
[Gizella, mentsd meg a gyerekeket!]
Gizella Hersh és három húgának emlékiratai az auschwitzi haláltáborról. A Bikszádon született szerző 16 éves volt, amikor a nácik elvitték.
- 2071.** Heves Ferenc: Heves Renée életútja. Bukarest, Politikai Könyvkiadó, 1975, 307 o.
Életrajz a szerző feleségéről, annak számos levele alapján, amelyeket a férjének írt, amíg kommunista tevékenység miatt börtönben volt. Foglalkozik a kolozsvári zsidóellenes intézkedésekkel, rendelkezésekkel is. Reneét Kolozsvárról deportálták Auschwitzba, ahol 1944. június 11-én elgázosították.
- 2072.** Hevesi Ehrlich, Eva: Coming to Terms with the Holocaust in Hungary, in USHMM, 7:1-5. o.
[A holokauszttal való szembenézés Magyarországon.]
- 2073.** Hirsch Hakohen, Zvi: Széfer házihronot, in Likutéj Tefilá. Tel-Aviv, magánkiadás, 1981, 237-374. o.
[Az emlékezés könyve.]
A derecskei rabbi visszaemlékezése a magyarországi holokausztra.
- 2074.** Hirsh, Gedalyah: Szábá mejáéc lánehádím: Zihronot jáldut, hásoá, perákim isijim, bemábát el heátid. Jeruzsálem, magánkiadás, 1991, 396 o., illusztr.
[Nagyapa tanácsot ad az unokáknak: gyermekkori emlékek, a soá és személyes fejezetek, kilátással a jövőre.]
Magyarláposi túlélő beszámolója, akit a dési gettóból deportáltak Auschwitzba.
- 2075.** Hoch, Moshe: Házará méhátofet. Hadera, magánkiadás, 1988, 184 o.
[Visszatérés a pokolból.]
Auschwitzi túlélő visszaemlékezése, akit Léváról deportáltak.
- 2076.** Holczer, Moshe: Budapest '44. Brooklyn, NY, Mesorah Publications, 2004, 299 o., illusztr.
A budapesti mentési munkában részt vállaló Smuel Binyomin Frey (Wolf) szlovák zsidó visszaemlékezése.

- 2077.** Hollander, Eugene: From the Hell of the Holocaust. New York, Ktav, 2000, 149 o.
[A holokauszt poklából.]
Técsői túlélő visszaemlékezése auschwitz, mauthauseni és gross-roseni megpróbáltatásaira.
- 2078.** Horak, Olga: Auschwitz to Australia. A Holocaust Survivor's Memoir. East Roseville, NSW, Kangaroo Press, 2000, 147 o., illusztr.
[Auschwitztól Ausztráliáig. Egy holokauszt-túlélő visszaemlékezése.]
1942 és 1944 között menekülteként Magyarországon élő szlovák zsidó deportált visszaemlékezése.
- 2079.** Horak, Rachel: Emuná seámdá bemivhán: Pirkéj hájim mijeméj háhásmadá beEropá. Jeruzsálem, Máhon Peri Háárec, 1986, 134 o.
[A hit, amely kiállta az idők próbáját. Fejezetek az életből, az európai pusztítás napjaiból.]
- 2080.** Horovitz Gizella: Sietnem kell. Élmények és események a Holocaust éveiből. Netanya, magánkiadás, 1989, 204 o., illusztr.
Túlélő személyes beszámolója a Szabolcs-Szatmár megyei Kölcseről, tapasztalatairól Auschwitzban, ahová a debreceni gettóból történő deportálást követően került.
- 2081.** Hunvald György (szerk.): Visszaemlékezések a gettóra, erzsébetvárosi örökség II. [Budapest,] Erzsébetváros, Erzsébetváros Önkormányzata, 2009, 135 o.
- 2082.** Illés Sándor: Irgalom nélkül. Gyoma, Gyomai-Kner Nyomda, 1994, 163 o.
Újvidéki túlélő visszaemlékezése.
- 2083.** Isaacson, Judith Magyar: Seed of Sara: Memoirs of a Survivor. Urbana, IL, University of Illinois Press, 1989, 171 o.
[Sára magja. Egy túlélő visszaemlékezése.]
Német változat: Befreiung in Leipzig Erinnerungen einer ungarischen Jüdin. Wittenhausen, Ekopan, 1991. Magyar változat: Köszönet az életért. Egy túlélő visszaemlékezése. Budapest, Akadémiai Nyomda, é. n., 213 o. Új kiadás: Budapest, Novella, 2008, 230 o., illusztr. Személyes beszámoló egy kaposvári túlélő tapasztalatairól az auschwitz, a lichtenau és más táborokból.
- 2084.** Isakiewicz, Elżbieta: Vörös ceruza. Budapest, Múlt és Jövő, 2004, 274 o.
Lengyel változat: Czerwony ołówek. Varsó, Niezależne Wydawnictwo Polskie, 2003, 265 o. Magyarországra menekült lengyelek visszaemlékezése. Egyikük, Henryk Slawik, mintegy ötezer magyar és lengyel zsidót segített, akiknek hamis lengyel útlevelet készített.
- 2085.** Iván, László: Iván László, in Mostohafiak. Emberi történetek. Németh András (szerk.), Szeged, Bába és Társai, 2000, 47-92. o.
Szegedi túlélő személyes emlékei a munkaszolgálat idején, illetve több lágerben – köztük Buchenwaldban és Theresienstadtban – átélt megpróbáltatásairól.

- 2086.** Iványi Gábor: (Fein) Sámuel II. könyve, in KL-JM, 285-316. o.
Karcagi túlélő emlékei, ismert magyar protestáns teológus tolmácsolásában. A túlélő 1945 áprilisa utáni naplójának részleteit is tartalmazza. Újraközlés: Mozgó Világ, Budapest, 29(2003)/3, 29-49. o.
- 2087.** Izsák, Ștefan: L'enfer limité. Kolozsvár, Clusium, 1998, 64 + 64 o.
[A behatárolt pokol.]
Beszámoló a szerző marosvásárhelyi deportálásáról és auschwitz-i tapasztalatairól. A szöveg francia és román nyelvű.
- 2088.** Izsáky Margit: Ország a keresztfán. Budapest, Müller Károly, 1945, 85 o.
Újságíró nő visszaemlékezése a zsidók ellen elkövetett atrocitásokról a német és a nyilas uralom idején.
- 2089.** Jaari, Rachel: Zichronotai. Izrael, magánkiadás, 1997, 26 o.
[Emlékeim.]
Beszámoló a szerző nagynénjének emlékei alapján a háborús évekről, a család szenvedéseiről; a család eredetileg Nyírmadáról és Tiszaújlakról származik, s tagjait a deportálást követően Auschwitzba, majd a későbbiekben Stutthofba szállították.
- 2090.** Jacobs, David: Remember Your Heritage. Montreal, Concordia University, Canadian Jewish Studies, 2000, 175 o.
[Emlékezz örökségedre!]
Husztai túlélő visszaemlékezése, középpontjában auschwitz-birkenau, dachau, kauferingi és allachi megpróbáltatásaival.
- 2091.** Jacoby, Erika: I Hold the Sun in My Hands. A Memoir, Bloomington, IN, magánkiadás, 2004, 214 o., illusztr.
[Kezemben tartottam a napot. Visszaemlékezés.]
Auschwitzot és más lágereket túlélő, miskolci születésű szerző beszámolója.
- 2092.** Ják Sándor: Fogoly voltam a Dorában, in Gáti Ödön és mások (szerk.): Mementó. Magyarország 1944, Budapest, Kossuth, 1975, 184-189. o.
- 2093.** Ják Sándor: A megérkezés, in Új Élet naptár 1959, 5719/5720. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1959, 75-83. o.
Részletek az auschwitz-i tábori életéről szóló regényből.
- 2094.** Ják Sándor: Emberek a máglyán, Budapest, Táncsics, 1959, 239 o.
Újságíró stilizált beszámolója arról, hogyan deportálták Beregszászról, továbbá szenvedéseiről Auschwitzban, Buchenwaldban és Dorában.
- 2095.** Jaoz Keszt, Ithamar: Sne zide hasaph. Autobiographia saphrutit. Tel-Aviv, Eked, 2000, 248 o.
[A küszöb mindkét oldalán. Irodalmi életrajz.]
Ismert izraeli-magyar költő, szerkesztő és fordító holokauszt-tapasztalatainak elbeszélése. A háttérrel is tartalmaz adatokat.

- 2096.** Jaranyi, Elizabeth: *The Flowers From My Mother's Garden*. Glenwood Springs, CO, magánkiadás, 1989, 197 o.
[Édesanyám kertjének virágai.]
Személyes beszámoló a szerző tapasztalatairól szülővárosában, Nagykanizsán, a gettóban, ahonnan deportálták, valamint Auschwitzban és Ravensbrückben.
- 2097.** Jeretzian, Ara: *A védett ház*. Ungvár-Budapest, Intermix Kiadó, 1993, 97 o.
A budapesti Zichy Jenő utca 1. szám alatti sürgősségi kórház vezetőjének visszaemlékezése.
- 2098.** Joel, Rachel: *Ze beemet hájá*. Jeruzsálem, magánkiadás, 1998, 53 o., illusztr.
[Ez tényleg megtörtént.]
Soproni deportált beszámolója, aki túlélte Auschwitzot és Bergen-Belsent.
- 2099.** Jonas, Malkiel (Micky): *Sidonia Jonas: Her Life and Death in the Nazi Concentration Camp of Lichtenwörth*. Izrael, magánkiadás, 2003, 40 o.
[Jónás Szidónia: Élete és halála a lichtenwörthi náci koncentrációs táborban.]
A szerzőnek, családjának és Kolozsvárról deportált édesanyjának szenvedései a holokauszt idején.
- 2100.** Kahán Júlia: *A főtt krumpli illata*. Dokumentumregény. Budapest, Belvárosi Könyvkiadó, 1992, 57 o.
A szerző a szülővárosában, Tatán átéltekre, a komáromi gettóból történő deportálásra és auschwitzi tapasztalataira összpontosít.
- 2101.** Kain Lajos: *Ehje, te lét, miért...* H. n., Túlélés Kiadó, 1996, 171 o.
Érszölösi túlélő visszaemlékezése budapesti munkaszolgálatos életére, valamint családjának megpróbáltatásaira a holokauszt idején.
- 2102.** Kálmán, Judith: *The Country of Birches: Stories*. New York, St. Martin's Press, 1999, 183 o.
[A nyírfák országa: történetek.]
Két család szenvedésének részletes története az egyik túlélő tollából, amelyek tagjait Nyíregyházáról deportálták Auschwitzba.
- 2103.** Kardos László: *Hármaskönyv*. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1978, 524 o.
Híres irodalmár visszaemlékezése, benne tapasztalatai a fasizmusról és a munkaszolgálatról (Lidércnyomás, 284-390. o.). Érződik félelme a családja sorsa miatt, akiket Debrecenből deportáltak.
- 2104.** Karinthy Ferenc: *Budapesti tavasz*. Budapest, Szikra, 1953, 397 o.
Hangsúlyozza a zsidók üldözését 1944 decemberétől 1945. április 4-ig, amikor Magyarország felszabadult.
- 2105.** Karnai, Tova: *B'zelya-arot Germania*. Tel-Aviv, magánkiadás, 1991, 171 o.
[A németországi erdők árnyékában.]
Kassai túlélő visszaemlékezése tapasztalatairól a gettóban, Auschwitzban, Rigában és Ravensbrückben.

- 2106.** Kashti, Yitzhak: Gááguim leMinyon: szipur jáldut ál gerush leViná veál sivá lo efsárit hábájtá. Jeruzsálem, Yad Vashem, 2001, 160 o.
[Minyonra vágyom. A deportálás Bécsbe és a hazatérés emlékezete.]
Hódmezővásárhelyi túlélő gyermek visszaemlékezése, akit a szegedi gettóból Strasshofba deportáltak.
- 2107.** Kassák Lajos: Kis könyv haldoklásunk emlékére. Budapest, Új Idők, 1945, 110 o.
Napi feljegyzések a szocialista írótól és költőtől. Foglalkozik azzal a periódussal, amikor Magyarország német ellenőrzés alatt állt, kiemelve a sárga csillag viselésére kötelezett zsidók magatartását.
- 2108.** Katz József: Vérzivataros idők nyomában. Jeruzsálem, Printone, 1984, 280 o.
Novellák, versek és személyes visszaemlékezések egy nagyváradai származású auschwitz-i túlélőtől.
- 2109.** Kaufman, Michael T.: Soros. New York, Knopf, 2002, 343 o.
Soros György életrajza, amely mások mellett holokauszt előtti és utáni életére is kitér.
- 2110.** Kenez, Peter: Varieties of Fear. Growing up Jewish under Nazism and Communism. Washington, DC, American University Press, 1995, 214 o.
[A félelem variációi. Zsidó felnőtté válás a náciizmus és a kommunizmus alatt.]
A szerző személyes visszaemlékezése tapasztalatairól Budapesten 1944-ben, azt megelőzően Székesfehérváron, és megérkezése az Egyesült Államokba 1956-ban.
- 2111.** Kerényi Grácia: Utazások könyve. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1979, 278 o.
A szerző visszaemlékezése szenvedéséről Auschwitzban, Ravensbrückben és máshol.
- 2112.** Kertész Lilly: Mindent felfaltak a lángok. Budapest, Ex Libris, 1995, 365 o.
Német nyelvű változat: Von den Flammen verzehrt: Erinnerungen einer ungarischen Jüdin: mit einer Dokumentation von Schülerinen und Schülern der Kooperativen Gesamtschule Stuhr-Brinkum. Bréma, Donat Verlag, 1999, 266 o. Túlélő visszaemlékezése Losoncra és Egerre, szülővárosaira, és szenvedéseire Auschwitzban, Brémában, Bergen-Belsenben és Obernheidében.
- 2113.** Kery, Iby: I've Been Chosen. Roseville, Ausztrália, magánkiadás, 1985, 70 o.
[Engem kiválasztottak.]
Debreceni deportált memoárja auschwitz-birkenai, allendorfi és frielandorfi tapasztalatairól. Utóbbi lágerből szabadult.
- 2114.** Kery, Iby: Light in the Shadows. Sydney, Sydney Jewish Museum, 2004, 181 o.
[Fény az árnyékok között.]
Rövid történetek és versek gyűjteménye, amelyek a szerző különböző koncentrációs táborokban szerzett tapasztalatait tükrözi.
- 2115.** Kinsbruner, Emanuel: Amintiri dintr-o vreme cețoasă, in Almanah Flacăra 1983. Bukarest, Casa Scînteii, 1983, 158-159. o.
[Emlékek a ködös időkből.]
Rövid összefoglaló az észak-erdélyi zsidóság szenvedéseiről.

- 2116.** Kishon, Ephraim: Nichts zu lachen. München, Langen Müller, 1993, 272 o.
[Semmi, amiről nevetni lehet.]
Közismert, korábban Kishont Ferencként ismert satirista visszaemlékezése, aki 1949-ben Izraelben telepedett le. Jolsván és más helyszíneken töltött munkaszolgálatos tapasztalataira összpontosít.
- 2117.** Kiss Marianne: Készíts nekem szállást. Budapest, Balassi Kiadó, 2003, 170 o.
A holokausztot Budapesten túlélő asszony önéletrajzi írása.
- 2118.** Klansky, Josef (Klein József): Prezil jsem Hitlera. Prága, Státní Židovské Museum–Magnet Press, 1992, 243 o.
[Aki túlélte Hitlert.]
Egy kaszonyi zsidó személyes visszaemlékezése túlélése történetéről Budapesten, aki később, Prágában, a Rudé Právo főszerkesztője lett.
- 2119.** Klein, Aranka Ari: My Life Story. H. n., magánkiadás, 2001, 66 o., illusztr.
[Életem története.]
Nyíregyházi túlélő visszaemlékezése auschwitzi, bergen-belseni, valamint menekülttábori megpróbáltatásaira.
- 2120.** Klein, Cecilie: Sentenced to Live. A Survivor's Memoir: New York, Holocaust Library, 1988, 146 o., illusztr.
[Életre ítélve. Egy túlélő visszaemlékezése.]
A szerzőt, aki eredetileg jecenyei, a huszti gettóból deportálták Auschwitzba.
- 2121.** Klein, George: Live Now: Inspiring Accounts of Overcoming Adversity. Amherst, NY, Prometheus Books, 1997, 311 o.
[Élj most: megindító beszámolók a viszontagságok túléléséről.]
Esszé az emberek személyiségéről és kulturális fejlődéséről a nehézségek idején, középpontban a szerző tapasztalataival a holokauszt alatt Kaszonyban, Beregszászon és Budapesten. Lásd különösen: 28-83. és 165-242. o.
- 2122.** Klein, George: Pietà. Cambridge, MA, MIT Press, 1992, 297 o.
Tudós túlélő esszéje, amely egyes részeiben a magyarországi holokauszttal foglalkozik. Lásd különösen: 126-159. és 262-264. o.
- 2123.** Klein, Rivka Leah: The Scent of Snowflowers. Jeruzsálem, Feldheim Publishers, 1989, 520 o.
[A hóvirágok illata.]
Héber változat: Nihoáh pirhéj seleg: Pirkéj hájim sel jehudim beBudapest bámácor uvámácor becéél celáváj hákeresz veháhéc (A hóvirágok illata. Budapesti zsidók életfejezetei az ostromban és a szorultságban, a horog- és a nyilaskereszt árnyékában). Jeruzsálem, Feldheim, 1993, 361 o. Személyes beszámoló a szerző életéről Szombathelyen, Budapesten és a túlélésről, amelyben Bitter Károly, a Világ Igazaként elnyerője segítette.
- 2124.** Klein, Zelma: Mein Zeugnis als Warnung. Aus einem normalen Leben durch das ungarische Ghetto Nagyvárad, Auschwitz-Birkenau, Bergen-Belsen, Geisenheim an Rhein und andere Lager bis zur Befreiung bei Iffeldorf, dann über Ungarn und die

Tschechoslowakei nach Israel. 1910-1946. Konstanz, Hartung-Gorre Verlag, 2006, 150 o., illusztr.

[Intő visszaemlékezéseim. A normális élettől a nagyváradai magyar gettón, Auschwitz-Birkenau, Bergen-Belsen, Geisenheim an Rhein táborain keresztül az iffeldorfi felszabadulásig, majd Magyarországon és Csehszlovákián át Izraelig, 1910-1946.]

2125. Kleinmann Rachel: Mesél az unokáknak. Natanya, magánkiadás, 1992, 67 o., illusztr. Margittáról deportált túlélő visszaemlékezése haláltábori megpróbáltatásaira.

2126. Knopfler, Clara: „I Am Still Here”. My Mothers Voice. Bloomington, IN, Author-House, 2007, 276 o., illusztr.

[Még mindig itt vagyok. Anyám hangja.]

Szilágycsehi túlélő önéletrajzi írása, amelyben édesanyjával együtt Auschwitzban átélte megpróbáltatásait összefoglalóan.

2127. Kőbányai János (szerk.): Az út szélén. Holokauszt-életek. Budapest, Múlt és Jövő, 2004, 192 o., illusztr.

Kádár Pál, Ternér Kornélia és Fodor-Wieg Júlia személyes beszámolóit.

2128. Kohen, Miryam: A Daughter of Two Mothers. A True Story of Separation and Reunion, Loyalty and Love. New York, Feldheim, 2007, 540 o., illusztr.

[Két anya leánya. Elválasztás és újraegyesülés, hűség és szeretet igaz története.]

Nagyszőlősről származó leány visszaemlékezései Budapesten való bujkálásáról, akinek édesanyja az őket Auschwitzba szállító vonaton halt meg.

2129. Konrád György: Elutazás és hazatérés. Budapest, Noran Könyvkiadó, 2001, 162 o.

A berettyóújfalui származású, neves magyar író személyes emlékei 1944-es budapesti megmeneküléséről.

2130. Kőműves Imre: Az ember fiai. Budapest, Magvető, 1967, 351 o.

Dokumentumregény a bergen-belseni és a theresienstadti koncentrációs tábori életről.

2131. Kőműves Imre: Bergen-Belsen és Theresienstadt, in Gáti Ödön és mások (szerk.): Mementó. Magyarország 1944. Budapest, Kossuth, 1975, 163-184. o.

Regényes beszámoló.

2132. Korányi, Erwin K.: Dreams and Tears. Ottawa, Ont., magánkiadás, 1997, 262 o., illusztr.

[Álmok és könnyek.]

Budapesti túlélő visszaemlékezése, amely a svéd mentőmisszió tevékenységére összefoglalóan.

2133. Korda, Teri: My Dear Andrea and Andris. Caulfield South, Vic., Makor Jewish Community Library, 2002, 104 o., illusztr.

[Kedves Andreám és Andrisom.]

Budapesti holokauszt-túlélő visszaemlékezése.

2134. Koren, Yehuda – Negev, Eilat: In Out Hearts We Were Giants: The Remarkable Story of the Lilliput Troupe: A Dwarf Family's Survival of the Holocaust. New York, Carroll & Gráf, 2004, 305 o., illusztr.

[Lélekben óriások voltunk. A Liliput Társulat egyedülálló története: egy törpecsalád megmenekülése a holokauszt idején.]

Az eredeti német kiadás: Im Herzen waren wir Riesen. München, Ullstein Heyne List, 2003. Magyar változat: Lélekben óriások voltunk. Budapest, Európa, 2006. Az erdélyi Rozáliáról deportált zsidó törpecsalád története.

2135. Körmeny Balázs (Kulcsár István): Zsidó gyónás. Budapest, Argumentum, 2006, 232 o.

Az eredetileg 1942-ben kiadott munka egy korábban kitért személy belső konfliktusairól szól. Jeruzsálemi perének idején Adolf Eichmann náci vezetőt az elmegyógyász szerző gondjaira bízta.

2136. Kornbluh, P. Y: Der tate heyst loyfn... Zichroynes fun mayn yugent iberlebenish. Historishe beshreibung fun di tsveyte velt krig, 5699-5705. Brooklyn, NY, magánkiadás, 2004, 544 o., illusztr.

[Apa azt mondja, szaladj... Fiatalkori tapasztalataim emléke. Történelmi írás a második világháborúról, 5699-5705 (1939-1945).]

2137. Kornis Ottó: Füst Kolozsvar, Minerva, 1945, 151 o.

Visszaemlékezés a kolozsvári gettó életére és különböző koncentrációs táborokra, így például Auschwitzra, Briegre, Gross-Rosenre és Langenbielaurra.

2138. Kosztolányi Dezsőné: Tüzes cipőben. Budapest, Káldor, 1948, 181 o.

A híres magyar író zsidó származású özvegyének visszaemlékezései gyerekével történő bujdosásáról Budapesten, a nyilas korszakban.

2139. Kovács Mihály: Kettős bilincsben: Öcsödtől az Agrobankig... és tovább. Budapest, Vince Kiadó, 2003, 347 o., illusztr.

A szerző és családja által a szarvasi és a szolnoki gettóban átélt megpróbáltatásokra összpontosító memoár.

2140. Kovesi, Vera: Terror and Survival: A Family Histor. Montreal, Concordia University Chair in Canadian Jewish Studies, 2005, 118 o.

[Terror és túlélés. Családi történet.]

Számítógépen kinyomtatott beszámoló egy székesfehérvári zsidó család kálváriájáról. A „Memoirs of Holocaust Survivors in Canada” sorozat része.

2141. Kraus, Ota – Kulka, Erich: The Death Factory. Document on Auschwitz. New York, Pergamon Press, 1966, 284 o.

[Halálgyár. Dokumentumok Auschwitzról.]

Magyar változat: Halálgyár. Csehből fordította Balassa László, Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1958, 338 o., illusztr. Német változat: Die Todesfabrik. Berlin, Kongress Verlag, 1958, 238 o., illusztr. Héber változat: Béjt hárosét lemávet – Auschwitz. Jeruzsálem, Yad Vashem, 1960, 265 o. Személyes beszámolók a magyar zsidóság elpusztításáról. Lásd különösen: 192-202. o.

- 2142.** Krebs, Eta: Mint a patkányok..., in Scheiber Sándor (szerk.): Évkönyv 1981-82. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1982, 297- 303. o.
Auschwitzi túlélő személyes beszámolója.
- 2143.** Kroó László: Bölcsőm, koporsóm Buchenwald. Budapest, Kossuth, 1981, 230 o.
Beszámoló, amely elsősorban Gadó György szenvedésével foglalkozik.
- 2144.** Kulka, Erich: Five Escapes From Auschwitz, in Yuri Suhl (szerk.): They Fought Back. The Story of the Jewish Resistance in Nazi Europe. New York, Crown, 1967, 196-218. o.
[Öt szökés Auschwitzból]
- 2145.** Kune, Gabriel: Nothing Is Impossible. The John Saunders Story. Melbourne, Scribe Publications, 1999, 228 o., illusztr.
[Semmi sem lehetetlen. A John Saunders-történet.]
Életrajz a jól ismert üzletemberről, aki Schwarcz Jenőként született Sátoraljaújhelyen, középpontban a garanyi internálótáborban, Auschwitzban és Dörnhauuban átélt szenvedéseivel, illetve látványos, eredményes megérkezésével Ausztráliába 1950-ben.
- 2146.** Lanik, Josef (Alfred Wetzler): Čo Dante nevidel Pozsony, Osveta-SV SPB, 1964, 269 o.
[Amit Dante nem látott.]
Két fiatal szlovák zsidó egyikének beszámolója arról, hogyan szöktek meg Auschwitzból 1944 áprilisában.
- 2147.** Lanik, Josef: Oswiecim, hrobka štyroch miliónov l’udí. Kassa, Vydalo Poverenictve SNR, 1946, 73 o.
[Auschwitz, négymillió ember sírja.]
- 2148.** Labson, Gabriella Auspitz: My Righteous Gentile. Lord Wedgwood and Other Memories. Jersey City, NJ, Ktav, 2004, 239 o., illusztr.
[Az én igaz keresztényem. Lord Wedgwood és más emlékek.]
Munkácsi túlélő memoárja, benne beszámoló Lord Josiah Wedgwood mentőtevékenységéről.
- 2149.** Lahav Jehuda: Sebhelyes élet. Budapest, Makkabi Kiadó, 2003, 156 o.
Kassai születésű túlélő visszaemlékezése budapesti megmenekülésére.
- 2150.** Lappin, Eleonore: Die Ahndung von NS-Gewaltverbrechen im Zuge der Todesmärsche ungarischer Juden durch die Steiermark. Winfried Garscha – Claudia Kuretsidis (szerk.), Bécs, Akademische Verlagsanstalt, 1998, 32-53.o.
[A nemzetiszocialista erőszak bűnöseinek kezelése, összefüggésben a magyar zsidók halálmenetével Stájerországon keresztül.]
- 2151.** Lappin, Eleonore: Der Weg ungarischer Juden nach Theresienstadt, in Kárny, Miroslav – Kemper, Raimund – Kárná, Margarita (szerk.): Theresienstadter Studien und Dokumente. Prága, Academia Theresienstadter Initiative, 1996, 52-81. o.
[A magyar zsidók útja Theresienstadtba.]

2152. Lappin, Eleonore: The Death Marches of Hungarian Jews Through Austria in the Spring of 1945, in David Silberklang (szerk.): Yad Vashem Studies. 28. kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 2000, 203-242 o.

[A magyar zsidók halálmenete Ausztrián keresztül 1945 tavaszán.]

2153. Lappin, Eleonore: Ungarisch-jüdische Zwangsarbeiter in Wien, 1944-45, in Keil, Martha – Lohrmann, Klaus (szerk.): Studien zur Geschichte der Juden in Österreich. 1. kötet, Bécs, Böhlau Verlag, 1994, 140-165. o.

[Magyar zsidó kényszermunkások Bécsben, 1944-45.]

2154. László, Andrew: Footnote to History. Lanham, MD, University Press of America, 2002, 334 o., illusztr.

[Lábjegyzet a történelemhez.]

Pápai operatőr visszaemlékezése munkaszolgálatosként, illetve a bergen-belseni lágerben átélt megpróbáltatásaira.

2155. László, Kari (Károly): Ferien am Waldsee. Erinnerungen eines Überlebenden. Bazel, Gute Schriften, 1956, 80 o.

[Nyaralás Waldseenál. Egy túlélő visszaemlékezése.]

Németországi kiadás: Bonn, Expanded Media, 1981, 161 o., illusztr. Rövidített magyar változat: Tóparti nyaralás. Egy túlélő visszagondol. H. n., magánkiadás, 1981, 64 o. Pécsi származású neves műgyűjtő orvos visszaemlékezése auschwitzi és más táborokban, többek közt Dachauban átélt szenvedéseiről, aki aztán a háború után Svájcban telepedett le.

2156. László, Kari (Károly): Der Weg nach Auschwitz: Jugend in Ungarn. Bazel, Verlag Nachtmaschine, 1987, 255 o.

[Az út Auschwitz felé: ifjúságom Magyarországon.]

Magyar változat: Az út Auschwitz felé. Ifjúságom Magyarországon. Budapest, Kapu Alapítvány, 1992, 233 o.

A Pécsről deportált neves műgyűjtő túlélő visszaemlékezése.

2157. Lax, Martin H. – Lax, Michael B.: Cărașeu: A Holocaust Remembrance. Cleveland, Pilgrim Press, 1996, 214 o.

[Szamoskrassó: holokausztemlékezés.]

Szatmár megyei, szamoskrassói (ma: Cărașeu, Románia) túlélő beszámolója, amelyben leírja a helyi zsidó közösség háború előtti életét, továbbá saját tapasztalatait négy koncentrációs táborról.

2158. Lazar, Albert O.: Innocents Condemned to Death. Chronicles of Survival. New York, The William Frederick Press, 1961, 97 o.

[Ártatlanok halálra ítélve. Túlélési krónikák.]

Beszámoló egy életről a nácik által megszállt Magyarországon, kiemelve a szerző földalatti munkáját és mentő tevékenységét.

2159. Lázár, Israel László: Zihronot méhásoá 1944-1945 Auschwitz, Buchenwald, Rehmsdorf-Tröglitz. Kirját-Mockin, magánkiadás, 2002, 160 o., illusztr.

[Emlékezések a holokausztról, 1944-1945: Auschwitz, Buchenwald, Rehmsdorf-Tröglitz.]

Egy Nagyváradról származó túlélő visszaemlékezései. A lipcsei egyetem héber tanszékének hallgatói által fordított német változat: *Erinnerungen und Erlebnisse aus den Jahren des Holocaust (1944-1945)* 2007, 100 o.

2160. Lázár Olga: *Életem szörnyű naplója*: Birkenau, Allendorf. Miskolc, magánkiadás, 1994, 77 o.

Miskolci deportált visszaemlékezése.

2161. Lazarovits, Ernő: *Călător prin iad*. Kolozsvár, Institutul Cultural Român, 2004, 172 o.

[Poklok átutazója.]

Szilágysomlyói túlélő önéletrajzi írása, benne munkaszolgálati, mauthauseni és günskircheni tapasztalataival.

2162. Lebovitz, Shirley – Bishop, Greta: *The Enduring Spirit. The Inspiring True Story of a Holocaust Survivor*. Phoenix, Gildith Press, 1993, 312 o., illusztr.

[A kitartó szellem. Egy holokauszt-túlélő által inspirált igaz történet.]

Regényesített beszámoló egy tiszaszászfalui túlélőtől, akit Nagyszőlősről deportáltak Auschwitzba.

2163. Lederer, Shoshana: *Hábájit birehov háÁkácjot*. Jeruzsálem, Yad Vashem, 2003, 164 o., illusztr.

[Az Akácfa utcai ház.]

A német megszállást Budapesten gyermekként átélő szerző visszaemlékezése, a gettóban és a védett házakban őt ért megpróbáltatásokra összpontosítva.

2164. Leitner, Isabella – Leitner, Irving A.: *Saving the Fragments. From Auschwitz to New York*. New York, New American Library, 1985, 131 o.

[Megmentett töredékek. Auschwitzról New Yorkig.]

Kisvárdai túlélő regény formájú beszámolója a felszabadítást követő életéről.

2165. Leitner, Isabella: *Fragments of Isabella: A Memoir of Auschwitz*. Irving A. Leitner (szerk.), New York, Thomas Y Crowell, 1978, 112 o.

[Isabella töredékei: auschwitzi visszaemlékezés.]

A szerzőt Kisvárdáról deportálták.

2166. Leitner, Isabella: *The Big Lie. A True Story*. New York, Scholastic Inc., 1992, 79 o.

[A nagy hazugság. Egy igaz történet.]

A szerző személyes visszaemlékezése, akit Kisvárdáról deportáltak Auschwitzba, Birnbauebe és Bergen-Belsenbe. A fiatal olvasóknak íródott.

2167. Leitner, Isabella: *From Auschwitz to Freedom*. New York, Anchor Books, 1994, 233 o.

[Auschwitzről a szabadságig.]

Kisvárdai túlélő visszaemlékezése a nőként Auschwitzban átéltekről.

2168. Lendvai, Paul: *Auf schwarzen Listen. Erlebnisse eines Mitteleuropäers*. Hamburg, Hoffmann und Campe, 1992, 400 o., illusztr.

[Feketelistákon. Egy közép-európai visszaemlékezései.]

2169. Lengyel, Olga: Five Chimneys. The Story of Auschwitz. Chicago, Ziff Davis, 1947, 213 o.

[Öt kémény. Auschwitz története.]

Francia nyelvű változat: Souvenir de l'au-delà. Párizs, Editions du Bateau Ivre, 1946, 305 o.; Román nyelvű változat: Cuptoarele lui Hitler. Kolozsvár, Editura Dacia, 1986, 232 o. Kolozsvári zsidó asszony beszámolója a gettóról és auschwitzi élményeiről.

2170. Lengyel, Olga: Leven met de dood. Een vrouw overleeft Birkenau. Gerton van Boom – Erika Venis (szerk.), Laren, Hollandia, Verbum, 2005, 220 o., illusztr.

[Együtt élni a halottal. Egy nő túléli Birkenaut.]

A kolozsvári származású túlélő önéletrajzi írásának holland nyelvű változata.

2171. Lev, Rachel: Hasipur shemeolam lo siparti. Ramat Gan, magánkiadás, 1998, 78 o.

[A történet, amit soha azelőtt nem meséltem.]

Petneházai túlélő visszaemlékezése családjá sorsára és saját tapasztalatai a kisvárdai gettóból történő deportálásról, illetve Auschwitzról, Ravensbrückről, Günschkirchenről, Ardersdorfról és Mauthausenről.

2172. Levi, Trude: A Cat Called Adolf. London, Vallentine Mitchell, 1995, 168 o.

[A macskát Adolfnak hívták.]

Auschwitzi túlélő személyes beszámolója, akit szülővárosa, Szombathely gettójából deportáltak.

2173. Levi, Trude: Did You Ever Meet Hitler, Miss? London, Vallentine Mitchell, 2003, 126 o.

[Találkozott valaha Hitlerrel, kisasszony?]

Szombathelyi származású túlélő személyes beszámolója Auschwitz és Tekla lágereiben átélt tapasztalatairól. Magyar vonatkozású oktatási anyagot is tartalmaz.

2174. Levy, Ernest: Just One More Dance. The Story of Degradation and Fear; Faith and Compassion From a Survivor of the Nazi Death Camps. Edinburgh, Mainstream, 1998, 190 o., illusztr.

[Csak még egy tánc. Az elfajzás és a félelem története, hit és könyörület a náci haláltáborok túlélőitől.]

Menekültként Magyarországon élő pozsonyi származású szerző visszaemlékezése auschwitz szennvedéseire.

2175. Levy, Ernest: The Single Light. From Boyhood to Manhood and from Nazism to Communism to Freedom: Bratislava–Budapest–Auschwitz–Belsen–Glasgow. David Spear (szerk.), London, Vallentine Mitchell, 2007, 358 o.

[Az egyedüli fény. Kamaszkortól felnőttkorig, nácizmusból és kommunizmusból a szabadságba: Pozsony–Budapest–Auschwitz–Belsen–Glasgow.]

2176. Levy, Jozsef – Yehuda: Lema'an tesapru-le-dor sharon. B'nei Brak, magánkiadás, 1996, 304 o., illusztr.

[A célból, hogy tájékoztasd a jövő nemzedéket.]

Tarcali túlélő személyes beszámolója.

2177. Lichtmann, Albert: The Holocaust in Hungary: Confrontation with the Past, in USHMM, 6:1-9. o.

[A holokaust Magyarországon: szembenézés a múlttal.]

- 2178.** Liebermann, Yitzhak: Ve'al machov ha'lalayich yesapru. Petach Tiqva, magánkiadás, 1999, 141 o.
[A szenvedéséről fognak beszélgetni a halál fölött.]
Visszaemlékezés a túlélésről Budapesten és a békéscsabai zsidó közösség életéről és elpusztításáról.
- 2179.** Litman, Peretz: Hanaar me'Munkács. Sipuro shel nitsol. Haifa, magánkiadás, 1996, 99 o.
[Egy fiú Munkácsról. Egy túlélés története.]
Auschwitzi túlélő visszaemlékezése.
- 2180.** Lorant, André: Le perroquet de Budapest: Une enfance revisitée. Párizs, V. Halmy, 2002, 280 o.
[A budapesti papagáj: újrálátogatott gyermekkor.]
Irodalomkritikus visszaemlékezése a holokauszt időszakára, budapesti életére és menekülésére összpontosítva.
- 2181.** Lukács, John: Confession of an Original Sinner. New York, Ticknor & Fields, 1990, 328 o.
[Egy eredeti bűnöző vallomása.]
- 2182.** Lustig, Oliver: Datoria sacră a celui care a fost martor ocular al crimelor naziste, in Almanah Flacăra 1982. Bukarest, Casa Scînteii, 1982, 311-315, o.
[A náci bűntettek szemtanúinak szent kötelessége.]
A szerzőt és családját Kolozs vármegyei kis faluból, Sólyomkőről hurcolták a kolozsvári gettóba, onnan pedig Auschwitzba. Külön hangsúlyozza a románok jó szándékát a háború idején.
- 2183.** Lustig, Oliver: Dicționar de lagăr. Bukarest, Cartea Românească, 1982, 307 o.
[Lágerszótár.]
Személyes, némiképp stilizált, a kolozsvári gettóból Auschwitzba deportált túlélő beszámolója. A beszámoló sorozatban jelent meg, a bukaresti Flacăra hetilapban, 1979. március 22. és 1981. június 11. között.
- 2184.** Lustig, Oliver: Atunci, acolo... la Auschwitz. Bukarest, Cartea Românească, 1977, 355 o.
[Akkor, ott... Auschwitzban.]
Önéletrajzi visszaemlékezés a kolozsvári gettó életére és Auschwitzra.
- 2185.** Lustig, Oliver: Din umbra crematoriului. Bukarest, Editura de Stat, 1960, 290 o.
[A krematórium árnyékából.]
Visszaemlékezés a kolozsvári gettó életére és különböző koncentrációs táborokra, többek között Auschwitzra, Kauferingre és Landsbergre.
- 2186.** Lustig, Oliver: Jurnal însîngerat. Bukarest, Editura Militară, 1987, 365 o.
[Véráztatta napló.]
Angol változat: Blood-Bespotted Diary: Bukarest, Editura Științifică și Enciclopedică, 1988. Magyar változat: Véráztatta napló. Kolozsvár, Editura Dacia, 1988.
Dokumentált beszámoló az észak-erdélyi zsidók üldözéséről.

- 2187.** Lustig, Oliver: Viața în imperiul morții. Bukarest, Editura pentru Literatură, 1969, 301 o.
[Élet a halál birodalmában.]
A szerzőnek a kolozsvári gettóban és Auschwitzban szerzett tapasztalataira összpontosít.
- 2188.** Magyar, Miklós: Haben sich die Deutschen gewandelt? Straubing–Bécs, Eurasia Verlag, é. n., 223 o.
[Megváltoztak-e a németek?]
Magyar eredeti címe: Örök vádirat. A Magyar Demokrata Párt egykori elnöke boncolgatja a náciizmus okait. A könyv a szerző 1944-45 közötti, mauthauseni személyes beszámolóját is tartalmazza (127-187. o.).
- 2189.** Mahler, Margaret S.: The Memoirs of Margaret S. Mahler. New York, Free Press, 1988, 179 o., illusztr.
Ismert soproni gyermek-pszichoanalitikus visszaemlékezése 1938-as amerikai kivándorlására és családjának a holokauszt idején bekövetkezett végzetes sorsára.
- 2190.** Margo, Jill: Frank Lowy. Sydney, HarperCollins, 2000, 358 o., illusztr.
Füleki üzletember életrajza, budapesti túlélésére és azt követő ausztráliai kivándorlására összpontosítva.
- 2191.** Márai Sándor: Napló, 1943-44. Budapest, Révai, 1945, 505 o.
A neves magyar szerző jegyzetei a háború utolsó két évéről. Vádolja a magyar társadalmat, különösen a középosztályt, hogy anyagi haszonszerzéstől vezérelve elnézte a zsidók üldöztetését.
- 2192.** Markovits, Zwi: Rámpát hágufot. Pirkéj édut méhásoá. Mosáv Nehálim, a szerző kiadása, 1986, 33 o.
[A halálrampa. Vallomások a soáról.]
Kis kárpátaljai faluból származó túlélő vallomása auschwitz-i tapasztalatairól.
- 2193.** Marosán György: Tüzes kemence. Budapest, Magvető, 1968, 792 o. Szociáldemokrata politikus visszaemlékezése, aki kimentette zsidó feleségét a balkányi gettóból.
- 2194.** Marton, Alexandru: Am scăpat de la Auschwitz. Bukarest, Hasefer, 2000, 162 o., illusztr.
[Megmenekültem Auschwitzból.]
Csíkszeredai származású túlélő vallomása, akit a kolozsvári gettóból deportáltak, és aki túlélte Auschwitz, Mauthausen, Melk és Ebensee lágereinek borzalmait.
- 2195.** Matyas (Mathias), Miriam: Áni áavor et háJárdén házé. Tel-Aviv, Béjt Loháméj Hágettáot, 1987, 157 o.
[Át fogok kelni ezen a Jordánon.]
Tiszaféhéregyházi túlélő visszaemlékezése, akit az aknaszlatinai gettóból deportáltak Auschwitzba.
- 2196.** Mermall, Gabriel – Yasharoff, Norbert J.: By the Grace of Strangers. Two Boys' Rescue During the Holocaust. Jeruzsálem, Yad Vashem, 2006, 173 o., illusztr.
[Idegeneknek köszönhetően. Két fiú megmentése a holokauszt idején.]

Mermall visszaemlékezése munkaszolgálati tapasztalataira összontosít, miközben fia, Thomas, saját túlélését, a kárpátaljai erdőkben édesapjával együtt történő bujkálását részletezi.

2197. Mermelstein, Mel: *By Bread Alone. The Story of A-4685.* Los Angeles, Crescent Publications, 1979, 264 o.

[Egyedül kenyérrel. Az A-4685 története.]

Munkácsról deportált szerző visszaemlékezése, aki megjárta Auschwitzot, Gleiwitzet, Blechammert, Gross-Rosent és Buchenwaldot.

2198. Mermelstein, Ruth: *Beyond the Tracks. An Inspirational Story of Faith Courage.* Brooklyn, NY, Mesorah Publications, 1998, 2000.

[A vágányokon túl. Egy hit és bátorság inspirálta történet.]

Munkácsi túlélő visszaemlékezése, középpontban ortodox neveltetésével, tapasztalataival a gettóban és Auschwitzban, továbbá a tradicionális ortodox család újbóli felépítésével Brooklynban.

2199. Mezei András: *Az öröm futása.* Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1973, 286 o.

Cikkgyűjtemény, amely tükrözi a szerző élményeit az 1944-es Magyarországon és a budapesti gettóban.

2200. Micu, Iosif: *Am supraviețuit lagărul hitlerist.* Bukarest, Editura Politică, 1970, 244 o.

[Túléltem a hitlerista táborot.]

Buchenwaldot túlélő észak-erdélyi személy beszámolója.

2201. Micu, Iosif: *Eroica – via Buchenwald.* Bukarest, Editura Albatros, 1977, 329 o.

[Eroica – Buchenwaldon keresztül.]

Beszámoló a buchenwaldi életről és az erőfeszítésekről, hogy az észak-erdélyi háttérrel rendelkező raboknak segítsen.

2202. Micu, Iosif: *Lagărul morții, dar și al demnității.* Bukarest, Editura Politică, 1987, 160 o.

[A halál tábora, de a méltóságé is.]

Személyes beszámolón alapul, az életről és az ellenállásról Buchenwaldban.

2203. Mihalevici, Rely: *Destin și supraviețuire.* Kolozsvár, Editura Limes, 2007, 151 o., illusztr.

[Sors és túlélés.]

Kolozsvári asszony visszaemlékezése, akit édesanyjával együtt deportálták Auschwitz-Birkenaubá. Túléltek Riga, Dundanga, Stutthof és Glöven munkatáborait.

2204. Miklós, Sophie Weisz: *Paper Gauze Ballerina: Memoir of a Holocaust Survivor.* Lincoln, NE, Authors Choice, 2001, 119 o., illusztr.

Nagyvárad deportált beszámolója gettóbeli, auschwitz-i és más megpróbáltatásairól.

2205. Millok Sándor: *A kínok útja Budapesttől Mauthausenig.* Budapest, Müller Károly, 1945, 168 o.

A szerző ismert magyar szociáldemokrata, akit közvetlenül Magyarország német megszállása után, 1944-ben börtönöztek be. A háború után a deportálással kapcsolatos ügyek felelőse volt.

- 2206.** Mondral, Camilla: Bieg przez stulecie. Varsó, Twój Styl, 1998, 293 o., illusztr.
[Versenyfutás az évszázadért.]
Magyarországra menekült lengyelek visszaemlékezései a holokauszt idejére.
- 2207.** Moser, Roman: Das Konzentrationslager (KZ) im alten Schulgebäude von Günskirchen und im Hochholz sowie die schrecklichen Tage nach Kriegsschluss. Günskirchen, Markgemeindeamt Günskirchen, 1995, 133-141. o.
[A günskircheni régi iskolaépületben és Hochholzban lévő koncentrációs tábor, továbbá a háború vége utáni szörnyű napok.]
Reprint kiadása a helyi szerzők által írt riportnak, amely a táborok magyar lakóiról szólt.
- 2208.** Moskovits, Malka: The World That Crumbled. New York, Holocaust Library, 1993, 414 o.
[A világ, amely szétmorzsolódott.]
Bereznai túlélő visszaemlékezése az izai gettóban, Auschwitzban és Bergen-Belsenben szerzett tapasztalatokról.
- 2209.** Moskovits, Moshe: Jáhádut áheret. Kibbuc Lehávot Hábásán, Lehávot Háfákot, 1997, 132 o.
[Másfajta zsidóság.]
Husztófalvai túlélő visszaemlékezése.
- 2210.** Moskovitz, Elizabeth: Heseh hászátán. Korot mispáhát hágámádím beniszujéj Mengele beAuschivitz. Tel-Aviv, Idanim, 1987, 148 o.
[A sátán irgalma. Egy törpecsalád története Mengele kísérleteiben, Auschwitzban.]
Angol változat: By the Grace of the Devil. Ramat Gan, Rotem, 1987, 158 o.
Máramaroszigetről deportált család beszámolója.
- 2211.** Mozes-Kor, Eva – Wright, Mary: Echoes From Auschwitz. Terre-Haute, IN, Candles, 1995, 189 o.
[Auschwitzi visszhangok.]
Iker testvérpár (akik 1935. január 31-én születtek az észak-erdélyi Porcban) szenvedései Mengele kísérletei nyomán.
- 2212.** Munkácsi Noémi: Zsidó szertartások és népszokások a német női haláltáborokban, in Scheiber Sándor (szerk.): Keleti dolgozatok Löw Immánuel emlékére. Budapest, magánkiadás, 1947, 318-323. o.
Angol nyelvű tartalomjegyzékkel.
- 2213.** Müller, Filip: Auschwitz Inferno. The Testimony of a Sonderkommando. Susanne Flatauer (szerk.), London, Routledge & Kegan Paul, 1979, 180 o.
[Auschwitzi infernó. Egy Sonderkommando tanúvallomása.]
Közvetlen tapasztalatokon alapuló beszámoló a magyar zsidók auschwitz-i megsemmisítéséről.
- 2214.** Müller, Hartmut: Die Frauen von Obernheide: Jüdische Zwangsarbeiterinnen in Bremen, 1944-1945. Bréma, Donat Verlag, 1988, 146 o.
[Az obernheidei nők: zsidó kényszermunkásnők Brémában, 1944-1945]

Dokumentált beszámoló arról a 600 lengyel és magyar nőről, akiket Auschwitzból Brémába szállítottak munkára.

2215. Müller, Josef: Fighting for All That I Loved: A Story of Love and War. Bloomington, IN, Ist Books, 2002, 251 o.

[Harc mindenért, amit szerettem: szerelem és háború története.]

Csapi származású túlélő beszámolója tapasztalatairól, amelyeket munkaszolgálatosként Kaposváron és másutt szervezett.

2216. Müller Miklós: A megszelídített fény. Szeged, JATE, 1994, 126 o.

Magyar zsidó újságíró visszaemlékezése franciaországi és portugáliai menekülti időszakából.

2217. Müller Olga: Mikolától messze vitte. Tel-Aviv, magánkiadás, 1996, 164 o.

Szatmár vármegyei, mikolai túlélő önéletrajzi írása, akit a szatmárnémeti gettóból deportáltak Auschwitzba.

2218. Müller Olga: A sötétségből a fényre. Tel-Aviv, magánkiadás, 1998, 110 o.

Szatmár vármegyei, mikolai túlélő visszaemlékezése, akit a szatmárnémeti gettóból deportáltak Auschwitz-Birkenaubá. Beszámol a holokauszt utáni észak-erdélyi életről is.

2219. Müller, Therese: Fran Auschwitz till Günskirchen. Stockholm, Bonnier, 1993, 149 o.

[Auschwitztól Günskirchenig.]

Svédországban élő jászberényi túlélő beszámolója.

2220. Nádasz József: Nehéz leltár. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1963, 2 kötet.

Mauthausen túlélő zsidó író memoárja.

2221. Nádasz József: Karmos évek. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1961, 586 o.

A szerző mauthauseni tapasztalatai, ahova politikai fogolyként került.

2222. Nasser, Stephen – Rosenthal, Sherry: My Brother's Voice. How a Young Hungarian Boy Survived the Holocaust. A True Story. Las Vegas, Stephens Press, 2008, 232 o., Illusztr.

[A bátyám hangja. Ahogy egy fiatal magyar fiú túlélte a holokausztot. Igaz történet.]
Budapestről Auschwitzba deportált 14 éves fiú visszaemlékezései.

2223. Naves, Elaine Kalman: Journey to Vaja: Reconstructing the World of a Hungarian-Jewish Family. Montreal, McGill-Queen's University Press, 1996, 269 o.

[Út Vajára: Egy magyar zsidó család világának újraépítése.]

Két vajai család története a holokauszt idején. A falu Mátészalkától nyugatra fekszik.

2224. Neuwirth, W. Alberto: La muerte ronda por la Calle Rumbach. La Plata, Argentina, Editorial Universitaria de la Plata, 1996, 126 o.

[A halál őrzárata a Rumbach utcában.]

Személyes beszámoló, amely egyebek mellett a budapesti gettóban zajló élettel foglalkozik.

- 2225.** Novac, Ana: *The Beautiful Days of My Youth. My Six Months in Auschwitz and Plaszow.* New York, Henry Holt, 1997, 314 o.
[Fiatalságom gyönyörű napjai. Hat hónapom Auschwitzban és Plaszówban.]
Dési származású asszony személyes beszámolója.
- 2226.** Novack, Judith Mandel: *The Lilac Bush.* New York, Shengold Publishers, 1989, 110 o.
[Az orgonabokor.]
Szamosújvári túlélő visszaemlékezése, akit a kolozsvári gettóból deportáltak Auschwitzba.
- 2227.** Nyiszli Miklós: *Dr. Mengele boncolóorvosa voltam az auschwitzi krematóriumban.* Debrecen, Debrecen Város és a Tiszántúli Egyházkerület Könyvnyomda Vállalata, 1947, 165 o.
Angol nyelvű változat: *A Doctor's Eyewitness Account.* New York, Frederick Feli, 1960. Francia nyelvű változat: *Médecin à Auschwitz. Souvenirs d'un médecin déporté.* Párizs, Julliard, 1961, 247 o. Második magyar nyelvű kiadás: *Dr. Mengele boncolóorvosa voltam az auschwitzi krematóriumban.* Budapest, Magvető, 2004, 212 o. A könyv sorozatként jelent meg a budapesti Világ című folyóiratban 1947. február 16. és 1947. április 6. között. A folyóirat 1947. április 7-13. számai kiegészítő anyagokat, valamint megjegyzéseket tartalmaznak Nyiszli doktor munkájáról.
- 2228.** Offner, Robert: *Nisárti behájim bemikre.* Kibbuc Dalia, Maarehet, 1997, 147 o.
Magyar változat: *Véletlenül életben maradtam,* Budapest 1944. Kibbuc Dalia, magánkiadás, 1996, 190 o. Kassai túlélő visszaemlékezése, aki a német megszállás alatt, 19 évesen Budapesten szolgálta a cionista földalatti mozgalmat.
- 2229.** Ornstein, Anna: *My Mother's Eyes.* Cincinnati, OH, Emmis Books, 2004, 174 o.
[Anyám szeme.]
Szendrői pszichoanalitikus visszaemlékezése, aki túlélte Auschwitzot.
- 2230.** Ornstein, Anna: *Versklavung und Befreiung mit Radierungen von Steward Goldman.* Konstanz, Hartung-Gorre Verlag, 2001, 118 o.
[Rabszolgaság és szabadulás Steward Goldman rajzaival.]
Ismert szendrői származású pszichoanalitikus memoárja auschwitzi szenvedéseiről és meneküléséről.
- 2231.** Parragi György: *Mauthausen.* Budapest, Keresztes kiadás, 1945, 91 o.
Közismert magyar újságíró elbeszélése deportálásáról Mauthausenbe. A könyv számos híres magyar zsidóról is szól.
- 2232.** Peck, Jean M.: *At the Fire's Center: A Story of Love and Holocaust Survival.* Urbana, IL, University of Illinois Press, 1998, 256 o.
[A tűz közepében. Egy szerelem és a holokauszt túlélésének története.]
Egy lengyel és három magyar heidelbergi orvostanhallgató tapasztalatairól, akik túléltek a holokausztot, és orvosi pályára léptek.
- 2233.** Perl, Gizella: *I Was a Doctor in Auschwitz.* New York, International Universities Press, 1948, 189 o.
[Orvos voltam Auschwitzban.]

Máramarosszigetről származó zsidó nő története. Hamburgban és Bergen-Belsenben szerzett tapasztalatait is feltárja.

2234. Péter Ferenc: Angyalföldtől a Szentföldre. Nahariya, Nahariai Magyarul Beszélők Klubja, 1997, 88 o.

Nagykanizsai deportált emlékezése auschwitzi, mauthauseni és melkendorfi szenvedéseire.

2235. Petrovics-Ofner László: Broken Places. New York, Atlantic Monthly Press, 1990, 241 o.
[Összetört helyek.]

Egy kitért zsidó fikciós önéletrajza, középpontjában a gyermekként, Dunaalmáson és Szentendrén történt menekülésével.

2236. Petyke Mihály: A Gestapo foglya voltam. Budapest, Gábor Áron, 1945, 118 o.

Az Esti Kurir volt politikai szerkesztőjének visszaemlékezései, részletekkel a Gestapo kezében levő zsidó túsokról.

2237. Pick, George S.: A Survivor's Perspective of Hungary's Confrontation with the Past, in USHMM, 5:1-13.

[Magyarország szembenézése múltjával egy túlélő perspektívájából.]

2238. Pogány Eugene: Suis-je le gardien de mon frère? Párizs, Ramsay 2004, 337 o.

[Testvérem felvigyázója vagyok én?]

Angol változat: In My brother's Image. New York, Viking, 2000, 327 o. Kitért ikertestvérek története, akiknek egyike a holokauszt után visszatért a zsidó vallásra, a másik viszont katolikus pap lett New Jerseyben.

2239. Polák Miklós: Benjámin hátratekint: Jegyzetek a háború utolsó éveiről. Budapest, Argumentum, 1996, 95 o.

Személyes visszaemlékezés a túlélésre Budapesten 1944-45-ben.

2240. Polak, Tsemah Magdah: Ve'oti shalhu yaminah: Pirke zichronot. Jeruzsálem, magánkiadás, [1991,] 143 o.

[A jó oldalra küldtek. Fejezetek egy naplóból.]

Auschwitzi túlélő beszámolója, akit a marosvásárhelyi gettóból deportáltak.

2241. Porath (Frish), Moshe: Beémuná, beheszed, uveráhámim. Bemiceád hámávet beMauthausen. Tel-Aviv, Defusz Vered, 1987, 185 o.

[Hitben, irgalomban és könyörületességben. Halálmenet Mauthausenbe.]

Angol változat: The Triumph of Faith: In the Mauthausen Death March. Jeruzsálem, Eliner Library, Department for Torah Education & Culture in the Diaspora of the World Zionist Organization, 1991, 224 o. Hajdúnánási túlélő személyes beszámolója a Bécs melletti táborról és a mauthauseni erőltetett menetéről.

2242. Pozsonyi, Dvora: Gorál jehudi. Tel-Aviv, magánkiadás, 1977, 260 o.

[Zsidó sors.]

Nógrád megyei születésű túlélő visszaemlékezése Budapestről Ravensbrückbe történő deportálására.

- 2243.** Prager, Rita: Chai to Life. The Sum of my Roots. Sydney, Sydney Jewish Museum, 2005, 146 o.
[Út az élethez. Gyökereim összege.]
Magyar zsidó család magyarországi túlélésének, majd Uruguayon és Chilén át történő ausztráliai emigrálásának emlékei.
- 2244.** Quittner, Eva: Pebbles of Remembrance. Balmain, NSW Ausztrália, Kerr, 1993, 282 o.
Magyar változat: Az emlékezés kavicsai. Győr, Print-Tech, 1996, 280 o. Ausztráliában élő művész visszaemlékezése, aki Auschwitz és más táborok túlélője. Futólag említést tesz győri életéről, amely szülővárosa, és Máramarosszigetről is.
- 2245.** Raab, Elisabeth M.: And Peace Never Came. Waterloo, Ont., Wilfrid Laurier University Press, 1997, 196 o.
[És a béke soha nem jött el.]
Győrszemerei lakos személyes beszámolója, akit a mosonmagyaróvári gettóból deportáltak Auschwitzba, és aki Güterslochan szabadult fel.
- 2246.** Rajk, Klara: Den Kampfgeist nie verloren: Jüdische Schicksale in Ungarn 1910-1999. Konstanz, Hartung-Gorre Verlag, 2000, 74 o., illusztr.
[A harcok szelleme soha nem vesz el: zsidó sorsok Magyarországon, 1910-1999.]
Budapesti túlélő visszaemlékezései, akit Raoul Wallenberg védett.
- 2247.** Rásonyi István: A halálvonat utasa voltam. Visszaemlékezés 1944-re. Budapest, Horváth László, 1946, 70 o.
Foglalkozik a szerző szökésével az Auschwitzba tartó vonatról.
- 2248.** Rátkai Károly: A két torony. Magyar politikusok Mauthausenben. Budapest, Genius, 1945, 244 o.
Ismert magyar politikus személyes elbeszélése a mauthauseni tábor életéről. A könyvben más magyar politikai deportáltak, köztük zsidó szociáldemokraták sorsát is bemutatja.
- 2249.** Rath, Aharon: Tikvá comáhát méefér. Netánjá, magánkiadás, 2003, 280 o.
[Porból nőtt remény.]
Felsőapsai család szenvedéstörténete. A település a Máramaros vármegyei Rahói járáshoz tartozott. Az emlékirat a mátészalkai gettóban és több koncentrációs táborban, köztük Auschwitzban, Dachauban és Mildorfban tapasztaltakról számol be.
- 2250.** Réhon József: Tartós örömök, múltó csalódások. Arad, Wieser Tibor Alap, 1997, 114 o.
Nagyvárad lakos sorsa a holokauszt idején. A szerző fókuszában a németek családja, hogy a deportáltakat az elgázosítás előtt arra kényszerítették, hogy megnyugtató levelezőlapot küldjenek egy nem létező helyről, Waldseeből.
- 2251.** Reisman, Kathy: More Than Nine Lives. Melbourne, Makor Jewish Community Library, 2002, 93 o.
[Több mint kilenc élet.]
Budapesti túlélő visszaemlékezése több németországi lágerbeli tapasztalataira.

- 2252.** Révész Lilian: És fogtam a kezét... Budapest, Kultúra, 1984, 435 o.
Budapesti zsidó család élete 1944-45-ben.
- 2253.** Ritterband, Olly: Et ord er et skrig. Oslo, Aschehoug, 1998, 104 o.
[Minden szó kiáltás.]
Francia változat: Chaque mot est un cri. Lausanne, Esprit Ouvert, 2003, 93 o.
Nyárádszeredai származású túlélő memoárja, amely a nők helyzetére összpontosít Auschwitzban és Birkenauban.
- 2254.** Róbert László: Zsidónak születni Budapest, T-Twins, 1994, 183 o.
Gyermekkori visszaemlékezés, benne a holokauszt emlékei.
- 2255.** Rohmer, Richard: Golden Phoenixy, The Biography of Peter Munk. Toronto, Key Porter Books, 1997, 360 o.
[Aranyfőnix: Peter Munk életrajza.]
Kanadai ingatlanmágnás életrajza, akit családjával együtt Kasztner mentett meg.
- 2256.** Rose, Gabriella: Red Snow. Fokváros, H. Timmins, 1963, 151 o.
[Vörös hó.]
A szerző életrajza. Zsidó anya és keresztény apa lánya elmeséli kétségbeesett kísérletét, hogy megmentse édesanyját Magyarország náci megszállása idején.
- 2257.** Rosenberg, Leah: Szipuráh sel jáldá jehudijá miBudapest. Izrael, magánkiadás, 1998, 43 o.
[Egy budapesti kis zsidó lány története.]
Ausztiai menekült zsidó család beszámolója a család szenvedéseiről Budapesten és Auschwitzban,
- 2258.** Rosner, Bernat – Tubach, Frederic C.: An Uncommon Friendship: From Opposite Sides of the Holocaust. Berkeley, CA, University of California Press, 2001, 271 o., illusztr.
[Szokatlan barátság: a holokauszt szemben álló oldalairól.]
Magyar holokauszt-túlélő találkozása és barátsága egy volt német kémelhárító tiszt fiával.
- 2259.** Rosner-Holländer, Bracha: Szemálim sel szevel Zihronot hásoá. Tel-Aviv, magánkiadás, 1995, 98 o.
[A szenvedés jelképei. Emlékek a holokausztról.]
Máramaroszigeti túlélő visszaemlékezése saját és családja szenvedéseire a gettóban és Auschwitzban.
- 2260.** Ross, Stewart: The Star Houses. A Story from the Holocaust. Hauppauge, NY, Barron's, 2002, 96 o., illusztr.
[A csillagos házak. Történet a holokausztról.]
Guttmann Andor budapesti túlélő története.
- 2261.** Rotbart Hindi – Goldstein, P'nenah: The Girl from Sighet. A Memoir. Bloomington, IN, Xlibris, 2009, 257 o., illusztr.
[A szigeti lány. Memoár.]

- 2262.** Rotbart, Vladislav: Ne feledd el régi barátod. Újvidék, Fórum Könyvkiadó, 1979, 319 o.
Csillag börtön egyik volt „fegyencének” visszaemlékezései.
- 2263.** Rothfeld, Deborah: Toldotéjhd sel mispáhá. Rehovót, magánkiadás, é. n., 38 o.
[Egy család története.]
Önéletrajzi áttekintés, a nyírmadai zsidóság történetével.
- 2264.** Rothschild (Dick) Edit: A szenvedések orszdgútján. Givát Shmuél, magánkiadás, 1994, 32 o.
Héber változat: Binetiv hájiszurim. Givát Shmuél, magánkiadás, 1994, 51 o.
Balassagyarmati származású költő némileg regényes beszámolója, aki túlélte Auschwitzot, ahova Nyírjespusztáról deportálták. Tartalmazza a szerző néhány költeményét is.
- 2265.** Rózsa Ágnes: Jövölesők. Nürnbergi lágernapló 1944-45. Bukarest, Kriterion, 1971, 263 o.
Nagyváradról deportált túlélő visszaemlékezése, akit Auschwitzból 1944 októberében a nürnbergi Siemens Művekbe vittek.
- 2266.** Rubin, Eliahu: MiMunkács ád Auschwitz. Pirkéj Soá. Tel-Aviv, Defusz Vered, 1980, 80 o.
[Munkácstól Auschwitzig. A holokauszt fejezetei.]
A munkácsi zsidó középiskola vezetőjének emlékei.
- 2267.** Rudnóy Teréz: Szabaduló asszonyok. Budapest, Dante, 1947, 175 o.
A nők mindennapi élete a koncentrációs táborokban.
- 2268.** Ruebner-Breszlauer, Catherine: Je me souviens. Genf, magánkiadás, 2000, 179 o.
[Emlékezem.]
Budapesti túlélő visszaemlékezései, amelyben a bergen-belseni lágerba hurcolt nők sorsára összpontosít.
- 2269.** Russ, Irene W.: The Rest You Know. A Mothers Story of Survival Austin, TX, Idea University Press, 2001, 80 o., illusztr.
[A többit tudod. Egy anya túlélésének a története.]
Komádiból deportált túlélő személyes visszaemlékezése.
- 2270.** Salamon, Andrew Shlomo: Childhood in Times of War. An Autobiography. Toronto, SAS Publishing, 1995, 189 o., illusztr.
[Gyemekkori háborús időkben. Önéletrajz.]
Kőbányai túlélő beszámolója budapesti bujdosásáról.
- 2271.** Salamon, Juliska: Scrisorile unei mame, 1935-1944. Bukarest, Editura Polimark, 1996, 208 o.
[Egy anya levelei, 1935-1944.]
Magyar változat: Levelek Nagyváradról, 1935-1944. Bukarest, Polimark Kiadó, 1996, 208 o. Nagyvárad zsidó család sorsa, amely a szerző Bukarestben élő gyerekeinek írt leveleiből tükröződik.
- 2272.** Salamon Mihály: „Keresztény” voltam Európában. Pesti riportregény a nyilas időkből. Tel-Aviv, „Népünk” kiadása, 1956, 220 o.

- 2273.** Salamon, Mosheh ben Shelomoh Yehuda: Mibeád láaráfel. Jeruzsálem, magánkiadás, 2002, 398 o., illusztr.
[A ködön át.]
Halmiból származó túlélő személyes beszámolója, amely a nagyszőlősi gettóban, illetve az Auschwitzban, Buchenwaldban és Magdeburgban átélt szenvedésekre összpontosít.
- 2274.** Salczer, Eliaz: Netiv seérit hápelétá. Haifa, magánkiadás, 1983, 236 o.
[A megmenekült maradvány ösvénye.]
Miskolci túlélő személyes beszámolója.
- 2275.** Samuelson, Benjamin: Abiding Hope. Bearing Witness to the Holocaust. Spokane, WA, Ulyssian Publications, 2003, 287 o.
[Maradandó remény. Tanúvallomás a holokausztról.]
Rozáliái túlélő írása auschwitzi és más koncentrációs táborbeli tapasztalatairól.
- 2276.** Sándor Kálmán: Tolvajok kertje. Budapest, Révai, 1949, 527 o.
A grauningi német kényszermunkatáborba deportáltak életéről szóló regény.
- 2277.** Sandy, Kitty: Stormy Weather. A Life's Journey from Budapest to Melbourne. Melbourne, Makor Jewish Community Library, 2006, 131 o.
[Viharos idők. Életút Budapeستől Melbournig.]
Budapesti holokauszt-túlélő beszámolója.
- 2278.** Sárdi Mária: Pokoli karácsony. Budapest, Viva Média, 1994, 87 o.
Egy 14 éves budapesti lány naplója, 1943-1945.
- 2279.** Sarfatti, Miriam: And These Are the Names of the Children of Israel: A Chronicle of the Blau, Nussbächer and Kronfeld Families. Jeruzsálem, magánkiadás, 1999, 181 o.
[És ezek Izráel gyermekeinek nevei: a Blau, a Nussbächer és a Kornfeld családok krónikája.]
Héber címe: Veéle semot Benéj Jiszráél. Szilágycsehi és trádami (Entrádám) családok holokauszttal kapcsolatos története.
- 2280.** Saubert, Josef: Von Auschwitz nach Calw. Jüdische Frauen im Dienst der totalen Kriegführung. Eggingen, Edition Klaus Isele, 1989, 77 o., illusztr.
[Auschwitzből Calwba. Zsidó nők szolgálata a totális háború kezdetén.]
Foglalkozik a zsidó nők szenvedéseivel, köztük számos magyaréval is, a calwi koncentrációs táborban.
- 2281.** Scheuter, Margit: Yellow Star in Budapest, 1939-1945. New York, Vantage Press, 1974, 140 o.
[Sárga csillag Budapesten, 1939-1945.]
- 2282.** Schiller József: A strasshofi mentőakció és előzményei, 1944-1945. Budapest, Cserépfalvi, 1996, 79 o.

- 2283.** Schimmel, Betty: To See You Again: A True Story of Love in a Time of War. New York, Dutton, 1999, 279 o., illusztr.
[Újra látni téged: egy szerelem igaz története a háborús időkben.]
Ungvári származású túlélő regényes beszámolója, akinek a családja Pozsonyba költözött, aztán a szlovákiai zsidóellenes mozgalom hullámai elől Budapestre menekült. Középpontjában szerelme és lelki bánata áll, Magyarország 1944. március 19-i német megszállását követően, különösen a Harmadik Birodalom határára küldött halálmenetek idején.
- 2284.** Schmelzer, Menahem: Personal Recollections, in RB-SM, 177-284. o.
[Személyes visszaemlékezés.]
Tömör áttekintés a zsidók helyzetéről Magyarországon a holokauszt előtt és alatt.
- 2285.** Schnapp, Lea: Hátikvá in Auschwitz. Haifa, magánkiadás, 1993, 160 o.
[Hatikva Auschwitzban.]
Héber eredeti: Hátikvá lehájim. Rishon Lecijon, Massada, 1992, 175 o.
Cikkgyűjtemény egy auschwitzi túlélőtől, amely többek között a kiskunfélegyházi és a kecskeméti étellel foglalkozik, illetve a gettóval, amelyből deportálták.
- 2286.** Schreiber, Vera: The Porcelain Doll. Caulfield South, Vic, Makor Jewish Community Library, 2000, 213 o., illusztr.
[A porcelánbaba.]
Kolozsvári túlélő emlékei a gyermekként a Kasztner-csoporttal együtt Bergen-Belsenben átélt megpróbáltatásairól.
- 2287.** Schütt, Kari Heinz: Ein vergessenes Lager? Über das Aussenlager Neustadt-Glewe des Frauen-KZ Ravensbrück. Schkeuditz, GNN Verlag Sachsen/ Berlin, 1997, 139 o., illusztr.
[Egy elfelejtethetetlen tábor? A női KZ Ravensbrück neustadt-glewei melléktáboráról.]
Számos túlélő vallomásán alapuló beszámoló, akik között ott vannak a Magyarországról deportáltak is: Irene Kluger-Hajós, Kiara Landau-Bondy, Serena Rosenberg-Weber, Lidia Rosenfeld-Vago és Lea Schwalb-Horn.
- 2288.** Schwarcz, Eliezer: Ávdut veávádon. Haifa, magánkiadás, 1999, 143 o.
[Rabszolgaság és veszteség.]
Szatmárnémeti túlélő emlékei, akit 16 évesen deportáltak Auschwitzba.
- 2289.** Schwarcz, Jeráchmiél: Én is húztam a szekeret. Zafriyya, Izrael, magánkiadás, 2003, 142 + 116 o.
Egy mezőcsáti munkaszolgálatos héber és magyar nyelvű önéletrajzi visszaemlékezése, akit Ukrajnába és más helyekre vezényeltek.
- 2290.** Schwartz, Ezriel Mordechaj: Lemáán tizkor. Dárko sel náár miBeregszász dereh máhánot háhásmádá leErec Jiszráél. Izrael, Yesodot, 1992, 278 o.
[Hogy tudjátok. Emlékezzetek, és ne felejtsetek.]
Beregszászi túlélő emlékei megpróbáltatásáról a helyi gettóban és számos koncentrációs táborban, beleértve Auschwitzot és Buchenwaldot.

- 2291.** Schwartz, Famer Chana: Zihronot méhájáldut uméhásoá. Izrael, magánkiadás, é. n., 42 o.
[Emlékek a gyermekkorról és a holokausztról.]
Olaszliszkai túlélő emlékei auschwitzi és ravenbrücki megpróbáltatásairól.
- 2292.** Schwartz Sándor: A halál árnyékának völgyében. Budapest, Oliver Games International, 2005, 256 o.
Túlélő személyes beszámolója auschwitzi, gross-roseni, dachaui és mülhdorfi tapasztalatairól.
- 2293.** Schwartz Sándor: Csatár voltam az auschwitzi futballcsapatban, in Gáti Ödön és mások (szerk.): Mementó. Magyarország 1944. Budapest, Kossuth, 1975, 150-152. o.
- 2294.** Schwarz, Zoltán – Schwarz, Edi: Survivors. Sydney, Lina Publishing, 1999, 355 o., illusztr.
[Túlélők.]
Olyan túlélők visszaemlékezései, akik gyermekfejjel élték át a holokausztot.
- 2295.** Schwarz-Horovitz, Helena: Ein Hering für zwei Zigaretten: Erinnerungen einen Holocaust; Überlebenden an die deportation der ungarischen Juden nach Strasshof an die Arbeitslager in Wien und die Todesmärsche durch Österreich. Konstanz, Hartung-Gorre Verlag, 2006, 208 o., illusztr.
[Egy hering két cigarettáért. Egy túlélő visszaemlékezései a magyar zsidók Strasshofba történő deportálásáról, egy bécsi munkatáborról és az Ausztrián keresztüli halálmenetről.]
- 2296.** Shadmi, No'omi: Márta veNoomi. Tel-Aviv, Miszrád Hábitáhon, 2005, 236 o.
[Márta és Noomi.]
Zsidó gyermekek beszámolója a nácik által elfoglalt Budapestről.
- 2297.** Shdiur, Avraham: Korot A-11667. 1941-1944. Tov áhárít dávár méresito. Jeruzsálem, Karmel, 1994, 224 o.
[A-11667 története, 1941-1944. A történet vége jobb, mint a kezdete.]
Uzsoki deportált emlékei megpróbáltatásairól Auschwitzban és másutt.
- 2298.** Shalom, Sharona: A-13440. Benéj Berák, Friedmann, 1987, 200 o.
A marosvásárhelyi gettóból Auschwitzba deportált túlélő egybe gyűjtött írásai.
- 2299.** Siegal, Aranka: Upon the Head of the Goat: A Childhood in Hungary, 1939-1944. New York, Farrar, Straus and Giroux, 1981, 214 o.
[A kecske fején: gyermekkor Magyarországon, 1939-1944.]
Francia változat: Sur la tête de la chèvre. Párizs, Gallimard, 1987, 333 o.
Beregszászról 13 évesen Auschwitzba deportált túlélő személyes visszaemlékezése.
- 2300.** Siegal, Aranka: Grace in the Wilderness. New York, Penguin Books, 1985, 220 o.
[Kedvesség a vadonban.]
Beregszászról 13 évesen deportált túlélő számadása, rávilágítva Bergen-Belsenben történt felszabadítására és svédországi felépülésére. Az eredetileg 1981-ben publikált kötet új kiadása.

- 2301.** Simon Magda: Váradi harangok. Vallomások, életképek, dokumentumok.
Robotos Imre (összeáll.), Bukarest, Kriterion Könyvkiadó, 1975, 344 o. Közismert erdélyi író elbeszélésgyűjteménye önmaga és édesanyja megpróbáltatásairól Auschwitzban és más táborokban, a nagyváradi gettóból történő deportálásukat követően.
- 2302.** Singer, Edit: March to Freedom. A Memoir of the Holocaust. Santa Clarita, CA, Impact Publishing, 2008, 102 o., illusztr.
Husztról deportált túlélő visszaemlékezései.
- 2303.** Smilovic, Sam: Buchenwald 56466. Montreal, Concordia University. Chair in Canadian Jewish Studies, 2000, 112 o., illusztr.
Munkácsi túlélő visszaemlékezése auschwitzi és buchenwaldi szenvedéseire.
- 2304.** Somos István: Auschwitz! Hazatért deportáltak megrázó elbeszélései. Kolozsvár, magánkiadás, 1945, 63 o.
Az Auschwitzban, Majdanekben és Lublinban elkövetett kegyetlenségek, visszatért deportáltak vallomásai alapján.
- 2305.** Soros, Tivadar: Masquarade. Dancing Around Death in Nazi-Occupied Hungary. Humphrey Tonkin (szerk.), New York, Arcade Publishing, 2001, 275 o.
[Álarcos mulatság. Haláltánc a nácik által elfoglalt Magyarországon.]
Visszaemlékezés a szerzőnek és családjának bujdosásáról Budapesten.
- 2306.** Sós Endre: A haláltáborok, in Gáti Ödön és mások (szerk.): Mementó. Magyarország 1944. Budapest, Kossuth, 1975, 139-148. o.
Auschwitzra és Treblinkára vonatkozó írás.
- 2307.** Sós Endre: Auschwitz és Treblinka tanúsága és tanulsága, in Új Élet naptár 1959, 5719/5720. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1959, 20-28. o.
- 2308.** Spronz József: Fogoly voltam Auschwitzban. Budapest, Gergely, 1946, 50 o.
A szerző bemutatja a magyar munkaszolgálatban szerzett tapasztalatait is.
- 2309.** Spitzer, Avraham Hayim: Hászém náfsénu behájim: Pirkéj hácalá. Brooklyn, NY, Káhal Or Hájim, 2000, 118 o.
[Helyezd a lelkeinket az élők közé. A mentés fejezetei.]
Hajdúböszörményi túlélő beszámolója, akit a debreceni gettóból az ausztriai Strasshofba deportáltak.
- 2310.** Stadler Aranka: Mosaics of Nightmare. Testimony: Twickenham, UK, Kall-Kwik Printing, 1995, 36 o.
[Egy rémálom mozaikdarabjai. Tanúvallomás.]
Bergen-belseni túlélő visszaemlékezése.

- 2311.** Stark, Valerie: Áhát minéj elef. Mijománáh sel rofá beBergen-Belsen. Tel-Aviv, Geographica, 19 51, 202 o.
[Egy az ezrek közül. Bergen-belseni nőgyógyász naplójából.]
A szerző beszámolója a Budapesten és Bergen-Belsenben 1942 és 1944 között szerzett tapasztalatairól.
- 2312.** Starosolszky Aranka: Beszélgetni tilos. Budapest, Barkóczy, [1946,] 356 o.
A szerző visszaemlékezése különböző koncentrációs táborokban átélt hónapjaira.
- 2313.** Stein, Andre: Broken Silence. Dialogues From the Edge. Toronto, L. & O. Dennys, 1984, 203 o.
[Megtört csend. Párbeszéd a peremről.]
Egy megtért elbeszélése szenvedéseiről Budapesten a német megszállás alatt.
- 2314.** Steinberg, Irene: My Childhood in Hungary. New York, Vantage Press, 1992, 53 o.
[Gyermekkorom Magyarországon.]
Magyar változat: Az én gyermekkorom Magyarországon. H. n., magánkiadás, 1990, 3 6 o. Szenei túlélő visszaemlékezése tapasztalatairól Csornán, Sárváron és a náci táborokban, többek között Birkenauban, Buchenwaldban, Allendorfbán és Frielandorfbán.
- 2315.** Stainmetts, Malka: Zihronot méhurbán jáhadut Hungárjá. Petáh Tikvá, magánkiadás, 2005, 70 o. illusztr.
[Emlékek a magyar zsidók elpusztulásáról.]
Az író visszaemlékezései életére, a Szatmár megyei Negyecsedén élő ortodox szüleire, a holokauszt átélésére és letelepedésére Izraelben.
- 2316.** Stephanos, Bishop: Jews Under Hitlerism. An Eyewitness Account. New York, American Greek Orthodox Catholic Church Missionary Diocese, 1943, 240 o.
[Zsidók a hitlerizmus alatt. Egy szemtanú beszámolója.]
A zsidók helyzetének felmérése a nácik által megszállt Európában. A 115-133. oldalakon foglalkozik a magyarországi zsidók helyzetével.
- 2317.** Stern, M. A.: Dos kol fun blut. A megile fun yomer un shoyder. Brooklyn, NY, magánkiadás, 1984, 135 o., illusztr.
[A vér hangja. A fájdalom és a horror elbeszélése.]
Kárpátaljai túlélő személyes beszámolója auschwitzi és buchenwaldi szenvedéseiről.
- 2318.** Stern, Moshe: Jád háhásgháh beemek hábáhá. Jeruzsálem, magánkiadás, 1990, 109 o.
[Gondviselés a siralmak völgyében.]
A szerdahelyi jesivában tanuló diák visszaemlékezése, középpontban budapesti szenvedéseivel.
- 2319.** Stessel Szász, Zahava: Snow Flowers. Hungarian Jewish Women in an Airplane Factory, Markkleeberg, Germany. Madison, NJ, Fairleigh Dickinson University Press, 2009, 438 o., illusztr.
[Tőzike. Magyar zsidó nők egy repülőgépgyárban, Markkleeberg, Németország.]
Abaújszántói holokauszt-túlélő visszaemlékezései.

- 2320.** Strauss, George: *Memories in Shoebox*. Montreal, magánkiadás, 1997, 225 o., illusztr.
[Emlékek cipődobozban.]
Budapesti túlélő visszaemlékezése szenvedéseire a német megszállás idején.
- 2321.** Svarc, Rose Ickovits Weiss: *Forces of Darkness*. Montreal, Concordia University. Chair in Canadian Jewish Studies, 2000, 125 o.
[A sötétség erői.]
Ungvári túlélő memoárja auschwitzi és bergen-belseni szenvedéseiről.
- 2322.** Sz. Palkó Vilma: *A német halálgyárak*. Budapest, Gábor Áron, 1945, 980.
A magyar zsidó családok szétszakítása, tapasztalataik az auschwitzi, a grossroseni, a fűnfteicheni és a nickelsdorfi koncentrációs táborokban.
- 2323.** Szabó, Eugen: *Însemnări*. [Haifa,] magánkiadás, 1992, 124 o.
[Feljegyzések.]
Beszámoló egy család szenvedéséről, amelynek tagjait a nagyváradai és a szilágysomlyói gettóból deportálták Auschwitzba.
- 2324.** Szabó Magda: *Kívül a körön*. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1980, 585 o.
A cikkgyűjtemény egyike a Debrecenből deportált zsidókkal foglalkozik.
- 2325.** Szántó, Edith: *Reminiscence*. Sydney, Sydney Jewish Museum, 2006, 198 o.
[Visszaemlékezés.]
Budapesti túlélő visszaemlékezése családjának Auschwitzba történő deportálására.
- 2326.** Szász Anna: *Aki zsidónak vallotta magát*. Budapest, Argumentum, 2005, 201 o.
Budapesti zsidó asszony önéletrajzi írása háború előtti, alatti és utáni tapasztalatairól.
- 2327.** Szegő György: *Két ima egy istenhez*. Budapest, Múlt és Jövő Kiadó, 1999, 320 o.
Angol változat: *Two Prayers to One God*. South Yarra, Vic., Hardie Grant, 2001, 358 o., illusztr.
Mezőberényi túlélő személyes emlékei fiatal deportáltként átélt tapasztalatairól Auschwitzban és Birkenauban.
- 2328.** Székely Sárka: *Szurika, Éva lánya*. Kolozsvár, Mega Kiadó, 2007, 210 o., illusztr.
Második kiadás: Budapest, Napvilág Kiadó, 2008, 170 o.; Román nyelvű kiadás: *Surica, fiica Evei*. Bukarest, Hasefer, 2008, 242 o.
A kötet betekintés nyújt a gyergyószentmiklósi zsidó közösség mindennapjaiba, és felidézi a világháború eseményeit, valamint leírja a szerző megmenekülését a budapesti zsidó árvaházban.
- 2329.** Szekeres, Gabor L.: *Freedom by Choice*. H. n., magánkiadás, 2004, 245 o., illusztr.
[Választott szabadság.]
Az 1944. január i-jén született szerző arra összpontosít, hogy családjával együtt hogyan élte túl a vészorszakot.

- 2330.** Szenes, Elisheva: Mitán kávéd. Tel-Aviv, Eked, 1977, 72 o.
[Nyomasztó teher alatt.]
Önéletrajzi novella, amely a szlovákiai és a magyarországi holokauszt időszakával foglalkozik.
- 2331.** Szenes Erzs: Van hazám. Tel-Aviv, Új Kelet, 1956, 95 o.
Foglalkozik a szerző tapasztalataival Magyarországon és Szlovákiában, de új, stresszes izraeli életével is.
- 2332.** Szenes, Katherine: On the Threshold of Liberation. Reminiscences, in Yad Vashem Studies. VIII. kötet, Livia Rothkirchen (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 1970, 107-126. o.
[A felszabadulás küszöbén. Visszaemlékezések.]
Héber változat: Ál száf hásihrut: perek zihronot, in Kovec Mehkárim. VIII. kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 1970, 97-115. o.
[Az ittasság határán. Szenes Anna anyjának visszaemlékezései.]
- 2333.** Szép, Ernő: The Smell of Humans. A Memoir of the Holocaust in Hungary. Budapest, Corvina, 1994, 173 o.
[Emberszag. Memoár a magyarországi holokausztról.]
Magyar változat: Emberszag. Budapest, Keresztes kiadás, 1945, 141 o.
Zsidók Budapesten, a nyilas uralom alatt és a veresegyházi táborban.
- 2334.** Szilágyi András: A hallhatatlan fűkaszás. Bukarest, Kriterion Könyvkiadó, 1977, 293 o.
A közismert író-pszichológus visszaemlékezése tapasztalatairól a különböző táborokban, mint például Auschwitz, Kaufering, Dachau és Allach, ahova a kolozsvári gettóból történő deportálását követően került.
- 2335.** Szita, Szabolcs: Die ungarische Juden im Lager Strasshof, in Ernst Bezemek – Josef Prinz (szerk.): Der Bezirk Gänsendorf 1945. Jedenspeigen, Kulturforum „Graf Kollonitsch”, 1995, 165-171. o.
[Magyar zsidók a strasshofi táborban.]
- 2336.** Szita Szabolcs: Magyarok az SS ausztriai lágerbirodalmában. Budapest, MAZSÖK, 2000, 362 o.
- 2337.** Szives Sándor: Műtét. Bukarest, Editura pentru Literatură, 1963, 148 o.
Önéletrajzi ihletésű rövid történetek a szerző kolozsvári leventeéletéről, valamint a különböző koncentrációs táborokban, így Buchenwaldban, Mauthausenben és Flossenbürgben elszenvedett megpróbáltatásairól.
- 2338.** Szűcs, Ladislaus: Salz der Tränen. Zeichnungen von Ladislaus Szűcs, Arzt im Konzentrationslager. Düsseldorf, Mahn- und Gedenkstätte Düsseldorf, 1999, 103 o., illusztr.
[Könnyek sója. Szűcs László koncentrációs tábori orvos rajzai.]
A rajzok a szerző auschwitzi, mauthauseni és melki viszonyait tükrözik.

- 2339.** Szűcs Ladislaus: Létszámellenőrzés: a haláltábor orvosa voltam. Budapest, Palatinus, 1998, 234 o., illusztr.
Német változat: Zahlappel Als Arzt im Konzentrationlager. Frankfurt am Main, Fischer, 1998, 208 o. Az orvos fegyencként dolgozott Auschwitzban és Mauthausenben.
- 2340.** Tarján Vilmos: A bedeszkázott riporter. Budapest, Gábor Áron, 1945.
A szerző visszaemlékezései a budapesti gettóról.
- 2341.** Tatár, István: My Twentieth Century. The Life and Thoughts of a Hungarian Jewish Intellectual Memoirs of Contradictions. Pondering on History. Oberhausen, Athena, 2008, 107 o.
[Az én huszadik századom. Egy magyar zsidó értelmiségi élete és gondolatai. Emlékek és ellentmondás. A történelem mérlegelése.]
- 2342.** Tauber, László N.: Thou Salt Not Give Up. Alexandria, VA, Tauber Foundation, 1999, 269 o., illusztr.
[Ne add fel magad!]
Budapesti sebészorvos és jótevő visszaemlékezése a német megszállás alatti szenvedésekről, beleértve munkájáról a gettó kórházban.
- 2343.** Tauber, László N.: The Broken Bridge. Alexandria, VA, magánkiadás, 2000, 269 o., illusztr.
[A törött híd.]
Önéletrajzi beszámoló a budapesti gettó hivatásos sebésze tollából.
- 2344.** Teller, Edward (Ede): Memoirs. A Twentieth-Century Journey in Science and Politics. Cambridge, MA, Perseus Publishing, 2001, 628 o., illusztr.
[Emlékek. Huszadik századi utazás tudományban és politikában.]
A közismeret atomtudós memoárja budapesti neveltetéséről, Angliába és Amerikába történő 1933-as indulásáról, családjá, szülei és lánytestvére családjának sorsáról, akik védett házakban bujdostak a felszabadulásig.
- 2345.** Thein Magda: A kivándorló elem. Egy bolygó zsidó története Budapesttől New Yorkig. Budapest, magánkiadás, 2000, 151 o.
Angol változat: The Emigrant Element: A Wandering Jew's Journey from Budapest to New York. New York, magánkiadás, 2000, 87 o., illusztr.
Túlélő visszaemlékezései a Budapestről az osztrák határ felé tartó halálmenetről, a szökésről és a budapesti megmenekülésről.
- 2346.** Thury Zsuzsa: Virradat előtt. Budapest, Szikra, 1955, 333 o.
Zsidó anya és lánya bujdosása Budapesten.
- 2347.** Tiefenthaler József: Sötét napok, 56 nap a Gestapo börtönében. Budapest, Szent István Társulat, [1949,] 118 o.
- 2348.** Timár György: Gyermek és kora: önéletrajzi mozaik. Budapest, Athenaeum, 2000, 186 o.
Az ismert költő, író és humorista személyes visszaemlékezése, aki gyermekként élte át Budapesten a holokausztot.

- 2349.** Tsur, Reuven (Róbert Steiner): Menekülés a gettóból. Budapest, Noran, 2003, 183 o.
A nagyvárad gettóból menekült család története.
- 2350.** Tulman, David Victor – Routier, Marcelle: Va-t-en! Párizs, France Loisirs, 1973, 462 o.
[Menj tovább!]
Tartalmaz visszaemlékezéseket magyar zsidóktól.
- 2351.** Újváry Sándor: Rövidzárlat Magyarországon. München, Griff, 1980, 83 o.
Önéletrajzi visszaemlékezés, amely az 1944-45 közötti zsidóüldözéssel is foglalkozik.
- 2352.** Ulster, Yitzhak: Návoh báárec. Tel-Aviv, Golan, 1995, 251 o.
[Tévelyegve az országban.]
Egykori deportált visszaemlékezései Strasshofról, Bergen-Belsenről és Theresienstadtról.
- 2353.** Vadász Ferenc: Harcunk a magyar pokollal Budapest, Kossuth, 1961, 285 o.
Kommunista visszaemlékezése, aki internáló- és koncentrációs táborokban hat évet töltött; leírja a zsidó áldozatok szenvedéseit is.
- 2354.** Vajda, Tibor: Hope Dies Last. A Story of Survival in Fascist Hungary. Melbourne, Seribe Publications, 2000, 252 o.
[A remény hal meg utoljára. Egy túlélés története a fasiszta Magyarországon.]
Volt munkaszolgálatos személyes beszámolója, aki Budapesten bujkálva élte túl a véskorszakot. Rózsahégyi származású édesapját Ukrajnában meggyilkolták.
- 2355.** Vajda Zoltán József: Nők a pokolban. Kíspeszt, magánkiadás, 1945, 136 o.
A nők élete a német koncentrációs táborokban.
- 2356.** Varga, Susan: Ich warte nicht, bis sie mich holen. München, Knesebeck, 1996, 319 o.
[Nem vártam meg, amíg jönnek, hogy elvigyenek.]
Budapesti származású ausztráliai író memoárja gyermekként átélt szenvedéseiről és túléléséről.
- 2357.** Vas István: Azután. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1990, 2 kötet.
Zsidó költő memoárja, aki Budapesten élte túl a holokausztot.
- 2358.** Vass, Magda: A Life Lost and Found. H. n., magánkiadás, 2001, 81 o., illusztr.
[Egy elveszett és megtalált élet.]
Kaposvári túlélő beszámolója. Megtalálható az Egyesült Államok Holokauszt Emlékmúzeumban, Washington DC.
- 2359.** Vaupel, Dieter: The Hessisch Lichtenau Sub-Camp of the Buchenwald Concentration Camp, 1944-45, in RB-1990, 194-237.o.
[A buchenwaldi koncentrációs tábor Hessen Lichtenau-i melléktábora 1944-45.]

- 2360.** Varga, Susan: Heddy and Me. A Lost World of Budapest, a Recreated One in Sydney, and the Lives Caught in-Between. Ringwood, Ausztrália, Penguin Books Australia, 1994, 303 o.
[Heddy és én. Elvesztett budapesti élet, újakezdés Sydneyben, és a kettő között ragadt életek.]
Egy család története a holokauszt előtt és alatt, majd Ausztráliában, a felszabadulás után.
- 2361.** Vágóné Klein Margit; Virág a viharban. Budapest, magánkiadás, 1990, 69 o.
Rövid történetek egy Auschwitzot, Ravensbrücköt és Berlin-Schönholzot megjárt túlélő tollából.
- 2362.** Vermes, Gábor: A Personal Account, in In God's Name. Omer Bartov – Phyllis Mack (szerk.), New York, Berghahn Books, 2001, 259-263. o.
[Az Isten nevében.]
A szerző túlélése Budapesten, Sztéhlo Gábor lutheránus lelkész segítségével.
- 2363.** Vermes, Géza: Providential Accidents. Lanham, MD, Rowman and Littlefield, 1999, 258 o.
[Szerencsés balesetek.]
Zsidó tudós személyes visszaemlékezése arra, hogyan élte át kitértként a holokausztot Budapesten.
- 2364.** Vértés Miklós: Órákon múlt az élet. Budapest, Ex Libris Kiadó, 2000, 333 o., illusztr.
Túlélő személyes beszámolója, aki az ún. órabegyűjtő kommandó tagja volt Auschwitzban és Sachsenhausenben. A függelékben szerepel egy névsor a kommandó magyar tagjairól.
- 2365.** Vidor Gáborné: Háborog a sír. Budapest, Magvető, 1960, 292 o.
Német nyelvű változat: Untern Zeichen des Sternes. München, List Verlag, 1963, 275 o. Auschwitz napló, amelyben kiemelten szerepel a nők tábora.
- 2366.** Vihar Béla (összeáll.): Sárga könyv. Adatok a magyar zsidóság háborús szenvedéseiből, 1941-1945. Budapest, Hechaluc kiadás, 1945, 216 o., illusztr.
Alapvetően személyes beszámolók gyűjteménye különböző magyar zsidó szervezetektől és a Nemzetközi Vöröskeresztől.
- 2367.** Vincze László: Min múlt az élet? Embersorsok a Holocaustban. Budapest, Belvárosi Könyvkiadó, 1996, 629 o.
Részletes beszámoló egy soponyai (Fejér megye) túlélőtől, akit a székesfehérvári gettóból deportáltak Auschwitzba.
- 2368.** Vinurel, Ernest: Rive de cendre. Transylvanie Auschwitz. Párizs, L'Harmattan, 2003. 356 o.
[Hamufolyó. Erdély-Auschwitz.]
Nagyváradról deportált szerző önéletrajzi beszámolója, aki túlélte Auschwitzot, Mauthausent és Günskirchent.

- 2369.** Vital-Tihanyi, Isabelle: *La vie sauvée*. Párizs, Éditions de Minuit, 1981, 167 o., illusztr.
[A megmentett élet.]
Regényesített beszámoló a részben a Svéd Vöröskereszt segítségével történt budapesti megmenekülésről.
- 2370.** Vrba, Rudolf: *Als Kanada in Auschwitz lag Meine Flucht aus dem Vernichtungslager*. München, Piper, 1999, 326 o.
[Az auschwitzi Kanada-kommadó tagjaként szöktem meg a haláltáborból.]
- 2371.** Vrba, Rudolf: *Die missachtete Warnung*. München, Oldenbourg, 1996, 24 o.
[A mellőzött figyelmeztetés.]
Beszámoló az Auschwitzból menekült szerzőtől, aki Alfred Wetzlerrel együtt készítette el az Auschwitz-jelentést.
- 2372.** Vrba, Rudolf – Bestic, Alan: *I Cannot Forgive*. New York, Grove Press, 1964, 281 o.
[Nem tudom megbocsátani.]
Egy Auschwitzból megszökött fogoly személyes beszámolója, aki különösen keserűen nyilatkozott a szlovák és a magyar zsidó vezetőkről, akik figyelmen kívül hagyták figyelmeztetéseit a magyar zsidóságot fenyegető közvetlen veszélyről.
- 2373.** Vrba, Rudolf: *I Escaped from Auschwitz*. Fort Lee, NJ, Barricade Books, f 2002, 363 o.
[Auschwitzból menekültem.]
Az Auschwitzi jegyzőkönyv egyik társszerzőjének beszámolója.
- 2374.** Vrba, Rudolf: *Preparations for the Holocaust in Hungary: An Eyewitness Account*, in RB-SM, 55-101. o.
[A magyarországi holokauszt előkészületei: egy szemtanú beszámolója.]
Auschwitzi menekült beszámolója a haláltáborban történő előkészületekről.
Ugyancsak fellelhető: RB-PA, 227-283. o.
- 2375.** Vrkova, Gerta: *Trust and Deceit: A Tale of Survival in Slovakia and Hungary, 1939-1945*. London, Vallentime Mitchell, 2006, 181 o.
[Bizalom és megtévesztés. Túlélési történet Szlovákiában és Magyarországon, 1939-1945.]
Magyarországra menekült szlovák zsidó személyes beszámolója.
- 2376.** Weinberger, Alter Yitzchak Eizik: *Széfer Béjt Jichák ál hátorá veál hámoádim*. New York, magánkiadás, 1972, 434 o.
[Beit Yitzchak könyve: fejtegetés a tóráról és az ünnepekről.]
A jurkai rabbi személyes beszámolója, aki egyebek között az ungvári börtönben a náci tiszttel folytatott vitáját fejtegeti.
- 2377.** Weinstock, Eugene: *Beyond the Last Path*. New York, Boni & Gaer, 1947, 281 o.
[Túl az utolsó ösvényen.]
Magyar zsidó története, akit Belgiumban fogtak el, és Buchenwaldba deportáltak.

- 2378.** Weiss, Celia: *Where Once I Walked*. H. n., magánkiadás, 1992, 29 o., illusztr.
[Ahol egyszer sétáltam.]
Debrecenből deportált tiszalöki túlélő személyes beszámolója auschwitz, stutthofi és brahmaui viszontagságairól. Megtalálható az Egyesült Államok Holokauszt Emlékmúzeumában, Washington, DC.
- 2379.** Weiss, Jack: *Memories, Dreams, Nightmares: Memoirs of a Holocaust Survivor*. Calgary, University of Calgary Press, 2005, 315 o., illusztr.
[Emlékek, álmok, rémálmok. Egy holokauszt-túlélő visszaemlékezései.]
Beregszászról deportált túlélő beszámolója.
- 2380.** Weiss, Reska: *Journey Through Hell. A Woman's Account of Her Experiences at the Hands of the Nazis*. London, Vallentine-Mitchell, 1961, 255 o.
Utazás a poklon keresztül. Egy nő beszámolója viszontagságairól a nácik karmai között.]
Ungvárról származó zsidó nő beszámolója az Auschwitzban és más táborokban átéltekről.
- 2381.** Weiss-Balazs, Agnes: „Zusammen-Zusammen.” *Von Nordsiebenbürgen durch Auschwitz-Birkenau und Ravensbrück bis Neustadt-Glewe und Wittstock, 1923-1945*. Konstanz, Hartung-Gorre Verlag, 2005, 70 o., illusztr.
[„Együtt, együtt.”Észak-Erdélyből Auschwitz-Birkenaun és Ravensbrückön át Neustadt-Glewébe és Wittstockba, 1923-1945.]
- 2382.** Weisz, Gabriel: *...And So We Survived*. Johannesburg, Galago, 1984, 197 o., illusztr.
[...És így éltük túl.]
Ungvárról deportált túlélő személyes beszámolója.
- 2383.** Weisz-Grüner Aliz: *Ágak gyökér nélkül. B'nei B'rak, L. Friedmann, 1989, 126 + 104 o.*
A Szabolcs megyei Kékről deportált túlélő visszaemlékezése auschwitz, stutthofi és brombergi tapasztalataira. Magyar és héber szöveggel.
- 2384.** Wermehr, Rose – Grant, Mirana: *Hámászá. Jeruzsálem, magánkiadás. 1984, 196 o.*
[Az utazás.]
Beregszászi deportált elbeszélése az auschwitz, a günskircheni, a bergen-belseni és más koncentrációs táborok tapasztalatairól.
- 2385.** West, Joseph: *Survival, Struggle & Success*. Melbourne, J F W Publications, 1995, 214 o., illusztr.
[Túlélés, harc és siker.]
Koszovi lengyel menekült visszaemlékezése magyarországi túléléséről.
- 2386.** Wetzler, Alfred: *Escape From Hell. The True Story of the Auschwitz Protocol*. Oxford, UK, Bergham Books, 2007, 256 o.
[Menekülés a pokolból. Az auschwitz jegyzőkönyvek igaz története.]
A két auschwitz menekült egyikének visszaemlékezése, aki Rudolf Vrba-val együtt készítette el az Auschwitz jegyzőkönyvet.

- 2387.** Wiesel, Elie: Night. Upper Saddle River, NJ, Prentice Hall, 2000, 158 o.
[Az éjszaka.]
Új kiadás. Sok nyelven megjelent.
- 2388.** Wiesel, Elie: Tous les fleuves vont à la mer. Mémoires. Párizs, Editions du Seuil, 1994, 558 o., illusztr.
[Minden folyó a tengerbe ömlik. Emlékirat.]
Angol változat: All Rivers Run to the Sea. Memoirs. New York, Knopf, 1995, 432 o., illusztr. A jeles író kétkötetes emlékiratának első kötete, amely többek között a máramarosszigeti gettóbeli, valamint auschwitzi és buchenwaidi viszonyait mutatja be.
- 2389.** Wiesel, Elie: Et la mer n'est pas remplie. Mémoires. Párizs, Editions du Seuil, 1996, 542 o., illusztr.
[És a tenger sosem telik meg. Emlékirat.]
Angol változat: And the Sea Is Never Full Memoirs. New York, Knopf, 1999, 429 o., illusztr.
A neves író emlékiratának második kötete.
- 2390.** Wiseman, Eva: Kanada. Toronto, Ont., Tundra Books, 2006, 264 o.
Ifjúsági fikció egy magyar zsidó lányról, aki az auschwitzi Kanada-kommandó tagja volt.
- 2391.** Wiseman, Eva: My Canary Yellow Star. Toronto, Ont., Tundra Books, 2001, 232 o.
[Kanárisárga csillagom.]
Ifjúsági irodalom egy zsidó család Raoul Wallenberg segítségével történő budapesti meneküléséről.
- 2392.** Wohl, Tibor: Arbeit macht tot: eine Jugend in Auschwitz. Frankfurt am Main, Fischer Taschenbuch, 1990, 190 o., illusztr.
[A munka halottá tesz: fiatalság Auschwitzban.]
Részletes beszámoló az auschwitz-birkenai életéről, valamint az I. G. Farben-beli és a buna-werkei munkaviszonyokról.
- 2393.** Zádor Margit: Emlékfoszlányok. Pozsony, Kalligram, 2003, 117 o.
Munkácsról deportált túlélő bizonyos fokig fikciós beszámolója több koncentrációs táborban átélt szenvedéseiről.
- 2394.** Zimán Mária: Betűsírkö Évának. Ra'anana, Izrael, magánkiadás, 1989, 70 + 44 o., illusztr.
Héber címe: Matseva meotiot udmaot. Szatmárnémetiből származó holokauszt-túlélő beszámolója keresztény iratokkal történő budapesti bujkálásáról, valamint 19 éves korában elhunyt húga megpróbáltatásairól. Héber és magyar nyelven.
- 2395.** Zimmermann, Henryk Zvi: Przeżyłem, pamiętam, świadczę. Krakkó, Wyd. Baran I Suszczyński, 1997, 364 o.
[Túléltem, emlékszem, tanúskodom.]
Krakkói zsidó menekült memoárja, amely magyarországi menekülésére összpontosít.

2396. Zimrani, Zeev: Netiv háhevel vehájiszurim vehápedut. Tel-Aviv, magánkiadás, 1987, 113 o.

[A fájdalom, a kegyetlenség és a megváltás útja.]

Kolozsvári házaspár története. A férj 1942-től kezdve a 108/56. munkaszolgálatos század tagja, aki a végén Mauthausenbe és Günskirchenbe kerül, miközben a felesége a Kasztner-csoport tagjaként megmenekül.

2397. Zion, Abraham: Leh lehá. Korotáj bitekufát milhemet háolám hásenijá. Izrael, magánkiadás, 1998, 34 o.

[Menj az utadon. Történetem a második világháború alatt.]

Munkácsi túlélő visszaemlékezése, akit 16 évesen deportáltak Auschwitzba.

2398. Ziv (Zisman), Yosef: Káftorim bemarák. Szipuro sel nicol miBuchenwald. Tel-Aviv, Milo, 1992, 168 o.

[A gombleves. Egy buchenwaldi túlélő története.]

Miskolci túlélő visszaemlékezése, akit Sárovról deportáltak Auschwitzba, majd onnan tovább, Buchenwaldba.

2399. Zohar (Fényes), Asher: Öt generáció. Beer-Sheva, magánkiadás, 1997, 246 o., illusztr. Sárospataki túlélő személyes beszámolója, kiegészítve a hódmezővásárhelyi munkaszolgálat során és Mauthausenben szerzett tapasztalataival. Magában foglal egy beszámolót családjának szenvedéséről is. Eredetileg héberül jelent meg, Hamisha dorot cím alatt.

2400. Zsolt, Béla: Nine Suitcases. London, Jonathan Cape, 2004, 324 o.

A Kilenc koffer (Budapest, Magvető, 1980, 404 o.) című, bizonyos fokig regényesített beszámoló fordítása, amelyben a szerző munkaszolgálatos tapasztalatairól és a nagyvárosi gettóban átéltekről számol be.

2401. Zywulska, Krystyna: I Came Back. New York, Roy Publishers, 1951, 246 o.

[Visszajöttem.]

Lengyel szerző könyve a magyar zsidók szenvedéséről és megsemmisítéséről.

* * *

2402. Abraham, Gabriela: Am fost Häftlingul 61779, Revista Cultului Mozaic, Bukarest, (1984. június 15.)/555, 4- o.

[A 61779. számú fogoly voltam.]

Kolozsvári túlélő visszaemlékezése.

2403. Antal Gábor: Gyilkosok közt védtelen. Tükör; Budapest, (1970. január: 20.)/3, 10. o

A zsidók élete a budapesti gettóban az ostrom idején.

2404. Az auschwitz haláltábor. Népszava, Budapest, 1945. március 11. Külön kiemeli Mengele tevékenységét.

2405. Balázs Sándor: Beszélgetés Korbácsos Ilonkával. Haladás, Budapest, 1948. május 17.

Azt állítja, hogy Klein Miklósné Kohn Ilonka, a koncentrációs tábor egyik blokkparancsnokának helyetteseként szolgálva, rosszul bánt a zsidó nőekkel a táborban.

- 2406.** Bárdos Tamás: Kommentár nélkül. Liget, Budapest, 6(1993. nyár)/2, 77-83. o.
A szerző személyes beszámolója a wüstegiersdorfi koncentrációs táborbeli tapasztalatairól.
- 2407.** Benoschofsky Ilona: Személyi kartonok Auschwitzból. Új Élet, Budapest, 1972. június 1.
Az auschwitzi bürokratikus eljárások.
- 2408.** Beszélgetés dr. Mengele első asszisztensével a fajkutató boncolásokról. Demokrácia, Budapest, 1946. november 3.
- 2409.** Chapman, Dick: Teenager Escaped Auschwitz to Warn the World. He Can Never Forgive. The Sunday Sun, Toronto, 1983. április 3.
[Tinédzser szökött Auschwitzból, hogy figyelmeztesse a világot. Soha nem tudja megbocsátani.]
Rudolf Vrba története.
- 2410.** Csapody Tamás: Morvay István holokauszt-túlélő visszaemlékezése Hódmezővásárhelytől Boron át Nordhausenig. Múlt és Jövő, Budapest, 18 (2009)/1, 65-83. o., illusztr.
- 2411.** Dr. Perl Gizella orvosnő levele. Haladás, Budapest, 1945. december 22.
Annak leírása, hogyan ölték meg az újszülött gyerekeket Auschwitzban azért, hogy anyjukat megmentse.
- 2412.** Előkerültek Buchenwald titkos aktái. Új Élet, Budapest, 1951. augusztus 2.
A tábor bemutató írás, amely a tábor magyar zsidó mártírjainak listáját is tartalmazza.
- 2413.** Erdélyi Lajos: Ikertalálkozó, negyven év után. Új Élet, Marosvásárhely, (1985)/1, 17. o.
A Kolozsvárról deportált Bergfeld Lili visszaemlékezése Mengele doktorról és auschwitzi tapasztalatairól.
- 2414.** Erdélyi Lajos: Magyar zsidók Romániában, Erdélyben. Múlt és Jövő, Budapest, (2000)/1, 25-46. o.
Marosvásárhelyi túlélő beszámolója családjá sorsáról és saját szenvedéseiről Auschwitzban és Dörinhauban, érintve az erdélyi zsidóság történetét is. Az írást Gáli Ernővel, Zauber Bernáttal és Spielmann Mihállyal készített interjúk egészítik ki.
- 2415.** Földes Éva: Véres tavaszi emlék. Képes Figyelő, Budapest, 1946. május 25.
Hatszáz nő halála Mauthausenben 1945. április elején.
- 2416.** Friedman, Benedikt: „Iwan, hau die Juden.” Die Todesmärsche ungarischer Juden durch Österreich nach Mauthausen im April 1945. Augenzeugen Berichte St. Pölten, 1(1989. május), 66 o.
[„Iván, verd a zsidókat.” A magyar zsidók halálmenete Ausztrián keresztül Mauthausenbe 1945 áprilisában.]

- 2417.** Friedrich, Otto: The Kingdom of Auschwitz. The Atlantic Monthly, Boston, 248(1981. szeptember)/3, 30-60. o.
[Az auschwitz királyság.]
A magyar zsidókra vonatkozó részt lásd főleg: 48-55. o. Ez az igen tanulságos cikk a szerző következő művében is olvasható: The End of World: A History (A világvége: egy történet). New York, Coward, McCann & Geoghegan, 1982, 279-334. o.
- 2418.** G. M.: Karácsonyest a flossenburgi haláltáborban. Világ, Budapest, 1945. június 17.
- 2419.** Galili Ervin: Mengele kórházában. Új Kelet, Tel-Aviv, 1980. szeptember
Fiatal magyar zsidó lányikerpár történetét bemutató írás, akik Mengele kísérletezéseinek alanyai voltak.
- 2420.** Gelléri András: Május 4-én történt. Haladás, Budapest, 1946. május 9.
A günskircheni tábor felszabadítása 1945-ben.
- 2421.** Gelléri Miklós: Internált voltam a Dohány utcai templomban. Új Élet, Budapest, 1949. szeptember 1.
- 2422.** Gluck, Gemma LaGuardia: LaGuardia's Sister – Eichmann's Hostage. Midstream, New York, (1961. tél), 3-19. o.
[LaGuardia testvére – Eichmann túsza.]
Áttekintés Fiorelo LaGuardia, New York volt polgármestere testvérének magyarországi szenvedéseiről a náci korszak alatt.
- 2423.** A Göstling Ybbs-i tábor magyar zsidó áldozatai. Holocaust Füzetek, Budapest, (1997)/8, 107-109. o.
A deportáltak személyes adatainak listájával.
- 2424.** György Endre: „Ein Buchenwalder.” Új Élet, Budapest, 1975. április 15.
[Egy buchenwaldi.]
Visszaemlékezések a buchenwaldi tábor életére 30 év múltán.
- 2425.** György Endre: Ima a szabad ég alatt. Új Élet, Budapest, 1947. december 18.
Ez az első darabja egy cikksorozatnak, amely 1948. február 22-én fejeződött be. Foglalkozik az üldözöttek életével Kőrösmezőn, Csepelen, a Horthy-ligetben és a Röck Szilárd utcai internálótáborban.
- 2426.** György Endre: A nagy kaland. Új Élet, Budapest, 1946. május 2.
Egy deportált beszámolója sorozatban.
- 2427.** György Endre: Peszách a lágerben. Új Élet, Budapest, 1946. április
A colditzi táborban.
- 2428.** H. Elek Mária: Lager Felixdorf, az „Ördögmalom”. Soproni Szemle, Sopron, (1991)/1, 54-61. o.

- 2429.** Hajdú Endre: Egy ügyvéd elmondja, hogyan végeztek rajta a németek viviszekciós műtétet. Képes Figyelő, Budapest, 1945. szeptember 8.
A Nagyváradról Auschwitzba deportált Fehér Endre beszámolója.
- 2430.** Halász Jenő: Budapest – Mauthausen – New York. Igazság, Budapest, 1946. május 1.
Herman Glücknek, Fiorelo LaGuardia korábbi New York-i polgármester sógorának életével foglalkozó írás. Glücköt Budapestről Mauthausenbe hurcolták, ahol éhen halt.
- 2431.** Hatvany Lajos: Irén húgom. Haladás, Budapest, 1948. június 26.
Az Auschwitzban meghalt Hatvany Irén története. A szerző közismert magyar zsidó irodalomkritikus, újságíró.
- 2432.** Hecskó Gyuláné: A pokol tornácai (egy deportált makói zsidó kálváriája). Csongrád Megyei Honismereti Híradó, 1984, 65-71. o.
- 2433.** Hirsch Gábor: A Göbbels-naptár. (Visszapillantás az 1944. évi őszi ünnepekre.) Holocaust Füzetek, Budapest, (1999)/11, 108-112. o.
Személyes beszámoló, amely egyebek mellett azt bizonyítja, hogy a nácik a zsidó ünnepek alatt is végezték a szelekciókat.
- 2434.** Hoerder, Dirk: Lilly Kertész: Von den Flammen verzehrt; Erinnerungen einer ungarischen Jüdin. International Migration Review, New York, 34(2000)/4, 1318-1321. o.
[Kertész Lilly: A lángok által megsemmisítve; magyar zsidó asszony emlékei.]
Egri származású túlélő beszámolója brémai szenvedéseire, bergen-belseni kényszermunkás életére, visszatérésére Egerbe és Izraelbe történő kivándorlására.
- 2435.** Ják Sándor: Karácsony a lágerben. Képes Figyelő, Budapest, 1945. december 22.
Emlékezés Nordhausenre.
- 2436.** Ják Sándor: Nem felejthetjük el. Képes Figyelő, Budapest, 1947. július 5.
Állítja, hogy a Mauthausenben meggyilkoltak közül 12 900 magyar zsidó volt.
- 2437.** K. r.: Garderlien. Képes Figyelő, Budapest, 1946. július 14
A tábor, ahol a beszámolók szerint számos magyar zsidót megöltek.
- 2438.** Karády Viktor: Fejtő Ferenc (1909-2008) emlékére. Szocioanalitikus vázlat egy zsidó-keresztény magyar-európai indulásáról. Holmi, Budapest, XX(2008. július)/7, 944-950. o.
Francia változat: In memoriam François Fejtő. La formation en Hongrie d'un Européen judéo-chrétien. Cahiers du Judaïsme, Párizs, 2008, 102-123. o. Mindkét tanulmány Fejtő magyarországi pályafutására, 1938-as franciaországi kivándorlására, továbbá a soá idején családjának tragikus sorsára összpontosít.
- 2439.** Karsai László: Kislány rövid copfokkal és aranyszínű mackóval. Kerényi Grácia Auschwitzban. Kritika, Budapest, (1990)/9, 26-30. o.
- 2440.** Karsai László: Táborok, haláltáborok. Beszélő, Budapest, (1994. december), 94-104. o.
A náci érában működő táborok típusai, az áldozatok számának becslése alapján.
- 2441.** Katz Renée: Budapest, 1944. Mozgó Világ, Budapest, (1998)/3, 13-36. o.
Személyes beszámoló Karsai László bevezetőjével.

- 2442.** Keller Ferencné: Ápolónő voltam Mengelénél Auschwitzban. Remény, Tel-Aviv, (1987. július 15.)/1, 6-12. o.
- 2443.** Kende Éva: Az én 1944/45-ös krónikám. Mozgó Világ, Budapest, 12(2003)/29, 59-73.o.
Személyes visszaemlékezés a zsidók budapesti üldözésére és a gettóbeli nehéz életre.
- 2444.** Kolb, Eugen (Jenő): Yoman Bergen-Belsen. Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, (1994), 119-140. o.
[Bergen-belseni napló.]
Az ún. Kasztner-csoport egyik soproni születésű tagjának beszámolója.
- 2445.** Kotányi Nelli: Mauthausen 1944 karácsonyán. Képes Figyelő, Budapest, 1949. december 24.
A cikk állítja, hogy legalább háromszor annyian haltak meg Mauthausenben, mint ahány embernek – szám szerint 12 903-nak – a neve a tábor márványfalán szerepel.
- 2446.** Kőműves Imre: Túl e sorompón. Emlékezés a bergen-belseni magyar ellenállási szervezetre. Új Élet, Budapest, 1962. április 15.
- 2447.** Krisztus Mauthausenben. Új Ember, Budapest, 1945. augusztus 9.
Ismeretlen esztergomi rabbit bemutató írás, aki a táborban elpusztult valamennyi áldozatért imádkozott Mauthausenben.
- 2448.** Lahav Jehuda: Felszabadulás Budapesten – történelem, életrajz. Remény, Budapest, 6(2003)/2, 83-88. o.
A budapesti zsidók üldözésének és menekülésének áttekintése.
- 2449.** Láng Judit: Negyvennégy. Történelmi Szemle, Budapest, 25(1982)/2, 276-319. o.
Láng Lajos volt felsőházi tag lányának visszaemlékezései 1944-es budapesti életére.
- 2450.** Lengyel Géza: Váci séta. Haladás, Budapest, 1946. szeptember 26.
Állítja, hogy a deportált 2000 zsidó közül csak 200 került vissza Vácra.
- 2451.** Lengyel István: Ezer halott a Nádor utcában. Képes Figyelő, Budapest, 1947. február 8.
Azt állítja, hogy a Lipótvárosi Casino 1125 tagja vált a holokauszt áldozatává.
- 2452.** Lévai Jenő: Magyarországról deportált asszonyezrek ravensbrücki tragédiája. Képes Figyelő, Budapest, 1947. április 26.
A Nemzetközi Vöröskereszt jelentései alapján.
- 2453.** Lévai Jenő: Tízezrek halálmarsa Oranienburg és Wittstock között. Titkos vöröskeresztes dokumentumok a magyarországi deportáltak tömeges kivégzéséről. Képes Figyelő, Budapest, 1947. április 19.
- 2454.** Lord Rothschild beszéde az angol Lordok házában. Haladás, Budapest, 1946. augusztus 29.
Azt állítja, hogy Lord Rothschild nagynénjét, Wertheimstein Arankát Nagyváradról deportálták, és hogy a nácik lelőtték az auschwitzi vasútállomáson.

2455. Lorrin, Berth (Szinberger Sándor): Az ismeretlen úti cél. Új Kelet, Tel-Aviv, 1979. június 11.

Az első egy 54 cikkből álló beszámolósorozatból, Kolozsvárról deportált túlélő tollából.

2456. Magyar mártírok tömegsírját találták meg Burgenlandban. Új Élet, Budapest, 1974. augusztus 1.

Tartalmazza a 284 zsidó névsorát, akiket egy tömegsírban találtak meg Zelemben.

2457. Magyar tanúk vallomása alapján 7 halálos ítéletet hoztak az engeraui deportálttábor hóhérainak bűnügyében. Népbíróági Közlöny, Budapest, 1948. március 11.

Az Engerauba deportált magyarok tapasztalatai.

2458. Markovits Magda: Magyar asszonyok náci máglyán. Világ, Budapest, 1948. augusztus 24.

A periodikában megjelenő, 1948. október 22-én befejeződött sorozat első része, amely az Auschwitzba deportált magyar nők szenvedését mutatja be.

2459. Nagy Dezső – Tóth Géza: A dachau magyar hadifoglyok lapjáról (1945-1946). Magyar Könyvszemle, Budapest, (1970)/1-2, 92-99. o.

2460. Némethi Gábor: A Hatvany család a vészkorszakban. Holocaust Füzetek, Budapest, (2000)/14, 154-163. o.

Az egyik leggazdagabb magyarországi asszimilált zsidó család sorsa, amelynek sok tagja áttért a kereszténységre.

2461. A neunkircheni láger magyar zsidó deportáltjai. Holocaust Füzetek, Budapest, (1997)/8, 99-103. o.

2462. Peyer Károly nyilatkozata a Gestapo által Mauthausenbe elhurcolt zsidó közéleti férfiak sorsáról. Demokrácia, Budapest, 1945. június 11.

2463. „R. Vozáry Aladár: nyilas vagyok.” Szabad Nép, Budapest, 1945. július 13.

Összehasonlítja Vozáry háború utáni könyvét (Így történt!) állítólagos pronyilas álláspontjával a háború alatt.

2464. Rayman, Katalin: Circles of Hell: A Memoir. Hungarian Quarterly, Budapest, 40(1999. tavasz)/1, 53-63. o.

[A pokol körei: visszaemlékezés.]

Budapesti túlélő személyes visszaemlékezése.

2465. Reuveni, Sari: Ohluszija ezrahit veaszirim: Hámikre sel ovdéj kfija jehudim méHungárja bemáhanot beOsztrija. Bisevil Házikáron, Jeruzsálem, (2000. április-május)/37, 24-28. o.

[Civil lakosság és foglyok. Magyar-zsidó kényszermunkások esete az ausztriai táborokban.]

Magyar-zsidó deportáltak az ausztriai Strasshofban és környékén.

2466. Romay, Andrew: A mi temetésünk is volt. Múlt és Jövő, Budapest, (1995)/4, 88-92. o.
Személyes beszámoló a halálmenetről és az életről Mauthausenben.

- 2467.** Romay, Andrew: De profundis: Memoir of an Inmate at Mauthausen Concentration Camp, March-May 1945. Austrian History Yearbook, Minneapolis, 27(1996), 303-311. o.
- 2468.** Rostás Andor: Az auschwitzi pokol. Világ, Budapest, 1947. április 13.
A periodikában megjelent, 1947. május 10-én befejezett sorozat első része.
- 2469.** Az SS kultúra akadémiaja: A haláltábor. Dolgozók Világlapja, Budapest, 1945. augusztus 18,
Auschwitzba és Buchenwaldba deportáltak visszaemlékezései.
- 2470.** Strasshof átmenő deportációs tábor magyar-zsidó halottai. Holocaust Füzetek, Budapest, (1997)/7, 117-119. o.
Személyes adatokat, a halál dátumát is tartalmazó írás.
- 2471.** Strassl, Harald – Vosko, Wolfgang: Der Arbeitseinsatz und die Lager entlang der Grenze im Bezirk Oberwart (Burgenland). Holocaust Füzetek, Budapest, (2000)/14, 62-80. o.
[Az oberwarti terület határán fekvő láger és a különleges munkásosztag.]
- 2472.** Surján Miklós: Bibliával a gettóba. Egy elfelejtett pécsi tanárnő, Lénárt Franciska élete. Budapest, Múlt és Jövő, (2000)/3-4, 73-90. o.
Életrajzi beszámoló, amely a pécsi zsidó közösség tragikus sorsával is foglalkozik.
- 2473.** Szekeres József: Az 1944/45. évi magyarországi deportálások ismeretlen fejezete. A bréma-oberheidei koncentrációs táborba deportált 800 magyar zsidó nő eddig ismeretlen története. Új Élet, Budapest, 1983. október 15.
- 2474.** Szilágyi N. Miklós: Budapest, 1944. Múlt és Jövő, Budapest, (1994)/2, 45-49. o.
Visszaemlékezés a gettóban, 1944-45-ben eltöltött gyermekkorra.
- 2475.** Szita Szabolcs: A sárvári internálótábor 1944. évi történetéhez. Vasi Szemle, (1989)/4, 563-569. o.
- 2476.** Szita Szabolcs: Ebensee. Magyar deportáltak Mauthausen altáborában. Századok, Budapest, 134(2000)/3, 681-700. o.
Foglalkozik a náci angolfont-hamisítási akciójával, amelyet 1945 elején telepítettek át a sachsenhauseni koncentrációs táborból.
- 2477.** Szita Szabolcs: Magyar deportáltak a mauthauseni lágerrendszer főtáborában, 1944. április vége-október. Holocaust Füzetek, Budapest, (1998)/9, 23-63. o.
- 2478.** Szita Szabolcs: Magyar deportáltak Ebensee-ben 1944-1945-ben. Holocaust Füzetek, Budapest, (1999)/12, 11-31. o.
- 2479.** Szita Szabolcs: Magyar deportáltak Gusenban és Günskirchenben. Holocaust Füzetek, Budapest, (1999)/13, 7-34. o.
Dokumentumbeszámoló.
- 2480.** Szita Szabolcs: Zsidó munkatáborok Győr-Moson-Pozsony és Sopron vármegye határterületei erődítésén, 1944-1945, Arrabona, Győr, (1991)/26-30, 173-187 o.

- 2481.** Szita Szabolcs: Das Arbeitslager von Engerau, 1944-1945. Unsere Heimat, Bécs, 64(1993)/3, 173-181. o.
[Az engeraui munkatábor, 1944-1945.]
Lásd még a szerző „Az engeraui holocaust” című cikkét, Győr, Workshop, (1988)/ 3, 64-70.
- 2482.** Szita Szabolcs: A mauthauseni deportáltak küzdelme a hazatérésért 1945-ben. Remény, Budapest, 3(2000)/2, 31-46. o.
- 2483.** Szita Szabolcs: A mauthauseni koncentrációs táborrendszer altáborai. Hirtenberg, Hirtenbrühl, Lenzing, Linz, Melk. Holocaust Füzetek, Budapest, (2000)/2, 34-61. o.
- 2484.** Szita Szabolcs: Adatok a magyar mauthauseni tábor életéhez (1944. október–1945. május). Holocaust Füzetek, Budapest, (1999)/11, 5-60. o.
Dokumentumbeszámoló.
- 2485.** Szita Szabolcs: Deportálás Bécsbe és Oberlansendorfba 1944-ben. Valóság, Budapest, 41(1998. április)/4, 95-102 o.
- 2486.** Szita Szabolcs: Mauthausen. A koncentrációs tábor utótörténete 1945-2000 között. Remény, Budapest, 3(2000)/4, 33-46. o.
- 2487.** Szita Szabolcs: Bornemissza Félix visszaemlékezése mauthauseni fogságára. Remény, Budapest, 3 (2000)/3, 52-60. o.
- 2488.** Ungár Richárd: Énekvizsga: 1944. október 15-én déli 13 órakor. Remény; Budapest, 6(2003)/4, 69-72. o.
A zsidók nehéz helyzete Magyarország háborúból való kiugrási kísérlete és az azt követő nyilas hatalomátvétel idején.
- 2489.** V. P.: A haláltábor zenekara. Haladás, Budapest, 1945. október 13.
A mauthauseni tábor fogolyzenekara.
- 2490.** Várkonyi Titusz: Harmincezer deportált élete és halála a mauthauseni pokolban. Magyar Nemzet, Budapest, 1945. május 24.
- 2491.** Verő Árpád: Levelek a pokolból. Magyarország, Budapest, 7(1970. március 8.)/10, 10. o.
Az auschwitzi ellenállásról és magyar résztvevők, többek között Bethlen Oszkár és Haász Árpád tevékenységéről.
- 2492.** W. Kaufmann Irén: Élményem a gettóból. Új Élet, Budapest, 1947. január 22.
Tartalmaz beszámolókat Benedek László, Brüll Dániel, Kálmán Ödön és Róna Zoltán rendőrtiszt háború alatti tevékenységéről. Az utóbbi állítólag 800 zsidót mentett át az óbudai téglagyárból a budapesti gettóba.
- 2493.** Zsoldos Andor: Betty néni tíz gyereke. Haladás, Budapest, 1948. november 25.
Állítja, hogy a szigetszentmiklósi Löwy család 49 tagja halt meg a holokauszta idején.

NAPLÓK ÉS TANÚVALLOMÁSOK

2494. Abadi, Aharon Ervin: Etmol. Jomán 1939-1950. Tel-Aviv, Ketávim, 1953, 68 o., illusztr.

[Tegnap történt. Napló, 1939-1950.]

A művész-szerző rajzaival illusztrált napló.

2495. Balázs Edit – Katona Attila (szerk.): ..Baljós a menny felettem... vallomások a szombathelyi zsidóságról és a soáról. Szombathely, Berzsényi Dániel Főiskola Történelem Tanszéke és a Magyar–Izraeli Baráti Társaság, 2007, 287 o.

2496. Barkai-Rappaport, Rivkah: Szörnyű évek. Napló. A fájdalomban született megváltás. Tel-Aviv, Breuer Line Ltd., 1989, 106 o., illusztr.

Héber változat: Sánim noráot. Jomán. Tel-Aviv, Teraklin, 1986, 62 o., illusztr. A holokausztot Budapesten túlélő asszony naplója.

2497. Brinkmann-Frisch, Fritz (szerk.): Das Geheimnis der Versöhnung heisst Erinnerung. Stadtallendorf, Magistrat der Stadt Stadtallendorf, 1990, 47 o., illusztr.

[A megbékülés titkát emlékezésnek hívják.]

Túlélők beszámolóit tartalmazza, benne magyar nőket, akik újra találkoztak a korábbi tábor területén.

2498. Bronstain-Harman, Havah: Áhár háráás: teurim veédujot mipi nicolój hásoá. Jeruzsálem, magánkiadás, 1990, 190 o., illusztr.

[A gáztett után: holokauszt-túlélők visszaemlékezései.]

Magyar ortodox túlélők visszaemlékezései mellett kronológiát is tartalmaz a történelmi eseményekről, valamint a túlélők által megjárt táborok listáját.

2499. Cosman, Ioana: Memoria fricii și a suferinței în lagăr. Mărturiile ale supraviețuitorilor Shoahului, in Anuarul de Istorie orală X. Trecutul aprop(r)iat și istoria orailă. Kolozsvár, Presa Universitar Clujeană, 2008, 83-95. o.

[A félelem és a lágerbeli szenvedés emléke. A soá túlélőinek visszaemlékezései.]

A tanulmány a félelem árnyalatait elemzi a vészkorszak Észak-Erdélyből elhurcolt túlélőinek visszaemlékezéseiben. A két világháború között kettős kisebbségbe került erdélyi zsidóság előbb a román fasiszta mozgalmakkal szembesült, majd 1940 őszén, Észak-Erdély Magyarországhoz csatolása után, a magyarországi zsidótörvények hatálya alá került.

2500. Davis, Moshe – Hovav, Meir (szerk.): Édáj Hájim. Kitéj édut sel nicolój hásoá bemesek Nir Gálim. Álon Sevut, Mesek Nir Gálim, 1990, 128 o., illusztr.

[Az élők tanúskodnak. Nir Galimban és környékén élő holokauszt- túlélők vallomásai.]

Angol változat: The Living Testify: For Beit HaEdut-Testimony House for the Zionist Heritage and Remembrance of the Shoah at Nir Galim. Jeruzsálem, Gefen Publishing House, 1994, 120 o.

Izraelben élő holokauszt-túlélők vallomásai, köztük néhány Magyarországról származóktól.

- 2501.** Del Calzo, Nick: *The Triumphant Spirit. Portraits & Stories of Holocaust Survivors. Their Messages of Hope & Compassion.* Denver, CO, Triumphant Spirit Publishers, 1997, 172 o., illusztr.
[A diadalmas lélek. Holokauszt-túlélők portréi és története. Az ők reménnyel és szánsalommal telt üzenetei.]
Magában foglalja kilenc magyarországi túlélő vallomását.
- 2502.** Ecséri Lilla: *Napló, 1944. Egy tizenhat éves kislány naplójának eredeti szövege.* Budapest, T-Twins, 1995, 82 o.
Középpontjában a magyarországi holokauszt-túlélők tapasztalatai.
- 2503.** Fehér Lili: *Nem ér a nevem... Egy szökött zsidó naplója.* Budapest, magánkiadás, 1945, 31 o.
A közismert színésznő visszaemlékezései Budapesten történő bujkálásáról.
- 2504.** Gadish, Lea (szerk.): *Átá hánhél levánéjhá.* Izrael, Parod kibuc, 1993, 336 o.
[Add át az örökséged gyermekeidnek.]
A Parod kibuc tagjainak vallomása a holokausztról. Kiemelten foglalkozik a haluc ellenállással.
- 2505.** Gilbert, Martin: *The Boys: The Untold Story of 732 Young Concentration Camp Survivors.* New York, Henry Holt and Co., 1997, 511 o.
[A fiúk: koncentrációs tábor túlélő 732 fiatal eddig el nem mondott története.]
Tartalmazza 16 magyar kamasz személyes beszámolóját.
- 2506.** Greene, Joshua – Kumar, Shiva (szerk.): *Witness: Voices from the Holocaust.* New York, Free Press, 2000, 270 o.
[Szemtanú: hangok a holokausztból.]
Tanúvallomások a Yale Egyetem Fortunoff Video Archive-ból, benne számos magyar túlélővel. Videó- és könyvváltozatban,
- 2507.** Handler, Andrew – Susan Meschel (szerk.): *Young People Speak. Surviving the Holocaust in Hungary.* New York, Franklin Watts, 1993, 160 o., illusztr.
[Fiatal emberek beszélnek. Túlélni a holokausztot Magyarországon.]
Tartalmazza tizenegy túlélő vallomását.
- 2508.** Haran, Arie (szerk.): *Áser záhárnu leszáper.* Izrael, Moreshet-Szifriját Poálim, 1988, 326 o.
[Elmondtuk, amire emlékszünk.]
A Meggido kibuc 24 tagjának vallomása. Kiemelten foglalkozik a haluc ellenállással.
- 2509.** Harfenes, Yechezkel: *Beháf hákelá.* Tel-Aviv, Misrad Habitachon, 1993, 333 o.
[A háborgó lélek.]
Magyar holokauszt-túlélők tanúvallomásai különböző koncentrációs táborokból.

- 2510.** Heyman, Éva: I Want To Live! in We Are Witnesses: Five Diaries of Teenagers Who Died in the Holocaust. Jacob Boas (szerk.), New York, Henry Holt and Company, 1995, 115-154. o.
[Élni akarok!]
Nagyvárad tinédzser naplója, akit Auschwitzba deportáltak.
- 2511.** [Heyman, Éva:] The Diary of Éva Heyman. Jeruzsálem, Yad Vashem, 1964, 100 o.
[Heyman Éva naplója.]
- 2512.** Hoffmann János: Kőkarpit. Egy zsidó polgár feljegyzései 1940-1944. Szombathely, Szombathelyi Megyei Jogú Város, 2001, 140 o., illusztr.
A nagykanizsai gettóból családjával együtt Auschwitz-Birkenaubába deportált zsidó kereskedő naplója.
- 2513.** Holczler, Moshe: Late Reflections: An Anthology of Holocaust Stories. New York, CIS Publishers, [1993,] 188 o.
[Késői reflexiók: holokauszt-történetek antológiája.]
Csodálatos vallomások gyűjteménye a túlélésről, köztük magyar esetek.
- 2514.** Holczler, Moshe: Late Shadows. New York, CIS Publishers, 1989, 461 o.
[Késői árnyak.]
Túlélők beszámolóinak gyűjteménye, köztük néhány Nagyváradról Auschwitzba deportálté. Tartalmaz még beszámolókat a munkaszolgálatosokról és arról, hogy kik éltek túl Budapest ostromát. Ezek közül néhányat a szerző a Late Memories (New York, CIS, 1991, 189 o.) című könyvében közölt.
- 2515.** Holliday, Laurel (összeáll.): Children in the Holocaust and World War II: Their Secret Diaries. New York, Pocket Books, 1995, 409 o.
[Gyerekek a holokausztban és a második világháborúban: titkos naplóik.]
Tartalmazza Heyman Éva (99-125. o.) és Szenes Hanna (311-313. o.) naplóját.
- 2516.** Horsait (Grunwald), Sarah: Háteomim. Tel-Aviv, Massada, 1948, 298 o.
[Az ikrek.]
Vallomások holokauszt-túlélők illegális bevándorlásáról Palesztinába, illetve Izraelbe.
- 2517.** Hovav, Meir (szerk.): Édáj Hájim. Kitéj édut sel nicolój hásóá bemesek Nir Gálim. Álon Sevut, Mesek Nir Gálim, 1990, 128 o., illusztr.
Angol változat: Davis, Moshe – Hovav, Meir – Kohn, Moshe (szerk.): The Living Testify: For Beit HaEdut – Testimony House for the Zionist Heritage and Remembrance of the Shoah [at Nir Galim]. Jeruzsálem, Gefen, 1994, 120 o., illusztr.
[Az élők tanúskodnak a Nir Galim-i Cionista Örökség és a Soára való Emlékezés Tanúskodási Háza részére.]
Negyvenhat magyar zsidó közösség túlélőinek vallomása.
- 2518.** Kaposvári Gyula: Nehéz napok. Részletek egy 15 éves fiú 1944-es szolnoki naplójából, in Varia Museologica. Szabó László és mások (szerk.), Szolnok, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Múzeumok Igazgatósága, 1996, 366-373. o.

- 2519.** Kardos Klára: Auschwitzi napló. Budapest, Szent Gellért Kiadó és Nyomda, 2001, 105 o.
Szegedről Auschwitzba deportált nő naplója.
- 2520.** Kaszas, Susan: From Love to Triumph. Waldwick, NJ, All New Media Publishing, 2002, 35 o.
[A szerelemtől a győzelemig.]
Győri túlélő naplója, benne auschwitz, birkenau és allendorfi szenvedései, továbbá Dillichbe történő menetelése, ahol felszabadították. A naplót a szerző halála után találta meg a lánya, aki lefordította.
- 2521.** Kemény Simon: Napló, 1942-1944. Budapest, Magvető, 1987, 555 o.
Mártír író naplója.
- 2522.** Lifhéj bo hásihehá. 40 sáná litevuszát hánácim beÉrópé. Édujot, kitéj jománim meuhárim, resziszéj zihronot sel hávréj Kibbuc Gááton. Yosef Ben-Porath (szerk.), Kibbuc Gááton, Archivum, 1985, 125 o.
[Mielőtt a feledés fátyla borítaná be. 40 évvel a nácik veresége után Európában. A Gááton Kibbuc tagjainak utó-naplóbejegyzései és visszaemlékezés-töredékei.]
A holokauszt alatti haluc ellenállással is foglalkozik.
- 2523.** Majsai Tamás – Schmidt Mária (szerk.): Komoly Ottó naplója, in A Ráday Gyűjtemény évkönyve, III., 1983. Budapest, 1984, 238-305. o.
Újraközlés: Remény; Tel-Aviv, (1987)/2, 52-113. o. A szerkesztők jegyzeteivel és bevezetőjével.
- 2524.** Menahem, Shimon (szerk.): Lizkor vedávár lo liskoáh, 40 sáná lekibus Hungárjá ál jedéj hágermánim. Kibbuc Dalia, 1984, 220 o.
[Emlékezz, és soha ne felejts! Magyarország német megszállásának 40. évfordulója.]
A magyarországi haluc ellenállás Dalia kibucban élő egykori résztvevőinek visszaemlékezései.
- 2525.** Mezei, András: Testimony: Voices of the Holocaust. London, Alpha World Features, Budapest City Press, 1995, 57 o.
[Vallomás: a holokauszt hangjai.]
- 2526.** Molnár Judit: „Vajon megtelnek-e följegyzéseimmel e könyv lapjai?” Komoly Ottó naplója (1944), in KL-JM, 473-490. o.
- 2527.** Nassi, Zvi (szerk.): Háháglájá. Jeruzsálem, magánkiadás, 1995, 247 o.
[Száműzetés.]
Összeállítás Strasshofba deportált zsidók vallomásaiból, megcélozva Kasztner Rezső rehabilitálását.
- 2528.** Netzer, Eli: Gedolim migorálám. Kibbuc Dalia, Maarehet, 1995, 316 o.
[Sorsuk felett.]
A Hásómér Hácáir cionista aktivistáinak vallomásain és visszaemlékezésein alapuló beszámolók gyűjteménye a német megszállás alatti budapesti életéről.

- 2529.** Nisman, Hannah: Nesámá vezikáron. [Éjn Dór,] magánkiadás, 1995, 78 o.
[Lélek és visszaemlékezés.]
Nyíregyházi származású túlélő naplótöredéke, aki tagja volt a Hásomér Hácáir cionista szervezetnek, és túlélte Auschwitzot.
- 2530.** Pécsi Katalin (szerk.): Sós kávé. Elmeséletlen női történetek. Budapest, novella, 2007, 185 o.
Angol változat: Salty Coffee. Untold Stories of Jewish Women. Budapest, Novella, 2007, 176 o. Zsidó nők visszaemlékezései a holokauszt időszakából.
- 2531.** Porat, Eitan: Stimme der toten Kinder: Von den Karpaten durch Auschwitz, Nordhausen, und Bergen-Belsen nach Israel 1928-1996. Konstanz, Hartung-Gorre Verlag, 1966, 88. o.
[Halott gyerekek hangja. A Kárpátokból Auschwitzon, Nordhausenen és Bergen-Belsenen át Izraelbe, 1928-1996.]
Angol és héber változat: Voice of the Dead Children. From the Carpathian Mountains via Auschwitz and Bergen-Belsen to Israel, 1928-1996. Konstanz, Hartung-Gorre Verlag, 1997, 92 + 62 o. Huszti deportált személyes beszámolóiból összeállított kötet.
- 2532.** Rapaport, Martin: Budapest Diary, October 1942. Haifa, Gestelit, 1991, 36 + 36 o., illusztr.
[Budapesti napló, 1942. október.]
Héber címe: Jomán Budapest. A holokauszt idején végbement szerednai eseményekkel foglalkozik. Angol és héber nyelven.
- 2533.** Remember Us: A Collection of Memories from Hungarian Hidden Children of the Holocaust. Judy Abrams – Evi Blaikie (szerk.), Bloomington, IN, AuthorHouse, 2009, 285 o., illusztr.
[Emlékezz ránk: Memoárgyűjtemény a holokauszt elrejtett magyar gyermekeitől.]
- 2534.** Rosen, Ilana: Sister in Sorrow: Life Histories of Female Holocaust Survivors From Hungary. Detroit, Wayne State University Press, 2008, 280 o.
[Testvéri szomorúság. Magyarországi női holokauszt-túlélők élettörténetei.]
Héber változat: Áhot lecárá. Mászá el szipur hájéhen sel nicolot soá méHungárjá. Beér-Sevá, Hocáát hászefárim sel Universzitat Ben-Gurion báNegev, 2003, 274 o.
- 2535.** Rosen, Ilana: BeAuschwitz tákánu básófár: Jocéj Kárpáto-Rusz meszáprim ál hásoá. Jeruzsálem, Yad Vashem, 2004, 335 o.
[Auschwitzban megfújtuk a sófárt: Kárpátaljáról elszármazottak elbeszélései a holokausztról.]
- 2536.** Rothschild, Sylvia (szerk.): Voices From the Holocaust. New York, New American Library, 1981, 456 o.
[Hangok a holokausztból.]
Magyarországgal kapcsolatosan lásd Frank Abrams Marika, Bernard és Lidia Brown, Mermelstein Elizabeth, Spitz Robert, Steiner Vera és Weissbluth Eugene vallomásait.

- 2537.** Sárdi Mária: Kislány a pokolban. Budapest, Credit Könyvkiadó, 2006, 116 o.
Budapestről deportált szerző naplója, amelyben saját és családtagjainak szenvedését írja le különböző lágerekben, köztük Bergen-Belsenben és Theresienstadtban.
- 2538.** Suleiman, Susan Rubin: Budapest Diary. In Search of the Motherbook. Lincoln, University of Nebraska Press, 1997, 232 o.
[Budapesti napló. Kutatás az anyakönyvben.]
Magában foglalja a holokauszt időszakát.
- 2539.** Szabó Borbála: Budapesti napló (1944. november-1945. január). Budapest, Magvető, 1983, 215 o., illusztr.
- 2540.** Tarjan, Peter (szerk.): Children Who Survived the Final Solution. New York, iUniverse, 2004, 252 o.
[Gyermekek, akik túléltek a végső megoldást.]
26 személyes vallomásból álló gyűjtemény. Lásd különösen George Klein, Yosi Lazzar és Peter Tarjan vallomását.
- 2541.** Török Sándor: A szemtanú naplója. Budapest, Gergely, 1946.
Hangsúlyozza a nyilasok atrocitásait az ostrom idején.
- 2542.** Weinmann Éva naplója. 1941. október 10–1945. január 19. Budapest, Lauder Javne, 2004, 35 + 36 o.
Zsidó túlélő lány kétnyelvű naplója, amelyet budapesti üldöztetése során írt.
- 2543.** Yaari, Arie: Yalkut Moreshet, 50 sáná lesoát jáhádut Hungárjá. Tel-Aviv, Moreshet, 1994, 414 o.
[Yalkut Moreshet. A magyarországi zsidóság holokausztjának 50. évfordulója.]
Tanulmányok és visszaemlékezések gyűjteménye.
- 2544.** Zamir, Shlomo (szerk.): 40 sáná legérus jehudéj Hungárjá. Izrael, Shomrat kibuc, 1984, 200 o.
[A magyar zsidók deportálásának 40. évfordulója.]
A haluc ellenállásnak a Shomrat kibucban élő 32 egykori tagja visszaemlékezéseit tartalmazza.
- 2545.** Zsolt Ágnes: Éva lányom. Budapest, Új Idők Irodalmi Intézet, 1947, 83 o.
Zsolt Béla felesége, Ágnes 13 éves lányának naplója 1944 februárjától egészen május végén történt deportálásáig. Éva 1944. október 17-én halt meg Auschwitzban.

* * *

- 2546.** Erez, Zvi: Komoly Náthán Ottó: Jomán Budapest, 1944. Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, (1984)37, 77-110. o.
[Komoly Ottó (Náthán): Budapesti napló, 1944.]
Szemelvények Komoly Ottó naplójából, héber fordításban.

2547. Gergely Magdolna: Anka naplója: 1944. március 14-1945. március 5., Budapesti Negyed, Budapest, 10(2002)/3, 5-216. o.

Bodor Györgyné Gergely Magdolna naplója, amelyben a szerző a német megszállás és a nyilas éra alatti budapesti életet írja le.

2548. Horváth, Rita: Comparing Jewish Survivors' Testimonies Taken by the National Relief Committee for Deportees in Hungary and Other Large- Scale Historical-Memorial Projects of She'erit Hapletah in the Immediate Aftermath of the Holocaust (1945-1948). Institute News, Yad Vashem, Jeruzsálem, (2006. június)/8, 4-18. o.

[A DEGOB és más nagy kiterjedésű történelmi-megemlékező projektek keretében a holokausztot azonnal követő években (1945-1948) zsidó túlélőktől összegyűjtött tanúvallomások összehasonlítása.]

2549. Kádár Gábor – Vági Zoltán: Magyarok Auschwitzban. Holocaust Füzetek, Budapest, (1999)/12, 92-123 o.

Közvetlenül a háború után a DEGOB által felvett jegyzőkönyvek, alapos jegyzetapparátussal.

2550. Scheer Zsuzsa: A magyar Anna Frank naplója. Új Élet, Budapest, 1972. április 15.

Az Auschwitzban meghalt, 13 éves nagyváradi Heymann Éva naplója.

2551. Shlezinger-Sh'ar-Yashuv, Rebecca: Tiud beálpé kemákor hisztori – édujot mijeméj hásoá sel mejászdéj hámesek hasitufi Nir-Galim. Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, (1991)/51, 91-108. o.

[Oral history. A Nir-Gálimba élő magyar holokauszt-túlélők visszaemlékezései.]

2552. Szántó Piroska: Életem megmentője: Adorján Manassé. Budapest Budapest, 18(1980)/4, 8-11. o.

A híres festőművésznek a nyilas éra 1944. október 17-től 1945. január 18-ig tartó időszakában készült naplótöredéke. A második részt a periodika következő száma hozta.

2553. Szép Ernő: Szép Ernő naplójából. 2000, Budapest, (1990. március), 44-50. o.

Részletek nem publikált feljegyzésekből, amelyek az 1924 és 1947 közötti időszakot ölelik fel, Bárdos Pál válogatásában.

2554. Vasvári Louise O.: Lefordított traumák, lefordított életek. Holokauszt túlélő magyar nők az emigrációban. Múlt és Jövő, Budapest, (2009)/1, 35-62. o.

Tartalmaz egy bibliográfiát a holokauszt túlélő magyar nők műveiről.

2555. Zsolt Béla: Feleségem könyve. Haladás, Budapest, 1947. október 30.

Az ismert író és újságíró feleségének 13 éves, Auschwitzban elpusztult lánya, Éva naplójáról.

INTERJÚK

2556. Bokor Péter: Végjáték a Duna mentén. Interjúk egy filmsorozathoz. Budapest, RTV–Minerva–Kossuth, 1982, 358 o., illusztr.

Interjúk egy tévésorozat részére a következőkkel: Veress László, Lengyel Béla, Alfréd Trenker, Franz Novak, Gennaro Verolino, Mester Miklós, Willi Höttl, Tőkés Lajos, Hardy Kálmán, Kovács Imre, Utassy Loránd, Szent-Miklósy István és Aggteleky Béla.

2557. Bokor Péter: Zsákutca: A Századunk sorozat interjúi. Budapest, Minerva, 1985, 293 o., illusztr.

Vezető politikusokkal készült interjúk a második világháború témakörében, a zsidóüldözést is beleértve.

2558. Ember Mária: A halálvonat artistái és más történelmi interjúk. Budapest, Origo-Press, 1989, 239 o.

Négy, holokauszttal kapcsolatos interjút tartalmaz (11-50. o.; 99-116. o.; 147-162. o.; 221-232. o.).

2559. Eszéki Erzsébet (szerk.): Menjek haza, vagy maradjak itthon? Budapest, Seneca, 2001, 95 o.

Külföldön letelepedett túlélőkkel készített interjúk, köztük Kardos G. György és George Klein.

2560. Ligeti, György –Roelcke, Eckhard: Traumen Sie in Farbe? Bécs, Paul Zsolnay Verlag, 2003, 237 o.

[Ön színesben álmodik?]

Roelcke interjúja Ligeti Györggyel, a 20. század egyik legjelentősebb zeneszerzőjével. A kötet egyik fejezete (46-60. o.) a visszaemlékező munkaszolgálatban szerzett tapasztalatairól szól.

2561. London, Yaron: Kishon: Du-sziáh bijográfí. Tel-Aviv, Mááriv, 1993, 247 o.

[Kishon: Életrajzi beszélgetés.]

Beszélgetés Kishont (Kishon) Ferencsel, az ismert izraeli-magyar szatirikussal és íróval, saját és családja tapasztalatairól a magyarországi holokauszt idején.

2562. Rékai Miklós: Az emlékezés köve. (Egy haszid életútja Kárpátalján), in DZ, 225-243. o.

Interjú egy nagyszülősi túlélővel.

2563. Rosen, Ilana (szerk.): Hungarian Jewish Women Survivors Remember the Holocaust. Lanham, MD, University Press of America, 2004, 119 o.

[Magyar zsidó túlélő nők emlékeznek a holokausztra.]

Interjúkra épített összeállítás.

2564. Szenes Sándor: Befejezetlen múlt. Keresztények és zsidók, sorsok. 2. kiadás, Budapest, magánkiadás, 1994, 365 o., illusztr.

Interjúk a holokauszt időszakának drámai személyiségeivel, köztük Éliás József, Varga Hetényi Károly, Kis György, Küllői-Rohr Lászlóné, Török Sándor és Zakar András. A kiadvány tartalmazza az események krónikáját (1933-1945) és a Vrba–Wetzler-féle Auschwitz-i jegyzőkönyv magyar nyelvű változatát.

2565. Szenes, Sándor: "Saving People Was Our Main Task..." An Interview with Reverend József Éliás, in RB-1990, 1-64. o.

[„Az embermentés volt a mi főfeladatunk...” Interjú Éliás József tisztelendővel.]

2566. Tibori Szabó Zoltán: A múlt árnyékában, in Szabadság évkönyv 2000. Kolozsvár, Minerva Művelődési Egyesület, 1999, 95-105. o.

Az észak-erdélyi holokauszttal foglalkozó bevezetést, továbbá mélyinterjút tartalmaz Markovitsné Weisz Katalin kolozsvári túlélővel.

2567. Várdy, Péter: Anecdotes from Limbo, in JM-HE, 580-598. o.

[Anekdoták a pokol tornácáról.]

A magyar változatért lásd: JM-HH, 575-593. o. Zsidókkal és nem zsidókkal készített interjúk holokauszt előtti, alatti és utáni viszonyokról.

* * *

2568. Alkuk, sebek, stratégiák. Ablonczy Balázs beszélgetése Kovács Andrással a holokauszt utáni magyarországi zsidóság dilemmáiról. Kommentár; Budapest, (2008)/3, 24-34. o.

2569. Bársony Éva: Az a legjobb, ha az olvasó kérdez. Randolph Braham személyesen mutatta be a népirtás politikájáról írt könyvét. Romániai Magyar Szó, Bukarest, (1997. szeptember 25.), 2. o.

2570. Bokor, Péter: The Darkest Year: Conversation with Archbishop Gennaro Verolino on the Siege of Budapest. New Hungarian Quarterly, Budapest, 35(1994. tél), 82-89. o.

[A legsötétebb év: beszélgetés Gennaro Verolino érsekkel Budapest ostromáról.]

Interjú a holokauszt idején Budapesten működő vatikáni követség egykori titkárával, a Vatikán háború alatti pozíciójára és Angelo Rotta budapesti pápai nuncius szerepére összpontosítva.

2571. Braham, Randolph L.: Magyar Endlösung. New York-i beszélgetés (Riporter: Avar János – Zöldi László). Élet és Irodalom, Budapest, (1984)/24, 3. o.

2572. Braham, Randolph L.: Romania – o adevărată oază pentru evrei în cel de-al doilea război mondial. Magazin Istoric, Bukarest, 23(1989. március)/3, 36-37. o.

[Románia – zsidók igazi oázisa a második világháborúban.]

Interjú szövege, amelyet a folyóirat politikai céljainak megfelelően alakítva közölt.

2573. Csécsy Imre: Napló, 1940-1949. Kritika, Budapest, (1983. augusztus)/8, 13-17 o.

Részletek a jól ismert történész naplójából, amely a holokauszttal is foglalkozik.

2574. Éliás József: „Talán kulcs Raoul Wallenberg tragédiájának megértéséhez” – egy nyugalmazott református lelkész visszaemlékezése. Dombrowszky Adám interjúja. Értesítő, Budapest, (1990)/2, 1-14. o.

Az Értesítő az MTA Judaisztikai Kutatócsoportjának folyóirata.

2575. Éliás József – Zakar András: „...ne nyújtsanak hallgatásukkal segédkezet a gyilkos rendszernek.” Riporter: Szenes Sándor. Műhely, Győr, (1984)/3, 21-36. o.

Interjú a háborús időszak két vezető keresztény teológusával.

2576. Ember Mária: Mintha a nyilasok csinálták volna... Múlt és Jövő, Budapest, (1990)/4, 58-66. o.

Hosszú interjú Szalai Pállal, egy nyilas személyiséggel, aki fontos szerepet töltött be a budapesti zsidók mentésében 1944 végén. Részben foglalkozik a kommunista rezsim kísérletével, hogy belekeverje a zsidó vezetőket Wallenberg eltűnésébe.

2577. Erdei Éva: Horthy Miklós és a magyarországi holokauszt. Magyar Hírlap, Budapest, 2001. április 23.

Interjú Ormos Máriával, az ismert magyar történésszel.

2578. „Erkölcsei elkötelezettségéből foglalkozom a vészkorszakkal” – Szita Szabolccsal beszélget Csöke Zoltán. Szombat, Budapest, 2006. április, 13. o.

2579. Göncz Árpád: A magyarországi holocaust magyarok ellen irányult. Múlt és Jövő, Budapest, (1994)/4, 4-14. o.

Kőbányai János által Magyarország köztársasági elnökével készített interjú. Néhány zavaros gondolatot és téves visszaemlékezést tartalmaz, amelyek közül néhányat a folyóirat 1995. évi 3. számában helyesbítettek.

2580. Hernádi Miklós: Bárcsak ne kellene mondanom... Arcképvázlat Randolph L. Brahamról. Magyar Tudomány, Budapest, 1997. szeptember 9., 1092-1096. o.

A szerző hátterére és az őt a magyarországi holokauszt dokumentálására sarkalló motivációra összpontosító interjú.

2581. Karsai László: Életinterjú levélben a 80 éves Randolph L. Braham professzorral. Múlt és Jövő, Budapest, (2002)4:93-101. o.

Az interjúalany hátteréről és a magyarországi holokausztról szól.

2582. Kisgyörgy Réka: Aki látta még dr. Mengelét. Romániai Magyar Szó, Bukarest, (1998. szeptember 12-13.), 1-4. o.

Interjú egy túlélővel.

2583. Kőbányai János: A nap olyan, mint a szeretet, a szeretet olyan, mint a nap. Múlt és Jövő. Budapest, 3(1992)/4, 18-31. o.

Mélyinterjú Szántó Tibor építésszel, a szerbiai Bor lágerében végzett munkaszolgálat túlélőjével.

2584. Kroó László: „Tiszteletbeli zsidó lettem.” Kroó László beszélgetése a zsidómentő Szalay Miklóssal. Szombat, Budapest, 4(1992. május 5.), 12. o.

Szalay részt vett egy lelőtt amerikai pilóta megmentésében és egy munkaszolgálatos bűjtatásában.

2585. Löwy Dániel: „Csak huszonöt év után tértem vissza Magyarországra.” Memphisi interjú Starker János csellóművésszel. Menóra, Toronto, (1998. február 27.), 14-15. o.

Részletek a csellista megpróbáltatásairól Magyarországon, a holokauszt idején.

2586. Löwy Dániel: A lovakat kímélni kellett. Beszélgetés dr. Neufeld György röntgenfőorvossal. A Dunánál Budapest 1(2002. április)/3, 71-79. o.

Az orvos munkaszolgálatban szerzett tapasztalataira összpontosít.

2587. Löwy Dániel: A négy évszak... Versenymű két gasztronómusra és ingyenc közönségre. A Dunánál, Budapest, 2(2003. január)/1, 30-39. o.

Mélyinterjú Tom Margittayval, a New York-i Four Seasons étterem volt tulajdonosával, aki az ún. Kasztner-transzport tagjaként élte túl a holokausztot.

2588. Németh Júlia: Anyanyelvem magyar, de a zsidó néphez tartozom. Lapunknak nyilatkozik Dr. Moshe Carmíly professzor. Szabadság, Kolozsvár, 3(1991. április 17.)/73, 1-2. o.; 3(1991. május 3.)/84, 3. o.

A kolozsvári neológ közösség egykori főrabbijának gondolatai háborús mentőtevékenységéről.

2589. Szécsi Éva – Szántó T. Gábor: A kormány fejet hajt a Holocaust áldozatai előtt. Szombat, Budapest, 6(1994. március 3.), 4. o.

Interjú Boross Péter miniszterelnökkel.

2590. Talmi, Yehuda [Pál Füredi]: Egy cionista Budapesten. Pelle János interjúja. Múlt és Jövő, Budapest, (1993)/4, 70-72. o.

2591. Török Sándor: „Ilyenek voltunk, ilyenek is...” Riporter: Szenes Sándor. Kritika, Budapest, (1985)7, 20-22. o.

Interjú a neves íróval és a Magyarországi Keresztény Zsidók Szövetségének egykori ügyvezető alelnökével, 1944-es szerepére összpontosítva.

2592. Végjáték a Duna mentén. Látóhatár, Budapest, 1981. július, 105-201. o.

Tanulmány- és interjúgyűjtemény, többek között Sára Sándorral, Tilkovszky Loránttal, Bokor Péterrel és Sipos Péterrel.

DOKUMENTUMGYŰJTEMÉNYEK

2593. Adám Magda – Juhász Gyula – Kerekes Lajos (összeáll.): Magyarország és a második világháború. Titkos diplomáciai okmányok a háború előzményeihez és történetéhez. Zsigmond László (szerk.), Budapest, Kossuth, 1961, 547 o.

Névsort tartalmaz a kormányzati és a diplomáciai tisztségviselőkről (1933-1944), akárcsak a Magyarországra delegált külföldi diplomatákról.

2594. Benoschofsky Ilona – Karsai Elek (szerk.): Vádirat a nácizmus ellen. Dokumentumok a magyarországi zsidó-üldözés történetéhez. 1944. március 19–1944. május 15. A német megszállástól a deportálás megkezdéséig. 1. kötet, Budapest, a Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete kiadása, 1958, 379 o., illusztr.

2595. Benoschofsky Ilona – Karsai Elek (szerk.): Vádirat a nácizmus ellen. Dokumentumok a magyarországi zsidó-üldözés történetéhez. 1944. május 15 – 1944. június 30. A budapesti zsidóság összeköltöztetése. 2. kötet, Budapest, a Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete kiadása, 1960, 401 o., illusztr.

2596. Braham, Randolph L. (szerk.): The Destruction of Hungarian Jewry. A Documentary Account. New York, World Federation of Hungarian Jews, 1963, 2 kötet (CXXXVI + 969 o.).

[A magyar zsidóság megsemmisítése. Dokumentumbeszámoló.]

Alapvetően belsőlegyes, a német külügyminisztérium aktáiból kiválogatott források.

2597. Esti, Béla (szerk.): The Liberation of Hungary 1944-1945. Selected Documents. Budapest, Corvina, 1975, 185 o., illusztr.

Eredeti változat: Dokumentumok Magyarország felszabadulásáról, 1944-1945
Budapest, Corvina, 1975, 185 o.

2598. Foreign Relations of the United States. Diplomatic Papers, 1944.1. kötet. Általános. Washington, DC, Government Printing Office, 1966, 981-1191. o.

[Az Egyesült Államok külügyi kapcsolatai. Diplomáciai iratok. I. kötet. Általános.]

A válogatott forrásgyűjtemény az Egyesült Államok álláspontját tükrözi, többek között a War Refugee Boardról, valamint a zsidókérdés néhány magyarországi aspektusáról.

2599. Friedman, Tuvia: Vor 50 Jahren 1944-1994. Haifa, Institute of Documentation in Israel for the Investigation of Nazi War Crimes, 1. kötet, 1994, számozatlan oldalú.

[50 évvel korábban, 1944-1994.]

A magyarországi holokauszttal kapcsolatos dokumentumokat is tartalmaz.

2600. Hilberg, Raul (szerk.): Documents of Destruction. Germany and Jewry 1933-1945. Chicago, Quadrangle, 1971, 242 o.

[A megsemmisítés dokumentumai. Németország és a zsidóság, 1933-1945.]

2601. Judenverfolgung in Ungarn. Frankfurt am Main, United Restitution Organization, 1959, 235 o.

[Zsidóüldözés Magyarországon.]

A magyar zsidóság megsemmisítésében Németország által viselt felelősség kérdésköréhez kapcsolódó dokumentumgyűjtemény. Összeállította a United Restitution Organization Frankfurt am Mainban.

2602. Karsai Elek (szerk.): Vádirat a nácizmus ellen. Dokumentumok a magyarországi zsidóüldözés történetéhez. 1944. május 26–1944 október 15. A budapesti zsidóság deportálásának felfüggesztése. 3. kötet, Budapest, a Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete kiadása, 1967, XL + 720 o.

2603. Laster, Frieda (szerk.): Árhijon liskát hákeser beKusta. Hoveret I: Mádríh letikéj Hungárjá, 1942-1944. Haifa, Kibbuc Loháméj Hágettáot, Hámáhon leheker hásoá, mesutáf leUniverszitát Haifa ule „Véjt Loháméj Hágettáot” 1977, 117 o.

[Az Isztambuli Összekötő Hivatal (a Szohnut kelet-európai országokban lévő, zsidósággal kapcsolatot tartó isztambuli képviselőlete) levéltárának Magyarországgal kapcsolatos irányító jegyzéke, 1942-1944.]

2604. Mendelsohn, John (szerk.): The Holocaust. Selected Documents in Eighteen Volumes. New York, Garland Publishing, 1982.

[A holokauszt. Válogatott források 18 kötetben.]

8. kötet: Deportations of the Jews to the East. Stettin, 1940, to Hungary, 1944. 254 o.

[A zsidók deportálása keletre. Stettintől, 1940, Magyarorszáig, 1944.]

Tartalmaz 43 dokumentumot.

11. kötet: The Wannsee Protocol and a 1944 Report on Auschwitz by the Office of Strategic Services. 278 o.

[A wannseei jegyzőkönyv és az 1944-es Auschwitzi jegyzőkönyv az Office of Strategic Services-től.]

15. kötet: Relief in Hungary and the Failure of the Joel Brand Mission. 249 o.
[Segítség Magyarországon és a Joel Brand-küldetés bukása.]

Tartalmaz 59 dokumentumot.

16. kötet: Rescue to Switzerland. The Musy and the Saly Meyer Affairs. 219 o.

[Mentés Svájcba. A Musy- és a Saly Meyer-ügy]

Tartalmaz 66 dokumentumot. A dokumentummásolatokat a háborús bűnösök pereinek gyűjteményéből válogatták a U. S. National Archivesban. Nem tartalmaz annotációkat, leírásokat vagy mutatókat.

2605. Monneray, Henri (szerk.): La persécution des Juifs dans les pays de l'est présentée à Nuremberg. Párizs, Editions du Centre, 1949, 366 o.

[A keleti országokban élő zsidók üldözésének bemutatása Nürnbergben.]

2606. Ránki György – Pamlényi Ervin – Tilkovszky Lóránt – Juhász Gyula (összeáll. és szerk.): A Wilhelmstrasse és Magyarország. Német diplomáciai iratok Magyarországról 1933-1944. Budapest, Kossuth, 1968, 1006 o.

727 annotált dokumentum gyűjteménye.

2607. Szinai Miklós – Szűcs László (szerk.): Horthy Miklós titkos iratai. Budapest, Kossuth, 1963, 534 o.

Angol változat: The Confidential Papers of Admiral Horthy. Budapest, Corvina Press, 1965, 439 o. Az 1919. június 19-től 1944. július 17-ig terjedő időszakot felölelő 88, jegyzetekkel ellátott dokumentum gyűjteménye.

2608. Szinai Miklós – Szűcs László (szerk.): Bethlen István titkos iratai. Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1972, 492 o.

Az egykori miniszterelnökség legbizalmasabb irataiból közöl az 1921-31 közötti időszakból 174 dokumentumot.

MAGYAR POLITIKAI SZEMÉLYISÉGEK VISSZAEMLEKEZÉSEI ÉS ÖSSZEFÜGGŐ TANULMÁNYOK

2609. Ablonczy Balázs: Teleki Pál. Budapest, Osiris, 2005, 547 o.

Magyarország egykori miniszterelnökének, több zsidóellenes törvény szerzőjének életrajza.

2610. Bethlen Béla: Észak-Erdély kormánybiztosa voltam. Budapest, Zrínyi Katonai Kiadó, 1989, 310 o., illusztr.

Az egykori Szolnok-Doboka megyei alispán személyes beszámolója, aki 1944 márciusában, Magyarország német megszállását követően Észak-Erdély kormányzójaként szolgált.

2611. Bethlen István, Count: Hungarian Politics during World War Two. München, Rudolf Profenik, 1985, 99 o.

[Magyar politika a második világháború alatt.]

Magyarország egykori miniszterelnökének (1921-1931) visszaemlékezései.

- 2612.** Bethlen István: Bethlen István emlékirata, 1944. Budapest, Zrínyi, 1988, 174 o.
Az egykori konzervatív miniszterelnök (1921-1931) emlékirata, aki Horthy Miklós magyar kormányzó szűkebb köréhez tartozott.
- 2613.** Cohen, Asher: Pétain, Horthy, Antonescu and the Jews, 1942-1944: Toward a Comparative View, in Aharon Weiss (szerk.): Yad Vashem Studies. XVIII. kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 1987, 163-198. o.
[Pétain, Horthy, Antonescu és a zsidók, 1942-1944: egy összehasonlító nézőpont felé.]
- 2614.** Csicsery-Rónay István (szerk.): Szombathelyi Ferenc. Budapest, Occidental Press, 2002, 102 o., illusztr.
Az egykori magyar vezérkari főnök életrajza, akit 1946-ban egyebek között az 1942-ben véghezvitt bácskai zsidómészárlásban való részvétel vádjával ítélték halálra és végezték ki.
- 2615.** Czettler, Anton: Pál Graf Teleki und die Aussenpolitik Ungarns 1939-1941. München, Ungarisches Institut, 1996, 276 o.
[Gróf Teleki Pál és Magyarország külpolitikája, 1939-1941.]
- 2616.** Dombrády Loránd: Werth Henrik. Akiről nem beszéltünk. Budapest, Argumentum, 2005, 188 o.
Az egykori vezérkari főnökről szóló beszámoló.
- 2617.** Edelsheim Gyulai Ilona, gróf: Becsület és kötelesség. I. 1918-1944. Budapest, Európa, 2001, 375 o.
Az első kötete annak a kétkötetes önéletrajznak, amelyet Horthy Miklós egykori magyar kormányzó neje írt. Sajátos szempontokból világít rá az 1944. október 15-i nyilaskeresztes hatalomátvételre.
- 2618.** [Fábián, Béla:] The Reminiscences of Béla Fábián. New York, Columbia University Oral History Research Office, No. 79, 1950, 456 o., stencil.
[Fábián Béla visszaemlékezése.]
- 2619.** Gárdos Miklós: Tengerész a várban. Történelmi riport Budapest, Kozmosz Könyvek, 1963, 245 o.
Foglalkozik Horthyval, valamint Magyarország német megszállásával (X. fejezet) és a zsidók ezt követő végzetével (XII. fejezet).
- 2620.** Gosztonyi, Péter: Miklós von Horthy. Admiral und Reichsverweser: Göttingen, Musterschmidt, 1973, 126 o.
[Horthy Miklós admirális és kormányzó.]
- 2621.** Gosztonyi Péter: A kormányzó Horthy Miklós és az emigráció. Budapest, Százszorszép Kiadó, 1992, 164 o., illusztr.
Az ellenforradalmi időszak alatt (1919-1944) Horthy életével és Magyarország nehéz helyzetével szimpatizáló áttekintés.
- 2622.** Haraszi Éva (szerk.): Horthy Miklós dokumentumok tükrében. Budapest, Balassi, 1993, 118 o., illusztr.

2623. Haraszi György: Vallomások a túlélésért. Az Ujszászy-feljegyzések keletkezéstörténete, in Vallomások a holtak házából (Ujszászy István vezérőrnagynak a VKF/2 vezetőjének az ÁVO fogságában írott feljegyzései). Haraszi György – Kovács Zoltán András – Szita Szabolcs (szerk.), Budapest, Corvina Kiadó, 2007, 1-37. o.

Ujszászy István vezérőrnagynak, a magyar katonai titkosszolgálat vezetőjének a kommunista börtönben készített feljegyzéseivel foglalkozik. Értékes információkat tartalmaz a magyarországi zsidóságot érintő, 1939-1944 közötti eseményekről.

2624. Honti, François (Ferenc): Le drame hongrois. Une grande bataille de la civilisation chrétienne. Párizs, Editions du Triolet, 1949, 318 o.

[A magyar dráma. A keresztény civilizáció egyik nagy csatája.]

A szerző a Pesti Hírlap hivatalos politikai tudósítója volt. A 24-36. oldalon leírja a magyar zsidóság katasztrófáját és a nyilaskeresztes rezsim terrorját.

2625. Horthy, Nikolaus von (Miklós): Ein Leben für Ungarn. Bonn, Athenaeum Verlag, 1953, 327 o., illusztr.

[Egy élet Magyarorszáért.]

Angol fordítás: Memoirs. London, Hutchinson, [1956,] 268 o. Magyar változat: Emlékirataim. Buenos Aires, Talleres Graficos Cagnasso y Cia., 1953, 314 o. Ebben az apológiában Magyarország egykori kormányzója többek között a háború előtti antiszemita politikáról és az 1944-es zsidóellenes intézkedésekről beszél (lásd különösen: 251-280. o.). Megkísérli teljesen a németekre hárítani a magyar zsidóság megsemmisítésének a felelősségét.

2626. Kádár Gyula: A Ludovikától Sopronköhidáig Budapest, Magvető, 1978, 828 o.

Adatgazdag visszaemlékezés a magyar katonai titkosszolgálat (VKF/2) vezetőjétől. Egyebek mellett a zsidókérdést (19-22., 297-298., 307-308., 330-333., 504-508. és 715-716. o.) és a magyar társadalmi hibákat tárgyalja.

2627. Kállay, Nicholas (Miklós): Hungarian Premier. A Personal Account of a Nation's Struggle in the Second World War. New York, Columbia University Press, 1954, 518 o.

[Magyar miniszterelnök. Személyes beszámoló egy nemzet harcáról a második világháborúban.]

Újra kiadva: Westport, Conn., Greenwood Press, 1970, 518 o. A szerző Magyarország miniszterelnöke volt 1942 márciusától egészen az ország 1944. március 19-i megszállásáig, később pedig a Magyar Nemzeti Tanács végrehajtó bizottságának a tagja. Tényeket tartalmazó beszámolót nyújt miniszterelnökségéről, benne a kimerült Magyarország kapcsolatáról a náci Németországgal, és kísérletéről, hogy a háborút a nyugati szövetségesekkel kötött különbékével fejezze be. A könyv egyben tartalmazza megállapításait vezető személyekről, politikai pártokról, társadalmi osztályokról és a zsidókérdésről Magyarországon. A hangsúly a zsidók két háború közötti helyzetén van, a Horthy-rezsim zsidóellenes törvényhozói rendelkezésein és saját kísérletein, hogy a zsidóság deportálását mint a németek követelését megakadályozza.

2628. Kállay Miklós: Magyarország miniszterelnöke voltam, 1942-1944. Egy nemzet küzdelme a második világháborúban. Bővített kiadás, Antal László és Borhi László (szerk. és jegyzetek), Budapest, Európa-História, 1991, 2 kötet (315 és 377 o.).

- 2629.** Kovács Tamás: Rendőrségi célkeresztben a szélsőjobb. Dr. Sombor-Schweinitzer József rendőrfőkapitány-helyettes feljegyzése a szélsőjobboldali mozgalmakról, 1932-1943. Budapest, Gondolat Kiadó, 2009, 260 o.
- 2630.** Kramer, Thomas D.: Moratorium on Reality? Prime Minister Kállay and Hungarian Jewry 1942-1944, in Feasts and Fasts. Sydney, Mandelburg Publishing, 2005, 271-284. o.
[Moratórium vagy valóság? Kállay miniszterelnök és a magyar zsidóság, 1942-1944.]
- 2631.** Lakatos Géza: Ahogyan én láttam. Budapest, Európa-História, 1992, 499 o. Angol változat: As I Saw It. The Tragedy of Hungary. Englewood, NJ, Universe Publishing, 1993.
Az egykori magyar miniszterelnök memoárja, aki Sztójay Dömét követte 1944 augusztusában. A magyar kiadásban a jegyzeteket és az epilógust Szakály Sándor készítette.
- 2632.** Litván, György: Oszkár Jászi and the Jewish Question, in JM-HE, 44-53. o.
[Jászi Oszkár és a zsidókérdés.]
Áttekintés a közismert magyar szociológus és államférfi szempontjából. Magyar változatát lásd: JM-HH, 45-53.o.
- 2633.** Nagy, Ferenc: The Struggle Behind the Iron Curtain. New York, Macmillan, 1948, 471 o.
[Harc a vasfüggöny mögött.]
A szerző Magyarország miniszterelnöke volt (1946 – 1947). Elmélkedik a magyar zsidóság tragédiáján a náci megszállás alatt (37-57. o.) és a kunmadarasi és miskolci pogromokon, amelyek 1946-ban következtek be (245-349. o.).
- 2634.** Nagy Vince: Októbertől októberig. New York, Pro Arte, 1962, 384 o.
A szerző belügyminiszter volt Károlyi Mihály kormányában (1918-1919). Paranoikus beszámolót kínál Magyarországról az 1918. októberi és az 1956. októberi forradalmak közötti időszakban. Tekintélyes figyelmet szentel a Horthy-rezsim, illetve a náci éra alatti, zsidókkal való bánásmódnak.
- 2635.** Nagy Zsuzsa: Egy politikus polgár portréja – Rassay Károly. Budapest, Napvilág, 2006, 199 o.
- 2636.** Nagybaczoni Nagy Vilmos: Végzetes esztendő, 1938-1945. Budapest, Körmendy, 1946, 272 o.
Kállay-kormány honvédelmi miniszterének személyes beszámolója. Tárgyalja a zsidók váltakozó helyzetét a magyar munkaszolgálatos századokban, kiemelve saját humánus politikáját, amellyel enyhítette a sorsukat.
- 2637.** Ormos Mária: magyar médiavezér: Kozma Miklós. Pokoljárás a médiában és a politikában. Budapest, Polgárt, 2002, 843 o.
- 2638.** Pintér István: Ki volt Horthy Miklós? Budapest, Zrínyi Katonai Kiadó, 1968, 350 o.
- 2639.** Rákosi, Mátyás: The Guilty Man of Hungary. London, Free Hungarians, [1944,] 30 o.
[Magyarország bűnös embere.]
Beszéd szövege, amelyet Rákosi Mátyás 1943. szeptember 7-én magyar hadifoglyok előtt tartott a Szovjetunióban, Horthy Miklós tevékenységére fókuszálva.

2640. Sakmyster, Thomas: Hungary 's Admiral on Horseback: Miklós Horthy, 1918-1944. Boulder, CO, East European Monographs, 1994, 476 o.

[Magyarország admirálisa lóháton: Horthy Miklós, 1918-1944.]

2641. Schöpflin Gyula: Szélkiáltók. Emlékezések. Párizs, U. I. S., az Irodalmi Újság sorozata, 1983, 152 o.

Az egykori stockholmi magyar nagykövet visszaemlékezései.

2642. [Shvoy Kálmán:] Shvoy Kálmán titkos naplója és emlékirata, 1918-1945. Pernecki Mihály (szerk.), Budapest, Kossuth, 1983, 362 o.

Honvédtiszt visszaemlékezései, amely sok értékes észrevételt tartalmaz a háború előtti és alatti magyar katonai és politikai vezetőkről, többek között a zsidókérdéssel kapcsolatban is.

2643. Sipos Péter: Imrédy Béla és a Magyar Megújulás Pártja. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1970, 261 o.

2644. Sipos Péter (szerk.): Szálasi minisztere voltam. Rajniss Ferenc naplója. Budapest, Palatinus, 2001, 258 o.

2645. Sipos Péter (szerk.): Zsitvay Tibor emlékiratai Budapest, Palatinus, 1999, 589 o.

A Horthy-rendszerbeli egykori jobboldali igazságügyi miniszter és magyar országgyűlési elnök visszaemlékezései.

2646. Sulyok Dezső: A magyar tragédia. I. rész. A trianoni béke és következményei. Newark, NJ, magánkiadás, 1954, 624 o.

A szerző a Kisgazdapárt képviselője volt a Magyar Országgyűlésben. Egy fejezetet szán (511-527. o.) a magyar zsidóság 1944-es katasztrófájának. Habár ellene volt a zsidóellenes intézkedéseknek, a háború utáni szovjetizálást Magyarországon teljes mértékben zsidó tevékenységnek tartotta.

2647. Szabó Miklós: Horthy rehabilitáció és antiszemitizmus, in KCS, 358-359. o.

2648. Szokoly Endre: ...és Gömbös Gyula a kapitány. Budapest, Gondolat, 1960, 4240.

2649. Ullein-Reviczky, Antal: Guerre allemande paix russe. Le drame hongrois. Neuchâtel, Editions de la Baconnière, 1947, 235 o.

[Német háború, orosz béke. A magyar dráma.]

A szerző magyar karrierdiplomata volt, aki Kállay érdekében, stockholmi nagykövetként, megszervezte a titkos béketárgyalásokat a nyugati szövetségesekkel. Megírta az időszakot, s írásában röviden a bácskai vérengzéssel (129-131. o.) és a magyar zsidók tragédiájával (131-232. o.) is foglalkozik.

2650. Vas Zoltán: Őfelsége szárnysegéde: Horthy Miklós. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1969, 630 o.

2651. Vas Zoltán: Horthy. 2. kiadás, Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1975, 736 o.
Második, jelentősen bővített kiadása az illegális Kommunista Párt egy tagja (aki 16 évet töltött börtönben) által írt, kétkötetes munkának. A könyv Horthy korai éveivel foglalkozik, és nem halad tovább az 1920-as évtized első éveinél. A zsidók irányában folytatott politikát is vizsgálja.

* * *

2652. Braham, Randolph L.: The Reinterment and Political Rehabilitation of Miklós Horthy. Slavic Almanachy Johannesburg, 2(1993), 137-140. o.

[Horthy Miklós újratemetése és politikai rehabilitációja.]

Magyarország egykori kormányzója újratemetésének nacionalista kihasználása. Horthy Miklósnak és feleségének, továbbá Miklós fiának a maradványait hazaszállították Portugáliából Magyarországra, Kenderesre, 1993-ban.

2653. Deák, István: Admiral and Regent Miklós Horthy: Some Thoughts on a Controversial Statesman. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 37(1996. ősz), 78-89. o.

[Az admirális és kormányzó Horthy Miklós: néhány gondolat az ellentmondásos államférfiről.]

2654. Deák, István: Nikolaus von Horthy: Ein umstrittener Staatsmann. Europäische Rundschau, Bécs, 22(1994)/2, 71-85. o.

[Horthy Miklós, egy vitatott államférfi.]

2655. Gorondy Novák Sándor: Földreform, zsidókérdés, külpolitika. Adalékok Teleki Pál politikusi arcképehez. Kortárs, Budapest, (1990)/7, 92-102. o.

2656. Haraszi György: Vallomások a holtak házából. Múlt és Jövő, Budapest, (2005)/3, 118-123. o.

Részletek Ujszászy István vezérőrnagynak, a magyar katonai titkosszolgálat vezetőjének a feljegyzéseiből, amelyeket a kommunista börtönben írt, s amelyekben az „idegen” zsidók 1941-es tömegmészárlásában történő magyar részvétellel, illetve a kamenyec-podolszkiji tömeggyilkosságokkal foglalkozik.

2657. Haraszi-Taylor, Eva: Why Was Admiral Horthy Not Considered a War Criminal? The New Hungarian Quarterly, Budapest, 30(1989. tavasz)/113, 133-143. o.

[Miért nem tekintették Horthy admirálist háborús bűnösnek?]

2658. Karsai László: A lejtőn nincs megállás. Hetek, Budapest, (2009. május 3.), 12-13. o.
Beszámoló gróf Teleki Pál döntő szerepéről a zsidótörvények megszavazásában.

2659. Karsai László: Horthy Miklós (1868-1957). Beszélő, Budapest, 2007. március 12.
Kritikai értékelés.

2660. Katzburg, Nathaniel: Paul Teleki and the Jewish Question in Hungary. Soviet Jewish Affairs, London, 2(1971. november), 105-111. o.

[Teleki Pál és a zsidókérdés Magyarországon.]

- 2661.** Mátrai Sándor: Vádolom! I. Képes Figyelő, Budapest, 1945. szeptember 1.
Bárcziházi Bárczy István egykori miniszterelnökségi államtitkár kommentárjai a nácizmus magyarországi kezdeteihez.
- 2662.** Mátrai Sándor: Vádolom! II. Képes Figyelő Budapest, 1945. szeptember 8.
Horthy-korszakbeli magyar politikai és katonai személyiségek nyilatkozatai és/vagy vallomásai a Horthy-korszakról általában, különös tekintettel Darányi Kálmán és Imrédy Béla szerepére.
- 2663.** Molnár Judit: Reális Horthy-képet kell megrajzolni. Kritika, Budapest, (1992)/7, 47 o.
Foglalkozik azzal, hogy a kormányzó tudott-e a deportálásokról, és hogy mit tett ellene.
- 2664.** Nagy Zsuzsa L.: Mauthausentől Füzesgyarmatig – Ravasz Károly életútja. Századok, Budapest, 137(2003)/6, 1421-1444. o.
- 2665.** Palásti László: Bárcziházi Bárczy István szerepe a zsidómentés körül. Képes Figyelő, Budapest, 1945. november 24.
- 2666.** Rátkai Károly: Mit vallott Arnóthy-Jungert Mihály a Gestapo előtt az október 15-i fegyverszünetről. Haladás, Budapest, 1945. november 24.
Azt állítja, hogy Horthy akkoriban ragaszkodott a zsidókkal szembeni jobb bánásmódhoz.
- 2667.** Reismann János: Beszéltem Horthyval. Jövendő, Budapest, 1946. július 18.
A németországi Weilheimben, ahol Magyarország egykori kormányzóját őrizetben tartották a második világháború után, Horthy azt állította, hogy nem tudta megakadályozni a deportálásokat.
- 2668.** Sz., J.: Egy adattal több arról, hogy Horthy éppúgy felelős Auschwitzért, mint Endre és Baky. Haladás, Budapest, 1946. április 25.
Beszámoló Horthy és Hitler 1943. április 17-i találkozásáról.
- 2669.** Tilkovszky Lóránt: Bajcsy-Zsilinszky Endre 1941. áprilisi fellépése a zsidó frontharcosok ügyében. Békési Elety 1987/2, 222-228. o.
- 2670.** Zsolt Béla: Horthy Miklós. Haladás, Budapest, 1945. december 8.
Sürgeti a leszámolást azzal a mítosszal, miszerint Horthy ellenezte a deportálásokat.

NÉMET SZEMÉLYISÉGEK VISSZAEMLEKEZÉSEI

- 2671.** [Eichmann, Adolf:] Ich, Adolf Eichmann. Rudolf Aschenauer (szerk.), Leoni am Starnbergersee, Druffe Verlag, 1980, 550 o.
[En, Adolf Eichmann.]
Olyan „önéletrajz”, amely Eichmann jegyzetein és gépelt vallomásán alapszik. Tetemes része Eichmann magyarországi tevékenységével foglalkozik.

2672. [Höss, Rudolf:] Commandant of Auschwitz. Cleveland, New York, The World Publishing Co., 1960, 285 o., illusztr.

[Auschwitz parancsnoka.]

Angliai változat: London, Weidenfeld & Nicolson, 1959, 252 o., illusztr. Francia

változat: Le commandant d'Auschwitz parle. Párizs, Editions Julliard, 1959, 255 o.

2673. [Höttl, Wilhelm,] Hagen, Walter (álnév): Die geheime Front. Stuttgart, Veritas Verlag, 1953, 512 o.

[A titkos front.]

Angol változat: The Secret Front. London, Weidenfeld and Nicolson, 1953, 335 o.

Az egykori osztrák származású német titkosszolgálati tiszt beszámolója felforgató tevékenységéről Csehszlovákia, Jugoszlávia, Magyarország (335-385. o.) és Románia ellen. Tárgyalja az európai zsidóság deportálását és megsemmisítését, hangsúlyozva a magyar zsidók sorsát (349. o. és passim.). Rajta keresztül Himmler kapcsolatot tartott Baky Lászlóval és más magyar háborús bűnösökkel, akik felelőssé tehetőek a magyar zsidóság deportálásáért.

2674. Schmidt, Paul: Statist auf diplomatischer Bühne, 1923-1945. Bonn, Athenaeum, 1950, 606 o.

[Egy statisztika a diplomáciai színpadon.]

Rövidített angol változat: Hitler's Interpreter. New York, Macmillan, 1951, 286 o.

A német külügyminisztérium hivatalos tolmácsának visszaemlékezése. Többek között tisztázza a Hitler által Horthy admirálissal folytatott viták lényegét. Egyik fejezete a magyar zsidóság sorsával foglalkozik (lásd különösen: 551-552. és 576-577. o.).

A ZSIDÓKÉRDÉST KUTATÓ MAGYAR INTÉZET

2675. Ungváry Krisztián: Egy magyar intézmény: A „Zsidókérdést Kutató Magyar Intézet” keletkezéséhez, in Évkönyv XI. Magyarország a jelenkorban. Rainer M. János (szerk.), Budapest, 1956-os Intézet, 2003, 147-163. o.

* * *

2676. A Zsidó kutató Intézet irattárából előkerült a deportáltak teljes névsora. Szabadság, Budapest, 1945. május 7.

2677. Benoschofsky Ilona: Dokumentumok a romok alatt. Új Élet, Budapest, 1969. április 1.

A Zsidókérdést Kutató Magyar Intézet, továbbá antiszemita szervezetek iratai, amelyek névtelen leveleket, gyanúsítgatásokat és zsidóellenes javaslatokat tartalmaznak.

2678. Bosnyák, Zoltán: Das ungarische Institut zur Erforschung der Judenfrage. Europäischer Wissenschaftsdienst, Berlin, 3(1943. november), 10-14. o.

[A Zsidókérdést Kutató Magyar Intézet.]

2679. Ein Institut zur Erforschung der Judenfrage in Ungarn. Die Judenfrage, Berlin, 7(1943), 24. o.

[Egy intézet a zsidókérdés kutatására Magyarországon.]

2680. Eppler, Elizabeth: The Budapest Institute for the Study of the Jewish Problem. Wiener Library Bulletin, London, 9(1955. január-április)/1-2, 11. o.
[A zsidókérdés tanulmányozásának intézete Budapesten.]

A ZSIDÓ TANÁCS

Általános

2681. Braham, Randolph L.: The Official Jewish Leadership of Wartime Hungary, in Patterns of Jewish Leadership in Nazi Europe, 1933-1945. Jeruzsálem, Yad Vashem, 1979, 267-285. o.
[A hivatalos zsidó vezetőség a háború alatti Magyarországon.]

2682. Braham, Randolph L.: Kávim leháaráhát hátáfkid semileá hámoácá hájehudit beHungárjá, in Israel Gutman és mások (szerk.): Hánhágát jehudéj Hungárjá bemivhán hásoá. Jeruzsálem, Yad Vashem, 1976, 87-117. o.
[A magyarországi zsidó tanács tevékenységének elemzése.]

2683. Braham, Randolph L.: 'Legitimism', Zionism and the Jewish Catastrophe in Hungary, in The Herzl Yearbook. 6. kötet, New York, The Herzl Institute, 1964-65, 239-252. o.
[„Legitimizáció”, cionizmus és a zsidó katasztrófa Magyarországon.]

2684. Braham, Randolph L.: The Role of the Jewish Council in Hungary: A Tentative Assessment, in Yad Vashem Studies. X. kötet, Livia Rothkirchen (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 1974, 69-109. o.
[A zsidó tanács szerepe Magyarországon: felbecsülési kísérlet.]
Héber változat: Kávim leháaráhát hátáfkid semileá hámoácá hájehudit beHungárjá, in Kovetz Yad Vashem. 10. kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 1974, 51-80. o.

2685. Braham, Randolph L.: Les conseils juifs: un aperçu, in François Furet (szerk.): L'Allemagne nazie et le génocide juif. Párizs, Gallimard, 1985, 420-442. o.
[A zsidó tanácsok. Áttekintés.]
Angol változat: The Jewish Councils: An Overview, in François Furet (szerk.): Unanswered Questions: Nazi Germany and the Genocide of the Jews. New York, Schocken Books, 1989, 252-274., 369-371. o.

2686. Diamant, Sándor – Freudiger, Fülöp – Link, Gyula: Report on Hungary March 19–August 9, 1944, in RB-ip/j, 75-146. o.
[Tudósítás Magyarországról: 1944. március 19.-augusztus 9.]

2687. Freudiger, Fülöp: Five Months, in RB-1986, 237-294. o.
[Öt hónap.]
Önéletrajzi jellegű beszámoló az ortodox zsidó közösség vezetőjétől az ő szerepéről és tevékenységéről a Budapesti Zsidó Tanácsban. Tartalmaz levélszövegeket Kasztner Rezsőhöz 1944. augusztus 20-i keltezéssel, Freudiger Romániába történő szökését követően.

2688. Frojimovics Kinga: Vidám SS a megszállt Budapesten, in *Gettómagyarország 1944. A Központi Zsidó Tanács iratai*. Frojimovics Kinga – Molnár Judit (szerk.), Budapest, MAKOR–Magyar Zsidó Levéltári Füzetek, 2002, 7-18. o.

Az Eichmann-Sonderkommando összetételére és a Központi Zsidó Tanács ellen irányuló manipulációkra összpontosít.

2689. Gutman, Israel – Vago, Bela – Rothkirchen, Livia (szerk.): *Hánhágát jehudéj Hungárjá bemivhán hásođ*. Jeruzsálem, Yad Vashem, 1976, 196 o.

[A magyar zsidó vezetőség a holokauszt megpróbáltatásai idején.]

2690. Kádár, Gábor – Vági, Zoltán: *Compulsion of Bad Choices. Questions, Dilemmas, Decision: The Activity of the Hungarian Central Jewish Council in 1944*, in *Jewish Studies at the Central European University 2005-2007*. Kovács András – Michael L. Miller (szerk.), Budapest, Central European University Press, 2009, 71-89. o.

[Rossz választások kényszere. Kérdések, dilemmák, döntés: A Központi Zsidó Tanács tevékenysége Magyarországon 1944-ben.]

2691. Karsai László: A Központi Zsidó Tanács és a munkaszolgálatos hírhozók, in *Gettómagyarország 1944. A Központi Zsidó Tanács iratai*. Frojimovics Kinga – Molnár Judit (szerk.), Budapest, MAKOR-Magyar Zsidó Levéltári Füzetek, 2002, 42-49. o.

2692. Katzburg, Nathaniel: *Hánhágát hekehilot*, in *Hánhágát jehudéj Hungárjá bemivhán hásoá*. Israel Gutman és mások (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 1976, 77-86. o.

[A magyarországi zsidóság vezetősége a holokauszt megpróbáltatásában.]

2693. Komoly, Ottó: *The Diary of Ottó Komoly: August 21-September 16, 1944*, in RB-1973, 147-250. o.

[Komoly Ottó naplója: 1944. augusztus 21-szeptember 16.]

A nyilasok által 1945. január 1-jén megölt Komoly Ottó naplója, aki a Magyar Cionista Szövetség és a Budapesti Segély- és Mentőbizottság vezetője volt.

2694. Michman, Dan: *The Jewish Councils Phenomenon: New Insights and Their Implications for the Hungarian Case*, in JM-HE, 254-264. o.

[A zsidó tanácsok jelensége: új megközelítések és ezek következtetései a magyar esetre nézve.]

A magyar változatot lásd: JM-HH, 247-257. o.

2695. Molnár, Judit: *The Foundation and Activities of the Hungarian Jewish Council, March 20-July 7, 1944*, in *Yad Vashem Studies*. 30. kötet, David Silberklang (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 2002, 93-123. o.

2696. Molnár Judit: *A Magyar Zsidók Központi Tanácsának megalakulása, működése (1944. március 20-július 7.)*, in *Gettómagyarország 1944. A Központi Zsidó Tanács iratai*. Frojimovics Kinga – Judit Molnár (szerk.), Budapest, MAKOR-Magyar Zsidó Levéltári Füzetek, 2002, 19-41. o.

- 2697.** Pető, Ernő: Statement by Ernő Pető, in RB-1973, 49-74. o.
[Pető Ernő nyilatkozata.]
A Budapesti Zsidó Tanács egyik vezető tagjának, valamint a Pesti Zsidó Hitközség egykori vezetőjének visszaemlékezése.
- 2698.** Pető László: A végtelen menet. Requiem. São Paulo, Editora Grafica Nagy, 1982, 128 o.
Stilizált beszámoló arról, hogy milyen szerepet játszott Pető Ernő, a zsidó tanács egyik tagja. A szerző, Pető Ernő fia maga is tagja volt a zsidó tanács kapcsolattartó bizottságának, amelynek feladata volt, hogy kapcsolatot tartson a hatóságokkal, azok közül is elsősorban a németekkel.
- 2699.** Schläger, Ulrike: Und wann wir? Die Vernichtung der ungarischen Juden und der Budapest Judenrat, 1944. Köln, PapyRossa, 1996, 160 o.
[És akkor mi van? A magyar zsidók megsemmisítése és a Budapesti Zsidó Tanács.]
- 2700.** Schmidt Mária: Kollaboráció vagy kooperáció? A Budapesti Zsidó Tanács. Budapest, Minerva, 1990, 446 o., illusztr.
Áttekintő bevezetést és memoárokat tartalmaz, valamint naplókat Stern Samutól, Komoly Ottótól, Freudiger Fülöptől, Pető Ernőtől és Stöckler Lajostól. Közli Berend Béla néhány írását is.
- 2701.** Stern Samu: 'Race with Time': A Statement, in RB-1973, 1-47. o.
[Versenyfutás az idővel: nyilatkozat.]
A Budapesti Zsidó Tanács egykori elnökének, a magyar zsidóság vezetőjének visszaemlékezése.
- 2702.** Stern Samu: Emlékirataim. Versenyfutás az idővel! A „zsidótanács” működése a német megszállás és a nyilasuralom idején. Budapest, Babel, 2004, 377 o.
- 2703.** Vago, Bela: Budapest Jewry in the Summer of 1944. Ottó Komoly's Diaries, in Livia Rothkirchen (szerk.): Yad Vashem Studies. VIII. kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 1970, 81-105. o.
[A budapesti zsidóság 1944 nyarán. Komoly Ottó naplója.]
Héber változat: Jáhádut Budapest bekájc 1944, in Kovec Mehkárim. 8. kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 1970, 75-96. o.
- 2704.** Vago, Bela: Hámánhigut hájehudit beHungárjá uveRománjá uteguvotéjhá limedinijut hánácit, in Dápm leheker tekufát hásoá. Tel-Aviv, Há kibbuc Hámeuhád, 1978, 24-43. o.
[A zsidó vezetőség Magyarországon és Romániában – reagálásuk a náci politikára.]
- 2705.** Vago, Bela: Temurot behánhágát jehudéj Hungárjá bijeméj milhemet háolám hásenijá, in Hánhágát jehudéj Hungárjá bemivhán hásoá. Jeruzsálem, Yad Vashem, 1975, 61-76. o.
[Változások a magyar zsidó vezetőségben a második világháború alatt.]

* * *

- 2706.** Braham, Randolph L.: Le Conseil Juif en Hongrie. Revue d'Histoire de la Shoah, Párizs, (2006. július-szeptember)/185, 261-289. o.
[A zsidó tanács Magyarországon.]

- 2707.** Erez, Cvi: Zichronotáv sel szegán-nászi moecet hájehudim beHungárjá be-1944, Ernő Pető. Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, (1986)/41, 153-172. o.
[Pető Ernő, a Központi Zsidó Tanács elnökhelyettesének visszaemlékezései.]
- 2708.** Erez, Cvi: Zihronotáv sel josév-ros hámoácá hájehudit beHungárjá – Smuel Stern. Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, (1973)/16, 157-178. o.; 17, 153-180. o.
[Stern Samunak, a magyarországi Központi Zsidó Tanács egykori elnökének visszaemlékezései.]
- 2709.** Feldmájer Péter: Mentegessük-e a zsidó tanács tagjait? Remény; Budapest, 9(2006. tavasz), 16-18. o.
A zsidó tanács tagjai által a háború időszakában folytatott tevékenység kritikai áttekintése, a magyarországi zsidó közösség vezetőjének tollából.
- 2710.** György Endre: Feltárulnak a budapesti Zsidó Tanács titkai. Demokrácia, Budapest, 1946. április 7.
Oknyomozó elemzés arról, hogy milyen szerepet játszottak a zsidó tanács tagjai a német megszállás alatt.
- 2711.** Izgalmas tárgyalás után egyhangúan igazolták a Zsidó Tanács ügyvéd tagjait. Világ, Budapest, 1945. június 13.
Az okok összegzése, különös hangsúllyal a zsidó tanács tehetetlenségére a német megszállás idején.
- 2712.** Klein, Bernard: The Judenrat. Jewish Social Studies, New York, 22(1960. január)/1, 27-42. o.
[A zsidó tanács.]
A Budapesti Zsidó Tanács összetétele és tevékenysége. Lásd még a szerző: MS Thesis (Columbia University, 1955); Hungarian Jewry During the Nazi Period című írását, amelyben az üldözéssel és az arra adott közösségi reakcióval foglalkozik.
- 2713.** I.f. Stern Samu titokzatos végrendelete. Képes Figyelő Budapest, 1946. június 29.
Stern Samu szerepe a magyar zsidóság történetében.
- 2714.** Lévai Jenő: Mi az igazság a Zsidó Tanácsok szerepe körül? Képes Figyelő, Budapest, 1947. február 8.; 1947. február 15.
- 2715.** Mátrai Sándor: Igazolták a Zsidó Tanács tagjait. Kis Újság, Budapest, 1945. június 12.
- 2716.** Molnár Judit: A Zsidó Tanács megalakulása – cionista szemmel. (Dr. Kahan Nison visszaemlékezése.) Holocaust Füzetek, Budapest, (1999)/13, 93-110. o.
- 2717.** Molnár Judit: Arendt és a Magyar Zsidó Tanács. Elet és Irodalom, Budapest, 45(2001. augusztus 21.)/32, 14. o.
- 2718.** Napirenden a Zsidó Tanács botránya. Világosság, Budapest, 1946. május 19.
A zsidó tanács elleni vizsgálattal foglalkozó írás.

2719. Pető Ernő levele. Tekintet, Budapest, 29(1989)74, 41-63. o.

A zsidó tanács egyik vezetőjének 1956. május 22-én keltezett levele Marton Lajoshoz, az izraeli magyar zsidó közösség prominens tagjához. Kifejti, hogy a szerző miként látja a tragédiát, amely a magyar zsidósággal 1944-ben történt.

2720. Reuveni, Sári: Merkáz hájehudim biSzlovájká, vehámoácá hájehudit be- Hungárjá: dimjon vesoni. Bisevil Házikáron, Jeruzsálem, (2000. február- március)/36, 49-54. o.

[A Szlovákiai Zsidó Központ és a Magyar Zsidó Tanács: hasonlóság és különbség.]

2721. S. D.: A Pesti Izraelita Hitközség új elnöke a régi vezetők elleni vádakról. Világ, Budapest, 1945. június 10.

Stöckler Lajos bejelentése a zsidó tanács szerepéről.

2722. Stern Samu: Versenyfutás az idővel. A Zsidó Tanács a német megszállás és a nyilasuralom idején. Kortárs, Budapest, 1989/11, 115-124. o.

Közlésre előkészítette és az előszót írta Schmidt Mária. Megjelent: A Ráday Gyűjtemény Évkönyve, Budapest, 1989, 266-304. o.

2723. Stöckler Lajos: Gettó előtt - gettó alatt. Új Élet, Budapest, 1947. január 22., 30.; február 6., 13., 20.; március 6., április 17.

A zsidó tanács hajdani vezetőjének visszaemlékezései.

2724. -trai: A Zsidó Tanács és Szálasiék drámai távirat váltásai. Demokrácia, Budapest, 1946. augusztus 25.

A cikk bemutatja, hogy a zsidó tanács több száz tiltakozó táviratot küldött a kormánynak és Magyarország érsekének a zsidók ellen elkövetett kegyetlenkedések okán.

Zsidó közösségi vezetők

2725. Gergely Jenő: Löw Immánuel szegedi főrabbi (1854-1944), in uő: Főpapok, főpásztorok, fő rabbik: arcélek a huszadik századi magyar egyháztörténetből. Budapest, Pannonica Kiadó, 2004, 117-126. o.

* * *

2726. Gabor, Eliyahu: Otto Komoly, gíbor politi vektorban hásoá beHungárjá. Mászuá, Izrael, (1993)/21, 109-118. o.

[Komoly Ottó – a hős politikus, a magyarországi holokauszt áldozata.]

2727. Magén István: Száz éve született Komoly Ottó. Szombat, Budapest, 4(1992)/4, 5. o.

2728. Marjanucz László: Löw Immánuel tragikus sorsa a háború végén. Adalékok a zsidó törvények szegedi végrehajtásához. Acta Universitatis Szegediensis. Acta Historicay Szeged, 114(2002), 115-124. o.

2729. Molnár Judit: A „legtudósabb” rabbi sorstalansága. História, Budapest, (2004)/2-3, 17-22. o.

Lőw Immánuel egykori szegedi rabbi sorsával foglalkozik.

2730. Spitzer, Shlomo J.: Die Rabbiner Ungarns, 1944. (Die Orthodoxen Gemeinden.) Budapest, MTA Judaisztikai Kutatócsoport, 1999, 201 o.
[Rabbik Magyarországon, 1944. (Az ortodox közösség.)]

Mit tudtak és mikor a végső megoldásról?

2731. Braham, Randolph L.: What Did They Know and When?, in Yehuda Bauer – Nathan Rotenstreich (szerk.): The Holocaust as Historical Experience. New York, Holmes and Meier, 1981, 109-131. o.
[Mit tudtak és mikor?]

2732. Laqueur, Walter: The Terrible Secret. Suppression of the Truth About Hitler's Final Solution'. Boston, Little, Brown and Co., 1980, 262 o.
[A szörnyű titok. Az igazság elkendőzése Hitler végső megoldásáról.]
Magyarországra és a magyar zsidó vezetőkre vonatkozó, számos referenciát tartalmazó írás.

* * *

2733. Conway, John S.: Frühe Augenzeugenberichte aus Auschwitz. Glaubwürdigkeit und Wirkungsgeschichte. Vierteljahrshefte für Zeitgeschichte, München, 27(1979. április)/2, 260-284. o.
[Szemtanú korai beszámolója Auschwitzból. Szavahihetőség és történelmi hatás.]

Berend Béla rabbi ügye

2734. A magyar Dreyfus-ügy. Egyleti Élet, New York, 1947. november 14.
Együtt érző értékelés Berend rabbi helyzetéről.

2735. Berend Béla főrabbit másodfokon felmentették. Világ Budapest, 1947. április 13.

2736. Berend rabbi felajánlkozó levele Endre Lászlóhoz. Berend Béla, szigetvári kerületi főrabbi egy Országos Zsidóügyi Szervezetet javasolt Endre Lászlónak, és felajánlotta részvételét a zsidóság és a magyarság örök időre való szétválasztásában. Demokrácia, Budapest, 1946. augusztus 4.

2737. Demeter Imre: Beszélgetés a „rohamrabbival” a cellában. Haladás, Budapest, 1946. július 25.
A Markó utcai börtönben fogva tartott Berend Béla rabbi beszél 1944-ben betöltött szerepéről.

2738. f. j.: „Minden igyekezettel fogom szolgálni a közös nagy célt.” Világ; Budapest, 1946. április 7.
Berend Béla rabbi 1944. április 12-én kelt, Endre Lászlóhoz címzett levelének összegzése.

2739. Ferenczy László mentővallomást tesz Berend főrabbi ügyében. Világ, Budapest, 1946. november 16.

Azt állítja, hogy átadott Horthynak egy köteg jegyzőkönyvet, amelyek a deportáltak szenvedéseiről tanúskodtak, és amelyeket Berendtől kapott.

2740. Kolozs Jenő: Börtöninterjú az áruló rabbival. Képes Figyelő, Budapest, 1945. szeptember 29.

A szigetvári Berend Béla rabbival foglalkozó írás.

2741. Kraus, Naftali: „A cél egy, miért ne csinálnók együtt?!” Dr. Berend Béla levele 1944. április elsején Endre Lászlónak. Új Kelet, Tel-Aviv, 1982. május 14.; 1982. május 27.

Igen kritikus áttekintés arról, hogy milyen szerepet játszott Berend rabbi a holokauszt idején. Lásd még: Dr. Berend cáfolata, 1982. június 25., 4. o. Némileg változtatott kiadása Naftali Kraus „Bűncselekmény hiányában” című cikkének, in Menóra, Toronto, 1983. július 2.; 1983. július 9.; 1983. július 16.

2742. Letartóztatták Berend Béla szigetvári főrabbit, aki a Gestapo kémje volt. Magyar Nemzet, Budapest, 1945. május 9.

2743. Moldova György: Bíróság előtt. Új Tükör, Budapest, 1983. október.

Visszaemlékezés, többek között a szerző Berend Bélával folytatott rágalmozási peréről.

2744. Munkácsi Krisztina: Berend Béla főrabbi népbíróági pere. Századok, Budapest, 130(1996)/6, 1525-1552. o.

2745. Schön Dezső: 38 évvel a történetek után a magyar-zsidó katasztrófa még nem ért véget. Szenvedélyes viták Brahm professzor monumentális műve körül. Új Kelet, Tel-Aviv, 1982. február 19.; 1982. február 26.; 1982. március 5.; 1982. március 12.

Az általános áttekintés keretein belül, R. L. Brahm A népiirtás politikája című könyve kapcsán, a szerző vitába száll azokkal, akik Berend Béla rabbi második világháború idején játszott szerepét védik. Lásd még Gershon Weiler és Berend Béla rabbi viszontválaszt: Új Kelet, 1982. április 7., 1982. április 16.

NAGYOBB INTERNÁLÓTÁBOROK MAGYARORSZÁGON

A Röck Szilárd utcai internálótábor

2746. Brámer Frigyes: Koncentrációs tábor a Rabbiképző épületében, in Scheiber Sándor (szerk.): Évkönyv 1971-72. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1972, 219-228. o.

2747. Gellért Lajos: Nyitott szemmel. Budapest, Bibliotheca, 1958, 277 o.

Személyes visszaemlékezés a szerző Röck Szilárd utcai internáló táborbeli tapasztalatairól.

2748. György Endre: Az internáló tábor előszobájában, in Gáti Ödön és mások (szerk.): Mementó. Magyarország 1944. Budapest, Kossuth, 1975, 75-78. o.

A Röck Szilárd utcai internálótábor Budapesten.

2749. Kovács Tamás: Internálótáborból koncentrációs táborba, 1944 tavaszán- nyarán, in JB-TK-2, 143-164. o.

A Röck Szilárd utcai internálótáborba összegyűjtött zsidó újságírók sorsával foglalkozik.

* * *

2750. György Endre: Internáló táborban. Új Élet, Budapest, 1946. június 5.

Az újságíró sorsát bemutató írás, akit a Röck Szilárd utcába és a Horthy-ligeti táborba is internáltak.

2751. György Endre: Kisegítő toloncház. Új Élet, Budapest, 1974. május 1.

A zsidó újságíró internálása a budapesti Országos Rabbiképző Intézetbe. A cikk az internált újságírók névsorát is tartalmazza.

A Horthy-ligeti internálótábor

2752. Fóthy János: Horthy-Liget, in Gáti Ödön és mások (szerk.): Mementó. Magyarország 1944. Budapest, Kossuth, 1975, 78-83. o.

A Messerschmidtet gyártó bázison létrehozott internálótábort bemutató írás.

2753. Fóthy János: Horthy-liget, a magyar Ördögsgiget. Budapest, Gábor Áron, 1946, 89 o.

A közismert magyar zsidó újságíró személyes beszámolója a Horthy-ligeti (Csepel) internáló táborról, ahová 60 újságíró-kollégájával internáltak.

* * *

2754. Fóthy János: A zsidó toll utolsó mohikánjai az internáló táborban. Így készült a „Harc” horthyligeti szenzációja. Demokrácia, Budapest, 1945. április 22.

A kistarcsai internálótábor

2755. Benoschofsky Ilona: Emberrablás Kistarcsán, in Gáti Ödön és mások (szerk.): Mementó. Magyarország 1944. Budapest, Kossuth, 1975, 62-75. o.

A kistarcsai internálótáborban fogva tartottak deportálása Eichmann és csatlósai által 1944 júliusában.

2756. Brámer Frigyes: Zsidó túsok – Kistarcsa 1944 „B” Pavilon, in Scheiber Sándor (szerk.): Évkönyv 1973-74. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1974, 340-351. o.

- 2757.** Domokos József: Innen és túl az Óperancián. Budapest, Gondolat, 1977, 301 o.
Baloldali ügyekkel foglalkozó ügyvéd visszaemlékezései, akit az elsők között internált a Gestapo a megszállás után. A könyvben külön hangsúlyt kapnak a kistarcsai internálótáborban, valamint Mauthausenben elszenvedett tapasztalatai.

* * *

- 2758.** Szatmári Jenő: Hogyan menekült meg a budapesti zsidóság a deportálástól és hogyan nem a Kistarcsáról elrabolt ezerhét száz zsidó. Haladás, Budapest, 1945. december 8.

- 2759.** Szatmári Jenő: Jámborffy (Zachar) főfelügyelő Kistarcsán. Haladás, Budapest, 1947. május 29.

Állítja, hogy Jámborffy főfelügyelő keze benne volt 1700 zsidó deportálásában Kistarcsáról 1944. július 19-én.

ELKOBZÁS ÉS KISAJÁTÍTÁS

Általános

- 2760.** Bauer, Tom: Nazi Gold. New York, HarperCollins Publishers, 1997, 404 o.

[Náci arany.]

Információkat tartalmaz a magyar zsidóktól elsajátított értékekről.

- 2761.** Chesnoff, Richard Z.: Pack of Thieves: How Hitler and Europe Plundered the Jews and Committed the Greatest Theft in History. New York, Doubleday, 1999, 325 o.

[Tolvajok bandája: hogyan fosztotta ki Hitler és Európa a zsidókat, és hogyan követték el a történelem legnagyobb rablását.]

- 2762.** Csősz, László: Agrarian Reform and Race Protection: The Implementation of the Fourth Jewish Law, in JM-HE, 180-197. o.

[Agrárreform és fajvédelem: a negyedik zsidótörvény alkalmazása.]

A zsidó ingatlanjavitást 1942. évi XV. számú törvény hatásaival foglalkozik.

A magyar változatot lásd: JM-HH, 176-192. o.

- 2763.** Csősz, László: Antisemitismus und Agrarpolitik: Die Landreformen von 1942, in BM-U, 73-88. o.

[Antiszemitizmus és agrárpolitika: az 1942-es földreform.]

- 2764.** Kádár Gábor – Vági Zoltán: Arany vonat. Fejezetek a zsidó vagyon történetéből Budapest, Osiris, 2001, 304 o.

Egyebek között részleteket tartalmaz a Kasztner-Becher-féle tárgyalásokról. A könyv egyik részlete az ún. aranyvonatról megjelent a Népszabadság 2001. június 2-i számában.

- 2765.** Kádár, Gábor – Vági, Zoltán: The Economic Annihilation of the Hungarian Jews, 1944-1945, in RB-BC, 77-88. o. :

[A magyar zsidóság gazdasági megsemmisítése.]

- 2766.** Kádár Gábor – Vági Zoltán: Hullarablás. A magyar zsidók gazdasági megsemmisítése. Budapest, Jaffa, 2005, 432 o.
- 2767.** Kádár Gábor – Vági Zoltán: Művészet és népiertás, in KL-JM, 317-355. o.
A zsidó tulajdonban lévő képzőművészeti alkotások elkobzására és kisajátítására, illetve ezek Magyarországról 1944-45-ben történő elszállítására összpontosít.
- 2768.** Kádár, Gábor – Vági, Zoltán: Plunder and Collaboration in Hungary: Financial Aspects of a Genocide, in Facing the Nazi Genocide: Non-Jews and Jews in Europe. Beate Kosmala – Feliks Tych (szerk.), Berlin, Metropol, 2004, 263-288. o.
[Fosztogatás és kollaboráció Magyarországon: egy népiertás pénzügyi aspektusai.]
- 2769.** Kádár, Gábor – Vági, Zoltán: Self-Financing Genocide. The Gold Train, the Becher Case, and the Wealth of Hungarian Jews. Budapest, Central European University Press, 2004, 413 o., illusztr.
[Önfinanszírozott népiertás. Az aranyvonat, a Becher-ügy és a magyar zsidók vagyona.]
Jól dokumentált tanulmány a magyar zsidóság kifosztásáról és megsemmisítéséről.
- 2770.** Kádár, Gábor – Vági, Zoltán: „Solving the Jewish Question” versus the „Interests of the Production”. The Economic Aspects of the Hungarian Holocaust, in JM-HE, 518-531. o.
[„A zsidókérdés megoldása” szemben a „termelési érdekekkel”. A magyarországi holokauszt gazdasági aspektusai.]
A magyar változatot lásd: JM-HH, 514-527. o.
- 2771.** Kádár, Gábor – Vági, Zoltán: Theorie und Praxis. Die Ökonomische Vernichtung der ungarischen Juden, in BM-U, 55-71. o.
[A magyar zsidóság gazdasági megsemmisítése.]
- 2772.** Komoróczy Géza: Holocaust. A pernye beleég a bőrünkbe. Budapest, Osiris, 2000, 182 o.
A fosztogatásokról, az antiszemitizmusról, a magyar társadalom súlyos veszteségéről és a társadalmi felelősségről szóló esszék.
- 2773.** Louca, Antonio: Negocios com os Nazis. Lisszabon, Fim de Seculo, 1997, 173 o.
[Üzletelés a nációkkal.]
Portugál történész beszámolója a zsidó értékek kisajátításáról. Leírja a magyarországi kényszermunkát is.
- 2774.** Lőrincz Zsuzsa: A náci csizma nyomában. Budapest, Kossuth, 1961, 123 o.
Részletes leírás a németek által elrabolt javakról és az általuk elmozdított emberekről.
- 2775.** Mavrik, László (összeáll.): The “Sacco di Budapest” and Depredation of Hungary, 1938-1949. Budapest, The Hungarian National Gallery for the Joint Restitution Committee at the Hungarian Ministry of Culture and Education, 1998, 468 o., illusztr.
[A „Sacco di Budapest” és Magyarország kifosztása, 1938-1949.]
Beszámoló a Magyarországról a második világháború nyomán elkerült művészeti alkotásokról. Hiányos katalógus a hiányzó műalkotásokról.

- 2776.** Mayer, Egon: Whose Booty Did German Plunder Become?, in KL-JM, 451-474. o.
[Kinek a zsákmányává vált a német rablás tárgya?]
Áttekinti a magyar zsidóságtól elkobzott és kisajátított vagyon sorsát.
- 2777.** Tönsmeyer, Tatjana: Der Raub des jüdischen Eigentums in Ungarn, Rumänien und der Slowakei, in Raub und Restitution. Claire Andrien (szerk.), Frankfurt am Main, Fischer, 2003, 73-91. o.
[A zsidó tulajdonok kifosztása Magyarországon, Romániában és Szlovákiában.]
- 2778.** Ungváry Krisztián: Nagy jelentőségű szociális akció. Adalékok a zsidó vagyon begyűjtéséhez és elosztásához Magyarországon 1944-ben, in Évkönyv 2002. X, Magyarország a jelenkorban. Budapest, 1956-os Intézet, 2002, 287-321. o.
- 2779.** Ungváry, Krisztián: Robbing the Dead: The Hungarian Contribution to the Holocaust, in Facing the Nazi Genocide: Non-Jews and Jews in Europe. Beate Kosmala – Feliks Tych (szerk.), Berlin, Metropol, 2004, 231-261. o.
[A holtak kirablása: a magyar hozzájárulás a holokauszthoz.]
- 2780.** Várnai Ágnes: A fővárosi múzeumtól a Szépművészeti Múzeumig – Csánky Dénes emlékiratai alapján, in RB-2006, 163-181. o.
Ismereti a magyar zsidóságtól a holokauszt idején ellopott műalkotások sorsát.
- 2781.** Zivkovic, Nikola: Gradja o pljacki jevrejske imovine u Srbiji i Banatu za vreme Drugog Svetskog rata, in Zbornik. Belgrád, Jevrejski Istorijski Muzej, 37(1975), 277-287 o.
[A zsidó vagyon kifosztása Szerbiában és a Bánságban a második világháború alatt.]
- 2782.** Zweig, Ronald W.: The Gold Train. The Destruction of the Jews and the Second World Wars Most Terrible Robbery. London, Allen Lane, 2002, 311 o., illusztr.
[Az aranyvonat. A zsidók kiirtása és a második világháború legborzalmasabb rablása.]
- 2783.** Zweig, Ronald W.: Der ungarische Goldzug oder der Mythos vom jüdischen Reichtum, in Raub und Restitution. Claire Andrien (szerk.), Frankfurt am Main, Fischer, 2003, 169-183. o.
[A magyar aranyvonat avagy a zsidó vagyon mítosza.]
- * * *
- 2784.** Csekő Ernő: Adatok és források a soproni zsidóság gazdasági megsemmisítéséről 1944-ben. II. Elvett házak, zár alá vett üzletek. Soproni Szemle, Sopron, (2006)/1, 35-53. o.
Az elkobzott tulajdonokkal kapcsolatos listákat és statisztikákat tartalmaz.
- 2785.** Egy nyilas nő naplója. Haladás, Budapest, 1947. május 29.
Azt taglalja, hogy Temesváry László, a Magyar Nemzeti Bank egykori vezetője egy ausztriai táborban bevallotta a nyilasoknak, hogy ő szállította el az elkobzott zsidó vagyonokat Toldy Árpád csendőr ezredesnek.
- 2786.** Hazahozzák a külföldre hurcolt ékszereket. Világ, Budapest, 1946. október 15.
Tartalmazza Nyárádi Miklós miniszteri titkár kimutatását az elkobzott zsidó vagyon értékéről.

2787. Kádár Gábor – Vági Zoltán: Hullarablás. A magyar zsidók gazdasági megsemmisítése. Népszabadság, Budapest, 2000. szeptember 2.

A német és a magyar hatóságok és egyének által elkövetett gazdasági megsemmisítésről, arról a buzgalomról, ahogyan rátették kezüket a zsidó vagyontokra.

2788. Kallós: Megkerült az aranyvonal. Képes Figyelő, Budapest, 1945. november 10.

Mingovics István nyilatkozata, aki korábban az elkobzott zsidó javakért volt felelős a pénzügyi igazgatóságon.

2789. L. Gy.: Ötvenmillió dollárt követeltek a németek a deportált zsidók szabadon bocsátásáért. Képes Figyelő, Budapest, 1946. szeptember 21.

A lisszaboni magyar képviselő által Henney Gusztáv külügyminiszternek küldött távirat alapján.

2790. Megtalálták a magyar „Gestapo” értékörzési naplóját. Független Magyarország, Budapest, 1946. január 28.

300 oldalnyi lista a zsidóktól elkobzott ékszerekről azok eredetére vonatkozó részletekkel is.

2791. Mravik, László: Hungary's Pillaged Art Heritage. Hungarian Quarterly; Budapest, 39(1998)/150, 53-78. o.

[Magyarország kifosztott művészeti öröksége.]

A Hatvany család gyűjteményére összpontosít.

2792. Paal, Jób: Feldlazarett 500. Képes Figyelő, Budapest, 1946. május 4.

Írás arról, hogy hogyan fosztották ki a németek a Szabolcs utcai zsidó kórházat.

2793. Palásti László: Hivatalos jelentés az üldözöttek elrabolt vagyonáról.

Toldy Árpád csendőrezredes az „aranyvonal” parancsnokának kimutatása. Képes Figyelő, Budapest, 1945. november 17.

2794. Palásti László: Manyi. Képes Figyelő, Budapest, 1947. február 1.

14 éves nyilas lány naplója arról, hogy hogyan vonták be a zsidók megmotoszásába és értékeik felkutatásába.

2795. Palásti László: Tizenegy kiló arannyal a francia zónából megszökött Marányi Ede alezredes, a bori hóhérparancsnok, a cservenkai vérfürdő értelmi szerzője. Képes Figyelő Budapest, 1947. június 28.

2796. Reuveni, Sari: Ha'retzah u'hayerusha: Shod harehush ha'yehudi be'yeme ha'Shoa be'Hungaria. Bestuill Hazikaron, Jeruzsálem, 31(1995. január-február)/31, 20 – 24. o.

[Gyilkosság és zsákmány: A zsidó vagyonok elkobzása Magyarországon a holokauszt idején.]

2797. Révész Gyula István: Rohamok a „Toldy” vonat kincsei ellen. Szabadság, Budapest, 1945. július 20.

Néhány részlet arról, hogy Toldy Árpád hogyan vitte ki az országból a kincseket.

2798. S. K.: Ötven év után megtalált dokumentumok: az „aranyvonal” nyomában. Remény, Budapest, 6(2003)/2, 81-82. o.

2799. Sós Endre: Az elrabolt aranyvonat. Haladás, Budapest, 1949. március 10. A magyar zsidóktól elkobzott, az országból a háború végéig kicsempésztett ékszereket és egyéb értékeket szállító vonatról szóló írás.

2800. Stella Adorján: Egymillió pengős zsarolás után – emberrablás. Világ, Budapest, 1945. július 3.

Ribáry Frigyes beszámolója, aki egymillió pengőt áldozott arra, hogy szabadon elrepülhessen Egyiptomba, de Mauthausenben végezte.

2801. Szita Szabolcs: Az áldozatok vagyona Svájcban. A svájci bankok és a holocaust. História, Budapest, (1977)/1, 17-18. o.

2802. Szita Szabolcs: Kurt Becher magyar túsza és a Gestapo bécsi főnökhelyettese. Remény, Budapest, 8(2003)/1, 48-54. o.

A Weiss és a Chorin család azon tagjaira összpontosít, akik az SS–Weiss Manfréd Művek-megegyezés nyomán Bécsbe kerültek, és foglalkozik Mauthner Jánosnak a bécsi Gestapo helyettes vezetőjével, Kari Ebnerrel folytatott alkudozásával.

2803. Ungár Lajos: Zsidó műkincsek sorsa és kálváriája. Új Élet, Budapest, 2000. június 10.

2804. Zsidóktól elrabolt kincseket találtak a tiroli hegyekben. Új Élet, Budapest, 1946. július 11.

Az SS–Weiss Manfréd Művek-megegyezés

2805. Strasserné Chorin Daisy: Az Andrássy úttól a Park Avenue-ig: Fejezetek Chorin Ferenc életéből (1879-1964) . Budapest, Osiris Kiadó, 1999, 292 o.

A cikkek tartalmazzák Chorin Ferenc, a Weiss Manfréd Művek egyik hajdani fővezetője beszédeit és leveleit.

2806. Újpétery Elemér: Végállomás Lisszabon. Budapest, Magvető, 1987, 545 o.

Írás arról, hogy hogyan menekült meg a Weiss és a Chorin család az SS-szel folytatott ügylet folytán.

2807. Varga, László: Manfréd Weiss. The Profile of Munitions King, in Michael K. Silber (szerk.): Jews in the Hungarian Economy, 1760-1945. Jeruzsálem, The Magnes Press, 1992, 196-209. o.

[Weiss Manfréd. A lőszerkirály arcéle.]

* * *

2808. Bán Éva: A Weiss Manfréd Művek német kézre kerülésének utótörténetéhez. Dokumentumok a lisszaboni külügyminisztérium archívumából. J Kritika, Budapest, (1992. október), 34-36. o.

2809. Emmenegger, Kurt: Reichsführers gehorsamster Becher. Sie und Er, Zürich, 1962. december 27., 1963. január 3., január 10., január 17., január 24., január 31., február 7., február 14., február 21., február 28., április 18., április 25.

[A birodalmi vezető legszolgálatkésebb Becherje.]

Kurt A. Becher, a „végső megoldásban” is, a zsidó javak kisajátításában is részt vevő SS-Standartenführer pályájáról készült sorozat. A több részből álló írás foglalkozik a háború vége felé elindult, a németek alibijét szolgáló mentőakciókkal. Taglalja a Weiss Manfréd Művek kisajátítását Magyarországon, valamint Weiss Manfrédnak a Budapesti Mentési Bizottság vezetőivel folytatott ügyleteit.

2810. Fenyő Miksa: A Chorin–Weisz Manfréd-ügy. Válasz Zsolt Bélának. Haladás, Budapest, 1945. december 1.

Chorinnak a magyar munkaszolgálatosok és a zsidó menekültek érdekében folytatott tevékenységét tárgyalja.

2811. Gogolák Lajos: Kinek volt igaza? Haladás, Budapest, 1947. október 2.

Chorin Ferenc portréja, különös tekintettel a zsidó mágnás magyarországi egyházi és politikai vezetőkkel tartott kapcsolatára az alatt az idő alatt, amíg a munkaszolgálatosok kegyetlen bánásmódban részesültek Ukrajnában és másutt.

2812. Kádár László: Az első hiteles adatok a csepeli Weisz-, a Chorin-, a Kornfeld-család és a Gestapo üzletéről. Népbírói Közlöny, Budapest, 1946. december 5.

2813. Karsai Elek – Szinai Miklós: A Weiss Manfréd-vagyon német kézbe kerülésének története. Századok, Budapest, 95(1961)/4-5, 680-719. o.

2814. Lévai Jenő: A magyar zsidók kimentése Gestapo segítséggel. Képes Figyelő, Budapest, 1947. február 1.

A magyar zsidó vezetők ügye az SS-szel.

2815. Vida István: Három Chorin-levél. Századok, Budapest, 110(1977), 362- 380. o.

Az iparmágnás-bankár észrevételei a két világháború közötti magyarországi politikai bal- és jobboldalról, a náci megszállás időszakáról és a zsidó vezetők tevékenységéről a Horthy-érában

2816. Zsolt Béla: A Weisz Manfréd-ügy. Haladás, Budapest, 1945. november 24.

A SZÁLASI-ÉRA

Általános művek

2817. Frank László: A zöld ár. Budapest, Zrínyi Katonai Kiadó, 1977, 207 o.

A háborús bűnöket tárgyaló, 1946-os bírósági eljárások egyik államügyészének beszámolója, különös tekintettel a nyilasuralom időszakára.

2818. Karsai, László: The Last Phase of the Hungarian Holocaust: The Szálasi Regime and the Jews, in RB-SM, 103-116. o.

[A magyarországi holokauszt utolsó időszaka: A Szálasi-rendszer és a zsidók.]

2819. Klocke, Helmut: Die Pfeilkreuzlerherrschaft in Ungarn (16. Oktober 1944 bis 4. April 1945), in Ungarn Jahrbuch. 7. kötet, München, Rudolf Trofenik, 1976, 137-166. o.

[Nyilaskeresztes uralom Magyarországon (1944. október 16-tól 1945. április 4-ig)]

- 2820.** Kovalovszky Miklós: Lidércnyomás. Budapest, Argumentum, 1995, 329 o.
A nyilas éra budapesti rémségeire összpontosít.
- 2821.** Lackó, Miklós: Arrow-Cross Men. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1969, 112 o.
[Nyilaskeresztes emberek.]
Szálasi Ferenc és követőinek története.
- 2822.** Lehmann, Hans Georg: Unternehmen Panzerfaust. Der Putsch der SS in Budapest am 15 Oktober 1944, in Ungarn Jahrbuch 5(1973) . Mainz, Von Hase & Koehler, 215-231. o.
[A páncélököl-vállalkozás. Az SS puccsa Budapesten 1944. október 15-én.]
- 2823.** Rozsnyói Ágnes: A Szálasi-puccs. Budapest, Kossuth, 1977, 105 o.
Javított változata az először 1962-ben megjelent könyvnek.
- 2824.** Teleki Éva: A nyilas uralom Magyarországon. 1944. október 16-1945. április 4. Budapest, Kossuth, 1974, 387 o.
- 2825.** Varga Ervin: Hidegség. Budapest, Belvárosi Könyvkiadó, 2000, 116 o.
Személyes visszaemlékezésekre alapozó munka a munkaszolgálatosok tömegmészárlásáról a nyugat-magyarországi Hidegségen és környékén.
- * * *
- 2826.** A „Vérző Város”. Magyar Nemzet, Budapest, 1949. január 23.
A nyilas éra különböző aspektusait bemutató, a május 3-i számban végződő cikksorozat első része.
- 2827.** Andor Leon: Borzalmak iskolája. Képes Figyelő, Budapest, 1945. szeptember 22.
Egy nyilasegység tettei Budapesten.
- 2828.** Antal Gábor: Október 20. Magyar Nemzet, Budapest, 1945. október 20.
Zsidó férfiak begyűjtése a KISOK sportpályára 1944. október 20-án.
- 2829.** Berend Béla főrabbi megtalálta a Wesselényi utca 27. számú házban legyilkolt zsidók névjegyzékét. Népbíróági Közlöny, Budapest, 1947. június 19.
Ebben az épületben a nyilasok 41 zsidót öltek meg 1945. január 11-én.
- 2830.** Elfogták a „borzalmak háza” újabb két pribékjét. Népbíróági Közlöny, Budapest, 1947. június 31.
Rémítettek a Szent István körúti nyilasházban.
- 2831.** 1944. október 16-án a Lánchídon az SS-ek a Dunába löktek, illetve lőttek száznyolcvan munkaszolgálatost. Reggel, Budapest, 1946. október 7.
- 2832.** Gallai Ágnes: Milotay István lakásában. Haladás, Budapest, 1946. május 16.
Leírás arról, hogyan végeztek ki 18 árvaházi gyermeket egy katonai barakkban 1944-ben.

- 2833.** Hiller István: Az utolsó napok. Valóság, Budapest, 23(1980)/2, 86-98. o.
A Szálasi-féle parlament tevékenysége Sopronban (1944. december 1. és 1945. március 16. között), valamint a nyilas kormány működése.
- 2834.** Hollai Béla: A halál hat hónapja: a nyilasuralom történetéből. Ezredvég, Budapest, 6(1996)/7, 49-55. o.
- 2835.** Horgas Judit: Fák közt, padon. Liget, Budapest, (2004)/4, 32-33. o.
A nyilasuralom idején a Vörös Kereszt Társaság kórházánál véghezvitt tömeggyilkosságra történő visszaemlékezések.
- 2836.** K. Gy.: Csonka Emilnek, Szálasi titkárának a naplórészlete. Képes Figyelő, Budapest, 1945. november 3.
Feltárja a Szálasi-puccs részleteit.
- 2837.** Karsai László: Reflektor a sötétbe. Szálasi Ferenc naplója 1943. szeptember 15.-1944. július 18. Beszélő, (2008. március), 54-76. o.; (2008. április), 60-79. o.
Angol nyelvű változat: Searchlight into Darkness: The Diary of Ferenc Szálasi, September 15, 1943-July 18, 1944, in Yad Vashem Studies. 37. kötet, Silberklang, David (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 2009, 93-134. o.
- 2838.** Kovács Tamás: Budapest ostroma. Korunk, Kolozsvár, (2005. február), 86-91. o.
A zsidók ostrom alatti sorsával is foglalkozik.
- 2839.** Kovács Tamás: A Nemzeti Számonkérő Különítmény. Múltunk, Budapest, 51(2006)/3, 71-100. o.
A nácibarát szervezet által a nyilasuralom idején kifejtett tevékenységre összpontosít.
- 2840.** Lévai Jenő: A nemzetközi védett házak sötét rejtelmek. Képes Figyelő, Budapest, 1947. május 31.
A Kasztner-üggyel is foglalkozik.
- 2841.** Lévai Jenő: A nyilas hatalomátvétel – 1944. október 15-én. Új Élet, Budapest, 1974. október 15.
Német szemtanú beszámolóján alapuló írás, amely néhány, korábban publikálatlan dokumentumot is tartalmaz.
- 2842.** Lévai Jenő: Amikor az abesszin négus testőre intézte a magyar külügyeket. Képes Figyelő, Budapest, 1947. június 21.
Bagossy Zoltán portréja.
- 2843.** Lévai Jenő: És megrohanták a védtelen védett házakat. Képes Figyelő, Budapest, 1947. augusztus 16.; 1947. augusztus 23.
Rajtaütés a zsidókon az ún. védett házakban.
- 2844.** Lévai Jenő: Miért volt szükség külön nemzetközi védett házakra? Képes Figyelő, Budapest, 1947. június 7.
- 2845.** Lévai Jenő: Nyilasuralom Budán a felszabadulásig. Új Élet, Budapest, 1975. február 1.

2846. Méray Tibor: Wesselényi utca 13.: beszélő házak. Európai Utas, Budapest, 6(1996)/4, 28-33., 36-37.o.

A közismert írónak, a párizsi Irodalmi Újság főszerkesztőjének a visszaemlékezése a nyilasuralom alatti budapesti életre.

2847. Morva Tamásné: Dokumentumok a Horthy–Szálasi-hadsereg utolsó hónapjainak történetéhez. Hadtörténeti Közlemények, Budapest, 17(1970)/2, 281-312. o.

Miközben nem közvetlenül a holokauszttal foglalkozó írás, a dokumentumok rávilágítanak azokra az eszközökre, amelyek a német birodalom céljait szolgálták.

2848. Palásti László: A Royal-szálló regénye. Képes Figyelő Budapest, 1949. március 5.

A hotelben német főhadiszállás volt 1944. március 19-től október 15-ig, amikor a nyilasok átvették a hatalmat, és itt gyűjtötték össze a zsidókat, mielőtt a Dunához vitték kivégezni őket.

2849. Palásti László: Csengery utca 64. Új Élet, Budapest, 1975. október 15.

A nyilasok 1944. október 15-én, hatalomátvételük napján meggyilkoltak 19 zsidót. Az írás tartalmazza a gyilkosok beismerését is.

2850. Rozsnyói Ágnes: Október 15. A Szálasi-puccs története. Századok, Budapest, 93(1959)/2-4, 373-403. o; 93(1959)/5-6, 871-892. o.

2851. Rozsnyói Ágnes: A Szálasi-puccs. Élet és Tudomány Budapest, 19(1964) 41, 1934-1937. o.

2852. Rozsnyói, Ágnes: October Fifteenth, 1944. Acta Historica, Budapest, 43(1961), 57-105. o. [Október 15-e.]

2853. Szita Szabolcs: Balf 1944-1945-ben. Remény, Budapest, 1(1998. december)/3, 41-45. o.

A halálmenetek

2854. Blauensteiner, Elke: Nationalsozialistische Massenverbrechen zu Kriegsende 1945 in Niederoesterreich. Bécs, Niederösterreich, 1994, 100 o.

[Náci tömeggyilkosság a háború végén, 1945-ben, Alsó-Ausztriában.]

Tartalmazza a Persenbeugban meggyilkolt magyar zsidók névsorát.

2855. Elek Mária: Lichtenwörth és ami odáig történt, in Gáti Ödön és mások (szerk.): Mementó. Magyarország 1944. Budapest, Kossuth, 1975, 201-210. o.

A koncentrációs tábor életéről szóló beszámoló, amely főként azokról a halálba menetelő nőkről szól, akiket 1944 őszén Budapestről Hegyeshalomra hurcoltak.

2856. Hiller István: Adatok a magyar zsidók ausztriai mártíriumához, 1944-1945, in Scheiber Sándor (szerk.): Évkönyv 1981-82. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1982, 211-226. o.

Tömör, személyes és riporter dokumentumokkal is tűzdelt leírása azon zsidók kálváriájának, akik erőltetett menetben vonultak munkatáborba Burgenlandban és környékén. Az írás tartalmazza a Siegendorfban elpusztult magyar zsidók névsorát is.

2857. Lappin, Eleonore: The Death Marches of Hungarian Jews through Austria in the Spring of 1945, in Yad Vashem Studies. 28. kötet, David Silberklang (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 2000, 203-242. o.

[Magyar zsidók halálmenetei Ausztrián keresztül, 1945 tavaszán.]

2858. Lappin, Eleonore: Die Todesmärsche ungarischer Juden durch den Grauburg Steiermark, in Jüdisches Leben in der Steiermark. Gerald Lamprecht (szerk.), Innsbruck, Studien Verlag, 2004, 263-289. o.

[Magyar zsidók halálmenetei Stájerországban.]

2859. Szita, Szabolcs: Todesmärsche ungarischer Juden, in BM-U, 115-128. o.

[Magyar zsidók halálmenetei.]

2860. Szita, Szabolcs: Zwangsarbeit, Todesmärsche, Überleben durch Hilfe. Budapest, Verlag Velcsov, 2004, 237 o.

[Kényszermunka, halálmenetek és túlélés segítségével.]

* * *

2861. György Endre: Ötvenezer férfit hurcoltak el múlt év október 20-án. Haladás, Budapest, 1945. október 27.

1944. október 20-án, Budapestről.

2862. Lapidot, Uri: Micád hámávet leMauthausen mimáhánót hágvul háHungari-Osztri. Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, (1989)/46, 75-100. o.

[Halálmenet a táborokból az osztrák-magyar határon át Mauthausenbe.]

2863. Lévai Jenő: A bécsi országúton. Képes Figyelő, Budapest, 1947. március 22.

Friedrich Born riportjai a halálmenetekről.

2864. Lévai Jenő: A hegyeshalmi halálmarstól a Duna-parti halálmenetig. Új Élet, Budapest, 1974. december 1.

A budapesti zsidók kálváriája.

2865. Lévai Jenő: A hegyeshalmi halálmenet hiteles története. Új Élet, Budapest, 1974. november 15.

2866. Sz. M.: A nyugat-magyarországi halálmars. Cikksorozat. Demokrácia, Budapest, 1945. május 6.

A Szálasi-uralom utolsó napjait mutatja be a Dunántúlon, és leírja a munkaszolgálatosok által elszenvedett szörnyűségeket.

2867. Szita Szabolcs: A magyar zsidók halálmenetei a vészkorszak idején. Remény Budapest, 6(2003)/4, 54-62. o.

ELLENÁLLÁS

Általános művek

- 2868.** Almásy Pál: Sopronkőhidai napló, 1944-1945. Budapest, Magvető, 1984, 317 o.
A hajdani altábornagy beszámolója, akit a nyilasokkal szembeni magyar ellenállásban játszott szerepe miatt börtönöztek be.
- 2869.** Barát Endre: Hajnalban indultak el Budapest, Athenaeum, 1950, 358 o.
Stilizált beszámoló a bányászok állítólagos partizántevékenységeiről. Számos, zsidókra vonatkozó referenciát tartalmaz.
- 2870.** Barcsai Géza: A magyar tudományos élet harca a német szellemi imperializmus ellen. Budapest, Ráth Endre, 1946, 52 o.
Kísérlet annak igazolására, hogy a magyar értelmiségiek általában szemben álltak a náci elképzelésekkel és különösképpen a rasszista szemlélettel.
- 2871.** Bernáth László (szerk.): Tovább. A Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetségének évkönyve 2004. Budapest, Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetsége, 2004, 151 o., illusztr.
Tartalmazza Ormos Mária, Göncz Árpád és mások jegyzeteit a német megszállásról, az ellenállásról és a holokausztról.
- 2872.** Beden Oszkár: Élet a halál földjén. Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1959, 335 o.
A Kommunista Párt egyik lapja egykori főszerkesztőjének önéletírása. Bemutatja a táborok földalatti szervezeteit, köztük egy cionista csoportét is.
- 2873.** Boldizsár Iván: A másik Magyarország. A magyar ellenállási mozgalom története. Budapest, Az „Új Magyarország” Röpiratai, 1946, 94 o.
Francia fordítás: L'autre Hongrie. Histoire de mouvement de resistance hongroise. Budapest, 1946.
- 2874.** Bondor Vilmos: A Mikó-rejtély: Mikó Zoltán és Raoul Wallenberg kapcsolata a magyar ellenállásban, 1944-1945. Budapest, Püski, 1995, 192 o.
- 2875.** Dernői Kocsis László: Bajcsy-Zsilinszky. Budapest, Kossuth, 1966, 334 o.
- 2876.** Domokos József: Két per egy kötetben. Budapest, Magvető, 1978, 438 o.
A magyar ellenállási mozgalomban 1944-ben részt vevő Bajcsy-Zsilinszky Endre, Tartsay Vilmos, Nagy Jenő, Kiss János és társai bírósági tárgyalása.
- 2877.** Fehér Lajos: Harcunk Budapestért. Fejezetek a magyar ellenállási mozgalom történetéből. Budapest, Szikra, 1946, 108 o.
Halálmenet a Hegyeshalomra vezető úton, zsidók részvétele a földalatti mozgalomban Budapesten.
- 2878.** Fekete Mihály: Partizánok az Avas tetején. Egy diósgyőri munkás visszaemlékezései. Budapest, Szikra, 1955, 125 o.
Egyebek mellett leírja a diósgyőri és a miskolci gettó körülményeit.

- 2879.** Földes Mihály: Az újpesti partizánok. Budapest, Szikra, 1955, 144 o.
Hivatásos kommunista beszámolója, amely egyebek között foglalkozik az újpesti magyar partizánok kísérletével, hogy kimentsék a zsidókat a nyilas fogságból 1944 vége táján.
- 2880.** Gazsi József: Fények a Börzsönyben. Budapest, Kossuth, 1976, 236 o.
Túlzó beszámoló a magyar ellenállásról, kiemelve egy állítólagos antifasiszta brigád történetét.
- 2881.** Gazsi József – Pintér István (szerk.): Fegyverrel a fasizmus ellen. Budapest, Zrínyi Katonai Kiadó, 1968, 313 o.
Tíz tanulmány a második világháború magyar ellenállási és partizánmozgalmairól.
- 2882.** Gyenes István: Élet a föld alatt. Budapest, Gábor Áron, 1945, 96 o.
Leírja az ellenállási mozgalmat Magyarországon, valamint a budapesti zsidó és nem zsidó lakosság szenvedéseit a szovjet ostrom alatt.
- 2883.** Kállai Gyula: A magyar függetlenségi mozgalom, 1936-1945. Budapest, Kossuth, 1965, 331 o.
Egy prokommunista beszámolója.
- 2884.** Király Pál: Csepel ellenáll, in Gáti Ödön és mások (szerk.): Mementő. Magyarország 1944. Budapest, Kossuth, 1975, 83-87. o.
Rövid beszámoló az állítólagos csepeli ellenállásról.
- 2885.** Kovács, Etienne – Florian, Jean (szerk.): Champions hongrois de la liberté contre le fascisme. Aperçus sur l’histoire du mouvement partisan hongrois. Budapest, Athenaeum, 1946, 67 o.
[Magyar szabadságbajnokok a fasizmus ellen. Észrevételek a magyar partizánmozgalom történetéről.]
- 2886.** L. Nagy Zsuzsa: A budapesti liberális ellenzék, 1919-1944. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1972, 177 o.
- 2887.** Lévai Jenő: A hősök hőse. Bajcsy-Zsilinszky Endre a demokrácia vértanúja. Budapest, Müller Károly, 1945, 105 o.
Bajcsy-Zsilinsky kisgazdapárti képviselő egyike volt azoknak, akik őszinte kritikát fogalmaztak meg a zsidóellenes törvényhozással szemben Magyarországon, s akit a nyilasok a háború vége felé megöltek.
- 2888.** Michel, Henri: The Shadow War. European Resistance, 1939-1945. New York, Harper & Row, 1972, 416 o.
[Az árnyékháború. Európai ellenállás, 1939-1945.]
Számos, Magyarországra vonatkozó részt tartalmaz, hangsúlyozva az ellenállás hiányát az országban.
- 2889.** Pintér István: A Magyar Front és az ellenállás: 1944. március 19-1945. április 4. Budapest, Kossuth, 1970, 263 o.

- 2890.** Pintér István: Magyar antifasizmus és ellenállás. Budapest, Kossuth, 1975, 488 o.
- 2891.** Rozett, Robert: Jewish and Hungarian Armed Resistance in Hungary, in Yad Vashem Studies. 19. kötet, Aharon Weiss (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 1988, 269-288. o.
[Zsidó és magyar fegyveres ellenállás Magyarországon.]
- 2892.** Szent-Miklós, István: With The Hungarian Independence Movement, 1943-1947. An Eyewitness Account. Westport, CT, Praeger Publishers, 1988, 274 o.
[A Magyar Függetlenségi Mozgalommal, 1943-1947. Egy szemtanú beszámolója.]
- 2893.** Thassy Jenő: Veszélyes vidék. Budapest, Pesti Szalon, 1996, 471 o.
Magyar nemes önéletírása a Horthy-rezsimről, a nyilaskeresztes éráról és a zsidók érdekében vállalt tevékenységéről az ellenállásban.
- 2894.** Tóth Sándor: Budapest felszabadítása, 1944-1945. Budapest, Zrínyi, 1975, 288 o.
Beszámoló a katonai hadműveletekről, néhány részlettel az állítólagos antifasiszta ellenállási mozgalomról Budapesten (211-217. o.), nem említve azonban sem a Hehálucot, sem pedig a zsidókat.
- 2895.** Wertheimer, Andor (szerk.): Pour la patrie, pour la liberté. Hongrois dans la lutte antifasciste. Budapest, MTI, 1986, 64 o., illusztr.
[A hazáért, a szabadságért. Magyarok az antifasiszta harcban.]
- 2896.** Zaharia, G. – Vajda, L. (szerk.): The Anti-Fascist Resistance in the North-East of Transylvania. September 1940-October 1944, Bukarest, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1979, 240 o.
[Az antifasiszta ellenállás Északkelet-Erdélyben. 1940. szeptember-1944. október.]
Számos proromán tanulmány annak háttéréről és jellemzőiről, hogy a magyarok milyen szerepet játszottak Észak-Erdélyben. Külön figyelemre méltók a megszállás alatt a románok és a zsidók üldözésére vonatkozó fejezetek (31-89. o.).
- * * *
- 2897.** Gosztonyi Péter: A magyar ellenállási mozgalom történetéből, 1944. Új Látóhatár, München, 8(1965. március-április)/2, 99-118. o.
- 2898.** J. E.: Az „Ellenállás Kör”. Új Magyarország, Budapest, 1946. június 18.
Foglalkozik az „Ellenállás” című földalatti röplappal, amely adatokat tartalmaz a zsidók üldözéséről.
- 2899.** Kertész Magda: Hogyan harcoltak a pestvidéki törvényszék bírái a fajvédelmi törvény ellen. Népbíróügyi Közlöny, Budapest, 1947. január 23.
Azt állítja, hogy az üldözöttek élete megmentésének érdekében néhány bíró úgy azonosította a gyerekeket, hogy azoknak a szülei nem zsidók.

2900. Nemeskéri Kiss Melanie: Modern magyar Pimpernelek. Vakmerő életmentések a nyilas pokolból. Népbírósi Közlöny, Budapest, 1947. július 24.

Bemutatja, hogy egy ellenállási csoport nyilas egyenruhába öltözött, egyébként amerikai állampolgárságú vezetője hogyan mentett meg sok-sok munkaszolgálatost és gyereket.

2901. Pintér István: A magyar ellenállás és 1944. október 15-e. Századok, Budapest, 104(1970)/1, 35-69. o.

2902. Pintér István: A magyar antifasiszta erők a zsidók megmentéséért. Párttörténeti Közlemények, Budapest, (1984)/4, 196-200. o.

2903. Pless Zsuzsa: „Pesti Posta” – 1944. Tollal a szuronyokkal szemben. Új Élet, Budapest, 1974. augusztus 15.

1944. augusztus 20-án publikált satirikus cikkekre vonatkozik.

2904. Szita, Szabolcs: Widerstand durch Kooperation. Kairos, Salzburg, 36-37(1994-1995): 111-121. o.

[Ellenállás együttműködés révén.]

2905. Vigh Károly: Az Andrássy úttól Sopronkőhidáig. Élet és Tudomány, Budapest, 29(1974), 2403-2409. o.

Beszámoló egy 1944 őszén megkísérelt ellenállási akcióról, és a vezetők – köztük Tartsay Vilmos és Bajcsy-Zsilinszky Endre – bebörtönzéséről és kivégzéséről ugyanazon év november-decemberében.

2906. Vigh Károly: Bajcsy-Zsilinszky Endre harca a magyar függetlenségért és szuverenitásért a második világháború alatt. Századok, Budapest, (1967)/6, 1311-1357. o.

Az 1942-es újvidéki vérengzés néhány részletét is érinti.

2907. Vigh Károly: Bajcsy-Zsilinszky Endre és a „hideg napok”. Történelmi Szemle, Budapest, 11(1968)/1-2, 81-103 o.

Az 1942-es újvidéki „hideg napokról” szól.

Zsidó ellenállás

2908. Agmon (Teichman), Ephraim (Efra; Ernő): Somér áháj. Kibbuc Dalia, Maarehet, 2008, 199 o.

[Testvéreim őrizője.]

A Hásómér Hácáir egy tagjának visszaemlékezései, aki 1944-45-ben vezető szerepet töltött be a budapesti cionista ellenállási mozgalomban.

2909. Akavia, Miriam: Hádereh hádheret. Szipuráh sel kevucá. Izrael, Jedioth Ahronot, 1992, 314 o.

[A másik út. A Grono család egyik tagjának története.]

A magyarországi haluc ellenállásról.

- 2910.** Alpan, Moshe: Beéjn hászeára. Ramat Gan, Moreset, 2001, 368 o.
[Kiállni a vihart.]
A magyarországi haluc ellenállás egyik vezetőjének önéletrajzi elbeszélése.
- 2911.** Ál Cvi: Párod-Budapest-Vársá. Izrael, Há kibbuc Hámeuhád, é. n., 96 o.
[Cviről: Párod–Budapest–Varsó.]
Feljegyzések és interjúk Cvi Goldfarbbal kapcsolatban, aki a magyarországi haluc ellenállás egyik vezetője volt.
- 2912.** Arani, Asher: Ájin áhát bohá – ájin áhát coheket. Ramat Gan, The Society for Research the History of the Zionist Youth Movement in Hungary, 2002, 184 o.
[Az egyik szemem sír, a másik nevet.]
Angol nyelvű változat: One Eye Cries While the Other Laughs. 2004, 272 o. A magyarországi haluc ellenállás egyik vezető személyiségének elbeszélése.
- 2913.** Barzel, Alexander: Hálomot umáávdkim. Toldot tenuát Gordonjá-Mákkábi Hácdir beHungárjá, 1938-1950. Kibbuc Dalia, Maarehet, 2000, 352 o.
[Álmok és küzdelmek. A Gordonia-Makkabi Hácáir története Magyarországon, 1938-1950.]
Témája a Gordonia-Makkabi Hácáir részvétele a cionista (haluc) ellenállásban.
- 2914.** Bazsik Renáta: Sátoraljaújhely 1944. március 22, in Harcok, emlékek. Petrák Katalin – Vágó Ernő (szerk.), Budapest, Zrínyi, 1969, 52-68. o.
A jugoszláv és a délvidéki foglyok lázadását, valamint a zsidó résztvevők kivégzését tárgyaló munka.
- 2915.** Ben-David, Mordechai: Párszot szuszim. Jeruzsálem, Bialik Institute, 1995, 208 o.
[Lópatkók.]
Visszaemlékezés a magyarországi haluc ellenállásra.
- 2916.** Benedek István Gábor – Vámos György: Tépd le a sárga csillagot. Budapest, Pallas Lap- és Könyvkiadó, 1990, 240 o.
Interjú a zsidó ellenállás tagjaival, köztük Moshe Alpannal, David Gurrall, Ráfi Benshalommal, Peretz Révésszel, Aczél Györggyel és másokkal.
- 2917.** Ben-Haim, Nathan (szerk.): Jád leBéjtár Hungárjá, 1928-1948. Tel-Aviv, magánkiadás, 1988, 180 o.
[Emlékezés a magyarországi Betar mozgalomra, 1928-1948.]
A revizionista cionisták részvétele a magyarországi haluc ellenállásban.
- 2918.** Ben-Porat, Yosef (szerk.): Lifnéj bo hásihehá. Gaaton kibuc, 1985, 126 o.
[Mielőtt feledésbe merül.]
A magyarországi haluc ellenállásról.
- 2919.** Benshalom, Rafi: We Struggled for Life. Jeruzsálem, Gefen Publishing House, 2001, 368 o.
[Az életünkért küzdöttünk.]
A mű a szerző eredeti német nyelvű kéziratán alapszik: Weil wir leben wolten. Megtalálható: Moreset archives, D.2.88, 152 o.; Héber eredetiben: Neeváknú lemáán

- háhájim. 1978; Magyar kiadás: Mert élni akartunk. Budapest, Holocaust Dokumentációs Központ és Emlékgyűjtemény Közalapítvány, 2003. Magyarországra menekült lengyel zsidó visszaemlékezése, aki a haluc ellenállás egyik vezetője lett. Ugyancsak tartalmazza Joseph (Jóska) Mayer, Efra (Agmon) Teichmann és David Gur (Grosz) beszámolóját.
- 2920.** Ben-Porath, Yosef – Netzer, Eli (szerk.): Dárko sel lohem. Ál Jóska Meir. Kibbuc Dalia, Maarehet, 1998, 180 o., illusztr.
[Egy harcos útja. Meir Jóskáról.]
Meir Jóska a magyarországi Heháluc mozgalom egyik vezetője volt 1944 és 1945 között.
- 2921.** Blank, Naomi – Haim Genisi (szerk.): Máhteret hácdlá. Benéj-Ákivá beHungárjáa bitekufát hásoá. Ramat Gan, magánkiadás, 1993, 200 o.
[Földalatti embermentés. A Benéj-Ákivá Magyarországon, a holokaust idején.]
A vallásos cionista csoport részvételét vizsgálja a haluc ellenállásban.
- 2922.** Bemáávák. Küzdelemben. Budapest, Necivut Béjtár beHungárjá, 1947, 32 o., illusztr.
Rövid cikkek gyűjteménye, köztük Fleischmann Jáákov leírása a budapesti zsidó ellenállásról.
- 2923.** Brit hálucim dátijim beHungárjá. Háhánhágá hárásit. Tázkir mehájéj tenuát Torá Váávodá beHungárjá vehitpáthutáh. Szekirá ál peulot 1939-1946. Budapest, magánkiadás, 1946, 42 o.
[A Magyarországi Vallásos Halucok Szövetsége. A Felső Vezetőség. Beszámoló a „Tóra és Munka” mozgalom működéséről és fejlődéséről, és az 1939-1946 közötti tevékenységének áttekintése.]
A vallásos cionista mozgalom segélyező és mentőakciói a háború alatt.
- 2924.** Cohen, Asher: Mipeulot hámahteret háhálucit beHungárjá, Mársz-Oguszt 1944, In Kovec Mehkárim. 14. kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 1981, 189-205. o.
[Földalatti haluc mozgalom Magyarországon: 1944. március-augusztus.]
Angol nyelvű változat: Hehalutz Underground in Hungary: March-August 1944, in Yad Vashem Studies. 14. kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 1981, 247-267. o.
- 2925.** Cohen, Asher: Háspáát hápelitim ál hithávtut hámahteret háhálucit beHungárjá, in Dávim leheker tekufát hásoá. 2. kötet, Tel-Aviv, Hakibbuc Hámeuhád, 1981, 121-150. o.
[A menekültek hatása a halucok ellenállási mozgalmának kialakulására Magyarországon.]
- 2926.** Cohen, Asher: The Halutz Resistance and the Holocaust in Hungary, in RB-BV, 139-146. o.
[A haluc ellenállás és a holokaust Magyarországon.]
- 2927.** Cohen, Asher: The Halutz Resistance in 1944 as a Revolt Against Assimilation, in RB-PA, 425-440. o.
[A haluc ellenállás 1944-ben mint az asszimilációval szembeni válasz.]

- 2928.** Cohen, Asher: Hámáhteret háháíucit beHungárjá, 1942-1945. Haifa, Hámáhon Leheker Tekufát Hásoá, Haifa Egyetem, 1984, 342 o.
[A haluc ellenállás Magyarországon, 1942-1945.]
Angol nyelvű változat: The Halutz Resistance in Hungary, 1942-44. Boulder, CO, Social Science Monographs, 1986, 277 o.
- 2929.** Cohen, Asher: A haluc ellenállás Magyarországon, 1942-1944. Budapest, Balassi Kiadó, 2002, 220 o.
- 2930.** Cohen, Asher: Resistance and Rescue in Hungary, in DC 123-134. o.
[Ellenállás és mentés Magyarországon.]
- 2931.** Daniv, Menahem (szerk.): Hálohámim Hábonim, Hábonim biTrászilvánjá uveHungárjá. Dror Hábonim beRománjá 1932-1949. Izrael, Beit Hácánhán, Maagan kibuc, 1998, 598 o.
[Álmodók és építők. A Hábonim Erdélyben és Magyarországon. A Hábonim Dror Romániában, 1932-1949.]
A gyűjtemény a romániai és a magyarországi cionista mozgalmakkal foglalkozik, illetve részvételükkel az ellenállásban.
- 2932.** Diamant, Manus: Geheimauftrag: Mission Eichmann. Bécs, Jugend & Volk, 1995, 241 + 7 + 17 o., illusztr.
[Titkos megbízatás: az Eichmann-küldetés.]
A szerző beszámolója saját földalatti tevékenységéről Budapesten és részvételéről Eichmann elfogásában.
- 2933.** Don, Yehuda: Why Was There No Massive Jewish Resistance in Hungary? Studia Judaica, Kolozsvár, 10(2001), 110-123. o.
[Miért nem volt tömeges zsidó ellenállás Magyarországon?]
- 2934.** Eichler, Hava – Talmi, Yehuda: Hálom, máávák, hácálá. Toldot tenuát „Hanoár Hácijoni” bisetáhim dovréj Hungárit, 1931-1949. Izrael, Hanoár Hácijoni/Mászuá, 1996, 456 o.
[Álmok, küzdelmek, mentés. A „Hanoár Hácijoni” története a magyar nyelvterületeken 1931-1949 között.]
- 2935.** Eichler, Hava: Rescue Operations of the “Halutz” Underground in Hungary, in Zionist Youth Movements During the Shoah. Asher Cohen (szerk.), New York, P. Lang, 1995, 265-288. o.
[A magyarországi földalatti „haluc” mozgalom mentési akciói.]
- 2936.** Eichler, Hava – Talmi, Yehuda (szerk.): A halál árnyékában. A nagy megpróbáltatások kora. Tel-Aviv, Hanoár Hácijoni, Tel-Jichák kibuc, Mászuá, 1991, 66 o., illusztr.
Héber változata: Becél hámávet: Tenout „Hanoár Hácijoni ” beitol mivhán. Ramat Efal, Yad Tabenkin, 1992, 57 o. Elsősorban a Hanoár Hácijoni cionista ifjúsági mozgalom 1944-es budapesti ellenállási tevékenységével foglalkozik.

- 2937.** Eisikovics, Zeev: Lemáánn olám joter tov: Hájáv umuto sel User Oszkár Eizikovics, Kárpátorusz 1939-1942. Elie Netzer (szerk.), Kibbuc Dalia, Maarehet, 2005, 214 o.
[Egy jobb világért. Eizikovics Usher Oszkár élete és halála, Kárpátalja, 1939-1942.]
Angol változat: For a Better World. The Life and Death of User Oszkár Eisikovics.
Német változat: Zeev Eisikovic: Biographie. Irene Hanappi (szerk.), Bécs, magánkiadás, 2008, 177 o. Nagybocskóban született cionista beszámolója, aki a Dror mozgalom tagjaként aktívan részt vett az 1944-es ellenállási mozgalomban.
- 2938.** Fogel, Dov: Mibéjt ávi lePárod. Izrael, magánkiadás, 1993, 96 o.
[A szülői háztól Párodig.]
A Párod kibuc egyik tagjának személyes visszaemlékezése, amelyben elsősorban a haluc ellenállásban való részvételével foglalkozik.
- 2939.** Frank, Menahem – Tene, Jehezkél (szerk.): Heháluc hácáir beKárpátorusz. Meászéf. Kibbuc Loháméj Hágettáot, Béjt Loháméj Hágettáot, 1984, 187 o., illusztr.
[Az ifjúsági Heháluc cionista mozgalom Kárpátalján. Antológia.]
- 2940.** Gams, Andrija: Napomene uz Rad Prilog izucavanju ucesca backih Jevreja u Nor-u Naroda Jugoslavije, in Zbornik. 3. kötet, Belgrád, Jevrejski Istorijiski Muzej, 1975, 45-52. o.
[Megjegyzések A bácskai zsidók részvétele a népi felszabadító háborúban című kutatás eredményeihez való hozzájárulásról.]
- 2941.** Goldfarb, Zvi: On “Hechalutz” Resistance in Hungary, in Extermination and Resistance. Historical Records and Source Material. 1. kötet, Zvi Shner (szerk.), Kibbutz Lohame Hagetaot, Izrael, Ghetto Fighters’ House in Memory of Yitzhak Katznelson, 1958, 162-176. o.
[A Heháluc ellenállásról Magyarországon.]
A szerző részvétele a magyar zsidó ellenállásban.
- 2942.** Goldfarb, Zvi (Tsvi): Ál káv hákéc. Izrael, Béjt Loháméj Hágettáot (The Ghetto Fighters House), 1980, 158 o.
[A vég határán.]
Lengyel menekült önéletrajza, aki a magyarországi haluc ellenállás egyik vezetője lett.
- 2943.** Goren Tamás: Túléltek. Haifa, Renaissance, 1994, 94 o.
Naplójegyzetek az 1944-es budapesti zsidó ellenállásról.
- 2944.** Gur, Dáaid: Brothers for Resistance and Rescue. International Zionist Youth Movement in Hungary During World War II. Jeruzsálem, Gefen Publishing House, 2007, 270 o., illusztr.
[Testvérek az ellenállásban és az embermentésben. A földalatti cionista ifjúsági mozgalom Magyarországon a második világháború alatt.]
Héber eredeti: Áhim lehitnágdut: ál hácálá umáhteret sel tenuot hánoár hácijonijot beHungárjá beét milhemet háolaám hásenijá. Tel-Aviv, Háámutá Leheker Tenuot Hánoár háCijonijot beHungárjá, 2004, 222 o., illusztr.

- 2945.** Győri György: Megmeneküléseim. Hosszú levél unokáimnak. Budapest, Belvárosi Könyvkiadó, 2001, 300 o.
Önéletrajzi írás, amely a magyarországi haluc ellenállásra összpontosít.
- 2946.** Harsányi János: Magyar szabadságharcosok a fasizmus ellen. Budapest, Zrínyi, 1969, 907 o.
Zsidók részvétele a különböző partizán- és ellenállási mozgalmakban. Ugyancsak tárgyalja néhány budapesti zsidó átszökési kísérletét Tito partizánjaihoz.
- 2947.** Hashomer Hatzair: A Hásomér Hácáir a zsidó ellenállási mozgalomban, 1942-1944. Budapest, Forrás, 1948, 24 o.
- 2948.** Herzberg, Tusia: Háhol hácohék. Tel-Aviv, Ahiassaf, 1986, 96 o.
[Nevető homok.]
Német változat: Der lachende Sand. Klagenfurt, Alekta Verlag, 1996, 104 o. A magyarországi haluc ellenállásról.
- 2949.** Israel, Moshe (szerk.): Mevászrim, mágsimim, lohámim umácilim: Dror Hábonim, Heháluc Hácáir, Háovéd Tenuot hálucijot sel Hákibbuc Hámeuhád beHungárjá. Kibbuc Dalia, Maarehet, 1999, 352 o.
[A Hákibbuc Hámeuhád ifjúsági mozgalmak Magyarországon.]
A magyarországi haluc ellenállással foglalkozik.
- 2950.** Israel, Moshe-Lazar, Dov: Dror, Hábonim, Haovéd. Izrael, magánkiadás, 1994, 254 o.
[Dror, Hábonim, Há-oved. A cionista mozgalom Magyarországon.]
A cionista szervezetek tagjainak a haluc ellenállásban való részvételével foglalkozik.
- 2951.** Jelic, Dusán: Prilog izucavanju ucesca backih Jevreja u NOR-u naroda Jugoslavije, in Zbornik. 3. kötet, L. Samazdzič-L. Kadelburg-V. Nedomacki (szerk.), Belgrád, Jevrejski Istorijiski Muzej, 1975, 53-212. o.
[Hozzájárulások A bácskai zsidók részvétele a jugoszláviai felszabadító háborúban-témakör kutatásához.]
- 2952.** Kadari, Menahem Tzvi: Szomorú napok emléke. Budapest, Brit Halutzim. Datim, 1946, 136 o.
A budapesti Benéj-Ákivá ortodox cionista mozgalom ellenállási tevékenységére összpontosító munka.
- 2953.** Kadari, Menahem Tzvi (szerk.): Zéher Mordeháj. Izrael, Nir Ecjon, 1995, 290 o.
[Mordechai emlékezete.]
Mordechai Rasel, a haluc ellenállás tagjának visszaemlékezései.
- 2954.** Karsai László: Ellenállni a gonosznak. Zsidók és magyarok a Soá idején, in Magyar megfontolások a Sodrói Hamp Gábor – Horányi Özséb-Rábai László (szerk.), Budapest, Balassi Kiadó, 1999, 111-123. o.

2955. Korinsky, Joseph: Biselihut hálucim. Há kibbuc Hámeuhád, Béjt Loháméj Hágettáot, 1978, 254 o.

[A pionírok küldetésében.]

A szerző a Dror csoport tagjaként végzett mentőakciókat Szlovákiában 1941-ben. Egyik szlovákiai táborban töltött fogsága után Magyarországon folytatta a mentést 1943 és 1944 között.

2956. Kovac, Teodor: Neka Secanja ha Hasomer Hacair prvih meseci okupacije u Novom Sadu, in Zbornik. 3. kötet, Belgrád, Jevrejski Istorijiski Muzej, 1975, 213-225. o.

[Néhány visszaemlékezés a Hásomér Hácáir újvidéki tevékenységére a megszállás első hónapjaiban.]

2957. Kramer, Thomas D.: 'Race Against Time': The Endeavours of Dr. György Gergely, Hungary 1940-1945, in Remembering for the Future. 1. kötet, John K. Roth (szerk.), Houndsmills, UK, Palgrave, 2001, 439-455. o.

[„Versenyfutás az idővel”: Dr. György Gergely erőfeszítései, Magyarország, 1940-1945.]

2958. Kulka, Erich (összeáll.): Collection of Testimonies and Documents on the Participation of Czechoslovak Jews in the War Against Nazi-Germany. Jeruzsálem, Yad Vashem, 1976, 79 o.

[Tanúvallomás- és dokumentumgyűjtemény a csehszlovákiai zsidók részvételéről a náci Németország elleni harcban.]

91 vallomás összegzése, ezek közül kilenc azokra a kárpátaljai magyar zsidókra vonatkozik, akik részt vettek az ellenállásban, vagy a munkatáborokból történő szökésüket követően a Vörös Hadsereghez csatlakoztak.

2959. Lambert, Gilles: Opération Hazalah. Budapest 1944. Párizs, Hachette, 1972, 189 o.

[Hazalah-akció. Budapest, 1944.]

Angol nyelvű változat: Operation Hazalah. Indianapolis, IN, The Bobbs-Merrill Co., 1974, 235 o. Beszámoló a Heháluc-ifjúság tevékenységéről Magyarországon a német megszállás idején.

2960. Lazar, Michael: Máávák lehájim vetikvá ligeulá. Tel-Aviv, magánkiadás, é.n., 280 o.

[Harc az életért és a jóvátétel reménye.]

A magyarországi haluc ellenállással foglalkozik.

2961. Linn, Ruth: Escaping Auschwitz. A Culture of Forgetting. Ithaca, NY, Cornell University Press, 2004, 154 o.

[Menekülés Auschwitzból. A feledés kultúrája.]

Az auschwitzi menekültek egyikének, Rudi Vrbának (Walter Rosenberg) az életrajza, amely annak okaira öszpontosít, hogy Vrba történelmi szerepét az izraeli történészek semmibe veszik és befeketítik.

2962. Loker, Cvi: Jevrejski padobranci iz Palestine za vreme drugog svetskog rata, in Jevrejski Almanah 1954. Belgrád, Savez Jevrejskih Opstina Jugoslavije, [1954,] 114-116. o.

[Zsidó ejtőernyősök Palesztinából a második világháború alatt.]

- 2963.** Löwinger, Joseph: Jehudim upártizanim. Pirkéj lohámá jehudit beJugoszlávjá, in Yalkut 1948-1978. Tel-Aviv, Hitáhdut Oléj Jugoszlávjá, 1978, 130-156. o.
[Zsidó partizánok. Fejezetek a jugoszláviai felszabadító háború zsidó résztvevőiről.] Külön fejezetek foglalkoznak a bácskai zsidókkal, a délvidéki mérszárlással és a holokauszt utáni időszakkal.
- 2964.** Máhteret jehudit beHungárjá, in Széfer hápartizanim hájehudim. M. Gefen és mások (szerk.), Kibbuc Merhávjá, Hákbuc Háarci-Hásomér Hácáir, 1958, 2. kötet, 337-370. o.
[A zsidó földalatti mozgalom Magyarországon.]
- 2965.** Milin, Vojislav: Crveni Pap. Újvidék, SUBNOR Vojvodine, 1971, 350 o.
[A vörös Pap.]
Pap Pál életrajza, aki cionistaként kezdte pályáját, majd a partizánmozgalom vezetőjeként folytatta Bácskában, végül a Jugoszláv Kommunista Párt Központi Bizottságának tagja lett.
- 2966.** Nadivi, Sarah: Bágrut mukdemet. Tel-Aviv, Resáfim, 1983, 208 o.
[Koraérettség.]
A magyarországi haluc ellenállás egyik fiatal résztvevőjének visszaemlékezései.
- 2967.** Radosav, Maria: Strategii de supraviețuire in Holocaust in memoria femină, Anuarul de Istorie Orală VIII. Kolozsvár, Presa Universitară Clujeană, 2001, 78-104. o.
[Túlélési stratégiák a holokauszt idején, a női emlékezet tükrében.]
Angol változat: Dejing Death: The Resistance of jewish Women During the Holocaust and Their Social Reintegration After the Holocaust (Szembeszállni a halállal. Zsidó asszonyok ellenállása a holokauszt idején, valamint társadalmi beilleszkedésük a vészkorszak után). Studia Judaica, Kolozsvár, X (2001), 137-160. o.
A szerző feldolgozott öt, Kolozsvárról elhurcolt asszonnyal készült interjút. A kutatás három szakaszt vizsgált: a holokausztot megelőző időszak antiszemita intézkedéseit, a túlélés módzatait a deportáláskor és a koncentrációs táborbeli fogság idején, valamint a túlélők visszailleszkedését a társadalomba.
- 2968.** Révész, Peretz: Mul násholój hárod. Kibbuc Dalia, Maarehet, 2001, 312 o.
[A gonoszság áradata ellen.]
Szlovák zsidó menekült visszaemlékezése, aki később a magyarországi haluc ellenállás egyik vezetőjévé vált.
- 2969.** Romano, Jasa: Jevreji zdravstveni radnici Jugoslavije 1941-1945 zrtve fasistickog terora i ucesnici u NOR, in Zbornik. 2. kötet, Belgrád, Jevrejski Istorijski Muzej, 1973, 73-273. o.
[Zsidók a jugoszláv egészségügyben 1941-1945 között, a fasiszta terror és a népi felszabadító háború áldozatai.]
- 2970.** Romano, Jasa: Farmaceuti Jevreji-Zrtve Fasisma poginuli u Nor-u Jugoslavije, in Jevrejski Almanah 1968-70. Belgrád, Savez Jevrejskih Opstina Jugoslavije, 1971, 168-175. o.
[Zsidó gyógyszerészek. A náciellenes küzdelem áldozatai a Magyarország által megszállt területeken.]

2971. Romano, Jasa: Veterinari Jevreji-Zrtve fasizma i ucesnici Nazodno-Oslobodilacke Rata Jugoslavije, in Jevrejski Almanah 1968-70. Belgrád, Savez Jevrejskih Opstina Jugoslavije, 1971, 148-168. o.

[Zsidó állatorvosok, a fasizmus és a jugoszláv népi felszabadító háborúban résztvevők áldozatai.]

A Magyarországhoz tartozó országrész ellenállásáról is ír.

2972. Ronen, Avihu: Harc az életért. Cionista (Somér) ellenállás Budapesten, 1944. Budapest, Belvárosi Könyvkiadó, 1998, 355 o.

Héber nyelvű változat: Hákeráv ál háhájim. Givat Haviva, Yad Haari, 1994, 414 o.

2973. Rotem, Yehudit: Biverit jáhád. Jeruzsálem, World Zionist Organization, 1985, 78 o.

[Szövetségben egymással.]

A magyarországi haluc ellenállásról.

2974. Rotem, Yehudit: Is áser ruáh bo, Cvi Goldfarb – hájáv, Ramat Gan, The Society for Research of the History of the Youth Movement in Hungary, 2002, 176 o.

[A szellem embere. Cvi Goldfarb élete.]

Magyarországra menekült lengyel zsidó életrajza, aki a haluc ellenállás egyik vezetője lett.

2975. Rozett, Robert: Jewish Armed Resistance in Hungary: A Comparative View, in DC, 135-145. o.

[Zsidó katonai ellenállás Magyarországon: összehasonlító áttekintés.]

2976. Rozett, Róbert: Jewish Resistance, in The Historiography of the Holocaust. Dan Stone (szerk.), Basingstoke Hampshire, Palgrave Macmillan, 2004, 341-363. o.

[Zsidó ellenállás.]

A holokauszt korabeli zsidó ellenállás megítélésének változása, illetve e változás áttekintése, a magyarországi zsidómentést és zsidó ellenállást is beleértve.

2977. Schmidt, Shlomo-Asael, Cvi (szerk.): Begáluj uvemáhteret. Hánoár hácijoni hádátí bemerkáz Éropá misod litekumá. Izrael, Moreshet, 1992, 364 o.

[In memoriam David és Cvi Asael. Nyíltan és illegálításban. Vallásos cionista ifjúság Közép-Európában a holokauszttól az újjáéledésig.]

Többek között a magyarországi haluc ellenállással foglalkozik.

2978. Sekelj, Mirko: Ucesce Suboticke jevrejski omladine u borbi protiv okupatora, in Jevrejski Almanah 1955–56. Belgrád, Savez Jevrejskih Opstina Jugoslavije, 1956, 117-123. o.

[A szabadkai zsidó fiatalok részvétele a megszállók elleni harcban.]

2979. Shefer, Josef: Hánhágát hámahteret háhálucit beHungárjá, in Hánhágát jehudéj Hungárjá bemivhán hásoá. Jeruzsálem, Yad Vashem, 1976, 135-149. o.

[A magyarországi halucok földalatti mozgalmának vezetősége.]

2980. Steinberg, Lucien: Not as a Lamb. The Jews Against Hitler. London, Saxon House, 1974, 358 o.

[Nem bárányként. Zsidók Hitler ellen.]

A náciellenes zsidó ellenállás áttekintése. A Magyarországra vonatkozó részt lásd: 37. fejezet (Hungary: Is It Possible to Bargain with the SS?; [Magyarország: lehet-e az SS-ekkel tárgyalni?]), amely Kasztner és az SS tárgyalását, valamint a cionista pionírok tevékenységét taglalja.

2981. Steinberg, Lucien: La Révolte des justes: Les Juifs contre Hitler. Párizs, Mensil-Ivry, Librairie Arthème Fayard, 1970, 592 o.

[Az igazak lázadása. A zsidók Hitler ellen.]

A Magyarországra vonatkozó részt lásd: 567-589. o.

2982. Stróbl, Ingrid: Die Angst kam erst danach. Frankfurt am Main, Fischer Taschenbuch, 1998, 478 o.

[A félelem először később érkezik.]

Mások mellett a magyarországi ellenállási mozgalomban a zsidó nők által játszott szereppel foglalkozik.

2983. Syrkin, Marie: Blessed is the Match. The Story of Jewish Resistance. Philadelphia, Jewish Publication Society of America, 1947, 361 o.

[Áldott meccs. A zsidó ellenállás története.]

Beszámoló a zsidó földalatti mozgalomról a náci időkben, egy magyarországit is bemutatva. A13-15. oldal a palesztin ejtőernyősök küldetését tárlják fel, az 55-64. oldal a budapesti zsidó földalatti mozgalmat, a 91-129. oldal pedig a Kasztner és az Eichmann közti tárgyalást.

2984. Tsachor, Baruch: Lo hájiti gibor. Kibbuc Dalia, Maarehet, 1997, 174 o.

[Nem voltam hős.]

Visszaemlékezés a haluc ellenállásról.

2985. Unti Ildikó Ruth: A névtelen Smulik. Tel-Aviv, magánkiadás, 1994, 218 o.

A magyarországi haluc ellenállásról.

2986. Vasic, Djordje: Hronika o oslobodilackom ratu u Juznoj Backoj. Újvidék, SUBNOR Vojvodine, 1969, 451 o.

[A dél-bácskai felszabadító háború krónikája.]

Többek között a bácskai zsidó fiatalok részvételét taglalja a Horthy fegyveres erői ellen folytatott harcban.

2987. Weiss, Yehuda: In Budapest During the War, in The Massacre of European Jewry. Tel-Aviv, World Hashomer Hatzair, 1963, 319-336. o.

[Budapesten a háború alatt.]

Elsősorban a Heháluc-fiatalok ellenállási tevékenységét tárgyalja.

* * *

2988. Balázs József: A Teleki téri csata 1944-ben. Új Elet, Budapest, 1947. november 6.

Az 1944. október 17-i nyilas tömegmészárlással foglalkozó írás, amikor néhány munkaszolgálatos ellenállást fejtett ki a Szálasi-erőkkel szemben.

- 2989.** Benedek István Gábor: Kommunisták és cionisták 1944-ben. Interjú Aczél Györggyel 1989-ből. Szombat, Budapest, 7(1995. január)/1, 31-32. o.
Bepillantást ad a kommunista és a cionista földalatti mozgalmakba az 1944. március 19. utáni időszakban.
- 2990.** Berenc Iván: A palesztinai brigád. Képes Figyelő, Budapest, 1946. május 11.
Azt állítja a cikk, hogy a palesztinai zsidó brigádban számos, Borból megszökött magyar zsidó munkaszolgálatos volt.
- 2991.** Erez, Tsvi: A magyar-zsidó ellenállás három síkja. Holocaust Füzetek, Budapest, 3(1993), 29-34. o.
- 2992.** Fisch Emil a nemzeti ellenállás vértanúja. Új Élet, Budapest, 1946. január 31.
Fisch Emilt Sopronkőhidán végezték ki 1945. január 9-én.
- 2993.** Gazsi József: A 107/302. munkaszolgálatos század ellenállási kísérlete. Hadtörténeti Közlemények, Budapest, 18 (1971)/1, 93-106. o.
- 2994.** Gur, Dávid: Iratsata az életért. Holocaust Füzetek, Budapest, 9(1998), 65-102. o.
A haluc ifjúsági mozgalom ellenálló tevékenységét tekinti át, benne legnagyobb eredményét, a hamis személyazonossági papírok kiadását.
- 2995.** Gur, Dávid: Az 1944. évi illegális cionista mozgalom aktivistáinak névsora.
Holocaust Füzetek, Budapest, (1999)/11, 146-164. o.
- 2996.** Gur, David: Missions of the Zionist Youth Movements in Hungary in the Provincial Cities in 1944. Yalkut Moreshet, 2. kötet, Ariel Hurwitz (szerk.), Tel-Aviv, 2004, 77-85. o.
[A magyarországi cionista ifjúsági mozgalom akciói vidéki városokban 1944-ben.]
- 2997.** Karsai László: Lőni vagy túlélni? Beszélő, Budapest, (1999. július-augusztus), 104-115. o.
Avihu Ronennek a magyarországi haluc ellenállásról írott műve általános áttekintése. Az írás az ellenállás általános kritikai értékelését is tartalmazza. A kiadvány 1999. novemberi száma Avihu Ronen (106- 110. o.), Dávid Gur (110-111. o.), Vámos György (112-116. o.) reagálását tartalmazza, valamint Karsai viszontválaszát (117-120. o.).
- 2998.** Kotányi Nelli: Mi történt a Városi Színházban? Képes Figyelő, Budapest, 1946. március 23.
Herman Mandel kivégzésével foglalkozik, aki a színházban tartott nyilasgyűlésen időzített bombát helyezett el.
- 2999.** Linn, Ruth: Genocide and the Politics of Remembering: The Nameless, the Celebrated, and the Would-Be Holocaust Heroes. Journal of Genocide Research, Abingdon, UK, 5 (2003), 565-586. o.
[A népiértés és az emlékezés politikája: Névtelen, ünnepezt és leendő holokauszthősök.]
Rudolf Vrba, Szenes Hanna és Chaim Mordechai hőstetteire összefoglaló.

3000. Mezei András: Beszélgetés Gur Daviddal arról, megkísérelte-e a zsidóság, hogy szembeszálljon ellenségeivel 1944-45-ben Budapesten. Műhely, Győr, (1981)/4.

Interjú a Heháluc földalatti mozgalom egyik tagjával, aki a háború után Izraelbe települt.

3001. Szita Szabolcs: A koncentrációs táborok magyar ellenállói. Ellenállók és Antifasiszták, Budapest, 13(1995. február)1(37), 21-22. o.

3002. Vihar Béla: Egy röpirat története. Új Élet, Budapest, 1974. április 1.

A szerző, továbbá a Munkácsi Ernő és a mások által 1944 nyarán készített röpiratot bemutató írás; a röpirat célja a magyar közvélemény tájékoztatása volt a végső megoldás valóságos tartalmáról.

Az ejtőernyősök

Általános művek

3003. Bar-Adon, Dorothy és Pessach: Seven Who Fell. Tel-Aviv, Lion the Printer for the Zionist Organization Youth Department, 1947, 198 o., illusztr.

[Hetem, akik elestek.]

Héber nyelvű változat: Geser sel málá (átv. ért.: Égi összekötő híd). Tel- Aviv, Joseph Sreberk, 1948, 230 o, illusztr.

Hét erec-jisraeli ejtőernyős portréja, akik a nácik által megszállt területekről nem tértek vissza, köztük a Magyarországra átszökött Szenes Hanna és Perec (Ferenc) Goldstein (lásd 81-124., illetve 186-198. oldal).

3004. Klein, Edward: The Parachutists. New York, Doubleday, 1981, 392 o.

[Az ejtőernyősök.]

Regény, amely körüljárja az amerikai elképzelést a négy palesztinai zsidó ejtőernyős kiképzésére és a különböző küldetésekre vonatkozó terveket a németek által megszállt Balkánon.

3005. Loker, Cvi: Jevrejski padobranci iz Palestine za vreme drugog svetskog rata, in Jevrejski Almanah 1954. Belgrád, Savez Jevrejskih Opstina Jugoslavije, 1954, 114-116. o.

[Palesztinai zsidó ejtőernyősök a második világháború idején.]

3006. Palgi, Joel: Ruáh gedolá báá. Korot cánhán ivri. Erec Jisráél (Palesztina), Hocáát Hakibbuc Hámeuhád, 1946, 385 o.

[Nagy szél támadt. Egy héber ejtőernyős története.]

Magyar nyelvű változat: ...És jött a fergeteg. Diamant Elemér ford., Tel-Aviv, Alexander Könyvkiadó, é. n., 306 o. Angol nyelvű változat: In to the Inferno. The Memoir of a Jewish Paratrooper behind Nazi Lines. New Brunswick, NJ, Rutgers University Press, 2003, 320 o., illusztr.

Szenes Hanna

3007. Atkinson, Linda: In Kindling Flame, The Story of Hannah Senesh, 1921-1944. New York, Lothrop, Lee & Shepard Books, 1985, 214 o., illusztr.

[Fellángolt fényben. Szenes Hanna története.]

Korabeli fotókkal és poszterekkel gazdagon illusztrált könyv.

3008. Baumel Tydor, Judith: Giborim lemofét. Cánháněj hájisuv bemilhemet háolám hásenijá veházikáron hákolektivi hájiszráéli. Jeruzsálem, Máhon Ben Gurion leheker Jiszráél umoreshet Ben Gurion, 2004, 348 o., illusztr.

[Tökéletes hősök. Palesztin ejtőernyősök a második világháborúban és az izraeli kollektív emlékezet alakítása.]

3009. Baumel, Judith Tydor: Double Jeopardy: Gender and the Holocaust. London, Vallentine Mitchell, 1998, 292 o.

[Kettős veszélyben: a nemek és a holokauszt.]

A nők áldozattá válása a holokauszt idején. Külön fejezet foglalkozik Szenes Hanna történetével (155-180. o.).

3010. Becer, Oded: Hácánhánit selo sává. Szipur selihutáh sel Hanna Szenes. Jeruzsálem, Joseph Sreberk, 1969, 174 o.

[Az ejtőernyős, aki nem tért vissza. Szenes Hanna küldetésének története.]

3011. Braslavski, Moshe (szerk.): Hanna Szenes. Hájéjháh, selihutáh, umotáh. 9. kiadás, Tel-Aviv, Há kibbuc Hameuhad, 1961, 324 o.

[Szenes Hanna élete, küldetése, halála.]

3012. Bridger, David: Hannah Szenes un andere derzeilungen. Mexikó, Yidishe Shul in Mexico, 1960, 5-13. o.

[Szenes Hanna és más történetek.]

3013. Hannah Szenesh: Her Life and Diary. New York, Schocken Books, 1972, 257 o.

[Szenes Hanna. Élete és naplója.]

A könyv bemutatja Hanna sorsát, a darabot Israel Elirat rendezte New Yorkban 1983 tavaszán. További adatokért az előadásról lásd: Elenore Lester: The Story of a Wartime Heroine Comes to the Stage (Háborús hősnő története a színpadon). The New York Times (Arts and Leisure Section), 1983. január 23.

3014. Hay, Peter: Ordinary Heroes. Chana Szenes and the Dream of Zion. New York, Putnam's Sons, 1986, 271 o.

[Hétköznapi hősök. Szenes Hanna és a cionista álom.]

Átfogó interjúk családtagokkal, barátokkal.

3015. Lévai Jenő: A Margit körüti vészbírák. Vádirat Babos József Dominich Vilmos és hadbíró pribékjeik ellen. Budapest, magánkiadás, 1945, 96 o.

Kritikai értékelése annak a katonai bíróságnak, amely olyan ügyeket kezelt, mint a magyar ellenállás vezetőinek, Bajcsy-Zsilinszky Endrének és Györffy Gyulának az ügyei. A bíróság hasonlóan ítélte el Szenes Hannát és az ő ügyének alpereseit halálra.

3016. Lewy, Yizchak (szerk.): Das Leben von Channah Szenes 1921-1944 nach ihren Tagebüchern. Zürich, Der Aufbau, 1960, 44 o.

[Szenes Hanna élete, naplója alapján, 1921-1944 között.]

3017. Masters, Anthony: The Summer That Bled. The Biography of Hannah Szenesh. London, Joseph, 1972, 349 o.

[A legendás nyár. Szenes Hanna életrajza.]

3018. Perah, Zemirah: Hanna Szenes. Jeruzsálem, Hámáhláká lehinuh jehudi cijoni, háSzohnut hájehudit leErec Jiszráél, 1998. 26 o., illusztr.

Ifjúsági irodalom.

3019. Ransom, Candice E: So Young to Die. The Story of Hannah Szenesh. New York, Scholastic, 1993, 152 o., illusztr.

[Oly fiatalon meghalni. Szenes Hanna története.]

3020. Schur, Maxine: Hannah Szenes: A Song of Light. Philadelphia, Jewish Publication Society, 1986, 106 o., illusztr.

[Szenes Hanna: a fény dala.]

3021. Senesh (Szenes), Hannah: Hannah Senesh: Her Life and Diary. Woodstock, VT, Jewish Lights, 2004, 315 o., illusztr.

[Szenes Hanna: élete és naplója.]

3022. Szenes Anna küldetése és halála. Budapest, a Hechaluc kiadása, é. n., 31 o.

Merhavia Izrael Mibifnim című írásának magyar nyelvre fordításából összeállított rövid cikkek gyűjteménye, amelyek Szenes Hanna életével foglalkoznak, köztük háború alatti küldetésével és a kivégzéséhez vezető körülményekkel.

3023. Szenes Chana élete, küldetése és halála. Tel-Aviv, a Hakibuc Hameuchad kiadása, 1954, 391 o.

3024. Whitman, Ruth: The Testing of Hannah Senesh. Detroit, Wayne State University Press, 1988, 116 o.

[Szenes Hanna próbatétele.]

Livia Rothkirchen történelmi áttekintését is tartalmazza.

* * *

3025. A NOT megállapításai Szenes Anna bűnperéről és mártírháláláról. Új Élet, Budapest, 1948. április 22.

Feketehalmy-Czeydner Ferenc és Simon Gyula bíró szerepe a hősnő kivégzésében.

3026. Cohen, Rina: Hanna Szenes (1921-1944), itinéraires d'un mythe. Yod, Párizs, 9(2003-2004), 207-229. o.

[Szenes Hanna (1921-1944), egy mítosz útvonala.]

3027. Fahidy József: Szenes Anna brit ejtőernyős hadnagy hősi halála a Margit körúton. Világ, Budapest, 1946. május 19.

Szenes Hanna kivégzése 1944. november 8-án.

3028. Gazsi József: Palesztinai magyar-zsidó ejtőernyősök a fasizmus elleni harcban. Múlt és Jövő, Budapest, (1991)/2, 78-81. o.

3029. Kasznár Zoltán: Szenes Anna. Haladás, Budapest, 1945. november 10.

3030. Senesh, Catherine: The Death of Hannah Senesh. New York, Midstream, (1958. ősz), 57-65. o.

[Szenes Hanna halála.]

Kivonatok Szenes Katalinnak, Szenes Hanna édesanyjának Izraelben, a Kasztner-perben elhangzott vallomásából. A fordítást Jacob Sloan végezte, a Shalom Rosenfeld által a perről írt könyv alapján.

3031. Szenes Anna kivégzéséért felel Simon hadbíró. Világ, Budapest, 1946. szeptember 22.

A cikk Kecskés Mihálynak, a Szenes Hanna elleni ügy ügyészének a kijelentését idézi, amelyben Simon Gyulát hibáztatja Szenes Hanna kivégzése miatt.

3032. -trai: Tisztázódott Szenes Anna főhadnagy kivégzésének rejtélye. Demokrácia, Budapest, 1946. szeptember 15.

A cikk azt állítja, hogy Szenes Hanna kivégzését Simon Gyula parancsolta meg, Feketehalmy-Czeydner tábornok utasításai alapján.

3033. Whitman, Ruth: The Testing of Hannah Senesh. Witness, Farmington Hills, MI, 1(1987)/1, 45-57. o.

[Szenes Hanna megpróbáltatása.]

Szenes Hanna élete utolsó kilenc hónapjának története, családtagokkal és barátokkal készített interjúk alapján.

MENTŐAKCIÓK

Általános művek

3034. Asaf, Uri: Christian Support for Jews During the Holocaust, in RB-1990, 65-112. o.

[Keresztény pártfogás a zsidóknak a holokauszt alatt.]

3035. Bauer, Yehuda: Conclusion: The Holocaust in Hungary. Was Rescue Possible?, in DC, 193-209. o.

[A végkövetkeztetés: a holokauszt Magyarországon. Lehetséges volt-e a mentés?]

3036. Braham, Randolph L.: Les opérations de sauvetage en Hongrie: Mythes et réalités, in Les Conseils juifs dans l'Europe allemande (The Jewish Councils in German Europe). Georges Bensoussan (szerk.), Párizs, Centre de Documentation Juive Contemporaine, 2006, 397-426. o.

[Mentési akciók Magyarországon: mítoszok és valóságok.]

Angol változat: Rescue Operations in Hungary. Myths and Realities, in Yad Vashem Studies. 32. kötet, Dávid Silberklang (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 2004, 21-57. o. Lásd még a Yehuda Bauer és Randolph L. Braham közötti levélváltást: Yad Vashem Studies, 33. kötet, 2005, 479-489. o. Német változat: Rettungsaktionen: Mythos und Realität, in BM-U, 15-40. o.

3037. Braham, Randolph L.: Rescue Operations in Northern Transylvania: Myths and Realities, in RB-2009, 85-98. o.

[Mentőakciók Észak-Erdélyben: Mítoszok és valóságok.]

Német változat: Rettungsaktionen in Nord Siebenbürgen: Mythos und Realität, in Holocaust and der Peripherie: Judenpolitik und Judenmord in Rumänien und Transnistrien 1940-1944. Wolfgang Benz – Brigitte Mihok (szerk.), Berlin, Metropol, 2009, 129-140. o.

3038. Cohen, Asher: The Dilemma of Rescue or Revolt, in The Nazis' Last Victims, in RB-SM, 117-134. o.

[A mentés vagy a felkelés dilemmája.]

3039. Friedman, Philip: Their Brothers' Keepers. New York, Crown Publishers, 1957, 78-91. 159-167. o.

[Testvéreik őrzői.]

A keresztény embermentőkről ír a szerző.

3040. Gergely Anna: A székesfehérvári egyházmegye zsidómentési akciói, in Bárdos István – Beke Margit (szerk.): Egyházak a változó világban. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat, 1992, 529-533. o.

3041. Grossmann, Kurt R.: Die unbesungenen Helden. Menschen in Deutschlands dunkeln Tagen. Berlin, Arani, 1957, 388 o.

[A meg nem énekelt hősök. Emberek Németországban, a sötétség napjaiban.]

Magyarországra vonatkozó rész: 329-338. o.

3042. Gutman, Israel: Rescuers of Jews during the Holocaust, 1. kötet: Europe. Jeruzsálem, Yad Vashem, 2007, 560 o.

[Zsidómentők a holokauszt idején.]

Magyarországról lásd: 173-344. o.

3043. Karsai, László: Tropfen im Meer. Solidarität und Menschenrettung, in Wolfgang Benz – Juliane Wetzels (szerk.): Ungarn, in Solidarität und Hilfe für Juden während der NS-Zeit. Berlin, Metropol Verlag, 1999, 207-246. o.

[Cseppek a tengerben. Szolidaritás és embermentés.]

3044. Karsai, László: Die Rettung ungarischer Juden 1944, in Paul Esterházy 1901-1989. Stefan August Lütgenau (szerk.), Innsbruck, Studien Verlag, 2005, 61-84. o.

[A magyar zsidók megmentése, 1944.]

3045. Katzburg, Nathaniel (szerk.): Pedut. Hácálá bijeméj hásoá. Mekorot umehkári. Ramat Gan, Bar-Ilan Egyetem, 1984, 240 o.

[Felszabadulás. Embermentés a holokauszt idején. Források és tanulmányok.]

3046. Lévai Jenő: Szürke könyv magyar zsidók megmentéséről. Budapest, Officina, 1946, 238 o.

Jól dokumentált beszámoló arról, hogyan kísérelték meg magyar politikai, vallási, értelmiségi vezetők, intézmények, nemzetközi és diplomáciai szervezetek, köztük elsősorban a Vatikán, Portugália, Svédország és Svájc, megmenteni a magyar zsidókat.

3047. Lévai, Jenő: Abscheu und Grauen vor dem Genocid in aller Welt... Diplomaten und Presse als Lebensretter. New York, Diplomatic Press, 1968, 457 o.

[Utálat és irtózat emberirtástól az egész világon... Diplomata és újságírók mint életmentők.]

Beszámoló- és dokumentumgyűjtemény a diplomata, újságírók, zsidó szervezetek vezetőinek megmentéséről, elsősorban Svédországban és Svájcban. A könyvben szerepel: Georges (Mandel) Mantello, Zwi Taubes rabbi, Paul Vogt, Florian Manoliu, Carl Lutz, Walter Carrett, Carl Barth és Marcus Ehrenpreis.

3048. Löwy, Dániel: Christian Help Provided to Jews of Northern Transylvania during World War II: As Revealed by the Jewish weekly Egység (May 1940–August 1947), in RB-BCy 113-136. o.

[Zsidóknak nyújtott keresztény segítség Észak-Erdélyben, a második világháború idején: amint azt az Egység című zsidó hetilap feltárta, 1940. május-1947. augusztus.]

3049. Lubczyk, Grzegorz: Polski Wallenberg. Varsó, Rytm, 2003, 213 o., illusztr.

[A lengyel Wallenberg.]

Magyar változat: A lengyel Wallenberg Budapest, Széphalom Könyvműhely, 2004, 297 o.

Henryk Slawik lengyel menekült életével és mentőtevékenységével foglalkozik, akit Mauthausenbe deportáltak, ahol meghalt.

3050. Reuveni, Sári: The Non-Diplomatic Diplomats: Budapest, 1944, in JM-HE, 278-289. o.

[A nem diplomata diplomata: Budapest, 1944.]

A semleges államok képviselői által végzett mentőmunkára összpontosít. A magyar változatot lásd: JM-HH, 271-282. o.

3051. Roboz, Ottó: The Red Cross Home of the Jewish Orphanage for Boys in Budapest, in RB-1986, 295-308. o.

[A Zsidó Arvaház Vörös Keresztes Háza fiúknak, Budapesten.]

Személyes beszámoló a szerző részvételéről Raoul Wallenberg mentőakcióiban.

3052. Rozett, Robert: The Relationship Between Rescue and Revolt: Jewish Rescue and Revolt in Slovakia and Hungary During the Holocaust. Jeruzsálem, Hebrew University of Jerusalem, 1987, 348 o.

[A mentés és a lázadás viszonya: Zsidó mentés és lázadás Szlovákiában és Magyarországon a holokauszt idején.]

PhD-disszertáció.

3053. Rozett, Robert: From Poland to Hungary. Rescue Attempts, 1943-1944, in Yad Vashem Studies. XXIV kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 1994, 177-193. o.

[Lengyelországtól Magyarorszáig. Mentési kísérletek, 1943-1944.]

3054. Schmidt van der Zanden, Christine: Drops in the Ocean: Rescue Operations of Jews in Southern France and Hungary During the Holocaust, in RB-2009, 159-215. o.

[Cseppek az óceánban: Zsidó Mentőakciók Dél-Franciaországban és Magyarországon a holokauszt idején.]

3055. Szekeres József: A pesti gettók 1945. januári megmentése. „A magyar Schindler. Szalai Pál visszaemlékezései és más dokumentumok alapján. Budapest, Fővárosi Levéltár, 1997, 277 o.

Egy hajdani nyilasvezető szerepe a mentésben Budapesten.

3056. Szita Szabolcs: Az 1944-1945. évi polgári, diplomáciai és katonai embermentés történetéhez, in uő (szerk.): Magyarország 1944. Üldöztetés – embermentés. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1994, 7-114. o.

3057. Szita Szabolcs: Az 1944-1945. évi pannonhalmi embermentés történetéhez, in Keresztény – Zsidó Teológiai Évkönyv 2001-2002. Szécsi József (szerk.), Budapest, Keresztény-Zsidó Társaság, 2002, 111-124. o.

Genfben talált dokumentumok alapján készült tanulmány zsidó anyáknak és gyermekeknek a pannonhalmi apátságban történt megmentéséről.

3058. Szita, Szabolcs: Saving the Jews in Hungary and Austria, in JM-HE 290- 299. o.

[Zsidók megmentése Magyarországon és Ausztriában.]

A magyar változatot lásd: JM-HH, 283-291. o.

3059. Tibori Szabó, Zoltán: Frontiera dintre viață și moarte. Refugiul și salvarea evreilor la granița româno-maghiară (1940-1944). Bukarest, Compania, 2001, 318.o.

Magyar változat: Élet és halál mezsgyéjén. Zsidók menekülése és mentése a magyar-román határon 1940-1944 között. Kolozsvár, Minerva Művelődési Egyesület, 2001, 264 o. A két állam közti határon történt menekülések és az ott lezajlott mentések mellett Raoul Șorban és Moshe Carmilly-Weinberger volt kolozsvári neológ főrabbi kitalált mentőakcióival foglalkozik.

3060. Zaar, Isaac: Rescue and Liberation. New York, Bloch, 1954, 309 o.

[Mentés és felszabadulás.]

Vita a nácik által megszállt Magyarországon az üldözött zsidóknak a következők által nyújtott segítségről: War Refugee Board (Háborús Menekültügyi Hivatal), amerikai civilek, az Egyesült Államok zsidó-magyar (pl.: a Hungarian Section of the National Jewish Council of the Emergency Committee) és a nem zsidó magyarok szervezetei (pl.: a Magyar Származású Keresztény Amerikaiak Nemzeti Konferenciája).

* * *

3061. Aronson, Shlomo: Tiud hādās āl soāt jehudēj Hungárjā veāl hāniszjonot lehácálátāh. Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, (2005. november)/60, 169-176. o.

[Új dokumentumok a magyar zsidó holokausztról és a mentési kísérletekről.]

3062. Braham, Randolph L.: Mentőakciók Magyarországon. Mítoszok és a valóság. Századok Budapest, 138(2004)/6,1395-1415. o.

- 3063.** Gergely Jenő: A katolikus püspöki kar és a konvertiták mentése (dokumentumok). Történelmi Szemle, Budapest, (1984)/4, 580-616. o.
- 3064.** Győri György: Életmentő magyarok. Hitel, Budapest, (1990)/20, 22-25.
Részlet a szerző Megmeneküléseim című könyvéből.
- 3065.** Kádár Gábor – Vági Zoltán: Zsidók és nem zsidók. Szolidaritás és embermentés a vészkorszakban. Holocaust Füzetek, Budapest, (1998)/10, 9-107. o.
A tanulmány alapját a Deportáltakat Gondozó Országos Bizottság 1945-ös jelentései képezik.
- 3066.** Katona P. Gábor: Zsidókat mentő központ: személyes emlékek alapján. História, Budapest, 16(1994)/2, 8-10. o.
A budapesti zsidók megmentésére összpontosít.
- 3067.** László, Leslie: The Role of the Christian Churches in the Rescue of the Budapest Jews. Hungarian Studies Review, Toronto, 11(1984)/1, 23-42. o.
[A keresztény egyházak szerepe a budapesti zsidók megmentésében.]
- 3068.** Löwy Dániel: Akik az erkölcsi iránytűhöz igazodtak. Kolozsvári életmentők a holokauszt idején. Kis Tükör, Kolozsvár, 13(2005. április), 18-23. o.
- 3069.** Madocsai Miklós: 1944 mementője: Egyházunk és a zsidókérdés. Lelkipásztor, Budapest, (1986)/4, 243-246. o.
Benes Miklós kitért zsidó története, aki munkaszolgálatosként túlélte a bori tábor, és a háború után jogász foglalkozását teológiaiára váltotta.
- 3070.** Majsai Tamás: Egy epizód az észak-erdélyi zsidóság második világháború alatti történetéből. Slachta Margit fellépése a Csíkszeredáról kiutasított zsidók érdekében. Medvetánc, Budapest, 88/4-89/1, 3-33. o.
- 3071.** Mátravölgyi Tibor: Egy katona monológja. Menóra, Toronto, 8(1999. január 8.), 12-13. o.
Magyar veterán visszaemlékezése, aki saját hivatalos papírjait ajánlotta fel zsidó barátjának, és aki 1944-ben másoknak is segített, majd Izraelbe ment harcolni a zsidó államért.
- 3072.** Nagy Tibor: Egy katolikus lelkész emlékei 1944-ből. Holocaust Füzetek, Budapest, (1998)/9, 103-129. o.
Néhány egyházi vezető mentési cselekedete.
- 3073.** Rozett, Robert: Child Rescue in Budapest, 1944-1945. Holocaust and Genocide Studies, London, (1987)/2, 49-59. o.
[Gyermekek mentése Budapesten, 1944-1945.]
- 3074.** Schmidt Mária: Közöny, szeretetlenség, gyűlölet? Katolikusok a zsidóságért. História, Budapest, (1988)/2-3, 65-66. o.
- 3075.** Schmidt Mária: Mentés vagy árulás? Magyar zsidó önmentési akciók a második világháború alatt. Medvetánc, Budapest, (1985)/2-3, 111-125. o.

3076. Szita Szabolcs: A háborús embermentés nyugat-magyarországi történetéhez. Holocaust Füzetek, Budapest, (1997)/7, 105-115. o.

Egyebek mellett Dreisziger Kálmán, Szalai József, Varvasovszky János, Wosinsy Ernő és Almásy Tibor mentőakcióival foglalkozik.

3077. Szita Szabolcs: Genfi iratok az egyházi embermentés 1944-1945. évi történetéhez a győri egyházmegyében és Pannonhalmán. Magyar Egyháztörténeti Vázlatok, Budapest, (2000)/1-4, 611-621. o.

3078. Tibori Szabó Zoltán: A boldog és a fogoly. Aurél Socol: Kényszerlakhelyen egy Európánél. Keresztény Szó, Kolozsvár, 17(2006. május)/5, 11-15. o.

Kommentált részlete a román zsidómentő Socol önéletírásának, akit a magyar hatóságok gróf Apor Vilmos győri püspök palotájába internáltak, és aki szemtanúja volt a püspök orosz katonák által véghezvitt meggyilkolásának.

3079. Tomasovszky Orsolya: A marista testvérek embermentő tevékenysége. Holocaust Füzetek, Budapest, (1999), 51-66. o.

3080. Tomasovszky Orsolya: A marista testvérek embermentő tevékenysége. Barátság, Budapest, 7(2000)/4, 2929-2932. o.

A Pozsonyi Segélyező és Mentőbizottság

3081. Campion, Joan: Gisi Fleischmann and the Jewish Fight for Survival. Bethlehem, PA, Dvorion Books, 1983, 126 o.

[Fleischmann Gizi és a zsidó harc a túlélésért.]

Néhány részletet tartalmaz azokról az ügyletekről, amelyeket Fleischmann magyar zsidó vezetőkkel, köztük Kasztner Rezsővel és Stern Samuval folytatott.

3082. Fuchs, Abraham: Káráti veéjn oné. Záákato sel Rabbi Hájim Miháél Dov Weissmandel bitekufát hásod. Jeruzsálem, a szerző kiadása, 1983, 222 o.

[Kiáltottam, de nincs válasz. Hájim Miháél Dov Weissmandel rabbi vészkiáltása a holokauszt idején.]

Angol változat: The Unheeded Cry. The Life and Rescue Efforts of Rabbi Weissmandel During the Holocaust (A mellőzött kiáltás. Weissmandel rabbi élete és mentési törekvései a holokauszt idején). New York, Mesorah Publications, 1984, 288 o.

A magyar zsidók megmentéséért tett figyelmeztetések és kísérletek leírása (lásd 8-13. fejezeteket, 113-152 o.), amely Weissmandel rabbi Min Hámécár (A megszorítottságból) című könyvében alapul (New York, Emunah, 1960).

3083. Neumann, Oscar Yirmeyahu: Gisi Fleischmann. The Story of a Heroic Woman. Tel-Aviv, World WIZO, 1970, 350.

[Fleischmann Gizi. Egy hősiess nő története.]

Rövid írás a szlovák zsidó hősnőről, aki intenzív kapcsolatban állt a magyar zsidó vezetőkkel, köztük Kasztner Rezsővel.

3084. Neumann, Oscar: Im Schatten des Todes. Ein Tatsachenbericht vom Schicksalskampf des slowakischen Judentums. Tel-Aviv, Olamenu, 1956, 299 o.

[A halál árnyékában. Tényszerű beszámoló a szlovákiai zsidóság végzetes harcáról.]
Felfedi a szlovák zsidó közösség és a Kasztner Rezső által vezetett Budapesti Mentőbizottság közötti kapcsolatot, valamint a magyar zsidósággal megélt tragédia számos más aspektusát.

3085. Rothkirchen, Livia: Kisréj hámáhteret béjn hámánhigut hájehudit biSzlovákjá uveHungárjá, in Hánhágát jehudéj Hungárjá bemivhán hásoá. Jeruzsálem, Yad Vashem, 1975, 118-134. o.

[A földalatti kapcsolatok Szlovákia és Magyarország zsidó vezetői között.]

3086. Weissmandel, Hájim Michael Dov: Min hámécár. Zichronot mi-shenot 1942-1945. New York, Emunah, 1960, 252 o.

[A megszorítótságból. Emlékirat 1942-1945-ből.]

A szerző beszámol a Svájcban, Törökországban és Magyarországon tevékenykedő zsidó vezetőkkel ápolt, mentési célokat szolgáló kapcsolatairól, a deportálások megszüntetésére vonatkozó, Wislicenyvel folytatott „tárgyalásokról”, a haláltáborokban uralkodó tényleges állapotokról, a magyar zsidóság elpusztítását megelőző hírekről és az Auschwitzba vezető vasúti hálózat bombázására ösztökélő felhívásairól.

A Budapesti Segélyező és Mentőbizottság

3087. Aronson, Shlomo: OSS X-2 and Rescue Efforts During the Holocaust, in Secret Intelligence and the Holocaust. Dávid Bankier (szerk.), New York, Enigma Books, 2006, 65-103. o.

[Az OSS X-2 és a mentési erőfeszítések a holokauszt idején.]

Részletesen foglalkozik a Vaada által az SS-szel folytatott tárgyalásokkal.

3088. Bauer, Yehuda: Jews for Sale? Nazi-Jewish Negotiations, 1933-1945. New Haven, Yale University Press, 1994, 306 o.

[Eladó zsidók? Náci–zsidó tárgyalások, 1933-1945.]

Héber változat: Jehudim limehirá? Mászá umátán béjn jehudim lánácim 1933-1944. Jeruzsálem, Yad Vashem, 2002, 380 o. Egyebek mellett Kasztner Rezső tetteivel, az SS-hez való viszonyulásával és más magyarországi mentési akciókkal foglalkozik.

3089. Biss, Andreas: Der Stopp der Endlösung. Kamp fgegen Himmler und Eichmann in Budapest. Stuttgart, Seewald Verlag, 1966, 358 o.

[Az Endlösung vége. Harc Himmler és Eichmann ellen Budapesten.]

Angol kiadás: A Million Jews to Save. Check to the Final Solution. London, Hutchinson, 1973, 272 o. Francia kiadás: Échec à la „Solution Finale”. Un million de Juifs à sauver. Párizs, Editions Bernard Grosset, 1967, 395 o. A Budapesti Segélyező és Mentőbizottság egykori tagjának beszámolója.

3090. Biss, Andreas: List als Mittel des Widerstandes. Berlin, Landeszentrale für Politische Bildungsarbeit, 1971, 23 o.

[Csel mint ellenállási eszköz.]

3091. Biss, Andreas: Wir hielten die Vernichtung an: Kampf gegen die 'Endlösung' 1944. Herstein, Marz Verlag, 1985, 403 o.

[Megállítottuk a megsemmisítést: harc az „Endlösung” ellen 1944- ben.]

A Budapesti Segélyező és Mentőbizottság (Vaada) egykori tagjának beszámolója.

3092. Breitman, Richard: Nazi Jewish Policy in 1944, in DC, 77-92. o.

[Náci zsidópolitika 1944-ben.]

Egyebek mellett a Kasztner-SS-kapcsolattal foglalkozik.

3093. Conway, John S.: The Holocaust in Hungary: Recent Controversies and Reconsiderations, in RB-1986, 1-48. o.

[A holokausz Magyarországon: legújabb viták és újragondolások.]

Középpontjában a „vért teherautóért” ajánlat áll.

3094. Novák, Attila: An Unknown Hungarian Writer on the Overture to the Era of Terror. The Memoirs of Ernő Szilágyi, in JM-HE, 225-253. o.

[Ismeretlen magyar író a vészkorszak nyitányáról. Szilágyi Ernő memoárja.]

Szilágyi közeli munkatársa volt Kasztnernek, a Budapesti Segélyező és Mentőbizottság (Vaada) tulajdonképpeni vezetőjének.

A magyar vátozatot lásd: JM-HH, 219-246. o.

3095. Szilágyi Ernő: Ismeretlen memoár a magyar vészkorszakról. Budapest, Akadémiai, 2005, 236 o.

A Budapesti Segélyező és Mentőbizottság (Vaada) egyik vezetőjének memoárja.

3096. Szita Szabolcs: A Budapesti Zsidó Segély és Mentőbizottság küzdelme az életekért 1942-1945. Budapest, Magyar Auschwitz Alapítvány–Holocaust Dokumentációs Központ, 2002, 24 o.

3097. Szita, Szabolcs: Trading in Lives? Operations of the Relief and Rescue Committee in Budapest 1944-1945. Budapest, Central European University Press, 2005, 237 o.

[Kereskedés életekkel? A Budapesti Segélyező és Mentőbizottság akciói, 1944-1945.]

* * *

3098. Cohen, Asher: Lidemutah sel „Váádát háezrá veháhácálá” be Budapest berésit dárkáh. Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, (1980. május)/29, 143-160. o.

[A Budapesti Segélyező és Mentőbizottság jellege tevékenységének kezdetén.]

3099. Fahidy József: Sötét lapok egy sötét korszak történetéből. Világ Budapest, 1946. május 23.

Foglalkozik Kasztner Rezső, Joel Brand és Freudiger Fülöp tevékenységével.

3100. Novák Attila: Egy „ismeretlen” a magyar vészkorszak nyitányáról: Szilágyi Ernő memoárja. Beszélő Budapest, 9(2004)/6, 48-62. o.

A Budapesti Segélyező és Mentőbizottság egyik vezetője memoárjáról és tevékenységéről szóló recenzió.

Kasztner Rezső tevékenysége⁶

3101. Aronson, Shlomo: Israel Kasztner, the OSS, and the “Spearhead Theory” at Nuremberg, in *Justice and History*. Dániel Gutwein–Menachem Mautner (szerk.), Jeruzsálem, Zalman Shazar Center for Israel History, 1998, 291-310. o.

[Kasztner Jiszáel, az OSS és a „lándzsafejelmélet” Nürnbergben.]

Héber változat: Jiszáel Kasztner, OSS, veteoriját „ros-háhéc” beNürnberg (Jiszáel Kasztner, az OSS és a „lándzsafejelmélet” Nürnbergben), in *Mispát vehisztorjá*, 305-338. o.

3102. Aronson, Shlomo: Israel Kasztner: Savior in Nazi-Occupied Europe, Prosecutor in Nuremberg, and Accused at Home, in *Festschrift in Honor of Yehuda Bauer*. Dalia Ofer-Shmuel Almog-David Bankier (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem and Institute of Contemporary Jewry, Hebrew University, 2001, 1-47. o.

[Mentő a náci által megszállt Európában, vádló Nürnbergben és vádlott hazájában.]

3103. Dinur, Dov: Kasztner: gilujim hádasim ál háis ufoolo. Haifa, Gestelit, 1987, 184 o., illusztr.

[Kasztner: Új felfedezések az emberről és tevékenységéről.]

3104. Dinur, Dov (szerk.): Háemetsel Kasztner: Din Vehesbon sel Váádát Háhácálá Hájehudit beBudapest. Izrael, Behocáát Háágudá Leháncáhát Zicro sel dr. Jiszáel Kasztner, é. n., 212 + 16 o.

[Kasztner igaza: A Budapesti Zsidó Mentőbizottság jelentése Kasztner fogalmazásában.]

A Kasztner-jelentés héber fordítása a szerkesztő bevezető történelmi áttekintésével.

3105. Kasztner, Rezső Rudolf, in *EJ*, 10. kötet, 814-816. o.

Életrajzi áttekintés, benne a háborús idők alatti ellentmondásos szerepéről.

3106. Kasztner, Rezső: Der Bericht des jüdischen Rettungskomitees aus Budapest 1942-1945. Bazel, Vaadath Ezra Vehazalah be Budapest, 1946, XIII, 191 o.

[A Budapesti Zsidó Mentőbizottság beszámolója, 1942-1945.]

A mentőbizottság vezetőjének jelentése. A jelentés felöleli a bizottságnak a zsidó menekültek érdekében Magyarországon kifejtett, 1942-1945 közötti tevékenységét, bemutatja a szerző tevékenységét az 1944. márciusi német megszállást követően. Kasztner háborús időkben játszott szerepe heves vitákat váltott ki, amelyeket bírósági tárgyalás követett Izraelben, ahol Kasztner 1946-tól az ellene elkövetett merényletig, 1957-ig élt.

3107. Klein, Georg: A tudomány körül. Budapest, Gondolat, 1994, 146 o.

A 66- 88. oldalon található esszé a szerző Kasztner Rezsővel kifejtett munkájáról szól.

3108. Landau, Ernest (szerk.): Der Kastner-Bericht über Eichmanns Mänschenhandel in Ungarn. München, Kindler, 1961, 367 o.

[A Kasztner-jelentés Eichmann emberkereskedéséről Magyarországon.]

⁶ Lásd továbbá „A Kasztner-ügy Izraelben” című alfejezetet.

- 3109.** Nagy Sz. Péter: A Kasztner-akció, 1944. Budapest, Rejtjel, 1995, 121 o.
Héber nyelvű változat: Mivcá Kasztner. Tel-Aviv, Yaron Golan, 1997, 80 o.
Némiképp stilizált beszámoló.
- 3110.** Ofry, Dán: Egy évszázad tanúja. A dr. Hermann Dezső-dosszié. Budapest, Aranyfű Kiadó, 2000, 279 o., illusztr.
A kolozsvári zsidó közösség egyik vezetőjének, a Svájcba induló úgynevezett Kasztner-transzport egyik tagjának életrajza.
- 3111.** Segev, Tómi: The Seventh Million: The Israelis and the Holocaust. New York, Hill and Wang, 1993, 593 o., illusztr.
[A hetedik millió: az izraeliek és a holokauszt.]
Héber eredeti: Hámiljon hásvii – hájisráélím vehásoá. Jeruzsálem, Keter, 1991, 548 o., illusztr.
Kasztner mentőakciói az angol nyelvű kiadásban a 255-320. oldalon olvashatók.
- 3112.** Böhm Ágnes: A Kasztner-vonat utasa. (Az izraeli jobboldal koncepciókért kreált. A 93 éves Devecseri László századvégi vallomása.) Népszabadság, Budapest, 2000. december 27.
- 3113.** Breitman, Richard – Aronson, Shlomo: The End of the “Final Solution”? Nazi Plans to Ransom Jews in 1944. Central European History, Atlanta, 25(1993)/2, 177-203. o.
[A „végső megoldás” vége? Náci terv a zsidók kiváltására 1944-ben.]
Egyebek mellett a Kasztner-SS-tárgyalással foglalkozó írás.
- 3114.** Ellenállt vagy áruló volt? Budapest. Független Magyarország, 1946. december 20.
A Kasztner-ügy áttekintése.
- 3115.** Grossman, Ron: For Jews’ Lives, Gold Was Given – and Lost. A \$2 Million Ransom Saved 1,684 From Death Camps. The U.S. is Investigating What Happened to the Bulk of the Money. Chicago Tribune, 2000. június 12.
[Zsidó életekért aranyat adtak, amely elveszett. A kétmillió dolláros váltságdíj megmentett 1684 embert a haláltáboroktól. Az Egyesült Államok vizsgálja, mi történt a pénz legnagyobb részével.]
Tartalmaz néhány részletet Kasztner Rezső és az SS 1944-1945 közötti tárgyalásairól.
- 3116.** Levin, Meyer: Eichmann’s Last Victim. Coronet, Boulder, 50(1961. július) /3, 98-107. o.
[Eichmann utolsó áldozata.]
Kasztner magyarországi szerepének kedvező értékelése.
- 3117.** Löwy Dániel: Kivételezettek kimenekítése. Menóra, Toronto, 1998. április 3., 14-15. o.
A Kasztner segítségével megmenekült kolozsváriakkal foglalkozó írás, amelynek alapját az Egység című kolozsvári zsidó lapban a háború után megjelent interjúk és cikkek képezik.
- 3118.** Szatmári Jenő: Hogyan zsarolt ki az SS a budapesti zsidóságból három és félmillió dollárt. Haladás, Budapest, 1945. december 1.
A Kasztner–Eichmann-tárgyalással, valamint a Sztójay-kormány által a zsidók deportálásának költségeire kifizetett kétmilliárd pengővel foglalkozó írás.

3119. Warburg, Gustav: Rescuing Hungarian Jews. The Jewish Monthly London, 1(1947. október) 26-37.

[Magyar zsidókat mentve.]

Érdekes beszámoló Kasztner és Brand mentőakciójáról.

3120. Zsolt Béla: Beszélgetés Kasztner Rezsővel. Haladás, Budapest, 1948. március 11.

A Joel Brand-misszió

3121. Bauer, Yehuda: The Mission of Joel Brand, in uő: The Holocaust in Historical Perspective. Seattle, University of Washington Press, 1978, 94-171. o.

[Joel Brand küldetése.]

3122. Brand Joel Jenő, in EJ, 4. kötet, 1294-1295. o.

Életrajzi áttekintés Brand sokat vitatott háborús, „vért teherautókért” missziójának részleteiről.

3123. Brand, Joel és Hansi: Hászátán vehánefes. B. Gefner (szerk.), Tel-Aviv, Lador, 1960, 216 o.

[Az ördög és a lélek.]

A szerzők visszaemlékezései a Budapesti Zsidó Mentőbizottság pártfogásában végzett tevékenységről, kiemelve az Eichmann-nal folytatott tárgyalásokat. A könyv foglalkozik Joel Brand kudarcra ítélt isztambuli küldetésével, valamint a Kasztner-perrel is.

3124. Elon, Amos: Timetable. New York, Doubleday, 1980, 349 o.

[Menetrend.]

Héber eredeti: Sáát efesz (Ütött az óra). Jeruzsálem, Idanim, 1980, 294 o. Stilizált beszámoló Eichmann „vért teherautókért” ajánlatáról és Joel Brand küldetéséről.

3125. Kipphardt, Heimar: Joel Brand: Histoire d’une affaire. Párizs, L’Arche, 1966, 138 o.

[Joel Brand: egy ügy története.]

Német változat: Die Geschichte eines Geschäftes. Frankfurt am Main, Suhrkamp, 1965.

3126. Relief in Hungary and the Failure of the Joel Brand Mission. New York, Garland, 1982, 249 o., illusztr.

[Megnyugvás Magyarországon és a Joel Brand-küldetés bukása.]

3127. Schneeberg-Perelman, Sophie: Epilogue de l’affaire Joel Brand. Brüsszel, 1970, 15-29. o.

[Epilógus Joel Brand ügyéhez.]

A Le Flambeau 1970/1. számának reprint kiadványa.

3128. Vago, Bela: The Intelligence Aspects of the Brand Mission, in Yad Vashem Studies. X. kötet, Livia Rothkirchen (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 1974, 111-128. o.

[A Joel Brand-küldetés hírszerzési aspektusai.]

Héber nyelvű változat: Peulot hámodiin becád selihuto sel Joel Brand, in Kovec Mehkárím. 10. kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 1974, 80-93. o.

3129. Weissberg, Alex: Die Geschichte von Joel Brand. Köln-Berlin, Kiepenneuer & Witsch, 1956, 320 + 15 o.

[Joel Brand története.]

Héber nyelvű változat: Biselikut nidonim lámávet. Alex Weissberg (szerk.), Tel-Aviv, Ayanot, 1957, 240 o. Francia nyelvű változat: L’histoire de Joel Brand. Párizs, Éditions du Seuil, 1957, 251 o. A könyv ugyancsak megjelent folytatásokban: Le Figaro Littéraire, Párizs, 1975. augusztus 24.: 1., 5., 6. o.; augusztus 31.: 1., 5., 6. o.; szeptember 7.: 5., 7. o. Amerikai kiadás: Desperate Mission. New York, Criterion Books, 1958, 310 o. Angol kiadás: Advocate for the Dead. The Story of Joel Brand. London, Andre Deutsch, 1958, 255 o. Svéd nyelvű változat: Historien om Joel Brand. Stockholm, Natur och Kultur, 1958, 244 o. Beszámoló Joel Brandról és a budapesti mentőbizottságban végzett tevékenységéről, kiemelve a kudarcra ítélt isztambuli akciót. A könyv ugyancsak tárgyalja a magyar zsidók tragédiáját a német megszállás, valamint a nyilasterror időszakában.

* * *

3130. Bauer, Yehuda: Selihuto sel Joél Brand. Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, (1978. november)/26, 23-61. o.

[Joel Brand küldetése.]

3131. Poliakov, Leon: Juifs contre camions: l’histoire de Joel Brand. Le Monde Juif Párizs, 11(1957. október)/11(78), 3-7. o.

[Zsidók kamionokért: Joel Brand története.]

3132. Rose, Paul L.: Joel Brand’s “Interim Agreement” and the Course of Nazi-Jewish Negotiations, 1944-1945. Historical Journal, Cambridge, 34(1991)/4, 909-929. o.

[Joel Brand „ideiglenes megállapodása” és a náci–zsidó viszony alakulása, 1944-1945.]

3133. Steckel, Charles W.: The Joel Brand Story Midstream, New York, (1958. ősz), 99-100. o.

[Joel Brand története.]

Magyarázat a lengyel bizottság hivatalos (1942–44 közötti) magyarországi zsidóügyi tanácsadójától (Adviser on Jewish Matters to the Polish Comittee). R. H. S. Crossmann recenziója Alex Weissberg Joel Brandról szóló könyvéről. Ad néhány belső szempontot Brand kiválasztásához erre a végzetes küldetésre.

3134. The Strange Case of Joel Brand. Jewish Observer and Middle East Review, London, 3(1954. április 9.)/15, 3-4. o.

[Joel Brand furcsa esete.]

Lásd még a folyóirat 1954. június 11. (5-6. o.); június 18. (11-13. o.); június 25. (11-13. o.); július 2. (7. o.); július 9. (5. o.); augusztus 20. (5. o.) számait.

3135. Weissberg, Alex: Die Geschichte von Joel Brand. Aus Politik und Zeitgeschichte (Beilage zur Wochenzeitung Das Parlament), Bonn, 1956. december 12., 781-800. o.; december 19., 801-828. o.

[Joel Brand története.]

Az Isztambuli Segély- és Mentőbizottság

3136. Barlas, Chaim: Hácálá bijeméj soá. Kibbuc Loháméj Hágettáot, Béjt Loháméj Hágettáot, 1975, 371 o.

[Életmentés a holokausz napjaiban.]

A Szohnut által a náci uralom alatt levő zsidóság segítésére és megmentésére 1942 novemberében felállított Egységes Segély- és Mentőbizottság isztambuli képviselőjének egykori vezetője többek között leírja a magyar zsidóság érdekében kifejtett tevékenységet.

3137. Friling, Tuvia: Istanbul 1942-1945: The Kollek-Avriel and Berman-Ofner Networks, in Secret Intelligence and the Holocaust. David Bankier (szerk.), New York, Enigma Books, 2006, 105-156. o.

[Isztambul, 1942-1945: A Kollek-Avriel és a Berman-Ofner hálózat.]

A Vaada isztambuli részlege tevékenységének mélyreható elemzése, továbbá a Kasztner által vezetett budapesti Vaadával folytatott tárgyalásai.

* * *

3138. Barlas, Chaim: Pegishot be-Koshta. Massuah, Tel-Aviv, 4(1976. április), 125-134. o.

[Tanácskozások Isztambulban.]

A Budapesti Segélyező és Mentőbizottság és az isztambuli mentőbizottság közös mentőakciói 1943 júniusában.

3139. Friling, Tuvia: Nazi-Jewish Negotiations in Istanbul in Mid-1944. Holocaust and Genocide Studies, Washington, 13(1999)/3, 405-436. o.

[Náci-zsidó tárgyalások Isztambulban 1944 közepén.]

Középpontjában Dávid Ben Gurion reakciója a náci „vért teherautókért” ajánlatára.

3140. Porat, Dina: Historical Document: The Protocol of the Meeting Between Representatives of the Yishuv and Joel Brand in Aleppo, Syria, June 1944. Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, (2005. tél)/3, 148-160. o.

[Történelmi dokumentum: A Yishuv képviselői és Joel Brand 1944. júniusi, a szíriai Aleppóban történt találkozásáról készített jegyzőkönyv.]

NEMZETKÖZI ÁLLÁSPONTOK ÉS REAGÁLÁSOK

A semleges és a szövetséges hatalmak álláspontjai és reagálásai

Általános munkák

3141. Borhi László: „Az ujjunkat sem akarjuk mozdítani...”, in Magyarország 1944. Német megszállás. Vargyai Gyula – Almási János (szerk.), Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1994, 54-66. o.

3142. Kushner, Tony: The Meaning of Auschwitz: Anglo-American Responses to the Hungarian Jewish Tragedy, in DQ 159-178. o.

[Auschwitz értelmezése: Angol-amerikai válaszok a magyar zsidóság tragédiájára.]

3143. Lévai Jenő: Fehér könyv. Külföldi akciók zsidók megmentésére. Budapest, Officina, 1946, 174 o.

Részletes beszámolókat tartalmaz zsidó és nem zsidó nemzetközi szervezetek (Zsidó Világkongresszus, Nemzetközi Vöröskereszt, Háborús Menekültügyi Hivatal stb.) és diplomáciai missziók (spanyol, portugál, svéd, svájci, török, vatikáni követségek stb.) részéről. Szintén tárgyalja nemzetközi személyiségeknek, különösen Rooseveltnél, Gusztáv svéd királynak, továbbá a pápai képviselőknek a magyarországi zsidóság érdekében tett közbenjárásait.

3144. Rozett, Róbert: International Intervention: The Role of Diplomats in Attempts to Rescue Jews in Hungary, in RB-SMy 137-152. o.

[Diplomaták szerepe a magyarországi zsidók megmentését célzó kísérletekben.]

* * *

3145. Váradai László: Külföldi diplomáciai mentési kísérletek a budapesti zsidóságért. Medvetánc, Budapest, 1985/2-3., 99-110. o.

A nyugati szövetségesek

3146. Druks, Herbert: The Failure to Rescue. New York, Róbert Speller & Sons, 1977, 108. o.

[A mentés kudarca.]

A szövetségesek álláspontjának kritikus szemléletű vizsgálata számos utalással Magyarországra, különösen a Brand-misszióra.

3147. Gilbert, Martin: Auschwitz and the Allies. New York, Holt, Rinehart and Winston, 1982, 368 o.

[Auschwitz és a szövetségesek.]

Számos, a holokauszt magyarországi fejezetével kapcsolatos részletet tartalmaz. Lásd különösen: 181-189. o.

3148. Hadar, David: The Attitude of the Allies to the Joel Brand Mission. Jeruzsálem, Hebrew University, Institute of Contemporary Jewry, 1969, 14 o., stencil.

[A szövetségesek viszonyulása a Joel Brand-küldetéshez.]

3149. Vago, Bela: The Horthy Offer. A Missed Opportunity for Rescuing Jews in 1944, in Braham, Randolph L. (szerk.): Contemporary Views on the Holocaust. Boston, Kluwer-Nijhoff, 1983, 23-45. o.

[A Horthy-ajánlat. Elszalasztott alkalom a zsidók megmentésére 1944-ben.]

* * *

3150. Conway, J. S.: Between Apprehension and Indifference: Allied Attitudes to the Destruction of Hungarian Jewry. The Wiener Library Bulletin, London, 27(1973-74)/30/31, 37-48. o.

[Aggódás és közöny között. Szövetségesek hozzáállása a magyar zsidóság elpusztításához.]

3151. Druks, Herbert: Why the Death Camps Were Not Bombed? The American Zionist, New York, (1976. december), 18-21. o.

[Miért nem bombázták a haláltáborokat?]

A döntésnek a magyarországi zsidóság sorsára való hatását vizsgálja.

3152. Kulka, Erich: Auschwitz Condoned. The Abortive Struggle Against the Final Solution. The Wiener Library Bulletin, London, 28(1968-1969. tél)/14, 2-5. o.

[Auschwitz jóvátétele. A sikertelen harc a végső megoldás ellen.]

Áttekinti Auschwitz és a táborba vezető vasútvonalak bombázásának a szövetségesek részéről történő elmulasztását, és ennek hatását a magyarországi zsidóság sorsára.

3153. Mashberg, Michael: Prejudice That Meant Death. The West and the Holocaust. Patterns of Prejudice, London, 12(1978. május-június)/3, 19-32. o.

[Előítélet, ami halált jelentett. A Nyugat és a holokauszt.]

A szövetségesek elutasító álláspontjának a végső megoldás magyarországi megvalósítására gyakorolt hatására összpontosít.

3154. Williams, Roger M.: Why Wasn't Auschwitz Bombed? Commonweal, New York, 1978. november 24., 746-751. o.

[Miért nem bombázták Auschwitzot?]

Tárgyalja a döntés negatív hatását a magyar zsidóság sorsára nézve.

3155. Wyman, David S.: Why Auschwitz Was Never Bombed? Commentary, New York, 65(1978. május)/5, 37-46. o.

[Miért nem bombázták soha Auschwitzot?]

A döntés, amely leginkább a magyarországi zsidóság sorsát befolyásolta – a szerző által jól dokumentált elmélet.

El Salvador

3156. Kranzler, Dávid: The Man Who Stopped the Trains to Auschwitz. George Mantello, El Salvador; and Switzerland's Finest Hour. Syracuse, NY, Syracuse University Press, 2000, 341 o., illusztr.

[Az ember, aki megállította az Auschwitzba tartó vonatokat. George Mantello, El Salvador és Svájc legjobb órái.]

Foglalkozik Carl Barth, Emil Brunner, W. A. Wisser's Hooft, Max Huber és Carl Lutz embermentéssel kapcsolatos tevékenységével is.

3157. Lévai Jenő: Zsidósors Európában. Az üldözések kora. Budapest, Magyar Téka, 1948, 335 o.

Dokumentált beszámoló az európai zsidóság tragédiájáról általában és a magyarországi zsidóság tragédiájáról részletesebben. Kiemeli George Mantellónak, El Salvador genfi konzulátusa korabeli irodavezetőjének szerepét a világ közvéleményének felébresztésében.

* * *

3158. Kimche, Ion: The War's Unpaid Debt of Honour. How El Salvador Saved Tens of Thousands of Jews. Jewish Observer and Middle East Review, London, 4(1955. október)/41, 10-14. o.

[A háború meg nem fizetett becsületbeli adóssága. Ahogyan El Salvador megmentett több tízezer zsidót.]

Hangsúlyozza Jósé Arturo Castellanos ezredesnek, akkori genfi főkonzulnak a magyarországi zsidóság érdekében kifejtett tevékenységét.

3159. Lévai Jenő: Védlevél helyett állampolgárság. Képes Figyelő, Budapest, 1947. március 8. Foglalkozik a védlevelekkel és útlevelekkel, amelyeket El Salvador, Portugália és Spanyolország bocsátott ki.

Nagy-Britannia

3160. Great Britain: House of Commons. Hungary. Parliamentary Debates (Hansard). 5. széria, 404. kötet, London, His Majesty's Stationery Office, 1944, 1380. hasáb.

A brit kormánynak a „magyarországi zsidó közösség megmentése” érdekében tervezett erőfeszítéseinek a képviselőházi vitája.

3161. Great Britain: House of Commons. Hungary. Jews (Deportation). Parliamentary Debates (Hansard). 5. széria, 402. kötet, London, His Majesty's Stationery Office, 1944, 1410. hasáb.

A brit kormánynak a „magyarországi zsidó közösség megmentése” érdekében tervezett erőfeszítéseinek a képviselőházi vitája.

3162. Great Britain: House of Commons. Hungary (Mass Deportation of Jews). Parliamentary Debates (Hansard). 5. széria, 401. kötet, London, His Majesty's Stationery Office, 1944, 1160-1162. hasáb.

A brit kormánynak a „magyarországi zsidó közösség megmentése” érdekében tervezett erőfeszítéseinek a képviselőházi vitája.

3163. Great Britain: House of Commons. Parliamentary Debates (Hansard). 5. széria, 402. kötet, London, His Majesty's Stationery Office, 1944, 1140-1142. hasáb.

A brit kormánynak a „magyarországi zsidó közösség megmentése” érdekében tervezett erőfeszítéseinek a képviselőházi vitája. Horthy Miklósnak a Nemzetközi Vöröskereszten keresztül tett állítólagos ajánlatának – miszerint a zsidó gyermekeknek engedélyezik Magyarországot elhagyását – a képviselőházi vitája.

3164. Great Britain: House of Commons. Rumania and Hungary (Deported Prisons). Parliamentary Debates (Hansard). 5. széria, 427. kötet, London, His Majesty's Stationery Office, 1946, 1636-1637. hasáb.

A brit kormánynak a „romániai és magyarországi zsidó közösség megmentése” érdekében tervezett erőfeszítéseinek a képviselőházi vitája. A deportáltak visszatérésével kapcsolatos rendelkezéseknek a békeszerződésekbe történő belefoglalása ügyében folytatott képviselőházi vita.

3165. Rabinowicz, Oskar K.: Winston Churchill on Jewish Problems. A Half-Century Survey. London, Lincolns-Prager for the World Jewish Congress, 1956, 231 o.

[Winston Churchill és a zsidó kérdések. Fél évszázados áttekintés.]

Lásd különösen a The Tragedy of Hungarian Jewry című fejezetet: 130-136. o.

3166. Vago, Béla: The British Government and the Fate of Hungarian Jewry in 1944, in Rescue Attempts During the Holocaust. Jeruzsálem, Yad Vashem, 1977, 205-223. o.

[A brit kormány és a magyar zsidóság sorsa 1944-ben.]

3167. Wasserstein, Bernard: Britain and the Jews of Europe, 1939-1945. New York, Oxford University Press, 1979, 389 o.

[A britek és az európai zsidóság, 1939-1945.]

Magyarországra vonatkozólag, különös hangsúllyal a Brand-misszióra, lásd: 290-295. o.

Palesztina (Yishuv)

3168. Beit-Zvi, Shabetai B.: Hácijonut háposzt-Ugándit bemásbér hásoá: Mehkár ál gorméj misgéjhá sel hátenuá hácijonit básánim 1938- 1945. Tel-Aviv, Bronfman, 1977, 495 o.

[Az Uganda-terv utáni cionizmus a holokauszt válságában: Kutatás a cionista mozgalom hibáinak okozóiról 1938-1945-ben,]

Kritikus szemléletű, áttekintés a cionista vezetők szerepéről a holokauszt idején, beleértve álláspontjukat a magyarországi zsidóság megmentésének lehetőségéről.

3169. Porát, Dina-Weitz, Yechiam (szerk.): Béjn mágén dávid utláj cáhov — Hájesus hájehudi beeretz Jiszráél vesoát jehudéj Erópá 1939-1945 — Kovec Teudót. Jeruzsálem, Yad Vashem és Yad Yitzhak Ben-Tzvi, 2002.

[A Dávid-csillag és a sárga csillag között - A palesztinai zsidó közösség és a holokauszt, 1939-1945. Dokumentumok.]

Lásd különösen: 257-287. o.

3170. Porát, Dina: 19 March to 19 July 1944 - What Did the Yishuv Know?, in DC, 179-192. o.

[1944. március 19-július 19. - Mit tudott a Yishuv?]

3171. Vago, Raphael: The Destruction of Hungárián Jewry as Reflected in the Paiestine Press, in RB-1973, 291-324. o.

[A magyar zsidóság elpusztítása a palesztinai sajtó tükrében.]

3172. Vago, Raphael: The Palestine Yishuv and the Holocaust in Hungary, in RB-BV, 129-146. o.

[A palesztinai Yishuv és a magyarországi holokauszt.]

* * *

3173. Morgenstern, Aryeh: Váád ha-háhácálá hámeuhád selejád Hászohnut Hájehudit ufeulotáv básánim 1943-1945. Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, (1971)/13, 60-103. o.

[A Szohnut Segély- és Mentőbizottsága és annak tevékenysége 1943-1945-ben.]

Kritikai szemléletű áttekintés. Különösen lásd Magyarországra vonatkozóan: 84-92. o.

Románia

Általános művek

3174. Finkelstein, Arnold Dávid: Fénysugár a borzalmak éjszakájában. Kortörténet. Tel-Aviv, P. Solar and J. Nadiv, 1950, 400 o., illusztr.

A szerző, a tordai zsidó közösség egykori titkára részletes, bár dokumentumokkal alá nem támasztott történelmi beszámolót ad a zsidók romániai helyzetéről, illetve a németek által megszállt Magyarországról menekülő zsidók érdekében végzett mentési tevékenységéről. A magyarországi deportálás elől megmenekülő több személy elbeszélését is csatolta, beleértve Paneth József nagyilondai főrabbiét.

3175. Mircu, Marius: În Transilvania, in Oameni de omenie în vremuri de neomenie. Bukarest, Editura Hasefer, 1996, 91-116. o.

[Erdélyben.]

Beszámolók olyan emberekről, akik 1944 tavaszán és nyarán észak-erdélyi zsidóknak segítettek Romániába menekülni.

3176. Socol, Aurel: Furtună deasupra Ardealului. Kolozsvár, Editura Biblioteca Tribuna, 1991, 104 o.

[Vihar Erdély felett.]

Kolozsvári román ügyvéd beszámolója részvételéről magyar zsidóknak a magyar-román határon keresztül történő mentésében.

3177. Tibori Szabó Zoltán: Románia és a holokauszt. Felemás szembenézés a múlttal, in KL-JM, 663-694. o.

Egyebek között néhány román író értékelését is tartalmazza a magyarországi holokausztról.

3178. Vago, Bela: Political and Diplomatic Activities for the Rescue of the Jews of Northern Transylvania, in Yad Vashem Studies. VI. kötet, Eck, Nathan – Aryeh Leon Kubovy (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 1967, 155-173. o.

[Politikai és diplomáciai mentőakciók az észak-erdélyi zsidókért.]

Héber változat: Pe'ilut politit ve-diplomatit le-hatzalat yehudei tzefon Transylvania, in Kovetz Yad Vashem. 6. kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 1967, 131-149. o.

* * *

- 3179.** Anca, Alexandru: Amintiri de la Mariana. Almanah Steaua, Bukarest, 1988, 42-49. o.
[Mariana emlékei.]
Beszámoló a román antifasiszta tevékenységről Észak-Erdélyben 1944-ben, beleértve az embermentést.
- 3180.** Calafeteanu, Ion: Poziția autorităților românești față de situația evreilor din Transilvania de nord (martie-august 1944). Anale de Istorie, Bukarest, 31(1985)/1, 102-111. o.
[A román hatóságok magatartása az észak-erdélyi zsidók helyzetével kapcsolatban (1944. március-augusztus).]
- 3181.** Carmilly-Weinberger, Moshe: Ajutorul României în acțiunea de salvare a evreilor în timpul Holocaustului. Curentul, Bukarest, 51(1988. november-december)/5994, 1-2. o.
[Segítség Romániától a zsidók megmentésében a holokauszt idején.]
- 3182.** Carmilly-Weinberger, Moshe: The Help Extended by the Romanian- Jewish Leaders to the Hungarian Jews in the Time of the Holocaust. Studia Judaica, Kolozsvár, 4(1995), 7-21. o.
[A román-zsidó vezetők által a magyar zsidóknak nyújtott segítség a holokauszt idején.]
- 3183.** Carmilly-Weinberger, Moshe: 1940-1944: În acele vremuri grele, poporul român și-a păstrat demnitatea și omenia. Magazin Istoric, Bukarest, 23(1989. október)/10 (271), 40-42. o.
[1940-1944: azokban a nehéz időkben a román nép megőrizte méltóságát és emberségét.]
- 3184.** Covaci, Maria: Toleranța și omenia – trăsături de caracter ale poporului român. Almanah România Mare, Bukarest, 1992, 298-301. o.
[Tolerancia és humanizmus – a román nép jellemvonásai.]
A holokauszt zsidó áldozatainak statisztikai összehasonlítása, különös tekintettel Magyarországra és életben maradásukra Romániában.
- 3185.** Leibovici Laiș, Șlomo: În sprijinul celor urgișiți. 1940-1944. Transilvania de Nord. Magazin Istoric, Bukarest, 31(1997. január)/1, 43-44. o.
[Segítség az üldözötteknek, 1940-1944, Észak-Erdély.]
Az észak-erdélyi zsidók érdekében Tordán indított mentési tevékenységekkel foglalkozik.
- 3186.** Lucaciu, Vasile: Puncte de vedere. Dialog interetnic, Kolozsvár, 6(1999. november)/11, 4. o.
[Nézőpontok.]
A görög katolikus egyház mentési tevékenységével foglalkozik.
- 3187.** Lustig, Oliver: Excepție?... Da, a fost excepție! România Literară, Bukarest, (1985. november 7./45, 8. o.
[Kivétel?... Igen, kivétel volt!]
A magyarok és a románok háború alatti magatartásának összehasonlítása, bizonygatva utóbbiak humanizmusát.

3188. Marina, Mihai: „Nu puteam rămîne impasibili!” Magazin Istoric, Bukarest, (1976. június)/6, 39-41. o.

[„Nem maradhattunk közömbösek!”]

Leírja a nagyváradi román konzulátusi hivatalnokok – Mihai Bologa, Vasile Hossu, Ion Ișaiu, Alexandra Olteanu és Ion Romașcan – tevékenységét, kiemelve az észak-erdélyi gettósítással és deportálással kapcsolatos feljegyzéseiket.

3189. Micu, L: S-a întâmplat atunci, sub ocupația horthystă. Magazin Istoric, Bukarest, 23(1989. október)/10, 43. o.

[Akkoriban történt – a horthysta megszállás alatt.]

Az Észak-Erdélyben üldözött zsidóknak a románok által nyújtott segítségre összpontosít.

3190. Wexler, Teodor: Ceea ce trebuie știut despre Aurel Socol. Realitatea Evreiască, Bukarest, 41(1996. január-február)/20-21, 7. o.

[Amit tudni kell Aurél Socolról.]

Kolozsvári román ügyvédről szóló beszámoló, aki részt vett zsidók megmentésében.

A Carmilly-Şorban állítólagos mentési akció

3191. Braham, Randolph L.: Romanian Nationalists and the Holocaust. New York, Columbia University Press, 1998, 289 o.

Magyar nyelvű változat: Román nacionalisták és a Holocaust. Budapest, Múlt és Jövő Kiadó, 1998, 248 o. A román nacionalisták politikai célokra használták Moshe Carmilly- Weinberger rabbi és Raoul Şorban, a háborús időszak két igen ellentmondásos alakjának sokat vitatott beszámolóit a mentési akciókról. Az írás Pamfil (Semlyén) Éva és Goró (Fränkel) Eszter vallomásait is tartalmazza.

3192. Braham, Randolph L.: Romanian Nationalists and the Holocaust: The Drive to Refurbish the Past, in Kovács, András-Andor, Eszter (szerk.): Jewish Studies at the Central European University. Public Lectures, 1996-1999. Budapest, Central European University, 2000, 11-26. o.

[A román nacionalizmus és a holokauszt. Kampány a múlt újrafényezéséért.]

A háborús időkben a magyar zsidóknak a magyar-román határon történt mentéséről egyébként nem bizonyított román állításokról szóló írás.

3193. Carmilly-Weinberger, Moshe: The Road to Life. The Rescue Operation of Jewish Refugees on the Hungarian-Romanian Border in Transylvania, 1936-1944. New York, Shengold Publishers, 1994, 189 o.

[Út az élet felé. Zsidó menekültek mentési akciói Erdélyben, a magyar-román határon, 1936-1944.]

Magyar nyelvű változat: Út a szabadság felé! Kolozsvár, Sincron Kiadó, 1999, 233 o. Erősen ellentmondásos beszámoló a kolozsvári neológ zsidó közösség hajdani főabbijának mentési tevékenységéről.

3194. Dungaciu, Dan: Rețelele omeniei și rețelele mistificării. Bukarest, Editura Românitătea Orientală, 1997, 89 o.

[Az emberség hálózatai és az ámtítás hálózatai.]

Román nacionalista interpretációja a magyar zsidóknak a magyar-román határon történt 1944-es mentéséről, amelynek alapjául Raoul Șorban és Moshe Carmilly-Weinberger beszámolója szolgált.

3195. Păcurariu, Francisc: Începutul sfârșitului sau mijirea unor noi orizonturi, in României și maghiarii de-a lungul veacurilor. Bukarest, Editura Minerva, 1988, 506-509. o.

[A vég kezdete, avagy új látóhatárok felbukkanása.]

Néhány román, köztük Emil Hațieganu, Iuliu Hossu, Aurel Socol és Raoul Șorban mentőakcióival foglalkozó írás.

3196. Riza, Adrian: România, pământ al speranței. Fascism și antifascism pe meleaguri transilvane. Rețeaua omeniei, in Almanahul Luceafărul. Bukarest, 1986, 63-92. o.

[România – a remény földje. Fasizmus és antifasizmus az erdélyi térségben. Az emberség hálózata.]

Raoul Șorban és Moshe Carmilly-Weinberger állítólagos mentőakciói a háborús időkben.

3197. Riza, Adrian: Rețelele omeniei. Bukarest, Editura R. A. I., 1995, 270 o.

[Az emberség hálózatai.]

Az írás Raoul Șorban és Moshe Carmilly-Weinberger beszámolója alapján foglalkozik az erdélyi zsidók mentésével.

3198. Tibori Szabó Zoltán: Elet és halál mezsgyéjén. Zsidók menekülése és mentése a magyar-román határon 1940-1944 között. Kolozsvár, Minerva Művelődési Egyesület, 2001, 263 o.

Részleteket tartalmaz Moshe Carmilly-Weinberger rabbi és Raoul Șorban megalapozatlan beszámolójából, illetve Pamfil (Semlyén) Évával, Markovitsné Weisz Katalinnal, Méhes Györggyel (Nagy Elek), Pleșa Vass Magdával és Virgil Salvanuval készített interjúkat.

* * *

3199. Bodea, Gh. I.: Operatia „Omenia”. Almanah Steaua, Bukarest, 1988, 59-69. o.

[Az „emberség” akció.]

Raoul Șorban és más románok állítólagos mentőakcióival foglalkozó írás.

3200. Braham, Randolph L.: Állítólagos mentőakciók. Történelemtisztogatás Romániában. Szabadság Kolozsvár, 6(1994. január 19.)/12, 5. o.

Moshe Carmilly-Weinberger rabbi és Raoul Șorban állítólagos mentőakcióinak kritikai áttekintése.

3201. Braham, Randolph L.: The Jews of Transylvania. Opportunistic Historical Accounts. East European Quarterly, Boulder, 31(1998. január)/4, 543- 554. o.

Magyar nyelvű változat: Erdély zsidósága: opportunisták történelmi beszámolók. Korunk, Kolozsvár, 1997/10, 131-138. o.

- 3202.** Braham, Randolph L.: Romanian Nationalists and the Holocaust: A Case Study in History Cleansing. Holocaust and Genocide Studies, Washington, 10(1996. tél)/3, 211-251. o.
Magyar nyelvű változat: A történelem átírása: a román nacionalisták és a holocaust. Valóság, Budapest, 1996/5, 59-73.; 1996/6, 54-72. o. Lásd még: Menóra, Toronto, 1996. október. Áttekintés a román jobboldal megalapozatlan állításairól a zsidóknak a magyar-román határon történő mentését illetően. Ezen állítások forrásául Moshe Carmilly-Weinberger rabbi és Raoul Șorban beszámolóit szolgálták.
- 3203.** Deleanu, Iulia: Carmilly, Șafran, Raoul Șorban, Filderman, Zissu, Iuliu Maniu, Mitropolitul Nicolae Bălan remarcabilă suită de personalități. Realitatea Evreiască, Bukarest, 43(1998. április)/70-71, 12. o.
[Carmilly, Șafran, Raoul Șorban, Filderman, Zissu, Iuliu Maniu, Nicolae Bălan érsek. Figyelemre méltó személyiségek.]
Alapvetően hízelgő cikk sok pontatlansággal.
- 3204.** Erős László: Dr. Moshe Carmilly interjújának margójára. Szabadság, Kolozsvár, 3(1991. május 16.)/93, 3. o.
Kétségbe vonja a rabbi háborús időszakbeli mentőakcióiról szóló beszámolóját.
- 3205.** Lakó Boglár: Román nacionalisták és a Holokauszt. Randolph L. Braham. Korunk, Kolozsvár, 1998/10, 117-121. o.
Randolph L. Braham hasonló című könyvének bemutatása.
- 3206.** Mareșalul Antonescu i-a salvat pe evreii din România. Un dialog Raoul Șorban–Adrian Păunescu. București, 17 ianuarie 1996. Totuși Iubirea, Bukarest, 7(1996. január 25.-február 1.)/3 (280), 8-11. o.; 7(1996. február 8-15.)/5 (282), 8-10. o.
[Antonescu marsall megmentette a romániai zsidókat. Párbeszéd Raoul Șorban és Adrian Păunescu között. Bukarest, 1996. január 17.]
Ion Antonescu marsall és más románok mentőakciói, ellentétben a magyarok barbár magatartásával.
- 3207.** Mustață, Constantin: Din vârtoarea unor ani dramatici. Convorbire cu Moshe Carmilly-Weinberger, fost Șef Rabin al Clujului. Almanah Flacăra, Bukarest, 1989, 140-148. o.
[Drámai évek vihara. Beszélgetés Moshe Carmilly-Weinbergerrel, Kolozsvár egykori főrabbiájával.]
Központi témája a rabbi állítólagos mentőakciója a háború alatt.
- 3208.** Radnev, Manase: Drumul vieții. Mărturii recente din România și Israel. Magazin Istoric, Bukarest, 26(1992. szeptember)/9, 50-52. o.
[Az élet útja. Új keletű vallomások Romániából és Izraelből.]
Lényegében megalapozatlan beszámoló, amely az azonos címmel megjelent román nacionalista dokumentumfilmmel von mérleget Moshe Carmilly-Weinberger rabbi és román segítőinek tevékenységéről.
- 3209.** Radnev, Manase: Poporul român și-a salvat credința în omenie. Magazin Istoric, Bukarest, 26(1992. október)/10, 27-30. o.
[A román nép megőrizte az emberiségbe vetett hitét.]
Moshe Carmilly-Weinberger, Raoul Șorban és más románok sokat vitatott mentőakciói.

3210. Șorban, Raoul: Incapacitatea de a accepta istoria. Timpul, Bukarest, (1995. június 27./25, 10-11. o.; (1995. július 3.)/26, 10-11. o.; (1995. július 10.)/27, 10-11. o.

[A történelem elfogadásának képtelensége.]

Három cikkből álló sorozat, amelyben a szerző vitába száll mindazokkal, akik kétségbe vonták, hogy ő és társai mentési akciókat szerveztek.

3211. Tibori Szabó Zoltán: A Weinberger-Șorban legenda. Szabadság, Kolozsvár, 8(1996. április 24.)/93, 3. o.; (április 25.)/94, 3. o., (április 26.)/95, 3. o.; (április 27.)/96, 3. o.; (április 29.)/97, 3. o.; (április 30.)/98, 3. o.

Moshe Carmilly-Weinberger rabbi és Raoul Șorban mentőakciókról szóló beszámolóinak kritikája, cikksorozatban.

3212. Țuțui, Marian: Raoul Șorban: „Pe 21. X. Radio Budapesta a anunțat reabilitarea lui Horthy.” Europa Supliment Est/Vest, Bukarest, 2(1991. október)/49, 6. o.

[Raoul Șorban: „A budapesti rádió október 21-én bejelentette Horthy rehabilitálását.”]

Șorban, akit a Yad Vashem múzeum a Világ Igaza címmel tüntetett ki, román nacionalistaként lépett ismét a politikai színtérre, ahol – többek között – Ion Antonescu marsall rehabilitációjáért küzdött.

Spanyolország

3213. Avni, Haim: Szefárád vehájejudim bijeméj hásoá vehámáncipácjá. Jeruzsálem, The Hebrew University, 1975, 292 o.

[Spanyolország és a zsidók a holokauszt és az emancipáció időszakában.]

3214. Carcedo, Diego: Un Espanol Frente Al Holocausto: Como Angel Sanz Briz Salvo a 5.000 Judios. Madrid, Temas de Hoy, 2000, 278 o., illusztr.

[Egy spanyol, aki ellenezte a holokausztot: Hogyan mentett meg Angel Sanz Briz 5000 zsidót.]

3215. Deaglio, Enrico: La banalità del bene. Storia di Giorgio Perlasca. Milánó, Fennelli, 1991, 135 o.

Magyar változat: A jótett egyszerűsége: Giorgio Perlasca története. Budapest, Osiris, 1997, 142 o. Angol változat: The Banality of Goodness. The Story of Giorgio Perlasca. Notre Dame, IN, University of Notre Dame Press, 1998, 165 o. Beszámoló egy olasz üzletembernek a spanyol követség égisze alatt végrehajtott mentőakcióiról a nyilas korszakban, Budapesten.

3216. Elek László: Az olasz Wallenberg. Budapest, Széchenyi, 1989, 126 o.

Giorgio Perlasca mentőakciói a Szálasi-érában a spanyol követség keretein belül.

3217. Perlasca, Giorgio: L'Impostore. Bologna, Il Molino, 1997, 193 o.

[A szélhámos.]

Beszámoló a szerzőnek a budapesti spanyol követség keretein belül végrehajtott saját mentőakcióiról 1944 és 1945 között. Ugyancsak foglalkozik Farkas Zoltán tevékenységével (129-155. o.).

3218. Szamosi László: Amikor Franco Spanyolországát képviseltem Budapesten..., in Galili-Gemeiner Ervin (szerk.): Tanúk vagyunk... ! Tel-Aviv, magánkiadás, [1970,] 230-235. o.

3219. Tiszteletadás Angel Sanz Briznek, Spanyolország ügyvivőjének Magyarországon (1942-1944), a holocaust 50. évfordulója alkalmából. Budapest, Spanyol Királyság nagykövetsége, 1994, 35 o., illusztr.

* * *

3220. Bianu, Rosalie: Giorgio Perlasca: ein stiller Held in Budapest. Tribüne, Frankfurt am Main, 142(1997), 186-192. o.

[Giorgio Perlasca: egy csendes hős Budapesten.]

3221. Ember Mária: Ki volt Angel Sanz Briz? Barátság, Budapest, (1994)/8, 460-461. o.; (1994)/9-10, 563-564. o.

Rövid beszámoló a spanyol követ 1944-es budapesti tevékenységéről.

3222. Gladitz, Nina: Der Fall Giorgio Perlasca. Dachauer Hefte, Dachau, 7(1991), 129-143. o.
[A Giorgio Perlasca-ügy.]

3223. Harsányi Iván: A spanyol diplomácia zsidómentő akciói Budapesten. Holocaust Füzetek, Budapest, 2(1992), 46-53. o.

Rövid áttekintés, amelyhez dokumentumgyűjteményt is csatoltak.

3224. Harsányi Iván: A budapesti spanyol követség által az 1944. évi üldözések idején védelemben részesített magyar zsidók névsora. Holocaust Füzetek, Budapest, 3(1993), 46-104. o.

3225. Mátrai Sándor: Hogyan mentette meg ötezerkét száz ember életét Giorgio Perlaska, mint budapesti spanyol ügyvivő? Kis Újság, Budapest, 1945. június 12.

3226. Perlasca, Giorgio: A spanyol mentőakciók. Tekintet, Budapest, 1989/4, 28-39. o.

Svédország

Általános művek

3227. Bajtay Péter (szerk.): Embermentés, emberirtás. Svéd követjelentések 1944- ból. Budapest, Katalizátor Iroda, 1994, 180 o., illusztr.

A budapesti svéd követség tisztviselői – köztük Carl I. Danielsson, Per Anger és Raoul Wallenberg – által írott, magyar nyelvre fordított jelentéseket tartalmaz.

3228. Levine, Paul A.: From Indifference to Activism. Swedish Diplomacy and the Holocausty 1938-1944, Uppsala, Acta Universitatis Upsaliensis, 1996, 293 o.

[A közömbösségtől a cselekvésig. A svéd diplomácia és a holokausz, 1938-1944.]

3229. Levine, Paul A.: Bureaucracy, Resistance, and the Holocaust: Understanding the Success of Swedish Diplomacy in Budapest, 1944-1945, in The Holocaust and History.

Michael Berenbaum – Abraham J. Peck (szerk.), Washington, DC, United States Holocaust Memorial Museum, 1998, 518-535. o.

[Bürokrácia, ellenállás és a holokauszt: a svéd diplomácia sikere Budapesten 1944-1945-ben.]

3230. Masur, Norbert: En Jude talar med Himmler. Stockholm, Albert Bonniersforlag, 1945, 36 o.

[Egy zsidó beszél Himmlerrel.]

3231. Valentin, Hugo: Rescue and Relief Activities in behalf of Victims of Nazism in Scandinavia. YIVO Annual of Jewish Social Science, New York, 8. kötet, 1953, 224-252. o.

[Mentési és segélyezési tevékenység a náciizmus áldozataiért Skandináviában.]

* * *

3232. Bajtay Péter: Háború és bátorság: svéd diplomaták Budapesten a vészkorszak idején. Barátság, Budapest, 1(1994)5, 275-276. o.

3233. Sabille, Jacques: L'action suédoise en faveur des juifs de Hollande, de Norvège et de Hongrie. Le Monde Juif, Párizs, (1950. január)/27, 4-7. o.; (1950. február)/28, 8-11. o.

[Svéd akció a holland, a norvég és a magyar zsidók érdekében.]

3234. Szabó Éva: A magyarországi svéd mentőakció történetéhez. Történelmi Szemle, Budapest, 1987-1988/3, 379-394. o.

A Svéd Vöröskereszt

3235. Langlet, Nina: A svéd mentőakció, 1944. Budapest, Kossuth, 1988, 179 o.

Valdemar Langlet, a Svéd Vöröskereszt képviselője feleségének beszámolója férje magyarországi tevékenységéről a háborús időkben.

3236. Langlet, Valdemar: Verk och dagar i Budapest. Stockholm, Wahlström & Widstrand, 1946, 221 o.

[Munka és napok Budapesten.]

Beszámoló egy svéd ösztöndíjastól, kiemelve a Svéd Vöröskereszt embermentő tevékenységét Budapesten. A szerző a küldetés egyik résztvevője volt.

3237. Runberg, Bjorn: Valdemar Langlet. Le Coudray-Macouard, Chemine- ments, 2003, 134 o.
Francia életrajzi beszámoló a Svéd Vöröskereszt budapesti képviselőjétől.

3238. Vörös, Márton: ...Aven för din skull... Svenska röda korset i Ungarn i världskrigets dagar. Stockholm, Askild & Kárnekull, 1978, 280 o.

[Teérted is. A Svéd Vöröskereszt Magyarországon a második világháború idején.]

Magyar változat: Teérted is... Egy svéd vöröskeresztes visszaemlékezése Pécs tragikus napjaira. Budapest, Gondolat Könyvkiadó, 1992, 323 o.

A Svéd Vöröskereszt egyik magyarországi képviselőjének beszámolója, kiemelve Raoul Wallenberg tevékenységét és az eltűnésével kapcsolatos adatokat is.

* * *

3239. Berényi Zsuzsa Ágnes: Ismeretlen adatok Langlet Valdemar budapesti tevékenységéről. Hitel, Budapest, 1991/20,22-24. o.
Valdemar Langlet a Svéd Vöröskereszt magyarországi képviselője volt.

Raoul Wallenberg küldetése

3240. Aczél Márta: Wallenberg szellemében. Tel-Aviv, magánkiadás, 1997, 121 o.
Háromfelvonásos darab Raoul Wallenbergről.

3241. Adachi, Agnes: Child of the Winds. My Mission with Raoul Wallenberg. Chicago, Adams Press, 1989, 175 o.
[A szelek gyermeke. Küldetésem Raoul Wallenberg mellett.]

3242. Arnroth, Thomas: Aventyr Med Raoul Wallenberg i Budapest. Uppsala, Mediagruppen, 1992, 108 o., illusztr.
[Kaland Raoul Wallenberggel Budapesten.]

3243. Anger, Per: With Raoul Wallenberg in Budapest. Memories of the War Years in Hungary. New York, Holocaust Library, 1981, 187 o.
[Raoul Wallenberggel Budapesten. Visszaemlékezés a háborús évekre Magyarországon.]
Svéd változat: Med Raoul Wallenberg i Budapest. Stockholm, Norstedts Faktapocket, 1985, 185 o. Magyar változat: Raoul Wallenberggel Budapesten. Budapest, Belvárosi Könyvkiadó, 1999, 181 o. A szerző a holokausztt idején a svéd követség attaséja volt Budapesten.

3244. Bajtay, Péter: Emberirtás, embermentés. Budapest, Katalizátor Iroda, 1994, 178 o.
Raoul Wallenberg mentési tevékenységével foglalkozik.

3245. Barany, George: The Current Stage of Research on Raoul Wallenberg, in RB-PA, 567-598. o.
[A Raoul Wallenberg-kutatás jelenlegi állása.]
Magyar változat: A Wallenberg-kutatás időszerű problémái és feladatai. Századok, Budapest, 128(1994)/6, 1149-1164. o.

3246. Berg, Lars G.: Vad hände i Budapest. Stockholm, Forsners Förlag, 1949, 182 o.
[Ami Budapesten történt.]
Beszámoló a budapesti zsidóság tragédiájáról a német megszállás és a nyilasterror idején, kiemelve Raoul Wallenberg és a svéd követség embermentő tevékenységét.

3247. Berg, Lars G.: Boken som försvann: vad hände i Budapest. Arboga, Textab Forlag, 1983, 207 o.
[Az elveszett könyv: mi történt Budapesten.]
Angol változat: The Book that Disappeared. What Happened in Budapest. New York, Vantage Press, 1990, 249 o. A holokausztt idején a budapesti svéd követség egykori nagykövetének eredetileg svéd nyelven írott beszámolója Raoul Wallenberg tevékenységéről.

3248. Bezymenskii, Lev: Die Wahrheit über Raoul Wallenberg: Geheimdokumente und KGB-Veteranen beschreiben die Mission und die Ermordung des schwedischen Diplomaten, im Zweiten Weltkrieg Ungarns Juden zu retten versuchte. Göttingen, Steidl, 2000, 220 o., illusztr.

[Az igazság Raoul Wallenbergről: Titkos dokumentumok és egy KGB-veterán beszámolója a svéd diplomata küldetéséről és meggyilkolásáról, aki megpróbálta megmenteni a magyarországi zsidókat a második világháború idején.]

3249. Bierman, John: Righteous Gentile: The Story of Raoul Wallenberg. New York, Viking, 1981, 256 o.

[A népek igaza: Raoul Wallenberg története.]

Héber változat: Raoul Wallenberg. Párását geurató veheálmo. Jeruzsálem, Keter, 1984, 204 o.

3250. Block, Gay – Druker, Malka: Rescuers. Portraits of Moral Courage in the Holocaust. New York, TV Books, 1992, 287 o.

[Embermentők. Az erkölcsi bátorság mintaképei a holokauszt idején.]

A magyarországi mentésekről szóló fejezetben (242-251. o.) Raoul Wallenberg, Csizmadia Malka és Gustav Mikulai is szerepel.

3251. Botos János: Raoul Wallenberg magyarországi kapcsolatrendszere, in JB-TK-2, 8-46. o. Tanulmány a Raoul Wallenberg és a svéd követség több száz, különböző hivatalokban dolgozó személye révén nyújtott segítségről.

3252. Braun, Robert: The Banality of Goodness. The Problem of Evil and Good in Representations of the Holocaust, in RB-PA, 609-627. o.

[A jótett banalitása. A gonosz és a jó problematikája a holokauszt ábrázolásában.]

Központi témája Raoul Wallenberg.

3253. Daniel, Jamie – Nicholson, Michael – Winner, David: Raoul Wallenberg. One Man Against Nazi Terror. Milwaukee, G. Stevens Children's Books, 1992, 68 o., illusztr.

[Raoul Wallenberg. Egy ember a náci terrorral szemben.]

3254. Derogy, Jacques: Le cas Wallenberg. Párizs, Éditions Ramsay, 1980, 239 o.

[A Wallenberg-ügy.]

3255. Derogy, Jacques: Raoul Wallenberg: le juste de Budapest. Párizs, Stock, 1994, 319 o.

[Raoul Wallenberg: Budapest Igaza.]

3256. Ember Mária: Bécsből jelenti a svéd követ Stockholmnak..., in Évkönyv VI. 1998. Budapest, 1956-os Intézet, 1998, 193-211. o.

Sven Allard jelentése arról, hogy a kommunista hatóságok megpróbálták néhány magyar zsidó vezetőre hárítani Raoul Wallenberg eltűnését és meggyilkolását, és emiatt bíróság elé is akarták állítani őket.

- 3257.** Ember Mária: Ránk akarták kenni. Budapest, Hét Torony Könyvkiadó, 1992, 115 + 21 o., illusztr.
Dokumentumbeszámoló, amely azzal foglalkozik, hogy a kommunista hatóságok hogyan kísérelték meg néhány zsidó vezetőre, köztük Benedek Lászlóra, Domonkos Miksára és Stöckler Lajosra hárítani Wallenberg eltűnését.
- 3258.** Ember Mária: Wallenberg Budapesten. Budapest, Városháza, 2000, 208 o., illusztr.
- 3259.** Ember Mária: A Wallenberg-ügy szovjet levéltári anyagok fényében, in RB-PA, 599-607. o.
- 3260.** Forgácsné Dénes Katalin (szerk.): Raoul Wallenberg karácsonya, 1944. Budapest, Kolor Optika, 2004, 90 o.
- 3261.** Gann, Christoph: Lichter in der Finsternis. Raoul Wallenberg und die Rettung der Budapester Juden, 1944-45. Begleitheft zur gleichnamigen Ausstellung. Frankfurt am Main, Jüdische Gemeindezentrum, 1994, 84 o., illusztr.
[Világosság a sötétségben. Raoul Wallenberg és a budapesti zsidók mentése, 1944-45. Kísérőfüzet az ugyanilyen című kiállításhoz.]
- 3262.** Gann, Christoph: Raoul Wallenberg: Soviel Menschen retten wie möglich. München, C. H. Beck, 1999, 273 o.
[Raoul Wallenberg: Mentsen annyi embert, ahányat csak tud.]
- 3263.** Gazsi József: Akit Mózesként tiszteltek: Feltevések egy politikai krimi hátteréhez, avagy töprengés Raoul Wallenberg balsorsáról. Budapest, Raoul Wallenberg Alapítvány, 1995, 44 o.
- 3264.** Gersten, Alan: A Conspiracy of Indifference. The Raoul Wallenberg Story. Philadelphia, Xlibris Corp., 2001, 359 o.
[A közömbösség összeesküvése. A Raoul Wallenberg-történet.]
- 3265.** Handler, Andrew: A Man for All Connections. Raoul Wallenberg and the Hungarian State Apparatus, 1944-45. Westport, CO, Praeger, 1996, 123 o.
[Egyetlen ember valamennyi kapcsolatnak. Raoul Wallenberg és a magyar államapparátus 1944-45-ben.]
Részletes életrajzot tartalmaz.
- 3266.** Handlingarna i utrikesdepartementets arkiv om Raoul Wallenberg, 1944-1969. Stockholm, Utrikesdepartementet, 1980, 7 kötet.
[Dokumentumok a külügyminisztérium levéltárában Raoul Wallenbergre vonatkozóan, 1944-1969.]
A svéd külügyminisztérium által összeállított, 49 kötetes sorozat első hét kötete Wallenberg életét és eltűnését mutatja be különböző nézőpontokból, az 1944-49-es időszakban.

3267. Handlingarna i utrikesdepartementets om Raoul Wallenberg, 1944-1969. Stockholm, Utrikesdepartementet, 1982, 42 kötet.

[Dokumentumok a külügyminisztérium levéltárában Raoul Wallenbergre vonatkozóan, 1944-1969.]

A svéd külügyminisztérium által összeállított dokumentumgyűjtemény fő része a 8-49. kötet. A 8-43. kötet az 1951-1967 közötti időszakra vonatkozik; a 44-46. kötet a bonni, a budapesti, a moszkvai, a római és a bécsi követségekről, illetve a berlini főkonzulátus levéltáraiból származó dokumentumokat tartalmaznak; a 46-48. kötet Nanna Svartz professzornak az ügyben játszott szerepére vonatkozik; végül a 48-49. kötetet a következő címszavak alá csoportosították: „Közlemények”, „Nyilatkozatok”, „Összefoglalók”, illetve „Különböző elemzések”.

3268. Haspel, Rachel Oestreicher: Raoul Wallenberg. A Hero for Our Time. New York, Raoul Wallenberg Committee of the United States, 1985, 29 o.

[Raoul Wallenberg. Egy hős a mának.]

3269. Isakson, Börje: Omöjligt uppdrag: Raoul Wallenbergs kamp i Budapest 1944-1945. Falun, Lindblads Historiska Ungdomsböcker, 1975, 128 o.

[Lehetetlen küldetés: Raoul Wallenberg harca Budapesten, 1944-1945]

3270. Joseph, Gilbert: Mission sans retour. L'affaire Wallenberg. Párizs, A. Michel, 1982, 446 o., illusztr.

[Küldetés visszatérés nélkül. A Wallenberg-ügy.]

3271. Karelin, Victor: Damals in Budapest. Das Buch von Raoul Wallenberg. Freiburg im Breisgau, Herder, 1982, 159 o.

[Akkoriban Budapesten. Könyv Raoul Wallenbergéről.]

3272. Klimovsky, Elisabeth: Wallenberg Budapesten. Budapest, Ifjúsági Lap, 1989, 144 o.

3273. Korey, William: The Wallenberg Mystery. Fifty-Five Years Later. New York, The American Jewish Committee, 2000, 58 o.

[A Wallenberg-rejtély. Ötvenöt évvel később.]

3274. Korey, William – Harris, David A. – Lantos, Tom: The Last Word on Wallenberg? New Investigations. New Questions. New York, The American Jewish Committee, 2001, 69 o.

[Utolsó szó Wallenbergéről? Új vizsgálatok. Új kérdések.]

3275. Kraus, Naphtali: Raul Wallenberg. The Man Who Died Many Times. Tel-Aviv, Sh'vut, Publishings of the Institution for the Research of Diasporas, 1974, 82 o.

[Raoul Wallenberg. A férfi, aki sokszor meghalt.]

Wallenberg zsidómentő tevékenységének áttekintése a holokauszt idején, Magyarországon.

3276. Kungl. Utrikes Departementet [Raoul Wallenberg]. Stockholm, Utrikes Departementet, 1985, 3 kötet.

Fénymásolat a svéd külügyminisztérium által készített dokumentumgyűjteményről, amely német és svéd dokumentumokat és újságcikkeket tartalmaz Wallenberg tevékenységéről és eltűnéséről.

3277. Lajos Attila: Raoul Wallenberg – mítosz és valóság. Budapest, Minerva Kiadó, 2007, 308 o.

3278. Larsson, Jan: Raoul Wallenberg. Stockholm, Swedish Institute, 1995, 24 o.

3279. Lester, Elenore: Wallenberg. The Man in the Iron Web. Englewood Cliffs, NJ, Prentice Hall, 1982, 183 o.

[Wallenberg. Az ember a vashálóban.]

3280. Lester, Elenore: Raoul Wallenberg: The Righteous Gentile From Sweden, in RB-BV, 147-160. o.

[Raoul Wallenberg: a svédországi Világ Igaza.]

3281. Lévai Jenő: Raoul Wallenberg regényes élete, hősi küzdelmei, rejtélyes eltűnésének titka. Budapest, Magyar Téka, 1948, 311 o., illusztr.

Svéd változat: Raoul Wallenberg hjälten i Budapest; autentisk akildring av Kungl. Svenska beskickningens in Budapest räddningsaktion 1944-1945. Stockholm. Részletes életrajzi tanulmány Raoul Wallenbergről, kiemelve embermentő tevékenységét a nácik megszállta Budapesten.

3282. Lévai, Jenő: Raoul Wallenberg. His Remarkable Life, Heroic Battles, and the Secret of His Mysterious Disappearance. Melbourne, The University of Melbourne, 1989, 313 o., illusztr.

Magyar eredeti, második kiadás: Raoul Wallenberg regényes élete, hősi küzdelmei, rejtélyes eltűnésének titka. Budapest, AKV-Maecenas, 1988, 333 o.

3283. Libik György: Üzenet a lesiklásból Stockholm, Indvandrarförlaget, 1981, 373 o.

Személyes beszámoló, amely Raoul Wallenberg mentőtevékenységére összpontosít.

3284. Lichtenstein, Heiner: Raoul Wallenberg. Retter von hunderttausend Juden: Ein Opfer Himmlers und Stalins. Köln, Bund Verlag, 1982, 171 o., illusztr.

[Raoul Wallenberg. Száz ezer zsidó megmentője: Himmler és Sztálin egyik áldozata.]

3285. Linnea, Sharon: Raoul Wallenberg. The Man Who Stopped Death. Philadelphia, Jewish Publication Society, 1993, 151 o., illusztr.

[Raoul Wallenberg. Az ember, aki megállította a halált.]

3286. Marton, Kati: Wallenberg. New York, Random House, 1982, 243 o.

Második, bővített kiadás: Missing Hero (Wallenberg, a hiányzó hős). New York, Arcade, 1995, 251 o.

3287. Masát, András – Méhes, Márton – Rackebrandt, Wolfgang (szerk.): Raoul Wallenberg: Mensch in der Unmenschlichkeit: Erlebnisse der Internationalen Forschung. Lipcse, Edition Kirchhof und Franke, 2002, 187 o.

[Raoul Wallenberg: Ember az embertelenségben. A nemzetközi kutatás eredményei.]

3288. McArthur, Debra: Raoul Wallenberg: Rescuing Thousands from the Nazis' Grasp. Berkeley Heights, NJ, Enslow, 2005, 160 o., illusztr.

[Raoul Wallenberg: Menteni ezreket a nácik karmai közül.]

- 3289.** Morley, John F.: Raoul Wallenberg and the Jews of Hungary, in *Ministers of Compassion During the Nazi Period*. South Orange, NJ, Seton Hill University, 1999, 23-40. o.
[Raoul Wallenberg és a magyarországi zsidók.]
- 3290.** Nicholson, Michael – Winner, David: *Raoul Wallenberg: The Swedish Diplomat Who Saved 100,000 Jews From the Nazi Holocaust Before Mysteriously Disappearing*. Milwaukee, G. Stevens, 1989, 68 o.
[Raoul Wallenberg: A svéd diplomata, aki titokzatos eltűnése előtt 100 000 zsidót mentett meg a náci holokausztól.]
- 3291.** Philipp, Rudolph: *Raoul Wallenberg – Fighter for Humanity*. Stockholm, Fredens Förlag, 1947, 20 o., illusztr.
[Raoul Wallenberg – harcos az emberiségért.]
Svéd változat: *Raoul Wallenberg; kämpe för humanitet*. Stockholm, Fredens Förlag, 1947, 31 o., illusztr.
- 3292.** Pierrejan, Claudine: *Les secrets de l’affaire Raoul Wallenberg: du juste de Budapest au premier martyr de la guerre froide*. Párizs, L’Harmattan, 1998, 302 o.
[A Raoul Wallenberg-ügy rejtélyei: Budapest Igazától a hidegháború első áldozatáig.]
- 3293.** Raoul Wallenberg. *Dokumentsamling jamte kommentar rörande hans fangenskap i Sovjetunionen*. Stockholm, Utrikesdepartementet, 1957, 104 o.
[Raoul Wallenberg. Dokumentumgyűjtemény magyarázó szövegekkel szovjet unióbeli fogságára vonatkozólag.]
- 3294.** Raoul Wallenberg. *Dokumentsamling rörande efterforskningarna efter år 1957*. Stockholm, Utrikesdepartementet, 1965, 44 o.
[Dokumentumgyűjtemény az 1957 utáni kutatásokról.]
- 3295.** Raoul Wallenberg: *Fighter for Humanity*. Stockholm, Fredens Förlag, 1947, 20 o.
[Raoul Wallenberg: harcos az emberiségért.]
Rövid áttekintés a híres embermentő életéről, különös tekintettel a háborús időkben Budapesten végzett tevékenységéről.
- 3296.** Róbert Péter: „Védett” házak: Raoul Wallenberg tevékenysége kerületünkben. Budapest, Angyalföldi József Attila Művelődési Központ Helytörténeti Gyűjteményének Klubja, 1999, 32 o.
- 3297.** Rosenfeld, Harvey: *Raoul Wallenberg: Angel of Rescue*. Buffalo, NY, Prometheus Books, 1982, 262 o.
[Raoul Wallenberg: a mentés angyala.]
Második, bővített kiadás: *Raoul Wallenberg*. New York, Holmes & Meier, 1995, 265 o.
- 3298.** Sabille, Jacques: *Lueurs dans la tourmente. Episodes de la lutte pour la defense des juifs persécutés en Europe du Nord pendant la guerre de Hitler*. Párizs, Éditions du Centre, 1956, 91-165. o.
[Fények a hóviharban. Fejezetek az üldözött zsidók megmentéséért Észak-Európában Hitler háborúja alatt.]

Beszámoló az embermentési erőfeszítésekről a nácik megszállta Európa különböző országaiban, benne Raoul Wallenberg magyarországi fáradozásairól (91-133. o.).

3299. Schiller, Bernt: Raoul Wallenberg: Das Leben einer Legende. Berlin, Verlag Neues Leben, 1993, 207 o.

[Raoul Wallenberg: Egy legenda élete.]

3300. Sielski, Andrzej: Sprawa Wallenberga. Krakkó, Arcana, 2002, 186 o., illusztr.

[A Wallenberg-ügy.]

3301. Sjöquist, Eric: Affären Raoul Wallenberg. Stockholm, Bonniers, 1974, 210 o.

[A Raoul Wallenberg-ügy.]

3302. Sjöquist, Eric: Dramat Raoul Wallenberg. Stockholm, Norstedt, 2001, 255 o.

[Raoul Wallenberg tragédiája.]

3303. Skoglund, Elizabeth: A Quiet Courage: Per Anger, Wallenberg's Co-Liberator of Hungarian Jews. Grand Rapids, MI, Baker Books, 1997, 187 o.

[Csendes bátorság: Per Anger, Wallenberg társa a magyarországi zsidók mentésében.]

3304. Smith, Danny: Wallenberg. Lost Hero. Basingstoke, Hampshire, Marshall Pickering, 1986, 182 o.

[Wallenberg. Az elveszett hős.]

Lásd uő: 100000 Juden gerettet. Raoul Wallenberg und seine aussergewöhnliche Mission in Budapest (100 000 megmentett zsidók. Raoul Wallenberg és az ő rendkívüli küldetése Budapesten). Neuhausen-Stuttgart, Hanssler Verlag, 1989.

3305. Streissguth, Thomas: Raoul Wallenberg: Swedish Diplomat and Humanitarian. New York, The Rosen Publishing Group, 2000, 112 o.

[Raoul Wallenberg: diplomata és emberséges svéd.]

3306. Strobinger, Rudolf: Dos Rätsel Wallenberg. Stuttgart, Burg, 1982, 247 o.

[A Wallenberg-rejtély.]

3307. Sugar, Peter: Christmas of Raoul Wallenberg, Budapest 1944. Budapest, Kolor Optika, 2004, 90.o. illusztr.

[Raoul Wallenberg karácsonya, Budapest, 1944.]

3308. Swedish-Russian Working Group on Raoul Wallenberg: Raoul Wallenberg Report of the Swedish-Russian Working Group. Stockholm, Ministry for Foreign Affairs, 2000, 362 o.

[Svéd-orosz munkacsoport Raoul Wallenberg-jelentése.]

3309. Szél Erzsébet: Wallenberg Budapesten. Regény. Budapest, ILK, 1989, 144 o.

3310. Szita Szabolcs: A humánus lovagja. Raoul Wallenberg svéd követségi titkár az életek védelmében. Budapest, Magyar Auschwitz Alapítvány–Holocaust Dokumentációs Központ, 2002, 16 o.

3311. Szita Szabolcs: Langfelder Vilmos, Raoul Wallenberg magyar munkatársa, in JB-TK-2, 47-93. o.

Részleteket közöl arról a férfiról, aki Raoul Wallenberg gépkocsivezetője és közeli munkatársa volt, egészen 1945 januári eltűnésükig. Lásd még uő: Langfelder Vilmos. Wallenberg munkatársa. Barátság, Budapest, XV(2008. november 15.)/5, 5837-5840. o.; uő: Langfelder Vilmos. Raoul Wallenberg budapesti segítője. Múltunk, Budapest, LIII(2008)/1, 150-177. o.

3312. Szita Szabolcs (szerk.): Raoul Wallenberg emlékezete. Bibliográfiák. Budapest, Ex Libris Kiadó, 2007. 950.

3313. Szita Szabolcs: Raoul Wallenberg és magyar munkatársa, Langfelder Vilmos budapesti zsidómentő akcióiból, in Keresztény–Zsidó Teológiai Évkönyv 2007. Szécsi József (szerk.), Budapest, Keresztény-Zsidó Társaság, 2008, 431-458. o.

3314. Szita Szabolcs: Egy zsidó család Magyarországon a 20. században. Langfelder Vilmos, Raoul Wallenberg munkatársa, in OR-ZSE évkönyv 2004- 2007. Schöner Alfréd (szerk.), Budapest, Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem, 2008, 463-513. o.

3315. Tevebaugh-Kenwryck, Neil A.: Raoul Wallenberg, the American Refugee Board and the LastMinute Effort to Save Hungarys Jews. 2003, 370 o.

[Raoul Wallenberg, az Amerikai Menekültügyi Hivatal és az utolsó pillanatban tett erőfeszítés a magyarországi zsidók megmentésére.]

Doktori disszertáció, State University of New York, Albany.

3316. United States. Congress House, Update on Raoul Wallenberg Hearing Before the Subcommittee on Human Rights and International Organizations of the Committee of Foreign Affairs, House of Representatives. Washington, Government Printing Office, 1983, 100 o.

[Képviselőház, legújabb jelentés Raoul Wallenbergéről. Meghallgatás a képviselőház külügyi bizottságának az emberi jogokkal és a nemzetközi szervezetekkel foglalkozó albizottságában.]

3317. Vecchioni, Domenico: Raoul Wallenberg, L'uomo che salvé 100,000 ebrei. Milánó, Eura Press, 1994, 175 o.

[Raoul Wallenberg. Az ember, aki 100 000 zsidót mentett meg.]

3318. Villius, Elsa és Hans: Fallet Raoul Wallenberg. Stockholm, Gebers, 1966, 157 o.

[A Raoul Wallenberg-ügy.]

3319. Von Dardel, Fredrik: Raoul Wallenberg – fakta kring ett ode. Stockholm, Proprius Förlag, 1970, 110 o.

[Raoul Wallenberg – tények az eset körül.]

3320. Wallenberg, Raoul: Letters and Dispatches, 1924-1944. New York, Arcade Publishing, 1994, 286 o.

[Levelek és értesítések.]

Wallenberg levelezése nagypapjával és más családtagokkal.

3321. Watling, James: Raoul Wallenberg. Missing Diplomat. New York, Crestwood House, 1992, 48 o., illusztr.

[Raoul Wallenberg. Az eltűnt diplomata.]

3322. Werbell, Frederick E. – Clarke, Thurston: Lost Hero. The Mystery of Raoul Wallenberg. New York, McGraw-Hill, 1982, 284 o.

[Eltűnt hős. Raoul Wallenberg rejtélye.]

3323. Wulf, Josef: Raoul Wallenberg. Berlin, Colloquium Verlag, 1958, 96 o.

Francia változat: Raoul Wallenberg. Il fut leur espérance. Párizs, Casterman, 1968, 145 o. Norvég változat: Raoul Wallenberg. Diplomaten som forsvant bak jernteppet. Oslo, Lutherstiftelsen, 1959, 117 o.

Jól dokumentált életrajzi beszámoló. Lásd még a szerző cikkét Wallenbergről: Aus Politik und Zeitgeschichte. Bonn (Bundeszentrale für Heimatdienst), (1958)/42, 549-568. o.

3324. Yahil, Leni: Raoul Wallenberg – His Mission and His Activities in Hungary, in Yad Vashem Studies. XV. kötet, Livia Rothkirchen (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 1983, 7-53. o.

[Raoul Wallenberg – Küldetése és tevékenysége Magyarországon.]

Áttekintés, különösen értékes fejezettel a mentési tevékenység anyagi vonzatáról. A kötet egyben ismerteti Bronia Klibanski Archives of the Swiss Consul General Charles Lutz (Charles Lutz svájci főkonzul iratai) című munkáját.

* * *

3325. Barany, George: A Hero Remembered. Slavic Review, 42(1983), 657-661. o.

[Egy emlékezetes hős.]

A Raoul Wallenberggel kapcsolatos kortárs irodalom áttekintése.

3326. Dalmáth Ferenc: Wallenberg eltűnésének rejtélye – fél évszázad távlatából. Valóság, Budapest, 41(1998)/1, 75-91. o.

3327. Dési János: Wallenberg feketézője volt. Remény, Budapest, 2(1999)/4, 69-72. o.

Budai László tevékenységével foglalkozik, aki a budapesti zsidók élelemmel történő ellátásában vállalt részt.

3328. Dési János: Wallenberg magyar fotósa New Yorkban: Beszélgetés Veres Tamással, a bátor fényképésszel. Remény, Budapest, 23: 59-62. o.

3329. Domonkos István: A soha le nem zárható dosszié. Valóság, Budapest, 41(1998)/3, 104-107. o.

Raoul Wallenberg életéről és tevékenységéről.

3330. Ember Mária: Wallenberg megérkezik Budapestre. Barátság, Budapest, 5(1998)/6, 2333-2334. o.

3331. Ember Mária: Találkozott-e Wallenberg és Eichmann? Barátság, Budapest, (1994)/5, 277-281. o.; (1994)/6, 332-336. o.; (1994)/7, 399-402. o.

3332. Ember Mária: Wallenberg elrablása. Budapesti Negyed, Budapest, (1995. nyár)/8, 181-208. o.

3333. Ember Mária: Raoul Wallenberg 80. születésnapja tiszteletére. Múlt és Jövő, Budapest, 1992/2, 20 o. (Melléklet.)

Dokumentumok, interjúk, visszaemlékezések.

3334. Fenyvesi, Charles: Russia, Sweden Face off Over “Admission” That Soviet Agents Executed Wallenberg. Forward, New York, (2000. december 1.), 1, 14. o.

[Oroszország és Svédország szembefordulása Wallenberg szovjet ügynökök általi kivégzésének „beismerése” ügyében.]

Kiemeli, hogy a svéd hatóságok nem voltak képesek megerősíteni Alekszander Jakovlev 2000. november 7-i bejelentését, miszerint Raoul Wallenberget a szovjet titkosrendőrség lőtte le a moszkvai Lubjanka börtönben 1947. július 17-én.

3335. Fenyvesi, Charles – Pope, Victoria: The Angel Was a Spy. New Evidence: Sweden’s Raoul Wallenberg Was a U. S. Espionage Asset. U. S. News & World Report, 1996. május 13., 46-57. o.

[Az angyal kém volt. Új bizonyíték: a svéd Raoul Wallenberg az Egyesült Államoknak kémkedett.]

Magyar változat: Raoul Wallenberg: Mentőangyal és kém? Valóság, Budapest, 39(1996)/7, 115-123. o.

3336. Freed, G. B. (George Barany): Humanitarianism vs. Totalitarianism: The Strange Case of Raoul Wallenberg. Papers of the Michigan Academy of Science, Arts, and Letters, 46(1961), 503-528. o.

[Humanizmus vagy totalitarizmus: Raoul Wallenberg furcsa esete.]

3337. Ismeretlen adatok Wallenberg utolsó napjairól. Demokrácia, Budapest, 1946. október 20.

3338. Karsai László: Új Wallenberg-dokumentumok. Világosság, Budapest, 949-954. o.

3339. Konrád, György: On Raoul Wallenberg. The Hungarian Quarterly, Budapest, 39(1998. ősz), 3-12. o.

[Raoul Wallenbergről.]

3340. Lester, Elenore – Werbell, Frederick E.: The Lost Hero of the Holocaust. The Search for Sweden’s Raoul Wallenberg. The New York Times Magazine, 1980. március 30.

[A holokauszt eltűnt hőse. Kutatás a svéd Raoul Wallenberg után.]

3341. Levine, Paul A.: The Myth Has Obscured the Reality of His Heroism. Washington Post, 2001. január 7.

[A mítosz elhomályosította hősiességének valóságát.]

Vitatkozik azokkal, akik túlozzák Raoul Wallenberg mentőakcióit.

3342. Levine, Paul A.: Raoul Wallenberg in Budapest. Modern Jewry’s Ultimate Hero? Studies in Jewish Civilization, Omaha, 6(1995), 251-267. o.

[Raoul Wallenberg Budapesten. A modern zsidóság alaphőse?]

3343. Lévai Jenő: Svédország még reménykedik Wallenberg visszatérésében. Képes Figyelő, Budapest, 1947. március 1.

Raoul Wallenberg budapesti tevékenységének összefoglalója.

3344. Listowel, Judith: The Wallenberg Mystery. The Times, London, 1981. július 27., 8.

[A Wallenberg-rejtély.]

3345. Marton, Kati: The Wallenberg Mystery The Atlantic, Washington, 246(1980)/5, 33-40. o.

[A Wallenberg-rejtély]

3346. Murányi Gábor: Aki Wallenberggel együtt tűnt el: Langfelder Vilmos. Múlt és Jövő, Budapest, (1992)/2, 13-17. o.

3347. Precious, Thomas: The Ultimate Hostage: Raoul Wallenberg. The Jewish Veteran, Washington, DC, 35(1981. április-május-június)/4, 8-13. o.

[Az utolsó tús: Raoul Wallenberg.]

3348. Riport egy ismeretlen bőrkabátosról, ki 1944-ben százak életét mentette meg. Fáklya, Budapest, 1946. december 29.

Foglalkozik Raoul Wallenbergnek a nyilasrezsim terrorja alatti tevékenységével.

3349. Sabille, Jacques: La tragique épopée de Raoul Wallenberg, héros Suedois de la dernière guerre. Le Figaro Littéraire, Párizs, 19 51. szeptember 22.

[Raoul Wallenbergnek, a második világháború svéd hősének tragikus eposza.]

3350. Schmidt Mária: Raoul Wallenberg. Új írás, Budapest, 1988/9, 87-89. o.

3351. Sipos Péter: Raoul Wallenberg. História,, Budapest, 14(1992)/9, 19-22. o.

3352. Wimmer Gyuláné: Raoul Wallenberg tolmácsa voltam. Holocaust Füzetek, Budapest, 9(1998), 130-131. o.

3353. Wallace, R.: Raoul Wallenberg Hero of Budapest. Reader's Digest, Pleasantville, NY, 51(1947. július), 96-100. o.

[Raoul Wallenberg, Budapest hőse.]

Svájc

3354. Lévai Jenő: Hogy keletkezett a svájci védettség? Képes Figyelő, Budapest, 1947. február 22.

3355. Palásti László: Védlevelesek perlik Svájcot. Képes Figyelő, Budapest, 1946. szeptember 7.

Charles Lutz utódjának, Zürcher Péternek a jelentése néhány nehézségről, amelyekkel a svájci állampolgárságot kérelmezőknek szembe kellett nézniük.

3356. Szatmári Jenő: A „Schutzbriefek” és „Schutzpassok” hiteles története. Képes Figyelő, Budapest, 1945. november 24.

Beszámoló a svájci követség szerepéről a zsidók megmentésében.

Carl Lutz tevékenysége

3357. Grossman, Alexander: Nur das Gewissen: Carl Lutz und seine Budapester Aktion, Geschichte und Porträt. Zürich, Verlag Im Waldgut, 1986, 284 o.

[Csak a lelkiismeret: Carl Lutz és az Ő budapesti akciója. Történet és életrajz.]

Magyar változat: Első a lelkiismeret. Budapest, Belvárosi Könyvkiadó, 2003, 350 o.

Beszámoló Carl Lutz svájci konzul háborúbeli budapesti mentőtevékenységéről.

3358. Tschuy, Theo: Carl Lutz und die Juden von Budapest. Zürich, Verlag Neue Zürcher Zeitung, 1995, 446 o.

[Carl Lutz és a budapesti zsidók.]

Magyar változat: Becsület és bátorság: Carl Lutz és a budapesti zsidók. Miskolc, Well-Press K., 2002, 384 o., illusztr.

A Kasztner-ügy áttekintését is tartalmazza.

3359. Tschuy, Theo: Dangerous Diplomacy. The Story of Carl Lutz. Rescuer of 62,000 Hungarian Jews. Grand Rapids, MI, William B. Eerdmans Publishing, 2000, 265 o., illusztr.

[Veszélyes diplomácia. A Carl Lutz-történet. 62 000 magyar zsidó megmentő.]

A 6. fejezet George Mantello-Mandel mentőakcióival foglalkozik.

* * *

3360. Charles Lutz. Haladás. Budapest, 1947. július 31.

Foglalkozik a svájci konzul embermentő tevékenységével Magyarországon.

3361. Grossmann, Alexander: Erinnerung an alt Generalkonsul Carl Lutz. Neue Zürcher Zeitungf Zürich, 1975. február 26.

[Emlékezés az idős Carl Lutz főkonzulra.]

3362. Leuschner, ImManuel: Konsul Carl Lutz (1895-1975) in Dienst der Menschlichkeit; sein Einsatz zur Rettung von 50000 Juden im Jahr 1944 im Budapest. Judaica, Bazel, 41(1985)/1, 5-22. o.

[Carl Lutz konzul (1895-1975) az emberség szolgálatában: erőfeszítései 50 000 zsidó megmentéséért Budapesten, 1944-ben.]

3363. Stark, Tamás: Dangerous Diplomacy: The Story of Carl Lutz, Rescuer of 62,000 Hungarian Jews. Holocaust and Genocide Studies, 16(2002. tél), 455-457. o.

[Veszélyes diplomácia: Carl Lutznak, 62 000 magyar zsidó megmentőjének a története.]

Saly Mayer tevékenysége

3364. Bauer, Yehuda: The Negotiations Between Saly Mayer and the Representatives of the SS in 1944-1945, in Rescue Attempts During the Holocaust. Jeruzsálem, Yad Vashem, 1977, 5-45. o.

[A Saly Mayer és az SS képviselői közötti tárgyalások 1944-1945-ben.]

A Saly Mayer szereplésével szimpatizáló értékelés.

* * *

3365. Bauer, Yehuda: "Onkel Saly." Die Verhandlungen des Saly Mayer zur Rettung der Juden 1944/45. Vierteljahrshefte für Zeitgeschichte, München, 25(1977)/2, 188-219. o.

[„Saly bácsi”. Saly Mayer tárgyalásai a zsidók mentéséért 1944-45.]

A Szovjetunió

3366. Örkény István: Amíg idejutottunk. Magyarok emlékeznek szovjet hadifogságban. Budapest, Jövendő Könyvtár, 1946, 151 o.

Néhány hasonló „visszaemlékezés”, amelyet zsidó és nem zsidó magyarok írtak, akik a háborús időkben történt magyarországi zsidóüldözésre összpontosítottak.

3367. Örkény István: Lágerek népe. Budapest, Budapesti Irodalmi Intézet, 1947, 190 o.

Beszámoló a zsidó foglyok életéről a szovjet hadifogolytáborokban.

* * *

3368. Reményi Gyenes István: Tízezer deportált magyar nőt mentettek meg a Szovjetunió kórházaiban. Képes Figyelő, Budapest, 1947. május 24.

Az Egyesült Államok

Általános művek

3369. Adler, Cyrus – Margalith, Aaron M.: With Firmness in the Right. American Diplomatic Action Affecting Jews 1940-1945. New York, The American Jewish Committee, 1946, 489 o.

[Határozottsággal a jobb oldalon. A zsidókkal kapcsolatos amerikai diplomáciai lépések 1940-1945 között.]

Értelmezés az Egyesült Államok kormányának és az amerikai kormányzati szervezeteknek közbenjárásairól az üldözött zsidók érdekében a náci éra alatt. A Magyarországra vonatkozó részt lásd: 416-426. o.

3370. Feingold, Henry L.: The Politics of Rescue. The Roosevelt Administration and the Holocaust, 1938-1945, New Brunswick, NJ, Rutgers University Press, 1970, 394 o.

[A mentés politikája. A Roosevelt-kormányzat és a holokauszt, 1939-1945.]

Elemző tanulmány értékes résszel (248-294. o.) a Háborús Menekültügyi Hivatalnak (War Refugee Board) a magyar zsidóság megmentése érdekében kifejtett tevékenységéről.

- 3371.** Feingold, Henry L.: Bearing Witness: How America and Its Jews Responded to the Holocaust Syracuse, NY, Syracuse University Press, 1995, 322 o.
[Tanúskodás: Hogyan válaszolt Amerika és zsidó közösségei a holokausztra.]
Egyik fejezete (141-168. o.) a magyarországi zsidók megmentéséért tett amerikai erőfeszítésekkel foglalkozik.
- 3372.** Hirschmann, Ira A.: Caution to the Winds. New York, David McKay, 1962, 312 o.
[Szeleknek dobott óvatosság.]
Memoárok a magyar és a román zsidók megmentését célzó törekvésekről a holokauszt idején.
- 3373.** Hirschmann, Ira A.: Life Line to a Promised Land. New York, The Vanguard Press, 1946, 214 o. 1
[Életvonal az ígéret földjére.]
Beszámoló az Egyesült Államok külügyminisztériumának egyik képviselőjétől, aki egyben a Háborús Menekültügyi Hivatal tagja is volt. Egyik fejezete (117-132. o.) leírja Joel Brand vitatott küldetését Eichmann ajánlatára, amely magyar zsidók kicserélését célozta 10 000 teherautóért.
- 3374.** Morse, Arthur D.: While Six Million Died. A Chronicle of American Apathy. New York, Random House, 1967, 420 o.
[Miközben elpusztult hatmillió. Az amerikai közöny krónikája.]
Francia változat: Pendant que six millions de Juifs mouraient... Párizs, R. Laffont, 1968, 357 o.
Külön fejezetet (350-374. o.) szán a magyarországi mentésnek.
- 3375.** United States: Congress. House. Britain's White Paper Bars Rescuing of Jews of Hungary. Extension of Remarks of Hon. Emanuel Celler of New York in the House of Representatives, 1944. augusztus 22., Congressional Record, Washington, 90. kötet, 10. rész, 1944, A3686. o.
[Nagy Britannia Fehér Irata meggátolja a magyarországi zsidók megmentését. Emanuel Celler New York-i képviselő felszólalása a képviselőházban 1944. augusztus 22-én.]
- 3376.** United States: Congress. House. Great Britain Must Act to Save Hungarian Jews. Extension of Remarks of Hon. Emanuel Celler of New York in the House of Representatives, 1944. augusztus 22., Congressional Record, Washington, 90. kötet, 10. rész, 1944, A3698. o.
[Nagy Britanniának cselekednie kell a magyar zsidók megmentése érdekében. Emanuel Celler New York-i képviselő felszólalása a képviselőházban 1944. augusztus 22-én.]
- 3377.** United States: Congress. House. H. Res. 610 by Mr. Bloom, Congressional Record, Washington, 90. kötet, 5. rész, 1944, 6587. o.
[610. számú képviselőházi határozat Bloom úr kezdeményezésére.]
A külügyi bizottságnak benyújtott tiltakozó határozat a náci kisebbségek elleni irtó hadjárata ellen Magyarországon és a náci által elfoglalt többi területen.

3378. United States: Congress. House. Hungarian Jews Must be Saved. Extension of Remarks of Hon. Arthur G. Klein of New York in the House of Representatives Friday, 1944. augusztus 18., Congressional Record, Washington, 90. kötet, 10. rész, 1944, A3639. o.

[A magyar zsidókat meg kell menteni. Arthur G. Klein New York-i képviselő felszólalása a képviselőházban 1944. augusztus 18-án, pénteken.]

3379. United States: Congress. House. Leaning Over Backward in Hungary. Extension of Remarks of Hon. Clare Boothe Luce of Connecticut in the House of Representatives, Saturday, June 23, 1945, Congressional Record, Washington, 91. kötet, 12. rész, 1945, A3026-A3027. o.

[Engedékenyen Magyarországon. Clare Boothe Luce connecticuti képviselő felszólalása a képviselőházban 1945. június 23-án, szombaton.]

Megjegyzések a viszonylagos magyarországi zsidóvédelemmel kapcsolatban.

3380. United States: Congress. House. Rescuers or Accomplices? Extension of Remarks of Hon. Thomas J. Lane of Massachusetts in the House of Representatives, Thursday, November 30, 1944, Congressional Record, Washington, 90. kötet, 11. rész, 1944, A4577. o.

[Mentők vagy bűnrészesek? Thomas J. Lane massachusettsi képviselő felszólalása a képviselőházban 1944. november 30-án, csütörtökön.]

Tartalmazza a PM-ben 1944. augusztus 2-án megjelent cikk másolatát a magyar zsidók tragédiájára vonatkozóan és a mentőakciók szükségességéről.

3381. United States: Congress. Senate. Sanctuary for the Jews in Palestine. Extension of Remarks of Hon. William Langer of North Dakota in the Senate of the United States, Friday, September 8, 1944, Congressional Record, Washington, 90. kötet, 11. rész, 1944, A3949-A3950. o.

[Menedék a zsidóknak Palesztinában. William Langer észak-dakotai szenátor felszólalása a szenátusban 1944. szeptember 8-án, pénteken.]

Tartalmaz két cikket, amelyek a magyar zsidók megmentésével kapcsolatban a New York Postban jelentek meg 1944. augusztus 10-én és 15-én.

3382. Wyman, David S. (szerk.): America and the Holocaust. New York, Garland, 1989-1991, 13 kötet.

[Amerika és a holokauszt.]

A 8. kötet a Háborús Menekültügyi Hivatal magyarországi tevékenységével foglalkozik.

* * *

3383. Danielsson svéd követ a stockholmi rádióban beszámolt az amerikaiaknak a svéd követség budapesti zsidó mentő működéséről. Magyar Nemzet, Budapest, 1945. június 14.

Feltárja, hogyan gyilkoltak meg 140 menekültet a Jókai utca 1. szám alatt található svéd védett házban.

3384. Gazsi József: „Rejtsétek el az üldözötteket!” Roosevelt elnök felhívása a magyar zsidók megmentésért. Múlt és Jövő, Budapest, 3(1991), 90-93. o.

3385. Kirchwey, Freda: Rescue Hungary's Jews! The Nation, New York, 1944. augusztus 26.

[Mentsék meg a magyar zsidókat!]

3386. Nazi Atrocities in Hungary and Greece. Statements by the Secretary of State. The Department of State Bulletin, Washington, DC, XI (1944. július 16.)/264, 59. o.

[Náci atrocitások Magyarországon és Görögországban. A külügyminiszter nyilatkozatai.]

3387. Offer by Hungarian Government to Release Jews. The Department of State Bulletin, Washington, DC, XI(1944. augusztus 20.)/269, 175. o.

[Ajánlat a magyar kormánytól a zsidók elengedéséért.]

A Háborús Menekültügyi Hivatal (War Refugee Board)

3388. Feingold, Henry: The Roosevelt Administration and the Effort to Save the Jews of Hungary, in RB-1969, 211-252. o.

[A Roosevelt-kormányzat és a magyar zsidók megmentését célzó erőfeszítés.]

3389. Halász, Dorottya: The War Refugee Board and the Destruction of Hungarian Jewry. Ann Arbor, MI, University Microfilms International, 2000, 260 o.

[Háborús Menekültügyi Hivatal és a magyarországi zsidóság megsemmisítése.]
Doktori disszertáció.

3390. United States: War Refugee Board – Summary Report of the Activities of the War Refugee Board with Respect to the Jews in Hungary Washington, 1944. október, 32 o., stencil.

[Az Egyesült Államok Háborús Menekültügyi Hivatala – összefoglaló beszámoló a Háborús Menekültügyi Hivatal tevékenységéről a magyar zsidókkal kapcsolatban.]

3391. United States: War Refugee Board. Final Summary of the Executive Director; War Refugee Board. Washington, DC, Government Printing Office, 1945, 74 o., stencil.

[A Háborús Menekültügyi Hivatal. Ügyvezető igazgatójának végleges összefoglaló beszámolója.]

William O'Dwyer, a Háborús Menekültügyi Hivatal ügyvezető igazgatója által aláírt beszámoló, amely többek között a Háborús Menekültügyi Hivatalnak arról a tevékenységéről is adatokat közöl, amelyet az a nácik megszállta Európában az üldözött emberek érdekében végzett. Különösen érdekesek azok a részek, amelyek azon tevékenységükkel foglalkoznak, amelyet a magyar zsidók érdekében, például az ún. Joel Brand-misszió Törökországban és a Kasztner-csoport megmentése érdekében fejtettek ki.

Vatikán

3392. Morley, John F.: Pope Pius XII, Roman Catholic Policy, and the Holocaust in Hungary: An Analysis of 'Le Saint Siège et les victimes de la guerre, janvier 1944-juillet 1945', in Pope Pius XII and the Holocaust. London, Leichester University, 2002, 154-174. o.

[XII. Pius pápa, a római katolikus politika és a magyarországi holokauszt.]

* * *

3393. Karsai László: A pápai nuncius és Szálasi Ferenc. Európai Utas, Budapest, (1991)/1, 72-76. o.

3394. Sale, Giovanni: La Santa Sede e lo sterminio degli ebrei ungheresi. Civiltà Cattolica, Rome, (2005)/3710, 114-127. o.

[A Szentszék és a magyarországi zsidók kiirtása.]

A Gennaro Verolino, a Vatikán Angelo Rotta által vezetett budapesti legációja titkárának mentési tevékenységére összpontosít.

NEMZETKÖZI SZERVEZETEK

Nemzetközi Vöröskereszt

3395. Ben-Tov, Arie: Facing the Holocaust in Budapest. The International Committee of the Red Cross and the Jews in Hungary, 1943-45. Dordrecht, Martinus Nijhoff, 1988, 492 o.

[Szembenézni a holokauszttal Magyarországon. A Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága és a zsidók Magyarországon, 1943-45.]

Német változat: Dos Rote Kreuz kam zu späte: die Auseinandersetzung zwischen dem jüdischen Volk und dem Internationalen Komitee vom Roten Kreuz in Zwitter Weltkrieg. Zürich, Ammann, 1990. Héber változat: Ha-Tselav ha-adom eher le-hagi'a: Yehude Hungaryah vaha-Va'ad ha-benle'umi shel ha-Tselav ha-adom 1943-1945. Jeruzsálem, Shoken, 1994. Magyar változat: Holocaust: a Nemzetközi Vöröskereszt és a magyar zsidóság a második világháború alatt. Budapest, Dunakönyv, 1992, 297 o. Lengyel változat: Czernowiy Krzyz spoznia sie. Sosnowiec, Offmax, 1996, 232 o.

3396. Botos János: Vöröskeresztes embermentők. A Wesselényi utcai szükségkórház és a gettó kórházak helytállása, 1944-1945, Budapest, Antifasiszta Füzetek, 1992, 41 o.

3397. Botos János: „Inter arma caritas.” Embermentő tevékenység a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságának közreműködésével (1944 nyara-1945 eleje), in Magyarország 1944. Üldöztetés – embermentés. Szita Szabolcs (szerk.), Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1994, 185-211. o.

3398. Botos János: Vöröskeresztes embermentők. A Wesselényi utcai szükségkórház és a gettókórházak helytállása, 1944-1945. Budapest, Antifasiszta Füzetek, 1992, 41. o.

3399. Charguérad, Marc-André: L'étoile jaune et la Croix-Rouge. Le Comité Internationale de la Croix-Rouge et l'Holocauste, 1939-1945. Genf, Labor et Fides, 1998, 140 o., illusztr.

[A sárga csillag és a vöröskereszt. A Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága és a holokauszt, 1939-1945.]

Magyarországról lásd különösképpen: 99-114. o.

3400. Dworzecki, Meir: The International Red Cross and Its Policy vis-a-vis the Jews in Ghettos and Concentration Camps in Nazi-Occupied Europe, in Rescue Attempts During the Holocaust. Jeruzsálem, Yad Vashem, 1977, 71-110. o.

[A Nemzetközi Vöröskereszt és politikája a gettók és a koncentrációs táborok zsidóságával szemben.]

Kritikai ismertető, amelynek egyik része a magyarországi embermentéssel foglalkozik (102-104. o.).

3401. Favez, Jean-Claude: The Red Cross and the Holocaust. Cambridge, Cambridge University Press, 1999, 353 o.

A Vöröskereszt magyarországi tevékenységéről lásd: 233-250. o.

3402. Szapudi András: A pannonhalmi menedék, in Gáti Ödön és mások (szerk.): Mementó. Magyarország 1944. Budapest, Kossuth, 1975, 120-124. o.

Rövid ismertető a Nemzetközi Vöröskereszt védelme alatt álló pannonhalmi intézmény zsidómentési tevékenységéről. A mentésben aktívan részt vevők bemutatása.

3403. Szita, Szabolcs: Documents From the Geneva Archive of the International Committee of the Red Cross, in In the Name of Humanity. Budapest, Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetsége, 1991, 175-181. o.

[Dokumentumok a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságának genfi levéltárából.]

* * *

3404. Erdődy János: SOS – 1944 augusztusában. Mozgó Világ, Budapest, 18 (1992)/5, 27-29. o.

Három zürichi magyar újságíró 1944. augusztus 14-én keltezett beadványa a genfi Nemzetközi Vöröskereszthez és a Svájci Újságíró-szövetséghez 76 magyar – köztük 29 zsidó – újságíró ügyében.

3405. Kárász Artúr: A Nemzetközi Vöröskereszt tevékenysége az üldözött budapesti zsidók érdekében. Új Látóhatár, Budapest, 38(1987)/2, 244-247. o.

3406. Lévai Jenő: A Vöröskereszt titkos jelentései. Képes Figyelő, Budapest, 1947. március 15.

Friedrich Born jelentéseinek vizsgálata.

3407. Lévai Jenő: A Vöröskereszt további jelentései. Képes Figyelő, Budapest, 1947. április 5.

3408. Lévai Jenő: Horthy és a Nemzetközi Vöröskereszt elnökének levélváltása. Képes Figyelő, Budapest, 1947. március 29.

Horthy állítása szerint nem állt hatalmában megakadályozni azokat az embertelen tetteket, amelyeket országában elkövettek.

3409. A Nemzetközi Vöröskereszt listája 1944 szeptemberében. Holocaust Füzetek, Budapest, 1999/13, 132-150. o.

Másolatokat tartalmaz a magyar zsidóságnak nyújtott segítséggel kapcsolatos levelezésből.

3410. Szita Szabolcs: Friedrich Born, a Nemzetközi Vöröskereszt delegátusa Magyarországon, 1944-1945. Holocaust Füzetek, Budapest, 1997/8, 67-79. o.

3411. Szita Szabolcs: Halálmenet a pokolban. Remény, Budapest, 1(1998. október-november)/2, 57-67. o.

3412. Tomasovszki Orsolya: A Nemzetközi Vöröskereszt budapesti levelezése. Holocaust Füzetek, 1999/11, 165-183. o.

Az 1944 októbertől utáni időszakra összpontosít.

Nemzetközi zsidó szervezetek

3413. Agar, Herbert: The Saving Remnant. An Account of Jewish Survival New York, The Viking Press, 1960, 269 o.

[A megmentett maradék. Beszámoló a zsidók túléléséről.]

Beszámoló az American Jewish Joint Distribution Committee tevékenységéről, kitekintéssel a magyarországi zsidóság tragédiájára (147-170., 176-180. o.). A tanulmány kitér Kasztnernek, Brandnek, Bechernek, Eichmann-nak és Saly Mayernek a magyar zsidók megmentésével kapcsolatos tárgyalásaira.

3414. American Jewish Committee: The Jews of Hungary. New York, 1944, 32 o., stencil.

[A magyarországi zsidók.]

A háborús évek hangsúlyozása (1944-ig).

3415. American Jewish Conference: Jews in Liberated Europe. Survey of Conditions and Prospects of Rehabilitation. New York, 1945, 54 o., stencil.

[Zsidók a felszabadított Európában. Felmérés az állapotokról és a rehabilitáció lehetőségei.]

Rövid beszámoló a zsidók helyzetéről a felszabadított európai országokban, a szovjet területeket nem számítva. Különösképpen lásd: 29-33. o.

3416. American Jewish Conference: Nazi Germany's War Against the Jews. Seymour Krieger (összeáll.), New York, 1947, passim.

[A náci Németország háborúja a zsidók ellen.]

3417. American Jewish Conference: Report of the Interim Committee and the Commission on Rescue, Commission on Palestine, Commission on Post-War. New York, 1944. november 1., 32-37., 58-60. o.

[Az Ideiglenes Bizottság és a Mentési Vizsgálóbizottság, a Palesztina Bizottság és a Háború Utáni Vizsgálóbizottság beszámolója.]

3418. Bauer, Yehuda: American Jewry and the Holocaust. The American Jewish Joint Distribution Committee, 1939-1945. Detroit, Wayne State University Press, 1981, 522 o.

[Az amerikai zsidóság és a holokauszt. Az Amerikai Zsidó Általános Szétosztó Bizottság, 1939-1945.]

Különösen a 380-434. oldalon tárgyalják a német váltságdíj-követeléseket, a magyar zsidóság elpusztítását, Saly Mayer tárgyalásait Kasztnerrel és az SS-szel, valamint a War Refugee Boardnak a magyarországi zsidósággal kapcsolatos tevékenységét.

3419. Eppler, Elizabeth E.: The Rescue Work of the World Jewish Congress During the Nazi Period, in Rescue Attempts During the Holocaust. Jeruzsálem, Yad Vashem, 1977, 47-69. o.

[A Zsidó Világkongresszus mentési munkája a náci időszakban.]

Utalások a magyarországi embermentési kísérletekre (65-68. o.).

3420. Fischer, Julius – Klein, Carol: A Memorandum on the Situation of Hungarian Jewry. New York, World Jewish Congress, 1944, 11 o.

[Memorandum a magyarországi zsidóság helyzetéről.]

A magyarországi antiszemitizmus, a zsidóellenes törvényhozás, valamint a Hitler hatalomra jutását követően a zsidók helyzetében bekövetkezett romlás bemutatása.

3421. Hevesi, Eugene: Hungary, in The American Jewish Year Book. New York, American Jewish Committee, 1941, 43. kötet, 222-229. o.; 1942, 44. kötet, 257-265. o.; 1943, 45. kötet, 322-325. o.; 1944, 46. kötet, 254-261. o.; 1945, 47. kötet, 423-431. o.

[Magyarország.]

Beszámolók a magyarországi zsidók helyzetéről 1940 és 1944 között, valamint 1945 első részében. A 45. kötetben megjelent tanulmányt Moses Z. Frank írta.

3422. Medalie, George Z.: Hungary's Million Jews Face Destruction. New York, American Jewish Committee, 1944, 8 o., stencil.

[Magyarország milliányi zsidója pusztításnak van kitéve.]

Az Amerikai Zsidó Bizottság Tengerentúli Részlege korábbi elnökének beszámolója a magyar zsidóság helyzetéről 1944-ben.

3423. World Jewish Congress: Institute of Jewish Affairs. Unity in Dispersion. A History of the World Jewish Congress. New York, 1948, 391 o.

[Zsidó Ügyek Intézete. Egység a szétszóródásban. A Zsidó Világkongresszus története.]

Lásd különösképpen „A kongresszus erőfeszítései a magyar zsidóság megmentéséért” részt (183-189. o.).

3424. World Jewish Congress: Rescue Department. Report on Rescue Problems and Activities from July 22 to September 1, 1944 Submitted to the Office Committee by A. Leon Kubowitzki, New York, [1944,] 42 o., stencil.

[Mentési osztály. Beszámoló a mentési problémákról és tevékenységről 1944. július 22-től szeptember 1-jéig. Előterjesztés az irodának.]

Magyarországgal kapcsolatosan lásd: 12-41. o.

3425. World Jewish Congress: Survey on the Rescue Activities of the World Jewish Congress, 1940-1944 Submitted to the War Emergency Conference, Atlantic City, November 26-30, 1944, by A. Leon Kubowitzki, New York, 1944, 47 o., stencil.

[Felmérés a Zsidó Világkongresszus mentési tevékenységéről, 1940- 1944. Előterjesztés a Háborús Sürgősségi Konferenciának, Atlantic City, 1944. november 26-30.]

Magyarországgal kapcsolatosan lásd: 36-43. o.

* * *

3426. Gerhart M. Riegner a Zsidó Világkongresszus budapesti nagygyűlésén tartott előadásának ismertetése. Zsidó Szemle Problémáinkról, Budapest, (1947)/4.

A magyar zsidóság érdekében a Zsidó Világkongresszus által végzett tevékenység összefoglalása.

3427. Penkower, Monty Noam: The World Jewish Congress Confronts the International Red Cross During the Holocaust. Jewish Social Studies, New York, Summer-Fall, 41(1979. nyár)/3-4, 229-256. o.

[A Zsidó Világkongresszus szembeszáll a Nemzetközi Vöröskereszttel a holokauszttal idején.]

A KERESZTÉNY EGYHÁZAK ÁLLÁSPONTJAI ÉS REAGÁLÁSAI

Általános művek

3428. Adriányi, Gabriel: Fünffzig Jahre ungarischer Kirchengeschichte, 1895-1945. Mainz, Von Hase and Kochler, 1974, 186 o.

[Ötven év magyar egyháztörténete, 1895-1945.]

3429. Braham, Randolph L.: The Christian Churches of Hungary and the Holocaust. An Overview, in RB-2009, 1-9. o.

Magyar változat: A keresztény egyházak és a holokauszt Magyarországon. Áttekintés, in A holokauszt és a keresztény világ. Carol Rittner – Stephen D. Smith – Irena Steinfeldt (szerk.), Budapest, Egyházfórum–Balassi, 2009, 194-201. o.

3430. Braham, Randolph L.: The Christian Churches of Hungary and the Holocaust, in Yad Vashem Studies. 28. kötet, David Silberklang (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 2001, 241-280. o.

[Magyarország keresztény egyházai és a holokauszt.]

3431. Braham, Randolph L.: Magyarország keresztény egyházai és a holokauszt, RB-2001b, 9-36. o.

3432. Balogh Margit – Gergely Jenő: Egyházak az újkori Magyarországon, 1790-1992. Budapest, História–MTA Történettudományi Intézete, 1996, 549 o.

3433. Csizmadia Andor: A magyar állam és az egyházak jogi kapcsolatainak kialakulása és gyakorlata a Horthy-korszakban. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1966, 422 o.

3434. Fisch Henrik (szerk.): Keresztény egyházfők felsőházi beszédei a zsidó-kérdésben. Budapest, a szerző kiadása, 1947, 63 o.

Raffay Sándor, Ravasz László, Serédi Jusztinián és mások beszédei a küszöbönálló zsidóellenes törvények kapcsán 1938-39-ben.

3435. Gárdonyi, Máté: The Function of Anti-Semitism in Ottokár Prohászka and Béla Bangha's View of Society and the Church, in JM-HE, 198-210. o.

[Az antiszemitizmus szerepe Prohászka Ottokár és Bangha Béla társadalmi nézeteiben és az egyház.]

A második világháború előtti keresztény antiszemitizmussal foglalkozik. A magyar változatot lásd: JM-HH, 193-204. o.

3436. Gergely Jenő: A magyarországi egyházak és a Holocaust, in RB-PA, 441-456. o.

3437. Gergely Jenő: A történelmi egyházak és a Holocaust, in KCs, 316-327. o.

3438. Gergely Jenő: A pászternak a nyáj mellett a helye, in Az 1944. év históriája, in GF, 48-54. o.

Áttekinti a keresztény egyházvezetők magatartását a holokauszt idején, Ravasz Lászlóra, Serédi Jusztiniánra és Raffay Sándorra összpontosítva.

- 3439.** Hanebrink, Paul: The Christian Churches and Memory of the Holocaust in Hungary, 1945-1948, in RB-BC, 201-210. o.
[A keresztény egyházak és a holokauszt emlékezete Magyarországon.]
- 3440.** Hanebrink, Paul Andreas: In Defense of Christian Hungary. Ann Arbor, MI, University Microfilms International, 2000, 2 kötet.
[A keresztény Magyarország védelmében.]
Doktori disszertáció, amely az 1918-1945 közötti időszakra összpontosít.
- 3441.** Herczl, Moshe Y: Christianity and the Holocaust of Hungarian Jewry. New York, New York University Press, 1993, 299 o. .
[A kereszténység és a magyarországi zsidóság holokausztja.]
Héber változat: Ha'natsrut ve'Sho'at yehudei Hungaryah. Jeruzsálem, Hotsa'at "Shem", [1994.] 354 o.
Tanulmány a magyarországi keresztény egyházak táplálta antiszemitizmus és a magyar zsidóság holokausztja közötti összefüggésről.
- 3442.** Hetényi-Varga Károly: Akiket üldöztek az igazságért. Papi sorsok a horogkereszt és nyilaskereszt árnyékában. Budapest, Ecclesia, 1985, 632 o.
Tanulmány, amely részben az üldözött zsidóknak nyújtott segítségről rajzol képet.
- 3443.** Horváth Zoltán: Hogy vizsgázott a magyarság? Budapest, Népszava, 1945, 62 o.
A magyarság viselkedésének a századfordulótól a háború végéig tartó, marxista szemléletű értelmezése, különös tekintettel a keresztény egyházak zsidóüldözéssel kapcsolatos állásfoglalására.
- 3444.** Kis György: Megjelölve Krisztus keresztjével és Dávid csillagjával. Budapest, a szerző kiadása, 1987, 367 o.
Önéletrajzi ihletésű elbeszélés, amely többek között összefoglalja az antiszemitizmus történetét, valamint a magyarországi keresztény egyházi vezetők magatartását az 1867-1944-es időszakban.
Német változat: Gezeichnet mit dem Kreuz Christi und dem Stern Davids. Luzern, Kirchenforum, 1992, 304 o.
- 3445.** Kis György: Sok még a teendő, in KCs, 224-226. o.
Jeles katolikus lelkész gondolatai a lehetséges megbékélésről.
- 3446.** Marton József: Márton Áron Emlékkönyv. Kolozsvár, Glória, 1996, 248 o., illusztr.
A néhai gyulafehérvári római katolikus püspök életével foglalkozó esszék, amelyek egyebek között a háborúbeli tevékenységére is kitérnek.
- 3447.** Nagy Varga Rita: Teológia és antiszemitizmus, in RB-2002, 53-80. o.
A keresztény egyházak képviselőinek nyilatkozatai és beszédei a magyar parlamentben 1840 és 1941 között, illetve ezek kritikai vizsgálata.
- 3448.** Prohászka Ottokár: Kultúra és terror. Budapest, Szenczi Molnár Társaság, 2000, 147 o.
Az élesen antiszemita magyar püspök munkájának újrakiadása.

* * *

- 3449.** A püspöki kar körlevele a nyilasok pusztításáról. Világ, Budapest, 1945. július 6.
Elítéli a deportálást és az üldöztetést, s kéri a zsidóktól elkobzott javak visszaszolgáltatását.
- 3450.** Braham, Randolph L.: Magyarország keresztény egyházai és a holokauszt. Múlt és Jövő, Budapest, 2000/3-4, 43-60. o.
Továbbá uő (szerk.): Tanulmányok a holokausztról, I. Budapest, Balassi Kiadó, 2001, 9-36. o. Angol és héber nyelvű változatok: Yad Vashem Studies, 29. kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 2001, 241-280. o., illetve 187-218. o.
Dokumentumokkal alátámasztott áttekintés az egyházak eltérő magatartásáról és álláspontjáról az első világháborút megelőző időktől a holokausztig.
- 3451.** Braham, Randolph L.: Újra: bűnbánat és párbeszéd. Remény, Budapest, (1999. március-április), 5-6. o.
A szerző nem ért egyet Hegyi Gyulának a folyóirat 1998. augusztus-szeptemberi számában megjelent cikkével, amely a római katolikus egyház és egyes egyházi személyek szerepét vizsgálja a holokauszt idején.
- 3452.** László T. László: Az egyházak szerepe a zsidómentésben Magyarországon. I. A zsidótörvények. Katolikus Szemle, Róma, XXXI(1979)/2, 139-163. o.
A magyar keresztény egyházi vezetők 1938-41 között keletkezett, három jelentősebb zsidóellenes törvénnyel kapcsolatos álláspontjának rokonszenvező ismertetése.
- 3453.** László T. László: Az egyházak szerepe a zsidómentésben Magyarországon. II. A budapesti zsidóság megmenekülése. Katolikus Szemle, Róma, XXXI(1979)/3, 217-235. o.
A magyarországi katolikus és protestáns egyházi vezetők szerepének erősen rokonszenvező bemutatása.
- 3454.** Major, Róbert: The Churches and the Jews in Hungary (Az egyház és a zsidók Magyarországon). Continuum, Chicago, 1966. ősz, 371-381. o.
- 3455.** Majsai Tamás: Bíborosok és püspökök a zsidómentés barikádharcában. Budapesti Negyed, Budapest, (1995. nyár)/8, 169-180. o.
A tanulmány tartalmazza Ravasz László püspök egyik dokumentumát a református és az evangélikus egyháznak a zsidókérdéssel kapcsolatos tevékenységéről.
- 3456.** Moldovan, Mircea: The Attitude of the Greek-Catholic Church to the Jews in North Transylvania in the Time of the Holocaust. Studia Judaica, Kolozsvár, 4(1995), 110-116. o.
[A görög katolikus egyház magatartása a zsidókkal szemben Észak- Erdélyben a holokauszt idején.]
- 3457.** Nagy Varga Rita: Teológia és antiszemitizmus. Millenniumelmélet a magyarországi egyházi képviselők parlamenti hozzászólásaiban (1842-1941). Múlt és Jövő, Budapest, (2000)/3-4, 23-42. o.
Dokumentumokkal alátámasztott, számos parlamenti hozzászólás kivonatával kiegészített áttekintés.
- 3458.** Szenes Sándor: Dokumentum, „...akkor már minden egyházfő asztalán ott volt az Auschwitzi Jegyzőkönyv...” Valóság, Budapest, (1983. október)/10, 75-90. o.

Interjúk Éliás Józseffel és titkárnőjével, Székely Máriával, aki állítólag az Auschwitzi Jegyzőkönyvet magyarra fordította, valamint Zakar Andrással, Serédi Jusztinián bíboros egykori titkárával és Török Sándorral. A válogatás igazolni kívánja, hogy a jegyzőkönyv 1944. április végén vagy május elején az egyházi és állami vezetők kezében volt. A cikk szemelvény a Befejezetlen múlt című könyvből, amely 1984 nyarán a Népszava kiadásában jelent meg.

3459. Szenes Sándor: „Ne nyújtsanak hallgatásukkal segédkezet a gyilkos rendszernek.” Műhely, Budapest, (1984. június)/3, 21-36. o.

A magyarországi keresztény egyházak háborúban tanúsított magatartásának kritikus áttekintése, Éliás Józseffel és Zakar Andrással készített interjúkra alapozva. Különösen kegyetlen Magyarország egykori hercegprímásának, Serédi Jusztinián bíborosnak a magatartása.

3460. Tarján G. Gábor: A keresztény egyházak és a zsidóság a II. világháború idején. Tájékoztató. Művelődési Minisztérium Marxizmus–Leninizmus Oktatási Főosztálya, Budapest, 5. füzet, 1985, 77-88. o.

A római katolikus egyház

3461. Beresztóczy Miklós: A magyar katolicizmus harca a nemzetiszocializmus ellen, in Meszlényi Antal (szerk.): A magyar katolikus egyház és az emberi jogok védelme. Budapest, Szent István Társulat, 1947, 9-20. o.

3462. Csonka Rózsa: A klerikális reakció az ellenforradalom győzelméért. Budapest, Athenaeum, 1952, 93 o.

Tanulmány egyebek mellett a római katolikus egyház zsidóellenes magatartásáról és Szálasinak a katolikus egyház által történő elismeréséről.

3463. Gergely, Jenő: L’Église catholique de l’Hongrie et le Fascisme, in Études Historiques Hongroises. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1985, 259-284. o.

[A magyar katolikus egyház és a fasizmus.]

3464. Gergely Jenő: A magyar katolikus püspöki kar, az Apostoli Szentszék és a Soá, in Hamp Gábor – Horányi Özséb – Rábai László (szerk.): Magyar megfontolások a Soáról. Budapest, Balassi Kiadó, 1999, 94-110. o.

3465. Hetényi-Varga Károly: A magyar katolikus egyház az üldözöttekért, in Szita Szabolcs (szerk.): Magyarország 1944. Üldöztetés – embermentés. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1994, 115-149. o.

3466. Ladányi Andor: A klerikális reakció a Horthy-rendszerben. Budapest, Művelt Nép Könyvkiadó, 1952, 40 o.

A római katolikus egyház zsidóellenes álláspontjának és Szálasinak a Vatikán, illetve Serédi Jusztinián bíboros általi elismerésének összefoglalása.

3467. Mészáros István: Prímások, pártok, politikusok, 1944-1945. Budapest, Szent István Társulat, 2006, 220 o.

A katolikus egyház holokauszt korabeli tevékenységére összpontosít, új, gazdag forrásmunkákra támaszkodva.

3468. Meszlényi Antal: A hercegprímás a zsidótörvények enyhítéséért, in uő (szerk.): A magyar katolikus egyház és az emberi jogok védelme. Budapest, Szent István Társulat, 1947, 31-43.

3469. Meszlényi Antal (szerk.): A magyar katolikus egyház és az emberi jogok védelme. Budapest, Stephaneum, 1947, 178 o.

A római katolikus egyház és a magyarországi egyházi méltóságok – különös hangsúllyal a zsidómentésre vonatkozó – tevékenységének dokumentumokkal kiegészített, gyűjteményes összefoglalása. A kötet kitér a különféle szerzetesrendekre, amelyek részt vettek a zsidómentésben. A szerzők között szerepel Meszlényi Antal, Beresztóczy Miklós, Angelo Rotta, Cavallier József és Sándor Dénes.

3470. Meszlényi Antal: A püspöki kar az emberi jogok védelmében, in uő (szerk.): A magyar katolikus egyház és az emberi jogok védelme. Budapest, Szent István Társulat, 1947, 114-117. o.

3471. Meszlényi Antal: Zichy Gyula kalocsai érsek lélek és életmentő akciója, in uő (szerk.): A magyar katolikus egyház és az emberi jogok védelme. Budapest, Szent István Társulat, 1947, 97-113. o.

3472. Rothkirchen, Livia: The Churches and the Final Solution of the Jewish Problem in Hungary, in Kulka, Ottó Dov – Mendes-Flohr, Paul R. (szerk.): Judaism and Christianity Under the Impact of National Socialism, 1919-1945. Jeruzsálem, The Historical Society of Israel and The Zalman Shazar Center for Jewish History, 1987, 423-431. o.

[Az egyházak és a zsidókérdés végső megoldása Magyarországon.]

3473. Schiller József: Antijudaizmus – antiszemitizmus. A katolikus egyház szerepe a zsidógyűlölet kialakulásában. Budapest, Makkabi, 2007, 380.

3474. Zakar András: Elhallgatott fejezetek a magyar történelemből Fahrwangen, Svájc, Duna, 1976, 88. o.

Serédi Jusztinián néhai magyar hercegprímás volt titkárának és segédjének antiszemita történelmi magyarázata. Egyebek mellett azt állítja, hogy Horthy kormányzót „zsidó erők” irányították Hitler-barát politikája irányába.

* * *

3475. A minorita rend nyilatkozata: Kun páter jogtalanul hordta a papi ruhát. Új Ember, Budapest, 1945. szeptember 16.

3476. A múltat ne hagyjuk befejezetlenül tovább élni. Beszélgetés dr. Kis György esperes plébánossal. Kritika, Budapest, 83(1983. január)/1, 10-18. o.

Szenes Sándor interjúja Bakonyszentlászló egykori papjával a keresztény egyházak és képviselőik magatartásáról a háború idején. A zsidókérdést és a holokaust témakörét a szocialista országokban eddig ismeretlen őszinteséggel tárgyalják. Kis Györgynek az interjúval kapcsolatos megjegyzéseit lásd: Kritika, (1983. június)/6, 25. o.

3477. A történelem lapjairól. Új Ember, Budapest, 1945. október 14.

Serédi 1939-es álláspontját védi, azt állítva, hogy a bíboros elítélte a faji gyűlölködést.

- 3478.** Fahidy József: Serédi hercegprímás és Szálasi levélváltása az elhurcolások és a zsidók ügyében. Világ, Budapest, 1945. szeptember 23.
- 3479.** Horváth László: A római katolikus püspöki kar és a zsidómentés 1944-ben. Havi Magyar Forum, Budapest, 4(1996)/6, 12-15. o.
- 3480.** Kis, G.: Die Katholische Kirche Ungarns und die jüdische Frage von 1945 bis in unsere Tage. Judaica, Bázél, 37(1981)/1, 31-47. o.; 37(1981)/2, 103-115. o.
[A magyar katolikus egyház és a zsidókérdés 1945-től napjainkig.]
- 3481.** Korbuly, Dezső: Im Zeichen „rassischer Notwehr”; politischer Katholizismus und Antisemitismus in Ungarn (1890-1944). Tribüne, Frankfurt am Main, 116(1990), 125-137. o.
[A „rasszista önvédelem” nevében: Politikai katolicizmus és antiszemitizmus Magyarországon (1890-1944).]
- 3482.** Majsai Tamás: A soá és a magyarországi katolikus katekézis, in KL-JM, 435-449. o.
Protestáns lelkész teológiai reflexiói.
- 3483.** Moór, Zoltán Y.[ehuda]: The Catholic Church and the Extermination of the Jews in Hungary. Quadrant, Sydney, 1966. május-június, 67-73.o.
[A katolikus egyház és a magyar zsidók megsemmisítése.]
- 3484.** Nagyiványi Zoltán: Válasz az Új Embernek. Képes Figyelő, Budapest, 1946. október 19.
Nem ért egyet a katolikus lap állításával, miszerint a katolikusok és a zsidók hasonló szenvedéseket éltek át.
- 3485.** Pál József: Hamvas Endre a szegedi zsidóság deportálása ellen. Szegedi Könyvtári Műhely, Szeged, (1986)/1-2, 1-48. o.
- 3486.** Pál József: Glattfelder Gyula és az 1938-39-i zsidótörvények. Szegedi Műhely; Szeged, 30(1991)/1-4, 52-108. o.
A csanádi püspök által támogatott zsidótörvények kérdéseivel foglalkozik.
- 3487.** Péntes Balduin: Amit a zsidóknak el kell mondanunk. Új Ember, Budapest, 1946. október 13.
Ismerteti a római katolikus egyház és néhány pap pozitív cselekedeteit 1944-ben.
- 3488.** Péterffy Gedeonnak, a katolikus papnevelde elöljárójának nyilatkozata a magyar katolikus egyház szerepéről a zsidótörvények és zsidóüldözések idején. Haladás, Budapest, 1945. december 29.
Hangsúlyozza a pápai nuncius és Serédi bíboros mentési tevékenységét.
- 3489.** Rátkai Károly: Csak kockázat nélkül. Képes Figyelő, Budapest, 1946. június 1.
A római katolikus egyház holokauszt idején tanúsított magatartásának kritikai áttekintése.
- 3490.** Rátkai Károly: Nyílt levél Haypál Bélához a keresztelest megtagadó papokról. Képes Figyelő, Budapest, 1946. november 23.

3491. Sándor Dénes: Az egyház és az üldözöttek. Levél azokhoz, akik azt állítják, hogy a magyar katolikus egyház nem kelt az elmúlt évben az üldözöttek védelmére. Új Ember, Budapest, 1945. szeptember 2.

3492. Sándor Dénes segédlelkész felszólalása a szociáldemokrata párt ankétján. Új Ember, Budapest, 1946. december 8.

A római katolikus egyház által az üldözötteknek nyújtott segítség felvázolása, rámutatva arra, hogy a különböző rendek 10 500 zsidót rejtettek el.

3493. Serédi bíboros „harca a zsidótörvények ellen”?! Megjegyzések az Új Emberben megjelent cikkhez. Új Élet, Budapest, 1970. március 1.

3494. Serédi Jusztinián feljegyzései 1944 végén. Kritika, Budapest, (1983. augusztus)/8, 28-32. o.

A Szenes Sándor rövid háttérbeszámolójával indító kötet Magyarország egykori hercegprímásának jegyzeteit tartalmazza, benne néhány részlettel a Szálasi Ferencsel folytatott tárgyalásairól és a zsidókérdéssel kapcsolatos meglátásairól.

3495. Serédi Jusztinián hercegprímás pásztorlevele 1944. június 29-én. Kritika, Budapest, (1983. május)/5, 21-22. o.

Rövid, ám adatgazdag bevezetőt tartalmaz Szenes Sándor tollából a pásztorlevél háttéréről.

3496. Tarján G. Gábor: Docete omnes gentes. A római katolikus egyház és a zsidókérdés. Új Forrás, Budapest, (1984)/5, 56-57. o.

3497. Ungár Sándor: Az egyház és a zsidókérdés. Haladás, Budapest, 1947. július 24.

A szerző nem ért egyet a római katolikus egyház azon feltevésével, hogy a zsidóság beolvadt a lakosságba, míg az egyház voltaképpen majdnem semmit nem tett az érdekében.

Szent Kereszt Egyesület

3498. Cavallier József: A püspöki kar és a magyar Szent Kereszt Egyesület embervédő munkája, in Meszlényi Antal (szerk.): A magyar katolikus egyház és az emberi jogok védelme. Budapest, Szent István Társulat, 1947, 148-168. o.

3499. Gergely Jenő: Katolikus konvertiták segélykérő levelei Serédi Jusztinián bíboros hercegprímáshoz (1944. március-április), in KL-JM, 207-228. o.

3500. Sándor Dénes: Szervezett segítség az üldözöttekért, in Meszlényi Antal (szerk.): A magyar katolikus egyház és az emberi jogok védelme. Budapest, Szent István Társulat, 1947, 169-178. o.

3501. Szentiványi Jenő: Tarkón lőnek egy diplomatát. Élet és Irodalom, Budapest, 29(1985)/32, 5. o.

Cavallier József lelkésznek, a Szent Kereszt Egyület vezetőjének a lelövésével foglalkozik.

Mindszenty József bíboros ügye

- 3502.** A Mindszenty bűnügy okmányai. Sárga könyv. Budapest, Athenaeum, 1949, 86 o.
A második fejezet dokumentumokat tartalmaz a bíboros állítólagos nyilas kapcsolatairól.
- 3503.** Fábián, Béla: Cardinal Mindszenty. The Story of a Modern Martyr. New York, Scribner's, 1949, 207 o.
[Mindszenty bíboros. Egy modern mártír története.]
Életrajzi beszámoló Mindszenty József bíborosról, amely tárgyalja, többek között, a bíboros háború alatti, az üldözött magyarországi zsidók érdekében tett cselekedeteit.
- 3504.** Mindszenty József a Népbíróság előtt. (Fekete könyv.) Budapest, Állami Lapkiadó, 1949, 187 o.
A kommunista rezsim vádirata Mindszenty József bíboros ellen. A 7. paragrafus a bíboros zsidókkal szembeni „résztvevő” magatartását tárgyalja, valamint azt a szándékát, hogy a háború alatti zsidóellenes törvények ismét életbe lépjenek.
- 3505.** Swift, Stephen K.: The Cardinal's Story. The Life and Work of Joseph Cardinal Mindszenty Archbishop of Esztergom Primate of Hungary. New York, Macmillan, 1949, 328 o.
[A bíboros története. Mindszenty József bíborosnak, esztergomi érseknek, Magyarország primásának az élete és munkássága.]
Az írás a bíboros hozzáállását tárgyalja a magyar zsidók üldöztetéséhez a náci és a nyilasuralom idején.
- * * *
- 3506.** Mindszenty antiszemitizmusa. Haladás, Budapest, 1949. január 13.
- 3507.** Mindszenty hercegprímás nyilatkozata a „Der Neue Weg” c. bécsi lapban. Haladás, Budapest, 1947. július 10.
A bíboros állítólag kijelentette, hogy „mindössze” ötmillió zsidót öltek meg Európában, akik közül „csupán” négyszáz- vagy ötszázezer származott Magyarországról.
- 3508.** Péhm (Mindszenty) József. Haladás, Budapest, 1947. szeptember 11.
Azt állítja, hogy Magyarország korábbi bíborosa 1937-ben az egyház szerepével kérkedett a numerus clausus törvénynek az 1920-as évek elején történő bevezetése kapcsán.
- 3509.** Szabó István: A hercegprímáshoz. Népszava, Budapest, 1946. április 20.
Az író tárgyalja Mindszenty bíborosnak az igazságügy-miniszterhez címzett levelét, amelyben állítólag kéri a háborús bűnösök ellen hozott ítéletek felfüggesztését.
- 3510.** Zsolt Béla: Magyarország első filoszemitája. Haladás, Budapest, 1949. február 3.
Cáfolja az Amerikában megjelent híreket Mindszenty bíboros állítólagos háború alatti embermentő tevékenységéről, és felhívja a figyelmet Mindszenty antiszemitizmusára.

A protestáns egyházak

3511. Bereczky Albert: Hungarian Protestantism and the Persecution of the Jews. Budapest, Sylvester, [1946,] 47 o.

Magyar eredeti: A magyar protestántizmus a zsidóüldözések ellen. Budapest, Traktátus Református Kiadó Vállalat, 1945, 48 o.

3512. Dokumente aus Ungarn, in Soll ich meines Bruders Hüter sein? Zürich, Evangelischer Verlag, 1944, 70-90. o.

[Dokumentumok Magyarországról.]

Foglalkozik a zsidók deportálásával Magyarországon és a protestáns egyházak ezzel kapcsolatos attitűdjével.

3513. Kónya István: A magyar református egyház felső vezetésének politikai ideológiája a Horthy-korszakban. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1967, 243 o.

Az 1918 és 1948 közötti időszak áttekintése.

3514. Majsai Tamás: A magyarországi református egyház és a „svájci” ökumené a Shoáh idején. Egy lehetőség lehetetlenségének története, in RB-PA, 457-509. o.

3515. Majsai Tamás: A protestáns egyházak az üldözés ellen, in Szita Szabolcs (szerk.): Magyarország 1944. Üldöztetés — embermentés. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1994, 150-184. o.

3516. Majsai Tamás: Szempontok a soá 1945 utáni (magyarországi) evangélikus és református egyházi recepciójához, in Hamp Gábor—Horányi Özséb—Rábai László (szerk.): Magyar megfontolások a Soáról. Budapest, Balassi Kiadó, 2000, 179-211. o.

3517. Szántó, V. (Dénes Bálint): With God Against Hitler. A magyarországi unitárius egyház magatartása a II. világháború alatt. Budapest, Hungárián Unitarian Church, 1946, 32 o.

[Hitler ellen Istennel.]

Magyar kiadás: Hitler ellen Istennel. Budapest, Magyarországi Unitárius Egyház, 1994.

3518. Victor János: Az egyház bűnei. Egyházi életünk válsága. Budapest, Kálvin Kiadó, 2003, 204 o.

Eredeti kiadás: uő: Az egyház bűnei. Bűnbánati vizsgálódások. [Budapest,] Traktátus Kiadó, [1945,] 86 o.

Református lelkipásztor vádjai a magyarországi protestáns egyházakkal szemben, amelyek a háború előtt és idején a totalitarista államot támogatták.

* * *

3519. A Magyarországi Református Egyház zsinati tanácsa május hó 9-én tartott ülésén határozatokat hozott. Élet és Jövő, Budapest, 1946. május 25.

A határozat elismeri a református egyház vétkeességét 1944-ben a zsidósággal kapcsolatos álláspontját illetően.

3520. A protestáns egyházak és a zsidó rendeletek. Világ, Budapest, 1945. július 20.

- 3521.** Az Egyetemes Egyháztanács ünnepi nyilatkozata. Élet és Jövő, Budapest, 1945. június 16.
Hangsúlyozza a református egyház ellenállását a zsidók elleni intézkedésekkel kapcsolatosan 1944-ben.
- 3522.** Enyedi Károly: Püspökök egy szegedi neoreneszánsz palotában. Haladás, Budapest, 1948. augusztus 26.
Az írás azt állítja, hogy Hamvas Endre Csanádi püspök alapján véve tétlenül szemlélte a holokauszot.
- 3523.** Fenyő Miksa: Levél Ravasz László református püspök védőbeszédéről. Haladás, Budapest, 1946. január 5.
Az írás hangsúlyozza a püspök kiállását a zsidótörvények mellett.
- 3524.** Fóthy János: Az angyalföldi plébános és a szentesi. Haladás, Budapest, 1947. március 20.
Az írás azt állítja, hogy miközben Balázs Lajos angyalföldi lelkész zsidókat mentett, Mihelec János, Szentes lelkésze, üdvözölte a zsidóellenes intézkedéseket.
- 3525.** Fűrj Zoltán: Én pedig a legtöbb esetben tehetetlen voltam. Kapi Béla állásfoglalása a zsidókérdésben. Lelkipásztor; Budapest, 1991/7-8, 218-221. o.
- 3526.** Fűrj Zoltán: Az evangélikus egyház és a holocaust. D. Kapi Béla tárgyalásai a Sztójay-kormányal. [Dokumentumok.] Világosság, Budapest, 1991/12, 939-953. o.
- 3527.** Geleji Dezső: Soproni levél. Haladás, Budapest, 1947. július 10.
Az írás Kapi Béla püspök egyik beszédével foglalkozik, amelyben az egyházi vezető azt állítja, hogy mindenki felelős a magyar zsidóság elpusztításáért. A cikk megállapítja, hogy a városból deportált 1800 zsidó közül csupán 90 tért vissza.
- 3528.** Hatos, Pál: The Post-War Reformed Church in Face of the Holocaust. Hungarian Studies, Bloomington, IN, 18(2004)/2, 199-211. o.
[A háború utáni református egyház szembenézése a holokausszal.]
A magyar protestáns egyházak 1945 és 1946 közötti tevékenységével foglalkozik.
- 3529.** Hevesi Endre: Az Országos Református Szabad Tanács deklarációja. Képes Figyelő, Budapest, 1946. augusztus 31.
A református egyház zsidóság ellen elkövetett bűneinek beismerése.
- 3530.** Interjú Ravasz László református püspökkel. Haladás, Budapest, 1945. december 22.
A püspök elismeri, hogy nem álltak ellen a démonnak 1944-ben, és a magatartásukért vállalja a teljes felelősséget, azonban kitart a mellett a véleménye mellett, hogy amennyiben felemelik a szavukat a zsidótörvények ellen, a Baky–Endre-csoport már 1939-ben hatalomra került volna.
- 3531.** Kádár, Emerich: Die Probleme der evangelischen Judenmission in Ungarn nach 1944-Judaica. Zürich, 5(1949)/2, 117-129. o.
[Az evangélikus zsidóbizottság problémája Magyarországon, 1944-ben.]

- 3532.** Kondor László: Interjú Ordass Lajos evangélikus püspökkel. Haladás, Budapest, 1946. január 5.
- 3533.** Majsai Tamás: A magyarországi református egyház és a Holocaust. A nyilvános tiltakozás története. Világosság, Budapest, 36(1995)/5, 50-80. o.
- 3534.** Márkus László: Ilyen Istenben nem hiszek. Haladás, Budapest, 1946. október 17.
A cikk egy evangélikus lelkész esetével foglalkozik, akit elítéltek, mert állítólag 1944-ben a megmentésük érdekében „illegálisan” zsidókat keresztelt.
- 3535.** Máté Elek: Az egyházak mulasztása. Haladás, Budapest, 1946. november 14.
Beszámoló a protestáns egyházak szerepéről az 1944-es zsidó áttérésekben.
- 3536.** Máté Elek: Az új püspök. Haladás, Budapest, 1948. július 22.
Bereczky Albert református püspök holokauszt alatti szerepének pozitív összegzése.
- 3537.** M.[uraközy] Gy.[ula]: Az utolsó pillanatban is tiltakozom. Ez volt a református egyház szava a nyilas kormányhoz. Élet és Jövő, Budapest, 1945. június 9.
Az egyház 1944-es tevékenységének vizsgálata.
- 3538.** Muraközy Gyula válasza Rátkai Károlynak a „Haladás” c. lapban megjelent cikkére. Élet és Jövő, Budapest, 1946. január 19.
Az írás vitatkozik Rátkaival, aki elítéli a református egyházat 1944-es passzivitásáért.
- 3539.** Raffay Sándor evangélikus püspök lemondott. Világ, Budapest, 1945. június 16.
A püspök állítólag önálló egyházközösséget akart alapítani az áttért zsidóknak, hogy elkülönítse őket a keresztényektől.
- 3540.** Rátkai Károly: A kálvinizmus örök. Haladás, Budapest, 1946. január 12.
Ravasz László és a református egyház zsidókérdéssel kapcsolatos szerepének áttekintése.
- 3541.** Rátkai Károly: Harc az új egyházért. Képes Figyelő, Budapest, 1946. december 14.
A református egyház 1944-es zsidóellenes magatartásának összefoglalása, különös tekintettel Matolcsy Mátyás, Tasnádi Nagy András és Dövényi Nagy Lajos egyházfők tevékenységére.
- 3542.** Rátkai Károly: Nyílt levél egy presbiterhez. Képes Figyelő, Budapest, 1946. május 4.
Az írás támadja a református egyházat a holokauszt alatt tanúsított magatartásáért.
- 3543.** Ravasz László: A reformátusok ma. Élet és Jövő, Budapest, 1946. szeptember 28.
A szerző, a magyarországi református egyház püspöke, kiemeli, hogy egyháza felszólalt a deportálások ellen, szemben más magyarországi intézményekkel, és nincs oka a zsidóság bocsánatát kérni mások vétkeiért.

3544. Ravasz László általános tájékoztatója arról, hogy a magyar evangéliumi egyházak mit tettek a legújabb időkben a zsidókérdéssel kapcsolatban. Budapesti Negyed, Budapest, 3(1995)/2, 176-180. o.

Azon nyilatkozatok szövege, amelyeket Ravasz püspök 1944. június 21. és 26. között tett.

3545. Ravasztól Ravaszig. Zsidó Szemle Problémáinkról, Budapest, 1947/8.

Áttekintés Ravasz László püspöknek a zsidókérdésben 1917-től tanúsított álláspontjáról.

3546. Szentiványi Sándor unitárius püspökhelyettes nyilatkozata az egyházak bűneiről. Haladás, Budapest, 1946. január 12.

Az egyházak holokauszt alatti magatartásának elítélése.

3547. Tarján G. Gábor: Ezer bűnnel megterhelve. A református egyház és a zsidókérdés. Új Forrás, Budapest, 1984/1, 65-72. o.

3548. Tóth Károly: Mit tett a magyar református egyház a zsidóüldözés ellen? Confessio, Budapest, 1985/2, 15-24. o.

3549. Zászkaliczky Péter: 1944 mementója: egyházunk és a zsidókérdés. Lelkipásztor, Budapest, 1985/5, 289-297. o.

3550. Zsoldos Andor: Háború és béke Orosházán. Haladás, Budapest, 1946. november 28.

Fürst Ervin orosházi evangélikus lelkész bemutatása, aki megmentette a helyi zsidó közösség tóratekercsét.

Jó Pásztor Misszió

3551. The Work of the Good Shepherd, in Bereczky Albert (szerk.): Hungarian Protestantism and the Persecution of Jews. Budapest, Sylvester, [1946,] 43-46. o.

[A Jó Pásztor munkája.]

* * *

3552. Fedor Ágnes: Rácsnélküli börtön. Demokrácia, Budapest, 1947. augusztus 3.

Beszámoló arról, hogy hogyan nyújtott a Jó Pásztor Misszió 40-50 zsidó lánynak menedéket a nyilasuralom idején.

3553. Zsoldos Andor: Csoda a budai hegyek között. Haladás, Budapest, 1947. I június 26.

Sztehló Gábor embermentő tevékenységének bemutatása.

A VATIKÁN ÉS A BUDAPESTI NUNCIATÚRA

3554. Friedländer, Saul: Pie XII et le III. Reich. Documents. Párizs, Éditions du Seuil, 1964, 235 o.

[XII. Pius és a Harmadik Birodalom. Dokumentumok.]

A Magyarországra vonatkozó részt lásd különösen a 217-235. oldalon.

Német változat: Pius XII und das Dritte Reich; eine Dokumentation. Reibek bei Hamburg, Rowohlt, 1965, 177 o. Spanyol változat: Pio XII y el III Reich. Barcelona; Nova Terra, 1965, 272 o. Portugál változat: Pio XII e a Alemanha Nazi: documentos. Lisszabon, L. Morais, 1967, 222 o. Angol változat: Pius XII and the Third Reich. A Documentation. New York, Alfred A. Knopf, 1966, 238 o.

3555. Graham, Robert A.: Pope Pius XII and the Jews of Hungary in 1944. New York, The American Press for the United States Catholic Historical Society, [1964,] 26 o.

[XII. Pius pápa és a magyarországi zsidók 1944-ben.]

Rokonszenvező írás egy jezsuita tollából, aki részt vett a vatikáni archívum háborús dokumentumainak publikálásában.

3556. Lévai, Jenő: Hungarian Jewry and the Papacy. London, Sands & Co., 1968, 132 o.

[A magyar zsidóság és a pápaság.]

Rokonszenvező értékelés a római katolikus egyház, a budapesti nunciatura és XII. Pius pápa tevékenységéről.

Német eredeti: Geheime Reichsache: Papst Pius XII hat nicht geschwiegen. Köln-Müngersdorf, Verlag Wort und Wert, 1966. Francia változat: L'église ne s'est pas tue. Le dossier Hongrois, 1940-1945. Párizs, Editions du Seuil, 1966, 142 o.

3557. Lőrincz B. Zsuzsa (összeáll.): A vatikáni magyar követ jelenti... Dokumentumok a Vatikán és az európai fasiszta államok kapcsolatáról. Budapest, Kossuth, 1969, 375 o.

140 dokumentumot tartalmazó gyűjtemény: többségüket báró Apor Gábor vatikáni miniszter továbbította Budapestre.

3558. Rotta, Angelo: A budapesti nunciatura diplomáciai akciója a zsidók érdekében, in A magyar katolikus egyház és az emberi jogok védelme. Mészleányi Antal (szerk.), Budapest, Szent István Társulat, 1947, 21-30. o.

* * *

3559. Gergely Jenő: A püspöki kar, a Szentszék és a magyarországi Holocaust. Mozgó Világ, Budapest, 4(1999), 87-100. o.

3560. György Ferenc: A budai Szent Erzsébet-kórház legendája. Világ, Budapest, 1947. augusztus 5.

Az Angelo Rotta pápai nuncius és Raoul Wallenberg mentőtevékenységét bemutató cikksorozat első része. Az utolsó írás a folyóirat augusztus 17-i számában jelent meg.

3561. Rothkirchen, Livia: Emdat ha-vatican vecha-knesiot be-hungaria le'-pitron ha-she'eilah ha-yehudit. Ha-umah, Tel-Aviv, 21(1967. augusztus), 79-85. o.

[A Vatikán és a magyar egyházak álláspontja a „zsidókérdés végleges megoldásával” kapcsolatosan.]

3562. Újvári Sándor: A sánta ördög naplója. Népbíróági Közlöny; Budapest, 1947. augusztus 7.

A szerző deportálónatról való szökését, embermentő tevékenységét és a Wallenberg munkásságát némiképp regényesített formában elbeszélő beszámolósorozat első része.

3563. Újvári Sándor: Szabálytalan önéletrajz. Menóra, Toronto, 1979. február 17.

Az életrajzi cikksorozat ezen része a szerzőnek a budapesti nunciatúra és a Nemzetközi Vöröskereszt égisze alatt folytatott mentőtevékenységét ismerteti.

**A MAGYARORSZÁGI
HOLOKAUSZT
BIBLIOGRÁFIÁJA**

[II. KÖTET]

A HÁBORÚ UTÁNI IDŐSZAK

A MARADÉK ZSIDÓ KÖZÖSSÉG

Általános művek

3564. Bacsai Sándor: Az első nap. Emlékképek az ortodox zsidóságról. Budapest, Múlt és Jövő, 2004, 230 o.

Számtalan interjúra alapozva világítja meg az ortodox zsidóság sorsát a holokauszt idején.

3565. A budapesti zsidóság nyomora. Szociális helyzetkép, in Benoschofsky Imre (szerk.): Maradék-zsidóság. A magyarországi zsidóság 1945/46-ban. Budapest, a Budai Izraelita Aggok és Árvák Menházegyesületének kiadványa, 1946, 51-56. o.

3566. Benoschofsky, Ilona: The Position of Hungarian Jewry After the Liberation, in RB-1966, 237-260. o.

[A magyar zsidóság helyzete a felszabadulás után.]

3567. Benoschofsky Imre: Harminc év után. Budapest, Egyetemi Nyomda, 1958, 79 o.

Beszéd- és prédikációgyűjtemény. A beszédek többsége a holokausztról szól, egyike pedig a Maros utcai kórház áldozatainak állít emléket.

3568. Benoschofsky Imre (szerk.): Maradék zsidóság. A Budai Izraelita Aggok és Árvák Menházegyesületének évkönyve. Budapest, Officina, 1947, 125 o.

Cikkgyűjtemény a holokausztról a következő szerzőktől: Scheiber Sándor, Kardos László, Pach Zsigmond Pál, Kulcsár István, Benoschofsky Ilona, Mária Béla, Heller Imre és Munkácsi Ernő.

3569. Benoschofsky Imre: Utószó az „Eszkendő Tükréhez”, in Maradék-zsidóság. A magyarországi zsidóság 1945/46-ban. Uő (szerk.), Budapest, a Budai Izraelita Aggok és Árvák Menházegyesületének kiadványa, 1946, 94-98. o.

Áttekintés a túlélők sokféle nehézségeiről a felszabadulás utáni első évben.

3570. Botos János: A magyar túlélő értelmiség sorsa – életút és emlékezés 1945 után, in JB-TK-2, 121-142. o.

A holokausztot túlélő művészek és írók – köztük Gáti József, Seress Rezső, Káldor Antal, Iván Lajos és Szilárd Gyula – magatartásával foglalkozó munka.

3571. Csorba László: Izraelita felekezeti élet Magyarországon a vészkorszaktól a nyolcvanas évekig, in Hét évtized a hazai zsidóság életében. 2. kötet, Lendvai L. Ferenc – Sohár Anikó – Horváth Pál (szerk.), Budapest, MTA Filozófiai Intézet, 1990, 61-190. o.

3572. Dénes Béla: Politikai helyzetkép, in Maradék-zsidóság. A magyarországi zsidóság 1945/46-ban. Benoschofsky Imre (szerk.), Budapest, a Budai Izraelita Aggok és Árvák Menházegyesületének kiadványa, 1946, 73-77. o.

Rövid beszámoló a háború utáni első időkről, a zsidók számára megnyíló lehetőségekről, illetve a továbbra is fennálló antiszemitizmusról.

3573. Duschinsky, Eugene: Hungary, in The Jews in the Soviet Satellites. Syracuse, NY, Syracuse University Press, 1953, 371-489. o.

[Magyarország.]

Jól dokumentált, átfogó munka, központi témája a háború utáni újjáépítési időszak, amelyen belül különösen a magyarországi zsidó közösségben 1952-ig lezajlott változásokat vizsgálja.

3574. Frojimovics, Kinga: The Role of the American Joint Distribution Committee and the World Jewish Congress in the Reconstruction of Jewish Life in Hungary in the Aftermath of the Shoah (1945-1953), in RLB-T, 167-188. o.

[Az Amerikai Általános Szétosztó Bizottság és a Zsidó Világkongresszus szerepe a magyarországi zsidó élet újjáépítésében, a soá utáni időszakban (1945-1953).]

3575. Frojimovics, Kinga: Different Interpretations of Reconstruction: The American Jewish Joint Distribution Committee and the World Jewish Congress in Hungary After the Holocaust, in The Jews Are Coming Back. The Return of the Jews to Their Countries of Origin After World War II. David Bankier (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 2005, 277-292. o.

[Az újjáépítés különböző értelmezései: Az Amerikai Zsidó Általános Szétosztó Bizottság és a Zsidó Világkongresszus Magyarországon, a holokauszt után.]

3576. Frojimovics, Kinga: The Role of the World Jewish Congress in the Reestablishment of Jewish Communal Life in Hungary after the Holocaust (1945-1953), in JM-HE, 300-315. o.

[A Zsidó Világkongresszus szerepe a magyarországi zsidó közösségi élet holokauszt utáni újrászervezésében (1945-1953).]

A magyar változatot lásd: JM-HH, 292-308. o.

3577. Galili-Gemeiner Ervin: A pusztulás és a feltámadás nemzedéke. Cfát, a szerző kiadása, 1984, 278 o.

Az újságíró válogatott írásainak gyűjteménye, amelyek közül több munka a holokauszthoz kapcsolódik.

3578. Haraszi György: A magyarországi zsidóság a második világháború után és az 56-os forradalomban, in Keresztény-Zsidó Teológiai Évkönyv 2006. Szécsi József (szerk.), Budapest, Keresztény-Zsidó Társaság, 2007, 121-154. o.

3579. Horváth Cecília: A magyar zsidóság és a holokauszt. Budapest, Palatinus, 2004, 140 o.

3580. Katzburg, Nathaniel: Between Liberation and Revolution. Hungarian Jewry, 1945-1948, in She'erit Hapletah, 1944-1948. Jeruzsálem, Yad Vashem, 1990, 117-142. o.

[A felszabadulás és a forradalom között. Magyar zsidóság, 1945-1948.]

3581. Kőbányai János (szerk.): A halott arcán növekvő szakáll. A magyar zsidó történet vége? Budapest, Múlt és Jövő, 2001, 191 o.

Esszégyűjtemény, amely elsődlegesen a holokauszt utáni korszak zsidó kérdéseivel foglalkozik.

3582. Kovács, András: Hungarian Jewish Politics from the End of the Second World War until the Collapse of Communism, in *Jews and the State. Dangerous Alliances and the Perils of Privilege. Studies in Contemporary Jewry*. XIX. kötet, Ezra Mendelsohn (szerk.), Oxford, Oxford University Press, 2004, 124-156. o.

[Magyar zsidó politikák a második világháború végétől a kommunizmus összeomlásáig.]

3583. Kovács, András: Jews in Post-War Hungary, in *In the Land of Hagar. The Jews of Hungary: History, Society and Culture*. Szalai, Anna (szerk.), Tel- Aviv, Beth Hatefutsoth, 2002, 278-284. o.

[Zsidók a háború utáni Magyarországon.]

3584. Kovács, András: Jüdische Gruppen und Identitätsstrategien im postkommunistischen Ungarn, in *BM-U*, 143-156. o.

[Zsidó csoportok és identitásstratégiák a posztkommunista Magyarországon.]

3585. Kovács András – Andor Eszter: Zsidók a második világháború utáni Magyarországon, in *Hágár országa. A magyarországi zsidóság – történelem, közösség, kultúra*. Szalai Anna (szerk.), Budapest, Antall József Alapítvány–Kossuth Kiadó, 2009, 278-283. o.

3586. Kovács András (szerk.): Zsidók a mai Magyarországon. Budapest, Múlt és Jövő, 2002, 163 o.

3587. Kovács, Éva: Die nicht in Anspruch genommene Erfahrung; zwei fehlende Sätze über die ungarische Shoa, Zivilisationsbruch und Gedächtniskultur. Innsbruck, Studienverlag, 2003, 209-221. o.

[A figyelmen kívül hagyott tapasztalat. Két hiányzó nyilatkozat a magyar soáról.]

3588. Lackó Miklós: Boldogtalan együttélés?, in *KL-JM*, 425-433. o.

A holokauszt után újraéledő antiszemitizmussal és zsidókérdés-felvetéssel foglalkozik.

3589. Lichtenstein, Ruth (szerk.): *Witness to History*. Brooklyn, NY, Project Witness, 2009, 613 o., illusztr.

[A történelem tanúja.]

Magyarországról lásd különösen: 288-317. o.

3590. Marton Ernő: Utóirat az Ararát ankétjához, in *Ararát évkönyv az 1944. évre*. Budapest, Országos Izr. Leányárvaház, 1944, 32-41. o.

Cionista szempontú érvelés a magyar zsidóság feladatairól és felelősségéről szóló vitákban.

3591. Novák Attila: Átmenetben. A cionista mozgalom négy éve Magyarországon. Budapest, Múlt és Jövő, 2000, 300 o.

A közvedenül a holokauszt utáni évekkel foglalkozik, továbbá a cionista mozgalomnak a Kommunista Párt által történő megsemmisítésével.

3592. Pók, Attila: The Holocaust and the Search for Scapegoats in Post-1989 Hungary, in JM-HE, 599-611. o.

[A holokauszt és a bűnbakkeresés az 1989 utáni Magyarországon.]

A magyar változatot lásd: JM-HH, 594-606. o.

3593. Radisics Elemér: Judaizmus, antiszemitizmus, cionizmus. Budapest, Officina, 1947, 64 o.

Bereczky Albert és Herskovits Fábián rabbi kommentárjait tartalmazó mű, amely a holokauszt-túlélők problémáit vizsgálja.

3594. Schindler József: A vidéki zsidóság, in Új Élet naptár 1959, 5719/5720. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1959, 147-155. o.

A kötet a vidéki zsidó közösségek hanyatlását tárja fel.

3595. Schöpflin, George: Opposition and Para-Opposition: Critical Currents in Hungary, 1968-78, in Tőkés, Rudolf (szerk.): Opposition in Eastern Europe. Baltimore, The Johns Hopkins Press, 1979, 142-186. o.

[Ellenzék és paraellenzék: kritikus folyamatok Magyarországon, 1968-1978.]

A tanulmány egyebek mellett a háború utáni kormányokról szól, amelyek képtelenek voltak a magyarországi zsidóság holokausztban elszenvedett sorsával szembenézni. Lásd különösen: 170-172. o.

3596. Seifert Géza: A felszabadult magyar zsidóság tizenöt éve, in Új Élet naptár 1960-1961, 5720/5721. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1960, 15-20. o.

3597. Seifert Géza: A magyar zsidóság harminc éve, in Scheiber Sándor (szerk.): Évkönyv 1975-76. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1976, 318-353. o.

A háború utáni közösségről szóló áttekintés a közösség vezetőjének tollából. Az 1945-1975 közötti időszakot dolgozza fel.

3598. Seifert Géza: A magyar zsidóság nazi-üldözésének 25. évfordulójára, in Scheiber Sándor (szerk.): Évkönyv 1970. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1970, 3-38. o.

3599. Seifert Géza: Hitéletünk a szabadságjogok fejlődésében, in Új Élet naptár 1959, 5719/5720. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1959, 116-126. o.

Tömör történelmi helyzetkép: mind a két háború közötti, mind pedig a holokauszt időszakát magában foglalja.

3600. Shafir, Michael: Hungarian Politics and the Post-1989 Legacy of the Holocaust, in RB-BC, 257-290. o.

[Magyar politika és a holokauszt 1989 utáni öröksége.]

3601. Szabó Róbert: A Kommunista Párt és a zsidóság Magyarországon (1945-1956). Budapest, Windsor Kiadó, 1995, 328 o.

3602. Szalai Ágnes: A magyarországi kommunista diktatúra zsidó áldozatai (1949-1954), in RB-2006, 217-266. o.

Dénes Béla és más cionisták üldözésére és bíróság elé állítására összpontosít.

3603. Szita Szabolcs: A deportáltak visszatérése és a közvélemény, 1945-1946, in JB-TK-1, 43-63. o.

Feltárja a közömbösséget, sőt a gyűlöletet, amellyel a visszatérő zsidókat keresztény szomszédaik sok településen fogadták.

3604. Szita Szabolcs: Szembesülés a Holokauszttal 1945 után, in 1945 a világtörténelemben. Milyen jövőt képeit magának a világ? Feitl István – Földes György (szerk.), Budapest, Napvilág Kiadó, 2005, 213-235. o.

3605. Tibori Szabó Zoltán: Árnyékos oldal. Zsidó identitástudat Erdélyben a holokauszt után. Kolozsvár, Koinónia, 2007, 328 o.

3606. Tibori Szabó, Zoltán: Transylvanian Jewry During the Postwar Period, 1945- 1948, in RB-BC, 291-314. o.

[Az erdélyi zsidóság a háború utáni időszakban, 1945-1948.]

Újraközölve: RFE/RL East European Perspectives, Prága, 6(2004. október)/18, 19.

3607. Új Élet naptár 1959, 5719/5720. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1959, 284 o.

Cikkek, novellák és versek a magyar zsidó közösségről, mind annak 1944-ben bekövetkezett elpusztításáról, mind pedig háború utáni helyzetéről. Lásd még: Új Élet naptár 1960-1961, 5720/5721. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1960, 156. o. és a további évszámokat.

3608. Várdy, Péter: The Unfinished Past – Jewish Realities in Postwar Hungary, in The Tragedy of Hungarian Jewry. Randolph L. Brahm (szerk.), New York, Columbia University Press, 1986, 133-189. o.

[Befejezetlen múlt – Zsidó realitások a háború utáni Magyarországon.]

3609. Varga László: A holokauszt és a rendszerváltás Magyarországon, in RB- 2001b, 159-199. o.

3610. World Jewish Congress. Institute of Jewish Affairs: Hungary, in European Jewry Ten Years after the War. New York, 1956, 60-81. o.

[Magyarország.]

3611. World Jewish Congress. Institute of Jewish Affairs: The Jews in Hungary. Survey of Their History and Postwar Situation. New York, 1952, 22 o., stencil.

[A zsidók Magyarországon. Felmérés a történetükről és háború utáni helyzetükről.]

* * *

3612. A Közvéleménykutató Intézet a zsidók szenvedéseiről. Magyar Nemzet, Budapest, 1946. március 23.

Az intézet megállapította, hogy a zsidóknak mindössze 12 százaléka nem vesztette el egyetlen hozzátartozóját sem a holokausztban.

3613. Antalffy Gyula: Zsidótörvény a demokráciában. Szabadság, Budapest, 1946. március 24.

Az írás azt fejtegeti, hogy a zsidók miért nem voltak haszonélvezői a háború utáni földreformnak, kiemelve, hogy a kormány ez irányú politikáját nem lehet neoantiszemitának tekinteni, hiszen csak a földművelők és az ország érdekeit tartotta szem előtt.

3614. Békés István: Két kisgyerek a Liszt Ferenc téren. Jövendő, Budapest, 1946. március 14,
A téren található tömegsírba temetett áldozatok exhumálását dolgozza fel.

3615. Bródy István: Gyilkosok járnak köztünk. Haladás, Budapest, 1946. március 14.

Beszámoló annak a kétszáz zsidó áldozatnak az exhumálásáról, akiket a Liszt Ferenc téren lőttek le.

3616. Cole, Tim: The Perpetrator-Bystander-Victim Constellation: Rethinking Genocidal Relationships. Human Organization (Journal of the Society for Applied Anthropology), 643. sz., Greenville, NC, 213-224. o.

[Az elkövető–szemlélődő–áldozat konstelláció: a népirtás kapcsolatainak újragondolása.]

3617. Cole, Tim: Writing “Bystanders” into Holocaust History in More Active Ways: “Non-Jewish” Engagement with Ghettoization, Hungary 1944. Journal of Holocaust Studies, London, 11(2005)/1, 55-74. o.

[„Szemlélődőkről” írni a holokauszt történetében, aktívabb módon: „nem zsidó” elkötelezettség a gettósításért.]

3618. Cs. Gyimesi Éva: Meditáció egy enciklopédiáról. Hárítások, korlátok. Élet és Irodalom, Budapest, 51(2007. október 5.)/40, 14-15. o.

A magyarországi holokauszt földrajzi enciklopédiája című munka átfogó recenziója, amely történelmi szempontból vizsgálja az észak-erdélyi zsidóság egzisztenciájának háttérét és a közösség holokauszt utáni státusát.

3619. Dreisig yahr zint churban Ungarn. Dos Yiddishe Vort, New York, 21(1975. október)/175, 6-27. o.

[Harminc év a holokauszt óta Magyarországon.]

3620. Gondos Margit: Temettük a könyveket... Új Élet, Budapest, 1946. április 25.

A kötet az 1944. április 19-én elégetett könyvekről szól.

3621. Haraszi György: Megszabadulástól rendszerváltásig (1945-2000). A magyarországi zsidóság történetének vázlata a második világháború végétől napjainkig. Kultúra és Közösség, Budapest, IV(2001-2002)/I, 73-83. o.

- 3622.** Haraszti György: Lejtmenetben. (A magyarországi zsidóság vészidőszak utáni első 12 éve.) Múlt és Jövő, Budapest, (2007)/4, 4-29. o.
- 3623.** Horowitz, Steven P.: Goulash Judaism: The Situation of Postwar Hungarian Jewry. Studies in Jewish Civilization, Omaha, NE, (1993)/4, 287-297. o.
[Gulyásjudaizmus: A magyar zsidóság háború utáni helyzete.]
- 3624.** Horváth, Rita: Jews in Hungary After the Holocaust. The National Relief Committee for Deportees, 1945-19 50. The Journal of Israeli History, London, (1998)/2, 69-91. o.
[Zsidók Magyarországon a holokauszt után. A Deportáltakat Gondozó Országos Bizottság, 1945-1950.]
- 3625.** Kőbányai János: Zsidók a mai Magyarországon. Remény, Tel-Aviv, (1987. július 15.)/1, 13-21. o.
- 3626.** Kovács András: Magyar zsidó politika a háború végétől a kommunista rendszer bukásáig. Múlt és Jövő, Budapest, (2003)/3, 39. o.
- 3627.** Lehrman, Hal: Hungary: Liberation's Bitter Fruit. Commentary, New York, 1946. január, 28-33. o.
[Magyarország: a felszabadítás keserű gyümölcse.]
- 3628.** Litván György: Zsidó szerepvállalás a magyar kommunizmusban, antisztálinizmusban és 1956-ban. Szombat, Budapest, IV(1992. október)8, 14-16. o.
- 3629.** Major, Robert: Jews in Post-War Hungary. The Jewish Monthly, London, 4(1950)/8, 517-525. o.
[Zsidók a háború utáni Magyarországon.]
- 3630.** Munkácsi Ernő: Keressük az utat. Zsidó Szemle Problémáinkról, Budapest, 1947. január.
A kötet áttekinti a magyar zsidóság veszteségeit, és a túlélő közösség demográfiai és szociológiai szerkezetét elemzi.
- 3631.** Nagy Katalin: Voltak ünnepek? Kulturális identitás az 1945 után született zsidó nemzedékeknél. Valóság, Budapest, (1990)/6, 96-106. o.
- 3632.** Namenyi, E.: Les Juifs en Hongrie. Le Monde Juif, Párizs, 5(1950. június)/32, 10-12. o.; 5(1950. július)/33, 13-16. o.
[A zsidók Magyarországon.]
- 3633.** Namenyi, E.: Les Juifs en Europe Orientale. Hongrie. Évidences, Párizs, 4(1952. szeptember-október)/27, 19-22. o.
[A zsidók Kelet-Európában. Magyarország.]
- 3634.** Pók Attila: Bűnbakkeresés és holokauszt a rendszerváltás utáni Magyarországon. Rubicon, Budapest, (2004)/4, 38-41. o.

3635. Rosen, Ilana: A nő és az idő a holokauszt osztrák-magyar származású női túlélői élettörténetében. *Múlt és Jövő*, Budapest, (2004)/3, 51-57. o.

3636. Tibori Szabó Zoltán: Az erdélyi zsidó közösség sorsa a második világháborút követő időszakban (1945-1948). *Korunk*, Kolozsvár, 15(2004.augusztus)/8, 76-85. o. A tanulmány második részét a folyóirat 2004. szeptemberi száma közölte (77-88. o.).

3637. Tibori Szabó, Zoltán: Metamorfoza conștiinței identitare a evreimii transilvane în perioada de după Holocaust. *Holocaust–Studii și cercetări*, Bukarest, 1(2009)/1, 129-138. o.

[Az erdélyi zsidóság identitástudatának alakulása a holokauszt után.]

A tanulmány az erdélyi zsidóság holokauszt utáni identitástudatának alakulását vizsgálja, s annak különböző változatait veszi górcső alá.

3638. Ungár Béla: És a vidék zsidósága? *Zsidó Szemle Problémáinkról*, Budapest, 1947. január.

Helyzetkép a háború utáni vidéki zsidóságról; kiemeli a hatvanezres túlélő közösséget.

3639. Varga, Éva: Migrationsprozesse im ehemaligen Komitat Hont 1938-1948 (Deutsche, Juden, Slowaken, und Ungarn). *Zeitgeschichte*, Innsbruck, 19(1992)/5-6, 148-156. o.

[Migráció az egykori Hont vármegyében 1938-1948 között. (Németek, zsidók, szlovákok és magyarok.)]

Foglalkozik a zsidó és a német tulajdonjogi kérdések megoldásával is.

3640. Varga László: A rékli emléke avagy a holokauszt recepciója. *Élet és Irodalom*, Budapest, 2006. december 9., 6. o.

3641. Vetter, Reinhold: Den Verlust begreifen; Widersprüche jüdischer Existenz in Ungarn nach 1945 – jüdische Zeitzeugen über die Tabuisierung des Holocaust und die Ursachen des Antisemitismus. *Bios*, Wiesbaden, 17(2004)/2, 147-186. o.

[Felmérni a veszteséget. A magyarországi zsidó lét ellentmondásai 1945 után. Újabb zsidó vallomások a holokauszt tabujá és az antiszemitizmus okává tételéről.]

3642. Werner, Alfred: Hungarian Tragedy. *Congress Weekly*, New York, 20(1953. július 20.)/22, 18-24. o.

[Magyar tragédia.]

A tanulmány a háborút, illetve a háború utáni időszakot dolgozza fel.

Túlélő- és mártírlisták⁷

3643. Liberated Jews Arrived in Sweden in 1945. List No. 1. Stockholm, Mosaiska Församlingen, 1946, 158 o.

[Felszabadított zsidók érkeztek Svédországba 1945-ben. 1. számú lista.]

A jegyzék magyar zsidók nevét tartalmazza, születési adatokkal (hely és idő) ellátva. Nem sokkal az első kiadás után kiegészítő listát is megjelentettek további adatokkal. Lásd még: Liberated Jews Arrived in Sweden in 1945/46. List No. 2, Stockholm, 1946, 28 o.

3644. Register of all Persons Saved from Anti-Jewish Persecution in Slovakia. Pozsony, American Joint Distribution Committee, 1945, 3 kötet, stencil.

[Nyilvántartás a zsidóellenes üldöztetéstől megmenekült valamennyi emberről Szlovákiában.]

A nyilvántartás az 1944-es magyar deportálások túlélőinek a nevét is tartalmazza, akik az 1938-39-ben Csehszlovákiától visszacsatolt területeken éltek.

3645. Seérit Hápelétá. Dachau, 1945, 5. kötet (53., 57., 68., 71. és 95. o.)

[A megmenekült maradvány.]

Azoknak a felszabadított zsidóknak a névjegyzéke, akik 1945-ben Németország különböző részein éltek, sokan közülük koncentrációs táborokban. A listán szereplők közül sokan magyar zsidók. A legtöbb esetben minden születési adatot feltüntettek.

3646. Surviving Jews in Yugoslavia as of June, 1945. New York, World Jewish Congress, 1945, 58 o.

[Túlélő zsidók Jugoszláviában, 1945 júniusában.]

A jegyzékek többsége a Jugoszlávia területén található, a magyarok által elfoglalt Bácska megyei településekről elhurcolt magyar zsidók nevét tartalmazza.

3647. Tízezer hazahozott hősi halott. Budapest, a Munkaszolgálatosok Exhumációs és Síremlék Bizottságának kiadása, 1948, 96 o.

Az áldozatok névjegyzékét tartalmazza.

3648. Turcsányi Gyula: Kivel mi történt. Budapest, Légrády, 1945, 62 o.

A kiadvány a vészkorszak idején élő, néhány jól ismert közéleti személy (írók, színészek és politikusok) sorsát tárja fel.

3649. Varga László: A „Jaross-listák”. Történelmi áttekintés, in RB-2006, 141-161. o.

Áttekinti azoknak a közösségi listáknak a származását és sorsát, amelyek alapján 1944-ben a zsidókat összegyűjtötték.

⁷A fejszöveg alatt szereplő referenciákon túlmenően az olvasó további, eddig nem közölt forrásokhoz is hozzáférhet a New York-i YIVO Zsidó Kutatóintézet adatbázisában: (a) A welsi „Alpenlager” és „Lichtenegg” táborban tartózkodott felszabadult deportáltak jegyzéke. Több száz felszabadított deportált nevét, születési helyét és idejét, illetve anyja lánykori nevét tartalmazza, (b) Jegyzék a volt deportált foglyokról, akik 1945-ben Welsben haltak meg, és az ottani városi temetőben nyugszanak. Több száz nevet tartalmaz, továbbá az áldozatok foglalkozását, születési és halálozási adatait (nap, helyszín), illetve a sírhelyüket is. (c) Mauthausen. A csaknem 500 oldalnyi jegyzékben fel van tüntetve az áldozatok neve, sorszáma, születési és halálozási adatuk. Az áldozatoknak emléket állító kötetek is áttekintésre érdemesek, „Vidékre és a közösségre gyakorolt hatás” címen. Ezek szinte mindegyike az adott közösségek mártírjainak névjegyzékét tartalmazza.

3650. World Jewish Congress. Hungarian Section: Counted Remnant. Register of the Jewish Survivors in Budapest. Budapest, 1946, 1320 o.

[Számolt maradék. A zsidó túlélők nyilvántartása Budapesten.]

* * *

3651. Rátki András: Hol vannak a deportálási listák? História, Budapest, (2003)/8-9, 62. o.

3652. Több ezer magyar zsidó deportált és mártír névsora került elő a német haláltáborokból. Az Új Élet megkezdi a névsor közlését. Új Élet, Budapest, 1961. november 1.; 1961. november 15.; 1961. december 1.; 1962. január 1.; 1962. január 15.; 1962. február 1.; 1962. február 15. és 1962. március 1.

Demográfiai és statisztikai tanulmányok

3653. Braham, Randolph L.: Current Population Estimates of Jewish Nazi Victims from Greater Hungary, RB-2009, 319-335. o.

[Újabb becslések a nácik zsidó áldozatainak számáról Nagy-Magyarország területén.]

3654. Herskó Mózes: A nagykunsági zsidók településtörténete és demográfiája. Karcag, Karcagi Izraelita Hitközség, 1991, 124 o.

3655. Hungarian Jewry Before and After the Persecution. Excerpts from the Publications of the Statistical Department of the World Jewish Congress, Hungarian Section. Budapest, World Jewish Congress, 1948, 5., 7., 8., 10., 11., 15., 25. o. stencil.

[A magyar zsidóság az üldöztetés előtt és után. A Zsidó Világkongresszus Statisztikai Osztályának magyar részlege által készített közlemény kivonatai.]

3656. Karády, Viktor: Demography and Social Mobility: Historical Problem Areas in the Study of Contemporary Jewry in Central Europe (with Special Reference to Hungary), in Don, Yehuda – Karády, Victor (szerk.): A Social and Economic History of Central European Jewry. New York, Transaction Publishers, 1990, 83-119. o.

[Demográfia és szociális átjárhatóság: történetileg problémás területek a kortárs közép-európai zsidóság tanulmányozásában (különös tekintettel Magyarországra).]

3657. Pach Zsigmond Pál: A magyarországi zsidóság mai statisztikájának szembevető jelenségei, in Benoschofsky Imre (szerk.): Maradék-zsidóság. A magyarországi zsidóság 1945/46-ban. Budapest, a Budai Izraelita Aggok és Árvák Menházegyesületének kiadványa, 1946, 22-33. o.

Részletes statisztikai adatokat nyújt a magyarországi zsidóságról, 37 jelentősebb, a trianoni Magyarország területén található közösség vizsgálata nyomán. Az adatok tartalmazzák a háború alatti veszteségeket, illetve a túlélők életkor és nem szerinti megoszlását.

3658. Stark Tamás: Magyarország második világháborús embervesztesége. Budapest, MTA Történettudományi Intézete, 1989, 89 o.

Demográfiai-statisztikai áttekintés.

- 3659.** Stark, Tamás: War Casualties, in Hungarian Economy and Society During World War II. Lengyel, György (szerk.), Boulder, Atlantic Research and Publication, 1993, 169-260. o.
[Háborús halálozás.]
- 3660.** Stark, Tamás: Hungary's Human Losses in World War II. Uppsala, Centre for Multiethnic Research, Uppsala University, 1995, 60 o.
[Magyarország háborús embervesztesége a második világháborúban.]
- 3661.** Stark Tamás: Zsidóság a vészkorszakban és a felszabadulás után, 1939-1955. Budapest, MTA Történettudományi Intézet, 1995, 109 o.
Demográfiai-statisztikai tanulmány.
- 3662.** Stark Tamás: A magyar zsidóság vesztesége a vészkorszakban, in Hatalom és társadalom a huszadik századi magyar történelemben. Valuch Tibor (szerk.), Budapest, Osiris, 1995, 292-303. o.
Lásd még RB-PA, 521-532. o.
- 3663.** Stark Tamás: A magyar zsidóság vándormozgalma a vészkorszak után, in Migráció. Illés Sándor – Tóth Pál Péter (szerk.), 1. kötet, Budapest, KSH Népeségtudományi Kutató Intézet, 1998, 114-123. o.
- 3664.** Stark, Tamás: Hungarian Jews During the Holocaust and After the Second World War, 1939-1949: A Statistical Review. Boulder, East European Monographs, 2000, 174 o.
[Magyarország zsidósága a holokauszt alatt és a második világháború után, 1939-1949: statisztikai áttekintés.]
- 3665.** Stark Tamás: Adatok a magyarországi holocaust áldozatainak számáról, in JB-TK-1, 6-12. o.
- 3666.** Stark Tamás: Kísérlet a zsidó népesség számának behatárolására 1945 és 2000 között, in Zsidók a mai Magyarországon. Kovács András (szerk.), Budapest, Múlt és Jövő, 2002, 101-127. o.
- 3667.** Stark Tamás: A magyar zsidóság a számok tükrében, in Holokauszt Múzeum Hódmezővásárhely. Schmidt Mária – Körmeny Zsuzsanna (szerk.), Hódmezővásárhely, Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzata, 2004, 81-85. o.
- 3668.** Stark, Tamás: Population Movements in Central-Eastern Europe After the War, in Redrawing the Ethnic Map of Europe After World War II. Bologna, Societa Editrice il Mulino, 2004, 638-656. o.
[Népességmozgás Kelet-Közép-Európában a háború után.]
- 3669.** Stark, Tamás: Population Transfer, Holocaust, and Soviet Forced Labor Camps: The Reorganization of the Ethnic Map of East-Central Europe, 1941-1949, in Anatomy of Genocide, State-Sponsored Mass-Killings in the Twentieth Century. Kimenyi, Alexandre – Scott, Otis L. (szerk.), Lewiston, NY, E. Mellen Press, 2001, 350-366. o.
[Népességáttelepítés, holokauszt és szovjet kényszermunkatáborok. Közép-Kelet-Európa etnikai térképének átrajzolása, 1941-1949.]

3670. [Statistical Data Relating to the Biological Losses of Hungarian Jewry Referred to at the Nuremberg Military Trials.] IMT, 1. kötet, 252. o.; 3. kötet, 502-503. o., 566-567. o.; 4. kötet, 366. o., 370-371. o.; 11. kötet, 415. o.; 19. kötet, 507. o.; 20. kötet, 48-49. o.; 22. kötet, 496. o.; 31. kötet, 1-15. o.; 33. kötet, 276. o.; 36. kötet, 1-3. o.; 37. kötet, 626-627. o.; NMT, 13. kötet, 348-349., 350., 358-360., 499-508. o. Lásd még: IMT-F, 1. kötet, 266. o.; 3. kötet, 510-511., 570. o.; 4. kötet, 378., 382-383. o.; 11. kötet, 426. o.; 19. kötet, 531. o.; 20. kötet, 56-57. o.; 22. kötet, 527. o.; 31. kötet, 1-15. o.; 33. kötet, 276. o.; 36. kötet, 1-3. o.; 37. kötet, 626-627. o., és IMT-G, 1. kötet, 266. o.; 3. kötet, 560-561. o., 632. o.; 4. kötet, 406-410. o.; 11. kötet, 458-459. o.; 19. kötet, 567. o.; 20. kötet, 58-59. o.; 22. kötet, 564. o.; 31. kötet, 1-15. o.; 33. kötet, 276. o.; 36. kötet, 1-3. o.; 37. kötet, 626-627. o.

[A magyar zsidóság biológiai veszteségének statisztikai számadatai, ahogyan azokra a Nürnbergi Katonai Bíróság hivatkozott.]

3671. Szabó A. Ferenc: Egymillióval kevesebben... Emberveszteségek, népesedési tendenciák és népesedéspolitika Magyarországon (1941-1960). Pécs, Pro Pannónia Kiadói Alapítvány, 1998, 234 o.

Egyik fejezete a zsidóság 1944 és 1961 közötti fogyatkozásával foglalkozik.

3672. Varga László: A magyarországi zsidóság megsemmisítése, 1944-1945, in Évkönyv, 1983-1984. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1985, 389-420. o.

Számos statisztikai áttekintést tartalmaz.

3673. Varga, László: The Losses of Hungarian Jewry. A Contribution to the Statistical Overview, in RB-1990, 256-265. o.

[A magyar zsidóság embervesztesége. Hozzájárulás a statisztikai áttekintéshez.]

3674. Varga, László: Ungarn, in Wolfgang Benz (szerk.): Dimensionen des Völkermordes. Die Zahl der Jüdischen Opfer des Nationalsozialismus. München, R. Oldenbourg Verlag, 1991, 331-351. o.

[Magyarország.]

3675. Varga László: A Holocaust és ami utána..., in RB-PA, 513-519. o.

Lásd még: KCs, 165-169. o.

Statisztikai áttekintést is tartalmaz.

3676. World Jewish Congress. Hungarian Section. Zsidó Világkongresszus (Magyarországi Képviselőlete) Statisztikai Osztályának közleményei, Budapest, 1-14. szám, 1947-1949, stencil.

1. sz. A magyar zsidóság veszteségei, 1947. február 15., 8 o.

2. sz. A zsidóság lélekszámának alakulása Magyarországon, 1947. március 1., 7 o.

3. sz. A mai magyarországi zsidóság eredete és területi elhelyezkedése, 1947. március 15., 8 o.

4. sz. Az izraelita népesség városokban való elhelyezkedésének alakulása a XVII. sz. végétől, Magyarország jelenlegi területén, 1947. április 15., 14 o.

5. sz. Az izraelita népesség számának és arányának alakulása város-falu viszonylatban a XVII. sz. végétől, Magyarország jelenlegi területén, 1947. május 15., 9 o.

6-7. sz. Zsidóközségek, illetve hitközségek a XVII. sz. végétől 1947-ig Magyarország jelenlegi területén, 1947. augusztus 15., 23 o.

8-9. sz. 1783-1840 között keletkezett zsidóközségek, 1948. április 1., 19 o. A broszúra az 1947-ben létezett közösségeket és az 1946-1947-es tanévben működő zsidó iskolákat is felsorolja.

10. sz. A magyarországi izraelita népesség demográfiája, 1948, 9 o. Demográfiai-statisztikai tanulmány, amely az 1920 és 1946 közötti magyarországi zsidóság életkori és nemek szerinti eloszlásával foglalkozik.

11. sz. Családi állapot, 1948. december 8., 11 o. Foglalkozik a házassági státusokkal a magyarországi városi és vidéki zsidó népességben, 1930 és 1948 között.

12. sz. Budapesti izraelita háztartások, 1949. március 7., 14 o. Tanulmány a zsidó családok háború utáni összetételéről és eloszlásáról.

13-14. sz. A magyarországi izraelita hitfelekezet szervezetei 1949-ben. 1949. május 4., 29 o.

3677. World Jewish Congress. Romanian Section: Așezările evreilor din România. Memento statistic. Bukarest, Congresul Mondial Evreesc, 1947, 272 o.

[A zsidók települései Romániában. Statisztikai összegzés.]

Részletes demográfiai-statisztikai elemzés a zsidóság eloszlásáról az 1930-as, 1941-es, 1942-es és 1947-es népszámlálási adatok alapján. Feldolgozza azon erdélyi területeket is, amelyek az 1940-es visszacsatolástól 1944-ig magyar közigazgatás alatt álltak.

3678. World Jewish Congress. Romanian Section: Populația evreească în cifre. Memento statistic. Bukarest, Congresul Mondial Evreesc, 1945, 127 o.

[A zsidó lakosság számokban. Statisztikai összegzés.]

Demográfiai-statisztikai elemzés a zsidóság eloszlásáról több romániai városban és vidéki településeken, beleértve az észak-erdélyi területeket is, amelyek a háború idején magyar fennhatóság alá estek.

* * *

3679. A hazatérő deportáltaknak csak tizenhárom százaléka férfi. Magyar Nemzet, Budapest, 1945. június 16.

3680. A Holocaust győri gyermekmártírjai. Holocaust Füzetek, Budapest, (1999)/13, 118-131. o.
Lónyai Sándor levéltári kutatásain alapuló részletes statisztika.

3681. A karbergi (NSZK, Schleswig tartomány) temető magyar zsidó halottal. Holocaust Füzetek, Budapest, 8(1997), 105-106. o.

3682. Kárný, Miroslav: Lidské ztráty československých Židů v letech 1938-1945. Cesky Casopis Historicky, Prága, 3(1991)/89, 410-420. o.

[A csehszlovákiai zsidóság embervesztesége, 1938-1945.]

Arra a következtetésre jut, hogy a felvidéki és a kárpátaljai zsidó közösségek soraiból 42 ezer, illetve 80 ezer személy hunyt el.

3683. A magyar zsidók veszteséglistája. Világ, Budapest, 1945. július 28.

Görög Frigyes, a Joint magyarországi elnökének kimutatása szerint Magyarország területén 1944-ben 80 000 zsidó pusztult el.

3684. A magyarországi zsidóság tragédiája számokban. Új Élet, Budapest, 1945. november 13.

- 3685.** A vidéki zsidóság deportálása alkalmával kétezerszáz zsidó orvost hurcoltak el. Reggel, Budapest, 1945. június 18.
- 3686.** A zsidó szenvedések dokumentuma. Új Élet, Budapest, 1945. november 20.
A Zsidó Világkongresszus adatai alapján.
- 3687.** Erez, Cvi: Soát jehudéj Hungárjá – omdán háávedot. Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, (1994)/57, 43-60. o.
[A magyar zsidóság holokausztja – az áldozatok becsült száma.]
- 3688.** Kepecs József: Mennyien vagyunk. Remény, Budapest, 1(1998. október-november) /2, 21-27. o.
- 3689.** M. S.: Hétszázhetvenhárom ügyvéd pusztult el a deportációban. Kis Újság, Budapest, 1946. március 20.
- 3690.** Meyer, Fritjof: Die Zahl der Opfer von Auschwitz: Neue Erkenntnisse durch Neue Archivfunde. Osteuropa, Stuttgart, 52(2002)/2, 631-641. o.
[Az auschwitzi áldozatok száma: új felfedezések új levéltári forrásokból.]
Statisztikai beszámoló, amely alábecsüli a haláltáborokban meggyilkolt zsidók számát.
- 3691.** Ötszázhatvannégyezer-ötszázhet a magyar zsidóság végleges hiteles vesztesége. Képes Figyelő, Budapest, 1948. február 28.
A Zsidó Világkongresszus magyar képviselőiténak statisztikai adatai alapján.
- 3692.** Pach Zsigmond Pál: A két nem aránya a budapesti zsidóság körében. Új Élet, Budapest, 1946. május 16.
A szerző elemzése szerint minden 1000 férfira 1565 nő jutott.
- 3693.** Pach Zsigmond Pál: A magyarországi zsidóság veszteségi statisztikájának kérdéséhez. Új Élet, Budapest, 1946. március 28.
A vizsgálat szerint a holokausztban a zsidóság kétharmada elpusztult.
- 3694.** Snyder (Schneider) Árpád: Becslés Magyarországnak a második világháború következtében elszenvedett emberveszteségeiről. Magyar Statisztikai Szemle, Budapest, (1946)/1-6, 1-4. o.
- 3695.** Statisztika a felszabadulás utáni magyar zsidóság kor szerinti megoszlásának helyzetéről számbelileg és gazdaságilag. Haladás, Budapest, 1946. február 8.
- 3696.** Stark Tamás: A magyar zsidóság vesztesége. História, Budapest, (1989)/1-2, 54-56. o.
- 3697.** Stark Tamás: Megfogyva bár... Háborús népességmozgás Magyarországon, 1941-1949. Hitel, Budapest, (1991), 14-20. o.
- 3698.** Stark Tamás: A magyar zsidóság a vészkorszakban. História, Budapest, 18(1995)/8, 30-32. o.

3699. Stark Tamás: A magyar zsidóság a vészkorszakban és a második világháború után. Statisztikai áttekintés. Regio, Budapest, 4(1993)/3, 140-150. o.

3700. Stark, Tamás: Hungarian Jewry at the Time of the Holocaust and After the War. New Hungarian Quarterly, Budapest, 34(1993. tél), 134-143. o.

[A magyar zsidóság a holokauszt idején és a háború után.]

3701. Szabó A. Ferenc: Pusztulás és újjászületés. A zsidó származású lakosság helyzete a felszabadulás után. Valóság, Budapest, 11(1988), 60-72. o.

3702. Szabó Ferenc: A közép-európai haláltánc a számok tükrében. Világosság, Budapest, 1991/10, 795-800. o.

3703. Széli Tivadar statisztikus szerint a magyarországi zsidóság vesztesége csak kétszázhuszezer fő. Haladás, Budapest, 1947. június 26.

A statisztikai adatok nyilvánvalóan csak a trianoni Magyarországra vonatkoznak.

3704. Varga László: A magyar zsidóság 1945 után. Hiány, Budapest, 1990, 6-9. o.

3705. Zimmerman, John C.: Fritjof Meyer and the Number of Auschwitz Victims: A Critical Analysis. Journal of Genocide Research, Abingdon, UK, 6(2004)/2, 249-266. o.

[Fritjof Meyer és az auschwitzi áldozatok száma: kritikai elemzés.]

Elutasítja Meyer következtetéseit.

Egészségügyi és pszichológiai problémák

3706. Bárdos Katalin: Túlélés és halál, in BK-PK, 102-106. o.

A pszichológus szerző visszaemlékezése édesapjának auschwitzi tapasztalataira, egybekötve ezen tapasztalatok elhalálozásának időszakában fellépő hatásaival.

3707. Ben-Jehuda, Jichák és mások: Hájecia Iáhajim: Misoát jáldéj Hungárjá litehijá beErec Jisráél. Kibbuc Kefár Háhorés, 2007, 238 o. illusztr.

[Távozás az életbe: A holokausztot átélő magyar zsidó gyerekek beilleszkedése az izraeli megújulásba.]

Túlélők élet- és önéletrajzai, interjúk, levelezések és családfák.

3708. Benoschofsky Ilona: Korszellem és gyermekkor. Lelki helyzet-kép gyermekeinkről, in Benoschofsky Imre (szerk.): Maradék-zsidóság. A magyarországi zsidóság 1945/46-ban, Budapest, a Budai Izraelita Aggok és Árvák Menháze Egyesületének kiadványa, 1946, 38-46. o.

A budapesti túlélő gyerekek viselkedésmintáját vizsgálja.

3709. Csepeli György: Lelki kőkorszak, in KCs, 42-47. o.

Szociálpszichológiai gondolatok a holokauszttal kapcsolatban.

3710. Danieli, Yael (szerk.): International Handbook of Multigenerational Legacies of Trauma. New York, Plenum Press, 1998, 710 o.

[Nemzetközi kézikönyv a többgenerációs traumaörökségről.]

A holokauszt magyarországi túlélőit érinti: 315-326. o.

- 3711.** Erős, Ferenc: Identity Discourses and Narrative Reconstructions After the Holocaust, in KL-JM, 155-184. o.
[Identitásdiskurzusok és narratív rekonstrukciók a holokauszt után.]
A kommunista Magyarország holokauszt-túlélőinek identitáskrízisére összpontosít.
- 3712.** Erős, Ferenc: The Long Term Psychological Consequences of the Holocaust Problems and Perspectives, in JM-HE, 535-547. o.
[A holokausztproblémák és -perspektívák hosszú távú pszichológiai következményei.]
A magyar változatot lásd: JM-HH, 531-543. o.
- 3713.** Erős Ferenc: Narratív rekonstrukciók és identitásstratégiák a holocaust utáni második generációban, in BK-PK, 51-68. o.
- 3714.** Erős, Ferenc: Psychische Spätfolgen des Holocaust, in BM-U, 129-142. o.
[Késleltetett pszichológiai reakciók a holokausztra.]
- 3715.** Gáll Ernő: Népiirtás a XX. században. Búcsú az Ettersbergtől, in Az ezredforduló kihívása, Bukarest, Kriterion Könyvkiadó, 1986, 72-90. o.
Auschwitz világának lealacsonyító hatása a túlélőkre.
- 3716.** Gellért Csilla: Az anya-gyermek kapcsolat zavara egy holocaust túlélő családban, in BK-PK, 131-134. o.
- 3717.** Heimler, Eugene: A Link in the Chain. London, The Bodley Head, 1962, 192 o.
[Szem a láncban.]
Szombathelyi túlélő önéletrajzi beszámolója a náci áldozatok pszichológiai problémáinak feltárásával.
- 3718.** Heller Ágnes: Trauma. Budapest, Múlt és Jövő, 2006, 140 o.
Esszégyűjtemény, amelyek közül egyesek a holokauszt traumájával foglalkoznak.
- 3719.** Katona József: Zsidó megújulásért. A fővárosi zsidóság lelki képe. Budapest, a szerző kiadása, 1947, 30 o.
- 3720.** Kelemen Katalin: Lehet-e imádkozni Auschwitz után? A Szim Salom Progresszív Zsidó Közösség szellemisége, in BKPK, 125-128. o.
Auschwitz hatása a hívőkre, illetve a Szim Salom eredete és missziója.
- 3721.** Kestenberg, Judith S. – Kahn, Charlotte (szerk.): Children Surviving Persecution: An International Study of Trauma and Healing. Westport, CT, Praeger, 1998, 253 o.
[Üldöztetést túlélő gyerekek: nemzetközi tanulmány a traumáról és a gyógyításról.]
Esszégyűjtemény, amelyek közül az egyik Svédország részvételét dolgozza fel a magyarországi gyermekmentésben.
- 3722.** Kovács Mónika: Holokauszt: történelem és emlékezet. Budapest, Hannah Arendt Egyesület, 2005, 386 o.
Tanulmányok gyűjteménye, amelyek a holokauszt társadalmi-pszichológiai hatásait vizsgálják.

3723. Kulcsár István: A maradék zsidóság lelki keresztmetszete 1946-ban, in Benoschofsky Imre (szerk.): Maradék-zsidóság. A magyarországi zsidóság 1945/46-ban. Budapest, a Budai Izraelita Aggok és Árvák Menházegyesületének kiadványa, 1946, 34-38. o.

3724. László Klári (szerk.): Magyar emlékmécsesek. Tanulmányok a „Kút” pszichoterápiás rendelő gyakorlatából. Holocaust túlélők és leszármazottaik terápiája. Budapest, SOTE Magatartástudományi Intézet, 1995, 125 o.

3725. Mária Béla: Egészségügyi helyzet, in Benoschofsky Imre (szerk.): Maradék-zsidóság. A magyar zsidóság 1945/46-ban. Budapest, a Budai Izraelita Aggok és Árvák Menházegyesületének kiadványa, 1946, 46-51. o.

Az áldozatok egészségügyi állapotának feltérképezése. Az elemzés szerint a túlélők nagyobb számban szenvedtek tuberkulózisban és nemi betegségekben, mint a lakosság többi része.

3726. Oravetcz Imre: Szégyen, megalázottság, társadalmi kirekesztettség, in BK-PK, 35-39- o.
A kirekesztettséghez vezető és a felszabadulással el nem tűnő félelem pszichológiai elemzése.

3727. Pálffy Judit: Pszichoterápia és a gyógyszer a posztraumás stresszbetegség terápiájában. A holocaust szindróma komplex kezelése, in BK-PK, 143-146. o.

3728. Pető Katalin: A Zelig jelenség, avagy közepesen semmilyen, in BK-PK, 107-120. o.
A deportálás pszichológiai hatásaival foglalkozik.

3729. Pfitzner Rudolf: Hallgatni arany, in BK-PK, 69-72. o.
A holokausz utáni, illetve a kommunista berendezkedés korabeli hallgatás és annak következményeinek pszichológiai elemzése.

3730. Sándorné Krausz Éva: A KÚT beszélgető csoport gyógyító hatása, in BK-PK, 138-142. o.
A KÚT (Közös Út Találkozó) által szervezett fórumon bemutatott oktatói tanulmány, amely három túlélő-generációra összpontosít. A KÚT a túlélők és a keresztény zsidómentők közös szervezete, amely a kölcsönös megértésért tevékenykedik.

3731. Szilágyi, Júlia – Cserne, István – Pető, Katalin – Szőke, György: The Second and the Third Generation Holocaust Survivors and Their Descendants, in RB-ippo, 238-255. o.
[A második és a harmadik generációs holokausz-túlélők és leszármazottaik.]
Tanulmány a holokausz-túlélők gyerekeit érintő egyedi pszichológiai következményekről.

3732. Talyigás Katalin – Mirjam Ben-David: Egy KÚT-beli „fantázia” valóra válása, in BK-PK, 89-93. o.
A túlélők és a keresztény zsidómentők közötti kölcsönös megértésért tevékenykedő KÚT (Közös Út Találkozó) egyik fórumán felolvasott dolgozat.

3733. Vajda, Júlia: “As a Jew I Was an Anti-Semite.” A Story of the Holocaust’s Present-Day Reality, in JM-HE, 562-579. o.
[„Zsidóként antiszemita voltam.” Történet a holokausz jelenlegi valóságáról.]

Pszichoanalitikai esettanulmány egy harmadik generációs, kommunista társadalomban felnövő túlélőcsoportról. A magyar változatot lásd: JM-HH, 557-574. o.

3734. Virág Teréz (szerk.): Elhúzódó társadalmi traumák hatásának felismerése és gyógyítása. Budapest, Animula, 1997, 125 o., illusztr.

Az 1996. november 15-17. közötti konferencián elhangzott előadások Erős Ferenc, Kelemen Andor, Komoróczy Géza, Talyigás Katalin és Virág Teréz tollából.

3735. Virág Teréz (szerk.): A társadalmi traumatizáció hatásai és pszichoterápiájának tapasztalatai. Budapest, Animula, 1999, 176 o., illusztr.

Az 1998-as konferencia anyaga. Holokausztot feldolgozó tanulmányokat tartalmaz mások mellett Mirjam Ben-David, Kelemen Andor, Krausz Éva, Pető Katalin, Riskó Ágnes és Talyigás Katalin tollából.

3736. Virág Teréz: Aktuális traumatikus esemény feldolgozása a már folyamatban levő pszichoterápiában: neurotikus tünetek a magyarországi túlélők gyerekeinél, in Klinikai Gyermekpszichológiai Tanulmányok. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1988, 72-81. o.

3737. Virág, Teréz: Children of Social Trauma. Hungarian Psychoanalytic Case Studies. London, Jessica Kingsley Publishers, 2000, 239 o.

[A gyerekek társadalmi traumája. Magyar pszichoanalitikai esettanulmányok.]

3738. Virág Teréz: Emlékezés egy szederfára. László Klári (szerk.), Budapest, Animula, 1996, 148 o., illusztr.

Esettanulmányok a szerző pszichoterápiás munkája során feldolgozott esetekből, amelyek a „túlélőszindróma” jelenségét vizsgálják.

3739. Virág Teréz: Holocaust és neurózis, in Irányzatok és kutatások a mai magyar pszichoanalízisben. Budapest, Animula, 1995, 193-202. o.

3740. Virág Teréz: Holocaust és ösbizalom, in A társadalmi traumatizáció hatásai és pszichoterápiájának tapasztalatai. Budapest, Animula, 1999, 153-158. o.

3741. Virág Teréz: A Holocaust szindróma megjelenése a pszichoterápiás gyakorlatban, in RB-PA, 551-565. o.

3742. Virág, Teréz: The Influence of Aggression of Society on the Development of Personality. The Role of Social Trauma in the Symptoms of the Individual, in Kultúrák találkozása. Budapest, Penna Kiadó, 1995, 72-80. o.

[A társadalmi agresszió hatása a személyiség fejlődésére. A társadalmi trauma szerepe a személyiségjegyekben.]

3743. Virág Teréz: Transzgenerációs traumák. A metakommunikáció szerepe a traumaátadás folyamatában, in BK-PK, 97-101. o.

Az örökölt traumákkal kapcsolatos kutatások eredményei.

* * *

3744. Bács Pál: Az álorvosi kísérletek magyar vonatkozásai. Szombat, Budapest, VI(1994. december)/10, 5-6. o.

A kísérletek magyar áldozatairól és azok kártérítési igényeinek sikertelen érvényesítéséről számol be.

3745. Dénes Zsuzsanna: Holokauszt túlélők. Posztholokauszt szindróma. Mentálhigiéné és Pszichoszomatika, Budapest, 10(1999)/3-4, 70-72. o.

3746. Erős, Ferenc: The Construction of Jewish Identity in Hungary in the 1980. Civilisations, Brüsszel, 42(1993)/2, 141-150. o.

[A zsidó identitás konstrukciója Magyarországon, az 1980-as években.]

150 második generációs magyar zsidó túlélővel készített interjúk alapján.

3747. Fekete Győzőné: Az egyéni emlékezet vizsgálata a holokauszt tükrében, az USA-ban élő második generációs magyar zsidó családokban. Holocaust Füzetek, Budapest, (1997)/7, 67-84. o.

1994-ben készült felmérés alapján.

3748. Genizi, Chaim: Sikum jeládim nicoláj soá beHungárjá. Toldot kefár hánoár hádátí beDeszk. Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, (1999)/68, 145-163. o.

[A magyar holokauszt gyermek túlélőinek rehabilitációja. A deszki vallásos gyermekfalu története.]

3749. Goldstein, J – Lukoff, I. F. – Strauss, H.: A Case History of a Concentration Camp Survivor. American OSE Review, New York, 8(1951)/1, 11-28. o.

[Egy koncentrációs tábor túlélő esettanulmánya.]

Az M. Gaiusnak nevezett kárpát-ukrajnai túlélő pszichológiai esettanulmánya.

3750. Harmat, Paul: The Holocaust of Hungary's Psychoanalysts. Journal of American Academy of Psychoanalysis, New York, 17(1989), 313-319. o.

[A magyarországi pszichoanalisták holokausztja.]

Azt állítja, hogy a magyar zsidó pszichoanalisták kétszeres üldözést szenvedtek el, mind származásukért, mind pedig szakmai magatartásukért.

3751. Kaslow, Florence: Descendants of Holocaust Victims and Perpetrators: Legacies and Dialogue. Contemporary Family Therapy; New York, 3(1995)/17, 275-290. o.

[A holokauszt áldozatainak és elkövetőinek leszármazottai. Örökségek és párbeszéd.]

Pszichoterapeuták által 1994 augusztusában kifejtett témák összefoglalója.

3752. Virág, Teréz: L'analyse d'un enfant de cinq ans né avec des troubles du développement intra-uterin. La psychoanalyse de l'enfant, Párizs, (1991)/10, 185-204. o.

[Ötéves gyermek elemzése, aki méhen belüli fejlődési zavarok nyomán született.]

3753. Virág, Teréz: Children of the Holocaust and Their Children's Children. Working Through Current Trauma in the Psychotherapeutic Process. Dynamic Psychotherapy, New York, 3(1984)/1, 47-63. o.

[A holokauszt gyermekei és az ő gyermekeik gyermekei. A trauma feldolgozása a pszichoterápiás folyamat során.]

3754. Virág, Teréz: Eigenarten der seelischen Strukturen in Familien von ungarischen Holocaust-Überlebenden. Lucifer-Amory Zeitschrift zur Geschichte der Psychoanalyse, Berlin-Tübingen, 12(1999)/23, 25-44. o.

[A magyar holokausztot túlélő családok strukturális sajátosságai.]

3755. Virág, Teréz: Les enfants de l'Holocauste et les enfants de leur enfants. Le Discours Psychoanalytique, Párizs, 9(1983), 71-80. o.

[A holokauszt gyermekei és gyermekeinek gyermekei.]

3756. Virág Teréz: Gyermekkori neurotikus állapotok, magatartászavarok történelmi háttere. Magyar Pszichológiai Szemle, Budapest, 44-45(1987-1988), 227-244. o.

3757. Virág, Teréz: Kinder des Holocaust und ihre Kindeskiner. Durcharbeitung des Traumas im Psychotherapeutischen Process. Studien zur Kinderpsychoanalyse, Bécs, 3(1983), 43-66. o.

[A holokauszt gyerekei és gyerekeinek gyermekei. A traumafeldolgozás pszichoterápiás eljárással.]

3758. Virág Teréz: Kollektív trauma – egyéni öngyógyítás. Múlt és Jövő, Budapest, 2(1994)/2, 66-71. o.

3759. Virág Teréz: A magyarországi holokauszt túlélők sajátos lelki struktúrája. Magyar Pszichológiai Szemle, Budapest, 47(1990)/3-4, 139-154. o.

3760. Virág Teréz: A vészkorszak hatása a holokauszt-túlélők második generációjának magatartására. Múlt és Jövő, Budapest, (200)/1, 85-89. o.

Társadalmi és gazdasági problémák

3761. Csepeli György: ...és nem is kell hozzá zsidó. Az antiszemitizmus társadalom-lélektana. Budapest, Kozmosz Kiadó, 1990, 123 o.

3762. Csősz László: Őrsékváltás? Az 1944-es deportálások közvetlen gazdasági- társadalmi hatásai, in KL-JM, 75-98. o.

3763. Don, Yehuda – Varga, László: Private Jewish Real Estate in Hungary in 1944, Before Deportation (Quantitative Evaluation), in KL-JM, 113-143. o.

[Zsidó magán-ingatlanvagyon Magyarországon 1944-ben, a deportálás előtt.]

3764. Erős Ferenc: A Holocaust és a magyarországi zsidóság azonosságtudata, in Évkönyv 1985-1991. Budapest, ORI, 1991, 207-216. o.

3765. Erős Ferenc: A zsidó identitás Magyarországon a II. világháború után, in KCs, 200-205. o.

3766. Freifeld, Alice: Identity on the Move: Hungarian Jewry between Budapest and the DP Camps, 1945-1948, in RB-BC, 177-200. o.

[Változó identitás: Magyar zsidóság Budapest és a DP-lágerek között.]

- 3767.** Goldstein, Jacob – Lukoff, Irving F. – Strauss, Herbert A.: Individuelles und kollektives Verhalten in Nazi-Konzentrationslagern. Soziologische und psychologische Studien zu Berichten ungarisch-jüdischer Überlebender. Frankfurt am Main, Campus Verlag, 1991, 198 o.
[Egyéni és kollektív visszafojtás a náci koncentrációs táborban. Szociológiai és pszichológiai tanulmány a magyar zsidó túlélők beszámolóihoz.]
A magyar táborok foglyainak szociológiai és pszichológiai elemzése, amely három esettanulmányon és 728 interjún alapul.
- 3768.** Grossman, Sándor: The Way to Productivity. Budapest, AJDC, 1946, 80 o.
[Út a termékenységhez.]
- 3769.** Heller Imre: Zsidó egzisztenciák kérdése, in Benoschovsky Imre (szerk.): Maradék-zsidóság. A magyarországi zsidóság 1945/46-ban. Budapest, a Budai Izraelita Aggok és Árvák Menházegyesületének kiadványa, 1946, 56-60. o.
Szociológiai helyzetkép a túlélők gazdasági korlátairól.
- 3770.** Hernádi Miklós: A holokauszt politikai szociológiájához, in KL-JM, 255-276. o.
- 3771.** Karády Viktor: Szociológiai kísérlet a magyar zsidóság 1945 és 1956 közötti helyzetének elemzésére, in Zsidóság az 1945 utáni Magyarországon. Magyar Füzetek, Párizs, 1984, 37-180. o.
- 3772.** Karády, Viktor: Some Social Aspects of Jewish Assimilation in Socialist Hungary, 1945-1956, in RB-1986, 73-131. o.
[Néhány szociológiai szempont a zsidóság asszimilációjához Magyarországon, 1945-1956.]
- 3773.** Karády Viktor: A Shoah, a rendszerváltás és a zsidó azonosságtudat válsága Magyarországon, in Kovács M. Mária – Kashti, M. Yitzhak – Erős Ferenc (szerk.): Zsidóság, identitás, történelem. Budapest, T-Twins, 1992, 23-44. o.
- 3774.** Karády Viktor: Antiszemizmus és modernizációs egyenlőtlenségek Magyarországon, in Grüll Tibor – Répás László (szerk.): A zsidóság és Európa. Új fejezetek az antiszemizmus történelmi-társadalmi gyökereiről. Budapest, Jószöveg Műhely Kiadó, 2006, 135-153. o.
- 3775.** Karády, Viktor: La crise ethnique et le mouvement de magyarisation des patronymes au début de nouveau régime (1945-1948), in Prigent, Michel A. (szerk.): Culture et pouvoir en Hongrie depuis 1945. Párizs, CEEM, 2002, 93-113. o.
[Az etnikai válság és a névmagyarosítási mozgalom az új rendszer kezdetén (1945-1948).]
- 3776.** Karády, Viktor: Desperation and Resistance Under the Rise of Fascism and Nazi Rule. Paradoxes of Jewish Mortality in Budapest (1938-1945), in KL-JM; 357-355- o.
[Kétségbeesés és ellenállás a fasizmus és a náci uralom hatalomra jutása idején. A budapesti zsidó viselkedés paradoxonai (1938-1945).]

3777. Karády Viktor: Hagyomány, hagyományszakadás és újraindítási lehetőségek a magyar-zsidó társadalomtörténetben, in Új idea, új cél keresésére szorítanak bennünket. Tanulmányok a zsidó történetírásról. Budapest, Universitas Könyvkiadó–Judaica Alapítvány, 2005, 23-41. o.

3778. Karády, Viktor: Juden in Ungarn. Historische Identitätsmuster und Identitätsstrategien, in Jersch-Wenzel, Stefi – Wortenberg, Günter (szerk.): Beiträge zur jüdischen Geschichte und Kultur in Mittel- und Osteuropa. 2002, 151-188. o.

[Zsidók Magyarországon. Történelmi identitásmodell és önazonossági stratégiák.]

3779. Karády, Viktor: On the Sociology of Social Trauma in Relation to the Persecution of Jews in Hungary, in JM-HE, 548-562. o.

[A társadalmi trauma szociológiájáról a magyarországi zsidók üldözésének összefüggésében.]

A magyar változatot lásd: JM-HH, 544-556. o.

3780. Karády Viktor: Önazonosítás és sorsválasztás. A zsidó csoportazonosítás történelmi alakváltozásai Magyarországon. Budapest, Új Mandátum, 2001, 310 o.

3781. Karády, Victor: Ordinary Deaths in Times of Genocide and Forced Assimilation: Patterns of Jewish Mortality in Budapest (1937-1960), in RB- BC, 89-111. o.

[Közönséges elhalálozások a népirtás és az erőszakos asszimiláció idején: zsidó viselkedési modellek Budapesten (1937-1960).]

3782. Karády, Viktor: Patterns of Apostasy Among Surviving Jewry in Post-1945 Hungary, in CEU History Department Yearbook, 1993. Budapest, Central European University, 1994, 225-263. o.

[Aposztáziaminták a túlélő zsidóság soraiban az 1945 utáni Magyarországon.]

3783. Karády, Viktor: Survivors' Dilemmas: Jewish-Hungarian Dilemmas after the Shoah, 1945-1946, in Kovács M., Maria – Lom, Petr (szerk.): Studies on Nationalism. Budapest, Central European University Press, 2004, 129-140. o.

[Túlélők dilemmái: Zsidó-magyar dilemmák a soá után, 1945-1946.]

3784. Karády Viktor: Túlélők és újrakezdők. Fejezetek a magyar zsidóság szociológiájából 1945 után. Budapest, Múlt és Jövő, 2002, 281 o.

3785. Karády Viktor – Kozma István: Családnév és nemzet. Névpolitika, névváltoztatási mozgalom és nemzetiségi erőviszonyok Magyarországon a reformkortól a kommunizmusig. Budapest, Osiris, 2002, 378 o.

3786. Karády, Viktor – Hadas, Miklós: Soccer and Anti-Semitism in Hungary, in Brenner, Michael – Reuveni, Gideon (szerk.): Emancipation Through Muscles: Jews and Sports in Europe. Lincoln, NE, University of Nebraska Press, 2006, 213-234. o.

[Futball és antiszemitizmus Magyarországon.]

3787. Kovács, András: The Jewish Question in Contemporary Hungary, in RB-BV, 205-232. o.

[A zsidókérdés a jelenkori Magyarországon.]

A kulturális nacionalizmus problémája, különösen a zsidóság szempontjából.

3788. Kovács, András – Erős, Ferenc: The Biographical Method in the Study of Jewish Identity in Present-Day Hungary, in Hofer, T. – Niedermüller, P. (szerk.): Life History as Cultural Construction Performance. Budapest, MTA Néprajzi Kutató Csoport, 1988, 345-356. o.

[Az életrajzi metódus a zsidó identitás jelenkori magyarországi tanulmányozásában.]

3789. Kovács András: Identitás és etnicitás. Zsidó identitásproblémák a háború utáni Magyarországon, in Erős Ferenc – Kashti, M. Yichak – Kovács M. Mária (szerk.): Zsidóság, történelem, identitás. Budapest, T-Twins Kiadó, 1992, 97-113. o.

Ugyancsak megtalálható: Világosság, Budapest, 1992/4.

3790. Kovács, András: Anti-Semitism and Jewish Identity in Postcommunist Hungary, in Braham, Randolph L. (szerk.): Anti-Semitism and the Treatment of the Holocaust in Postcommunist Eastern Europe. New York, Columbia University Press, 1994, 125-142. o.

[Antiszeizmitizmus és zsidó identitás a posztkommunista Magyarországon.]

3791. Kovács, András: Changes in Jewish Identity in Modern Hungary, in Webber, Jonathan (szerk.): Jewish Identities in the New Europe. London, Littmann Library of Jewish Civilization, 1994, 150-160. o.

[A zsidó identitás változásai a modern Magyarországon.]

3792. Kovács, András: Jews and Politics in Hungary, in Medding, Peter Y. (szerk.): Values, Intereses, and Identity. Studies in Contemporary Jewry. New York, Oxford University Press, 1995, 50-63. o.

[Zsidók és politika Magyarországon.]

3793. Kovács, András – Fischer, György: Anti-Semitism Among Hungarian University and College Students, in RB-PA, 681-716. o.

[Antiszeizmitizmus a magyarországi egyetemi és főiskolai hallgatók soraiban.]

3794. Kovács, András: Antisemitic Prejudices in Contemporary Hungary. Jeruzsálem, The Hebrew University of Jerusalem, 1999, 48 o.

[Antiszeizmita előítéletek a jelenkori Magyarországon.]

3795. Kovács, András: Antisemitic Prejudices in Present-Day Hungary, in Enyedi, Zsolt – Erős, Ferenc (szerk.): Authoritarianism and Prejudice. Central European Perspective. Budapest, Osiris, 1999, 155-192. o.

[Antiszeizmita előítéletek a mai Magyarországon.]

3796. Kovács András: Az antiszeizmitizmus mint kultúra, in BK-PK, 77-80. o.

Szociológiai elemzés.

3797. Kovács András: Az antiszeizmitizmus mint társadalomtudományos probléma, in uő (szerk.): A modern antiszeizmitizmus. Budapest, Új Mandátum Kiadó, 1999, 9-36. o.

3798. Kovács András: Az antiszeizmitizmus percepciója a mai magyar zsidó társadalomban, in KL-JM, 381-397. o.

3799. Kovács András: A holokauszt emlékezete és a magyar társadalom: A holokauszt múzeum fogadtatása a magyar közvéleményben, in RB-2006, 289-304. o.

- 3800.** Kovács, András: Hungarian Jews' Perceptions of Anti-Semitism, in RB-BC, 221-239. o.
[Magyarországi zsidók percepciója az antiszemitizmusról.]
1999-ben végzett szociológiai kutatás eredményei.
- 3801.** Kovács, András: Jewish Groups and Identity Strategies in Post-Communist Hungary, in Gittelman, Zvi – Kosmin, Barry – Kovács, András (szerk.): New Jewish Identities. Budapest, Central European University Press, 2003, 211-243. o.
[Zsidó csoportok és identitásstratégiák a posztkommunista Magyarországon.]
- 3802.** Kovács, András: Jews and Jewry in Contemporary Hungary: Results of a Sociological Survey. London, Institute for Jewish Policy Research, 2004, 54 o.
[Zsidók és zsidóság a jelenkori Magyarországról: egy szociológiai felmérés eredményei.]
- 3803.** Kovács András: A kéznél levő idegen. Antiszemita előítéletek a rendszerváltozás utáni Magyarországon. Budapest, Polgárt Kiadó, 2005, 269 o.
- 3804.** Kovács, András: The Perception of Anti-Semitism and Inter-Group Communication, in JM-HE, 316-324. o.
[Az antiszemitizmus és a csoportközi kommunikáció percepciója.]
Szociológiai tanulmány a zsidók és a nem zsidók egymásról alkotott képéről a háború után Magyarországon. A magyar változatot lásd: JM-HH, 309-317. o.
- 3805.** Kovács András: Zsidó csoportok és identitásstratégiák a mai Magyarországon, in uő (szerk.): Zsidók a mai Magyarországon. Budapest, Múlt és Jövő, 2002, 9-40. o.
- 3806.** Kovács András: „Zsidók” és „magyarok”: a mai magyar egyetemi hallgatók sztereotípiái, in Sztereotípiakutatás. Budapest, ELTE Eötvös Kiadó, 2001, 403-409. o.
- 3807.** Löwy Dániel: Magyar zsidók vagy mózeshitű magyarok? Identitáskeresés odahaza és az otthontól távol, in Dávid Gyula – Veress Zoltán (szerk.): Kik vagyunk és miért – írások az identitásról. Stockholm, Erdélyi Könyv Egylet, 2008, 127-143. o.
Esszé a kettős identitású erdélyi magyar zsidóságról, amely számos utalást tartalmaz az észak-erdélyi zsidók világháborús sorsára.
- 3808.** McCagg, William O., Jr.: Jewish Conversion in Hungary in Modern Times, in Endelman, Todd M. (szerk.): Jewish Apostasy in the Modern World. New York, Holmes & Meier, 1987, 142-164. o.
[Zsidó kitérés Magyarországon a modern időkben.]
- 3809.** Miron, Guy: History, Remembrance, and a “Useful Past” in the Public Thought of Hungarian Jewry, 1938-1939, in Yad Vashem Studies. 32. kötet, David Silberklang (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 2004, 131-170. o.
[Történelem, emlékezet és „hasznos múlt” a magyarországi zsidó közgondolkodásban.]
A történelmi kérdések közbeszédbeli aspektusait elemzi a magyarországi zsidóság soraiban.

3810. Nagy Zsuzsa: Iparosok és kereskedők a két világháború közötti Magyarországon. Budapest, MTA Történettudományi Intézete, 1994, 128 o., illusztr.

Történelmi és statisztikai tanulmány a zsidók rétegződéséről a magyar társadalomban.

3811. Várdy, Péter: Epiphanies: Hungarian-Jewish Experiences and the Shoah, in Michael Berkowitz (szerk.): Forging Modern Jewish Identities. London, Valentine Mitchell, 2003, 249-268. o.

[Vízkereszt: magyar-zsidó tapasztalatok és a soá.]

3812. Vásárhelyi Mária: 1945 megítélése a közgondolkodásban, in Rainer M. János – Ständeisky Éva (szerk.): A demokrácia reménye, 1945. Budapest, 1956-os Intézet, 2005, 183-199. o.

1945 – felszabadulás, megszabadulás vagy megszállás? Mely társadalmi rétegek számára mit jelent ez az év napjainkban, és az erről alkotott véleményt miképpen befolyásolja a család holokausztban való érintettsége, a család története, illetve értékválasztásai, ideológiai, politikai preferenciái.

3813. Vásárhelyi Mária: A holokauszt a családtörténetekben, RB-2006, 269-288. o.

Szociológiai tanulmány a holokauszt magyarországi hatásáról, különösképpen a háború utáni korszak magatartásainak és reakcióinak szemszögéből.

3814. Vásárhelyi Mária: Csalóka emlékezet. A 20. század történelme a magyar közgondolkodásban. Budapest, Kalligram, 2007, 195 o.

A közismert magyar szociológus válogatott esszéi, amelyek közül több is foglalkozik a holokauszt magyar fejezetével.

3815. Bodó Julianna: A Holocaust szociológiai megközelítésben. A Hét, Bukarest, 21(1990. június 7.)/23, 7. o.

3816. Dési János: Angyalföldi Sieg Heil. Múlt és Jövő, Budapest, 1994/2, 54-61. o.

3817. Heim András: Arbeit macht frei! Korunk, Kolozsvár, (1991)/8, 1002-1004. o.

Tömör számvetés az Auschwitzba került nők sorsáról.

3818. Karády, Viktor: Les conversions des juifs à Budapest après 1945. Actes de la Recherche en Sciences Sociales, Párizs, (1985. március)/56, 58-62. o.

[Zsidók kitérése Budapesten 1945 után.]

3819. Karády, Viktor: Post-Holocaust Hungarian Jewry, 1945-1948. Class Structure, Restructification and Potential for Social Mobility. Studies in Contemporary Jewry, Bloomington, IN, 3(1987), 147-160. o.

[A holokauszt utáni magyar zsidóság, 1945-1948. Osztálystruktúra, átrétegződés és társadalmi mobilitási potenciál.]

3820. Karády, Viktor: Antisemitisme et stratégies d'intégration. Juifs et non-Juifs dans la Hongrie contemporaine. Annales, économies, sociétés, civilisations, Párizs, (1993. március-április)/48, 239-264. o.

[Antiszemizmus és integrációs stratégia. Zsidók és nem zsidók a mai Magyarországon.]

3821. Karády Viktor: Magyar-zsidó szimbiózis? A vegyesházasságok tanulságai Erdély és a Bánát nagyvárosaiban (1900-1940). Múlt és Jövő\ Budapest, (2001)/1, 103-112. o.

3822. Karády Viktor: Szegregáció, asszimiláció és disszimiláció. Felekezetek az elemi iskolai piacon (1867-1942). Világosság, Budapest, 43(2002)/8-9, 61-83. o.

3823. Karady, Victor: Hongrie, 1919-1944. La fin de l'euphorie assimilationiste. Diasporiques, Párizs, (2005. március)/33, 48-49. o.

[Magyarország, 1919-1944. Az asszimilációs eufória vége.]

3824. Kende Péter: Zsidóság antiszemitizmus nélkül? Antiszemitizmus zsidóság nélkül? Valóság, Budapest, 27(1984. augusztus)/8, 69-88. o.

3825. Kovács, András: Anti-Semitism and the Young Elite in Hungary. Sociological Papers, Ramat Gan, Israel, 5(1996. november)/3, 1-74. o.

[Antiszemitizmus és a fiatal elit Magyarországon.]

Attitűd-tanulmány az antiszemitizmus szintjéről a posztkommunista időszakban.

3826. Kovács András: A latens antiszemitizmus mérése. Szociológiai Szemle, Budapest, (1999)/4, 74-85. o.

Angol nyelvű változatát lásd: Sociological Review, 2000, 53-62. o.; a Magyar Tudományos Akadémia kiadványa.

3827. Kovács, András: Public Identity in Defining the Boundaries of Public and Private: The Example of Latent Anti-Semitism. Social Research, New York, 69(2002. tavasz), 179-194. o.

[A nyilvános identitás szerepe a nyilvános és a magán közötti határok meghatározásában: a latens antiszemitizmus példája.]

3828. Liska Márton: A holokausz mint társadalmi traumatizáció. Túlélők, elkövetők és leszármazottaik. Múltunk, Budapest, 51(2006)/3, 163-182. o.

3829. Schöpflin, George: Hungarians and Jews: Narrowed Perspectives and Threatened Sensibilities. East European Jewish Affairs, London, 2(2000)/30, 123-131. o.

[Magyarok és zsidók: beszűkült perspektívák, fenyegetett érzékenységek.]

3830. Varga, László: The Image of the Jews in Hungarian Public Opinion. Patterns of Prejudice, London, 27(1993)/2, 103-118. o.

[Zsidókép a magyar közvéleményben.]

3831. Vásárhelyi Mária: A jelenbe zárva. Élet és Irodalom, Budapest, 53(2009. szeptember 11.)/37.

A holokaussztal történő szembenézés nemzetközi tapasztalatai Németországban és Ausztriában. A kelet-közép-európai, illetve a magyarországi helyzet elemzése és a szembenézés hiányának társadalmi-politikai következményei.

3832. Vásárhelyi Mária: Akikért a harang szól. Élet és Irodalom, Budapest, 2003. április 18.

Ismeretek, vélemények és a véleményváltozás dinamikája a magyarországi holokaussztal összefüggésben a felnőtt lakosság körében.

- 3833.** Vásárhelyi Mária: Taní-tani – de hogyan? Élet és Irodalom, Budapest, 2004. február 13.
Történelem szakos egyetemi hallgatók ismeretei és véleményei a Magyarországon élő kisebbségekről, így a cigányokról és a zsidókról. Az előítéletes és rasszista gondolkodás elterjedtsége a leendő történelem tanárok körében a felsőoktatási intézmények típusai szerint.
- 3834.** Vásárhelyi Mária: Az ám, hazám. Élet és Irodalom, Budapest, 2004. február 27.
Az antiszemitizmus „mintázatai” a felnőtt lakosság gondolkodásában. Az előítéletes gondolkodás elterjedtsége a különböző társadalmi rétegek körében a rendszerváltás kezdeteitől.
- 3835.** Vásárhelyi Mária: A munka ránk eső része. Élet és Irodalom, Budapest, 2004. június 25.
A holokauszt 60. évfordulójának tiszteletére rendezett megemlékezések hatása a holokauszttal kapcsolatos ismeretekre és véleményekre.

Az emigráció kérdése

- 3836.** Pil Mose: Emigráció vagy álija. Budapest, a Hásomer Hácáir vezetősége, 1946, 40 o.

* * *

- 3837.** Frojimovics Kinga: Beilleszkedés vs. kivándorlás. Az American Jewish Joint Distribution Committee (Joint) tevékenysége a holokausztot követő években Magyarországon. Beszélő, Budapest, (2004. június)/6, 71-77. o.
- 3838.** Kovács Tamás: Menni vagy maradni? Zsidó kivándorlás a DEGOB jegyzőkönyvek fényében, in JB-TK-1, 73-78. o.
A jegyzőkönyveket 1945-1948 között a Deportáltakat Gondozó Országos Bizottság (DEGOB) vette fel.
- 3839.** Talmi, Yehuda: „Háberihá” meHungárjá. Kibbuc Tél Jichák, Mászuá, (1977. április)/5, 229-255. o.
[A „Berihá” szervezet Magyarországon.]
A „Berihá” 1945-46-os magyarországi működéséről. A szerző, a szervezet egyik képviselőjeként, teljes fejezetet szentel személyes élményeinek.

Zsidó szervezetek és intézmények

- 3840.** Barabás Györgyi: Magyarországi zsidó hitközségek, egyletek, társulatok alapszabályai, 1705-2005. Budapest, MTA Judaisztikai Kutatócsoport, 2007, 857 o.
- 3841.** Frojimovics Kinga: Zsidó hitközségi szervezet Magyarországon 1944-ben, in RB-2002, 9-52. o.

3842. Frojimovics Kinga: A zsidó hitközségi szervezet Magyarországon 1944-ben, in Pölöskei Ferenc (szerk.): Múltból a jövőbe: tanulmányok. Budapest, ELTE, Újkori Magyar Történeti Tanszék, 1997, 132-145. o.

3843. Frojimovics Kinga: „Testvéredet ne hagyd el!” A Magyar Izraeliták Pártfogó Irodája (MIPI) működése Magyarországon a soá idején, in KL-JM, 185-206. o.

3844. Horák Magda (szerk.): OMIKE. Országos Magyar Izraelita Közművelődési Egyesület, 1909-1944. Válogatott dokumentumok. Budapest, Háttér Kiadó, 1998, 601 o., illusztr.

3845. Horváth Rita: A magyarországi zsidó Deportáltakat Gondozó Országos Bizottság (DEGOB) története. Budapest, Magyar Zsidó Levéltár, 1997, 63 o.

3846. Izsák Erika: Magyar Izraelita Kézműves és Földművelési Egyesület (1842-1949) Budapest, MIKÉFE Világtalálkozó, 2000, 282 o., illusztr.

3847. Katona József: A magyar zsidóság szervezete és intézményei, in Új Élet naptár 1959, 5719/5720. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselte, 1959, 127-139, o.

A kötet azt vizsgálja, hogy milyen hatást gyakoroltak a náci, illetve a háború utáni programok a magyarországi zsidó közösségekre.

3848. Munkácsi Ernő: Hitközségek és templomok, in Benoschofsky Imre (szerk.): Maradék-zsidóság A magyarországi zsidóság 1945/46-ban. Budapest, a Budai Izraelita Aggok és Árvák Menházegyesületének kiadványa, 1946, 67-69. o.

A zsidó közösségek és a zsinagógák helyzetéről ad áttekintést a holokausztot követő években.

3849. Roboz Ottó: A Zsidó Fiúárvaház vöröskeresztes otthona, in Évkönyv 1983-1984. Budapest, MIOK, 1984, 275-292. o.

3850. Roth Siegfried: Kapcsolataink a világ zsidóságához, in Benoschofsky Imre (szerk.): Maradék-zsidóság. A magyarországi zsidóság 1945/46-ban. Budapest, a Budai Izraelita Aggok és Árvák Menházegyesületének kiadványa, 1946, 77-82. o.

A magyar zsidó közösségek háború után kiépített kapcsolatait tárja fel, amelyeket a Jewish Agency for Palestine-nal, a Zsidó Világkongresszussal és az American Jewish Joint Distribution Committee-vel (Joint) alakítottak ki.

3851. Schück Jenő: Az ortodoxia a felszabadulás után, in Új Élet naptár 1959, 5719/5720. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselte, 1959, 156-161. o.

3852. Seifert Géza: A magyar zsidóság Egységes Országos Szervezeti Szabályzata, in Scheiber Sándor (szerk.): Évkönyv 1971-72. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselte, 1972, 3-10. o.

A háború utáni szervezeti felépítést elemzi.

3853. Seifert Géza: Az Egyezmény 25. évfordulójára, in Scheiber Sándor (szerk.): Évkönyv 1973-74. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1974, 3-37. o.

Az értekezés 1948. december 7-én, a Magyar Köztársaság és az akkori két legnagyobb zsidó közösség közti egyezményről emlékezik meg. Röviden leírja a Horthy-rendszert, azon belül a holokausztot is.

* * *

3854. Murányi Gábor: „Hallottam, amikor azt válaszolta: Alles ins Gas!” A Deportáltakat Gondozó Országos Bizottság jegyzőkönyvei 1945-ből (eredeti dokumentumok közlésével). Phralipe, Budapest, 1(1990)/11-12, 32-42. o.

Az ún. DEGOB-dokumentumok áttekintése a szerző 1987-1989 között végzett levéltári munkája nyomán.

3855. Murányi Gábor: „Volna lelke épp zsidó társát kihagyni ebből a mókából?” A Deportáltakat Gondozó Országos Bizottság jegyzőkönyvei 1945-ből. Múlt és Jövő, Budapest, (1991)/3, 44-53. o.

A bizottság háttérét és annak munkáját áttekintő írás.

3856. Verő Gábor – Nuber István: A Magyar Auschwitz Alapítvány – Holocaust Dokumentációs Központ működése 1990 óta. Holocaust Füzetek, Budapest, (2000)/14, 11-33. o.

Információkat tartalmaz a központban elérhető forrásokról.

A gyerekek

3857. Macardle, Dorothy: Children of Europe. A Study of the Children of Liberated Countries: Their War-Time Experiences, Their Reaction and Their Needs with a Note on Germany. Boston, The Beacon Press, 1951, 349 o.

[Európa gyermekei. Tanulmány a felszabadított országok gyermekeiről: háborús tapasztalataikról, reakcióikról és igényeikről, Németországra vonatkozó megjegyzéssel.]

Külön fejezetet szentel (205-207. o.) a magyar zsidó gyerekek háborús élményeinek és szükségleteinek.

3858. Vidor Pálné: Zerá kódex, in Benoschofsky Imre (szerk.): Maradék-zsidóság. A magyarországi zsidóság 1945/46-ban. Budapest, a Budai Izraelita Aggok és Árvák Menházegyesületének kiadványa, 1946, 86-90. o.

[Aranymag.]

A túlélő gyermekek helyzetét vizsgálja, és beszámol a gyógyításuk érdekében tett erőfeszítésekről.

3859. World Jewish Congress. Hungarian Section: Bericht über die Lage der jüdischen Kinder in Ungarn (Auf Grund der Konskription von März 1946 unserer Statistischen Abteilung). Budapest, 1946, stencil.

[Beszámoló a zsidó gyerekek helyzetéről Magyarországon az 1946 márciusában Statisztikai Osztályunk által készített összeírás alapján.]

Siegfried Roth tanulmánya.

Oktatás, tankönyvek és kultúra

3860. Bayer, Linda N.: Elie Wiesel: Spokesman for Remembrance. New York, Rosen Publishing Group, 2000, in o., illusztr.

[Elie Wiesel: Az emlékezet szóvivője.]

Wiesel életrajza és munkásságának bemutatása a 7-9. osztályos tanulók számára.

3861. Fuchs Rafael (szerk.): A pesti izraelita hitközség gimnáziumának, Szent Domonkos utcai általános fiúiskolájának és gépészeti ipari középiskolájának évkönyve az 1946-1947 iskolai évről. Budapest, az Iskola Igazgatósága, 1947, 119 o.

Ez és a következő tétel tömör összefoglalót tartalmaz az iskolák működéséről 1943-44-től 1946-47-ig- Szintén ezekben a tételekben található életrajzi vázlatok azon oktatókról, akiket a náci időszakban gyilkoltak meg.

3862. Hartley, William L.: The Holocaust in Hungary and Poland. Washington, DC, U. S. Department of Education, 1998, 1. kötet.

[A holokauszt Magyarországon és Lengyelországban.]

A két országbeli holokauszttanítás segédanyagai.

3863. Hosszú, Gyula: Silence and Waiting, in JM-HE, 713-722. o.

[Csend és várakozás.]

Középiskolai tanár nézetei a diákok különböző kérdésekről történő oktatásának módszertanáról, a holokausztot is beleértve.

A magyar változatot lásd: JM-HH, 712-720. o.

3864. Houghton, Sarah: Elie Wiesel: A Holocaust Survivor Cries Out for Peace. Bloomington, MN, Red Brick Learning, 2004, 48 o., illusztr.

[Elie Wiesel: Holokauszt-túlélő kiáltása a békéért.]

A tizenéveseknek szánt kötet Wiesel emberi jogokért folytatott folyamatos munkásságát hangsúlyozza.

3865. Karády Viktor: Zsidó diákok a budapesti középiskolai piacon 1945 előtt és után. Adalékok a társadalmi trauma szociológiájához, in Feitl István – Sipos András (szerk.): Iskolák, diákok, oktatáspolitikai a 19-20. században. Budapest, Napvilág Kiadó, 2004, 79-90. o.

3866. Karsai László: Új magyar egyetemi és középiskolai tankönyvek a holokausztról, in RB-2001b, 123-157. o.

3867. Kovács András: Vallás és vallásosság a mai magyar egyetemisták körében, in Nagy Péter Tibor (szerk.): Oktatáspolitikai és vallásszabadság. Állam, egyház, iskola, társadalom a 20. században. Budapest, Új Mandátum Könyvkiadó, 2000, 245-254. o.

3868. Kovács, Mónika: Holocaust Education and Remembrance, in JM-HE, 723-739. o.

[Holokausztoktatás és emlékezet.]

A magyar változatot lásd: JM-HH, 730-737. o.

3869. Kovács Mónika (szerk.): Holokausztoktatás és autonómiára nevelés. Budapest, Hannah Arendt Egyesület, 2001, 171 o.

Válogatott tanulmányok.

- 3870.** Krausz Tamás: Antiszemizmus – Holokauszt – Államszocializmus. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2004, 151 o.
Tankönyv.
- 3871.** Loránd Ferenc – Tiszóczy Tamás: Kézikönyv a holokausztról tanárok és tanulók számára. Budapest, Országos Közoktatási Intézet, 2004, 274 o.
- 3872.** Löwinger Sámuel (szerk.): Az Országos Rabbiképző Intézet évkönyve az 1943-44, 1944-45; 1945-46 tanévről. Budapest, Neuwald Illés, 1946, 83 o.
Számos szemináriumi rabbi, tanító és diák sorsa Scheiber Sándor, Hahn István, Roth Ernő és Kámpfner Andor tanulmányaiban.
- 3873.** Moojre, Lisa: Elie Wiesel: Surviving the Holocaust, Speaking Out Against Genocide. Berkeley Heights, NJ, Enslow Publishers, 2005, 160 o., illusztr.
[Elie Wiesel: Túlélni a holokausztot. Szót emelni a genocídium ellen.]
Tizenéveseknek szánt olvasmány.
- 3874.** Moskovits, Aron: Jewish Education in Hungary, 1848-1948. New York, Bloch, 1964, 357 o.
[Zsidó oktatás Magyarországon, 1848-1948.]
Doktori disszertáció, amely feldolgozza a Horthy-rendszer alatti zsidó oktatást (213-289. o.), benne a közvetlenül a német megszállás előtti időszakot, amikor az oktatási rendszer számos zsidóellenes törvénynek volt alávetve.
- 3875.** Naményi Ernő: Megmaradt kultúrjavaink, in Benoschovsky Imre (szerk.): Maradék-zsidóság. A magyarországi zsidóság 1945/46-ban. Budapest, a Budai Izraelita Aggok és Árvák Menházegyesületének kiadványa, 1946, 70-73. o.
A könyvtári, levéltári és kulturális értékek tömör áttekintése, amelyek megmenekültek a pusztítástól.
- 3876.** Schuman, Michael A.: Elie Wiesel: Voice From the Holocaust. Hillside, NJ, Enslow Publishers, 1994, 128 o., illusztr.
[Elie Wiesel: Hang a holokausztból.]
Tizenéveseknek szánt olvasmány.
- 3877.** Spiegel Aladár: A „Tarbut” iskolák I. évkönyve, 1945-46. Budapest, Magyarországi Tarbut Héber Kultúregyesület, 1946, 44, 20 o.
Cikket tartalmaz mások mellett Koralek Líviától a háború pszichológiai hatásairól a zsidó gyermekekre.
- 3878.** Stern, Ellen Norman: Elie Wiesel: A Voice for Humanity. Philadelphia, Jewish Publication Society, 1998, 168 o., illusztr.
[Elie Wiesel: Az emberség hangja.]
Tizenéveseknek szánt olvasmány.
- 3879.** Sternlicht, Sanford V.: Student Companion To Elie Wiesel. Westport, CT, Greenwood Press, 2003, 137 o.
[Diáktárs Elie Wieselhez.]
Azt célozza, hogy a diákok megértsék Elie Wiesel életét és munkásságát.

3880. Szabolcsi Miklós: Milyen legyen a jövő esztendő szellemi élete?, in Benoschofsky Imre (szerk.): Maradék-zsidóság. A magyarországi zsidóság 1945/46-ban. Budapest, a Budai Izraelita Aggok és Árvák Menházegyesületének kiadványa, 1946, 91-93. o.

3881. Szemere Samu: Az Izraelita Magyar Irodalmi Társulat új feladatai, in uó (szerk.): Évkönyv LXVI. Budapest, Izraelita Magyar Irodalmi Társulat, 1948, 9-16. o.

A riport 1947. december 30-ára datálódik; feltárja a magyar zsidóság irodalmi veszteségeit és a háború utáni, maradéktalanul nem teljesülő társadalmi terveit.

3882. Szita Szabolcs: Együttélés, üldöztetés, holokauszt. Segédkönyv a történelem középiskolai tanulásához. Budapest, Korona Kiadó, 2001, 288 o., illusztr.

3883. Union des Étudiants Juifs de Hongrie: Premier Congrès National après la libération (13-15 Décembre 1946). Budapest, 1947, 30 o.

[Első Nemzeti Kongresszus a felszabadítás után (1946. december 13-15.)]

3884. Zsidó kulturális élet 1945/46-bán, in Benoschofsky Imre (szerk.): Maradék-zsidóság. A magyarországi zsidóság 1945/46-ban. Budapest, a Budai Izraelita Aggok és Árvák Menházegyesületének kiadványa, 1946, 61-67. o.

Adatgazdag összefoglalót tartalmaz a könyvtárak helyzetéről, kiadványokról, zsidó oktatási intézetekről, zenéről és más művészeti ágakról.

3885. Zsoldos Jenő (szerk.): A pesti izraelita hitközség leánygimnáziumának és Abonyi utcai általános leányiskolájának évkönyve az 1946-47 iskolai évről. Budapest, az Iskola Igazgatósága, 1947, 83 o.

Információkat tartalmaz a közösségi oktatás erőfeszítéseiről a holokauszt alatti és a közvetlenül azt követő időszakban, továbbá tömör történetét nyújtja a közösségi oktatásnak az 1943-44-es iskolaévtől az 1946-47-esig. Egyben statisztikai adatokat és életrajzi vázlatokat közöl a mártír tanárokról.

* * *

3886. Erez, Tsvi: The Extermination in Hungary A Glance at Recent Hungarian History Books. Wiener Library Bulletin, London, 12(1958)/5-6, 54. o.

[A megsemmisítés Magyarországon. Pillantás az újabb magyar történelmi könyvekre.] Kritikus áttekintés.

3887. Erez, Tsvi: Soát jehudéj Hungárjá beáspáklárjá hungárit demokráit-ámámit. Tel-Aviv, Yalkut Moreshet, (1972. április)/14, 155-170. o.

[A magyar zsidók vészorszakának tükröződése a magyar népi demokráciában.]

A Magyarország története című munka kritikája (Budapest, 1964, 1967), amely bírálja a magyar zsidóság történetét feldolgozó szakaszokat, főleg a holokauszt megelőző és a holokauszt alatti magyar-zsidó kapcsolatokról szóló fejezeteket.

3888. Fehér Klára: Auschwitz egy német város. Fórum, Budapest, 1947. december, 960-967. o.
Fejtegetés egy kérdőíves felmérésen alapuló tanulmány eredményéről, amelyet néhány száz magyar diák között végeztek, felfedve, hogy majdnem senki sem tudta, valójában mit is jelent Auschwitz.

3889. Szita Szabolcs: A holocaust témája a tanártovábbképzésben. Iskolakultúra, Budapest, 14(2004. február), 56-64. o.

3890. Végső István: A szegedi zsidó elemi iskola története. Honismeret, Budapest, (2006)/1, 89-94. o.

Teológiai tanulmányok

3891. Adam, Marianne – Salamon, Ella: Was wird der Morgen bringen? Zwei Jüdinen überleben Auschwitz und finden zum Glauben an Jesus Christus. Stuttgart, Edition Anker, 1995, 160 o., illusztr.

[Mit hoz majd a holnap? Két zsidó nő túlélte Auschwitzot, és megtalálta a hitet Jézus Krisztusban.]

3892. Downing, Frederick L.: Elie Wiesel: A Religious Biography. Macon, GA, Mercer University Press, 2008, 282 o.

[Elie Wiesel: vallásos életrajz.]

3893. Éliás József: Auschwitz mint golgota, golgota mint Auschwitz. Budapest, a szerző kiadása, 1989-1990, 283 o.

Teológiai megfontolások a Jó Pásztor Bizottság hivatalos vezetőjétől.

3894. Friedländer Yehuda – Frojimovics Kinga: „Hallgassatok rám, Jákob háza és Izrael házának minden maradéka ...” Válogatás dr. Herskovits Fábián főrabbi templomi beszédeiből, 1946-1950. Budapest, Magyar Zsidó Levéltár, 2000, 254 o.

A holokausztra és a holokauszt utáni magyarországi zsidó élet újjáépítésére összpontosító prédikációk.

3895. Frojimovics Kinga: Angóranýúl-tenýésztes orthodox szemmel. Zsidóellenes törvények, zsidó önsegélyezés és a halakha, in Bányai Viktória – Koltai Kornélia (szerk.): Rabbini­kus források a holokauszthoz. Budapest, ELTE BTK Holokauszt-tanulmányok Program, 2006, 5-25. o.

3896. Frojimovics, Kinga: Who Were They? Characteristics of the Religious Streams Within Hungarian Jewry on the Eve of the Community's Extermination, in Yad Vashem Studies. 35. kötet. Jeruzsálem, Yad Vashem, 2007, 143-177. o.

[Kik voltak ők? A vallási irányzatok jellemzői a magyar zsidóságon belül a közösség elpusztításának előestéjén.]

3897. Frojimovics Kinga: A holokauszt Magyarországon a döntvény-irodalom tükrében, in Schweitzer József (szerk.): Új idea, új cél keresésére szorítanak bennünket... Tanulmányok a zsidó történetírásról. Budapest, Universitas Kiadó–Judaica Alapítvány, 2005, 95-119. o.

Esszé, amely a responsumirodalmat a magyarországi holokausztkutatás történelmi forrásának tekinti.

3898. Genizi Haim – Friedländer Yehuda – Frojimovics Kinga (szerk.): Duschinszky Mihály rákospalotai főrabbi válogatott beszédei. Budapest, Magyar Zsidó Levéltár, 2005, 242 + 240 o.

Az 1939-ben elhunyt főrabbi néhány prédikációja, amelyek a németországi zsidóság helyzetével, az Anschluss-szal és a magyarországi zsidóellenes törvényekkel foglalkoznak.

3899. Grüll Tibor: „Új Hámánok szelleme.” A hiányzó paradigma a magyar holokausztértelmezésben, in KL-JM, 229-247. o.

Filozófiai, történelmi és teológiai esszé a történelem és a holokausztra való emlékezés, illetve a holokausztnak a kommunista Magyarországon történő megítélése viszonyáról.

3900. Kasnett, Yitzhak: The World That Was. A Study of the Life and Torah Consciousness of Jews in the Cities and Villages of Transylvania, the Carpathian Mountains and Budapest Hungary/Romania. Cleveland Heights, OH, Hebrew Academy of Cleveland, 1999, 276 o., illusztr.

[Letűnt világ. Tanulmány az erdélyi városokban és falvakban, a Kárpátokban és Budapesten, Magyarországon/Romániában egykor élő zsidók életéről és Tóra-azonosságtudatukról.]

3901. Pogany, Eugene L.: In My Brother's Image: Twin Brothers Separated by Faith After the Holocaust. New York, Viking, 2000, 352 o.

[Testvérem képében: ikertestvérek, akiket a holokauszt után a hit elválasztott.]

A szerző édesapja visszatért a judaizmushoz, miközben nagybátyja magas rangú katolikus egyházi személy lett New Jerseyben. Történetüket először cikk formájában publikálták: In Each Other's Likeness: Twin Brothers Separated by faith After the Holocaust. Cross Currents, 1995. tavasz, 5-23. o.

A cikk magyar változatát lásd: Egymáshoz való hasonlóságukban. Ikertestvérek, akiket a hit választott szét egymástól a holocaust után. Múlt és Jövő, Budapest, (1997)/1, 19-28. o.

3902. Ruff Tibor: A Holocaust és az egyház morálteológiai szempontból, in KCs, 138-145. o.

3903. Ruff Tibor: Jób barátai, in KCs, 90-91. o.

Gondolatok a holokausztra adott válaszokról Magyarországon.

3904. Szabó András: Auschwitz. Katarzis a teológiában. Budapest, Luther Kiadó, 2000, 71 o.

Filozófiai és teológiai reflexiók a holokauszt egyediségéről.

3905. Toronyi Zsuzsanna: Halachikus problémák a neológiában 1945-1950 között, in KL-JM, 723-730. o.

A holokauszt utáni rabbinikus responsumokkal foglalkozik.

3906. Zimmels, H. J.: Hungary, in The Echo of the Holocaust in Rabbinic Literature. Írország, a szerző kiadása, 1975, 297-304. o.

[Magyarország.]

A magyar rabbik által a holokauszt kihívásaira adott responsumokkal foglalkozik.

* * *

3907. Majsai Tamás: Holocaust és kereszténység – teológusszemmel. Barátság, Budapest, 2(1995)/5, 865-871. o.

3908. Majsai Tamás: A Holocaust néhány egyház-historiográfiai vonatkozása. Egyház és világ, Budapest, 1(1990)/3, 10-13. o.

SZÉPIRODALOM ÉS MŰVÉSZET

Áttekintő és kritikai művek

3909. Földes Anna: Próza jelen időben. Budapest, Gondolat, 1976, 458 o.

Az esszé többek között Mezei András, Ember Mária és Gergely Ágnes regényeivel foglalkozik.

3910. Földes Anna: A holokausz a magyar (próza)irodalom tükrében, in RB- 2001b, 73-122. o.

3911. Heller Ágnes: Költészet és gondolkodás. Budapest, Múlt és Jövő, 1999, 275 o.

A holokausz magyar fejezetével foglalkozó irodalmi művek kritikája.

3912. Zsadányi Oszkár: A magyar zsidóság tragédiájának visszhangja a magyar irodalomban, in Scheiber Sándor (szerk.): Évkönyv 1975-76 Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1976, 411-421. o.

* * *

3913. Földes, Anna: The Survivors of the Holocaust. The New Hungarian Quarterly; Budapest, (1976. tél)/64, 138-150. o.

[A holokausz túlélői.]

A háború után Magyarországon megjelent, a holokausztal foglalkozó vagy azt érintő irodalmi alkotások értékes áttekintése.

3914. Földes Anna: Tudja-e, mi az üldöztetés? Gondolatok az emlékezés regényeiről. Vigilia, Budapest, 42(1977)/1, 18-28. o.

A holokauszról szóló magyar regények, visszaemlékezések és színművek áttekintése. Ez javarészt olyan írók révén nyújtja a regények új, hetvenes évekbeli hullámának elemzését, akik gyerekekként szenvedtek táborokban vagy Budapest gettójában.

3915. Heller Ágnes: Költészet és valóság – K. mollban. Kertész Imre: K dosszié. Múlt és Jövő, Budapest, 17(2006)/1, 3-11. o.

Kertész munkásságának körültekintő áttekintése.

3916. Hevesi, Francis: Recent Jewish Literature in Hungary. Jewish Book Annual, New York, 6(1947-48)/6, 71-75. o.

[Új keletű zsidó irodalom Magyarországon.]

3917. Juhász Vilmos: Az apák helyett. A mai magyar irodalom egy aspektusáról. Új Látóhatár; München, 8(1965. március-április)/2, 164-175. o.

Vádirat a zsidók üldözése idején hallgató magyar írók háborús nemzedéke ellen, amely kiemeli Németh László és Veres Péter álláspontjait. A szerző pozitívan vélekedik több 1956 utáni író hozzáállásáról, beleértve Pilinszky Jánosét, Sánta Ferencét és Moldova Györgyét.

3918. Karsai Elek: A vészkorszak bibliográfiája. Új Kelet, Tel-Aviv, 1983. április 22.; 1983. április 29.; 1983. május 6.

A holokausztal kapcsolatos munkák, filmek és művészi megnyilvánulások áttekintése.

3919. Ránki, György: East-Central Europe and World War II. Some Questions on the New Literature, in Acta Historica Academiae Scientiarum Hungaricae, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1974, I-II. kötet, 192-219. o.

[Kelet-Közép-Európa és a második világháború. Néhány kérdés az új irodalomban.]

3920. Ránki György: Emlékiratok és valóság. Budapest, Kossuth–Magyar Tudományos Akadémia Történettudományi Intézete, 1964, 302 o.

Kritikai vizsgálat néhány, a második világháború idején vezető poszton lévő személy memoárjáról a magyar és más levéltárakban elérhető dokumentumok alapján. A vizsgálat Horthy Miklós, Kállay Miklós, Ullein-Reviczky Antal, Kertész István és Adonyi Ferenc memoárjait veszi górcső alá.

3921. Sanders Iván: Tétova vonzalmak. Zsidó témák a kortársi magyar irodalomban. Új Látóhatár; München, 26(1975. december 15.), 427-443. o.

Általános irodalmi művek

3922. Abádi Ervin: Bál után. Korrajz. Tel-Aviv, Új Kelet, 1955, 325 o.

Az 1936 és 1948 közötti budapesti zsidó diákéletet felidéző regény a diákok politikai és kulturális tevékenységein keresztül, a német megszállás előtti időszakból. A fiatalok háborús részvételét, a náci üldözéseket és az Izraelben újra egymásra találó túlélőket szintén gazdag részletességgel ábrázolja.

3923. Alexander, Lynne: Safe Houses. New York, Athenaeum, 1985, 262 o.

[Védett házak.]

Regény egy fiúról és egy lányról, akik a nácik által megszállt Budapesten Raoul Wallenberg segítségével maradnak életben.

3924. Ámos Imre – Egri Mária – Kőbányai János: Ámos Imre – Napló, versek, vázlatkönyvek, levelezőlapok: források. Budapest, Múlt és Jövő, 2003, 297 o., illusztr.

Az ismert művész életével és munkásságával kapcsolatos forrásmunkák.

3925. Ascher Oszkár: Minden versek titkai. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1964, 392 o.

Önéletrajzi ihletésű írás a háború előtti és alatti időszakokról, az antiszemitizmus, a fasizmus és a munkaszolgálat okozta megrázkódtatásokról.

- 3926.** Avi-Shaul, Mordechai: Aranytó. Válogatott írások. Budapest, Európa Könyvkiadó, 1975, 356 o.
A magyar születésű író novellagyűjteménye, amely a holokauszt utáni Magyarország néhány aspektusát igyekszik megragadni.
- 3927.** Bächer Iván: Elindulni három nővel. Budapest, Göncöl Kiadó, 2000, 319 o.
A budapesti értelmiségi életről szóló irodalmi és történelmi írások gyűjteménye, amely Török Sándor és több más mártír író – köztük Bálint György, Blum Béla, Komor Géza és Szerb Antal – életrajzi adatait is tartalmazza.
- 3928.** Balázs Dezső: Halló! Itt Péter! Péter beszél. Budapest, Magyar Kultúrművek, 1946, 180 o.
Zsidó család részben fiktív története Budapesten, a náci megszállás idején.
- 3929.** Balla Erzsébet: Az utolsó látomás. Novellák. Buenos Aires, Edison Nyomda, 1960, 319 o.
- 3930.** Balla Erzsébet: József körút 9. Dokumentumregény. Tel-Aviv, Új Kelet, 1964, 350 o.
Regény a budapesti zsidó közösséget sújtó katasztrófáról.
- 3931.** Barabás Tibor: A szeretet forrása. Válogatott elbeszélések, 1934-54. Budapest, Szikra, 1955, 208 o.
Az elbeszélések közül kettő (A szabadulás és A visszavonulás) a holokauszt témájával foglalkozik.
- 3932.** Barabás Tibor: Kereszt a hegytetőn. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1972, 297 o.
Novellák, amelyek közül kettő – Iván és Kereszt a hegytetőn – kifejezetten a holokauszt témáját dolgozza fel.
- 3933.** Barabás Tibor: Szerelmem Eszti. Budapest, Cserépfalvi, 1947, 67 o.
Novelláskötet, amelyben a legtöbb írás a deportáltak és a munkaszolgálatosok sorsát eleveníti meg.
- 3934.** Baráth György: Imádkozik a történelem. Tel-Aviv, magánkiadás, 1950, 79 o.
A kötet leginkább témába vágó írásai: Lemaradt, illetve Budapest és Veresháza között 1944. április havában.
- 3935.** Bárány Tamás: Apátlan nemzedék. Budapest, Magvető, 1960, 571 o.
A regény egy fiatal zsidó hegedűművész életét követi nyomon a vészkorszak idején.
- 3936.** Bárdos Pál: Az első évtized. Budapest, Szépirodalmi Kiadó, 1975, 326 o.
A regény egy kilencéves kisfiú lelki tusáját írja le, akit szüleivel együtt Makóról hurcoltak el. A táborban töltött életének hazugságaival és ellentmondásaival próbál megküzdeni, de nem annyira a fizikai kínzások, mint inkább társa és családtagjai megaláztatása nem engedik szabadulni a szörnyű emlékektől.
- 3937.** Bárdos Pál: A második évtized. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1981, 605 o.
Önéletrajzi regény a koncentrációs táborokból Makóra visszatért zsidó családról 1945 és 1956 között.

- 3938.** Bárdos László: Melkun Menyhért utazása. Budapest, Athenaeum, 1956, 186 o.
A regény egy szabóinasról szól, aki német koncentrációs táborban hal meg.
- 3939.** Berend Miklósné: Ne ölj! Budapest, Körmendi, 1946, 276 o.
- 3940.** Berend Miklósné: Visszahulló kő. Budapest, Körmendi, 1945, 407 o.
A regény hősnője öngyilkosságot követ el, miután a nyilasmozgalomból kiábrándul.
- 3941.** Berkesi András: FB 86. Budapest, Zrinyi, 1960, 223 o.
Egy diákot apja fasiszta múltja miatt kicsapnak az egyetemről, holott kiderül, hogy az apja valójában zsidókat mentett a háború alatt.
- 3942.** Berkesi András: Siratófal. Budapest, Magvető, 1973, 740 o.
Egy asztalos családjának története az első világháborútól az ötvenes évekig. A két fiútestvér a magyarországi történelem összes lehetséges megpróbáltatását kiállja: a nyomort, a munkatábor és a koncepciók pert.
- 3943.** Bihari Klára: Mene tekel. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1963, 234 o.
A Budapesten játszódó regény a zsidóüldözéseket és a fasiszmus időszakát dolgozza fel.
- 3944.** Bihari Klára: Az áldozat. Budapest, Kossuth, 1968, 435 o.
Ágnes, az odaadó és vallásos szolgálólány története 1920 és 1956 között, akit jó szándéka és segítőkészsége miatt a zsidókkal együtt elhurcolnak.
- 3945.** Bloom, Harold (szerk.): Elie Wiesel's Night. Philadelphia, Chelsea House Publishers, 2001, 190 o.
[Elie Wiesel Éjszakája.]
Jegyzetek Wiesel írásairól, kivonatokkal az írásokból.
- 3946.** Bodó Béla: Káin visszatért. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1959, 303 o.
A regény a deportálások szörnyűségeivel foglalkozik.
- 3947.** Bognár Béla: Gyötrelmek útja. Dokumentumregény. Győr, Győr-Sopron Megyei Tanács, 1987, 182 o.
Radnóti Miklós élete fiktív elemekkel átszőve.
- 3948.** Bondy Endre: Testvérek voltak. Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1968, 328 o.
Regény egy gazdag zsidó család ikergyerekeiről és egy szegény vidéki tanítónőről. Egyikük a gazdag zsidó családban nevelkedik, míg másikuk tisztviselő fogadott fiaként, mígnem 1944-ben a két fiú szembekerül egymással, és a találkozás tragédiába torkollik.
- 3949.** Bor Ambrus: Tanár és tanítvány, in uő: A nagykorúság órája. Budapest, Magvető, 1961, 52-69. o.
A novellában a gettóból szabadult tanítvány meglátogatja tanárát.

- 3950.** Chorsha'it-Grunwald, Sarah: Be-derech arukah. Roman. Tel-Aviv, Amichai, 1974, 280 o.
[A hosszú út. Regény.]
Regény egy zsidó család életéről 1944-ben, Magyarországon.
- 3951.** Cosman, Ioana: Personalități ale culturii evreiești transilvănene. Supraviețuitori ai Holocaustului. Egon Marc Löwith, in Anuarul de Istorie Orală VIII.; Kolozsvár, Presa Universitară Clujeană, 2007, 133-147. o.
[Az erdélyi zsidó művelődési élet személyiségei. A holokauszt túlélői. Löwith Egon Márk.]
Löwith Egon Márk erdélyi zsidó festőművészt a kolozsvári írisz-telepi gettóból hurcolták Auschwitzba. A vészkorszakban szerzett tapasztalata alapvetően kihatott későbbi életére és művészetére.
- 3952.** Cs. Gyimesi Éva: A rejtőzködő író, in Colloquim Transylvanicum. Marosvásárhely, Mentor Kiadó, 1998, 188-189. o.
Az Auschwitzban elpusztult Karácsony Benő erdélyi zsidó író sorsa.
- 3953.** Csepeli-Szabó Béla: Duna-parti románc. Budapest, Táncsics, 1962, 334 o.
A Budapesten játszódó regény a nyilasuralom utolsó napjait eleveníti fel, főhősei zsidók, fasiszták és a földalatti mozgalom vezetői.
- 3954.** Cseres Tibor: Here báró. Budapest, Magvető, 1956, 258 o.
Vidéken bujkáló zsidó lány viszontagságairól szóló regény.
- 3955.** Csorba László: Zsidó szellemi élet a húszas-harmincas évek Magyarországon, in Hét évtized a hazai zsidóság életében. 1. kötet, Lendvai L. Ferenc – Sohár Anikó – Horváth Pál (szerk.), Budapest, MTA Filozófiai Intézet, 1990, 200-280. o.
- 3956.** Darvas József: Részeg eső. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1963, 388 o.
Fasiszták által üldözött keresztény művész és a csendőrök elől menekülő, majd azok által deportált zsidók találkozásának a története.
- 3957.** Déry Tibor: Alvilági játékok. Budapest, Szikra, 1946, 131 o.
A híres magyar zsidó író válogatott novellái. Déry a Kossuth Kör kiválóságainak egyike volt, akit az 1956-os forradalomban való részvételéért bebörtönöztek. E novellák a budapesti ostrom atmoszféráját, a nyilas zsidóüldözést idézik.
- 3958.** Dillon, Eilis: Children of Bach. New York, Charles Scribner's Sons, 1992, 164 o.
[Bach gyermekei.]
Tehetséges muzsikusból álló magyar zsidó család története, amelynek tagjai túléltek a zsidóüldözést.
- 3959.** Diósi Ágnes: Várj, madár... Budapest, Kávé Kiadó, 1997, 194 o.
Önéletrajzi ihletésű könyv a zsidók életéről a holokauszt idején és a háborút követő időszakban.
- 3960.** Egri Mária: Ámos Imre. Budapest, Gondolat, 1980, 219 o., illusztr.
A Jászberényben munkaszolgálatos festő (1907-1944) életrajza.

- 3961.** Eliach, Yaffa: *Hasidic Tales of the Holocaust*. New York, Oxford University Press, 1982, 266 o.
[A holokauszt haszid meséi.]
A mesék közül néhány magyar holokauszt-túlélőkről szól, vagy maguk a túlélők mesélik el őket. Lásd különösen: 39., 87., 88., 92., 94., 95., 100., 101., 132., 166., 169. és 178. o.
- 3962.** Elman, Richard M.: *Lilo's Diary*. New York, Scribner's Sons, 1968, 155 o.
[Lilo naplója.]
Képzletbeli erdélyi zsidó család háromkötetes holokauszt korabeli történetének második kötete. 1. kötet: *The 28th Day of Elul* (Elul 28. napja). New York, Scribner's Sons, 1967, 279 o. 3. kötet: *The Reckoning* (A leszámolás). New York, Scribner's Sons, 1969, 184 o.
- 3963.** Ember Mária: *Hajtűkanyar*. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1974, 384 o.
Megindító történet, amely egy 13 éves fiú koncentrációs és gyűjtőtáborbeli (Szolnok és Strasshof) életének feljegyzéseit foglalja keretbe. A szövegbe ékelt rendeltszövegek, levelek, leiratok, feljegyzések és kihallgatási jegyzőkönyvek a háttérrel jelenítik meg, mintegy hitelesítő aláfestésül szolgálnak a fő cselekményhez.
- 3964.** Erényi, Zoltán: *Your Brother's Blood. A Novel*. New York, Tsvibenor Publishing Company, 1994, 641 o.
[Testvéred vére. Regény]
A fikció eszközével készült beszámolók a mauthauseni és a gunskircheni táborokról, illetve számos más németországi menekülttáborról.
- 3965.** Fedor Ágnes: *Különös karnevál*. Budapest, Magyar Téka, 1947, 380 o.
Kisvárosi gettó és Budapesten bujkáló zsidó család története.
- 3966.** Fehér Klára: *A tenger*. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1956, 2 kötet, 792 o.
A regény eseményeinek egy része a zsidók ellen elkövetett nyilas atrocitásokról szól.
- 3967.** Fejes Endre: *Rozsdatemető*. Budapest, Magvető, 1962, 332 o.
A regény részben egy zsidó lány, Reich Kató tragédiáját meséli el a náciizmus idején.
- 3968.** Fekete Gyula: *Az orvos halála*. Budapest, Szépirodalmi Kiadó, 1963, 162 o.
Idős vidéki orvos utolsó számvetése életével. Miközben ő túlélte a holokausztot, az egyik kényszermunkatáborban elvesztette a fiát. Összes személyes sérelmét félretéve azokon a vidéki embereken segít, akiknek soha nem lesz képes megbocsátani.
- 3969.** Fenyő István: *A holocaust élménye Vas István költészetében*, in *A Holocaust a művészetekben*. Pécs, Janus Pannonius Egyetem, 1994, 135-140. o.
- 3970.** Fenyvesi, Charles: *Varieties of the Hungarian Jewish Experience*, in *RB-SM*, 167-178. o.
[A magyar zsidó tapasztalat változatai.]
A Magyarországon született zsidók sorsának sajátosságait tárgyalja. Néhány kiemelkedő, első világháború előtti zsidó íróval foglalkozik, köztük Weiss Móriccal, akinek írói álneve Szomory Dezső volt.

3971. Feuerstein Emil: Egy marék virág. A magyarajkú zsidóság szellemi öröksége. Tel-Aviv, a Megörökítési Emlék Bizottság kiadása, 1986, 4 kötet (1. kötet, 1986, 431 o.; 2. kötet, 1987, 461 o.; 3. kötet, 1988, 318 o.; 4. kötet, 1991, 251 o.).

Számon tartott magyar zsidó írók és művészek rövid életrajza és értékelése.

3972. Fishtein, Oscar: I'll Sell You a Million Jews. Hanover, MA, Christopher Publishing House, 1995, 256 o.

[Eladok nektek egymillió zsidót.]

A magyarországi SS-vezetők javaslatáról szóló regény, amely szerint a németek tízezer teherautóért és más hadicikkért cserébe felajánlottak egymillió zsidót.

3973. Frame, Veronica Foldes: Of Whom I Have Mercy. New York, Riverview Publishers, 1993, 271 o.

[Akikkel szemben megkönyörülök.]

Zsidó származású keresztényről szóló, a második világháború idején játszódó regény.

3974. Gárdos Miklós: Szívroham. Budapest, Kossuth, 1961, 167 o.

A regény színhelye Budapest a náci megszállás alatt, témája Eichmann itteni működése.

3975. Gellért Anikó: Tétova szárnyak. Budapest, Fővárosi Könyvkiadó Vállalat, 1946, 250 o.

Zsidó deportált és keresztény lány szerelmi története.

3976. Gera György: Terelőút. Budapest, Magvető, 1972, 162 o.

A regény egy korábbi rab visszatérését tárja elénk. A férfi 15 évvel az ausztriai koncentrációs táborban töltött rabságát követően szembesül azzal, hogy az emberek rég elfelejtették a múltat, továbbléptek, miközben benne még feldolgozhatatlanul kavarg a gyűlölet és a megbocsátás.

3977. Gerencsér Miklós: Fekete tél. Budapest, Szépirodalmi Kiadó, 1973, 489 o.

A dokumentumregény az 1944 őszétől 1945 márciusáig tartó időszakot öleli fel Győrben, a nyilasok utolsó végváráként számon tartott városban.

3978. Gergely Ágnes: A tolmács. Budapest, Szépirodalmi Kiadó, 1973, 162 o.

Három találkozást mesél el a regény egy magyar zsidó tolmács, egy lány és egy emigrációban élő örmény szobrász között. A szerelmi történet háttérül a második világháború és a holokauszt szolgál.

3979. Gergely Márta: Meteor. Budapest, Új Idők, 1949, 192 o.

Könyvkereskedő története Magyarországon, a zsidótörvények idején.

3980. Gergely Sándor: Tiltott utak. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1961, 603 o.

Regény a Horthy-korszakról.

3981. Gervai Sándor: Csoda a Géza utcában. Budapest, magánkiadás, 1947, 84 o.

Nyírségi zsidó család életének története.

- 3982.** Gondos Margalit – Rezes György: Végállomás. Haifa, Pallas, [1955?,] 64 o.
Négyrészes regényciklus első kötete (bár a cím változik, mindegyik kötetnek ugyanaz a kiadója, a kiadás dátuma és oldalainak száma), amely a magyarországi zsidó életet idézi fel a német megszállás alatt és azt megelőzően.
- 3983.** Gyertyán Ervin: Szemüveg a porban. Budapest, Magvető, 1975, 493 o.
Eletről, barátságról és nézeteltérésekről szól ez a második világháború idején, egy állami zsidó iskolában játszódó regény. A zsidóság mibenlétének megértéséhez a marxista ideológia alaptételeit kínálja segítségként.
- 3984.** Havas Zsigmond: Hazudtak a fegyverek. Budapest, Magyar Téka, é. n., 184 o.
A budapesti szovjet ostrom utolsó napjaiban játszódó regény.
- 3985.** Hegedűs Géza: A sötétség utolsó órái. Budapest, Athenaeum, 1955, 278 o.
A regény középpontjában a háború utolsó hónapjaiban zsidó deportáltak és kényszermunkatáborba behívottak ellen elkövetett nyilas atrocitások állnak.
- 3986.** Heller Ágnes: Költészet és gondolkodás. Kőbányai János (szerk.), Budapest, Múlt és Jövő, 1999, 275 o.
A holokauszt magyarországi fejezetéről szóló irodalmi munkák kritikája.
- 3987.** Heller Ágnes – Kőbányai János: Bicikliző majom. Budapest, Múlt és Jövő, 1998, 398 o., illusztr.
Heller Ágnes, az ismert filozófus életéről szóló önéletrajzi esszék gyűjteménye, amelyek alapját a Kőbányai által készített interjúk képezik.
- 3988.** Hollós Korvin Lajos: Böjti szelek. Budapest, Springer, 1948, 148 o.
A regény hőse egy zsidó gyáros, akinek a háború alatt elpusztítják a családját.
- 3989.** Hollós Korvin Lajos: Hátsó lépcső. Budapest, Anonymus, 1945, 475 o.
Társadalom- és korrajz az 1938-39-es zsidótörvények és a nyilas hatalomátvétel idejéről.
- 3990.** Hollós Korvin Lajos: Komédiások. Budapest, Magvető, 1965, 239 o.
Bajor Gizi tragikus története, a színésznő életét és férjével (Germán Tibor zsidó orvosprofesszor) közösen elkövetett öngyilkosságát feldolgozó regény. 1944-ben a színésznő mentette meg férjét a munkatáborból.
- 3991.** Horák Magda: A magyar értelmiség veszteségei az 1940-es években. Budapest, magánkiadás, 1994, 189 o., illusztr.
A második világháború idején elhunyt vagy meggyilkolt zsidó és nem zsidó értelmiségiek rövid életrajzai (55-154. o.).
- 3992.** Horváth, Rita: Ágnes Gergely, in Kremer, S. Lillian (szerk.): Holocaust Literature: An Encyclopedia of Writers and Their Work. London, Routledge, 2003, 412-414. o.
[Gergely Ágnes.]
A vészkorszakot túlélő költő életrajza, amely a holokauszttal kapcsolatos költői munkásságára összpontosít.

- 3993.** Horváth, Rita: A Changing Genre: Jewish Hungarian Family Novels After the Holocaust, in Yad Vashem Studies. 32. kötet, David Silberklang (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 2004, 209-228. o.
[Változó életkép: Magyar zsidó családi regények a holokauszt után.]
Újraközölve: RLB-T, 201-215.o.
- 3994.** Horváth, Rita: Family Novels and ‘Anti-Family Novels’ in Hungarian Holocaust Literature, in JM-HE, 687-700. o.
[Családragények és „anticsaládragények” a magyar holokausztirodalomban.]
A magyar változatot lásd: JM-HH, 687-700. o.
- 3995.** Horváth Rita (szerk.): Holokauszt a világirodalomban. Budapest, ELTE BTK Holokauszt-Tanulmányok Program, 2005. szeptember, 58 o.
Tartalmazza a szerkesztő „A tanú szerepe: A magyar holokausztirodalom a világirodalomban” című tanulmányát, 7-15. o.
- 3996.** Horváth, Rita: Imre Kertész, in Kremer, S. Lillian (szerk.): Holocaust Literature: An Encyclopedia of Writers and Their Work London, Roudedge, 2003, 632-635. o.
[Kertész Imre.]
Életrajzi áttekintés.
- 3997.** Horváth Rita: Végpont és folytonosság. A soá szerepe és megjelenítése magyar zsidó családragényekben, in KL-JM, 277-284. o.
- 3998.** Hustáci Sándor: Névtelenek. Budapest, Magvető, 1961, 371 o.
A regény cselekménye az első világháborút követő, zsidók ellen irányuló fehérterror idején zajlik.
- 3999.** Ignác Rózsa: Márványkikötő. Budapest, Dante, 1947, 76 o.
A regény a nyilasok félelméről szól, akik attól rettegnek, hogy a zsidó túlélők visszatérnek, és vissza kell szolgálatniuk a tőlük elrabolt javakat.
- 4000.** Illés Béla: A vígszínházi csata. Budapest, Révai, 1950, 124 o.
A szovjet hadsereg korábbi őrnagyának elképzelt beszámolója a budapesti gettó felszabadításáról.
- 4001.** Illés Béla: Vér nem válik vízzé. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1962, 371 o.
A három kisregény közül A vígszínházi csata a budapesti gettó felszabadítását dolgozza fel. A regényt eredetileg 1950-ben adták ki.
- 4002.** Illés Sándor: Akiért nem szól a harang. Budapest, Erdélyért Alapítvány, 2008, 205 o.
Korábbi kiadások: Békéscsaba, Tevan, 1992, 208 o.; Békéscsaba, Tevan, 1991, 208 o.
Délvidéki (temerini) származású újságíró regénye, aki a magyarok ellen és a magyarok által elkövetett atrocitásokat egyaránt átélte.
- 4003.** Jankovich Ferenc: Csepp a tengerben. Budapest, Magvető, 1956, 714 o.
A regény foglalkozik a dunántúli deportálásokkal.

- 4004.** Jávor Pál: Egy színész elmondja... Budapest, Akadémiai Kiadó, 1987, 146 o.
A közismert, liberális beállítottságú keresztény filmszínész naplója az 1944-45-ös évekről.
- 4005.** Juhászi Imre: Az ostrom. Regényes korrajz Budapest ostromából. Budapest, a szerző kiadása, 1947, 290 o.
Az 1944 decemberétől 1945. február 10-ig tartó cselekmény a Budán bujkáló zsidók felkutatásáról és üldözéséről szól.
- 4006.** Julesz Miklós: Kirándulás a pokolba. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1971, 347 o.
Magyar orvos személyes élményeinek megrendítő dokumentuma a koncentrációs táborban töltött időszakáról.
- 4007.** K. Nagy József: Nehéz esztendő. Budapest, Athenaeum, 1951, 368 o.
Leírja az 1944-es deportálást az egyik vidéki városból.
- 4008.** Kamjén István: Emberpiac. Budapest, Révai, 1951, 308 o.
A regény azt a tévhitet igyekszik eloszlatni, amely szerint az antiszemitizmus fő oka a zsidók túlzott jelenlétével magyarázandó a kereskedelemben. A történet szerint két kisvárosi zsidó boltost elűznek, hogy üzletüket nem zsidók vegyék át, akik „elődeiknél” sokkal kizsákmányolóbaknak bizonyultak.
- 4009.** Karinthy, Ferenc: L'âge d'or. Párizs, Mille et une nuits, 1997, 94 o.
[Az aranykorszak.]
Irodalom a magyarországi zsidó életről és a holokausztról.
- 4010.** Kassák Lajos: Az út vége. Budapest, Magvető, 1982, 396 o.
Az 1946-ban íródott és 1963-ban kiadott kötet 1944 korrajza, amelyben egy munkásszármazású nyilas miniszter pályafutását kísérhetjük végig.
- 4011.** Kaszas, John: Inferno in the Nazi Valhalla, or, March of the Outcast Bastards: a Documentary Drama. Redondo Beach, CA, Discovery XLS Forever, 1987, 182 o.
[Infernó a náci Valhallában. Száműzött bitangok menetelése. Dokumentumdráma.]
- 4012.** Kay, Teresa: A Crown for Ashes. Milwaukee, Bruce, 1952, 321 o.
[Egy korona a hamukért.]
A háború dúlta Budapesten játszódó regényben zsidó zenész és magyar grófnő szerelme bontakozik ki. A zsidótörvények miatt a grófnő öngyilkos lesz, a férfi pedig kitér, és katolikussá válik.
- 4013.** Kennedy, Eva: Appointment in Budapest: An Autobiographical Novel. New York, McGraw Hill, 1968, 436 o.
[Találkozás Budapesten: önéletrajzi regény.]
Regényesített önéletrajzi írás, amely az 1944 és 1945 közötti magyarországi zsidóüldözést is tárgyalja.

- 4014.** Kertész Imre: Sorstalanság. Budapest, Szépirodalmi Kiadó, 1975, 291 o.
A tábor mindennapjai egy tizenéves fiú szemével. A fiú még játszani is képes, néha unatkozik, és szenvedésének mindig csak a legapróbb részleteire, nem azok kozmikus jelentésére figyel. A közel egyévnnyi lágerélet alatt már-már hozzászokik a pokolhoz.
- 4015.** Kertész Imre: Felszámolás. Budapest, Magvető, 2003, 160 o.
Regényesített beszámoló a szerzőnek a náci haláltáborban szerzett tapasztalatairól. Angol változat: Liquidation. New York, Alfred A. Knopf, 2004, 129 o.
- 4016.** Kertész Imre: A gondolatnyi csend, amíg a kivégzőosztag újratölt: monológok és dialógok. Budapest, Magvető Könyvkiadó, 1998, 217 o.
Esszék a holokauszt tapasztalatairól. Spanyol változat: Un instante de silencio en el paredón: el holocausto como cultura. Barcelona, Empresa Editorial Herder S. A., 1999, 142 o. Német változat: Eine Gedankenlange Stille während das Erschiessungskommando neu lädt. Reinbek, Rowohlt Taschenbuch Verlag, 1999, 155 o.
- 4017.** Keszi Imre: Elysium. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1959, 419 o.
Az 1944-ben játszódó regény magyar zsidó család sorsát tárja elénk. A történet főhőse egy kisfiú, akit a magyar csendőrök elfognak, átadnak az SS-nek, és németországi koncentrációs táborba hurcolják, ahol embertelen orvosi kísérleteknek vetik alá.
- 4018.** Keszi Imre: Szőlőből bor. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1961, 572 o.
Két túlélő története, akik elveszítették családtagjaikat.
- 4019.** Kis Ervin: Vallomás és körülmények. Budapest, Magvető, 1965, 230 o.
A hatvanas években játszódó történet főhősét hányattatott gyerekkori emlékei, szorongásai kísértik. Visszaemlékezik, hogy amikor 1944-ben az anyját deportálták, az apja pedig munkaszolgálatban sínylődött, akkor az árvaházban kényszerült bujkálni.
- 4020.** Kiss Judit: Apám halálának nyara. Budapest, Noran Könyvek, 2006, 262 o.
Zsidó család holokauszt korszakbeli megpróbáltatásainak fikciósított története és az ezt körülvevő csend a háború utáni időszakban.
- 4021.** Kőbányai János: Légy áldott! Emlékregegy. Budapest, Múlt és Jövő, 1998, 122 o.
Zsidó asszony fikciósított története szegedi gettósításától kezdve az Exoduson történő palesztinai megérkezéséig.
- 4022.** Kőbányai János: Az ember mélye. Írások Kertész Imréről a Múlt és Jövőben. Budapest, Múlt és Jövő, 2003, 167 o..
- 4023.** Kőbányai János (szerk.): Hagyományszakadás után. Budapest, Múlt és Jövő, 1999, 282 o.
A szerkesztő holokauszttal kapcsolatos esszéinek gyűjteménye, amelyek olyan holokausztáldozatok életére és művészi tevékenységére összpontosít, mint például Radnóti Miklós és Ámos Imre.
- 4024.** Kőbányai János: Jób díja. Háttér és recepció. Budapest, Múlt és Jövő, 2003, 163 o.
A magyar holokausztirodalom kritikai, Kertész Imre munkáira összpontosító áttekintése.

4025. Kőbányai János (szerk.): Ámos Imre. Napló, versek, vázlatkönyvek, levelezőlapok, források. Budapest, Múlt és Jövő, 2003, 297 o., illusztr.

A művész munkái Egri Mária válogatásában.

4026. Kőbányai János: Az apokalipszis aggadája. Ámos Imre és kora. Budapest, Múlt és Jövő, 1999, 64 o., illusztr.

A holokausztban elpusztult festőművész életének és munkásságának áttekintése. Német változat: Die Aggada der Apokalypse. Budapest, Múlt és Jövő, 1999, 64 o. Angol változat: The Haggadah of the Apocalypse. Imre Ámos and His Times. Budapest, Múlt és Jövő, é. n., 63 o., illusztr.

4027. Kőbányai János: Az apokalipszis képköltője. Ámos Imre. Budapest, Múlt és Jövő, 2005, 276 o., illusztr.

Részletes, illusztrált tanulmány az ismert festőművésről, akit a holokauszt idején gyilkoltak meg.

4028. Kőbányai János: Kertésznapló. Budapest, Múlt és Jövő, 2003, 175 o.

A magyar holokausztirodalom kritikája, amely Kertész Imre naplójával is foglalkozik.

4029. Kőbányai János: A lélek válaszütaján. Komlós Aladár posztumusz munkássága elé, in Komlós Aladár: Magyar-zsidó szellemtörténet a reformkortól a holocaustig. Budapest, Múlt és Jövő, 2001, I-XX. o.

A holokausztból a Kasztner-transzport tagjaként megmenekült Komlós Aladár válogatott írásainak bevezetője.

4030. Kőbányai János: A menekülés mítoszába zárva. Komor András 1898-1944, in Komor András: Nászinduló. Budapest, Múlt és Jövő, 2006, 353-373. o.

Utószó a holokausztban elpusztult Komor munkáihoz.

4031. Kőbányai János: Molnár Ákos (Budapest, 1895-Budapest, 1945), in Molnár Ákos: Hitehagyott. Budapest, Múlt és Jövő, 2005, 309-330. o.

Az ismert szerző életéről és irodalmi munkásságáról szóló kötet utószava. Molnárt a nyilasok gyilkolták meg, pedig magas kitüntetésekkel rendelkező katonaként mentesítették a zsidótörvények hatálya alól.

4032. Kőbányai János: Termékeny sértődöttség, in Szomory Dezső: Horeb tanár úr. Budapest, Múlt és Jövő, 2007, 6-26. o.

A budapesti gettóban éhen halt Szomory irodalmi munkásságának áttekintése.

4033. Kolbert, Jack: The Worlds of Elie Wiesel. An Overview of His Career and His Major Themes. Selinsgrove, PA, Associated University Press, 2001, 214 o.

[Elie Wiesel világa. Pályafutásának és fő témáinak áttekintése.]

4034. Kolozsvári Grandpierre Emil: A Duna-parton, in Scheiber Sándor (szerk.): Évkönyv 1979-80. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1980, 230-236. o.

A túlélő büntudata szolgáltatja a novella főmotívumát. A főhőst a nyilasok a rakpartra hajtják, hogy ott belelőjék a Dunába, ő azonban megmenekül, mert az első lövésekkor a vízbe veti magát. A családtagjai mind meghalnak.

- 4035.** Komlós Aladár: Magyar-zsidó szellemtörténet a reformkortól a holocaustig. Budapest, Jeruzsálem, Múlt és Jövő Lap- és Könyvkiadó, 1997, 2 kötet (1. kötet, 343 o.; 2. kötet, 392 o.).
- 4036.** Komor Ágnes: Apám, Komor Vilmos. Debrecen, Alföldi Nyomda, 1986, 191 o., illusztr.
Az Országos Magyar Izraelita Közművelődési Egyesület (OMIKE) 1939-1944 közötti karmesterének és operatársulati vezetőjének életrajza.
- 4037.** Komor András: Nászinduló. Budapest, Múlt és Jövő, 2006, 373 o.
Magyarországi zsidó család két világháború közötti életéről szóló regény .A szerző 1944. október 26-án, miután megkapta ötödik munkaszolgálati behívóját, öngyilkosságot követett el.
- 4038.** Konrád, George (György): The Loser. New York, Harcourt – Brace – Jovanovich, 1982, 315 o.
[A vesztes.]
A mű magyar változata: A cinkos. Budapest, Magvető, 1989, 460 o. Önéletrajzi elemekkel átszőtt regény, amely egy T. nevű zsidó értelmiségi megpróbáltatásait meséli el, aki előbb baloldali forradalmárként a „modern európai” szenvedéseit viseli el, túléli a holokausztot, majd kiábrándul a kommunizmusból is, amelynek létrejöttében pedig maga is segédkezett.
- 4039.** Konrád, György: The Invisible Voice. San Diego, Harcourt, 2000, 241 o.
[A láthatatlan hang.]
Esszégyűjtemény, amelyek közül egyesek a holokauszttal és a magyar zsidó-keresztény viszonytal foglalkoznak.
- 4040.** Kovai Lőrinc: Fekete vetés. Budapest, Szikra, 1946, 202 o.
Társadalmi regény, amely részletgazdagon tárja elénk a két világháború közötti zsidóüldözést.
- 4041.** Körmendi Ferenc: Így kezdődött. Budapest, Káldor, 1948, 206 o.
Zsidó és nem zsidó férfi kapcsolata, akik gyerekkori jó barátok voltak, később azonban a zsidó férfit megöli nyilassá lett egykori barátja.
- 4042.** Köteles Pál: Hotel Kárpátia. Budapest, Magvető, 1989, 460 o.
Történelmi regény az erdélyi zsidókról 1940 és 1944 között.
- 4043.** Kutuzov-Tolstoy, Myriam: Budapest 1944-1945. Marburg, Blue Horns Publishing-House, 1987, 334 o.
A Svéd Vöröskereszt budapesti tevékenységének fikciósított naplója.
- 4044.** Kvazimodó István: Testamentum. Belgrád-Szabadka, Minerva, 1954, 247 o.
Regény egy szabadkai zsidó család szenvedéseiről.
- 4045.** Lackó Miklós: A zsidó értelmiség a Holocaust előtt, in RB-PA, 213-224. o.

- 4046.** Löwy Dániel: A Kis Szamostól a Potomacig. Kolozsvár egykori zsidó szellemisége és a Dumaposta asztaltársaság, in Kő, bronz, buldózer – Láthatatlan és újra látható emlékműveink. Dávid Gyula – Veress Zoltán (szerk.), Stockholm, Erdélyi Könyv Egylet, 2004, 123-139. o.
A híres asztaltársaság zsidó tagjainak – köztük Salamon László, Karácsony Benő, Neumann Jenő és Lakatos Imre – mártíriumára összpontosít.
- 4047.** Magen, Rivka: Herev hádd. Tel-Aviv, Mászuá, 1991, 88 o.
[Az éles kard.]
Regény a holokauszt idején működő magyarországi zsidó ellenállásról.
- 4048.** Magyar Imre: „Oly korban éltem én...” Regény. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1984, 487 o.
Főleleveníti a budapesti zsidók sorsát 1944-ben a gettóban és a munkaszolgálatban.
- 4049.** Major Ottó: A hetedik pecsét. Budapest, Magvető, 1958, 298 o.
Részletgazdag, fikcióelemeket tartalmazó napló a nyilas zsidóüldözésről, a budapesti ostrom idejéről.
- 4050.** Mesterházi Lajos: Tanúság. Az ember nevében. Budapest, Athenaeum, 1955, 380 o.
A háború utolsó hónapjaiban zajló nyilasterorról szóló regényciklus első része.
- 4051.** Mezei András: A csodatevő. Budapest, Szépirodalmi Kiadó, 1966, 146 o.
Az alsó középosztálybeli, 13 éves zsidó fiúról szóló történetben a kisfiú szenvedéseiből élénk fantáziával teremtett torz mesevilágba menekül, s ez ad reményt számára a csodavárásra, a túlélés csodájára. Angol változat: The Miracle Worker. Budapest, Belvárosi Könyvkiadó, 1999, 139 o.
- 4052.** Mezei András: Kezdetben. Budapest, Szépirodalmi Kiadó, 1970, 196 o.
A csodatevő folytatása. Joske és apja felszabadulás utáni életének története.
- 4053.** Mezei András: A csodatevő és más történetek. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1984, 295 o.
Novellák a zsidók életéről 1944-ből és a háború utáni időszakból.
- 4054.** Méhes György: Bizalmas jelentés egy fiatalemberről. Bukarest, Kriterion Könyvkiadó, 1982, 294 o.
Keresztény fiatalember életrajzi regénye, amely a kolozsvári zsidók háború alatti sorstragédiájáról számol be.
- 4055.** Miklós Ákos: Utolsó alkalom. Budapest, General Press, 1994, 256 o.
Magyar antiszemita sorsfordító szembesülése azzal, hogy valójában maga is zsidó származású, hiszen zsidó orvos fia.
- 4056.** Moldova György: A Szent Imre-induló. Budapest, Magvető, 1975, 215 o.
A regény számos részlete, tisztán elkülöníthetően, a magyarországi holokauszt tényanyagára épül. A budapesti gettó életének realiztikus részleteit elegyíti egy olyan világgal, amely tizenéves vágyait tükrözi, ahol a hősiesség és az ellenállás romantikus legendái még élnek. A történet néhány zsidó vezető önzését és a közönyös szemlélők hozzáállását is szépen letapogatja. A regény jelentős része eredetileg a Kortárs című

folyóiratban jelent meg (Budapest, 20[1975. február]/2). A második kiadás, amely 1981-ben jelent meg (655 o.), folytatást is tartalmaz – Elhúzódo szüzesség – amely a főhős, Kőbányai Miklós meghurcoltatásait követi nyomon a háború utáni sztálinizmus alatt.

4057. Mollinári Gizella: Az Isten hallgat. Budapest, Globus, 1947, 307 o.

A magyarországi vészkorszak idején játszódó regény.

4058. Molnár Jenő Antal: Két világ. Budapest, Müller Károly, 1945, 244 o.

Félzsidó magyarországi lány története, amelyet a szerző 1939 és 1944 októbere között követ nyomon, amikor is a lány öngyilkos lesz.

4059. Móricz Virág: Balga szüzek. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1961, 2 kötet.

Társadalom- és korrajz a Horthy-korszakról, 1930 és 1944 között, egy zsidó hegedűművész és egy munkásszármazású keresztény operaénekes bonyodalmas szerelmének történetével illusztrálva.

4060. Nádas Péter: Egy családragény vége. Budapest, Szépirodalmi Kiadó, 1977, 230 o.

A regény tárgyát a hamis tanúzásért elítélt apa nevelőintézetbe küldött fiának pszichológiai és lelki felismerései képezik. Mesék, legendák, élettörténetek során kíséreljük figyelemmel egy ősi zsidó család évezredek „regényét”, amelyet a gyermekszereplő zsidó nagyapjától kapott örökölni.

4061. Nádas József: Láng és korom. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1961, 59. o.

Önéletrajzi regény, amelyben a bécsi száműzetésben olyan írószorsok tárulnak elénk, mint Gábor Andoré vagy Reinitz Béláé.

4062. Nadasy, Steven: The Werner Family. New York, Vantage Press, 1971, 420 o.

[A Werner család.]

Magyar zsidó család háború alatti megpróbáltatásai, amelyek olyan fejezetek keretében sejlenek fel, mint a katonai munkatábor, a debreceni gettó vagy Auschwitz.

4063. Nagy Zsuzsa: A huszonnegyedik óra. Budapest, Móra, 1965, 483 o.

Vidéki zsidó lány sikeres menekülése a gettóba zárás és a deportálás elől.

4064. Nemes György: Véleményem szerint. Cikk-, tanulmány- és glosszagyűjtemény. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1975, 449 o.

A „Baross utca 80.” című írás a holokausztal foglalkozik.

4065. Nemes László: Szeretni nem elég. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1965, 310 o.

Zsidó házaspár a gyermekét igyekszik kétségbeesetten felkutatni Auschwitzból történő hazatérését követően, mivel a gyermeket deportálásukkor hátrahagyták.

4066. Nemeskürty István: Halálba üldözött írók, in RB-PA, 543-550. o.

4067. Nyíri János: Madárország. Budapest, Téka, 1990, 536 o.

Angol változat: Battlefields and Playgrounds. Hanover, NH, Brandeis University Press, 1996, 536 o. Fiatalember megpróbáltatásai a holokauszt idején. Különösen a 23-25. fejezet idevágó.

- 4068.** Olbracht, Ivan: *The Sorrowful Eyes of Hannah Karajich*. Budapest, Central European University Press, 1999, 194 o.
[Hannah Karajich bánatos szeme.]
A kárpátaljai zsidóság életét bemutató regény, amely egy poljanai (ukránul: Polena) zsidó asszony megpróbáltatásaira összpontosít. Eredetileg cseh nyelven jelent meg. A regény alapján készült film címe: Hanele.
- 4069.** Ozsváth, Zsuzsanna: *Trauma and Distortion, Holocaust Fiction and the Ban on Jewish Memory in Hungary*, in RB-BC, 337-347. o.
[Trauma és torzítás. Holokausztfikció és a zsidó emlékezet betiltása Magyarországon.]
Néhány, 1945 és 1989 között írt reprezentatív magyar regény elemzése.
- 4070.** Palásti László – Stella Adorján: *Ne vessünk Hitleréken*. Budapest, Gábor Áron, 1945, 43 o.
Náciellenes satirikus narratívák és illusztrációk,
- 4071.** Palotai Boris: *A férfi*. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1964, 325 o.
A történet egy Auschwitzot túlélő nőről szól, aki egész családját elveszítette.
- 4072.** Palotai Boris: *A madarak elhallgattak*. Budapest, Szépirodalmi Kiadó, 1962, 206 o.
Egy író Balaton-parti nyaralása alkalmával született visszaemlékezései egy zsidó lányról, aki egykor hiába próbált hamis papírokkal bujkálni, mégis elfogták, és Auschwitzba hurcolták.
- 4073.** Patai, Raphael: *The Cultural Losses of Hungarian Jewry*, in RB-BV, 161-174. o.
[A magyar zsidóság szellemi veszteségei.]
- 4074.** Polgár András: *Anna, te vagy?* Budapest, Szépirodalmi Kiadó, 1970, 227 o.
Elképzelte történet egy zsidó lányról, aki keresztény virágáruslányként bujkál vidéken. Retteg, hogy rájönnek a kilétére azt követően, hogy 15 évesen egy náci csoport elfogta, és prostituálta őt, így védtelenségében cinkosukká vált.
- 4075.** Reményi Gyenes István: *Ismerjük őket? Zsidó származású nevezetes magyarok arcképcsarnoka*. Budapest, Ex Libris Kiadó, 1995, 300 o.
- 4076.** Román György: *Szürke ház*. Budapest, Magvető, 1959, 633 o.
A zsidók elleni atrocitások Budapesten és vidéken egy katonaszökevény szemével.
- 4077.** Róna Éva: *Mi, az ikrek...* Tel-Aviv, a szerző kiadása, [1995,] 302 o.
Budapest a holokauszt idején.
- 4078.** Rónai Ernő: *Örökszegyen. Dokumentumregény*. Budapest, a szerző kiadása, 1947, 483 o.
Az újpesti deportálást írja le részleteiben, regény formájában.
- 4079.** Rónay György: *A párdúc és a gödölye*. Budapest, Magvető, 1978, 381 o.
A történet főhőse egy bíró, aki a sztálinizmus idején, az ötvenes években könnyedén kiróta a halálbüntetést, míg 1944-ben nem volt hajlandó osztálytársa zsidó feleségének segíteni, és így közvetetten hozzájárult annak halálához.

- 4080.** Rónay György: Esti gyors. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1963, 345 o.
Egy keresztény férfit lelkiismeret-furdalás gyötör, amiért zsidókat jelentett fel, akiket mind meggyilkoltak.
- 4081.** Rosen, Ilana: Máásze sehájá... Hásziporet háámámit sel Jehudéj Kárpáto-Rusz. Tel-Aviv, Hámáhon leheker hátefucot, Tel-Aviv Egyetem, 1999, 271 o.
[Egyszer volt... A kárpátaljai zsidók népi mondái.]
- 4082.** Rosen, Ilana: Hásóá bemerkáz háhájim. Nituáh folkroriszi sel szipuréj hájim mipi nicoléj soá dovréj Hungárit. Jeruzsálem, Yad Vashem, 1994, 2 kötet.
[A holokauszt az élet központjában. Magyar anyanyelvű túlélők élettörténeteinek folklorisztikai elemzése.]
- 4083.** Salamon Pál: A Sorel ház. Budapest, Ulpus-ház, 2002, 529 o.
Boldogházai keresztény emberről szóló regény, akit Buchenwaldba deportáltak, mert zsidó családot védelmezett.
- 4084.** Sanders, Ivan: Alienation and Role-Playing: Jewish Subtext in Sándor Hunyady's "Adventure in Uniform", in KL-JM, 593-602. o.
[Elidegenedés és szerepjátszás: zsidó vonatkozások Hunyadi Sándor Bakaruhában című munkájában.]
A zsidó témák és önazonossági kérdések kezelését elemzi Hunyady és más magyar zsidó írók műveiben.
- 4085.** Sanders, Ivan: The Hungarian Identity of Nobel-Laureate Imre Kertész, in RLB-T, 189-200. o.
[A Nobel-díjas Kertész Imre magyar identitása.]
- 4086.** Sanders, Ivan: Jewish Literary Renaissance in Post-Communist Hungary, in RB-BC, 365-376. o.
[Zsidó irodalmi újjászületés a posztkommunista Magyarországon.]
- 4087.** Sanders, Ivan: The Question of Identity in the Novels and Essays of Imre Kertész, in JM-HE, 701-712. o.
[Az identitás kérdése Kertész Imre regényeiben és esszéiben.]
A magyar változatot lásd: JM-HH, 701-711. o.
- 4088.** Sándor Iván: Követés. Budapest, Kalligram, 2006, 275 o.
Fikciósított zsidó élet a Szálasi-korszak utolsó hónapjaiban. Carl Lutz mentési tevékenységével és a védett házakkal is foglalkozik.
- 4089.** Sándor Kálmán: Díszes esküvő. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1961, 115 o.
Novellagyűjtemény. A történetek a nácizmus időszakát különböző aspektusból dolgozzák fel.
- 4090.** Sásdi Sándor: Éneklő élet. Budapest, Dante, 1949, 220 o.
Egy férfi története, akit kisemmiznek, majd deportálják. Visszatértekor rosszakarató pap bujtotgatásának hatására megölik.

- 4091.** Sásdi Sándor: A várakozó. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1964, 380 o.
A Horthy-korszak alatt játszódo regény a pécsi és a Baranya megyei zsidók, illetve a munkaszolgálatosok sorsát dolgozza fel.
- 4092.** Sásdi Sándor: Hanna nagy útja. Budapest, Szépirodalmi Kiadó, 1974, 401 o.
Az első regény (1-190. o.) néhány zsidó témát érint, egy korábbi munkaszolgálatos szemszögéből, a második regény (191-396. o.), amelynek Aratástól hóhullásig a címe, nem holokauszttemájú.
- 4093.** Sásdi Sándor: A rigó sírja. Budapest, Szépirodalmi Kiadó, 1975, 295 o.
Olyan zsidó asszonyok sorsát követi a regény, akik magukra maradnak férjük és családjuk meggyilkolását követően.
- 4094.** Sásdi Sándor: Élt: Négy boldog évet. Budapest, Szépirodalmi Kiadó, 1975, 295 o.
Dunántúli kisváros társadalomrajza a fasizmus idején. A holokauszt társadalmi és lélektani előzményei egy szerelmi kapcsolat kibontakozásának háttérül szolgálnak.
- 4095.** Sásdi Sándor: A hídon kezdődött. Budapest, Szépirodalmi Kiadó, 1978, 314 o.
Nádas Piroska története: egy keresztény nő emberségéről egy embertelen korszakban. Tettei a holokauszt idején tanúbizonyságul szolgálnak erre.
- 4096.** Schimmel, Betty: Jamaisje ne t'oublierai. Paris, Fixot, 2000, 332 o.
[Soha nem feledlek el.]
Ungvári származású túlélő megpróbáltatásainak regényesített változata, amely a német megszállás és a halálmenetek idején átélt megpróbáltatásaira összpontosít. Angol változat: To See You Again. New York, Dutton, 1999, 279 o.
- 4097.** Schramm Péter: Igenis. Budapest, a szerző kiadása, 2000, 217 o.
Tizenegy éves holokauszt-túlélő regényesített sorsa, aki a vészkorszakot Budapesten bujkálva élte túl.
- 4098.** Simpson Geroe, Susan: The Silence of Parents. McKinleyville, CA, Fithian Press, 2006, 400 o.
[A szülők hallgatása.]
Bár regény formájában, a kötet a vasfüggöny mögött élő, majd a szabad világba emigrált holokauszt-túlélők életét vizsgálja.
- 4099.** Somlyó György: Rámpa. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1984, 254 o.
Budapest a náci megszállás alatt. Német változat: Die Rampe. Berlin, NDK, Volk und Welt, 1988, 251 o.
- 4100.** Sós György: Végtisztesség. Budapest, Magvető, 1962, 137 o.
A háború után játszódo regény a fasizmus és a zsidóüldözés rettenetét idézi.
- 4101.** Sükösd Mihály: Fától fáig. Budapest, Szépirodalmi Kiadó, 1962, 213 o.
Tábori sebész családja körül zajló események adják a történet fő vonalát. Az orvos fia, Péter szemtanújává válik a Muharról induló deportálásnak.

- 4102.** Sükösd Mihály: Ólomketrec. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1960, 152 o.
Novellagyűjtemény, amelyek közül az egyik a fasiszta időszak zsidóellenes intézkedéseiről (Hatodik pecsét), a másik pedig a szombathelyi zsidó lakosság kiszolgáltatottságáról és elhurcolásáról szól.
- 4103.** Szabó Magda: Katalin utca. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1969, 249 o.
Vidéki zsidó családot ért sorscsapások története, amelyből megtudjuk, miként éltek a gettóban és hogyan deportálták őket.
- 4104.** Szalay Lenke: Barát érkezik a házhoz. Budapest, Móra Kiadó, 1963, 444 o.
A hatvanas években játszódó ifjúsági regény négy főhőse a történet kezdetén úttörőtáborban nyaral. Egyikőjük, egy zsidó származású fiú, meg van győződve arról, hogy apja Magyarország hőse és mártírja volt, holott valójában munkatáborban gyilkolták meg.
- 4105.** Szántó T. Gábor: Lágermikulás. Budapest, Új Palatinus Könyvház, 2004, 250 o.
Munkaszolgálatosokról szóló rövid történetek gyűjteménye.
- 4106.** Szántó Tibor: Árnyékvilág. Budapest, Magvető, 1960, 439 o.
Zsidó munkáscsalád tragédiája Budapesten, 1944-ben.
- 4107.** Szilágyi István: A Regent-ház regénye. Budapest, Magyar írás, 1948, 143 o.
Az ostromolt Buda egyik bérházában bujkáló zsidók üldöztetései.
- 4108.** Szinnai Tivadar: Sötét ablakok. Budapest, Dante, 1947, 492 o.
A pesti zsidóság a német megszállás alatt.
- 4109.** Tamási Györgyi: Zsidó szellemi élet Magyarországon, 1945 után, in Hét évtized a hazai zsidóság életében. 2. kötet, Lendvai L. Ferenc – Sohár Anikó – Horváth Pál (szerk.), Budapest, MTA Filozófiai Intézet, 1990, 191-300. o.
- 4110.** Tambur, Wulf: Friling ohn zun. Roman. Arad, Yiddish Vort, 1947, 108 o.
[Tavaszi nap nélkül. Regény]
Az erdélyi zsidók sorsát követi nyomon a történet a táborokban és a felszabadulás után.
- 4111.** Tatay Sándor: Az ítélet napja. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1964, 302 o.
Zsidó család tragédiáját írja le a vészkorszak idején.
- 4112.** Tempefői (Sibelka Perleberg Artúr): Már most merre? Budapest, Athenaeum, 1945, 258 o.
A zsidók kirekesztésének története a magyar gazdasági életből a háború előtti időkben és a háború idején.
- 4113.** Tersánszky Józsi Jenő: Bandika a vészben. Budapest, Stúdió, 1947, 222 o.
Egy kanári a főszereplője ennek a regénynek. A madár egy zsidó családhoz kerül, és szemtanújává válik 1944 tragikus eseménysorozatának.
- 4114.** Tersánszky Józsi Jenő: Egy kézikocsi története. Budapest, Révai, 1949, 141 o.
1944 tragikus eseményeinek ábrázolása.

- 4115.** Tóth Judit: Kifutópálya. Budapest, Szépirodalmi Kiadó, 1980, 315 o.
Elképzelte történet egy zsidó lányról, aki a háborút követően Párizsba költözik, és aki igyekszik szembenézni emlékeivel a fasizmus idejéből, illetve a magyarországi holokauszt során vele történetekkel.
- 4116.** Török Rezső: Enyv és szappan. Budapest, Nova, 1945, 406 o.
Regényesített helyzetrajz a Budapesten történetekről 1944 márciusa és 1945 eleje között, például a zsidók tömeges áttéréséről, a zsidó munkaszolgálatokról és az üldözöttek mindennapjairól a német megszállás alatt.
- 4117.** Vadas, Ágnes: Tales from Hungary. Bloomington, IN, 1st Books Library, 2001, 105 o.
[Mesék Magyarországról.]
Hegedűs lány regényesített megpróbáltatásai a nácik által megszállott Budapesten.
- 4118.** Vajda Zoltán József: Lehullott egy csillag. Kispeszt, Városi Házi Nyomda, 1946, 142 o.
A magyarországi vészidőszak idején játszódó regény.
- 4119.** Várkonyi Mihály: A tanú. Budapest, Magvető, 1967, 137 o.
A „zuglói nyilas per” körül játszódó regény, amely a zuglói nyilas párt szolgálatosai által elkövetett rémtetteket tárgyalja.
- 4120.** Várnai Zseni: Nem volt hiába. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1962, 345 o.
Önéletrajzi regény, amely a magyarországi zsidóüldözéseket dolgozza fel. Az első rész a német megszállás alatti Párizsról, a második Budapestről, a harmadik pedig egy antifasiszta csoport küzdelméről szól.
- 4121.** Vasvári, Louise – Tötösy de Zepetnek, Steven (szerk.): Imre Kertész and Holocaust Literature. Lafayette, IN, Purdue University Press, 2005, 335 o.
[Kertész Imre és a holokausztirodalom.]
Irodalmi esszégyűjtemény.
- 4122.** Vázsonyi Endre: Piroška. Budapest, Magvető, 1955, 136 o.
A történet a nyilasok által 1944 vége felé a csepeli Királyerdőbe hurcolt és ott megölt zsidóknak állít emléket.
- 4123.** Vészi Endre: Mire tavasz lesz. Budapest, Népszava, 1947, 157 o.
Egy vagon megszemélyesítése, „aki” a deportált zsidók szállítóeszközeként alacsonyodik, és így válik az üldözöttek és elhurcoltak sorsának szemtanújává.
- 4124.** Vészi Endre: A két vöröshajú. Budapest, Népszava, 1948, 287 o.
Zsidó házaspár története a Gömbös-korszak és a náci megszállás idején.
- 4125.** Weinstock, M. D.: Light in the Darkness. Selected Stories. London, a szerző kiadása, 1959, 89 o.
[Fény a sötétségben. Válogatott elbeszélések.]

- 4126.** Wiesel, Elie: *The Time of the Uprooted*. New York, Knopf, 2005, 300 o.
[A gyökerestől kiszakítottak ideje.]
Egy cseh zsidó túlélőnek a jelen New Yorkjában átélt holokauszt-reminiszcenciái, aki Magyarországon menekült meg. Francia változat: *Le temps des deracinés*. Párizs, Seuil, 2003, 296 o.
- 4127.** Wiseman, Eva: *No One Must Know*. Toronto, Ont., Tundra Books, 2004, 200 o.
[Senki nem tudhatja meg.]
Egy lány regényesített története, aki felfedezi zsidó felmenőit és a holokauszt témájának a mindennapi életben való folyamatos jelenlétét.
- 4128.** Zalka Miklós: *A távolban Kánaán*. Budapest, Magvető, 1970, 498 o.
Dokumentumregény egy 16 éves fiú rettenetes megpróbáltatásairól 1944-ben, aki ugyan megmenekül a deportálástól, de anyját egy fiatal nyilas lelövi.
- * * *
- 4129.** *A gettó irodalma*. Új Élet, Budapest, 32(1977. január 15.)/2, 4-5. o.
Magyar írók tollából: Zsadányi Oszkár a magyarországi gettókra emlékezik (Gettóország – gettó Európa), Szabó Magda (A zsidó kutya) egy kutyáról ír, amelyet azért gyilkoltak meg a feldühödött csendőrök, mert gazdája öngyilkosságot követett el, és így „meg tudott szökni”. A kötetben megtalálható továbbá Mezei András egyik költeménye és részletek Barabás Tibor regényéből.
- 4130.** Andor Leon – Kárpáti Gyula: *Clausen kapitány*. Képes Figyelő, Budapest, 1948. október 23.
A folytatásos regény egy szökött munkaszolgálatos történetét mondja el, aki Clausen kapitány néven él.
- 4131.** Basse, Michael: *Auschwitz als Welterfahrung: der ungarische Schriftsteller Imre Kertész*. Merkur, Stuttgart, 53(1999)/6, 559-564. o.
[Auschwitz mint tapasztalat: Kertész Imre magyar író.]
- 4132.** Karsai László – Pomogáts Béla: *Ember Mária és a magyar holokauszt története*. Élet és Irodalom, Budapest, 46(2002. január 11.)/2, 5. o.
Áttekintés a néhai író hozzájárulásáról a holokauszt történetének megírásához.
- 4133.** Kőbányai, János: *At the Crossroads of the Soul*. Hungarian Quarterly, Budapest, 38(1997)/146, 130-134. o.
[A lélek keresztútjainál.]
Komlós Aladár írónak és kritikusnak a magyar zsidó irodalomra vonatkozó munkásságával foglalkozik.
- 4134.** Komlós Aladár: *In memoriam*. Múlt és Jövő, Budapest, (1994)/4, 18-22. o.
Felsorolja a holokauszt idején meggyilkolt magyar zsidó írók többségét.

- 4135.** Löwy Dániel: Az árnyékos oldal. Karácsony Benő sorsa. A Dunánál, Budapest, 1(2002. szeptember)/8. 34-37. o.
Klärmann Bernát, írói álnevéen Karácsony Benő kolozsvári magyar író életével és auschwitzi halálával foglalkozik.
- 4136.** Löwy Dániel: A kolozsvári Concordia zsidó színház története. Múlt és Jövő, Budapest, (2000)/1, 77-79. o.
Nyomon követi a színház tagjainak és igazgatójának sorsát a holokauszt idején.
- 4137.** Mózes Teréz: Észak-erdélyi képzőművészek – a holokauszt áldozatai. Új Kelet, Tel-Aviv, 2008. december 18.
Román változata: Artiștii plastici din Nordul Transilvaniei victime ale Holocaustului. Minimum, Bukarest, 2009. február, 58-59. o.
- 4138.** Nemes Nagy Ágnes: Életképek 1944-ből. Kritika, Budapest, 8(1970)/4, 12-20. o.
Írók, költők és művészek holokauszt korabeli tragikus sorsával és a megmentésüket célzó kísérletekkel foglalkozik.
- 4139.** Papp Antal: Tíz igaz ember. Haladás, Budapest, 1947. augusztus 6.
Regényfolyam első része a keresztény lakosság félelem vezérelte reakcióiról, amelynek tagjaira – miután 1945-ben a zsidók a haláltáborokból visszatérnek – elszámoltatás vár a zsidóktól elrabolt javakért.
- 4140.** Pavel, Amelia: Artiști transilvăneni, victime ale Holocaustului. O dublă semnificație. Realitatea evrească, Bukarest, 40(1995)/4, 1995. május 16-31., 3. o.
[Erdélyi képzőművészek, a holokauszt áldozatai. Kettős jelentőség.]
A számba vett művészek között Tibor Ernő, Jándy Dávid, Klein József, Grünbaum Ernő és Katz Márton nevével találkozunk.
- 4141.** Schein, Gábor: Das unverbindenbare Verbinden: Anmerkungen zur Prosa von Imre Kertész. Hungarian Studies, Bloomington, IN, 17(2003)/2, 253-266. o.
[Összekötni az összeköthetlent: jegyzetek Kertész Imre prózájáról.]
Reflexiók Kertész írásaira és beszédeire.
- 4142.** Șorban, Raoul: Nine Jewish Artists Victims of the Holocaust. Studia Judaica, Kolozsvár, 2(1993), 152-157. o.
Elsősorban észak-erdélyi magyar zsidó képzőművészekkel foglalkozik.
- 4143.** Suleiman, Susan Rubin: Monuments in a Foreign Tongue. On Reading Holocaust Memoirs by Emigrants. Poetics Today, Durham, NC, 17(1996)/4, 639-657. o.
[Emlékművek idegen nyelven. Az emigránsok holokausztmemoárjait olvasva.]
A holokauszt magyarországi fejezetét túlélők magyarul és más nyelveken írott memoárrészleteit is tartalmazza.
- 4144.** Tersánszky Józsi Jenő: Egy kézikocsi kalandjai 1944-ben. Világ, Budapest, 1948. július 2.
Folytatásos regény első része, amelynek utolsó része az augusztus 13-i számban jelent meg.

4145. Vetter, Reinhold: Ein schwieriger Nobelpreis: Imre Kertész und die Verstrickung Ungarns in den Holocaust. Zeitzeugen über Leben und Wirkungsgeschichte eines unbequemen Autors. Bios, Wiesbaden, 1(2003)/16, 3-26. o.

[Egy kínos Nobel-díj: Kertész Imre és Magyarország részvétele a holokausztban. A szerző életének és történelmi hatásának kortárs bizonyítékai.]

4146. Zeke Gyula: Szilágyi Dénes, Tábor Béla, Pap Károly. Három zsidó önkép a vészkorszak küszöbén. Szombat, Budapest, 4(1992)10, 29-31. o.

4147. Zsolt Béla: Halál Budapesten. Haladás, Budapest, 1948. április 15.

Folyamatos társadalmi regény első része, amely a háború utáni Magyar- országon uralkodó közhangulattal illusztrálja, hogy az emberek milyen keveset okultak a történelemből.

Munkaszolgálatral kapcsolatos művek

4148. Bárdos László: „A csángó katona”, in Új Élet naptár 1959, 5719/5720. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1959, 66-74. o.-

Novella, amely a munkaszolgálat intézményével foglalkozik. A csángó a Romániához tartozó Moldvában élő, magyarul beszélő népcsoport tagja.

4149. Erdődy János: A negyedik lovas. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1959, 5130.

A munkaszolgálatosok szenvedését ábrázolja Ukrajnában, és a zsidók megsemmisítését mutatja be egy budapesti család történetén keresztül.

4150. Erdődy János: Tíz igaz Szodomában. Budapest, Magvető, 1962, 180 o.

A regény a munkaszolgálatosok helyzetével foglalkozik Ukrajnában.

4151. Erdős László: A szökevény. Budapest, Magvető, 1960, 329 o.

A regény szökött munkaszolgálatosok helyzetét jeleníti meg.

4152. Fazekas György: Az én világháborúm. Budapest, Magvető, 1978.

Dokumentumregény, amely az ukrainai frontra vezényelt munkaszolgálatosok életéről szól.

4153. Gervai Sándor: Szorongás a Duna partján. Budapest, Schwartz Miklós, 1946, 16 o.

Hat novella, amelyek közül kettő munkaszolgálatosok életéről szól.

4154. Hegedűs Géza: Útvesztő. Budapest, Athenaeum, 1954, 315 o.

A regény többek között a Magyarországon és az Ukrajna területén szolgáló munkaszolgálatosok életével foglalkozik.

4155. Királyhegyi Pál: Mindenki nem halt meg. Budapest, Globus, 1947, 143 o., illusztr.

Szatirikus regény a munkaszolgálatos egységekről a német megszállás és a deportálás idején. A regény folytatásokban is megjelent a budapesti Képes Figyelő hasábjain 1946. november 23. és 1947. május 10. között.

- 4156.** Kőműves Imre: Szökevények. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1964.
Novellagyűjtemény, benne a „Nagykátá” (81-125. o.) cíművel, amely a Murai-Metzl Lipót vezetése alatt álló munkaszolgálatos egységen belül folyó kegyetlenkedésekről szól. „A Kapo” (202-222. o.) és a „Szökevények” című novella a bori munkatáborból szökött munkaszolgálatosok sorsát ábrázolja.
- 4157.** Nemes György: Júliusi utazás. Budapest, Magvető, 1961.
Novellagyűjtemény, amelyből néhány a zsidó munkaszolgálat és a deportálás alatti szenvedéssel foglalkozik.
- 4158.** Örkény István: Budai böjt. Budapest, Budapest Székesfőváros Irodalmi Intézete, 1948, 250 o.
Novellagyűjtemény, amelyből az egyik az ukrajnai munkaszolgálatosok doni visszavonulásáról szól.
- 4159.** Sallai Elemér: Csürhe. Budapest, Magvető, 1963, 375 o.
Regény a munkaszolgálatosok és a magyar katonák kálváriájáról a Donnál, Ukrajnában.
- 4160.** Sarkadi Imre: Rozi. Budapest, Athenaeum, 1951, 292 o.
A regény 38 zsidó munkaszolgálatos elpusztításáról szól.
- 4161.** Soós Magda: Megtalált dallam,. Budapest, Magvető, 1961, 2 kötet.
A regény egy különleges büntető munkaszolgálatos század foglyáról szól.
- 4162.** Szilvási Lajos: Appassionata. Budapest, Zrínyi, 1961, 502 o.
A regény a menekülő munkaszolgálatosok helyzetét ábrázolja, és kritikus azokkal szemben, akik nem vállaltak sorsközösséget az üldözöttekkel.
- 4163.** Zsolt Béla: Kilenc koffer. Kőszeg Ferenc (szerk.), Budapest, Magvető, 1980, 404 o.
A visszaemlékezést a közismert újságíró a negyvenes évek végén írta, de könyv formájában csak a szerző halála után jelent meg. Az írás félelmetes epizódokat ír le a munkaszolgálat idejéből az egyik ukrajnai táborban, hogy aztán a nagyváradi gettóban folytatódjék. Bírálja mind az áldozatok, mind a keresztény tanúk viselkedését. A regény folytatásokban jelent meg a budapesti Haladás hasábjain 1946. május 30. és 1947. február 27. között.

ANTOLÓGIÁK

- 4164.** A végzetes esztendőről versben, szépprózában, in Gáti Ödön és mások (szerk.): Mementó. Magyarország 1944. Budapest, Kossuth, 1975, 295-353. o.
Költemények és novellák gyűjteménye: Radnóti Miklós, Vas István, Illyés Gyula, Pilinszky János, Kassák Lajos, Zelk Zoltán, Illés Béla, Simon István, Vihar Béla, Nádass József, Ember Mária, Barabás Tibor, Gerencsér Miklós, Zsoldos Andor, Kecskeméti György és Fedor Ágnes műveiből.

4165. Az Izraelita Magyar Irodalmi Társulat évkönyve, 1948. Szemere Samu (szerk.), Budapest, Izraelita Magyar Irodalmi Társulat, 1948, 335 o.

A kötet verseket és novellákat tartalmaz a holokauszt tárgyköréből.

4166. Bloom, Harold (szerk.): Elie Wiesel's Night. Philadelphia, Chelsea House Publishers, 2001, 190 o.

[Elie Wiesel Éjszakája.]

Tartalmazza Harold Bloom, Lawrence I. Langer, Michael Berenbaum, John K. Roth, Ellen S. Fine, Robert McAfee, Colin Davis, Ora Avni és Simon P. Sibelman tanulmányait.

4167. Bóka László: Magyar mártír írók antológiája. Budapest, Cserépfalvi, 1947, 310 o.

A kötet részleteket közöl 72 magyar író és költő műveiből, akik a második világháború idején a náci és a nyilas terror áldozatai voltak. A kötetet rövid életrajzi jegyzetek kísérik.

4168. Dobos Marianne: A szívek kötelessége megmarad. Budapest, Kelenföldi Kiadó, 1989, 269 o.

Magyar zsidó írások a holokauszt tárgyköréből.

4169. Egervári Vera (szerk.): Zsidó sorsok. Antológia. Tel-Aviv, Szdar Celem Kol Szdar Nyomda, 2001, 221 o.

A szerzők között neves írókat, elismert történészeket, közéleti személyiségeket találunk, valamint számos túlélő visszaemlékezése is olvasható, amelyek a vészkorszak kitörölhetetlen tapasztalatát idézik. A legtöbb írás a hihetetlen, csodával határos megmenekülés történetét mondja el.

4170. Ember Mária: A siratóének. Antológia. Budapest, magánkiadás, 1994, 218 o., illusztr.

Szemelvények a holokauszt irodalmából, Ámos Imre, Bereczky Albert, Hajnal Anna, Éliás József, Levendel László, Primo Levi, Lázár (Lazarovits) Ernő, Anna Margit, Mezei András, Örkény István, Somlyó György, Szép Ernő és Zelk Zoltán írásainak válogatása.

4171. Fergeteg. Antológia. Ötven magyar író antifasiszta írása. Budapest, Magvető, 1970, 795 o.

Válogatott antifasiszta írások a második világháború, az ellenállás, a felszabadulás és a háború utáni földreform témájából.

4172. Friedman, Saul S., (szerk.): Holocaust Literature: A Handbook of Critically Historical, and Literary Writings. Westport, CT, Greenwood Press, 1993, 677 o.

[Holokausztirodalom: Kritikai, történeti és irodalmi írások kézikönyve.]

Magyarországról lásd: 216-248. o.

4173. Halmi József: Emlékkönyv. Tel-Aviv, K. Halmi, 1969, 109 o.

Izraelben élő magyar zsidó újságírók cikkgyűjteménye a holokauszt és egyéb tárgykörökből. A kötet, mások mellett, Gervai Sándor és Rosszel Mordechai cikkeit tartalmazza.

- 4174.** The Holocaust in Hungary. An Anthology of Jewish Response. Andrew Handler (szerk.), Montgomery, AL, University of Alabama Press, 1982, 162 o.
[A holokauszt Magyarországon. A zsidó válasz antológiája.]
Szépirodalmi és egyéb cikkek gyűjteménye, angol fordításban. Az eredeti cikkek Magyarországon jelentek meg az 1940-es években Komlós Aladár, Zsolt Béla, Komoly Ottó, Csörgő Hugó, Szemere Samu, Kardos Pál, Gerend László és Sásdi Sándor tollából.
- 4175.** Kajetán Endre (szerk.): Barna téboly. Antológia. Budapest, Zrínyi, 1972, 364 o.
Novellák a náci időről.
- 4176.** Keserű órán. Antológia. Molnár Gusztáv (szerk.), Bukarest, Kriterion, 1974, 166 o.
A holokauszttal foglalkozó írások gyűjteménye Emőd Tamás, Sárközi György, Radnóti Miklós, Weöres Sándor, Pilinszky János, Zelk Zoltán, Simon István, Ruffy Péter, Tordai Zádor, Salamon László, Salamon Ernő, Tompa László, Kiss Jenő, Horváth Imre, Simon Magda, Balla Károly, Sőni Pál, Molter Károly, Antalffy Endre, Sütő András, Balogh Edgár, Méliusz József, Szilágyi Domokos, Szilágyi András, Balla Zsófia, Gellért Sándor, Kovács György, Bajor Andor, Szilágyi Júlia, Dános Miklós és Domokos Géza tollából.
- 4177.** Lévai Jenő (szerk.): Írók írások... Vigasztalás van az irodalomban. Budapest, Faragó Nyomda, 1943, 159 o.
Novellák a zsidó élet mindennapjairól Magyarországon, a holokausztot megelőző időszakból.
- 4178.** Pécsi Katalin (összeáll.): Itt nincsenek pillangók? Mai zsidó próza. Budapest, PolgART, 2000, 461 o.
Az antológia részleteket közöl jeles magyar írók, így Kertész Imre, Konrád György, Kornis Mihály, Nyíri János, Örkény István és Somlyó György írásaiból.
- 4179.** Schwartz-Somlo-Foti, Gisele (szerk.): Memoirs front Hungary. An Anthology. Montreal, Concordia University Chair in Canadian Jewish Studies, 2000, 75 o.
[Emlékek Magyarországról. Antológia.]
Öt túlélési történetet tartalmaz.
- 4180.** Suleiman, Susan Rubin – Forgács, Éva (szerk.): Contemporary Jewish Writing in Hungary. An Anthology. Lincoln, NE, University of Nebraska Press, 2003, 451 o.
[Kortárs zsidó írás Magyarországon. Antológia.]
Részleteket tartalmaz Szép Ernő, Zsolt Béla, Vas István, Somlyó György, Örkény István, Ember Mária, Kertész Imre, Konrád György, Nádas Péter és Szántó T. Gábor írásaiból.

SZÍNMIŰVEK ÉS DALOK

- 4181.** Cseres Tibor: Hideg napok. Regény és színmű. Budapest, Magvető, 1966, 327 o.
Szerbhorvát kiadás: Hladni dani. Szabadka, Minerva, 1966, 205 o. Az újvidéki mészárlás története.

- 4182.** Déry Tibor: A tanúk. Gunyoros szomorújáték 7 képben. Budapest, Hungária, 1948, 118 o.
Zsidó orvos tragikus élete 1944-ben, keresztény feleségével és édesanyjával együtt átélt megpróbáltatásai.
- 4183.** Déry Tibor: A tanúk. Tükör. Itthon. Budapest, Hungária, 1948, 311 o.
Drámagyűjtemény: az első rész a holokauszt témájával foglalkozik, nevezetesen a tanúk és szemtanúk dilemmájával, a továbbiakban egy zsidó orvos tragikus életével, akinek választania kell aközött, hogy együtt maradjon-e keresztény feleségével a túlélés reményében, vagy zsidó édesanyját válassza.
- 4184.** Frigyesi, Judit: The Effect of the Holocaust on the Study of East-European Jewish Music, in RB-PA, 629-639. o.
[A holokauszt hatása a kelet-európai zenei kutatásra.]
- 4185.** Görgey Gábor: Komámasszony, hol a stukker? Budapest, Magvető, 1969, 327 o.
Drámagyűjtemény. A címadó darab a nyilas uralommal foglalkozik. Egy másik, a Népfürdő, kifejezetten a holokausztról ír. Az abszurd dráma utolsó felvonásában kiderül, hogy a színészek részt vettek a gázkamra létrehozásában.
- 4186.** Horák Magda: „Színház a Gettóban. Az OMIKE Művészakció”, in Évkönyv 1983-84. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselője, 1984, 166-193. o.
Rövid összefoglalás a Magyar Zsidó Kulturális Egylet történetéről, beleértve a színészeket, az írókat és a drámaírókat, akik az egylettel kapcsolatban álltak.
- 4187.** Hubay Miklós – Vas István – Ránki György: Egy szerelem három éjszakája. Zenés verses tragédia, in Hubay Miklós: Hősökkel és hősök nélkül. Budapest, Szépirodalmi Kiadó, 1964, 255-357. o.
A darab két szerelmes megpróbáltatásaival foglalkozik, akik a nyilasok elől bujkálnak, és akiket rejtekhelyük felfedezése után kivégeznek. A fiatal költő alakját Radnóti Miklósról mintázták.
- 4188.** Illyés Gyula: Sorsválasztók. Dráma. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1982, 92 o.
Az ünnepelt színész felfedezi zsidó származásának tényét: az antiszemitizmussal súlyosan fertőzött karakter hátterében az 1944-es, sorozatos Duna-parti kivégzések vannak.
- 4189.** Karinthy Ferenc: Pesten és Budán. Egyfelvonásosok. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1972, 391 o.
A kötet néhány, holokauszttal foglalkozó darabot tartalmaz. Az egyik, a Budán című (287-325. o.), egy özvegyasszonyról szól, aki Mauthausenből jött haza, és összetalálkozik annak a csendőrnök a fiával, akinek az apja aktívan részt vett a deportálásban. A fiú a Kommunista Párt tagja lett a háború után. Egy másik darab, a Gellérthegy álmok (101-183. o.), egy zsidó lányról szól, aki Erdélyből származik, és hamis papírokkal, egy katonaszökevény társaságában bujkál Budapesten.

4190. Örkény István – Nemeskürty István: „A holtak hallgatása”, in Örkény István: Drámák. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1982, 383-459. o.

Dráma a magyar hadsereg voronyezsi tragédiájáról. Számos jelenet a munkaszolgálatosok doni szenvedéseiről szól.

* * *

4191. Grunea, Vasile: Despre Teatrul Evreiesc din Cluj. Dialog interetnic, Kolozsvár, 5(1997. december)/41, 3. o.

[A kolozsvári zsidó színházról.]

Cikk az 1944-ig foglalkoztatott színészekről.

4192. György Endre: A gettó éneke. Új Élet, Budapest, 1975. augusztus 1.

A cikk a gettóban és a koncentrációs táborokban szerzett dalokról szól.

KÖLTŐK ÉS KÖLTÉSZET

Általános munkák

4193. Balla Sándor: Gettó. Budapest, Magyar S. Nyomda, 1947, 32 o.

A budapesti gettóban 1944 novemberében és decemberében írt versek gyűjteménye.

4194. Baráth György: Vihar. Tel-Aviv, magánkiadás, 1957, 78 o.

4195. Berda József: Égő évek felé. Budapest, Kulcsár, 1949, 78 o.

4196. Bródy László: Esztendők. Budapest, Szemes, 1946, 128 o.

4197. Bruck, Edith: Il tatuaggio. Parma, Guanda, 1975, 84 o.

[Tetoválás.]

Kárpát-Ukrajnából származó költőnő verseinek gyűjteménye.

4198. Czeiger József: Éltreítélve. A vész árnyékában. Haifa, magánkiadás, 1991, 194 o.

A holokauszt témájával foglalkozó versek gyűjteménye.

4199. Dick Edit: Ragyogj csillagunk. New York–Tel-Aviv, Palam Press, 1959, 56 o.

4200. Ember Mária: Aktavers és egyéb történetek. Budapest, Magvető, 1979, 197 o.

Néhány vers a kolozsvári gettóban történt epizódokat eleveníti fel.

4201. Erdős Gábor: Hol van az Isten? Budapest, Nobel Elek, 1948, 49 o.

A nyilasok által meggyilkolt, 13 éves fiú versei. A versek beszámolnak a zsidók szenvedéseiről, amelyeket a „zöld inges” bandák garázdálkodásai okoztak.

4202. Fedor Ágnes: Sárga nárcisz. Egy marék vers 1939-1945. Budapest, Magyar Téka, 1945, 47 o.

4203. Felleg György: Lobogj te dal. Tel-Aviv, magánkiadás, é. n., 64 o.

- 4204.** Fodor József: Mérlegen. Új versek, 1943-1945. Budapest, Új Idők Irodalmi Intézet, 1945, 158 o.
- 4205.** Forrai Eszter: Hullámlépcső. Versek (1990-91). Győr, Corvina, é. n., 64 o.
- 4206.** Forrai, Eszter: L'ombre des éclairs = Villámok árnyéka: ouvre français-hongrois. Párizs, L'Harmattan, 1994, 104 o.
Holokauszttemájú versek francia és magyar nyelven.
- 4207.** Gellért Oszkár: Égtájak közt. Versek. Budapest, Révai, 1946, 86 o.
- 4208.** Gergely Ágnes: Requiem for a Sunbird. Budapest, Maecenas Könyvek, 1997, 87 o.
[Rekviem egy nektármadárért.]
Holokauszttemájú versek gyűjteménye.
- 4209.** Gömöri, György: Polish and Hungarian Poets of the Holocaust. Bloomington, IN, Polish Studies Center, 1987, 20 o.
[A holokauszt lengyel és magyar költői.]
- 4210.** Gréda József: Fogóddz a semmibe. Lágerversek / Ehoz ba-enheyot: shire mahaneb-ha-hashmadah. Tel-Aviv, Eked, 1989, 38 o.
Versek magyar és héber nyelven.
- 4211.** Gross, Elly: Storm Against the Innocents: Holocaust Memories and Other Stories. Kanada, magánkiadás, 2003, 193 o.
[Vihar az ártatlanok ellen: Holokausztmemoárok és más történetek.]
Szilágysomlyói túlélő versei és visszaemlékezése.
- 4212.** Győri Illés István: Dalol a munka, dalol a nép. Budapest, Athenaeum, 1948, 96 o.
- 4213.** Herczl Rosenberg Rachel: Az élet árnyékában. Versek a vészkorszakból. Jeruzsálem, a szerző kiadása, 1996, 89 o.
Túlélő versei magyar és angol nyelven. Az angol fordítást Carola Trattner végezte.
- 4214.** Hernádi (Herz) György: Akik élve maradtak. Budapest, Faust, 1945, 950.
- 4215.** Herzberger, Magda: The Waltz of the Shadows. New York, Philosophical Library, 1983, 112 o.
[Árnyékkeringő.]
Kolozsvári holokauszt-túlélő összegyűjtött versei.
- 4216.** Hollós Korvin Lajos: Válogatott költemények, 1925-1945. Budapest, Faust, [1946,] 228 o.
- 4217.** Jaoz Keszt: Dlatot zriphim od miphtechu bi. Tel-Aviv, Eked, 1997, 70 o.
[A barakk kapui megnyílnak előttem.]
Ismert író és fordító versei saját, holokauszt alatt átélt tapasztalatairól.

- 4218.** Kassák Lajos: Válogatott versek. Budapest, Magvető, 1956, 513 o.
Versgyűjtemény a közismert magyar költőtől, közülük néhány a holokauszttal foglalkozik. A zsidók tragédiája (315. o.) és a Meditáció (394. o.) című versek különösen megindítóak.
- 4219.** Keserű órák Antológia. Bukarest, Kriterion, 1974, 163 o.
Versek és novellák gyűjteménye, amelyek közül néhány a holokauszttal foglalkozik.
- 4220.** Kincs Miklós: Versek az üldöztetések napjaiból. Budapest, Gyarmati, 1946, 16 o.
- 4221.** Klein, Magdalena: Pearls and Lace. Santa Barbara, CA, Fithian Press, 1966, 64 o.
[Gyöngyök és zsinór.]
Nagyvárad-i túlélő holokauszttal kapcsolatos összegyűjtött versei, Susan Simpson Geroe szerkesztésében és fordításában.
- 4222.** Komlós Aladár: Himnusz a mosolyhoz. Budapest, Tábor, 1941, 46 o.
- 4223.** Krupp József: Méltóság és eltiportság. Székely Magda költészetéről. Múlt és Jövő, Budapest, (2007)/2, 8-11. o.
A 2007. április 30-án elhunyt költő irodalmi munkásságának áttekintése. Verseinek témáját gyakran képezte a holokauszt.
- 4224.** Lakatos István: Pokol tornácán. Budapest, Dante, 1949, 104 o.
- 4225.** Láng Éva: Ki fogja elbeszélni? Budapest, Pallas Lap- és Könyvkiadó, 1990, 134 o.
Versgyűjtemény a holokausztról.
- 4226.** Láng Éva: A nyomtalan nyomában. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1985, 133 o.
Versgyűjtemény a holokausztról.
- 4227.** Márai Sándor: Verses könyv. Budapest, Révai, 1945, 83 o.
Versgyűjtemény 1944-45-ből.
- 4228.** Markovits Györgyi: Üldözött költészet. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1964, 186 o.
A Horthy-korszak alatt betiltott könyvekről és költeményekről.
- 4229.** Marton Frigyes – Popper Péter: Gázláng. Lágerfoglyok írásai. Budapest, Saxum, 2003, 164 o.
Versek, anekdoták és rövid történetek gyűjteménye.
- 4230.** Mezei, András: Legenda o sprawiedliwosci. Krakkó, Wyd. Literackie, 1979, 152 o.
[Az igazság legendái.]
Az ismert magyar zsidó szerző holokauszttal kapcsolatos verseinek lengyel fordítása. Magyar változat: Legendák születőben. Budapest, Magvető, 1966, 202 o., illusztr.
- 4231.** Mezei András: Adorno. Zsidó versek. Budapest, Belvárosi Könyvkiadó, 1994, 165 o., illusztr.
A kötet a magyarországi holokauszt 50. évfordulójára jelent meg. A versek többsége a holokausztról szól.

- 4232.** Mezei András: 51 nap, 147 vonatszerelvény, in KCs, 105-108. o.
Versek.
- 4233.** Mosonyi Albert: Decrescendo... Válogatott versek. Budapest, Élet Irodalmi és Nyomdai Műintézet, 1950, 96 o.
Versek a második világháborúról, egyik közülük a „mártírokkal” foglalkozik.
- 4234.** Nagy Zoltán: Álmomban zene. Budapest, Bródy András, 1947, 50 o.
- 4235.** Ozsváth, Zsuzsanna: “From Cain to Nahum: Shifts and Changes in Radnóti’s Poetic Vision”, in Gömöri, George és Wilmer, Clive (szerk.): The Life and Poetry of Miklós Radnóti: Essays. New York, Columbia University Press, 1999, 43-62. o.
[Káintól Nahumig: Váltások és változások Radnóti költői szemléletében.]
- 4236.** Ozsváth, Zsuzsanna: In the Footprints of Orpheus: The Life and Times of Miklós Radnóti. Bloomington, IN, Indiana University Press, 2000, 356 o.
[Orpheus nyomában. Radnóti Miklós élete és kora.]
- 4237.** Ozsváth, Zsuzsanna – Turner, Frederick: Foamy Sky: The Major Poems of Miklós Radnóti. Princeton, NJ, Princeton University Press, 1992, 128 o.
[Tájékos ég: Radnóti Miklós válogatott versei.]
- 4238.** Ozsváth, Zsuzsanna – Turner, Frederick: Miklós Radnóti: Selected Poems, in Art From the Ashes. Lawrence I. Langer (szerk.), New York, Oxford University Press, 1995, 620-633. o.
[Radnóti Miklós: Válogatott versek.]
- 4239.** Ozsváth Zsuzsanna: Orpheus nyomában. Radnóti Miklós élete és kora. Budapest, Akadémiai Kiadó, 2004, 242 o.
- 4240.** Ozsváth, Zsuzsanna: Radnóti, Celan, and the Holocaust in Eastern-European Poetry, in Comparative Cultural Studies and Post-1989 Central European Culture. Steven Tötösy de Zepetnek (szerk.), West Lafayette, IN, Purdue University Press, 2002, 51-69. o.
[Radnóti, Celan és a holokauszt a kelet-európai költészetben.]
- 4241.** Pilinszky János: Rekviem. Budapest, Magvető, 1964, 117 o.
Versgyűjtemény, amelyek közül néhány a holokauszttal és antifasiszta témákkal foglalkozik.
- 4242.** Pilinszky János: Válogatott művei. Budapest, Szépirodalmi–Magvető, 1978, 221 o.
- 4243.** Pilinszky János: Pilinszky János összes versei. Budapest, Osiris Kiadó, 2003, 352 o.
A holokauszttal kapcsolatos verseket is tartalmaz.
- 4244.** Radnóti Miklós: Bori notesz. Budapest, Helikon, 1985, 31 o.
A bori munkatáborban írt versek gyűjteménye.
- 4245.** Rothschild (Dick) Edit: Álom és valóság. Tel-Aviv, magánkiadás, 1987, 61 o.
Holokauszt témával foglalkozó versek.

4246. Schwarcz Jeráchmiél: Szántottam, vetettem az idegen földet. Zafriyya, Izrael, magánkiadás, 2003, 66 + 61 o.

Mezőcsáti munkaszolgálatos héberül és magyarul írt verseinek gyűjteménye.

4247. Somlyó György: Vallomás a békéről. Budapest, Révai, 1953, 110 o.

4248. Sós Endre: Porszem és óriás. Budapest, Periszkóp kiadás, é. n., 59 o.

4249. Szegedy-Maszák Mihály: „Radnóti Miklós és a holocaust irodalma”, in A határ és a határolt: Töprengések a magyar-zsidó irodalom létformáiról. Török Petra (szerk.), Budapest, Országos Rabbiképző Intézet, 1997, 207-229. o.

4250. Székely Magda: Kötőta. Budapest, Magvető, 1962, 91 o.

Versgyűjtemény, amelyet a költő édesanyjának és az üldözöttek emlékének szentelt, akik a holokauszt idején veszítették életüket. A versek érzékeltetik a túlélők körében jelentkező „lelkiismeret-furdalás” komplexumát.

4251. Szenes Erzsi: A lélek ellenáll. Napló és versek. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1965, 401 o.

Egy ismert költő versei, aki túlélte Auschwitzot. A napló az 1939-től 1941-ig terjedő periódust tartalmazza, mialatt a költő a fasiszta Szlovákiában élt. Később mint menekültet Budapestről deportálták.

4252. Szilágyi Géza: Koldusok táncdala. Válogatott versek, 1893-1956. Budapest, Magvető, 1958, 187 o.

4253. Szilágyi Géza: Válogatott és új versek. Budapest, Magyar Téka, 1948, 152 o. A költemények egy része a „sötét évek” alatt, 1940-44 között született.

4254. Szilágyi Tibor: Együgyű program. Budapest, magánkiadás, 1946, 128 o.

4255. Tóth Judith: Tűzfalak. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1963, 89 o.

Egy gyermek túlélő versei.

4256. Udi Sarah: Szürke. Tel-Aviv, magánkiadás, 1989, 126 o.

Holokauszt-túlélő versei magyar és angol nyelven.

4257. Várnai Zseni: Legyen mega te akaratom. Budapest, Arany János Irodalmi és Nyomdai Műintézet, 1939, 31 o.

4258. Várnai Zseni: Üldözött versek. Budapest, Athenaeum, 1945, 202 o.

4259. Vasvári István: A lélek naplójából. Budapest, Magvető, 1966, 110 o.

Versgyűjtemény a költőnek a holokauszt idején átélt szenvedéséről és félelmeiről. A mártírok falánál című vers különösen megindító.

4260. Versek. Magyar Zsidó Almanach. Budapest, 1996-97, 24-28., 86-96. o.

Holokauszttal foglalkozó versek Gergely Ágnes, Székely Magda, Balla Zsófia, Mezei András és Röhrig Géza tollából.

- 4261.** Vértés Miklós: Visszapillantás. Budapest, Ex Libris Kiadó, 1997, 53 o.,
Kis versgyűjtemény a holokausztról.
- 4262.** Vihar Béla: A szerelem születése. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1958, 151 o.
- 4263.** Weisz Malka: Tövises útján. New York, magánkiadás, 1976, 80 o.
- 4264.** Yaoz, Hanna: Self-Portrait of the Jew: The Reflection on the Holocaust of Hungarian Jewish Poets Today, in The Jewish Self-Portrait in European and American Literature. Hans Jürgen Schrader (szerk.), Tübingen, Niemeyer, 1996, 217-221. o.
[Zsidó önarckép: A mai magyar zsidó költők holokauszttükrözése.]
- 4265.** Zemplényi Magda: Versek, 1941-1946. Budapest, Marosán Gyula, 1946, 134 o.

* * *

- 4266.** Andai Ferenc: Radnóti Heidenauban: a költő halálának ötvenedik évfordulóján. Kortárs, Budapest, 38(1994)/11, 114-128. o.
A költő viszontagságai Heidenauban, a szerbiai Bor egyik altáborában.
- 4267.** Egy vers és ami mögötte van. Mozgó Világ, Budapest, 8(1982. szeptember), 112-120. o.
A közlemény tartalmazza a Hagyd a népedet című Mezei András-verset és egy Forgács Rezső által a költővel készített interjút. A vitatott versben a költő Istenhez fordul a zsidó nép szenvedéseinek megszüntetéséért, amely ortodox és egyéb zsidó személyiségek kritikáját eredményezte. Az interjú szokatlanul nyílt szellemben zajlik, és felöleli a zsidókérdés holokauszt alatti és utáni problémáinak megannyi kérdését.

Koncentrációs táborok

- 4268.** Baráth György: Hamszin, 1952. Tel-Aviv, a szerző kiadása, 1952, 62 o.
[Meleg hullám, 1952.]
Lásd különösen az „Egy csontváz kilépett” és az „Emlékeztetésül a német koncentrációs táborra” című írásokat.
- 4269.** Frank Erzsébet: 365 nap (1944-1945). Miskolc, Munkaszolgálatosok Szövetségének Felsőmagyarországi Csoportja, 1946, 85 o.
Versek a szerző Auschwitzban és más német haláltáborokban szerzett tapasztalatairól.
- 4270.** Jávor Judit: Hang a pokolból Egy tizenkétéves iskolásleány önvallomásai a németországi haláltáborokból. Verses elbeszélés. Budapest, Officina, 1947, 96 o.
- 4271.** Soós Magda: Szabadulok 1944-1945. Budapest, Genius, 1946, 96 o.
A szerző versei, amelyeket különböző német koncentrációs táborokban töltött fogsága idején írt.

Munkaszolgálattal kapcsolatos költészet

- 4272.** Barát Endre: Nem üthetett vissza. Nagykáta, Fauszt, 1945, 63 o.
1942 és 1945 között íródott 28 vers, amelyek a zsidó munkaszolgálatosok szenvedéseivel foglalkoznak.
- 4273.** Kürti László: Én visszajöttem. Budapest, a szerző kiadása, 1945, 32 o.
Versek, amelyek a szerző tapasztalatait írják le az egyik magyar munkaszolgálatos század kötelékében, Ukrajnában.
- 4274.** Löwy Mátyás: Memento. Versek. Budapest, Folio, 1947, 48 o.
Mauthausent és Ukrajnát megjárt munkaszolgálatos túlélő versei.
- 4275.** Mária Béla: Életed kötelez. Budapest, Munkás író, 1948, 64 o.
Néhány vers, köztük egy kis gyűjtemény, amely Kijevben és Borban íródott. Ezek a szerző reflexiói ottani tapasztalataira.
- 4276.** Nemes Tibor: A Don halottja. Budapest, Vajna és Bokor, 1947, 96 o.
A versek akkor íródtak, amikor a szerző munkaszolgálatos században, illetve szovjet hadifogolytáborban volt.
- 4277.** Radnóti Miklós: Bori notesz. 3. kiadás, Budapest, Magyar Helikon, 1974, 2 kötet.
Tartalmazza a híres költő utolsó verseit Borból és más helyekről, ahol munkaszolgálatos százada állomásozott.
- 4278.** Radnóti Miklós: Tajtékos ég: Budapest, Révai, 1946, 114 o.
- 4279.** Radnóti Miklós, 1909-19 44. Baróti Dezső (szerk.), Budapest, Magyar Helikon, 1959, 191 o.
- 4280.** Radnóti Miklós bibliográfia. Vasvári István (összeáll.), Sós Endre bevezetőjével, Budapest, Szabó Ervin Könyvtár, 1966, 151 o.
Listát tartalmaz Radnóti munkáiból, valamint munkaszolgálatos éveinek eseményeiről és tragikus haláláról.
- 4281.** Radnóti Miklós összes versei és műfordításai. Koczkás Sándor (szerk.), Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1956, 513 o.
- 4282.** Radnóti Miklós válogatott versei. Somlyó György (összeáll, és a bevezetőt írta), Budapest, Révai, 1952, 128 o.
A híres magyar-zsidó származású költő verseinek gyűjteménye. Radnótit a Borból történő visszavonulás során öltek meg, ahol a hírhedt rézbányákban kényszermunkás volt.
- 4283.** Vasvári István: Tizedíziglen. Budapest, Magvető, 1957, 123 o
- 4284.** Vasvári István: Torlódő nyár. Budapest, a szerző kiadása, 1947, 77 o.
Versek, amelyek akkor íródtak, amikor a szerző munkaszolgálatos században szolgált.

4285. Walder, Lajos: We, the Twenty-Five Letters of the Alphabet. Melbourne, Macmillan, 2004, 159 o.

[Mi, az ábécé huszonöt betűje.]

Magyar zsidó költemények, amelyeket Günskirchenben elhunyt munkaszolgálatos írt.

4286. Zelk Zoltán: Kagylóban tenger. Versek 1942-1947. Budapest, Dante, 1947, 103 o.

Néhány vers Ukrajnában íródott.

4287. Zelk Zoltán: Mint égő lelkiismeret. Budapest, Athenaeum, 1954, 371 o.

Néhány vers 1942 és 1944 közé datálható, amikor a szerző munkaszolgálatos századdal Ukrajnában volt.

4288. Zelk Zoltán: Temetés tanúja. Válogatott versek. Budapest, Cserépfalvi, 1945, 203 o.

KIÁLLÍTÁSOK, FÉNYKÉPEK ÉS ILLUSZTRÁCIÓK

4289. Abádi Ervin: Elmondom... My Story... 1942-1945. Budapest, magánkiadás, 1947, 27 o., illusztr.

Rajzok angol és magyar nyelvű feliratokkal a zsidók szenvedéseiről, mind a magyar munkaszolgálatos századokban, Ukrajnában, mind pedig a deportálások idejéből.

4290. Adler Miklós: Tizenhat fametszet. Debrecen. Szabadság, 1945, 16 o.

Tartalmaz magyarázó szövegeket magyar, orosz, héber és angol nyelven.

4291. Adler, Miklós: Beyond Words. New York, American Jewish Historical Society, 2001, 60 o., illusztr.

[Szavakon túl.]

Tizenhat fametszetet tartalmazó album Saul Touster szerkesztő bevezetőjével és kommentárjával.

4292. Akik meghaltak, és akik harcoltak népünk becsületéért. Budapest, Igazság Nyomda, 1946, 32 o.

Illusztrált kiadvány, amely a Palesztinai Zsidó Ügynökség 1946-os budapesti kiállítása alapján készült. Az illusztrációkat Herbst Imre állította össze, a szöveget Trosszder Alfréd írta.

4293. Áldor Péter: 1944. Budapest, Független Magyarország, 1945, 18 o.

Illusztrálja a megszálló német erők és a Nyilaskeresztes Párt tagjai által elkövetett atrocitásokat Magyarországon.

4294. Ámos Imre szolnoki vázlatkönyve. Egri Mária (szerk. és a bevezetőt írta), Budapest, Corvina, 1973, 49 o.

Krokik a jól ismert festőtől, aki az ohrdrufi koncentrációs táborban halt meg: lerajzolt jeleneteket munkaszolgálatos tapasztalataiból, Szolnokon és a város körül.

4295. Asbury, Beverly A.: György Kádár's Drawings as Artistic Narrative, in Bearing Witness to the Holocaust. Alan L. Berger (szerk.), Lewiston, NY, E. Mellen Press, 1991, 227-236. o.

[Kádár György rajzai mint művészi narratíva.]

4296. The Auschwitz Album. A Book Based Upon an Album Discovered by a Concentration Camp Survivor, Lili Meier. Peter Hellman (szöveg), New York, Random House, 1981, xxxiii + 167 o.

[Az Auschwitz Album. A koncentrációs táborból Meier Lili által felfedezett album alapján készült könyv.]

Körülbelül 200 fényképet tartalmaz. Az albumot egy bilkei deportált találta meg, akit a beregszászi gettóból deportáltak. A fényképeken éppen az Auschwitzban a beregszászi transzporttal véghezvitt szelektálási procedúra különböző részei láthatók.

4297. Balas, Edith – Balas Waldron, Anna: The Holocaust in the Painting of Valentin Lustig. Pittsburgh, Carnegie Mellon University Press, 2002, 64 o., illusztr.

[A holokauszttal Lustig Valentin festményeiben.]

Másodgenerációs kolozsvári túlélő festőművész munkáinak reprodukciói.

4298. Barta Ernest: Danse macabre 1944-45. Budapest, Körmendy, 1945, 16 tábla.

Litográfiák magyar, angol és francia nyelvű feliratokkal.

4299. Berehovo-Beregszász zsidósága képekben. Jehoshua Halevy (szerk.), Tel-Aviv, Berehovo-Beregszász és környéke zsidóságának köre, 1989, 274 o.

4300. Braham, Randolph L. (szerk.): The Synagogues of Hungary. Az előkészítésben közreműködött: Heller Imre, Vajda Zsigmond és Farkas Ervin, New York, World Federation of Hungarian Jews, 1968, 197 + XXXI o.

[Magyarországi zsinagógák.]

Angol, héber és magyar nyelvű szöveggel; az album több mint 700 fényképet és illusztrációt tartalmaz zsinagógákról, amelyek közül a legtöbb elpusztult a holokauszttal és a háború utáni szocialista éra alatt.

4301. Die ungarische Gedenkausstellung in Auschwitz. Horn Emil (szerk.), Budapest, Népművelési Propaganda Iroda, é. n., o. n.

[A magyar emlékkiállítás Auschwitzban.]

Katalógus Varga Győző illusztrációival.

4302. Elhallgatott Holocaust. Budapest, Műcsarnok, 2004, 226 o., illusztr.

A magyarországi holokauszttal 60. évfordulójára rendezett emlékkiállítás katalógusa.

4303. Ember Mária: 100 kép. Budapest, Magvető, 1984, 108 o.

Holokauszttal kapcsolatos fekete-fehér képek holokauszttúlélők visszaemlékezéseivel.

4304. Fisch, Robert O.: Light from the Yellow Star. A Lesson of Love from the Holocaust. Minneapolis, The Frederick R. Weisman Art Museum of the University of Minnesota, 1994, 36 o.

A magyar változat címe: A sárga csillag fénye. A holocaustból fakadó szeretet tanulsága. Budapest, Sárga Csillag Alapítvány, 1998, 36 o.

A szerző visszaemlékezései a holokausztról, illusztrációkkal.

4305. Frischman Benjamin (szerk.): Emlékalbum a győri zsidóság történetéből. Győr–Jeruzsálem, 1944-1989. Givataim, a Geiger család kiadása, 1989, 100 o., illusztr.

4306. Furth, Valerie Jakober: Cabbages & Geraniums. Memories of the Holocaust. Boulder, CO, Social Science Monographs, 1989, 118 o.

[Káposzta és muskátli. Emlékek a holokausztról.]

Munkácsról deportált túlélő festményei a holokauszttal kapcsolatosan. Tanulmányt is tartalmaz a munkácsi zsidóság történetéről.

4307. Gazda Anikó: Zsinagógák és zsidó községek Magyarországon. Térképek, rajzok, adatok. Budapest, MTA Judaisztikai Kutatócsoport, 1991, 242 o.

4308. Gedő, Ilka – Román, György: Korbánót verochim. Hanna Stern – Braha Freundlich (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, Cultural Exchange Foundation, 1996, 40 o., illusztr.

[Áldozatok és gyilkosok.]

Magyar változat: Áldozatok és gyilkosok: Gedő Ilka gettó-rajzai és Román György háborús bűnösök népbírósi tárgyalásain készült rajzai. Hajdú Éva (szerk.), Budapest, Cultural Exchange Foundation, 1995, 122 o.

4309. Gilbert, Martin: Final Journey. The Fate of the Jews in Nazi Europe. New York, Mayflower Books, 1979, 224 o.

[Utolsó utazás. Zsidó sors a náci Európában.]

Illusztrált leírás. A Magyarországra vonatkozó részt lásd: „Eichmann in Hungary”, 194-199. o.

4310. Gutman, Israel – Guterman, Bella (szerk.): The Auschwitz Album. The Story of a Transport. Jeruzsálem, Yad Vashem, 2002, 276 o., illusztr.

Német változat: Das Auschwitz Album. Die Geschichte eines Transports. Göttingen, Wallstein, 2005, 276 o. Az Auschwitz-Birkenau Állami Múzeummal közösen kiadott album az 1944 májusában Beregszászról Auschwitzba deportáltak transzportjáról készített fényképeket tartalmazza.

4311. Hajdú, István – Bíró Dávid: The Art of Ilka Gedő, 1921-1985. Oeuvre Catalogue and Documents. Budapest, Gondolat, 2003, 258 o., illusztr.

[Gedő Ilka művészete, 1921-1985. Oeuvre katalógus és dokumentumok.]

Magyar változat: Gedő Ilka művészete, 1921-1985. Oeuvre katalógus és dokumentumok. Budapest, Gondolat, 2003, 255 o.

A holokausztot a budapesti gettóban túlélő magyar zsidó művész festményeinek gyűjteménye.

4312. „Hogy a budapesti Wallenberg-kiállítás emléke fennmaradjon.” Garai Sári (szerk.), Budapest, Raoul Wallenberg Alapítvány, 1994, 196 o.

A kiállítás tárgyai, szöveggel ellátva.

- 4313.** Holló Imre: „Bottle-Mail” for Posterity. Budapest, Balassi Kiadó, 1998, 20 + 20 o.
[Palackposta az utókornak.]
Magyar változat: Palackposta. Budapest, Balassi Kiadó, 1998, 20 + 20 o. Német változat: Flaschenpost. Budapest, Balassi Kiadó, 1998, 20 + 20 o. Húsz illusztráció a szerző élményeiről Auschwitzban, Erdélyi Lajos szövegével.
- 4314.** Holocaust Magyarországon. A budapesti Történeti Múzeumban rendezett Holocaust Magyarországon kiállítás látogatóinak. Sopron, Hillebrand Nyomda, [1994,] 71 o.
Szerkesztette Kiss Mária, a szöveget Karsai László és Szita Szabolcs írta.
- 4315.** Im Kampf gegen Besatzung und „Endlösung”: Widerstand der Juden in Europa, 1939-1945. Eine Ausstellung des Jüdischen Museums der Stadt Frankfurt am Main, 26. 4.-29.7. 1995. Heuberger, Georg (szerk.), Frankfurt am Main, Jüdisches Museum der Stadt Frankfurt am Main, 1995, 319 + 60.
[Harcban a megszállás és a „végső megoldás” ellen: Zsidók ellenállása Európában, 1939-1945. A Frankfurt am Main-i Zsidó Múzeum kiállítása, 1995. április 26-július 29.]
Kiállítási katalógus. A Magyarországgal kapcsolatos részt lásd: 260-287. o.
- 4316.** Jankai Tibor: Mártírok. Békéscsaba, Tevan, 1947, 16 tábla.
- 4317.** Kádár Béla: Dies irae. Budapest, Anonymus, 1945, 24 ív.
Tollrajzok budapesti életképekkel a náci megszállás alatt.
- 4318.** Kádár Gábor – Vági Zoltán: Az elárult állampolgár. Budapest, Magyar Nemzeti Múzeum, 2006, 195 o.
Az Auschwitz-Birkenau Múzeum állandó „Magyarország” kiállításának katalógusa.
- 4319.** Kádár, György: Survivor of Death. Witness to Life. Nashville, TN, Vanderbilt University, 1988, 155 o.
[A halál túlélője. Az élet tanúja.]
Holokauszttal kapcsolatos rajzgyűjtemény. Tartalmazza Sybil Milton életrajzát a rajzolóról, aki túlélte Auschwitzot, Buchenwaldot, Ohrdrufot és más koncentrációs táborokat.
- 4320.** Karsai, László – Kádár, Gábor – Vági, Zoltán: From Deprivation of Rights to Genocide. To the Memory of the Victims of the Hungarian Holocaust. Molnár Judit (szerk.), Budapest, Hungarian National Museum, 2006, 79 o., illusztr.
Magyar változat: Jogfosztástól népiirtásig. A magyar holokauszt áldozatainak emlékére. Molnár Judit (szerk.), Budapest, Magyar Nemzeti Múzeum, 2006, 79 o., illusztr.
- 4321.** Katona Jenő: Magyar hitleristák. Budapest, Cserépfalvi, 1936, 99 o., illusztr.
Kortárs politikai plakátok és karikatúrák magyar náci politikusokról.
- 4322.** Képek az elhurcoltakról. Auschwitz, Bergen-Belsen, Buchenwald, Dachau. Budapest, Révai, 1945, [16 o.]

- 4323.** Két csillag – két világ, 1939-1945. Budapest, Brit Hazohar, Brit Trumpeldor, 1946, o. n.
Rajzok a magyar zsidó holokausztról és a zsidó brigádról. Néhány rajzot Abádi Ervin készített.
- 4324.** Khaldei, Yevgeny: Witness to History: The Photographs of Yevgeny Khaldei. New York, Aperture, 1997, 94 o.
[A történelem tanúja. Jevgenyij Haldej fényképei.]
Tartalmaz képeket a felszabadított Budapestről, továbbá biográfiai tanulmányt Alexander és Alice Nakhimovsky tollából.
- 4325.** Kieselstein, Marton: From Auschwitz Dachau to Israel. Izrael, magánkiadás, é. n., [98 o.]
[Auschwitztól, Dachautól Izraelig.]
Észak-erdélyi túlélő holokauszttal kapcsolatos művészi munkáinak gyűjteménye. Angol és héber magyarázó szöveggel.
- 4326.** Kőbányai János: A holokauszt mint elbeszélés. A hazugság helye. Budapest, Múlt és Jövő, 2005, 248 o., illusztr.
Esszégyűjtemény a holokauszt számos aspektusáról, beleértve a budapesti Holokauszt Múzeum ügyét.
- 4327.** Lihovay, Éva (szerk.): A Photographic History of Hungarian Jewry. Budapest, Chosen Tours, 1994, 30 o.
[A magyar zsidóság fotográfiai története.]
- 4328.** Lukács Ágnes: Auschwitz, női tábor. Budapest, Szocialista Cionisták (CHUD) Pártja, 1946, 25 o.
- 4329.** Nagy S. Katalin: Zsidó motívumok a XX. század magyar festészetében, in Évkönyv 1975-76. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1976, 277-286. o.
Lásd különösen Ámos Imre, Vajda Lajos és Ország Lili képeit.
- 4330.** Nagy S. Katalin: A Holocaust-élmény Anna Margit festészetében: vázlat a magyar zsidó képzőművészetről, in A Holocaust a művészetekben. Kabdebó Lóránt (szerk.), Pécs, Janus Pannonius Egyetem, 1994, 223-230. o.
- 4331.** Nagy S. Katalin: Emlékkavicsok: Holocaust a magyar képzőművészetben. Budapest, Glória, 2006, 342 o.
Zsidó művészek életrajzi adatait tartalmazza, továbbá példákat alkotásaik közül és beszámolókat sorsukról a holokauszt idején.
- 4332.** Quandt, Helen (szerk.): Salz der Tränen. Zeichnungen von Ladislaus Szücs, Arzt im Konzentrationslager. Düsseldorf, Hahn- und Gedenkstätte Düsseldorf, 1999, 103 o., illusztr.
[Könnyek sója. Szücs László koncentrációs tábori orvos rajzai.]
Marosvásárhelyről deportált orvos rajzainak gyűjteménye.

4333. Strassl, Harald: „Ohne euch hätten wir nicht Überlebt!” Bécs, Unabhängiges Antifaschistisches „Personenkomitee” Burgenland, 1996, 30 o.

[Nem éltük volna túl nélkületek.]

A magyar munkaszolgálat kiállításának katalógusa.

4334. Strompf, Klara: Hungarian Jewish Women in Walldorf. Frankfurt, magánkiadás, 2001, 1. kötet, illusztr.

[Magyar zsidó nők Walldorfban.]

A Natzweiler-Struthof-Walldorf táborokban zajló élet múzeumi katalógusa. Túlélőnévsorokat is tartalmaz.

4335. Weil Sraga: Hogy emlékezzetek... 10 illusztráció a „sárga könyvből”. Budapest, Hechálutz kiadás, 1945, 10 o., illusztr.

* * *

4336. Berend Ilona: Mártírművészek emlékkiállítása. Képes Figyelő, Budapest, 1946. június 29.

Mások mellett Hatvani Perlusz Gyulával és Örkényi Strasser Istvánnal foglalkozik.

4337. Braham, Randolph L.: Photographer as Historian: The Auschwitz Album. Shoah, New York, 4(1983-1984. tél)/1-2, 20-23. o.

[Fényképész mint történész: Az Auschwitz Album.]

4338. Csillag, Gábor: „Little House of Terrors”: The Premises and Practices of the „House of Terror” Museum, Budapest. Transversal, Graz, 3(2002)/1, 18-46. o.

[„A terrorok kis háza.” A budapesti Terror Háza Múzeum premisszái és a gyakorlatban.]

4339. Dési János: Holokausztmúzeum Budapesten – a vita, amely már évtizedek óta tart, de még nincs vége. Múlt és Jövő, Budapest, 13(2002)/4, 67-79. o.

4340. Dokumentumok a Holocaust Dokumentációs Központ és Emlékgyűjtemény Közalapítvány működéséről. Múlt és Jövő, Budapest, (2003)/4, 22-27. o.

4341. Farkas István emlékkiállítás. Magyar Nemzet, Budapest, 1947. március 5.

Kiállítás a mártír festő műveiből.

4342. Gadó János: A Holokauszt Múzeum megnyitója elé. Szombat, Budapest, 10(2004)4, 4-5. o.

A 2004. április 16-án felavatandó múzeum bizonyos fokig kritikus értékelése.

4343. Gadó János: Mikor nyit, miről szól? Holocaust Múzeum. Szombat, Budapest, 15(2003)/4, 8-14. o.

Kritikai megjegyzések a Holokauszt Múzeumról.

4344. Gyenes Gitta kiállítása. Magyar Nemzet, Budapest, 1946. október 27.

Rajzok a német megszállásról és a zsidóüldözésekről.

- 4345.** Gyenes István: Ez a kép engem ábrázol. Nők Lapja, Budapest, XXV(1973. június 9.)/23, 6-7.
Beszámoló Kozma Gézáról, aki felismerte magát az Auschwitz-fényképekből készített kiállításon a Magyar Nemzeti Galériában, Budapesten.
- 4346.** Hajdú Tibor: Egy hamis kép helyett kettő. Mozgó Világ, Budapest, (1998)/3, 3-10. o.
Kritika a „Huszedik Század” című kiállításról, amelyet a Magyar Nemzeti Múzeum rendezett, s amely pozitívan értékelte a Horthy-korszakot és befeketítette a holokauszot.
- 4347.** K. Gy.: Döbbenetes dokumentumsorozat. Fényképek egy munkaszolgálatos század embertelen megkínzásáról. Képes Figyelő, Budapest, 1947. december 27.
Fényképes illusztráció a munkaszolgálatosok ukrainai szenvedéséről.
- 4348.** Kádár Gábor – Vági Zoltán: A budapesti állandó holokauszkiállítás szinopszisa. Múlt és Jövő, Budapest, (2004)/1-2, 26-30. o.
- 4349.** Kádár György kiállítása. Magyar Nemzet, Budapest, 1946. február 16. Koncentrációs tábori grafikák, amelyek Auschwitz, Dachau és más táborok helyszíneit ábrázolják.
- 4350.** Kállai Ernő: A hitlerizmus pokla Kádár György rajzaiban. Jövendő, Budapest, 1946. február 21.
- 4351.** Karsai László: A magyar állandó holokauszkiállítás koncepciója. Múlt és Jövő, Budapest, (2003)/4, 22-34. o.
- 4352.** Kincses, Károly: Can One Speak of Jewish Photographers? Hungarian Quarterly, Budapest, (2004)/174, 55-64. o.
[Beszélhet valaki zsidó fényképészekről?]
Kertész André, Robert Capa, Munkácsi Márton, Moholy Nagy László, Kinszki Imre, Redner Miklós, Krausz György és a holokauszban elpusztult Sugár Andor, valamint az azt túlélő Vadas Ernő fotóművészeti teljesítményét elemző tanulmány.
- 4353.** Kőbányai János: Cinkosok helye: cikkek, feljegyzések, levelek a Magyar Holokausz Múzeum ügyében. Múlt és Jövő, Budapest, (2004)/1-2, 3-25. o.
A múzeum tevékenységének kritikus elemzése.
- 4354.** Kőbányai János: Feljegyzés és összefoglalás: a Holokausz Múzeum és Emlékalapítvány Kuratóriumának 2003. november 4-én tartott ülésén elmondott hozzászólásokban foglaltakról. Múlt és Jövő, Budapest, (2003)/4, 28-34. o.
Kritikus értékelés a tervezett budapesti Holokausz Múzeum és Emlékalapítvány kuratóriumának tevékenységéről.
- 4355.** Kőbányai János: A hazugság helye. Múlt és Jövő, Budapest, (2003)/4, 17-21. o.
A tervezett budapesti Holokausz Múzeum kritikus értékelése.

- 4356.** Kraus, Ota – Kulka, Erich: 200 Hitherto Unknown Photos of Auschwitz. Yad Vashem Bulletin, Jeruzsálem, 1958/3, 22. o.
[200 eddig ismeretlen auschwitzi fénykép.]
Héber változat: Yediot Yad Vashem, (1958)/15-16, 18. Jiddis változat: Yedios fun Yad Vashem, (1958)/3, 18. Rövid beszámoló azoknak a képeknek a felfedezéséről, amelyeket egy Auschwitzban szolgáló SS készített 1944-ben. A képeken deportált magyar zsidók láthatók, az albumnak eufemisztikusan az „Áttelepített zsidók Magyarországról” (Umsiedlung der Juden aus Ungarn) címet adták. A képgyűjtemény Jeruzsálemben, a Yad Vashemben megtekinthető.
- 4357.** Majsai Tamás: Soá-emlékhely és társadalmi közfigyelem. Élet és Irodalom, Budapest, 48(2004)/37, 8-9. o.
Szempontok a budapesti Holokauszt Múzeumról.
- 4358.** Martinkó, József: Land of Stone: Holocaust Memorial Documentation Center and Memorial Collection Public Foundation. Octagon, Budapest, (2004)/1, 30-32. o.
[Kövek helye: a Holocaust Dokumentációs Központ és Emlékgyűjtemény Közalapítvány.]
A budapesti Holokauszt Múzeum építésére összpontosít. Magyar szöveg a lap 28-30. oldalán.
- 4359.** Munkácsi Ernő: A zsidó mártírium illusztrációi. Új Élet, Budapest, 1946. november 14.
- 4360.** Múzeum helyett zsinagóga: mégis kinek az érdeke? Szombat, Budapest, 16(2004)/4, 14-16. o.
Kritikus jegyzetek gyűjteménye a tervezett budapesti Holokauszt Múzeumról, Gadó János szerkesztésében.
- 4361.** Nagy S. Katalin: A holokauszt a magyar képzőművészetben 1938-1945. Múlt és Jövő, Budapest (2005)/1, 42-55. o.
- 4362.** Novák Attila: Egy kiállítás képei. Szombat, Budapest, 11(1999. október)/8: 3-10.
Jól alátámasztott kritika az Ihász István által tervezett auschwitzi magyar pavilonról, amely a Horthy-korszakot igyekezett rehabilitálni.
- 4363.** Pelle János: Felszállott a páva... Múlt és Jövő, Budapest, (2004)/1-2, 30-35. o.
A budapesti Páva utcai Holokauszt Múzeum létrehozásának kritikus áttekintése.
- 4364.** S. P.: Kiállítás, amely vádol. Jövendő, Budapest, 1946. június 27.
Mártír művészek munkáinak kiállításával foglalkozik; a művészekről rövid életrajzi vázlatokat tartalmaz.
- 4365.** S. S.: Kádár György festőművész kiállítása auschwitzi képeiből. Dolgozók Világlapja, Budapest, 1946. április 6.
- 4366.** Szőnyi Tamás: Emlékeztető: nyitás előtt a Holocaust Dokumentációs Központ. Magyar Narancs, Budapest, 16(2004)/8, 36-39. o.

4367. Tibori Szabó Zoltán: Egy fényképalbum képei. Zsidó élet Kolozsváron a holokauszt után. Szombat, Budapest, XX(2008. december)/10, 7-9. o.

A holokausztot túlélő kolozsvári zsidó közösség egyik tagja által összeállított fényképalbum felvételeit mutatták be 2008 májusában a kolozsvári Tranzit Házban. Ennek kapcsán összegezte a szerző a soá utáni kolozsvári zsidó élettel kapcsolatos kutatásait.

4368. Vásárhelyi Mária: Szép az, ami érdek nélkül tetszik. Élet és Irodalom, Budapest, 2005. június 17.

A magyarországi holokauszt és a kommunizmus áldozatainak bemutatása a Terror Háza Múzeumban. Szemléleti aránytalanságok, torzítások, hazugságok a múzeum anyagában.

*FILMEK ÉS DOKUMENTUMFILMEK*⁸

4369. Becker, Harold: Sighet. Clarksburg, NJ, Alden Films, 1990.

[Máramarossziget.]

Elie Wiesel reflexiói szülővárosáról, Máramarosszigetről.

4370. Drumul vietii.

[Az élet útja.]

60 perces román dokumentumfilm angol feliratozással, rendezője Manase Radnev, producerei Ioniță Dincu és Cornel Ștefănescu. Először a román állami televízió 1-es csatornáján mutatták be, 1992 áprilisában. Középpontjában Carmilly-Weinberger Mózes rabbi és Raoul Șorban kitalált mentési akciói.

4371. Elie Wiesel. Witness to the Holocaust. New York, International Merchandising Corporation, 1980.

[Elie Wiesel. A holokauszt tanúja.]

Videofelvétel, amelynek alapját az Elie Wiesellel készített interjú képezi, benne az interjúalany beszéde a Nobel-békedíj átvételekor.

4372. Elie Wiesel Goes Home. Beverly Hills, CA, Choices, 2002.

[Elie Wiesel hazatér.]

Film Elie Wiesel visszatéréséről Máramarosszigetre és Auschwitz-Birkenaubá.

4373. Élő történelem. 2008.

Dokumentumfilm Miksa Domonkos százados életéről és munkásságáról, a holokauszt egyik hős zsidó figurájáról. A Vox Nova Produkció munkáját Fonyó Gergely rendezte, Kollarik Tamás és Novák Tamás gyártotta.

4374. Escape from Auschwitz. 2008.

[Menekülés Auschwitzból.]

Rudolf Vrbának és Alfréd Wetzlernek, az Auschwitz-i jegyzőkönyv szerzőinek meneküléséről.

⁸ A Los Angeles-i USC Shoah Foundation Institute Visual History Archívuma mintegy 15 000 videofelvételt tartalmaz a magyarországi holokausztot tanúsító személyekkel. Az interjúk jelentős részét holokauszt-túlélőkkel, a többi embermentőkkel és segítségnyújtókkal készítették.

4375. A holokausz szemei. 1994.

Szász János által 2000-ben rendezett, 60 perces dokumentumfilm, amely a Spielberg Alapítvány által a magyarországi holokausz túlélőivel készített interjúkon alapul, középpontban a gyermekkori emlényeikkel. Forgalmazó: Survivors of the Visual History Foundation, Universal City, CA.

4376. Hanna's War.

[Hanna háborúja.]

148 perces VHS-dokumentumfilm Szenes Hanna történetéről.
Forgalmazó: Social Studies School Service.

4377. Híven, becsülettel, vitézül.

Kétrészes magyar dokumentumfilm, producere Tölgyesi Ágnes. Első bemutatása 1998. december 7-én volt a Magyar Televízióban. A csendőrséget alapvetően kedvező fényben ábrázolta, zömében a zsidók összegyűjtésébe és deportálásába bevont egykori hivatásos csendőrökkel készített interjúk alapján.

4378. Interrogation in Budapest.

[Kihallgatás Budapesten.]

60 perces, fekete-fehér VHS-videó, amely az 1944-ben a magyar nácik kezébe került Szenes Hanna tragikus sorsát mutatja be. Forgalmazó: Alden Films, Freehold, NJ.

4379. The Kastner Trial.

[A Kasztner-per.]

A Grünwald–Kasztner-per háromórás, dramatizált videó adaptációja, amely megrengette Izraelt az 1950-es években. Középpontjában a magyar zsidósággal történt tragédia áll. A film producere Uri Barbash, Motti Lerner írása alapján. Héberül, angol feliratozással. Forgalmazó: Ergo Media, Teaneck, NJ.

4380. Killing Kasztner: The Jew Who Dealt With Nazis. 2008.

[Kasztner meggyilkolása: A zsidó, aki a nációkkal tárgyalt.]

Kétórás, Kasztner-párti dokumentumfilm, rendezője Gaylen Ross, gyártásvezetője Andrew Cohen, forgalmazója a GR Films Inc.

4381. The Last Days.

[Az utolsó napok.]

60 perces dokumentumfilm, amelynek producere a Steven Spielberg által alapított Survivors of the Shoah Visual History Foundation. 1998-ban megnyerte az Academy Awardot. A dokumentumfilmet James Moll rendezte. Forgalmazó: Survivors of the Shoah Visual History Foundation, Universal City, CA.

4382. Last Train From Budapest.

[Az utolsó vonat Budapestről.]

60 perces, Bill Treharne Jones által írt és rendezett dokumentumfilm, amely az ún. Kasztner-vonattal foglalkozik. Eredetileg 2000. augusztus 24-én mutatták be a Channel 4 (3BM Television) adón, Londonban, a „Titkos történelem” program részeként.

- 4383.** Missing Hero.
[Hiányzó hős.]
50 perces, színes és fekete-fehér videofilm Raoul Wallenberg életéről, embermentő tevékenységéről és eltűnéséről. Forgalmazó: Social Studies School Service.
- 4384.** Ocskay László százados, az elfelejtett hős. 2007.
A Vox Nova Produkció 70 perces dokumentumfilmje egy magyar tisztről, aki sok munkaszolgálatos életét megmentette. Gyártásvezetője Kollarik Tamás, rendezője Fonyó Gergely.
- 4385.** One Day Crossing.
Joan Stein 25 perces dokumentumfilmje 1998-ból. Középpontjában egy zsidó nő áll, keresztényként, hogy megvédje fiát Budapesten, 1944-ben. Magyarul, angol feliratozással.
- 4386.** One Man.
[Egy férfi.]
30 perces videofilm Raoul Wallenberg életéről és embermentő tevékenységéről. Forgalmazó: Alden Films, Freehold, NJ.
- 4387.** The Piano Player.
[A zongorista.]
A 114 perces, Rolf Schubel (Studio Hamburg) által rendezett film (Ein Lied von Liebe und Tod) Gloomy Sunday (Szomorú vasárnap) címen is ismert. Németül, angol feliratozással. Forgalmazó: Arrow Pictures, New York, NY.
- 4388.** Raoul Wallenberg: Between the Lines.
[Raoul Wallenberg: a sorok között.]
90 perces videofilm mind színes, mind fekete-fehér változatban. Raoul Wallenberg tevékenységének és eltűnésének politikai hátterét vizsgálja. Forgalmazó: Simon Wiesenthal Center.
- 4389.** Raoul Wallenberg: Buried Alive.
[Raoul Wallenberg: Élve eltemetve.]
58 perces, színes videofilm az embermentésről és Wallenberg drámájáról, benne archív anyagok a magyar zsidóság tragédiájáról. Forgalmazó: Direct Cinema Ltd.
- 4390.** Rescue in Scandinavia.
[Mentés Skandináviában.]
55 perces, színes és fekete-fehér VHS-videofilm, középpontjában Svédország embermentő tevékenységével. Narrátor Liv Ullmann. Szintén foglalkozik Raoul Wallenberg magyarországi tevékenységével. Forgalmazó: Documentaries International.
- 4391.** Retracing a Nightmare. Budapest, Duna TV, 2004.
[Egy rémálom nyomában.]
Magyar változatának címe: Rémálmok nyomában. Randolph L. Braham életére alapozott, 70 perces dokumentumfilm, amely a dési zsidó közösség elpusztítására összpontosít. A Camera Hungarica-díjjal kitüntetett filmet Fischer István rendezte.

- 4392.** *Revolt of Job.*
[Jób lázadása.]
97 perces, színes VHS-filmadaptációja annak a filmnek, amely egy magyar zsidó család tragédiáját kutatja. Forgalmazó: Simon Wiesenthal Center.
- 4393.** *Sunshine.*
[A napfény íze.] 180 perces, Szabó István által rendezett film. Forgalmazó: Paramount Classics, Los Angeles.
- 4394.** *Triumph of Survival: A Jew From Hungary.*
[A túlélés diadala: egy magyarországi zsidó.]
63 perces film, rendezője Naomi Azar. Forgalmazó: Ergo Media, Teaneck, NJ.
- 4395.** *Upon the Head of the Goat.*
[A kecske fején.]
35 perces, színes videobeszámoló a magyar zsidók tragédiájáról, amelyről Siegal Aranka beszél.
- 4396.** *Vertes, Agnes: Passport to Life. The Rescue of Budapest Jews. Honoring the Righteous, 2003.*
[Útleve az életbe: A budapesti zsidók megmentése.]
56 perces videofilm a semleges államok és a Vatikán képviselőinek zsidómentő tevékenységéről.
- 4397.** *Wall of Silence.*
[A hallgatás fala.]
90 perces videofilm a rohonci (ma: Ausztria) mészárlás túlélőinek kereséséről. Rohoncon 180 magyar munkaszolgálatost öltek meg 1945 márciusában. Forgalmazó: Alden Films, Freehold, NJ.

FORGATÓKÖNYVEK, RECENZÍÓK ÉS KOMMENTÁROK

- 4398.** *The Last Days.* New York, St. Martin's Press, 1999, 240 o.
[Az utolsó napok.]
Az azonos című dokumentumfilmmel kapcsolatos könyv, amely tartalmazza a film főszereplőinek (Bill Basch, Alice Lok Cahana, Renée Firestone, Tom Lantos és Irene Zisblatt) életrajzeit, valamint Michael Berenbaum, Randolph L. Braham, David Cesarani és Steven Spiegel írásait.
- 4399.** *Lerner, Moti: Mispát Kasztner: Tászrit lidráma televízióján biselosa perákim.* Izrael, Rádió és Televízió Hatóság, Or Vácél, 1994, 128 + 70.
[A Kasztner-per: háromfelvonásos televíziódrama.]
Az alapjában képzeletes, vihkeltő és sokat vitatott dráma forgatókönyve.
- 4400.** *Marx, József – Kertész, Imre: Fateless: A Book of the Film – Lajos Koltai's Film Based on the Novel by Nobel Laureate Imre Kertész.* Budapest, Vince Books, 2005, 239 o., illusztr.
[Sorstalanság: A film könyve – A Nobel-díjas Kertész Imre regényén alapuló Koltai Lajos-film.]

4401. Portuges, Catherine: Imre Kertész's Fateless on Film: A Hungarian Holocaust Saga, in RB-BC, 349-363. o.

[Kertész Imre Sorstalansága filmen: Egy magyar holokauszt történet.]

4402. Szita Szabolcs: Ocskay László története a háborús embermentések tükrében. Budapest, Vox Nova Produkció, 2008, 75 o.

* * *

4403. Blumenthal, Ralph: Once Reviled as Nazi Collaborator, Now Hailed as a Savior. The New York Times, 2009. október 22.

[Egykor náci kollaboránsként leleplezték, ma megmentőként ünneplik.]

Gaylen Ross Killing Kasztner: The Jew Who Dealt With Nazis című dokumentumfilmjének recenziója. Lásd még: Stephen Holden: Examining a Man Who Was (or Wasn't) a Holocaust Hero. The New York Times, 2009. október 23.

4404. Braham, Randolph L.: A TV Documentary on Rescue during the Holocaust. A Case of History Cleansing in Romania. East European Quarterly, Boulder, CO, 31(1994. nyár)/2: 193-203. o.

Magyar változat: Állítólagos mentőakciók. Történelemtisztogatás Romániában. Kommentár, Budapest, 2(1993)/1, 5-8. o. Kritika a Drumul vieții (Az élet útja) című dokumentumfilmről.

4405. Kardos G. György: Ez út hazámba visszavisz... Filmnovella. Múlt és Jövő, Budapest, (2000)/3-4, 119-133. o.

Szenes Hanna (Anikó) életével foglalkozik.

4406. Karsai László: Zsidókérdés Magyarországon 1919-1945. Előtanulmány-részlet Vitézy Lászlónak egy talán soha el nem készülő filmjéhez. Szombat, Budapest, (1991)/2, 9-11. o.

4407. Portuges, Catherine: Exile and Return: Jewish Identity in Post-Communist Hungarian Cinema. Discourse, Detroit, 17(1995)/3, 24-37. o.

[Száműzetés és visszatérés: Zsidó identitás a posztkommunista magyar filmekben.]

4408. Schleier, Curt: „Escape from Auschwitz”. Saving Hungarian Jews. The Jewish Week, New York, 2008. február 15.

[„Menekülés Auschwitzból.” Magyar zsidók megmentése.]

4409. Suleiman, Susan Rubin: Jewish Assimilation in Hungary, the Holocaust, and Epic Film: Reflections on István Szabó's „Sunshine”. Yale Journal of Criticism, Baltimore, MD, 14(2001)/1, 233-252. o.

[Zsidó asszimiláció Magyarországon, a holokauszt és az epikus film: Reflexiók Szabó István A napfény íze című filmjéről.]

IRODALMI, TÖRTÉNELMI ÉS FILOZÓFIAI ELMÉLKEDÉSEK

- 4410.** Bodó Ágnes: Auschwitz a túlélők irodalmi műveiben, in RB-2004, 50-102. o.
- 4411.** Braham, Randolph L.: Gondolatok a magyarországi holokausztról hatvan év után, JM-HH, 25-33. o.
Az angol változatot lásd: JM-HE, 27-34. o. Tartalmazza a magyarok holokauszt utáni magatartásának és reakciójának kritikai áttekintését.
- 4412.** Braham, Randolph L.: Keynote Address, in RB-BC, xxi-xxix.
[Nyitóbeszéd.]
Elhangzott a Budapesten 2004. április 16-án rendezett, A holokauszt Magyarországon, 60 évvel később című tudományos konferencián.
- 4413.** Frojimovics, Kinga – Horváth, Rita: La Shoah dans l'élaboration de l'identité juive en Hongrie, in De la mémoire de la Shoah dans le monde juif. Françoise S. Ouzan – Dan Michman (szerk.), Párizs, CNRS Éditions, 2008, 143-154. o.
[A soá szerepe a zsidó identitás alakulásában Magyarországon.]
A cikk a holokauszt helyét és szerepét tekinti át a magyarországi zsidó közösség identitásában a holokauszt kerek évfordulóin, az 1984-ben, az 1994- ben és a 2004-ben tartott megemlékezésekre, illetve a felekezeti sajtóban megjelent írásokra összpontosítva.
- 4414.** Göncz Árpád: Fizetség a halottaknak, in KL-JM, 7-8. o.
A Magyar Köztársaság volt elnökének gondolatai a holokauszt magyar fejezetéről és Randolph L. Braham történelmi munkásságáról.
- 4415.** Hamp Gábor – Horányi Özséb-Rábai László (szerk.): Magyar megfontolások a Soáról. Budapest, Balassi Kiadó, 1999, 345 o.
- 4416.** Heller Ágnes: Bicikliző majom. Budapest, Múlt és Jövő, 1999, 398 o.
Személyes és kulturális történet a neves filozófustól, amely részben foglalkozik a holokauszt idején, Budapesten szerzett tapasztalataival.
- 4417.** Iványi Gábor: Vétkeztünk mi és atyáink, in KL-JM, 9-10. o.
Az egyik magyar protestáns egyház vezetőjének tisztelgése Randolph L. Braham és munkássága előtt.
- 4418.** Kertész Imre: A holocaust mint kultúra. Budapest, Századvég, 1993, 47 o.
Három irodalmi esszé a holokauszt hatásáról a közbeszédben.
- 4419.** Kertész, Imre: Kaddish for a Child Not Born. Evanston, IL, Northwestern University Press, 1997, 95 o.
Magyar eredeti: Kaddis a meg nem született gyermekért. Budapest, Magvető, 1990, 197 o. Német változat: Kaddisch für ein nichtgeborenes Kind. Berlin, Rowohlt, 1992, 117 o. Az ismert magyar író regénye, akit 15 éves korában Auschwitzba deportáltak, és aki Buchenwaldban szabadult fel.

- 4420.** Kertész Imre: Sorstalanság. Budapest, Századvég Kiadó, 1993, 210 o.
A második kiadás vált bestsellerré, első alkalommal 1975-ben jelent meg. Foglalkozik a szerző auschwitzi és buchenwaldi tapasztalataival. Angol változat: Fateless. Evanston, Northwestern University Press, 1992. Német változat: Roman eines Schicksallosen. Christina Viragh (ford.), Berlin, Rowohlt, 1996.
- 4421.** Konrád György: A beszéd a vagonig, in, KCs, 375-377. o.
Hangsúlyosan arra a bevett módra összpontosít, ahogyan a holokauszt megvalósult.
- 4422.** Konrád, György: The Invisible Voice. Meditations on Jewish Themes. San Diego, Harcourt, 1999, 241 o.
[A láthatatlan hang. Meditáció a zsidó témán.]
Esszégyűjtemény. A holokauszttal foglalkozókat lásd: 104-168. o.
- 4423.** Kovács, András: Un débat entre historiens dans les années 80: la tragédie des Juifs hongrois, in Écriture de l'histoire et identité juive. Párizs, Belles Lettres, Delphine Bechtel, 2003, 83-94. o.
[Történészek vitája a 80-as években: a magyar zsidók tragédiája.]
- 4424.** Kovács, András: The Hungarian Debate About the Holocaust in Hungary, in Imre Kertész and Holocaust Literature. Louise O. Vasvári – Steven Tötösy de Zepetnek (szerk.), West Lafayette, IN, Purdue University Press, 2005, 138-147.o.
[Magyar vita a magyarországi holokausztról.]
- 4425.** Kremer S. Lillian: Witness Thought the Imagination: Jewish-American Holocaust Literature. Detroit, Wayne State University Press, 1989, 392 o.
[Szemtanúk a képzeleten át: zsidó-amerikai holokausztirodalom.]
Irodalmi elemzést (142-180. o.) tartalmaz Richard Elmann holokauszt-trilógiájáról („The 28th Day of Elul”, „Lilo’s Diary” és „The Reckoning”), amelyben egyebek mellett a magyarországi holokauszttal foglalkozik.
- 4426.** Pók Attila: Why Was There No Historikerstreit in Hungary after 1989-1990?, in RB-BC, 241-256. o.
[Miért nem volt történészvita Magyarországon 1989-1990 után?]
- 4427.** Sanders, Ivan: The Holocaust in Contemporary Hungarian Literature, in RB-BV, 191-202. o.
[A holokauszt a kortárs magyar irodalomban.]
- 4428.** Sanders, Ivan: Magyar-zsidó életélmény a kortárs magyar irodalomban, in Zsidóság az 1945 utáni Magyarországon. Párizs, Magyar Füzetek, 1984, 221-233. o.
- 4429.** Schmidt, Mária: Doppelidentität trotz Holocaust; der Holocaust in der modernen Geschichte des ungarischen Judentums 1945-1956, in Der Umgang mit dem Holocaust. Bécs, Böhlau, 1994, 299-314. o.
[Kettős identitás a holokauszt ellenére: A holokauszt a magyarországi zsidóság kortárs történetében, 1945-1956.]

4430. Ungvári Tamás: Ahasvérus és Shylock. A „zsidókérdés” Magyarországon. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1999, 407 o.

Filozófiai és szociológiai esszék fókuszában az asszimiláció, az antiszemitizmus és az ezekre adott reakciók állnak mind zsidó, mind pedig keresztény szemszögből.

4431. Wiesel, Elie: Keynote Address, in RB-BC, xv-xix. o.

[Nyitóbeszéd.]

Elhangzott 2004 márciusában, a U. S. Holocaust Memorial Museum, Washington, DC által a magyarországi holokaust 60. évfordulóján rendezett tudományos konferencián.

* * *

4432. Frojimovics, Kinga: Hásóá bátodáá uvázehut sel intellektuálim jehudim velo jehudim beHungárjá béjn hásánim 1994-1999, Gesher, Jeruzsálem, (2001. december), 58-72. o.

[A holokaust a zsidó és a nem zsidó értelmiség tudatában és identitásában Magyarországon, 1994-1999.]

4433. Heller Ágnes: A holocaust és a nemzedékek. Múlt és Jövő, Budapest, (1999)/3, 7-24.

Filozófiai-történeti esszé a holokaust irracionalitásáról és az egyéni felelősségről.

4434. Heller Ágnes: Lehet-e verset írni a Holocaust után? Múlt és Jövő, Budapest, (1990)/1, 42-46.

Filozófiai-történeti szempontok a holokausztról, a neves tanár tollából.

4435. Heller Ágnes: A holocaust Tinódija. Randolph L. Braham: A népiirtás politikája. Múlt és Jövő, Budapest, (1997)/4, 105-110. o.

Braham professzort a közismert 16. századi magyar krónikás költőhöz hasonlítja.

4436. Kádár Gábor – Vági Zoltán: „Fizetség a halottaknak” – Randolph L. Braham 80 éves. Szombat, Budapest, 15(2003)/3, 11-12. o.

Egyebek között Braham hozzájárulását tárgyalja a magyarországi holokaust tudományos kutatásához.

4437. Kertész Imre: Az eszmélet szintjei: Gályanapló 1990. 2000, Budapest, (1990. november), 35-43. o.

Meggondolások a neves szerző holokausztélményeiről.

4438. Kertész Imre: Haza, otthon, ország. Beszélő, Budapest, 1996. december, 102-107. o.

Visszaemlékezés arról, hogy a holokaust miként változtatta meg a túlélők viszonyát hazájukhoz.

4439. Konrád György: Se bosszú, se megbocsátás. Kritika, Budapest, (1995)/10, 15-19.

Meditáció a holokaust évfordulója kapcsán.

4440. Ozsváth, Zsuzsanna – Satz, Martha: The Audacity of Expressing the Inexpressible: The Relation Between Moral and Aesthetic Consideration in Holocaust Literature. Judaism, New York, 34(1985)/134, 197-211. o.

[A kifejezhetetlenség kifejezésének arcátlansága: az erkölcsi és az esztétikai megfontolás közötti kapcsolat a holokaustirodalomban.]

4441. Ránki György: Megérthető-e a Holocaust? Egy magyar nemes-zsidó [Kőrösi József] iratai. Élet és Irodalom, Budapest, (1986)/31, 5. o.

4442. Szántó T. Gábor: „Auschwitz szól belőlem.” Szombat, Budapest, VI(1994. április)/4, 35-41. o.

Interjú Kertész Imrével, a neves íróval.

4443. Ungvári Tamás: A parvenü és a pária. A kulturális antiszemitizmus arcai. Világosság, Budapest, (1991)/7-8, 492-508. o.

Filozófiai-történelmi esszé, amely egyebek mellett összehasonlítja a magyar populizmusnak és nacionalizmusnak a holokaust előtti és a háború utáni megnyilvánulásait.

MEGEMLÉKEZÉSEK

Általános

4444. Bárdos István (szerk.): „Soha többé!” Emlékezés a holokaust 60. évfordulójára. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzati Hivatal, 2005, 76 o.

A Komáromban 2004. április 28-án rendezett konferencia előadásai.

4445. Ben-Haim, Nathan (szerk.): JádleVéjtár Hungárjá. Netánjá, magánkiadás, 1988, 180 o., illusztr.

[A magyarországi Béjtár mozgalom emlékműve.]

Izrael 40 éves fennállása alkalmából kiadott emlékkönyv a magyarországi Béjtár háború alatti akcióiról, 25 visszaemlékezéssel.

4446. Cole, Tim: Turning the Places of Holocaust History Into Places of Holocaust Memory: Holocaust Memorials in Budapest, Hungary 1945-1995, in Image and Remembrance: Representation and the Holocaust. S. Hornstein – E Jacobowitz (szerk.), Bloomington, IN, Indiana University Press, 2003, 272-287. o.

[A holokaust színhelyeinek holokaust-emlékhelyekké történő változtatása: holokaust-emlékművek Budapesten, Magyarországon, 1945-1995.]

4447. Csillag László és mások (szerk.): Emlékezzünk 1944-1994. Naharya, Izraeli Magyarul Beszélők Klubja, 1994, 89 + 33. o.

Héber és magyar szöveggel. A magyarországi holokaust 50. évfordulójára kiadott kötet.

4448. Haraszi György: Zsidó síremlékek Budapesten. Budapest, PolgART Könyvkiadó, 2004, 275 o.

Tanulmány a síremlékekről, amelyek közül sok kapcsolódik a holokaust kollektív és személyes emlékezetéhez.

4449. Heller Ágnes: Arc, név, emlékezés, in KL-JM, 249-254. o.

Reflexiók a holokausztról Randolph L. Braham A népirtás politikája című könyvének olvasása után.

- 4450.** Horovitz, Frances Degen: The Need to Remember, in RB-PA, 31-41. o.
[Az emlékezés szükségessége.]
Magyar változatát lásd: 37-47. o. Az 1994. áprilisi budapesti holokausztkonferencia nyitóbeszéde.
- 4451.** Jewish Budapest. Monuments, Rites, History. Budapest, Central European University Press, 1999, 597 o.
[A zsidó Budapest. Műemlékek, rítusok, történelem.]
- 4452.** Kálmán Ödön: Építések fel a romokat. (Ésaiás 58, 12) Budapest, magánkiadás, 1947, 48 o.
Kollektív emlékirat.
- 4453.** Katona József: Március 15-március 19. Rádióbeszéd 1948. március 16-án. Budapest, Neuwald Nyomda, 1948, 10 o.
- 4454.** Koch, Ingo: Friedhof für 53 ungarische Jüdinnen in Sülstorf: Zur Geschichte einer kleinen Gedenkstätte. Rostock, 2007, 104 o., illusztr.
[Temető 53 magyar zsidó nőnek Sülstorfban: Egy kis emlékmű történetéhez.]
- 4455.** Kovács Éva – Vajda Júlia: Türelem és emlékezés, in KL-JM, 399-424. o.
A zsidó asszimiláció és elkülönülés kérdését tárgyalja a holokauszt előtti és utáni időkben.
- 4456.** Megölte őket a gyűlölet – őrizze emléküket a szeretet, 1944-1984. A magyar zsidóság megemlékezése a deportálások negyvenedik évfordulóján. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1984, 22. o.
- 4457.** Mezei András – Sós László – Kemény Éva: Remember! Emlékezz! Budapest, Belvárosi Könyvkiadó, 2004, 213 o., illusztr.
A holokauszt 60. évfordulóján a magyar zsidóság megsemmisítését vizsgálja.
- 4458.** Mifál háhancáh sel hákehilá hájehudit beBudapest bemiszgeret hápeulot sel Yad Vashem. Haifa, Béjt Hászéfer Tel Háj, 1968, 2 kötet (29 + 140 o.)
[A budapesti zsidó közösség emlékének megörökítése a Yad Vashem munkaprogramjának keretében.]
- 4459.** Mihok, Brigitte: Erinnerungsüberlagerungen oder der lange Schatten der Geschichtsverzerrung, in BM-U, 157-168. o.
[Az emlékezés rétegei és a történelemhamisítás hosszú árnyéka.]
- 4460.** National Civic Commemoration of the Days of Remembrance: Wednesday, April 6, 1994, Noon, United States Capitol Rotunda, Washington, DC, Dedicated to the Hungarian Jewish Community Decimated in the Holocaust. Washington, DC, U.S. Holocaust Memorial Museum, 1994, 24 o.
[Országos megemlékezés az emlékezés napján: 1994. április 6-án, szerdán délben, a Capitolium Rotondájában, Washington, DC-ben: A holokausztban megtizedelt magyar zsidó közösségnek ajánlva.]

4461. Night of Remembrance: 50th Anniversary of the Destruction of the Hungarian Jewish Community 1944-1994. Los Angeles, Yeshiva Gedolah of Los Angeles, 1994, 200 o., illusztr.
[Emlékezés éjszakája: A magyar zsidó közösség elpusztításának 50. évfordulójára.]
A jesiva tagjainak rövid elbeszélései.

4462. Pozsonyi, Deborah: Goral yehudi. Tel-Aviv, magánkiadás, 1977, 260 o.
[A zsidók sorsa.]
Emlékezés a nácik által megsemmisített magyar zsidókra. Az író személyes visszaemlékezésével saját családjára.

4463. Remember. 40 de ani de la masacrarea evreilor din Ardealul de Nord sub ocupația horthystă. Bukarest, Federația Comunităților Evreiești din Republica Socialistă România, 1985, 70 o.
[Emlékezz. Az észak-erdélyi zsidók 40 évvel ezelőtti lemészárlása a horthysták megszállása alatt.]

4464. Salzer Zeev Vilmos: Örök láng – a mártírok emlékére. Tel-Aviv, magánkiadás, 1982, 230 o., illusztr.
Illusztrált héber és magyar nyelvű szöveg.

4465. Scheiber Sándor: A nagyon jó. Emlékezés. Budapest, a szerző kiadása, 1947, 15 o.
Beszéd a svájci védelem alatt álló, budapesti Vadász utca 29. számú ház elleni nyilas támadás évfordulóján.

4466. Scheiber Sándor: Mártírok vére. Budapest, Neuwald Printers, 1948, 12 o.
A szöveg egy emlékezés a svájci védelem alatt álló Vadász utca 29. számú ház mártírjainak, köztük Scheiber Lajosnének, Weisz Artúrnak és Hunvald Szimchának az emlékére.

4467. Szita Szabolcs (szerk.): A holokauszt áldozatainak emléknappja. Budapest, Oktatási Minisztérium, 2001, 109 o.
Az április 16-i hivatalos magyarországi holokauszt-emléknappra szánt anyag.

4468. Szita, Szabolcs: Erinnerung und Erinnerungsarbeit in Ungarn. Einige historische Aspekte, in Holocaust Memory and Antisemitism in Central and Eastern Europe. Comparative Issues. Bukarest, Publishing House of the „Elie Wiesel” National Institute for the Study of the Holocaust in Romania, 101-114. o.
[Emlékezet és emlékezési munka Magyarországon. Egy történelmi aspektus.]

4469. „Szolgaságból – szabadságba. ”Az Országos Rabbiképző Intézet hallgatóinak ünnepi kiadványa. Peszach. Budapest, Klein Tibor, 1947, 37 o.
Cikkek és jegyzetek Klein Tibor, Eisler László és mások tollából.

* * *

4470. Antall József: Beszéd a magyar-zsidó mártírok emlékművénél. Élet és Irodalom, Budapest, 34(1990)/30, 3. o.
Magyarország néhai miniszterelnöke emlékezésének szövege.

- 4471.** Bárány Bertalan: Emlékezés – „gyógyír a feledésre”. Holocaust Füzetek, Budapest, (2002)/15, 101-112. o.
- 4472.** Braham, Randolph L.: A történelmi emlékezés szükségessége. Holocaust Füzetek, Budapest, 8(2002)/16, 103-107. o.
- 4473.** Cole, Tim: Forum: Commemorating “Pariah Landscapes”; Memorializing the Budapest Ghetto, 1945-2001. International Research in Geographical and Environmental Education. Clevedon, 11(2003)/3, 60-63. o.
[Fórum: A „pária tájképekre” emlékezve; Emlékezés a budapesti gettóra, 1945-2001.]
- 4474.** Csíki Tamás: Holokauszt, emlékezet, identitás. Kommentár, Budapest, (2008)/3, 4-12. o.
- 4475.** Frojimovics, Kinga: „Landmark-Stones Are the Highway Toward Martyrdom...” Holocaust Memorial Monuments in Hungary. Studia Judaica, Kolozsvár, XIV(2006), 115-128. o.
[Mérföldkövek a mártíromság felé vezető országutak... Holokauszt- emlékművek Magyarországon.]
- 4476.** Gyurcsány Ferenc: Elengedtük a kezüket. Szombat, Budapest, 17(2005. június)/6, 5-6. o.
Magyarország volt miniszterelnökének beszéde a magyarországi holokauszt emléknapiján (április 16.).
- 4477.** Lang, Berel: A holokauszt emlékezete és a bosszú: A múlt jelenléte. Múlt és Jövő, Budapest, 17(2006)/1, 12-23. o.
- 4478.** Lundvik Jan: Wallenberg emlékére, Budapest, 1997. július 6. História, Budapest, 19(1997)/8, 32. o.
A Dohány utca 2-8. alatti Raoul Wallenberg emlékpark avatásáról.
- 4479.** Póty János: A Wallenberg-emlékmű. História, Budapest, 6(1984)/1, 17-19. o.
A Szent István parkban álló emlékműről.
- 4480.** Scheiber Sándor: Négyen voltak, éhesek voltak, tizenhétévesek voltak, vértanúk lettek. Képes Figyelő, Budapest, 1946. június 8.
Négy zsidó gyerek temetéséről, akik Pécelen hóhérkézre kerültek.
- 4481.** Szegő György: Tárgyak, képek, emlékezés. Kivándorolt zsidók, kimenekített töredékek. Magyar Zsidó Almanach, Budapest, 1996-1997, 125-131. o.
- 4482.** Tóth László: Három szobor: változatok egy Wallenberg-emlékműre. Remény, Budapest, 2(1999)/3, 63-67. o.
- 4483.** Vajda Júlia: A „mi holokausztunk”, a „ti holokausztotok”, az „ő holokausztjuk”: az emlékezés rögzös útja. Múlt és Jövő, Budapest, (2004)/3, 42-49. o.
- 4484.** Vizler Imre: Fragmentumok a holokausztmemorizációról. Múlt és Jövő, Budapest, 17(2006)/1.

4485. Wagner István: Holokauszt emlékhely nyílik Budapesten: az Auschwitz-album fotóinak kiállítása. Barátság; Budapest, 11(2004)/2, 4246. o.

Vallási vezetők megemlékezései

4486. Roth Ernő: Mártírok lettek a papok. Budapest, 1946, 16 o.
Utánnymás. A mártír rabbik névsorával.

4487. Scheiber Sándor: A zsidó tudomány és hitélet veszteségei, in Maradék-zsidóság. A magyarországi zsidóság 1945/46-ban. Benoschofsky Imre (szerk.), Budapest, a Budai Izraelita Aggok és Árvák Menházegyesületének kiadványa, 1946, 11-15. o.

Tartalmazza Löw Immánuel, Vidor Pál, Takács Pál, Hirschler Pál, Roth Emil, Bernstein Béla, Pollák Miksa, Büchler Sándor, Kecskeméti Ármán, Szegő Miklós és Komoly Ottó rövid életrajzát.

4488. Scheiber Sándor: Keleti dolgozatok Löw Immánuel emlékére. Budapest, magánkiadás, 1949, 64 o.

Kollektív munka.

4489. Scheiber Sándor: Pfeiffer Izsák emléke. Budapest, magánkiadás, 1949, 64 o. Emlékezés az önfeláldozó Pfeiffer Izsákra, Monor rabbi-költőjére, aki Dachauban halt meg. Az 5-9. oldalon található a rabbi életrajza, Munkácsi W. Noémi tollából.

* * *

4490. Benoschofsky Imre: Emlékezzünk... Az Országos Rabbi Egyesület Értesítője, Budapest, 1947. június.

Emlékbeszéd Löw Immánuel rabbi testének kihantolásakor.

4491. Frenkel Jenő: Búcsú a mártírtól. Az Országos Rabbi Egyesület Értesítője, Budapest, 1947. június.

Emlékbeszéd Löw Immánuel rabbi testének újratemetésén.

4492. Katona József: Akik nem tértek vissza... Új Élet, Budapest, (1946. augusztus 29.)/5-6. o.
Rövid lista a holokauszt idején elpusztult rabbikról.

4493. Katona József: Akik nem tértek vissza. A magyar rabbikar veszteségei. Az Országos Rabbi Egyesület Értesítője, Budapest, 1946. augusztus.

Közösségi vezetők megemlékezései

4494. Arieli, Mordechai (szerk.): Nátán Ottó Komoly: kávim lidemuto. Kfar Glikson, Béjt Marton, 1970, 60 o., ill.

[Komoly Ottó Nátán: Emlékkönyv.]

Illusztrált életrajz a mártír cionista vezetőről.

4495. Fenyő Miksa: In Memoriam Leonis Goldberger de Buda. Budapest, magánkiadás, 1946, 12 o.

[Emlékezés Budai Goldberger Leóra.]

Budai Goldberger Leó híres magyar zsidó iparos és emberbarát volt, aki Mauthausenben halt meg.

4496. Komlós Ottó: Keleti tanulmányok Hirschler Pál emlékére. Budapest, a szerző kiadása, 1950, 194, 12 o.

Odaadó pamflet Hirschler Pál, Székesfehérvár híres rabbija emlékére. A 2-9. oldal tartalmazza Benoschofsky Imre Hirschler rabbiról készített életrajzi beszámolóját.

4497. Scheiber Sándor: A magyarországi izraeliták országos tanácsának és a vezérbizottságnak halottai. Budapest, 1946, 15 o.

Újranyomás. A náci és a nyilaskeresztes terror áldozatai között olyan vezetők voltak, mint Bernstein Béla, Büchler Sándor, Hirschler Pál, Kecskeméti Ármin, Löw Immánuel és Wallenstein Zoltán.

* * *

4498. A. G.: Vázsonyi János tragédiája. Haladás, Budapest, 1945. október 6.

A híres magyar országgyűlési képviselő auschwitzi életéről és hannoveri haláláról szól.

4499. Egy hannoveri kórházban elhunyt Vázsonyi János. Világ, Budapest, 1945. szeptember 12.

Írók, művészek, tudósok és sportemberek megemlékezései

4500. A gyengéd óriás. Emlékezések Gelléri Andor Endrére. Budapest, Magvető, 1977, 165 o.

Kortársai, köztük Sebestyén Endre és Nádas József visszaemlékezései a mártír zsidó íróra.

4501. A 2 x 2 józansága. Emlékezések Radnóti Miklósról. Budapest, Magvető, 1975, 170 o.

A közreműködők között található Pásztor M. József és Markovics Györgyi.

4502. Bíró Imre: Adatok a magyar kultúra zsidó mártírjainak történetéhez, in Évkönyv 1973-74. Scheiber Sándor (szerk.), Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselte, 1974, 130-145. o.

Bíró Márkra és Bíró Józsefre, a szerző apjára és testvérére vonatkozik, akik Nagyváradról származtak, és a nyilasok gyilkolták meg őket 1944 őszén Budapesten.

4503. Gál György Sándor: Muzsikusz és képzőművész halottaink, in Gáti Ödön és mások (szerk.): Mementó. Magyarország 1944. Budapest, Kossuth, 1975, 253-256. o

Néhány rövid életrajzi adatot tartalmaz.

4504. Galsai Pongrácz: Társalanok. írói arcképek. Pécs, Dunántúli Magvető, 1957, 135 o.

Öt esszét tartalmaz, köztük a Pap Károly és Gelléri Andor Endre mártír írókra vonatkozóakat (83-135. o.).

- 4505.** Hungarian Literature, in EJ, 8. kötet, 1077-1088. hasáb.
[Magyar irodalom.]
Tömör életrajzi adatokat tartalmaz sok magyar zsidó íróról és költőről, akik a holokauszt idején haltak meg.
- 4506.** Kardos László: Tíz halotti maszk, in Maradék-zsidóság. A magyarországi zsidóság 1945/46-ban. Benoschofsky Imre (szerk.), Budapest, a Budai Aggok és Árvák Menházegyesületének kiadványa, 1946, 15-21. o.
Vázlatok az alábbi mártír költőkről, írókról és tudósokról: Fenyő László, Kardos Albert, Komor András, Mohácsi Jenő, Molnár Ákos, Nagy Zoltán, Pap Károly, Radnóti Miklós, Sárközi György és Szerb Antal.
- 4507.** Kőműves Imre: A magyar sajtó mártírjai, in Gáti Ödön és mások (szerk.): Mementó. Magyarország 1944. Budapest, Kossuth, 1975, 247-252. o.
Vita Alpári Gyula, Ágai Béla, Bálint György, Földes Ferenc, K. Havas Géza, Kemény Simon, Kóródy Béla, Lendvai István, Rózsa Ferenc, Ságvári Endre és Sárközi György mártíromságáról.
- 4508.** Kőműves Imre: A magyar sajtó mártírjai. Budapest, Zrínyi, 1981, 111 o.
Rövid életrajzi vázlat több mint 300 íróról és újságíróról; felsorolás Ádám Lászlótól Zsigmond Edéig.
- 4509.** Mester Sándor (szerk.): A toll mártírjai. Budapest, Magyar Újságírók Emigrált, Deportált, Internált Csoportja, 1947, 240 o.
Esszék és rövid cikkek írók és újságírók, köztük Somogyi Béla, Fényes László, Bálint György, Ligeti Ernő, Szomory Dezső és Kósa Miklós emlékére, akiket az 1919-20-as fehérterror vagy az 1944-45-ös katasztrófa alatt öltek meg. Köztük olyan híres írók közreműködésével, mint Zsolt Béla (100-103. o.), Sós Endre (136-139. o.), Rátkai Károly (180-182. o.) és Fodor Tibor (237-239. o.).
- 4510.** Pándi Pál: Elsüllyedt irodalom? Budapest, Szépirodalmi Kiadó, 1963, 210 o.
A mártír írók rehabilitációját célzó esszék. Néhányan közülük: Lukács László, Zsigmond Ede és Salamon Ernő. Szintén tartalmaz részleteket Salamon munkaszolgálatban írt naplójából.
- 4511.** Poszler György: Szerb Antal. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1972, 452 o.
Alapvető monográfia Szerb Antal neves irodalomtörténész munkáiról, akit a holokauszt idején gyilkoltak meg. Az utolsó fejezet – Orfeusz az alvilágban – Szerb tragédiájának beteljesedését ábrázolja.
- 4512.** Puder Sándor: Emlékbeszéd a tudőszakorvosi kar mártírjairól. Budapest, magánkiadás, 1948, 9 o.
A Pneumonologia Danubiana 1948-as kiadásának új rányomtatása.
- 4513.** Róbert Mária: Lobogó fáklyák, in Új Élet naptár 1960-1961, 5720/5721. Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1960, 49-55. o.
Emlékbeszéd Bartos Gyula és Szigeti Jenő jól ismert színészekről.

- 4514.** T. Szerémi Borbála: A szabadság vértanúi. Budapest, Kossuth, 1960, 333 o.
Részletek mások mellett Schönstein Sándor (277-281. o.) és Vámos Ilona (282-286. o.) mártíromságáról, akik koncentrációs táborban haltak meg.
- 4515.** Tolnai Gábor: Nőnek az árnyak. Tanulmányok, esszék, emlékezések. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1981, 413 o.
A hosszú esszék egyike – Radnóti utolsó időszaka (177-259. o.) – a költő tragikus útját követi nyomon a bori munkaszolgálatból az 1944-es visszavonulásig, amikor Magyarországon, Abdához közel meggyilkolták.
- 4516.** Vargha Kálmán: Gelléri Andor Endre alkotásai és vallomásai tükrében. Budapest, Szépirodalmi Kiadó, 1973, 295 o.
Dokumentumok a híres magyar zsidó író munkájáról és tragikus sorsáról.
- 4517.** Várszegi János: A magyar sport mártírjai, in Gáti Ödön és mások (szerk.): Mementó. Magyarország 1944. Budapest, Kossuth, 1975, 259-261. o.
Rövid életrajzi adatok a főbb magyar zsidó sportolókról és edzőkről, akik a holokausztt idején pusztultak el.
- 4518.** Yaoz-Keszt, Itamar: Házehut hájehudit vehásoá besirát 'Hungárjá háhádásá', in Sevuť. Tel-Aviv, The Istitution for the Research of Diasporas, 1974, 159-164. o.
Egyebek között elemzi Radnóti Miklós és Pilinszky János költészetét.
- 4519.** Zsadányi Oszkár: A magyar irodalom vesztesége, in Gáti Ödön és mások (szerk.): Mementó. Magyarország 1944. Budapest, Kossuth, 1975, 240-244. o.
Megemlékezések Radnóti Miklósról, Gelléri Andor Endréről, Pap Károlyról, Farkas Antalról, Zsigmond Edéről, Szomory Dezsőről, Révész Béláról, Salamon Ernőről, Mohácsi Jenőről, Gulácsy Irénről, Örkény Istvánról és másokról.
- 4520.** Zsadányi Oszkár: A magyar színjátszás vesztesége, in Gáti Ödön és mások (szerk.): Mementó. Magyarország 1944. Budapest, Kossuth, 1975, 256-258. o.
Néhány magyar zsidó vezető színész és színésznő azonosítása, akik a holokausztt idején pusztultak el.
- * * *
- 4521.** A fasiszta terror újságíró-vértanúi. Kis Újság; Budapest, 1945. március 31. Fodor Pálról, a Kis Újság munkatársáról, akit a Gestapo gyilkolt meg.
- 4522.** A mártír Lichtenberger karnagy Tünder utcai háza fasiszta ingatlan? Világ Budapest, 1947. június 8.
Emil Lichtenbergerről, az Operaház karnagyáról, akit feleségével együtt a nyilasok gyilkoltak meg.
- 4523.** Akik elmentek. Megemlékezések mártír-írókról. Magyar Nemzet, Budapest, 1945. július 4.
Egy cikket tartalmaz Passuth Lászlótól Szerb Antalról, egyet Máté Klárától Mohácsi Jenőről és egyet Kosa Jánostól Halász Gáborról.

- 4524.** Antal Gábor: A fellobogó emlék. Új Élet, Budapest, 1956. július.
Megemlékezések Havas Györgyről, a holokausztban kivégzett költőről.
- 4525.** Az OMIKE mártírművészeinek névsora. Új Élet, Budapest, 1949. február 10,
- 4526.** b. e.: Kardos István, ismert színházi rovatvezetőt megölték [Buchenwaldban]. Képes Figyelő Budapest, 1946. augusztus 31.
- 4527.** B. G.: Egy mártír muzsikus. Új Élet, Budapest, 1974. január 15.
Keleti Frigyesről, a fagottművésről.
- 4528.** Bán Róbert: Gelléri Andor Endre utolsó hónapjairól. Kritika, Budapest, 1981. január 17.
A cikk vitatkozik az általános hiedelemmel, hogy Gelléri Welsben halt meg. A szerző társa volt a munkaszolgálatban.
- 4529.** Békés István: Egy forradalmi rajongó. Tükör, Budapest, (1965. március 30.)/13, 14-15. o.
- 4530.** Berend Ilona: Judit most volna 17 éves. Képes Figyelő, Budapest, 1947. szeptember 20.
Részletek Schönfeld Juditról, aki jelölt volt a Reményi-díjra 1944-ben, és meghalt Auschwitzban.
- 4531.** Bíró József művészettörténészt és apját, Bíró Márk gimnáziumi igazgatót 1945 januárjában nyilasok a Dunába ölték. Haladás, Budapest, 1948. január 15.
- 4532.** Bodó Béla: Nem! Képes Figyelő, Budapest, 1946. május 11.
K. Havas Géza író mártíromságáról.
- 4533.** Bodor Sándor: Kelen László 1893-1944. Új Élet, Budapest, 1973. február 1.
- 4534.** Bóka László: Az igazi per. Haladás, Budapest, 1946. november 7.
Radnóti Miklós, Szerb Antal és Pap Károly mártír írókról és költőkről.
- 4535.** Czine Mihály: Antifaszizmus és irodalom. Radnóti Miklós. Literatura, Budapest, 1(1974)/1, 72-78. o.
- 4536.** Déry Tibor: Gelléri Andor Endréről. Kortárs, Budapest, 9(1965)/1, 46-52. o.
A mártír zsidó íróról.
- 4537.** Egy író hagyatéka. Haladás, Budapest, 1949. november 10.
Pajzs Elemér irodalmi hagyatékáról, akit 1944. december végén feleségével és fiával együtt a Dunába lőttek.
- 4538.** Elek Artúr emlékezete. Magyar Nemzet, Budapest, 1947. április 27.
A híres zsidó íróról, aki 1944-ben öngyilkosságot követett el.
- 4539.** Faragó László: K. Havas Géza. Haladás, Budapest, 1946. április 25.
A zsidó író bemutatása, aki 1945. április 25-én egy német táborban halt meg.

- 4540.** Farkas István festőművész kiállítása. Haladás, Budapest, 1947. március 6.
A híres zsidó festő deportálásáról és mártíromságáról.
- 4541.** Farkas Lujza: Költőnek dal a dolga. Új Élet, Budapest, 1971. június 1.
Sebestyén Jánosról, az Ukrajnában meggyilkolt költőről, aki ott munkaszolgálatosként szolgált.
- 4542.** Földessy János: Beszéljünk őszintén. Képes Figyelő, Budapest, 1945. október 20.
Petschauer Attila tragédiájáról.
- 4543.** Füst Milán: Az ember, aki ametiszt volt. Haladás, Budapest, 1946. június 19.
Gáspár Zoltánról, a mártír zsidó íróról.
- 4544.** G. V.: A zene humoristájának kegyeden tragédiája. Képes Figyelő, Budapest, 1946. március 16.
Szendi Lajos zongoraművész kivégzéséről.
- 4545.** Gál György Sándor: Örkényi Strasszer István, 1911-1944. Új Élet, Budapest, 1974. november 1.
A háború alatt megölt zsidó szobrászról.
- 4546.** Gelléri Miklós: Szomory Dezsőről. Új Élet, Budapest, 1955. április.
A mártír drámaíróról és esszéistáról.
- 4547.** Gereben Ferenc: Radnóti Miklós Razglednicái. A négy Razglednica elemzése. Irodalomtörténet, Budapest, 1(1969)/2, 394-415. o.
A munkatáborban írt költeményekről.
- 4548.** Hajdú Ráfis: Formáló esztendők. 75 éve született Bálint György. Kritika, Budapest, (1981. július 7.)/7, 7-8. o.
Portré a mártír publicistáról.
- 4549.** Hegyi Gyula: Hogyan halt meg Petschauer Attila? Élet és Irodalom, Budapest, 20(1976)/1, 8. o.
A magyar vívóbajnokról, akit meggyilkoltak a holokauszt idején.
- 4550.** K. A.: Tud valaki róla? Képes Figyelő, Budapest, 1946. július 14.
Cikk Lengyel Ernő, a deportált újságíró tragédiájáról.
- 4551.** K. G.: Geszti József, az elfeledett tudós. Haladás, Budapest, 1949. április 21.
A híres geofizikust 1944. december végén gyilkolták meg a nyilasok.
- 4552.** Káldor György: Bálint György. Fórum, Budapest, 1946. november, 236-238. o.
A híres mártír íróról.
- 4553.** Kardos László: A halottak gyorsan lovagolnak. Új Élet, Budapest, 1946. november 14.
A mártír zsidó írókról.

- 4554.** Kinizsi Andor: Hogyan hurcolták el a németek Agai Béla főszerkesztőt. Képes Figyelő, Budapest, 1946. október 19.
Az Újság című lap volt főszerkesztőjének mártírságáról.
- 4555.** Kinizsi Andor: Hová tűnt el Szécsi Hédi? Képes Figyelő Budapest, 1947. február 1.
A gyerekszínésről, akit Ravensbrückbe deportáltak.
- 4556.** Klár Zoltán: Pollatschek Elemér emléke. Magyar Nemzet, Budapest, 1946. január 3.
Az orvosprofesszor mártírhaláláról.
- 4557.** Kósa János: Révész Béla. Magyar Nemzet, Budapest, 1946. február 17.
Az író mártírhaláláról.
- 4558.** Kotányi Nelli: Miért engedték? Képes Figyelő, Budapest, 1945. október 13.
Engel Anny zongorista emlékére, aki Auschwitzban halt meg.
- 4559.** Kristóf Károly: Petschauer Attila vidám élete és tragikus pusztulása. Világ, Budapest, 1949. június 4.
Ez az első cikk egy sorozatban, amely a folyóirat július 31-i számában fejeződik be.
- 4560.** Lengyel István: Egy pesti sportfejedelem tündöklése, tragédiája és legendás hagyatéka. Képes Figyelő, Budapest, 1946. július 27.
Alfred Brüllről, akit Auschwitzban gyilkoltak meg.
- 4561.** M. K.: Hogyan halt meg Mohácsi Jenő? Világ, Budapest, 1945. augusztus 28.
A cikk azt állítja, hogy Mohácsit deportálták, röviddel mentességének megérkezése előtt.
- 4562.** Márer György: Az újságíró-vértanúk. Kis Újság, Budapest, 1945. április 8.
- 4563.** Mária Béla: Radnóti utolsó bori napjairól. Kortárs, Budapest, 8(1964)/11, 1829-1830. o.
- 4564.** Mónus Illés. Népszava, Budapest, 1945. május 30.
A híres szociáldemokrata képviselő mártírhaláláról.
- 4565.** Nemes Nagy Ágnes: Életképek 1944-ből. Kritika, Budapest, 8(1970)/4, 12-20. o.
A neves költő visszatekintése 1944-re, levélváltásai alapján. Hivatkozik, többek között, Szerb Antal és Halász Gábor leveleire, akik a munkatáborokban veszték oda.
- 4566.** Ortutay Gyula: Radnóti Miklós. Kortárs, Budapest, 3(1959)/5, 651-664. o.
A mártírhalált halt költő értékelése születésének ötvenedik évfordulója alkalmából.
- 4567.** Ortutay Gyula: Radnóti Miklós születésnapján. Fórum, Budapest, 1948. május, 337-341. o.
- 4568.** p. g.: Az OMIKE mártírjai. Képes Figyelő, Budapest, 1947. május 3.
Hatvan művésről.

- 4569.** Palásti László: Akik véresen buktak le a színpadról. Képes Figyelő, Budapest, 1946. december 21.
Olyan mártírhaltalt halt zsidó színészek életének összefoglalása, mint Gárdonyi Lajos, Nádor Mihály és Ney Dávid.
- 4570.** Palásti László: Két művész halála a munkaszolgálatban. Új Élet, Budapest, 1973. november 1.
Portré Szendi Lajosról és Radó Sándorról.
- 4571.** Palásti László: Polatschek Elemér gégegyógyászprofesszor halála Mauthausenben. Képes Figyelő, Budapest, 1945. december 29.
- 4572.** Pásztor Mihály emlékezete. Magyar Nemzet, Budapest, 1946. december 19.
Portré a mártírhaltalt halt újságíróról.
- 4573.** Petschauer... Kabos... Garai...! Magyar Nemzet, Budapest, 1945. május 28.
Petschauer Attiláról, Kabos Endréről és Garai Jánosról, a három mártírhaltalt halt vívóbajnokról.
- 4574.** Petschauer Attila. Képes Figyelő, Budapest, 1945. szeptember 22.
A mártírhaltalt halt vívóbajnokról.
- 4575.** Pro Memoria. Magyar Nemzet, Budapest, 1945. május 1.
Megnevezi és méltatja az újság három mártírhaltalt halt munkatársát: Ligeti Ernőt, Bródy Bélát és Petschauer Attilát.
- 4576.** Rátkai Károly: Tolnai Simon életregénye. A Tolnai Világlapjától a gázkamráig. Képes Figyelő, Budapest, 1946. június 22.
Portré a híres zsidó kiadóról.
- 4577.** Sós Endre: A magyar zsidóság feladatai a magyar irodalom haladó hagyományainak ápolása terén. Új Élet, Budapest, 1951. augusztus 9.
Zsolt Béláról, Pap Károlyról és más magyar mártírhaltalt halt zsidó írókról.
- 4578.** Sós Endre: Egy lap mártírtjai. Új Élet, Budapest, 1946. november 28.
A Magyarországi Zsidók Lapja mártírtjairól.
- 4579.** Sós Endre: Feledhetetlen útitársak. Új Élet, Budapest, 1955. július.
Révész Béla és Mohácsi Jenő mártírhaltalt halt írókról.
- 4580.** Sós Endre: Feledhetetlen útitársak. Új Élet, Budapest, 1955. szeptember.
Radó Antalról és Csörgő Hugóról.
- 4581.** Sós Endre: Feledhetetlen útitársak. Új Élet, Budapest, 1955. október.
Balassa Emilről, Ballagi Ernőről és Lengyel Ernőről.
- 4582.** Sós Endre: Három mártír. Új Élet, Budapest, 1954. október.
A mártírhaltalt halt Fenyő László, Berend László és Forgács Antal költőkről.

- 4583.** Sós Endre: Pap Károly. Új Élet, Budapest, 1967. június 1.
Az íróról, akit Buchenwaldban öltek meg.
- 4584.** Szántó Dénes: Magyar író élete és halála a munkatáborban. Demokrácia, Budapest, 1945. május 13.
Szerb Antal, Halász Gábor és Sárközi György sorsáról.
- 4585.** Szerb Antalné: Emlékeimből. Új Írás, Budapest, VIII(1968. január)/1, 114-118. o.
Szerb Antal, a híres irodalomtörténész özvegyének emlékezése a háború utolsó hat hetéről, férjének haláláról és exhumálásáról.
- 4586.** Szigeti József: Szerb Antal. Fórum, Budapest, 1947. január, 35-47. o.
A mártírhálált halt híres íróról.
- 4587.** Színházi hír. Világ, Budapest, 1947. szeptember 24.
A mártírhálált halt híres színésről, Gárdonyi Lajosról.
- 4588.** Szomory Dezső végrendelete. Haladás, Budapest, 1946. szeptember 26.
A híres író, drámaíró 1944. november 6-án halt meg egy svéd védett otthonban.
- 4589.** Tibori Szabó Zoltán: Egy újságíró emlékére. Szabadság, Kolozsvár, 10(1998. június 27.)/145, 2. o.
A holokausztot túlélő Erős László kolozsvári újságíró nekrológja. Erős több írásában is foglalkozott a holokauszttal.
- 4590.** Tolnai, Gábor: Die letzte Station Leidensweg des Dichters Radnóti. Acta Litteraria Academiae Scientiarum Hungaricae, 16(1974)/1-2, 55-118. o.
[A költő Radnóti kálváriájának utolsó stációja.]
- 4591.** Tolnai Gábor: Szerbia ormán. Radnóti Miklós nyomában. Kortárs, Budapest, 16(1972)/1, 86-106. o.; 16(1972)/2, 254-269. o.; 16(1972)/3, 416-433. o.
Emlékképek a híres magyar költő útjáról, táborról táborra, beleértve a bori rézbányát is Szerbiában, szemtanúk vallomásaival.
- 4592.** Zsadányi Oszkár: Emlékezés és tetemrehívás. Új Élet, Budapest, 1974. október 1.
Megemlékezés a mártírhálált halt zsidó írókról és költőkről.
- 4593.** Zsadányi Oszkár: Jegyzetek egyről-másról. Új Élet, Budapest, 1974. május 1.
Lukács László költőről, akit megöltek a háborúban.
- 4594.** Zsadányi Oszkár: Mi az igazság Petschauer Attila halála körül. Új Élet, Budapest, 1977. január 15.
A munkaszolgálat alatt megölt Petschauer nemzetközileg ismert vívóbajnok volt.
- 4595.** Zsadányi Oszkár: Nagykovács nem felejt el két megölt fiát. Új Élet, Budapest, 1972. április 1.
Kelen László költőről és Ámos Imre festőről.

A keresztény igazak megemlékezései

4596. A humánus példái. Dokumentumok, emlékezések a magyarországi embermentő akciók 1944-1945. évi történetéhez. Szita Szabolcs (szerk.), Budapest, Magyar Auschwitz Alapítvány, 1998, 149 o.

25 személy életmentő tetteinek leírását és életrajzi adatokat tartalmaz.

4597. Danieli, Dan: Captain Ocskay a Righteous Man. Riverdale, NY, magánkiadás, 1996, 205 o.

[Ocskay kapitány, egy igaz ember.]

Számbavétel Ocskay László kapitánynak, a 101/359. számú munkaszolgálatos egység parancsnokának életmentő cselekedeteiről.

4598. Domahidy Miklós: Ilyen volt Hajnal Imre. Bern, Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, 1998, 176 o.

A volt kolozsvári orvosprofesszor életmentő tetteiről, középpontban a zsidók bűjtatásával a klinikáján.

4599. Fenyvesi, Charles: When Angels Fooled the World. Rescuers of Jews in Wartime Hungary. Madison, WI, University of Wisconsin Press, 2003, 302 o., illusztr.

Magyar változat: Mikor az angyalok túljártak a világ eszén. Akik zsidókat mentettek a háborús Magyarországon. Budapest, Európa Kiadó, 2001, 346 o.

4600. Frojimovics Kinga – Molnár Judit (szerk.): A Világ Igazai Magyarországon a második világháború alatt. Budapest, Balassi Kiadó, 2009, 524 o., illusztr.

A munka Horváth Rita, Karsai László és Reuveni Sári közreműködésével készült.

4601. Gutzwiller, Jorg: Sanfte Macht: Hildegard Gutzwiller, eine mutige Christin, die Juden Rettete. Freiburg, Kanisius Verlag, 1998, 55 o., illusztr.

[Hordozható erő: Hildegard Gutzwiller, egy bátor keresztény, aki zsidókat mentett.]

A Szent Szív rend Budapesten szolgáló misszionárius nővérének életrajza.

4602. Hajós, Ladislau G.: Search for Love: A Biography of a Famous Hungarian Artisty György Ruzicskay. Carol Springs, FL, Llumina Press, 2004, 950.

[A szeretet keresése: Ruzicskay György, a hírneves magyar művész életrajza.]

Több zsidó megmentéséért a Világ Igazaként elismert festőművész életrajza.

4603. Haraszi György: A magyar „Igazak fala”, in Keresztény–Zsidó Teológiai Évkönyv, 2005. Szécsi József (szerk.), Budapest, Keresztény–Zsidó Társaság, 2006, 89-110. o.

Világ Igazaiként elismert magyarokkal foglalkozik.

4604. Hídvégi Máté (szerk.): Boldog Salkaházi Sára. Emlékkönyv 2006 Budapest, Szent István Társulat az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, 2006, 3550., illusztr.

4605. Kovács Károly – Kovács Teodor: Elkésett köszönet, in Évkönyv 1981-82. Scheiber Sándor (szerk.), Budapest, Magyar Izraeliták Országos Képviselője, 1982, 289-292 o.

Személyes beszámoló egykori munkaszolgálatostól, amely a parancsnok, Wagner Gyula emberségét hangsúlyozza.

4606. Lütgenau, Stefan August (szerk.): Paul Esterházy. Ein Leben im Zeitalter der Extreme. Innsbruck, Studien Verlag, 2005, 196 o., illusztr.

[Esterházy Pál. Egy élet a szélsőségek korszakában.]

Az Esterházy család utolsó ivadékaról szóló tanulmányok gyűjteménye. Esterházy Pál zsidókat mentett meg a holokauszt idején. Lásd különösképpen Karsai László tanulmányát a magyarországi zsidók 1944-ben véghezvitt megmentéséről (61-84. o.).

4607. Mallász, Gitta: Talking with Angels. Einsiedeln, Daimon, 1998, 471 o.

[Beszélni az angyalokkal.]

A szerző, aki mintegy száz zsidó nőt és gyermeket rejtegetett, részletezi azokat a beszélgetéseit, amelyeket a holokausztban elpusztult Kreutzer Józseffel, Dallos Hannával és Krausz Lillivel folytatott.

4608. Miklya Luzsányi Mónika: Hogy véget érjen a sötétség. Dokumentumok Sztehlo Gábor lelkész gyermekmentő munkájáról a II. világháború idején. Budapest, Harmat, 2003, 110 o.

4609. Mona Ilona: Slachta Margit. Kolozsvár, Corvinus Kiadó, 1997, 290 o.

Életmentők részletes életrajza, akiket a Világ Igazai közé választottak.

4610. Montaud, Bernard: La vie et la mort de Gitta Mallasz. Párizs, Dervy, 2001, 327 o.

[Maliász Gitta élete és halála.]

A Világ Igazaként elismert Maliász Gitta életrajza, aki zsidó nőket és gyermekeket rejtegetett Budaligetén.

4611. Paldiel, Mordecai: The Path of the Righteous: Gentile Rescuers of Jews During the Holocaust. Hoboken, NJ, KTAV, 1993. 401 o.

[Az igazak útja: zsidók nem zsidó életmentői a holokauszt idején.]

Magyar életmentőkről lásd: 299-324. o.

4612. Paldiel, Mordecai: Es gab auch Gerechte. Retter und Rettungsjüdischen Lebens im deutschbesetzten Europa, 1938-1945. Konstanz, Hartung-Gorre, 1999, 134 o.

[Igazak is voltak. Mentők és zsidó életmentés a németek által megszállt Európában, 1938-1945.]

4613. Railton, Nicholas: Jane Haining and the Work of the Scottish Mission with Hungarian Jews, 1932-1945. Budapest, magánkiadás, 2007, 145 o.

Magyar változat: Jane Haining és a Skót Misszió magyarországi zsidóság körében végzett munkája 1932 és 1945 között. Angol és magyar nyelvű kiadás.

4614. Reuveni, Sári: Magyar fák az Igaz Emberek erdejében, in KL-JM, 565-576. o.

A Yad Vashem által Világ Igazaként elismert magyar keresztényekkel foglalkozik.

4615. Reviczky Ádám: Vesztes háborúk – megnyert csaták. Emlékezés Reviczky Imre ezredesre. Budapest, Magvető, 1985, 780 o.

Angol változat: Wars Lost, Battles Won. Boulder, CO, East European Monographs, 1992, 481 o. Német változat: Verlorene Kriege, gewonnene Schlachten; Erinnerungen an Oberst Imre Reviczky. Bécs, Böhlau, 1996. A szerző édesapjának, a nagybányai X. munkaszolgálatos zászlóalj volt parancsnokának életrajza, akit a Világ Igazai közé választottak.

4616. Sheetz-Nguyen, Jessica A.: Transcending Boundaries; Hungarian Roman Catholic Religious Women and the „Persecuted Ones”, in In God’s Name. Omer Bartov – Phyllis Mack (szerk.), New York, Berghahn Books, 2001, 222- 242. o.

[Átlépett határok: Vallásos magyar római katolikus asszonyok és „az üldözöttek”.]
Beszámolót tartalmaz Slachta Margit 1939 és 1945 közötti mentőtevékenységéről.

4617. Szita Szabolcs: Értékmentés és életmentés. Eduard Benedek Brunschweiler oblatus, svájci polgár helytállása Pannonhalma háborús védenecseiért. Budapest, Velcsov, 2006, 40 o.

4618. Szita Szabolcs: A jeruzsálemi Yad Vashem Emlékinézet létrejötte és tevékenysége. A magyar Igazak, in Magyarország 1944. Üldöztetés – embermentés. Szita Szabolcs (szerk.), Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1994, 212-232. o.

Azoknak a magyaroknak a listáját tartalmazza, akiket 1994-ig a Világ Igazai közé választottak.

4619. Szita Szabolcs: Ocskay László története a háborús embermentések tükrében. Budapest, Korrekt Nyomdaipari Kft., 2008, 73 o.

4620. Sztéhlo Gábor: Isten kezében. Bozóky Éva (szerk.), Budapest, Sztéhlo Gábor Gyermek- és Ifjúságsegítő Alapítvány, 1994, 234 o.

Angol változat: In the Hands of God. Budapest, Gábor Sztéhlo Foundation for the Help of Children and Adolescents, 1994, 232 o. Összegzés az ismert evangélikus egyházi szolgáloról, akit életmentő tevékenységéért a Világ Igazai közé választottak.

* * *

4621. A. G.: Draskó bácsi. Haladás, Budapest 1948. április 29.

Draskovics Sándorról és Bodnár Jánosról, akik közbeléptek a hódmezővásárhelyi és a szerencsi munkaszolgálatosok érdekében.

4622. Aki ezreket mentett meg. Menóra, Toronto, 1983. november 4.

Reviczky Imre ezredes életmentő cselekedeteiről.

4623. Aki kiállt az üldözöttekért. Haladás, Budapest, 1947. augusztus 31.

Peyer Károly ellenáll a zsidóellenes törvényeknek 1939-ben.

4624. Ambruss József: Perbefogott papok védelmében. Képes Figyelő, Budapest, 1947. január 11.

A szerző általános ügyvédként megvédi a papokat, akiket azzal vádoltak, hogy illegálisan keresztelték meg a zsidókat 1944-ben.

4625. Antal Gábor: Így mentette meg Tildy Zoltán százötven munkaszolgálatos életét. Népbírósi Közlöny, Budapest, 1946. február 23.

4626. D.: Róna Zoltán az ellenállási mozgalomban. Új Élet, Budapest, 1946. november 6.

A zsidókat segítő Róna rendőr főhadnagy méltatása.

4627. Demeter Zsuzsanna: Egy kép – egy esemény. História, Budapest, 6(1984)/4, 19. o.

A zsidómentésben részt vevő Magass Miklós segédpap portréja.

4628. Dicsérettel igazolták az Andrássy laktanya tizenkétszer sebesült ellenálló hősét. Világ, Budapest, 1947. július 17.

Boér Viktor ezredesről, aki 1943. szeptember 18-án állítólag felfegyverezte és katonai egyenruhába öltöztette a munkaszolgálatosokat, hogy megvédje őket a csatái csendőrségtől.

4629. Ember Mária: Szőnyi Péter emlékére. Beszélgetés Diener Péterrel. Múlt és Jövő, Budapest, 3(1992)/4, 74-77. o.

Diener és családjának megmentése Szőnyi Péter és apja, István, a közismert festőművész segítségével.

4630. F. J.: Teréz krt. 6. Máté Zoltán ezer zsidót mentett meg műhelyében. Képes Figyelő, Budapest, 1946. december 28.

4631. Felmentették Szalai Pált, aki összekötő volt a nyilaskeresztes párt és a rendőrség között. Népbíróügyi Közlöny, Budapest, 1945. november 8.

Szalai, egy vezető nyilas méltatása, amiért megmentett zsidókat a budapesti gettóban.

4632. Galili-Gemeiner Ervin: Emlékezés a zsidómentő Reviczky ezredesre. Új Kelet, Tel-Aviv, 1981. szeptember 30.

4633. Gallai Ágnes: A keretlegény, aki jó ember és jó költő. Haladás, Budapest, 1947. január 9.

Szilágyi Tibor főhadnagy, aki állítólag százakat mentett meg a munkaszolgálatból.

4634. Gelléri Miklós: Reviczky ezredes. Új Élet, Budapest, 1957. április 3.

4635. Gergely Gizi: Reviczky alezredes, aki sokezernyi erdélyi munkaszolgálatos életét mentette meg. Képes Figyelő, Budapest, 1946. június 8.

4636. Hetényi Varga Károly: Egyed András O.S.P. Vigilia, Budapest, 47(1982. november)/11, 833-842. o.

Részletek Egyed András pap tevékenységéről, aki zsidókat mentett meg a holokauszt idején Budapesten.

4637. Hogyan dolgozott az üldözöttek érdekében Szalai Pál, aki a nyilas párt összekötője volt a főkapitányságon. Fáklya, Budapest, 1947. február 17.

4638. Juhász József rendőralezredest szabadlábra helyezték. Világ, Budapest, 1946. március 23.

Engedélyezte és megvédte a budapesti zsidó temetkezési szentegyletet, hogy eltemessék a zsidókat, akiket a nyilasok öltek meg.

4639. Kinizsi Andor: Hogyan mentette meg kétszázhusz üldözöttnek és a román követség százharminc tagjának életét Hetényi Béla rendőrfőhadnagy Képes Figyelő, Budapest, 1946. szeptember 21.

4640. Kinizsi Andor: Ki lesz a századparancsnok? Képes Figyelő, Budapest, 1947. szeptember 20.

Fischer Gyuláról, a pécsi munkaszolgálat parancsnokáról, aki emberségesen viselkedett beosztottjaival.

4641. Király Pál: Aki ember tudott maradni az embertelenségben. Emlékezés Reviczky Imre ezredesre. Új Élet, 1980. február 15.

4642. Koren Emil: Emlékezés Sztéhlo Gáborra. Holocaust Füzetek, Budapest, (1992)/2, 38-45. o.

4643. Kun Andor: Nagybaczoni Nagy Vilmos honvédelmi miniszterségének igaz története. Demokrácia, Budapest, 1945. augusztus 19.

4644. L. G.: Séta páter Tomekkel. Haladás, Budapest, 1947. szeptember 11.

Kijelenti, hogy Tomek Vince piarista rendőrfőnök sok zsidó életét megmentette 1944-ben.

4645. Lázár István: Egy emléktábla születése. Tükör, Budapest, 18(1981. október 25.)/43, 6-8 o.

Reviczky Imre ezredesről, az egykori nagybányai X. zászlóalj parancsnokáról, aki zsidók ezreit mentette meg. Érdekes életrajzi adatokat tartalmaz.

4646. Löwy Dániel: Aradról indult igaz ember. Tóth József portréja. Szövétnek, Arad, 1998, 23-27. o.

Számos zsidó megmentőjéről, akit a Világ Igazai közé választottak.

4647. Löwy Dániel: A Szamos-parti város Wallenbergje. Menóra, Torontó, 1997. október 31., 10-12. o.

Cikk Kolozsvár evangélikus lelkészének, Járosi Andornak életmentő tevékenységéről, aki mint szovjet fogoly végezte Magnyitogorszkban, 1944 végén. 1998-ban a Világ Igazai közé választották.

4648. Lukács Gyula: A 75 éves kivándorló. Haladás, Budapest, 1946. április 3.

Körmendi Lajosról, aki megmentette Zsolt Bélát Ukrajnában.

4649. Megőrzöm nevük emlékét. Szombat, Budapest, 6(1994. április)4, 12. o.

A magyarok listája, akiket a Yad Vashem a Világ Igazai közé választott.

4650. Mona Ilona: Slachta Margit nagy ívű, hősies életútjáról [riporter Vadász Ferenc]. Szombat, Budapest, (1990)/9, 10-12. o.

4651. Nagybaczoni Nagy Vilmos. EJ, 12. kötet, 764-765. o.

4652. Nagybaczoni Nagy Vilmos: Miért kellett lemondanom a honvédelmi miniszterségről? Fáklya, Budapest, 1946. december 22.

Többek között arról, hogy megvédte a munkaszolgálatosokat.

4653. Nemeshegyi Péter: A szeretet vértanúja: Salkaházi Sára. Távlatok, Budapest, (1993)/7-18, 379-387. o.

Salkaházi Sárának, a Szociális Testvérek Társasága elnevezésű apácarend tagjának mentési tevékenységével foglalkozik. Salkaházit a nyilasok végezték ki.

4654. Palásti László: Köhler páter, aki az üldözöttek ezreit mentette meg. Képes Figyelő, Budapest, 1946. december 14.

4655. Perlaky Gyuláné: A Világ Népeinek Igaza címmel kitüntetett magyar állampolgárok. Holocaust Füzetek, Budapest, (1998)/9, 132-135. o.

4656. Reuveni, Sari: Háhácálá vehásziděj umot beHungárjá. Jeruzsálem, Bisevil Házikáron, (1998. szeptember)/29, 23-26. o.

[Életmentők és Világ Igazai Magyarországon.]

4657. Reuveni, Sari: Hásziděj umot háolám vehámáhteret háhálucit beHungárjá. Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, (1997. november)/64, 47-55. o.

[A Világ Igazai és a földalatti cionisták Magyarországon.]

4658. Reuveni, Sari: Násim bekerev hásziděj umot háolám beHungárjá. Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, (1999. április)/57, 65-77. o.

[Nők a Világ Igazai között Magyarországon.]

4659. Reviczky Imre alezredest, tízezer munkaszolgálatos megmentőjét a honvédelmi minisztérium nyugdíjazta. Haladás, Budapest, 1946. július 25.

4660. Salamon Elemér: Tisztelgés Száraz Mihály szakaszvezető előtt. Képes Figyelő, Budapest, 1972. augusztus 2.

Egy keretlegényről, aki segített a munkaszolgálatosoknak.

4661. Sándor Dezső: Ember, aki keretlegény, földműves, miniszter. Neve: Dobi István. Haladás, Budapest, 1946. március 21.

Emberséges bánásmódjáról a munkaszolgálatban.

4662. Stella Adorján: „Hajnalban mindenkit be kell vagonírozni.” Világ, Budapest, 1945. június 17.

A munkaszolgálatosok elhurcolásáról az országból és Both Rajmund ezredes, valamint Ocskay László kapitány tábori tevékenységéről az üldözött munkaszolgálatosok érdekében.

4663. Stella Adorján: Nagybaczoni Nagy Vilmos elmondja, hogyan szabotálták minden emberséges intézkedését. Világ, Budapest, 1947. április 6.

4664. Száznegyvenezer magyar veszett el a Don-kanyarban. Világ, Budapest, 1947. szeptember 30.

Nagybaczoni Nagy Vilmos tanúbizonysága Jány Gusztáv tábornok felelősségéről a munkaszolgálatosok szenvedései miatt.

4665. Szita Szabolcs: Almásy Tibor helytállása Sopronban. Holocaust Füzetek, Budapest, (1992)2, 34-37. o.

4666. Szombati Sándor: Egy nagy ember dicsérete. Három írás Karády Katalinról. Új Kelet-, Tel-Aviv, 1983. február 11.

A jól ismert színésznő antifasiszta és zsidópárti helyzetéről a háború idején.

4667. V. E. [Várkonyi Endre]: A lelkiismeret parancsa. Magyar Nemzet, Budapest, 1981. november 3.

Reviczky Imre ezredesről, a becsületes nem zsidóról, aki nagyon sok zsidó munkaszolgálatos életét mentette meg.

4668. Varsányi Mátyás budai evangélikus lelkészt a nyilasok agyonlőtték. Kitért zsidóknak és a csillagos házaknak sok segítséget nyújtott. Hírlap, Budapest, 1947. január 15.

4669. Vági Zoltán: Csillaghegyi csendőrtörténet. Remény, Budapest, (1998)/3, 47-53. o.

Tömör áttekintés Endre László csendőr főtorzsőrmester életmentő tevékenységéről.

4670. Vági Zoltán: A másik Endre László – Csillaghegyi csendőrtiszt. Remény, Budapest, 1998. december, 47-53. o.

Egy csendőrtiszttel foglalkozik, aki az azonos nevű államtitkártól eltérően segítette a zsidókat.

4671. Zsadányi Oszkár: Nagybaczoni Nagy Vilmos a végzetes esztendőkről. Új Élet, Budapest, 1972. október 15.

Beszélgetés az egykori védelmi miniszterrel.

4672. Zsolt Béla: Az újpesti mártírok fala. Haladás, Budapest, 1948. december 22.

Azoknak a keresztényeknek a nevérol, akiket kivégeztek, mert megpróbálták megmenteni a zsidókat.

Emléknapok

4673. Yad Vashem: Luáh jeméj házikáron likehilot jiszraeél bitejutcot hágolá. Jeruzsálem, Yad Vashem, 1961, 83 o.

[A diaszpóra zsidó közösségeinek emlékezés napi kalendáriuma.]

Magyarországgal kapcsolatosan lásd az 5-12. o., Romániával kapcsolatosan (beleértve azokat a településeket, amelyek Magyarországhoz tartoztak a holokauszt idején) lásd a 79-83. o.

REHABILITÁCIÓ ÉS KÁRPÓTLÁS

Általános

4674. Botos János: Az izraelita származásúak, vallásúak rehabilitációja, 1944. december-1947, in JB-TK-1, 64-72. o.

A zsidóellenes törvények és rendeletek visszavonásáról, valamint az üldözöttek rehabilitálásának jogi keretéről szóló tanulmány.

A zsidóellenes törvények eltörlése

4675. Vági József – Ungár Margit: A zsidótörvények lebontása és jóvátétele. Budapest, Gábor Áron, 1946.

* * *

4676. Kende Péter: A zsidótörvények ma is hatályosak? Népszava, Budapest, 2007. október 13.

Provokatív esszé arról, ahogyan a magyar kormányok elmulasztottak eleget tenni azoknak a kötelezettségeknek, amelyeket különböző jogszabályokban, különösképpen a jóvátétellel és a kárpótlással kapcsolatosan felvállaltak.

Rehabilitációs törvények

4677. Déry Endre – Albert Endre – Friedmann Endre – Vági József (szerk.): A fasizmus üldözötteit védő jogszabályok, 1945-1946. Budapest, American Joint Distribution Committee, 1946, 179 o.

* * *

4678. A hamis anyakönyvi bejegyzések ügyében a belügyminiszter döntését kéri a főváros. Világ, Budapest, 1945. május 14.

Az üldözöttek által használt hamis házassági és születési anyakönyvi kivonatok, valamint hasonló dokumentumok kérdésének tisztázása.

4679. Ankét lesz az áttérések ügyében. Világ, Budapest, 1945. augusztus 18.

A Pesti Zsidó Tanács kérte a kényszer hatására történt áttérések hatálytalanítását.

4680. Bűncselekmény-e az 1944-es idők okmányhamisítása? Képes Figyelő, Budapest, 1948. január 10.

A bíróságok álláspontja szerint a hamisítások nem anyagi okokból történtek.

4681. Mi történjék az üldözések alatt szabálytalanul megkeresztelt gyermekekkel? Világ, Budapest, 1945. augusztus 10.

HOLTTÁ NYILVÁNÍTÁSI ÜGYEK

4682. European Legislation on Declarations of Death. The Office of General Counsel, European Headquarters (összeáll.), Párizs, American Joint Distribution Committee, 1948, 119 o.
[Európai törvénykezés a holttá nyilvánításokról.]

4683. Grünwald, Jehosúa ben Ábrahám Jozsef: Széfer seélot utesuvot heszed Jehosúa, Kolél seélot utesuvot uvérur hálába. New York, Achim Schulsinger, 1948, 110 o.
[Felelet (Responsa) Heszed Jehosúa. Kérdések, válaszok és háláhikus fejtegetések gyűjteménye.]
Feltárja a huszti zsidóság tragédiáját és saját tapasztalatait a gettóban és a koncentrációs táborokban, többek között Auschwitzban.

4684. Háhn István értesítője. Budapest, Országos Rabbi Egyesület, 1946, 32 o.
Tartalmazza többek között Katona József: „Akik nem tértek vissza”; Róth Ernő: „Az aguna kérdéséhez” (a deportálásban meghalt házastársakkal kapcsolatban); Salgó László: „A kitéréssel és visszatéréssel kapcsolatos problémák” című műveit.

4685. Holttányilvánítás. Reinhardt Sándor (összeáll.), Budapest, Grill Károly, 1946, 38 o.
A második világháború előtt és után kiadott magyarországi rendeletek gyűjteménye.

* * *

4686. Kik a hősi halottak? Világ, Budapest, 1948. június 16.
Az egyik kormányrendelet értelmében a meggyilkolt munkaszolgálatosok jogosultak ilyen megnevezésre.

KÁRPÓTLÁS

4687. Doerner, H.: Über Verfolgungsmassnahmen gegen Angehörige der jüdischen Rasse in Jugoslawien (mit Bulgarien), Ungarn und Rumänien während des II. Weltkrieges und zur Frage ihrer Veranlassung bzw. Billigung durch deutsche Dienststellen, in Hellmuth Hecker (összeáll.): Praktische Fragen des Entschädigungsrechts – Judenverfolgung im Ausland. Hamburg, Forschungsstelle für Völkerrecht und ausländisches öffentliches Recht der Universität Hamburg, 1958, 1-68. o.

[A zsidó fajhoz tartozókkal szembeni üldöztetés intézkedéseiről Jugoszláviában (és Bulgáriában), Magyarországon és RoMániában a második világháború alatt, különösen a német hatóságok által.]
1955. július 16-án kiadott vélemény.

4688. Dunai Andrea: Kárpótlás, devizabevétel, diplomácia, in RB-2006, 185-215. o.
Áttekinti a visszaszolgáltatás, a kárpótlás és a jóvátétel néhány kérdését a háború utáni Magyarországon.

4689. Flau, U.: Über Massnahmen zur Verfolgung von Angehörigen der jüdischen Rasse während der Besetzung der Jugoslawischen Gebiete Backa und Baranja, in Praktische Fragen des Entschädigungsrechts – Judenverfolgung im Ausland. Hellmuth Hecker (összeáll.), Hamburg, Forschungsstelle für Völkerrecht und ausländisches öffentliches Recht der Universität Hamburg, 1958, 133-144. o.

[A zsidó fajhoz tartozók üldözésére irányuló intézkedések a jugoszláviai Bácska és Baranya területének elfoglalása során.]
1953. május 22-én kiadott vélemény.

4690. Flau, U.: Über nationalsozialistische Verfolgungsmassnahmen in den Ungarn übertragenen Gebieten Siebenbürgens während der Zeit vom Februar 1941 bis zum Juni 1944, in Praktische Fragen des Entschädigungsrechts – Judenverfolgung im Ausland. Hellmuth Hecker (összeáll.), Hamburg, Forschungsstelle für Völkerrecht und ausländisches öffentliches Recht der Universität Hamburg, 1958, 145-153. o.

[A nemzetiszocialista üldöztetési intézkedésekről a Magyarországnak átadott erdélyi területeken 1941. februártól 1944. júniusig.]
1953. november 25-én kinyilvánított vélemény.

4691. Freiheitsentziehung in Ungarn. Frankfurt am Main, United Restitution Organization, 1956, 23 o.

[Szabadságvesztés Magyarországon.]

4692. Gutachten des Instituts jur Zeitgeschichte. München, Selbstverlag, 1958, 440 o.

[A Kortörténeti Intézet szakvéleménye.]

Egyebek között tartalmazza Martin Broszat három szakértői véleményét Magyarországról. 1. Magyar-német kapcsolatok és magyar zsidópolitika 1938-1941. 2. A magyar zsidó munkaszolgálat. 3. Német-magyar hatalmi kapcsolatok 1944. március 19-e után és a zsidóellenes intézkedések Magyarországon.

4693. Hellmuth Hecker (összeáll.): Praktische Fragen des Entschädigungsrechts. Judenverfolgung im Ausland. Hamburg, Forschungsstelle für Völkerrecht und ausländisches öffentliches Recht der Universität, 1958, 14, 448 o., stencil.

[A kárpótlási törvény gyakorlati kérdései.]

4694. Hecker, Hellmuth: Über den Staatsangehörigkeitsverlust der Juden Osteuropas auf Grund der Deportationen, in Praktische Fragen des Entschädigungsrechts – Judenverfolgung im Ausland. Hellmuth Hecker (összeáll.), Hamburg, Forschungsstelle für Völkerrecht und ausländisches öffentliches Recht der Universität Hamburg, 1958, 69-80. o

[A Kelet-Európából deportált zsidók állampolgárságának elvesztéséről.]

1957. november 19-én kiadott vélemény.

4695. Herczegh, G.[éza]: Einige Fragen des Völkerrechts hinsichtlich der Entschädigung der Verfolgten des Nazismus in Ungarn. Acta Juridica Academiae Scientiarum Hungaricae, 9(1967)/3-4, 307-330. o.

[A nemzetközi jog néhány kérdése, különös tekintettel a nácizmus magyarországi üldözöttéinek kárpótlására.]

A magyarországi náci üldöztetéssel kapcsolatos számos nemzetközi jogi kérdéssel foglalkozik.

4696. Herczegh Géza (összeáll.): Gutachten des Institutes für Staats- und Rechtswissenschaften der Ungarischen Akademie der Wissenschaften über die Völkerrechtliche Lage Ungarns nach dem 19. März 1944. Budapest, Komitee der Vervolgtten des Nazismus in Ungarn, 1965, 52 o.

[A Magyar Tudományos Akadémia Állam- és Jogtudományi Intézetének szakvéleménye Magyarország nemzetközi jogi helyzetéről 1944. március 19. után.]

A Magyar Tudományos Akadémia Állam- és Jogtudományi Intézetének szakértői véleményeit tartalmazza Magyarország nemzetközi jogi helyzetével kapcsolatban 1944. március 19-e után.

4697. Lottig, H.: Über die Frage, ob die gegen Juden gerichteten Massnahmen Ungarns in den Jahren 1939 bis 1944 durch Deutschland veranlasst wurden, in Hellmuth Hecker (összeáll.): Praktische Fragen des Entschädigungsrechts – Judenverfolgung im Ausland. Hamburg, Forschungsstelle für Völkerrecht und ausländisches öffentliches Recht der Universität Hamburg, 1958, 154-200. o.

[Magyarországnak Németország által 1939-től 1944-ig meghozott törvényes, zsidók elleni intézkedéseinek kérdéseiről.]

1955. április 18-án kinyilvánított vélemény.

4698. Münz, Max: Die Verantwortlichkeit für die Judenverfolgungen im Ausland während der nationalsozialistischen Herrschaft. Frankfurt am Main, Rechtswissenschaftliche Fakultät der Johann-Wolfgang-Goethe-Universität, 1958, 251 o.

[A zsidóüldözések felelőssége külföldön a nemzetiszocialista uralom alatt.]

A problémát Magyarországra vonatkozólag bővebben a 169-197. oldalon tárgyalja.

4699. Oppermann, T.: Über Gebietsänderungen der Staaten Bulgarien, Jugoslawien, Polen, Rumänien, Tschechoslowakei und Ungarn in den Jahren 1938-1944/45, einschliesslich Beschreibung der betr. Gebiete (Orte und Kreise), in Praktische Fragen des Entschädigungsrechts – Judenverfolgung im Ausland. Hellmuth Hecker (összeáll.), Hamburg, 1958, 81-132. o.

[Bulgária, Jugoszlávia, Lengyelország, Románia, Csehszlovákia és Magyarország területi változásairól az 1938-1944/45-ös években, beleértve az illető területek (települések, körzetek) leírását. A kárpótlási törvény gyakorlati kérdései – zsidóüldözés külföldön.]

1957. augusztus 2-án és október 18-án kinyilvánított szakértői vélemények.

4700. Peresztegi, Ágnes: Reparation and Compensation in Hungary, 1945-2003, in JM-HE, 677-684. o.

A magyar változatot lásd: JM-HH, 676-684. o.

4701. Restitution. European Legislation to Redress the Consequences of Nazi Rule. London, The Wiener Library, 1946, passim.

[Helyreállítás. Az európai jogalkotás a náci törvénykezés következményeinek jóvátételéért.]

Az Ideiglenes Nemzeti Kormány minisztertanácsának 200/1945. M. E. számú, a zsidóellenes törvények és rendeletek eltörléséről szóló rendeletének angol fordítását az elsők között tartalmazza.

4702. Roth, Stephen: Indemnification of Hungarian Victims of Nazism: An Overview, in RB-PA, 733-757. o.

[A náciizmus üldözöttéinek kártalanítása Magyarországon. Áttekintés.]

4703. Stark Tamás: Üldözöttek, deportáltak, elítéltek. Politikai jogsértések Magyarországon. 1936-1955, In Kárpótlás Magyarországon. Történelem, jog, gyakorlat. Nagy Ferenc (szerk.), Budapest, Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatal, 1992, 14-24. o.

4704. Ungváry, Krisztián: Ungarn und die deutsche Wiedergutmachung, in Die Grenzen der Wiedergutmachung. Die Entschädigung für NS-Verfolgte in West- und Osteuropa. Hans Günther Hockerts – Claudia Moisel – Tobias Winstel (szerk.), Göttingen, Wallstein, 2006, 740-775. o.

[Magyarország és a német jóvátétel.]

4705. World Federation of Jews of Hungarian Descent, New York: Gutachten des Weltverbandes der Ungarischen Juden in der Frage ob und in wie weit die Verfolgungsmassnahmen gegen die Juden in Ungarn in den Jahren 1938-1944 von deutscher Seite veranlasst wurden. New York, 1957, 63, 7 o., stencil.

[A Magyar Zsidók Világszövetségének szakvéleménye a magyarországi zsidóság ellen német részről 1938-1944 meghozott üldözési intézkedések mértékéről.]

Benne a Kállay Miklós korábbi miniszterelnök által 1956. április 17-én beadott, eskü alatt tett nyilatkozat.

* * *

4706. A közösségi jóvátétel parlamenti vitája. Szombat, Budapest, 8(1996. október)/8, 5-10. o.
Szemelvények a magyar parlament számos képviselőjének beszédéből.

4707. Az Alkotmánybíróság határozata a „zsidó aranyról”. Szombat, Budapest, 5(1993. április)/4.

A jóvátétel kérdése, különös tekintettel azokra az esetekre, amelyekben nincsenek örökösök.

4708. Ács Gábor: Magyarország miért nem? Az elmaradt német jóvátétel kérdőjelei. Szombat, Budapest, 6(1994. október)/8, 3-6. o.

4709. Horel, Catherine: La restitution des biens juifs et le renouveau juif en Hongrie depuis 1989. Yod, Párizs, 3(1996-97), 103-109. o.

[A zsidó javak visszaszolgáltatása és a magyarországi zsidó újjászületés 1989 óta.]

4710. Horváth Sz. Ferenc: Népcsoortpolitika, szociális kompenzáció és gazdasági jóvátétel. A holokauszt Észak-Erdélyben. Múltunk, Budapest, 51(2006)/3, 102-143. o.

4711. Kőszeg, Ferenc: How Much Is a Survivor Worth? Midstream, New York, 32(1986)/4, 32-34. o.

[Mennyit ér egy túlélő?]

Kárpótlási és elosztási szempontok a németek által kárpótlandó túlélők esetében.

4712. Pogány, István: Restitution of Former Jewish Owned Property and Related Schemes of Compensation in Hungary. European Public Law, Hull, UK, 2(1998)/4, 211-232. o.

[Az egykori zsidó tulajdonok visszaszolgáltatása és az ezzel kapcsolatos kárpótlási megoldások Magyarországon.]

BÉKESZERZŐDÉSEK

4713. A párisi magyar békeszerződés és magyarázata. Budapest, Gergely, 1947, 82 o. (Documenta Danubiana, 3).

A magyar békeszerződés szövege a szakaszok után részletes magyarázatokkal ellátva, különös tekintettel a magyar zsidó állampolgárokkal foglalkozó részekre (2-4., 26-27., 34. sz. cikkelyek). Hét kiváló magyar szerző, köztük Czebe Jenő magyarázatával.

4714. Treaties of Peace with Italy, Bulgaria, Hungary, Rumania and Finland. Washington, DC, GPO (Department of State Publication 2743. European Series, 21).

[Békeszerződések Olaszországgal, Bulgáriával, Magyarországgal, Romániával és Finnországgal.]

Megjelent az American Journal of International Law-ban is, Washington, DC, 1948, 42. kötet. Kiegészítés: 47-142., 179-277. o.

4715. Aide-mémoire du gouvernement hongrois au sujet du problème Juif en Hongrie. Budapest, Imprimerie de l'Université, [1946,] 11 o.

[A magyar kormány emlékeztetője a magyarországi zsidókérdéssel kapcsolatban.]
Különös tekintettel a zsidóság második világháború alatti sorsára.

4716. Budapest Unmasked. Pozsony, The Delegate for Information, 1946, 38 o.

[Leleplezett Budapest.]

A háború utáni magyar diplomácia kritikus értékelése, benne a magyarországi zsidók háborús üldöztetéseire való sorozatos hivatkozással.

4717. Elekes, Dezső (szerk.): A mai Magyarország. A második világháború és a párisi békeszerződés következményei. Budapest, Hungaria Lloyd, 1947, 314 o.

Az egyik rész a holokauszt demográfiai vonatkozásairól szól.

4718. Kun Andor: Enyhítő körülmények Magyarország bűnperében. Budapest, magánkiadás, 1946, 79 o.

Célja annak bizonyítása, hogy az antiszemita túlkapások Magyarországon csak a német megszállás után kezdődtek.

4719. U. S. Department of State. Treaty of Peace with Hungary. Washington, United States Government Printing Office, 1947, III, 165 o., stencil.

[Az Egyesült Államok külügyminisztériuma. Békeszerződés Magyarországgal.]

*A KASZTNER-ÜGY IZRAELBEN*⁹

Az elsőfokú bíróság

4720. Izrael: Peszák din sel Béjt Hámispát Hámehozi biJerusálájim betik pelili 124/53, Hájoéc Hámispáti neged Malkiel Grünwald. Jeruzsálem, 1957, 207 o.

[A Jeruzsálemi Kerületi Bíróság ítélete a 124/53. számú büntetőügyben. Állam kontra Malkiel Grünwald.]

Tartalmazza Benjámin Halevi bíró ítéletét.

4721. Rosenfeld, Shalom: Tik plili 124. Mispát Gruenwald-Kasztner. Jeruzsálem, Karni, 1955, 471 o.

[A 124-es bűnügyi akta. A Grünwald-Kasztner-per.]

Izrael egyik vezető újságírója által írt részletes tudósítások gyűjteménye a Kasztner-perről, visszatükrözve a bíróságon és a nyilvánosságban észlelt korabeli közéleti légkört. A könyv tartalmazza a tanúk vallomásainak fontosabb kitételeit, a hozzájuk intézett keresztkérdéseket, szerepléseik keltezéseit, Benjámin Halevi bíró ítéletének részletes kivonatát és a bíróságnak benyújtott bizonyítékok jegyzékét is.

A legfelsőbb bíróság

4722. Izrael. Béjt Hámispát Háeljon: Irur pelili miszpár 252/55. Báirur sel hámeárér: Hájoéc Hámispáti Lámemsálá neged hámesiv Máلكiel Grünwald. Jerusálájim, „Piszkéj-Din”, 12. kötet, Jeruzsálem, 1958, 2017-2318. o.

[232/55 sz. bűnvádi fellebbezés, Izrael Állam kormányjogtanácsosának fellebbezése Malkiel Grünwald alperes ellen. Jeruzsálem, legfelsőbb bírósági ítéletek.]

Tartalmazza az 5 felsőbíró ítéletét: Simon Ágránát (2021-2214. o.), Mose Silberg (2215-2264. o.), Jichák Olsán (a Legfelsőbb Bíróság elnöke, 2265-2279. o.), Snéur Zálmán Hesin (a Legfelsőbb Bíróság elnökhelyettese, 2280-2311. o.), Dávid Goitein (2312-2317. o.).

4723. Izrael. Béjt Hámispát Háeljon: Irur pelili 252/55. Báirur sel hámeárér: Hájoéc Hámispáti Lámemsálá neged hámesiv Malkiel Grünwald. Jeruzsálem, 1957, 201 o.

[Legfelsőbb Bíróság. A 232/55. számú polgári peres fellebbezés. A főállamügyész fellebbezése Malkiel Grünwald vádlott ügyében.]

Tartalmazza a Legfelsőbb Bíróság öt bírása által hozott ítéletet.

Áttekintések és kommentárok

4724. Ben-Yehuda, Nachman: Political Assassination by Jews: A Rhetorical Device for Justice. Albany, NY, State University of New York Press, 1993, 527 o.

[Zsidók által elkövetett politikai merényletek: retorikus eszköz az igazságért.]

Lásd elsősorban a Kasztner Rezső ellen elkövetett merénylettel foglalkozó 8. fejezetet.

⁹Lásd továbbá a „Kasztner Rezső tevékenysége” című alfejezetet.

4725. Bilsky, Leora: Transformative Justice: Israeli Identity on Trial. Ann Arbor, MI, University of Michigan Press, 2004, 378 o.

[Átalakuló jogszolgáltatás: az izraeli identitás pere.]
Az első három fejezet (19-82. o.) a Kasztner-perrel foglalkozik.

4726. Braham, Randolph L.: The Kasztner Case: The Historical Context, in RB-2009, 137-158. o.

[A Kasztner-ügy: történelmi kontextus.]

4727. Cygański, Mirosław: SS w polityce zagranicznej III Rzeszy w latach 1934-1945. Varsó-Breszt, PWN, 1975, 336 o.

[Az SS és a Harmadik Birodalom külpolitikája 1934-1943 között.]
Német nyelvű összefoglalóval, amelyben néhány oldal a Kasztner-üggyel foglalkozik.

4728. Dawidowicz, Lucy S. (szerk.): Blaming the Jews: The Charge of Perfidy, in uó: The Jewish Presence: Essays on Identity and History. New York, Holt, Rinehart, Winston, 1977, 269-279 o.

[A zsidókat okolva: a szőszegés vádja.]
1978-ban Harcourt Brace Jovanovich kiadásában is megjelent. Kritika Ben Hecht: Perfidy (lásd 4732. tétel) című művéről és a Kasztner-üggyel kapcsolatos álláspontjáról.

4729. Golan, Mose: A Kasztner-ügy történelmi torzításainak jelentősége. Budapest, MTA-ORZSE Kultúratudományi Kutatócsoportja – Országos Rabbiképző-Zsidóegyetem, 2008, 61 + xxvii o.

Jól dokumentált kritikai áttekintés.

4730. [Grünwald Malkiel:] A Kasztner-per. Malkiel Gruenwald válasza Dr. Keren (Kraemer) támadó cikkére. Jeruzsálem, Mizrachi-Levelek, 1955, 15 o.

Célja, hogy megcáfolja dr. Kerennek a jeruzsálemi Haaretzben Kasztner védelmében megjelent cikkeit. A pamflet újrafogalmazza a szerző korábbi vádjait.

4731. Harel, Isher: Háemet ál recáh Kasztner. Jeruzsálem, Idanim, 1985, 333 o.

[Az igazság a Kasztner-gyilkosságról.]

4732. Hecht, Ben: Perfidy New York, Julian Messner, 1961, 281 o.

[Szőszegés.]

A Kasztner-ügy kritikus értékelése, a Mapai és a Jewish Agency tagjai „erkölcstelen” szerepvállalásának hangsúlyozásával. A könyv kritikus értékeléséhez lásd: Dawidowicz, Lucy S.: Ben Hecht’s „Perfidy”. Commentary, New York, 1962, március, 260-264. o. Új kiadás: Perfidy Jeruzsálem, Milah Books, 1999, 281 o. Héber változat: Kahash. Tel-Aviv, Ladori Publishing, 1999, 339 o.

4733. Ivanov, Yuri: Caution: Zionism! Essays on the Ideology, Organisation and Practice of Zionism. Moszkva, Progress Publishers, 1970, 174 o.

[Vigyázat: cionizmus! Esszék a cionizmus ideológiájáról, szervezetéről és gyakorlatáról.]

Szovjet propagandairat, amely többek között Kasztner és Brand szerepét írja le (86-88. o.), rosszindulatúan, torz módon.

- 4734.** Kastner, Hermann – Rachel Kastner: Kastner's Haggadah. Jeruzsálem, Israel Ministry of Defense, 2000, 143 o., illusztr.
[Kasztner aggadája (története).]
- 4735.** Lahav, Pnina: Judgment in Jerusalem: Chief Justice Simon Agranat and the Zionist Century. Berkeley, University of California Press, 1997, 331 o., illusztr.
[Ítélet Jeruzsálemben: Simon Ágránát főbíró és a cionista század.]
Lásd főleg a 7. fejezetet, amely Simon Ágránát főbíró álláspontjával foglalkozik a Kasztner-per fellebbezési tárgyalásában. Héber változat: Jiszáél bemispát, Shimon Agranat veháméd hácijonit. Tel-Aviv, Am Oved Publishers, 1999, 173-202. o.
- 4736.** Lob, Ladislaus: Rezső Kasztner: The Daring Rescue of Hungarian Jews. A Survivors Account. London, Pimlico, 2009, 338 o., illusztr.
[Kasztner Rezső: a magyarországi zsidók merész mentése. Egy túlélő beszámolója.]
- 4737.** Maoz, Asher: Kasztner – Trial and Assassination, in Crisis and Reaction: The Hero in Jewish History. Menachem Mor (szerk.), Omaha, NE, Creighton University Press, 1995, 279-289. o.
- 4738.** On the Significance of the Kasztner Case. Jeruzsálem, Public Committee Investigating the Genocide of the Jewish People in Europe, 1955, 13 o., stencil.
[A Kasztner-ügy jelentőségéről.]
Elfogult Kasztnerrel szemben, és bírálja az izraeli kormány hozzáállását az ügghöz.
- 4739.** Paluszak, Elias: Shuldik oder nisht shuldik? Der fal fun Dr. Rudolph Kasztner. London, The Narod Press, 1955, 31 o.
[Bűnös vagy nem bűnös? A dr. Kasztner Rudolf-ügy.]
- 4740.** Porter, Anna: Kasztner's Train. The True Story of Rezső Kasztner; Unknown Hero of the Holocaust. Vancouver, Douglas & McIntyre, 2007, 491 o., illusztr.
[Kasztner vonata. Kasztner Rezsőnek, a holokauszt ismereden hősének valós története.]
- 4741.** Prat, Emanuel: Hámispát hágádol. Párását Kasztner. Tel-Aviv, Or, 1955, 264 o.
[A nagy per. A Kasztner-ügy]
- 4742.** Public Committee Investigating the Genocide of the Jewish People in Europe: On the Significance of the Kasztner Case. Jeruzsálem, 1955. november 14., 13 o., stencil.
[A Kasztner-ügy jelentőségéről.]
A bizottság tagjai – J. Klausner professzor, J. Rivlin professzor, dr. K. Schechman, M. Rubin és I. Levison – arra a következtetésre jutottak, hogy Izrael kormánya Kasztnert politikai okokból védelmezte. A pamflet szövege megtalálható a YIVO archívumában.
- 4743.** Reichenthal, Eli: The Kasztner Affair Revisited, in RB-2009, 99-136. o.
[A Kasztner-ügy újraértékelése.]
Jól dokumentált kritikai áttekintés.

4744. Schwartz, Yehuda: Jehudéj Hungárjá bitekufát hásoá. Kolél „Mispát Kasztner”. Hedera, magánkiadás, 1990, 28 o.

[A magyar zsidóság a holokausz idején. A „Kasztner-ügy”.]

4745. Shelef, Leon: Béjn reshimát Schindler levéjn hárákevet sel Kasztner – Ál meciut hisztorit, mitoszim tiksortijim veemet mispátit, in Mispát vehisztorjá. Daniel Gutwein – Menachem Mautner (szerk.), Jeruzsálem, Zalman Shazar Center for Israel, 1998, 306-339. o.

[Schindler listája és Kasztner vonata között. A történelmi valóságról, a média mítoszairól és az igazságszolgáltatásról.]

4746. Shonfeld, Reb Moshe: The Holocaust Victims Accuse. Brooklyn, NY, Neturei Karta of USA, 1977, 124 o.

[A holokausz áldozatai vádolnak.]

Szélsőséges nézőpont a cionisták és a zsidó felső vezetés állítólagos negatív szerepéről a holokausz idején.

4747. Szita Szabolcs: Aki egy életet megment – a világot menti meg. Mentőbizottság, Kasztner Rezső, SS-embervásár, 1944-1945. Budapest, Corvina, 2005, 176 o.

Kasztnernek kedvező értelmezés.

4748. Tamir, Shmuel: Ben háárec házot. Otobiográfjá. Izrael, Zmora-Bitan, 2002, 2 kötet, 1626 o.

[Ennek az országnak a fia. Önéletrajz.]

A védőügyvéd alapos elemzése a Kasztner-ügyről. Dokumentumokat, valamint a perben elhangzott vallomásokat tartalmaz. Lásd különösen: 289-1113. o.

4749. Tamir, Shmuel: Hábákásá lekijum mispát hozér bemispát Kasztner-Grünwald. Hugás ál-jedéj hászánegor Shmuel Tamir. Tel-Aviv, 1962, stencil.

[Perújrafelvételi kérelem a Kasztner-Grünwald-ügyben. Shmuel Tamir védőügyvéd beadványa.]

A stencilezett dokumentum hozzáférhető a jeruzsálami Zsidó Nemzeti és Egyetemi Könyvtárban.

4750. Weitz, Yehiam: Háis senircáh páámájim. Hájáv, mispáto umoto sel hádoktor Jiszráél Kasztner. Jeruzsálem, Keter Publishing, 1995, 407 o.

[Az ember, akit kétszer öltek meg. Dr. Kasztner Rezső élete, pere és halála.]

4751. Weitz, Yehiam: Béjn kátárizsz likráv szákinim. Mispát Eichmann umispát Kasztner veháspáátám ál háhevrá beJiszráél, in Mispát vehisztorjá. Daniel Gutwein – Menachem Mautner (szerk.), Jeruzsálem, Zalman Shazar Center for Israel, 1998, 395-422. o.

[Katarzis és késhegyre menő harc között. Az Eichmann-per és a Kasztner-per, valamint hatásuk az izraeli társadalomra.]

4752. Weitz, Yehiam: Kasztner, Rudolf (Israel), 1906-1957, in The Holocaust Encyclopedia. Walter Laqueur (szerk.), New Haven, CT, Yale University Press, 2001, 379-382. o.

4753. Weitz, Yehiam: Was Israel Kasztner a Hero? Israel Kasztner and the Problematics of Rescuing Hungarian Jewry during the Holocaust, in *Crisis and Reaction*. Menachem Mor (szerk.), Omaha, NE, Creighton University, 1995, 269-277. o.

[Hős volt Kasztner Rezső? Kasztner Rezső és a magyar zsidóság mentésének kérdése a holokauszt idején.]

* * *

4754. „A nagy embervásár.” Kasztner Rezső Öngazolása. Haladás, Budapest, 1947. március 6. Cikksorozat kezdete, amely Kasztnernek az SS-szel történő vitatott egyezkedéseivel foglalkozik.

4755. Barri (Ishoni), Shoshana: Háis sehufkár páámájim. Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, (1996)/62, 201-211. o.

[Az ember, akit kétszer hagytak cserben.]

Yehiam Weitz munkájának (lásd 4750. tétel) recenziója, amely a Kasztner-ügy néhány érdekes részletére is kitér.

4756. Barri (Ishoni), Shoshana: The Kasztner Affair: The Correspondence Between Kurt Becher and Dr. Chaim Posner, 1948. *The Journal of Jewish History*, Oxford, 18(1997)/2-3, 255-261. o.

[A Kasztner-ügy: Kurt Becher és dr. Chaim Posner levelezése, 1948.]

4757. Barri (Ishoni), Shoshana: Párását Kasztner: Liseélát mátán háédújot letovát posim nácim. Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, (1995)/59, 85-107. o.

[A Kasztner-ügy: A náci bűnösök védelmében tett tanúvallomások kérdése.]

4758. Barri (Ishoni), Shoshana: The Question of Kasztner's Testimonies on Behalf of Nazi War Criminals. *The Journal of Jewish History*, Oxford, 18(1997)/2-3, 139-165. o.

[Kasztner náci háborús bűnösök javára tett tanúvallomásainak kérdése.]

4759. Bilsky, Leora: Judging Evil in the Trial of Kastner. *Law and History Review*, Champaign, IL, 19(2001. tavasz)/1, 117-160. o.

[A gonosz fölötti ítékezés a Kasztner-perben.]

4760. Braham, Randolph L.: A Kasztner-ügy történelmi perspektívában. Remény, Budapest, 5(2002)/3, 8-19. o.

4761. Breitman, Richard: The End of the „Final Solution”? Nazi Plans to Ransom Jews in 1944. *Central European History*, Atlanta, GA, 2(1993), 177-203. o.

[A „végleges megoldás” vége? Náci tervek a zsidók kiváltására 1944-ben.]

Az Eichmann-Sonderkommandóval tervezett „vért teherautókért” megállapodás és Joel Brand küldetése.

4762. Cale, Ruth: The Kastner Case Closed. *Congress Weekly*, New York, 25(1958. március 3.)/5, 5-7. o.

[A Kasztner-ügy lezárult.]

4763. Dean, Gideon: The Kastner Affair. The Reconstructionist, New York, 21(1956. január 27.)/19, 9-15. o.; 21(1956. február 10.)/2, 13-19. o.
[A Kasztner-ügy.]

4764. Douglas, Lawrence: Language, Judgment, and the Holocaust. Law and History Review, Champaign, IL, 19(2001. tavasz)/1, 177-182. o.
[Nyelv, ítélet és a holokauszt.]

4765. Fischer István: Bocsánat, de élek. 168 Óra, Budapest, (2000. november 2.)/44, 24-26. o. és (2000. november 9.)/45, 28-29.

Cáfolja Nagy Sz. Péter olvasói levelét (Egy írás tévedései, 2000. szeptember 21.), illetve Tomas Sniegon (Szökés Auschwitzból, 2000. augusztus 30.) című cikkének bizonyos részeit. Írásában Fischer elítéli Kasztner Rudolf (Rezső) és társai cselekedetét, vitát provokálva Hoffmann György egykori résztvevővel [Valóban elítélendő dr. Kasztner? (2000. november 16.)/46]. A vitához hozzászólt még: Del Medico Imre [Endlösung vagy amit akartok, (2000. november 16.)/46], Yehuda Lahav [Kasztner és a sátán, (2000. november 30.)/48], Vasvári Gáborné [Judenrat, (2000. december 7.)/46] és Shlomo Stern [Kasztner hősiessége, (2000. december 14.)/50]. A vita Fischer István Nincs bocsánat (2000. december 21.)/51-52) című cikkével zárult.

4766. Fischer István: Kalapáccsal? Élet és Irodalom, Budapest, (2008. szeptember 5.)/36, 16. o.
Vitába száll Sárközi Mátyással a Kasztner-ügyről írt cikke kapcsán.

4767. Fischer István: Ki a gyilkos? Élet és Irodalom, Budapest, (2006. november 17.)/46, 15-16. o.
A Kasztner-ügy kritikai értékelése.

4768. Fischer István: Legendák és történelem. Élet és Irodalom, Budapest, (2004. július 9.), 17-18. o.

A szerző válasza Karsai László és Molnár Judit cikkére, amelyben utóbbiak Kasztner szerepével foglalkoznak a strasshofi transzportok megszervezésében,

4769. Fischer István: Változatok pár ezer zsidóra. Élet és Irodalom, Budapest, 2004. április 30., 17-18. o.
Kérdések Kasztner Rezső szerepéről az ún. strasshofi transzportok megszervezésében.

4770. Hahn R. Veronika: Magyar Schindler vagy Quisling? Népszabadság, 2000. augusztus 29.

4771. Haraszti György: Hős vagy áruló? História, Budapest, (2004)/2-3, 20-21. o.
Kasztner Rezső életének és háborús tevékenységének ellentmondásaival foglalkozik.

4772. Haraszti György: A kivételezettek vonata. História, Budapest, (2005)/3, 38-39. o.

4773. Hasian, Marouf, Jr.: Collective Amnesias: The Rudolf Kastner Trial and Holocaust Consciousness in Israel, 1948-1955. The Southern Communications Journal, Philadelphia, 69(2004. tél)/2, 136-156. o.
[Kollektív amnézia: A Kasztner-per és a holokausztudat Izraelben.]

- 4774.** Heimowitz, Yitzchak: On the Kastner Case. Middle East and the West, New York, 2(1958. január 31.)/5, 3. o.
[A Kasztner-ügyről.]
- 4775.** Kádár, Gábor – Vági, Zoltán: Kasztner's Train. East European Jewish Affairs, London, 39(2009)/2, 310-314. o.
[Kasztner vonata.]
Anna Porter könyvének kritikus recenziója, amely a magyarországi holokauszt több aspektusát megvilágítja.
- 4776.** Kaplan, Zvi Jonathan: Rabbi Joel Teitelbaum, Zionism, and Hungarian Ultra-Orthodoxy. Modern Judaism, Oxford, 24(2004)/2, 165-178. o.
[Joel Teitelbaum rabbi, a cionizmus és a magyar ultraortodoxia.]
A rabbinak a három fogadalommal, illetve a Kasztner-transzporttal történő menekülésével foglalkozó esszéje.
- 4777.** Karsai László – Molnár Judit: Kasztner Rezső – hős vagy áruló? Élet és Irodalom, Budapest, 2004. május 14., 13. o.
A szerzők késégbe vonják Fischer István állításait Kasztner szerepéről a strasshofi transzportok megszervezésében.
- 4778.** Karsai László – Molnár Judit: Kasztner Rezsőről. Élet és Irodalom, Budapest, (2008. szeptember 26)/39, 15-16. o.
Kritikai hozzászólás Sárközi Mátyás és Fischer István cikkeihez a Kasztner-ügyről (lásd 4766. és 4788. tétel).
- 4779.** Katz, Mordechai: As I See It. The Kastner Case. Middle East and the West, New York, 2(1958)/4, 3. o.
[Ahogyan én látom. A Kasztner-ügy.]
- 4780.** Katz, Mordechai: On Kastner and His Assassins. Middle East and the West, New York, 2(1958. február 7.)/6, 3. o.
[Kasztnerről és merényletről.]
- 4781.** Lahav, Yehuda: Eichmann, Becher, Kasztner. Beszélő, Budapest, 6(2001. május 4.)/5, 110-115. o.
- 4782.** Laqueur, Walter Z.: The Kastner Case. Aftermath of the Catastrophe. Commentary, New York, 1955. december, 500-511. o.
[A Kasztner-ügy. A katasztrófa következménye.]
- 4783.** Laqueur, Walter Z.: Die Affäre Kastner. Der Monat, Berlin, 7(1955. szeptember)/84, 553-561. o.
[A Kasztner-ügy.]

4784. Maoz, Asher: Law and History. New Departures in Israeli Legal History. Part One Historical Adjudication: Courts of Law, Commissions of Enquiry and “Historical Truth”. Law and History Review, Champaign, IL, 18(2000. ősz)/3, 559-606. o.

[Jog és történelem. Új kezdetek az izraeli jog történelmében. Első rész, történelmi megítélés: bíróságok, vizsgálóbizottságok és a „történelmi igazság”.]

4785. Mayer, Egon: Jewish Holocaust Rescuer Murdered in Tel Aviv. Moment Magazine, Washington, 20(1995)/4, 38-41. o.

[Zsidó holokausztmentőt gyilkoltak meg Tel-Avivban.]

Kasztner Rezső tevékenységével és meggyilkolásával foglalkozik.

4786. Moglen, Eben: Making History: Israeli Law and Historical Reconstruction. Law and History Review, Champaign, IL, 18(2000. ősz)/3, 613-617. o.

[Történelemcsinálás: Izraeli törvény és történelmi rekonstrukció.]

4787. Porter, Anna: Higgadtan Kasztnerről. Élet és Irodalom, Budapest, (2008. október 31.)/44, 16. o.

Hozzászólás Fischer István Kalapáccsal? című, a Kasztner-üggyel foglalkozó cikkéhez (lásd 4766. tétel).

4788. Sárközi Mátyás: Az érintett jogán a Kasztner-dilemmáról. Élet és Irodalom, Budapest, (2008. augusztus 22.)/34, 10. o.

4789. Shaked, Michal: Háhisztorjá bevéjt hámiszát uvéjt hámiszát báhisztorjá – piskéj hádin bemiszát Kasztner vehánarátivim sel házikáron. Alpájim, Tel-Aviv, (2000)/20, 36-80. o.

[Történelem a tárgyalóteremben és tárgyalóterem a történelemben. A Kasztner-ügyben hozott ítéletek és az emlékezet narratívái.]

4790. Shtrigler, Mordecai: The Kastner Case. Jewish Frontier, New York, 22(1955. augusztus), 10-16. o.

[A Kasztner-ügy.]

4791. Slater, Ann Pasternak: Kasztner’s Ark. Arete, Oxford, (2004. ősz)/15, 5-40. o.

[Kasztner bárkája.]

4792. Stauber, Roni: Hávikuáh hápoliti ál miszát Kasztner ál-pi háitonut hámiplágtit. Hácijonut, Tel-Aviv, (1988)/13, 219-246. o.

[Politikai viták a Kasztner-ügyről a pártsajtóban.]

4793. Stories of Jewish Rescuers’ Negotiations with the Nazis. The Dimensions, New York, 18(2005)2.

[A nációkkal tárgyaló zsidómentők történetei.]

Fleishman Gizi, Saly Mayer és Joel Brand személyes beszámolókon alapuló mentési erőfeszítései Csehszlovákiában, Svájcban és Magyarországon.

4794. Sz., J.: A Kasztner-ügy. Haladás, Budapest, 1946. december 25.

4795. Vago, Béla: An Anti-Jewish Distortion of History. Soviet Jewish Affairs, London, 11(1981. november)/3, 68-72. o.

[A történelem zsidóellenes torzulása.]

A holokauszt történetének háború utáni antiszemita torzításaival foglalkozik.

4796. Végső István: Hol áll most a Kasztner-vonat? Rubicon, Budapest, (2007)/1-2, 100-107.

4797. Weitz, Yechiam: Hásinuj bedimujó sel Jiszráél Kasztner. Kátedrá letoldot Erec Jiszráél vejishuváh, Yad Yitzhak Ben Tzvi, (1993)/69, 134-151. o.

[Változás Kasztner Rezső megítélésében.]

4798. Weitz, Yechiam: Changing Conceptions of the Holocaust: The Kasztner Case. Studies in Contemporary Jewry, Jeruzsálem, 1994, 211-230. o.

[A holokauszt koncepciójának változása: a Kasztner-ügy.]

4799. Weitz, Yechiam: The Herut Movement and the Kasztner Trial. Holocaust and Genocide Studies, Washington, 8(1994)/3, 349-371. o.

[A Herut-mozgalom és a Kasztner-per.]

4800. Yablonka, Hanna: The Development of Holocaust Consciousness in Israel: The Nuremberg, Kapos, Kasztner, and Eichmann Trials. Israel Studies, Bloomington, IN, 8(2003. ősz)/3, 1-24. o.

[A holokauszt tudat kialakulása Izraelben. A nürnbergi, a kápó-, a Kasztner- és az Eichmann-per.]

HÁBORÚS BŰNÖSÖK PEREI: NEMZETKÖZI RÉSZ

A Nemzetközi Katonai Törvényszék

4801. International Military Tribunal: Trial of the Major War Criminals Before the International Military Tribunal. Official Text. Nürnberg, 1947-1949, illusztr.

[Nemzetközi Katonai Törvényszék. A főbűnösök pere a Nemzetközi Katonai Törvényszék előtt. Hivatalos szöveg.]

Információk a magyar zsidók kiirtásáról, lásd: 4. kötet, 355-373. o. (Dieter Wisliceny kihallgatása), 31. kötet, 1-15. o. [Kasztner (Rudolf) Rezső eskü alatt tett nyilatkozata], 35. kötet, 426-431. o. (az 1943. áprilisi, Klessheim-kastélybeli Horthy–Hitler-találkozó jegyzőkönyvei), 36. kötet, 1-3. o. (a Die Lagénak a magyarországi „zsidókérdés végső megoldásáról” szóló cikke) és 37. kötet, 626-627. o. (az ENSZ riportjának kivonata a magyar zsidók megsemmisítésével kapcsolatban). A 23-24. kötet mutatókat is tartalmaz.

Francia kiadás: Tribunal Militaire International. Procés des grands criminels de guerre devant le Tribunal Militaire International. Texte officiel en langue française. Nürnberg, 1947-1949, 42 kötet. A sorozat 23. kötetét nem adták ki.

Német kiadás: Internationaler Militärgerichtshof. Der Prozess gegen die Hauptkriegsverbrecher von dem Internationalen Militärgerichtshof. Amtlicher Text. Nürnberg, 1947-1949, 42 kötet.

* * *

4802. Nyiszli Miklós: Tanú voltam Nürnbergben. Világ, Budapest, 1948. április 18.
A lap május 22-i számáig tartó cikksorozat első része.

A Nürnbergi Katonai Törvényszék

4803. Deák, István: Storia e giustizia: Norimberga e dopo, in Storia della Shoah. La crisi dell'Europa, lo sterminio degli ebrei e la memoria del XX secolo. Marina Cattaruzza és mások (szerk.), Torino, UTET, 2006, 2. kötet, 357-386. o.

[Történet és igazságszolgáltatás. Nürnberg és azután.]

4804. Karsai Elek: Országgyarapítás – országvesztés, 1933-1939. A nürnbergi per és Magyarország. Budapest, Kossuth, 1961, 2 kötet (167 + 263 o.).

4805. Nuernberg Military Tribunals: Trials of War Criminals Before the Nuernberg Military Tribunals Under Control Council Law No. 10. Washington, DC, Government Printing Office, 1949-1953, 15 kötet.

[Nürnbergi Katonai Törvényszék. A háborús bűnösök pere a Nürnbergi Katonai Törvényszék előtt, a Felügyeleti Tanács 10. sz. törvényének hatálya alatt.]
Magyarországgal kapcsolatos a 11. számú per (Minisztériumok), XIII. kötet, 259-265. o., 336-337. o., 347-353. o., 358-362. o., 491-508. o., 1071-1072. o.; XIV. kötet, 274-279. o., 482. o., 495. o., 535. o., 540-547. o., 625-631. o. és 646-665. o.

* * *

4806. Fahidy József: Horthy Miklós vallomása a nürnbergi perben. Fáklya, Budapest, 1947. április 6.

Horthy azt állította, hogy a zsidóellenes intézkedéseket a tudomása nélkül hajtották végre.

NÉMET HÁBORÚS BŰNÖSÖK PEREI

Általános művek

4807. Bokor Péter: Mengele doktor nyomában. Budapest, RTV-Minerva, 1987, 102 o.

4808. Pintér István – Szabó László: A hóhérok nyilatkoznak Budapest, Kossuth, 1962, 383 o.
A Német Szövetségi Köztársaságban (Nyugat-Németországban) és Ausztriában élő olyan háborús bűnösökkel – közöttük Edmund Veessenmayerrel – készített interjúk, akik szerepet játszottak Magyar-ország és a magyar zsidóság tragédiájában.

4809. Pintér István – Szabó László (szerk.): Criminals at Large. Budapest, Pannonia Press, 1961, 331 + 16 o., illusztr.

[Bűnösök szabadlábon.]

Dokumentumgyűjtemény számos német és magyar bűnösről, többek között szerepükről a magyar zsidóság megsemmisítésében. Külön részek foglalkoznak Veessenmayer, Winkelmann, Höttl, Becher, Krumholz, Olbrich, Krumey, Hunsche,

Novak, Bach-Zelewski, a budapesti német követség tagjai és mások tevékenységével. A kötet egyik fejezetének címe: Magyar fasiszta háborús bűnösök a Német Szövetségi Köztársaságban és Ausztriában.

Kurt Becher

4810. Lévai Jenő: A fekete SS „fehér báránya ” Budapest, Kossuth, 1966, 191 o.

Beszámoló Kurt Becher tevékenységéről.

4811. Müller-Tupath, Karla: Reichsführers gehorsamster Becher. Berlin, Aufbau-Vlg., 1999, 239 o.

[A Reich-vezető legalázatosabb Becherje.]

Heinrich Himmler magyarországi képviselőjének, Kurt Bechernek az 1944- es tevékenységére összpontosít.

* * *

4812. Kraus, Naftali: A náci Kurt Becher „mennybemenetele” Tel-Avivban. Menóra, Toronto, (1983. május 21.). 1-2. o.

Az egykori SS-tiszt rehabilitálására irányuló, Andreas Biss által véghezvitt kampány kritikus szemléje. Izraeli beszédeiben Biss azt állította, hogy Becher ugyanannyi embert mentett meg, mint Wallenberg.

4813. Palásti László: Kurt Becher naplója. Képes Figyelő, Budapest, 1947. március 1.

Az SS-nek a Weiss Manfréd Művekkel folytatott tárgyalásai.

ADOLF EICHMANN

Általános művek¹⁰

4814. Alexandrov, Victor: Six millions de morts. La vie d’Adolf Eichmann. Párizs, Libraire Plon, 1960, 215 o.

[Hatmillió halott. Adolf Eichmann élete.]

Lásd különösen: 137-160. o.

4815. Braham, Randolph L.: Eichmann and the Destruction of Hungarian Jewry. New York, Twayne–World Federation of Hungarian Jews, 1961, 64 o.

[Eichmann és a magyar zsidóság elpusztítása.]

Bővített magyar kiadása: Eichmann és a magyar zsidóság pusztulása. New York, Pro Arte, 1962, 80 o.

4816. Brand, Joel: Adolf Eichmann. Fakten gegen Fabeln. München, Ner-Tamid Verlag, 1961, 47 o.

[Adolf Eichmann. Tények a mesékkel szemben.]

¹⁰ További forrásmunkákért lásd a 30. tételt.

- 4817.** Centre de Documentation Juive Contemporaine: Le dossier Eichmann et „la solution finale de la question Juive”. Párizs, Editions du Centre, 1960, 221 o.
[Az Eichmann-dosszié és „a zsidókérdés végleges megoldása”.]
Lásd különösen: 106-149 o.
- 4818.** Chum, J. M.: Az Eichmann-ügy magyar zsidó vonatkozásai. Tel-Aviv, magánkiadás, 1961, 72 o.
Különösen Eichmann magyarországi tevékenységével foglalkozik.
- 4819.** Clarke, Comer: Eichmann. The Man and His Crimes. New York, Ballantine Books, 1960, 153 o., illusztr.
[Eichmann. Az ember és bűnei.]
Lásd különösen: 114. o.
Angol kiadás: The Savage Truth. Eichmann, the Brutal Story of Hitler’s Beast. London, World Distributors, 1960, 192 o., illusztr.
[A kegyetlen igazság. Eichmann-nak, Hitler fenevadjának véres története.]
- 4820.** Donovan, John: Eichmann, Man of Slaughter. New York, Avon Books, 1960, 109 o.
[Eichmann, a mészáros.]
Lásd különösen: 106-149. o.
- 4821.** Einstein, Siegfried: Eichmann. Chefbuchhalter des Todes. Frankfurt am Main, Röderberg Verlag, 1961, 184 o., illusztr.
[Eichmann. A halál főkönyvelője.]
- 4822.** Gourevitch, Lev – Richey, Stéphane: Agents secrets contre Eichmann. Párizs, Gallimard, 1961, 188 o.
[Titkos ügynökök Eichmann ellen.]
- 4823.** Herzberg, Abel J.: Eichmann in Jerusalem. Hága, Bert Bakker, 1962, 204 o.
[Eichmann Jeruzsálemben.]
- 4824.** Hillel, Marc – Caron, Richard: Operation Eichmann. Párizs, Presses de la Cité, 1961, 187 o.
[Az Eichmann-hadművelet.]
- 4825.** Kempner, Robert M. W.: Eichmann und Komplizen. Bécs, Európa Verlag, 1961, 451 o., stencil.
[Eichmann és bűntársai.]
Magyarországra vonatkozóan lásd különösen: 406-435. o.
- 4826.** Kühnrich, Heinz: Judenmörder Eichmann. Kein Fall der Vergangenheit. Mit einem Augenzeugenbericht aus dem Ghetto Theresienstadt von Arnold Munter. Kelet-Berlin, Dietz Verlag, 1961, 154 o., illusztr.
[A zsidógyilkos Eichmann. A múltak nincs esélye. Arnold Munter, a theresienstadti gettó szemtanújának beszámolója.]
Magyarországgal kapcsolatban lásd különös tekintettel: 69-72. o.

- 4827.** Lévai, Jenő (szerk.): Eichmann in Hungary. Documents. Budapest, Pannonfa Press, 1961, 294 o., illusztr.
[Eichmann Magyarországon. Dokumentumok.]
Francia változat: Eichmann en Hongrie. Documents. Budapest, Pannonia, 1961, 324 o.
Német változat: Eichmann in Ungarn. Dokumente. Budapest, Pannonia, 1961, 340 o.
- 4828.** Lévai, Jenő: The Hungarian Deportations in the Light of the Eichmann Trial, in Yad Vashem Studies. V. kötet, Nathan Eck – Arie Leon Kubovy (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 1963, 69-103. o.
[A magyarországi deportálások az Eichmann-per fényében.]
Héber kiadás: Háháglájot meHungárjá berei mispát Eichmann, in Kovec Mehkárim. V. kötet, Jeruzsálem, Yad Vashem, 1965, 59-85. o.
- 4829.** Leviathan, Br. (David és Melech Pinowitz): Adolph Eichmann, der buchhalter fun toyt. Tel-Aviv, magánkiadás, 1960, 132 o.
[Adolf Eichmann, a halál könyvelője.]
Magyar kiadás: Eichmann Adolf a nép kezében. Tel-Aviv, Hachevra Hameuchedet Lehadpasza, 1960, 87 o., illusztr.
- 4830.** Ludwigg, Henri: Io sono Adolf Eichmann. La storia di un tedesco. Milánó, Sugar, 1961, 251 o.
[Én vagyok Adolf Eichmann. Egy német története.]
- 4831.** Montfort, François de: Adolf Eichmann, levez-vous... Párizs, Presses de la Cité, 1961, 185 o.
[Adolf Eichmann, álljon fel...]
- 4832.** Eichmann und die Eichmänner. Dokumentarische Hinweise auf den Personenkreis der Helfer und Helfershelfer bei der „Endlösung” Max Oppenheimer (szerk.), Ludwigsburg, schromm, 1961, 189 o. illusztr.
[Eichmann és az Eichmannok. Dokumentumok az Endlösung segítőinek és segédeinek személyi köréről.]
- 4833.** Paneth, Philip: Eichmann: Technician of Death. New York, Rober Speller, 1960, 239 o.
[Eichmann: a halál szakembere.]
- 4834.** Pearlman, Moshe: The Capture of Adolf Eichmann. London, Weidenfeld & Nicolson, 1961, 179 o.
[Adolf Eichmann elfogása.]
Francia kiadás: La longue chasse. Párizs, Editions France-Empire, 1961, 302 o.
Német kiadás: Die Festnahme des Adolf Eichmann. Frankfurt am Main, S. Fischer, 1961, 249 o.
- 4835.** Pendorf, Robert: Mörder und Ermordete. Eichmann und die Judenpolitik des Dritten Reich. Hamburg, Rütten & Loening, 1961, 151 o.
[Gyilkosok és meggyilkoltak. Eichmann és a Harmadik Birodalom zsidópolitikája.]
Különös tekintettel az „Eichmann Budapesten” című részre: 121-128. o.

4836. Reynolds, Quentin – Katz, Ephraim – Aldouby, Zwy: Minister of Death. The Adolf Eichmann Story. New York, The Viking Press, 1960, 246 o.

[A halál papja. Adolf Eichmann története.]

Különös tekintettel a 156-176. oldalra.

4837. Wiesenthal, Simon: Ich jagte Eichmann. Tatsachenbericht. Gütersloh, Sigbert Mohr, 1961, 255 o.

[Adolf Eichmannra vadásztam. Tényszerű beszámoló.]

4838. Wighton, Charles: Eichmann. His Career and Crimes. London, Odhams Press, 1961, 288 o., illusztr.

[Eichmann. Életpályája és bűnei.]

Különös tekintettel a 171-216. oldalra.

4839. Wucher, Albert: Eichmanns gab es viele. Ein Dokumentarbericht über die Endlösung der Judenfrage. München–Zürich, Drömersche Verlagsanstalt, 1961, 286 o.

[Eichmann. nem volt egyedül. A zsidókérdés végső megoldásának dokumentumai.]

Lásd különösen az „Eichmann mestermunkája: Magyarország” című részt: 213-236. o.

4840. Zeiger, Henry A. (szerk.): The Case Against Adolf Eichmann. New York, New American Library, 1960, 192 o., illusztr.

[Az Adolf Eichmann elleni per.]

Különös tekintettel a 149-161. oldalra.

* * *

4841. Dvorzecki, M.: Mispát Eichmann umásmáuto háhisztorit, in Yalkut Moreshet. Tel-Aviv, (1972. április)/14, 77-106. o.

[Az Eichmann-per és történelmi jelentősége.]

Tíz évvel az Eichmann-per után a kutatómunka leírja a per előtti közéleti légkört, a per folyamatát, a tanúk felsorakoztatását, a per kihatását és az irodalmat, amely a perből kifolyólag keletkezett. A magyarországi holokausztra vonatkozó tanúvallomásokat is tartalmaz.

4842. A Svábhegytől Egyiptomig. Világ, Budapest, 1948. június 18.

Reiner Imre emlékei Adolf Eichmannról.

AZ EICHMANN PER¹¹

Az izraeli rendőrség által felvett jegyzőkönyvek Eichmann kihallgatásáról

4843. Eichmann Interrogated. Transcripts from the Archives of the Israeli-Police. Jochen von Lang – Sibyll Claus (szerk.), New York, Farrar, Straus & Giroux, 1983, 293 o.

[Eichmann kihallgatása. Másolatok az Izraeli Rendőrség Levéltárából.]

¹¹ Ez a rész főképpen kortárs, elsősorban stencilezett forrásokat tartalmaz. Nyomtatott forrásokért lásd Az izraeli minisztériumok által kiadott hivatalos gyűjtemények című részt.

Tanúk kihallgatásainak jegyzőkönyvei

4844. Israel. Police Headquarters. Sixth Bureau. Misteret Jiszráél. Hámáte háarci. Liská 06. Adolf Eichmann. [Háátákát hákirot.]

[Izrael. Rendőrségi főhadiszállás. Hatodik iroda. Adolf Eichmann. A kihallgatások átiratai.]

1. kötet, 1-606. o.; 2. kötet, 607-1239. o.; 3. kötet, 1240-1841. o.; 4. kötet, 1842-2459. o.; 5. kötet, 2460-3054. o.; 6. kötet, 3055-3564. o. (németül).

Magyarországgal kapcsolatosan lásd a 193-195., 268-305., 893-903., 908-928., 1030-1033., 1070-1118., 1289-1291., 1308-1329., 1422-1479., 1563-1635., 1879-1931., 1946-2031., 2113-2115., 2182-2214., 2330-2332., 2519-2521., 2539-2550., 2572-2592., 2607-2618., 2623-2629., 2888-2950., 2977-3006., 3045-3058., 3175-3183., 3193-3232., 3239-3318., 3321-3331., 3351., 3355., 3359., 3366., 3388-3396. oldalt.

4845. Israel. Police Headquarters. Sixth Bureau. Misteret Jiszráél. Hámáte háarci. Liská 06. Eichmann. Resimát hámiszmáhim sehuzkeru beét háhákirá. [1960- 1961.] 19 o., stencil.

[Izrael. Rendőrségi főhadiszállás. Hatodik iroda. Eichmann. A kihallgatás során említett dokumentumok listája, 1960-1961.]

4846. Testimonies of Witnesses Interrogated Outside Israel. 1961, stencil.

[Izraelen kívül kihallgatott tanúk vallomásai.]

1. Testimony of Otto Winkelmann, Given Before the Amtsgericht Bordesholm, on the 19. 5. 61. 14 o.

[Otto Winkelmann tanúvallomása a bordesholmi bíróságon, 1961. május 19.]

2. Testimony of Max Merten Given Before the Amtsgericht Tiergarten, Berlin on 29-31. 5. 61. 60 o.

[Max Merten tanúvallomása Berlinben a tiergarteni bíróságon, 1961. május 29-31.]

3. Testimony of Hermann Krumey, Given Before the Amtsgericht Frankfurt, on 6. 6. 61. 43 o.

[Hermann Krumey tanúvallomása a frankfurti bíróságon, 1961. június 6.]

4. Testimony of Dr. Edmund Veessenmayer, Given Before the Amtsgericht Darmstadt on 23. 5. 61. 27 o.

[Dr. Edmund Veessenmayer tanúvallomása a darmstadti bíróságon, 1961. május 23.]

5. Testimony of Dr. Alfred Six, Given Before the Amtsgericht Tett nang on 24. 5. 61. 17 o.

[Dr. Alfred Six tanúvallomása a tett nangi bíróságon, 1961. május 24.]

6. Testimony of Richard Baer, Given Before the Amtsgericht Frankfurt/M on on 6. 6. 61. 4 o.

[Richard Baer tanúvallomása a Frankfurt am Main-i bíróságon, 1961. június 6.]

7. Testimony of Hans Tüttner, Given Before the Amtsgericht Bad Tölz on the 15. 6. 61. 9 o.

[Hans Tüttner tanúvallomása a Bad Tölz-i bíróságon, 1961. június 15.]

8. Testimony of Dr. Wilhelm Höttl, Given Before the Amtsgericht Bad Aussee on 26. 5. 61. 83 o.

[Dr. Wilhelm Höttl tanúvallomása a Bad Aussee-i bíróságon, 1961. május 26.]

9. Testimony of Alfred Josef Slavik, Given Before the Landsgericht Wien on 6. 7. 61. 10 o.

[Alfred Josef Slavik tanúvallomása a bécsi tartományi bíróságon, 1961. július 6.]

10. Testimony of Franz Novak, Given Before the Landsgericht Wien on the 15. 6. 61. 13 o.
[Franz Novak tanúvallomása a bécsi tartományi bíróságon, 1961. június 15]
11. Testimony of Eberhard von Thadden, Given Before the Amtsgericht Neuss on 18. 5. 61. 20 o.
[Eberhard von Thadden tanúvallomása a neussi bíróságon, 1961. május 18.]
12. Testimony of Erich Bach-Zelewski, Given Before the Amtsgericht Nürnberg on 25. 5. 61. 14 o.
[Erich von dem Bach-Zelewski tanúvallomása a nürnbergi bíróságon, 1961. június 14.]
13. Testimony of Theodor Horst Grell, Given Before the Amtsgericht Berchtesgaden on 14. 6. 61. 16 o.
[Theodor Horst Grell tanúvallomása a berchtesgadeni bíróságon, 1961. június 14.]
14. Testimony of Herbert Kappler, Given Before the Berufungsgericht Rom on 27. 6. 61. 22 o.
[Herbert Kappler tanúvallomása a római fellebbviteli bíróságon, 1961. június 27.]
15. Testimony of Walter Huppenkothen, Given Before the Amtsgericht Köln on 19. 6. 61. 21 o.
[Walter Huppenkothen tanúvallomása a kölni bíróságon, 1961. június 19.]
16. Testimony of Kurt Andreas Ernst Becher, Given Before the Amtsgericht Bremen on 20. 6. 61. 31 o.
[Kurt Andreas Ernst Becher tanúvallomása a brémai bíróságon, 1961. június 20.]
- A tanúvallomások – a 16-os számú kivételével – nem ismétlik a kérdéseket. Német változatuk külön is hozzáférhető. A 2., a 14. és a 15. számú kivételével az összes tanúvallomás az érintettek magyarországi szerepével foglalkozik.

A vád

- 4847.** [Hausner, Gideon:] Six Million Accusers. Israel's Case Against Eichmann. The Opening Speech and Legal Arguments of Mr. Gideon Hausner; Attorney General. Jeruzsálem, The Jerusalem Post, 1961, 316 o., illusztr.
[Hatmillió vádló. Izrael ügye Eichmann ellen. Gideon Hausner főügyész nyitóbeszéde és hivatalos érvei.]
Különös tekintettel „A magyar zsidóság elpusztítása” című, VIII. fejezetre, 143-153. o. Héber nyelvű eredeti kiadása: Hájoéc hámiszáti lámemsálá neged Adolf Eichmann. Jeruzsálem, Merkáz Háhászbará bemiszrád Ros-Hámemsálá, 1961, 198 o.

A Jeruzsálemi Kerületi Bíróság tárgyalásainak jegyzőkönyvei

- 4848.** Israel. District Court of Jerusalem. Criminal Case No. 40/61. The Attorney General of the Government of Israel v. Adolf the Son of Adolf Karl Eichmann. Minutes of Sessions 1-121. Jeruzsálem, 1961, stencil.
[Izrael. Jeruzsálemi Kerületi Bíróság. 40/61-es bünvádi per. Az izraeli kormány főügyésze kontra Adolf, Karl Adolf Eichmann fia ellen. Az 1-121. bírósági ülés jegyzőkönyvei.]

Eredeti héber nyelvű változat: Béjt hámiszpát hámehozi biJerusálájim. Tik pelili miszpár 40/61. Hájoéc hámiszpáti neged Adolf ben Karl Adolf Eichmann. Mosávim 1-121, Jeruzsálem, 1961.

Francia változat: Tribunal Regional de Jerusalem. Dossier Pénal 40/61. Le Conseiller Juridique du Gouvenement contre Adolf fils de Karl Adolf Eichmann. Protocole de l'audiences 1-121. Jeruzsálem, 1961, stencil.

Német változat: Bezirksgericht Jerusalem. Strafakt 40/61. Der Generalstaatsanwalt des Staates Israel gegen Adolf Sohn des Adolf Karl Eichmann. Protokoll der Sitzung 1-121. Jeruzsálem, 1961, stencil.

A vádlott magyarországi tevékenységét az 1961. május 24-től június 1-jéig megtartott üléseken tárgyalták, illetve az 51-54. és az 56-62. ülés jegyzőkönyveiben vannak részletezve. A tanúk listája megjelenésük sorrendjében: Freudiger Fülöp (51-52. ülés), Bródy Sándor (52-53. ülés), Szenes Elisheva (53. ülés), Reich Margit (53. ülés), Földi Martin (53. ülés), Szápir Zeév (53. ülés), Gordon Abraham (54. ülés), Ferencz Tibor (54. ülés), Joel Brand (56-58. ülés), Hansi Brand (58-59. ülés), Rosenberg Mose (60. ülés), Breslauer Arie (61. ülés) és Fleischmann Aviva (61. ülés).

Az 1-114. számú bírósági ülést az 1961. április 11. és 1961. augusztus 14. közötti időszakban tartották. A 115-119. számú ülésen (1961. december 11-12.) az ítéletet olvasták föl. A 120. ülésen (1961. december 13.) a főügyész és a védő érveiket adták elő a büntetéssel kapcsolatban. A 121. ülésen (1961. december 15.) a büntetést és annak megindoklását hirdették ki.

A jegyzőkönyvek jiddis nyelvű összefoglalásához lásd: Krayz gericht in Yerushalayim. Kriminalakt numer 40/61. Der yuridischer ratgeber bei der regirung kegn Adolf der zun Jun Karl Adolf Eichmann. Jeruzsálem, 1961, 1-121. ülés.

A védelmet összegző fellebbezés megindoklása

4849. Servatius, Robert: Verteidigung Adolf Eichmann. Defense Argument. Bad Kreuznach, F. Harrach, 1961, 88 o.

[Adolf Eichmann védelme. Indoklás.]

A Jeruzsálemi Kerületi Bíróság ítélete

4850. Israel. The District Court of Jerusalem. Criminal Case No. 40/61. TheAttorney General of Israel v. Adolf the Son of Karl Adolf Eichmann. Jeruzsálem, 1961, stencil.

[Izrael. Jeruzsálemi Kerületi Bíróság. 40/61-es bűnvádi per. Izrael fő ügyésze Adolf, Karl Adolf Eichmann fia ellen.]

A 115-119. és a 121. ülés jegyzőkönyvei.

Héber nyelvű eredeti kiadás: Béjt hámiszpát hámehozi biJerusálájim. Tik pelili miszpár 40/61. Hájoéc hámiszpáti neged Adolf ben Karl Adolf Eichmann. Peszák-din. Jeruzsálem, 1961, stencil.

Jiddis kiadás: Kreiz gericht in Yerushalayim. Kriminal akt numer 40/61. Der yuridischer ratgeber bei der regirung kegn Adolf der zun fun Karl Adolf Eichmann. Urtayl Jeruzsálem, 1961, stencil.

Francia kiadás: Tribunal Regional de Jerusalem. Dossier Pénal 40/61. Le Conseiller Juridique du Gouvernement contre Adolf fils de Karl Adolf Eichmann. Jugement. Jeruzsálem, 1961, stencil.

Német kiadás; Bezirksgericht Jerusalem. Strafact 40/61. Der Generalstaatsanwalt des Staates Israel gegen Adolf Sohn des Adolf Karl Eichmann. Urteil. Jeruzsálem, 1961, stencil.

A bíróság ítéletét a 115-119. ülésen olvasták föl a bírók (1961. december 11-12.). A halálos ítéletet a 121. ülésen hirdették ki (1961. december 15.).

A fellebbezés

4851. Servatius, Robert: [Berufungsbegründung] in der Berufungsstrafsache Adolf Eichmann gegen Generalstaatsanwal. Köln, 1962. január 31., 18 o., stencil.

[Adolf Eichmann bűnügyében, a Jeruzsálemi Kerületi Bíróság ítéletének megfellebbezéséhez csatolt védelmi indoklás.]

4852. Servatius, Robert: Ergänzung der Berufungsbegründung vom 31. 1. 1962 in der Berufungsstrafsache Adolf Eichmann gegen Generalstaatsanwalt. Köln, 1962. február 15., 61 o., stencil.

[Adalékok Adolf Eichmann fellebbezési kérelmének indoklásához, amelyet a védelem 1962. január 31-én nyújtott be a fellebbezési eljárásban.]

Angol kiadás: Criminal Appeal Adolf Eichmann v. Attorney General in Completing the Reasons of Appeal Dated 31. 1. 1962. Jeruzsálem, 1962, 61 o., stencil.

A legfelsőbb bíróság tárgyalásainak jegyzőkönyvei

4853. Israel. The Supreme Court. Criminal Appeal No. 336/61. Adolf the Son of Adolf Karl Eichmann v. the Attorney General of the Government of Israel Minutes of Sessions 1-7. Jeruzsálem, 1962, stencil.

[Izrael. Legfelsőbb Bíróság. 336/61-es fellebbezés. Az izraeli kormány főügyésze Adolf, Karl Adolf Eichmann fia ellen. Az 1-7. ülés jegyző könyvei.]

Héber nyelvű eredeti kiadás: Hájoeć hámiszáti lámemsálá neged Adolf Eichmann. Peszák-hádin beirur. Jeruzsálem, Merkáz Háhászará Bemiszrád Ros-Hámemsálá, 1962, 71 o.

Az üléseket 1962. március 22-29. között tartották. Átiratai jiddis, francia és német nyelven is hozzáférhetők.

4854. Israel. The Supreme Court Criminal Appeal No. 336/61. Adolf, Son of Adolf Karl Eichmann v. the Attorney General of the Government of Israel Judgment. Jeruzsálem, 1962, I. kötet, 35 o., II. kötet, 3 o., III. kötet, 14 o., stencil.

[Izrael. Legfelsőbb Bíróság. 336/61-es fellebbezés. Adolf, Karl Adolf Eichmann fia kontra az izraeli kormány főügyésze. ítélet.]

A Legfelsőbb Bíróság 1962. május 29-én jóváhagyta a Jeruzsálemi Kerületi Bíróság által hozott ítéletet, amelynek indoklását 1961. december 11-12-én olvasták fel, valamint az 1961. december 15-én kirótt halálbüntetést. A mű elérhető – az eredeti héber nyelvű kiadás mellett – jiddis, francia és német nyelven is.

Bizonyítékok indexe

4855. Yad Vashem: Jerusalem. Index of Exhibits Submitted to the District Court of Jerusalem. Criminal Case No. 40/61. The Attorney General v. Adolf Eichmann. Jeruzsálem, 1961. augusztus 30., 84 + 4 o., stencil.

[A Jeruzsálemi Kerületi Bíróság számára előterjesztett bizonyítékok indexe. 40/61-es bűnvádi per. Az állami főügyész Adolf Eichmann ellen.]

Héber nyelvű cím: Resimát hámucágim sehugsu leVéjt Hámispát Hámehoz biJerusálájim. Tik pelili 40/61. Hájoéc hámishpáti neged Adolf Eichmann. A vád és a védelem számozott listája a bíróság elé tárt bizonyítékokról. Mindegyik bírósági bizonyíték száma a Rendőrségi Központ hatodik hivatala által adott számnak felel meg (lásd 4844. tétel), és az illető dokumentumok bemutatásának időpontját is megadja. Külön bekezdésben vannak a dokumentumok összegzései. A vád 1434, a védelem 109 okmányt terjesztett be bizonyítékként. Magyarországgal összefüggésben lásd: 71-76. o.

Az izraeli minisztériumok által kiadott hivatalos gyűjtemények

4856. Izrael, igazságügyi minisztérium: Hámispát sel Adolf Eichmann: Resumot Hájoéc Hámispáti sel Memselet Jiszráél neged Adolf Eichmann beVéjt Hámispát Hámehoz ubeVéjt Hámispát Háeljon besivto keVéjt Mispát Leirurim Pelilijim. Jeruzsálem, Izrael Állam igazságügyi minisztériuma, az Eichmann-per anyagának megjelentetését szolgáló alapítvány, Izraeli Állami Levéltár, Yad Vashem, 2003, 6 kötet, 2238 o. és csatolt CD, a bizonyítékként használt okmányokkal.

[Adolf Eichmann pere: Izrael Állam kormányának főügyésze Adolf Eichmann ellen – a Jeruzsálemi Kerületi és a Legfelsőbb Bíróság mint Fellebbviteli Bíróság jegyzőkönyvei. Az 5-6. kötet tartalmazza Eichmann vallomásainak a jegyzőkönyvét, amelyet az izraeli rendőrségen, a pert megelőzően adott.]

A per teljes anyaga, héber nyelvű jegyzőkönyveivel, bizonyítékként használt eredeti okmányok digitalizált másolatával, illetve a CD-n lévő anyag internetes elérhetősége:

www.justice.gov.il/MOJHeb/ReshimatEichman/

4857. Izrael: Hájoéc Hámispáti neged Adolf Eichmann. Jeruzsálem, Merkáz Háhászbará Bemiszrád Ros-Hámemsálá, 1961-1963, 6 kötet:

i. Megnyitó vádbeszéd, 1961, 198 o.

ii. Összegző vádbeszéd, 1962, 135 o.

iii. Az ítélet és a büntetés, 1962, 285 o.

iv. A Legfelsőbb Bíróság mint Fellebbviteli Bíróság ítélete, 1962, 73 o.

v-vi. A tanúvallomások, 2 kötet, 1254 o.

[Válogatott anyagi kormány főügyésze Adolf Eichmann ellen perből, a Jeruzsálemi Kerületi Bíróságon (40/61-es bűnvádi per) és a Legfelsőbb Bíróságon (336/61-es fellebbezés).]

4858. Izrael: The Trial of Adolf Eichmann: Record of Proceedings in the District Court of Jerusalem. Jeruzsálem, Trust for the Publication of the Proceedings of the Eichmann Trial, in co-operation with the Israel State Archives and Yad Vashem, 1992-1995, 8 kötet, 3562 o.

[Adolf Eichmann pere a Jeruzsálemi Kerületi Bíróságon.]

A héber nyelvű eredeti jegyzőkönyvek angol fordítása. A 7-8. kötet tartalmazza Eichmann német nyelvű vallomását az izraeli rendőrségen, a pert megelőzően. Az

Eichmann-per jegyzőkönyveinek elektronikus, angol nyelvű változata elérhető a www.nizkor.org honlapon. Ugyancsak itt található több prominens egykori náci Németországban felvett tanúvallomása is. A 6. kötet névmutatókat, a 7. és 8. kötet pedig az Adolf Eichmann által a per előtti időszakban az izraeli rendőrségnek német nyelven tett vallomásait tartalmazza. A bizonyítékként benyújtott okmányok listája megtalálható a következő internetes címen: www.nizkor.org/ftp.cgi/people/e/eichmann.adolf/transcripts/ftp.py?people/e/eichmann.adolf/transcripts//Exhibits/List-of-Exhibits

4859. Izrael: Jerusalem District Court, Criminal Case 40/61: the Attorney General v. Adolf Eichmann. Jeruzsálem, k. n., 1961, 9 kötetben:

i. Megnyitó vádbeszéd.

ii-vii. Az 1-121. ülések összegezései.

viii. Az ítélet.

ix. A főügyész által beterjesztett jogi anyag nem hivatalos fordítása.

[Jeruzsálemi Kerületi Bíróság, 40/61 sz. bünvádi per: A kormány főügyésze Adolf Eichmann ellen.]

4860. Izrael: Hájoeć Hámispáti Lémemsálá neged Adolf Eichmann – Edujot. Jeruzsálem, Merkáz Háhászará Bemiszrád Ros-Hámemsálá, 1963, 2 köt., 1254 o.

[A kormány főügyésze Adolf Eichmann ellen – Tanúvallomások.]

Az Eichmann-perben elhangzott tanúvallomások gyűjteménye.

4861. Izrael: Edim bemispát Eichmann, háklátát video. Jeruzsálem, Yad Vashem, Ulpáněj Hábirá, 45 perc.

[Videofelvételek az Eichmann-perben elhangzott egyes tanúvallomásokról.]

Az Eichmann-per: áttekintések és magyarázatok

4862. Arendt, Hannah: Eichmann in Jerusalem. A Report on the Banality of Evil. New York, The Viking Press, 1963, 275 o.

[Eichmann Jeruzsálemben. Tudósítás a gonosz banalitásáról.]

Magyar változat: Eichmann Jeruzsálemben. Tudósítás a gonosz banalitásáról Budapest, Osiris, 2000, 341 o. Héber változat: Eichmann bijerusálájim: doh ál hábánáljút sel hároá. Tel-Aviv, Bavel Kiadó, 2000, 326 o.

A The New Yorker tudósítójaként Arendt szemtanúként számol be Eichmann viselkedéséről és gondolkodásáról a per során, az olvasót elmélkedésre ösztönözve történelmünk feldolgozadan és megoldadan fejezetein.

4863. Arendt, Hannah: Eichmann and the Holocaust. New York, Penguin Books, 2006, 129 o.

[Eichmann és a holokauszt.]

4864. Barlas, H. – Blumenthal, N. – Kermish, J. (szerk.): Oráhim. Hásoá vehámispát. Párását mispát Eichmann utekufát hásoá (al pi hádijunim, edujot uteudot). Jeruzsálem, Háenciklopédjá Sel Gálujot, 1961-1963, 3 kötet (139, 149, 174 o.), illusztr.

[A holokauszt és az igazságszolgáltatás. Az Eichmann-per és a holokauszt (bírószági tárgyalások, tanúvallomások és okmányok alapján).]

4865. Cesarani, David: Eichmann: His Life and Crimes. London, W. Heinemann, 2004, 458 o., illusztr.

Magyar változat: Eichmann élete és bűnei. Budapest, Gold Book, 2005, 462 o.

4866. Chum, Yitzhak: Az Eichmann-ügy magyar zsidó vonatkozásai. Tel-Aviv, magánkiadás, 1961, 72 o.

4867. Grün, Herbert: Proces v Jeruzalemu 1961. Ljubljana, Mladinska Knjiga, 1961, 27 o., illusztr.

[Per Jeruzsálemben, 1961.]

4868. Hausner, Gideon: Justice in Jerusalem. New York, Harper & Row, 1966, 528 o.

[Ítélet Jeruzsálemben.]

Héber változat: Mispát Jerusálájim. Tel-Aviv, Béjt Loháméj Hágettáot, Há kibbuc Hámeuhád, 1980, 2 kötet, 552 o. Magyar változat: Ítélet Jeruzsálemben. Az Eichmann-per története. Budapest, Európa Könyvkiadó, 1984.

Az egykori izraeli állami főügyész és fővádló beszámolója az Eichmann- perről. Magyarországra vonatkozóan különösen lásd a 132-155. oldalt.

4869. Kolbe, Christian: „Und da begann ich zu überlegen”: Adolf Eichmanns zweispältige Erinnerungen an sein ungarisches „Meisterstück”, in Im Labyrinth der Schuld. Frankfurt, Campus, 2003, 65-93. o.

[És akkor elkezdtem gondolkozni: Adolf Eichmann kétszínű visszaemlékezése magyar „remekművére”.]

4870. Kovács, András: The Eichmann-Case: Introduction and 12 Documents from Hungarian Archives, in Jewish Studies at the Central European University. 4. kötet, Kovács András (szerk.), Budapest, Central European University Press, 2006, 212-258. o.

[Az Eichmann-per: Bevezető és 12 dokumentum a magyar levéltárakból.]

4871. Linze, Dewey W.: The Trial of Adolf Eichmann. Los Angeles, Holloway House, 1961, 224 o.

[Az Adolf Eichmann-per.]

4872. Russell of Liverpool, Lord: The Trial of Adolf Eichmann. London, Heinemann, 1962, 324 o., illusztr.

[Az Adolf Eichmann-per.]

Magyarországgal kapcsolatos fontos részeit lásd: 143-174. o.

4873. Schön Dezső: A jeruzsálemi per. Tel-Aviv, Új Kelet, 1963, 416 o., illusztr.

Az Új Kelet című izraeli magyar nyelvű napilap felelős szerkesztője tudósításainak, riportjainak és cikkeinek gyűjteménye az Eichmann- perről.

4874. Yablonka, Hanna: Medinát Jiszráél neged Adolf Eichmann. Izrael, Yediot Ahronot, Sifre Hemed, Yad Yitzhak Ben-Tzvi, 2001, 172 o.

[Izrael Állam Adolf Eichmann ellen.]

Angol változat: The State of Israel vs. Adolf Eichmann. New York, Schocken Books, 2004, 319 o. Az Eichmann-per kapcsán, az izraeli társadalom előtt feltárt és első ízben

plasztikusan részletezett holokausztborzalmak kihatása és ennek elemzése társadalmi összefüggésben.

MÁS NÉMET HÁBORÚS BŰNÖSÖK PEREI

- 4875.** Bacsó János: Ami a kulisszák mögött történt... Budapest, Zrínyi, 1960, 374 o.
Dokumentumkötet, amely többek között Wisliceny magyarországi szerepével és Kasztnernek az SS-szel való kapcsolatával foglalkozik.
- 4876.** Henkys, Reinhard: Die nationalsozialistischen Gewaltverbrechen, Geschichte und Gericht. Stuttgart–Berlin, Kreuz-Verlag, 1964, 391 o.
[A nemzetiszocialista erőszakos bűntény, története és pere.]
Tömör beszámoló a magyarországi háborús bűnökről (150-152. o.) és különösen a magyarországi SS-hivatalnokok, benne Hermann A. Krumey, Otto Hunsche, Franz Novak, Dieter Wisliceny és Edmund Veessenmayer tevékenységéről.
- 4877.** Pätzold, Kurt – Schwarz, Erika: „Auschwitz war für mich nur ein Bahnhof.” Franz Novak – der Transportoffizier Eichmanns. Berlin, Metropol, 1994, 239 o.
[„Auschwitz nekem csak egy állomás volt.” Franz Novak – Eichmann transzportfelelőse.]
Önéletrajzi beszámoló, amelynek egyik fejezete Novak 1944-ben betöltött magyarországi szerepéhez kapcsolódik.
- 4878.** [Testimony of Mr. Miklós Horthy Before the Nuremberg Military Tribunal], in The Official Records and Documents of the Subsequent Trials. Case XI. Nürnberg, Secretariat of the Nuremberg Military Tribunals, é. n., 2702-2750. o., stencil.
[Horthy Miklós tanúvallomása a Nürnbergi Katonai Törvényszéken.]
- 4879.** [Testimony of Dr. Rezső Kasztner Before the Nuremberg Military Tribunal] , in The Official Records and Documents of the Subsequent Trials. Case XI. Nürnberg, Secretariat of the Nuremberg Military Tribunals, é. n., 3617-3659. o., stencil.
[Dr. Kasztner Rezső tanúvallomása a Nürnbergi Katonai Törvényszéken.]
- 4880.** [Testimony of Otto Winkelmann Before the Nuremberg Military Tribunal] , in The Official Records and Documents of the Subsequent Trials. Case XI. Nürnberg, Secretariat of the Nuremberg Military Tribunals, é. n., 26156-26189. o., stencil.
[Otto Winkelmann tanúvallomása a Nürnbergi Katonai Törvényszéken.]
- 4881.** [Testimony of Edmund Veessenmayer Before the Nuremberg Military Tribunal] , in The Official Records and Documents of the Subsequent Trials. Case XI. Nürnberg, Secretariat of the Nuremberg Military Tribunals, é. n., 13062-13126. o., 13214-13327. o., 13426-13460. o., stencil.
[Edmund Veessenmayer tanúvallomása a Nürnbergi Katonai Törvényszéken.]

* * *

4882. A deportálások borzalmára derült fény a Jaross–Endre–Baky tárgyaláson. Magyar Nemzet, Budapest, 1945. december 23.

Otto Winkelmann tanúvallomása szerint a deportálásokra nem került volna sor, ha a magyarok ellenálltak volna.

4883. Egy német háborús bűnös – akinek Magyarországhoz sok köze van. Szabad Nép, Budapest, 1946. március 20., 2. o.

Tartalmazza Rudolf Höss egykori auschwitzi táborparancsnok flensburgi letartóztatását és a magyar zsidóság elpusztításában való részvételét.

4884. Hoess Budapesten tárgyalta a magyar zsidók kipusztításáról. Világ, Budapest, 1947. március 30.

Höss és Adolf Eichmann 1944-es budapesti tárgyalásai.

4885. Lebenslanges Zuchthaus für Krumey. Frankfurter Allgemeine Zeitung, Frankfurt am Main, 1969. augusztus 20.

[Életfogytiglani fegyház Krumeynek.]

Hunschénak a frankfurti tárgyalását követő, 12 évre szóló börtönbüntetését is vizsgálja.

4886. Lévai Jenő: Bíróság elé kell állítani Alfred Trenkert, a budapesti zsidóság üldözőjét. Menóra-Egyenlőség, Toronto, 1969. június 28., 8. o.

4887. Lévai, Jenő: Hätte man 600,000 ungarische Juden vor den Nazi-Gaskammern retten können? Jüdische Rundschau Maccabi, Bázél, 1957. december 13.; 1957. december 27.; 1958. január 3.

[Meg lehetett volna menteni 600 000 magyar zsidót a náci gázkamráktól?]

Azokkal az SS-vezetőkkel foglalkozik, akik annak ellenére, hogy részt vettek a magyar zsidóság elpusztításában, szabadon éltek Nyugat-Németországban 1957-ben. Lásd a szerző Hermann Krumeyről, az Eichmann-kommandó egyik magyarországi vezetőjéről szóló cikksorozatot a budapesti Új Élet 1958. szeptember 1-jei, 1959. november 1-jei, 1959. november 15-i és 1959. december 1-jei számaiban.

4888. Novák a börtönben. Menóra, Toronto, 1970. január 17.

Eichmann magyarországi szállítási szakértője – és 1970-ben Bécsben kapott, kilencéves börtönbüntetésé.

4889. Palásti László: Börtönlátogatás Winckelmann Otto SS-tábornoknál, kit 3 éve a Markóban felejtettek. Képes Figyelő, Budapest, 1948. április 10.

4890. Palásti László: Elvhűség és három cigaretta. Képes Figyelő, Budapest, 1947. április 12.

Beszélgetés Otto Winkelmann-nal a deportálásokról, valamint az SS és Weiss Manfréd közötti tárgyalásokról.

4891. Palásti László: Winckelmann. Képes Figyelő, Budapest, 1946. július 14.

Interjú az egykori SS-vezetővel.

4892. Palásti László: Winckelmann SS-tábomok budapesti működése. Képes Figyelő, Budapest, 1948. szeptember 15., 1948. szeptember 18., 1948. szeptember 25., 1948. október 2.
Vizsgálja a németeknek a magyar szélsőjobboldali vezetőkkel való viszonyát, benne Sztójay Dömével, Kovarcz Emillel, Endre Lászlóval, Rajniss Ferencsel és Beregfy Károllyal.

4893. Sosnovsky, Tadeus: Borzalmas tanúvallomások a varsói Höss-tárgyaláson. Haladás, Budapest, 1947. március 27.
Tanúvallomások, amelyek a magyar zsidóság auschwitzi megsemmisítésével foglalkoznak.

4894. Sosnovsky, Tadeus: Négymillió ember gyilkosa a törvény előtt. Haladás, Budapest, 1947. március 20.
Foglalkozik a Höss-per egyik tanújával, aki azt állította, hogy 40 000 magyar zsidót a gázkamrák túlterheltsége miatt gödrökben égettek el.

4895. Szatmári Jenő: A nagy terv. így akarták Hitlerék kiirtani Európa zsidóságát. Képes Figyelő, Budapest, 1948. október 16.
Néhány részlettel szolgál Veessenmayer és Eichmann szerepéről a magyarországi zsidóság megsemmisítésével kapcsolatosan.

4896. Veessenmayer tegnap súlyosan terhelő vallomást tett Horthy Miklós ellen. Világosság, Budapest, 1946. június 28.
Veessenmayer kijelentette, hogy a deportálások nem következtek volna be, ha Horthy ellenáll.

4897. Winckelmann SS-tábornok vallomása az Andrássy út 60.-ban. Világosság, Budapest, 1945. november 7.
Elmarasztaló értékelése azoknak a magyaroknak, akik a zsidóellenes intézkedésekben kollaboráltak.

JUGOSZLÁV HÁBORÚS PEREK

4898. Löwenthal, Zdenko (szerk.): Zlocini fasistickih okupatora i njihovih pomagaca protiv Jevreja u Jugoslaviju. Belgrád, Izdanje Saveza Jevrejskih Opstina Jugoslavije, 1952, 245 o., illusztr.
[A megszállók és kollaboránsaik bűncselekményei a zsidók ellen Jugoszláviában.]

4899. Zlocini okupatora i njihovih pomagaca u Vojvodini protiv Jevreja. Újvidék, Komisija za Istrazivanje Zločina Okupatora i Njihovih Pomagaca Protiv Jevreja u Vojvodini, 1948, 286 o.
[A megszállók és kollaboránsaik büntetési a vajdasági zsidók ellen.]

KANADAI HÁBORÚS PEREK

4900. Braham, Randolph L.: Canada and the Perpetrators of the Holocaust. Holocaust and Genocide Studies, Washington, 9(1995)/3, 293-317. o.
[Kanada és a holokauszt bűnelkövetői.]

Magyar változat: Kanada és a holocaust bűnelkövetői. Századok, Budapest, 129(1995)/6,1331-1354. o. Átfogó tanulmány Finta Imre csendőr százados (a szegedi téglagyári gettó volt parancsnoka) torontói bűnügyi perének történelmi, politikai és jogi hatásairól.

4901. Chapman, Dick: „I am the Nazi Who Never Was.” The Toronto Sun, Toronto, 1982. december 22.

[„Én vagyok a náci, aki sosem létezett.”]

Próbálja enyhíteni a Finta ellen felhozott vádakat. Lásd a szerző cikkét arról a rágalmozási perről, amelyet Finta a kanadai CTV TV állomás ellen indított: „CTV Nazi Story – Lawsuit Names Network” (A CTV náci története. Per az állomás ellen).

4902. Egri, George (György): Nazi Hunt to Witch Hunt. The Toronto Sun, Toronto, 1982. december 30.

[Nácivadászattól a boszorkányüldözésig.]

A Menora című torontói magyar-zsidó lap volt tulajdonosa és főszerkesztője megvédi azt a polgári szabadságjogot, miszerint egy személy mindaddig ártatlannak tekintendő, amíg a bíróság a bűnösségét meg nem állapítja, szemben a kanadai holokauszt-túlélők azon próbálkozásaival, hogy bíróság elé állítsák Finta Imre századost, a szegedi gettó egykori parancsnokát. A szerző hangsúlyozza, hogy egyelőre nem hoztak napvilágra egyetlen bizonyítékot sem Finta állítólagos gettóbeli bűncselekményeiről.

4903. Finta Imre csendőrtiszt fasiszta tevékenységéről. Izraeli Szemle, Haifa, 21(1982. november).

Tartalmazza Yehudit Livni levelét és egy nyilatkozatát elhunyt édesapjának, Ungár Sándornak, aki a szegedi gettó azon részlegének zsidó felelőse volt, amelyiket a Dorozsma utcai Pick szalámigyár disznóólaiban hoztak létre. A nyilatkozat számtalan elmarasztaló és vádoló megjegyzést tartalmaz Finta századosra, a szegedi gettó parancsnokára vonatkozólag.

4904. Hernádi Miklós: A Finta-per buktatói. Szombat, Budapest, (1990)/2, 2. o.

Hangsúlyozza Randolph L. Braham szerepét a torontói Finta-perben mint a vád egyik szakértő tanúja.

A JERUZSÁLEMI FŐMUFTI ÉS A MAGYARORSZÁGI HOLOKAUSZT

4905. Wiesenthal, Simon: Grossmufti – Grossagent der Achse. Salzburg, Ried Verlag, 1947, 83 o., illusztr.

[Főmufti - a tengely főügynöke.]

Magyarországgal kapcsolatosan lásd: 38-46. o.

* * *

4906. Amikor A jeruzsálemi főmufti a budai várban követelte a deportálások sürgős végrehajtását. Népbírósaági Közlöny, Budapest, 1947. október 2.

4907. Carpi, Daniel: The Mufti of Jerusalem, Amin el-Husseini, and his Diplomatic Activity During World War II. *Studies in Zionism*, Jeruzsálem, 7(1983. tavasz), 101-131. o.

[Amin el-Husszeini jeruzsálemi főmufti és diplomáciai tevékenysége a második világháború idején.]

4908. Európa zsidóságának kiirtására Hitlert a jeruzsálemi nagymufti buzdította. Haladás, Budapest, 1946. június 13.

Állítja, többek között, hogy a főmufti közbenjárt a magyar hatóságoknál, hogy megakadályozza 8000 zsidó család Palesztinába történő kivándorlását.

HÁBORÚS BŰNÖSÖK ÉS NÉPBÍRÓSÁGI PEREK: MAGYARORSZÁG

Általános művek

4909. Berend György Zoltán: A népbíráskodásról szóló 1945. évi VII. t.c. és népbíróági rendszerünk. Budapest, Vörösmarty Könyvnyomda, 1946, 32. o.

4910. Braham, Randolph L.: The National Trials Relating to the Holocaust in Hungary: An Overview, in RLB-2000, 135-158. o

[A magyarországi holokauszttal kapcsolatos nemzeti perek. Áttekintés.]

Magyar változat: A magyarországi holokauszttal kapcsolatos nemzeti perek. Századok, Budapest, (2001)/3, 755-772. o. Rövid áttekintés a perekről, amelyek a világ számos pontján zajlottak le, így Ausztriában, Kanadában, Csehszlovákiában, Magyarországon, Izraelben és az Egyesült Államokban.

4911. Deák, István: Historians and the Post-World War II Retribution in Europe, in JM-HE, 665-676. o.

[A történészek és a második világháborút követő felelősségre vonás Európában.]

A háború utáni büntetőjogi perekre és bíróságokra összpontosít, köztük a magyarországiakra is. A magyar változatot lásd: JM-HH 663-675. o.

4912. Deák, István: Political Justice in Austria and Hungary After World War II, in Retribution and Reparation in the Transition to Democracy. Jon Elster (szerk.), New York, Cambridge University Press, 2006, 233-269. o.

[Politikai igazságtétel Ausztriában és Magyarországon a második világháború után.]

4913. Deák, István: Post-World War II Political Justice in a Historical Perspective, in Keine „Abrechnung”. NS-Verbrechen, Justiz und Gesellschaft in Europa nach 1945. Claudia Kuritsides-Haider – Winfried R. Garscha (szerk.), Lipcse, Akademische Verlagsanstalt, 1998, 389-396. o.

[A második világháborút követő politikai igazságtétel történelmi perspektívában.]

4914. Deák, István: War Crimes Trials in Post-World War II Hungary: Retribution or Revenge?, in USHMM, (2001), 3: 1-14. o.

[Háborús bűnösök perei a második világháború után Magyarországon: büntetés vagy bosszúállás?]

4915. Fritz, Pál: The War Crimes Trials of Hungarian Prime Minister László Bárdossy. Boulder, CO, East European Monographs, 2005, 230 o.

[Bárdossy László magyar miniszterelnök háborús bűnösségi pere.]

Magyar változat: Bárdossy László a népbíróság előtt. Budapest, Macenas, 1991, 375 o.

4916. Frojimovics Kinga: The Holocaust and the Stabilization of the Power of the New Political Elite in Hungary After World War II: People's Court Trials Between 1945 and 1951, in Beyond Camps and Forced Labour: Current International Research on Survivors of Nazi Persecution. Johannes-Dieter Steinert – Inge Weber-Newth (szerk.), Osnabrück, Secolo Verlag, 2008, 223-230. o.

[A holokaust és a második világháború utáni új magyarországi politikai elit hatalmának konszolidációja. Népbírósági perek 1945 és 1951 között.]

4917. Gárdos Miklós: Nemzetvesztők. Magyar háborús bűnösök a nép előtt. Budapest, Táncsics, 1971, 251 o.

4918. Himler Márton: így néztek ki a magyar nemzet sírásói. A magyar háborús bűnösök amerikaiak előtt tett vallomásának hiteles szövege. New York, St. Marks Printing, 1958, 196 o., illusztr.

A szerző az OSS Magyar Szekciójának vezetője volt. A mű tartalmazza Szálasi, Endre, Bárdossy, Sztójay, Hain, Vajna és mások vallomásait.

4919. Jaszovszky László: Bűnös volt-e Bárdossy László miniszterelnök? Budapest, Püski, 1996, 431 o.

Az egykori miniszterelnök háborús tevékenységének tisztára mosása.

4920. Juhász László: Fehér füzet. Tollas Tibor igazsága. Lakitelek, Antológia Kiadó, 2006, 78 o.

A kiadvány célja annak bizonyítása, hogy a beregszászi gettó védelmét egykor ellátó Kecskési (Kohlmann) Tibor – későbbi íron néven Tollas Tibor – néhai csendőr főhadnagyot a háború után igazságtalanul ítélték el. Tollast 1991-ben a Legfelsőbb Bíróság Elnökségi Tanácsa a háborús bűntett vádja alól felmentette, megállapítva, hogy népbírósági ítélete megalapozatlan és törvénytörő volt, s nem sokkal később magas magyar állami kitüntetésben részesült.

4921. Karsai Elek: Ítélt a nép. Budapest, Kossuth, 1977, 292 o.

Tömör beszámoló a Magyarországon tartott háborús főbűnösök pereiről, benne kivonatok a vádiratokból és az ítéletekből. Ezek közé tartozik Bárdossynak, Imrédynek, Rajnissnak, a Sztójay-kormány tagjainak (Baky, Endre, Jaross, Jurcsek, Kunder, Reményi-Schneller, Rátz, Szász és Sztójay), a Szálasi-kormányának (Beregfy, Csia, Gera, Kemény, Szálasi, Szöllösi és Vajna) és Jány Gusztáv vezérezredesnek a pere.

4922. Karsai László: A váci rabtemető halottai, in KL-JM, 367-380. o.

Kritikus tanulmány a posztkommunista kormányok gyakorlatáról, hogy olyan elítélteket rehabilitáljanak, akik a holokaust idején valójában nácibarát elemek voltak. Ezek közül kiemelkedett Hóman Bálint volt oktatásügyi miniszter.

4923. Karsai László – Molnár Judit (szerk.): A magyar Quisling-kormány. Sztójay Döme és társai a népbíróság előtt. Budapest, 1956-os KHT, 2004, 964 o., illusztr.

A per szövegének átírását tartalmazza a szerkesztők jegyzeteivel és történelmi áttekintésével.

4924. Karsai, László: The People's Courts and Revolutionary Justice in Hungary, 1945-46, in The Politics of Retribution in Europe. István Deák – Jan T. Gross – Tony Judt (szerk.), Princeton, Princeton University Press, 2000, 233-251 o.

[A népbíróságok és a forradalmi törvényesség Magyarországon, 1945-1956.]

4925. Kelemen István: Interjúk a rács mögött. Beszélgetés a háborús főbűnösökkel. Budapest, Müller Károly, 1946, 188 o.

Rövidített változatban is olvasható (Budapest, Müller Károly, 1946, 48 o.).

4926. Kovács, Imre: Le vengeur: A la poursuite des criminels nazis. Párizs, Fayard, 2006, 253 o.
[A bosszúálló. Náci háborús bűnösök üldözése.]

4927. Lévai Jenő: Hóhérok talárban. Budapest, Gábor Áron, 1945.

Beszámoló a náci magyar bíróságok durva eljárásairól a háború utolsó időszakában. Tartalmaz megjegyzéseket Szenes Hanna peréhez is.

4928. Lévai, Eugene (Jenő): The War Crimes Trials Relating to Hungary, in RB-1969, 253-296. o.

[A háborús bűnösök perei Magyarországgal kapcsolatban.]

4929. Lévai, Eugene (Jenő): The War Crimes Trials Relating to Hungary: A Follow-Up, in, RB-1973, 251-290. o.

[A háborús bűnösök perei Magyarországgal kapcsolatban: Új fejezet.]

4930. Lukács Tibor: A magyar népbírói jog és a népbíróságok 1945-1950. Budapest, Zrínyi, 1979, 503 o.

4931. Lustig, Oliver: Procesul ghetourilor din Nordul Transilvaniei. Bukarest, Asociația Evreilor din România Victime ale Holocaustului, 2007, 2 kötet.

[Az észak-erdélyi gettók pere.]

A perrel kapcsolatos események történelmi áttekintését, valamint a meghallgatásokat, a tanúvallomásokat és az ezekre vonatkozó dokumentumokat tartalmazza. Az első kötetben (369 o.) kapott helyet a vádirat és a végzés, a másodikban (319 o.) pedig a tanúvallomások.

4932. Major Ákos: Népbíráskodás. Forradalmi törvényesség. Egy népbíró visszaemlékezései. Budapest, Minerva, 1988, 448 o.

A háborús főbűnösök pereinek bírósági elnökének visszaemlékezése.

4933. Pados Pál: Sírások arcképcsarnoka. Budapest, Gábor Áron, 1946.

A magyar háborús főbűnösök életrajzi vázlatai.

4934. Palásti László: Pillanatfelvételek a népbíróságon, in Gáti Ödön és mások (szerk.): Mementó. Magyarország 1944. Budapest, Kossuth, 1975, 266-293. o.

Kivonat vallomásokból, az eljárásból vagy számos háborús bűnös naplójából, köztük Kun páteréből, Nidosi Imréből, Gáncsos Zoltánéból, Hain Péteréből, Tál Lajoséból és Balogh J. Mihályéból.

4935. Sólyom József – Szabó László: A zuglói nyilasper. Budapest, Kossuth, 1967, 382 o.

A dokumentumok Kröszl Vilmos, Németh Lajos, Bükkös György, Hollai József, Szőke Antal, Baráth Kálmán, Kálmán László, Füredi Pál, Hernádi Jenő, Erős János, Mészáros László, Monostori Gyula, Kovács János, Sándor Alajos, Pataki Ferenc, Kraut Gyula, Kraut József, Kovács István és Baráth János 1966-os perére vonatkoznak.

4936. Szalai Sándor: Ítélt a magyar nép. A magyar háborús bűnperek tanulságai. Budapest, Athenaeum, 1946, 31 o.

Francia változat: Jugements du peuple contre les criminels de guerre hongrois. A szerző politikai ügyész volt Bárdossy László exminiszterelnök perében. Különösen Magyarország vezetőinek a háborús pusztítással kapcsolatos felelősségét emelte ki a háború előtti és alatti időszakban.

4937. Szerencsés Károly: „Az ítélet: halál.” Magyar miniszterelnökök a bíróság előtt. Budapest, Kairosz, 2002, 423 o.

4938. Szirmai Rezső: Fasiszta lelkek. Pszichoanalitikus beszélgetések a háborús főbűnösökkel a börtönben. Budapest, Faust, 1946, 229 o.

4939. Szita, Szabolcs: Die Volksgerichtsbarkeit als Teil der politischen Säuberung in Ungarn, 1945-1946. Keine Abrechnung, in NS-Verbrechen, Justiz und Gesellschaft in Europa nach 1945. Claudia Kuretsidis-Haider – Winfried R. Garscha (szerk.), Lipcse, Akademische Verlaganstalt, 1998, 207-216. o.

[A népbíróságok működése mint politikai tisztogatás Magyarországon, 1945-1946. Nem leszámolás.]

4940. Vági Zoltán: Endre László, in RB-2002, 81-153. o.

A magyar náci vezetőnek, a magyarországi holokauszt egyik főfelelősenek faji meggyőződéseire és antiszemita tevékenységére összpontosít.

* * *

4941. A nagy per politikai és történelmi tanulságai. Népbírósi Közlöny; Budapest, 1946. október 3.

Bojta Béla, a NOT vezetője szerint Imrédy Bélát és Bárdossy Lászlót terheli a legnagyobb felelősség a magyar tragédiáért.

4942. A NOT egy ítéletének indokolása (I 219/1945). Népbírósi Közlöny, Budapest, 1946. január 5.

Azt állítja, hogy a munkaszolgálatosokkal való rossz bánásmód nem csupán a zsidó tömegek, hanem a teljes magyar nép megszegyenyítése és megsértése volt.

- 4943.** Amerikai beszélgetés Himler Mártonnal. Demokrácia, Budapest, 1946. április 21.
Beszélgetés az amerikai tiszttel, aki 1945-ben, számos magyar háborús bűnösrel, visszatért Magyarországra.
- 4944.** Bálint Imre: Csodálatos tájékozatlanság. Világ, Budapest, 1945. december 2.
A szerző szerint valamennyi háborús bűnös vádlott azzal védekezett, hogy nem volt tudomása arról, hogy a zsidókat milyen kínzásoknak vetették alá.
- 4945.** Barna Ildikó – Pető Andrea: A „csúnya nők”, avagy kik voltak a női háborús bűnösök Magyarországon? Élet és Irodalom, Budapest, 51(2007. október 26.)/43, 10. o.
A tanulmány néhány nyilas vezető feleségével foglalkozik, továbbá azokkal a közismert színésznőkkel és újságíróknőkkel, akik a náci érában az antiszemita kurzus élvonalában voltak.
- 4946.** Beér János: Széljegyzetek a háborús főbűnösök peréhez. Társadalmi Szemle, Budapest, 1946. június, 431-438. o.
Áttekintés a magyar fasiszta politikáról a Horthy-éra alatt.
- 4947.** Bodó Béla: A tanú meghalt. Népbírósaági Közlöny, Budapest, 1946. január 5.
A szerző szerint a vád alá helyezett háborús bűnösök arra számítottak, hogy sok százezer zsidó már nem tanúskodhat ellenük.
- 4948.** Erez, Cvi: Má béjn „szlidá mijehudim” leántisémijut: hisztorjonim mitgájszim letihur semo sel hácorer háHungari Szálasi. Yalkut Moreshet, Tel-Aviv, (1993)/55, 197-209. o.
[Ami a zsidóktól való idegenkedés és az antiszemitizmus között van: Történetek Szálasi nevének tisztára mosásáért.]
- 4949.** 1944. október-1945. október. Jövendő, Budapest, 1945. október 13.
A Szálasi-kormány tagjainak helyzete a két időpont között.
- 4950.** Deák István: Elnyomás vagy megtorlás: a háborús bűnösök perei a második világháború utáni Magyarországon. 2000, Budapest, (1998. március), 6-10. o.
- 4951.** Deák, István: Revolutionäre oder Verräter? Politische Prozesse in Ungarn zwischen 1919 und 1958. Transit, Bécs, (1998. őszi)/15, 60-72. o.
[Forradalmiság vagy árulás? Politikai eljárások Magyarországon 1919 és 1958 között.]
- 4952.** Hazahozták Magyarország hóhéraitak második csoportját. Jövendő, Budapest, 1945. október 13.
A csoportban benne volt Kolosváry-Borcsa Mihály, Beregfy Károly és Hain Péter.
- 4953.** Itt a harmadik csoport. Jövendő, Budapest, 1945. október 27.
Foglalkozik a háborús bűnösökkel vádlottak csoportjával, akiket hazahoztak Magyarországra, s amelynek tagjai, mások mellett, Omelka Ferenc, Zöldi Márton, Matolcsy Mátyás és Görgey Vince voltak.
- 4954.** Itt a negyedik csoport. Jövendő, Budapest, 1945. november 3.
A háborús bűnösökkel vádlottak és Magyarországra hazahozottak csoportjában Sztójay Döme, Grassy József és Ruszkay Jenő is ott volt.

- 4955.** Kelemen István: Szálasiék tetemrehívása. Haladás, Budapest, 1945. október 6.
Szálasi közlő háborús bűnök miatti perére történő utalás.
- 4956.** Kádár Gábor – Vági Zoltán: Szex és faj. A nácik testpolitikája. Magyar Narancs, Budapest, (2008. július 10.), 13-15. o.
Ismeretterjesztő cikk a német és magyar nácik homoszexualitással, „fajgyalázással”, általában a szexualitással kapcsolatos politikájáról.
- 4957.** Király Dezső: Pillanatképek a nagy perről. Haladás, Budapest, 1945. november 24.
Foglalkozik Imrédy Béla, Kunder Antal, Baky László és Endre László kihallgatásával.
- 4958.** Kun Andor: A magyar náci vezérek lelki alkata. Demokrácia, Budapest, 1945. november 18.
Kísérlet arra, hogy a náci vezérek zsidóellenes magatartását pszichológiai eszközökkel megmagyarázzák.
- 4959.** Látogatás a váci fegyházban. Haladás, Budapest, 1946. május 9.
Állítja, hogy sok munkaszolgálatos keretlegény nem érez bűnbánatot, és hogy ők magukat mártírnak tekintik.
- 4960.** Lehrman, Hal: Hungary-Rumania: Crime and Punishment. Commentary, New York, 1946. október, 327-331. o.
[Magyarország – Románia: Bűn és büntetés.]
Egyebek mellett foglalkozik a háborús bűnösökkel való bánásmóddal ezekben az országokban.
- 4961.** Lestyán Sándor: Az őrségváltás lovagjai. Cikksorozat. Demokrácia, Budapest, 1945. április 15.
Egyebek mellett Dohnányi Ernő, Rajniss Ferenc és Vaszary János politikai portréját tartalmazza.
- 4962.** Lestyán Sándor: Megtorlás! Jövendő, Budapest, 1946. március 14.
Foglalkozik a Szálasi-kormány tagjainak kivégzésével.
- 4963.** Losonczy Géza: Antiszemitizmus és antibolsevizmus a Népbíróság előtt. Szabad Nép, Budapest, 1945. december 23.
Azt állítja, hogy a magyar közvélemény teljesen közömbösen viszonyul a Baky – Endre – Jaross-perhez, ami elsősorban a zsidókat érdekli.
- 4964.** Major Róbert, a Népbíróság sajtóosztályának vezetője: Hogyan nyomozzák ki az elmúlt korszak titkait? Népbírósági Közlöny; Budapest, 1945. november 24.
- 4965.** Megkerült a nyilas rémdráma tizenötezer tettesének katasztere. Magyar Nemzet, Budapest, 1945. május 10.
Zsoldos Géza által összeállított lista 15 000 állítólagos háborús bűnösről, az 1944. március 19. és 1945. január 14. közötti periódusból.

4966. Mi a NOT ? Népbíróság vagy a fasiszta urak felmentője? Szabad Nép, Budapest, 1945. november 9.

A NOT túlságosan enyhének tartott ítéleteinek kritikája.

4967. Nádor Jenő: Mikor a zsidó hitközség fizette Sztójay, Beregfy, Csatay, Lakatos és a többi vitézek lakását. Igaz Szó, Budapest, 1946. augusztus 17.

A gazdag zsidók budapesti lakásainak rekvirálását tárgyalja.

4968. Nemeskeri Kiss Melanie: Magyarországon vonják felelősségre Eichmannt, Wislicenyt és Krumeit. Népbírósági Közlöny, Budapest, 1947. január 1.

4969. Népbírósági statisztika 1946. június 30-ig. Népbírósági Közlöny, Budapest, 1946. szeptember 19.

Azt állítja, hogy 107 embert végeztek ki, 150 kapott életfogytig tartó börtönbüntetést és 1252-t ítélték kényszermunkára.

4970. P. L.: Három év a népbíróságok jelentésének tükrében. Képes Figyelő, Budapest, 1948. január 10.

A végrehajtott népbírósági ítéletek statisztikai áttekintése.

4971. Palásti László: A Népbíróságok első országos statisztikája. Képes Figyelő, Budapest, 1947. május 17.

Állítja, hogy az adott időpontig 30 000 bűnvádi eljárás indult.

4972. Palásti László: Itt a magyar háborús főbűnösök új listája. Képes Figyelő Budapest, 1945. december 15.

4973. Palásti László szemléje a megszűnt Népbíróság felett. Képes Figyelő, Budapest, 1949. november 12.

Az egyik bíró, Jankó Péter szerint a bíróságok kezén 25 080 ügy ment át, és ezek közül 23 946-ban született ítélet.

4974. Pavlovics K. : Adatok a magyar fasiszták vádiratához. Új Szó, Budapest, 1945. április 14.

Az írás azokra a rendőrségi beszámolókra alapoz, amelyek az áldozatok holttestének a Budapesti Egyetemi Bonctani Intézetbe történő szállítását részletezték.

4975. Perjés Géza: Bárdossy László és pere. Hadtörténeti Közlemények Budapest, 113 (2000)/4, 771-840. o.

Azt állítja, hogy Bárdossy László volt magyar miniszterelnököt igazságtalanul ítélték el és végezték ki.

4976. Poklewski-Koziell, K. : L'Association Internationale des Juristes Démocrates et le problème d'extradition des criminels de guerre. Le Droit au Service de la Paix, Párizs, (1949)/1, 53-59. o.

[A nemzetközi szervezetek demokratikus joga és a háborús bűnösök kiadatásának kérdése.]

Az 59. oldal tartalmazza a magyar háborús bűnök elkövetésével gyanúsítottak listáját. Tartalmaz egyben néhány adatot a személyek háttéréről és tevékenységéről.

- 4977.** Somogyi Vilmos: 1946 az övék. Képes Figyelő, Budapest, 1946. február 9.
A börtönben lévő első számú nyilas vezetőkkel foglalkozik.
- 4978.** Sós Endre: A néma vádlók. Új Élet, Budapest, 1945. december 18.
A Baky-, Endre- és Jaross-perrel foglalkozik.
- 4979.** Szemtől szemben a háborús főbűnösökkel. Demokrácia, Budapest, 1945. szeptember 30.
Interjúk Bárdossy Lászlóval, Imrédy Bélával és Kolosváry-Borcsa Mihállyal, amelyekben egyebek között a zsidókérdéssel is foglalkoznak.
- 4980.** Szentiványi: A siralomházban. Képes Figyelő, Budapest, 1946. március 30.
Riport Bakyyal és Endrével, a kivégzésük előtt.
- 4981.** Szöllősi Naszluhác Jenő: Vajna Gábor, Reményi Schneller Lajos és Zadravetz István. Portrék a Népbíróságok Országos Tanácsa (NOT) tárgyalása alkalmából. Jövendő, Budapest, 1946. július 25.
- 4982.** Sztójay és Ravasz püspök vallott ma Endre, Baky és Jaross perében. Világ Budapest, 1945. december 30.
- 4983.** Vásárhelyi Ferenc: 1944. október-1945. október. Képes Figyelő, Budapest, 1945. október 6.
Nyugatról hazahozott magyar háborús bűnösök, köztük Endre László, Szálasi Ferenc és Imrédy Béla.

Háborús bűnösök és népbírószági perek

- 4984.** Ábrahám Ferenc – Kussinszky Endre (szerk.): A Bárdossy per. A vád, a vallomások és az ítélet. Budapest, Híradó Könyvtár, 1945, 64 o.
Bárdossy László Magyarország miniszterelnöke volt. Háborús bűnök miatt 1946-ban kivégezték.
- 4985.** Ábrahám Ferenc – Kussinszky Endre (szerk.): Az Imrédy per. A vád, a vallomások és az ítélet. Budapest, Híradó Könyvtár, 1945, 127 o.
Imrédy Béla Magyarország miniszterelnöke volt, és a magyar antiszemita mozgalmak vezéralakja.
- 4986.** Ábrahám Ferenc – Kussinszky Endre (szerk.): A Szálasi per. Szálasi, Szöllősi, Csia, Gera, Vajna, Beregfy, Kemény bűnügyének főtárgyalása és az ítélet. Budapest, Híradó Könyvtár, 1946, 192 o.
Valamennyien tagjai voltak a nyilaskeresztes kormánynak, amely az 1944. október 15-i puccs után jött létre.
- 4987.** Az Endre–Baky–Jaross-per. Karsai László – Molnár Judit (összeáll, és szerk.), Budapest, Cserépfalvi, 1994, 650 o.
Tartalmazza az ún. deportálótíróval kapcsolatos eljárások teljes szövegét, amelyek 1945. december 17. és 1946. január 7. között zajlottak le. Értékes jegyzeteket és mutatókat is magában foglal.

- 4988.** Bárdossy László a népbíróság előtt. Pritz Pál (szerk.), Budapest, Maecenas, 1991, 375 o., illusztr.
Az eljárás másolata, összeállította és bevezetővel ellátta a szerkesztő.
- 4989.** Berta Péter: A nagykátaai hóhér. Budapest, Gábor Áron, 1946.
Murai-Metzl Lipót pere, akit 1945-ben végeztek ki a zsidó munkaszolgálatosokkal szemben elkövetett háborús bűnök miatt.
- 4990.** Count Fidél Pálffy, Szálasi's Minister, Before the Hungarian People's Court. [Budapest, 1945-47,] 57 o., stencil. (YIVO, Archives File No. 780.)
[Gróf Pálffy Fidél, Szálasi földművelésügyi minisztere a magyar népbíróság előtt.]
Lista a főtanúkról: Kemény Gábor, Vajna, Szöllősi, Baky, Winkelmann és Veessenmayer. A háborús bűncselekményekben bűnösnek talált Pálffyt 1946. március 2-án kivégezték.
- 4991.** Erős László: Öt Quisling népük ítélőszéke előtt. Kolozsvár, Stúdium Könyvkiadó, 1997, 63 o.
Román változat: Cinci Quislingi în fața tribunalelor popoarelor. Kolozsvár, Stúdium Könyvkiadó, 1997. Egyebek mellett Szálasi Ferencel is foglalkozik.
- 4992.** Franz [Ferenc] Kiss, Hungary's Fascist Theater and Actors Director Before His Judges. [Budapest, 1945-46,] 9 o., stencil. (YIVO, Archives File No. 779.)
[Kiss Ferenc, a magyar fasiszta színházigazgató és rendező bírái előtt.]
Zsidó színésztársai ellen elkövetett háborús bűnökben találták bűnösnek Kisst, a neves magyar színészt, akit 1946 februárjában 8 év börtönre ítélték.
- 4993.** Gárdos Miklós: Gyűjtögetők, gyilkosok: háborús bűnösök. Budapest, Népszava, 1989, 262 o.
Szálasi Ferencel, Bárdossy Lászlóval, Imrédy Bélával, Sztójay Dömével, Rajniss Ferencel és Kolosváry-Borcsa Mihállyal foglalkozik.
- 4994.** Gyenes István: Gestapo. Hitler vérebei. Budapest, Magyar Téka, 1945, 80 o.
Leírás a Gestapóról és annak magyar társszervéről, amelyet Hain Péter vezetett.
- 4995.** Gyenes István: Svábok a Svábhegyen. Budapest, Gábor Áron, 1946.
Beszámoló a Gestapo-ügynökök műveleteiről a svábhegyi parancsnokságon, külön hangsúllyal Hain Péterről.
- 4996.** Karsai Elek – Karsai László (szerk.): A Szálasi-per. Budapest, Reform, 1988, 766 o.
A Nyilaskeresztes Párt vezetője és társai 1946-os perének másolata.
- 4997.** Karsai, László: Ferenc Szálasi, in Reformists and Radicals in Hungary. Glatz, Ferenc (szerk.), Budapest, Études Historiques Hongroises, 1990, 191-210. o.
[Szálasi Ferenc.]
- 4998.** Karsai László: A magyar Holocaust. Az Endre–Baky–Jaross per, in KCs, 96-102. o.

4999. Lévai Jenő: Endre László, a magyar háborús bűnösök listavezetője. Budapest, Müller Károly, 1945, 112 o.

Jól dokumentált életrajza annak az embernek, akit a legnagyobb felelősség terhel a magyar zsidóság elpusztításáért.

5000. Molnár, Judit: Gendarmes Before the People's Court, in JM-HE, 648-664. o.

[Csendőrök a népbíróság előtt.]

A magyar változatot lásd: JM-HH, 647-662. o. Lásd még: RB-BC, 137-152. o.

Áttekinti a magyar csendőrség szerepét a zsidók gettózásában és deportálásában.

5001. Nagy-Talavera, Nicholas M.: László Endre. The Frontrunner of the Final Solution in Hungary, in RB-PA, 359-378. o.

[Endre László. A magyarországi végső megoldás előfutára.]

5002. Parragi György: Fasizmus frakkban és mundérban. Budapest, Kossuth, 1960, 206 o.

Dokumentum formájában mutatja be a szerző a náci vezérek viselkedését. Bizonyos fokig elképzelt beszámolókkal a fasizmus állítólagos megújulásáról a Német Szövetségi Köztársaságban, beleértve számos magyar fasisztát, köztük az ott élő Fiala Ferencet.

5003. Sipos Péter: Szálasi Ferenc börtönnaplója, 1958-1939. Budapest, Főváros Levéltára–Filum, 1997, 296 o.

Tartalmaz egy történelmi áttekintést jegyzetekkel.

5004. Sipos Péter: Imrédy Béla a vádlottak padján. Budapest, Főváros Levéltára–Osiris, 1999, 616 o.

Tartalmazza a per másolatát, releváns dokumentumokat és egy történelmi áttekintést Imrédyről, koráról és peréről.

5005. Sipos Péter (szerk.): Szálasi minisztere voltam. Rajniss Ferenc naplója. Budapest, Palatinus, 2001, 258 o.

Válogatást tartalmaz a közismert antiszemita rádióbeszédeiből, parlamenti felszólalásaiból és cikkeiből is.

5006. „Szálasi naplója.” A nyilasmozgalom a II. világháború idején. Karsai Elek (összeáll. és szerk.), Budapest, Kossuth, 1978, 490 o.

5007. Szirmai Rezső: Fasiszta lelkek. Pszichoanalitikus beszélgetések a háborús főbűnösökkel a börtönben. Budapest, Pelikán Kiadó, 1993, 299 o.

Az új kiadás középpontjában Antal István, Baky László, Basch Franz/Ferenc, Dövényi Nagy Lajos, Endre László, Ferenczy László, Gera József, Görgey Vince, Grassy József, Hubay Kálmán, Jaross Andor, Kassai-Schalmayer Ferenc, Kiss Ferenc, Kolosváry-Borcsa Mihály, Kun András, Pálffy Fidél, Rátz Jenő, Szálasi Ferenc és Zöldi Márton vannak. Tartalmazza még a következő tanulmányokat: Erős Ferenc: A fasiszta lelkek és a fasizmus társadalomlélektana, 239 – 249. o.; Karsai László: Gyilkosok és cinkosok, 251-259. o.; és Molnár Judit: Rövid életrajzok, 261-277. o.

5008. The Action Against the Chief War Criminal Dr. Béla Imrédy Before the People's Court of Hungary. Budapest, [1945,] 56 o., stencil. (YIVO, Archives File No. 779.)

[A háborús főbűnös dr. Imrédy Béla elleni per a magyar népbíróság előtt.]

Lista a főtanúkról: Rajniss Ferenc, Jaross Andor, Bárczy István, Sztójay Döme, Kunder Antal, Rátz Jenő, Pálffy Fidél, Bornemissza Géza, Korniss Gyula, Csia Sándor, Rassay Károly, Szálasi Ferenc, Basch Ferenc, Ottó Winkelmann, Edmund Veessenmayer, Jungerth-Arnóthy, Reményi-Schneller és Kolosváry-Borcsa. Imrédyt 1946. február 28-án kivégezték.

5009. The Main Trial of the "Deportation Trio" Endre-Jaross-Baky Before the Hungarian People's Court. Budapest, Documentation Department of the WJC, AJDC, and JAFP, 57 + 163 o., stencil. (YIVO, Archives File No. 780.)

[Az Endre-Baky-Jaross-„deportáló trió” főpere a magyar népbíróság előtt.]

Ez a bejegyzés, mint más referenciák is a magyar háborús főbűnösök pereiről, rövid életrajzokat tartalmaz, továbbá részletes leírásokat a vádlottak zsidóellenes tevékenységéről, kivonatokat a vádiratból és az eljárásból, a szemtanúk beszámolóit és ezeknek a beszámolóknak a kivonatait. A per fő tanúi voltak: Bárczy István, Edmund Veessenmayer, Klár Zoltán, Ferenczy László, Otto Winkelmann, Esterházy Mór, Zöldi Márton, Imrédy Béla, Pohl Sándor, Hain Péter, Rátz Jenő, Szálasi Ferenc, Paul Hess, Bolyai-Mandl Márton, Sztójay Döme, Ravasz László, Vajna Gábor, Jungerth-Arnóthy Miklós és Faragho Gábor. A háborús bűnök elkövetésében bűnösnek talált Endrét és Bakyt 1946. március 29-én, míg Jarost 1946. április 11-én végezték ki. A YIVO-nak a német nyelvű változata is megvan ezekről a peres eljárásokról (Archives, File 778).

5010. Trial of the Chief War Criminal Dr. Francis (Ferenc) Rajniss Before the Hungarian People's Court. [Budapest, 1945-46.] 54 o., stencil. (YIVO, Archives File No. 779.)

[A háborús főbűnös dr. Rajniss Ferenc elleni per a magyar népbíróság előtt.]

Lista a főtanúkról: Szálasi, Imrédy, Veessenmayer, Winkelmann, Peyer Károly, Györki Imre, Szöllősi Jenő, Törzy Tibor, Reményi-Schneller, Szász Lajos, Klár Zoltán és Zsolt Béla. A háborús bűncselekményekben bűnösnek talált Rajniss, a Magyar Futár szerkesztőjét, 1946. március 12-én kivégezték.

5011. Trial of the Chief War Criminals Imrédy, Kiss, Rajniss, Budinszky Before the People's Court. H. n., é. n., 56, 9, 54, 43 o., stencil. (YIVO File No. 779.)

[A háborús főbűnösök pere, Imrédy, Kiss, Rajniss, Budinszky a népbíróság előtt.]

Beszámoló a magyar népbíróság előtti perekről: 1. Imrédy Béláéről, 2. Kiss Ferencéről, 3. Rajniss Ferencéről és 4. Budinszky Lászlóéről. Szintén olvasható németül (külön kötetben, ugyanazon a címen, 62., 13, 58, 61. o., YIVO File No. 777). A fő tanúk listája: Szöllősi Jenő, Gera József, Szálasi Ferenc, Szabó Lajos (Magyar Ügyvédek Nemzeti Szövetségének elnöke), Hubay Kálmán, Csia Sándor, Vajna és mások. A háborús bűncselekményekben bűnösnek talált Budinszkyt 1946. március 9-én kivégezték.

5012. Weidlein, J.: Der Prozess gegen Dr. Franz Anton Basch. Schorndorf, magánkiadás, 1956, 16 o.

[A dr. Franz Anton Basch elleni eljárás.]

Franz (Ferenc) Basch volt a vezetője a Volksbund der Deutschen in Ungarnnak (Magyarországi Németek Népi Szövetsége). Bűnösnek találták háborús bűntettek elkövetésében, és 1946. április 26-án kivégezték.

5013. Zinner Tibor – Róna Péter: Szálasiék bilincsben. Budapest, Lapkiadó Vállalat, 1987, 2 kötet.

* * *

5014. A halálraítélt Dési Dregán Miklós Maros utcai tömeggyilkos. Képes Figyelő, Budapest, 1948. október 23.

Állítja, hogy parancsot adott Raoul Wallenberg kivégzésére, ha a svéd átmenne Budára.

5015. A jászberényi muszások réme a bíróság előtt. Világ, Budapest, 1948. november 20.
Portré Zentay Ivánról.

5016. A kém. Képes Figyelő, Budapest, 1947. április 5.
Portré Pünkösti Lászlóról, akit azzal vádoltak, hogy munkaszolgálatosokat ölt meg.

5017. A kormányzóság és Baký: Beleznaý ezredes feljegyzései az 1944. júliusi Baký-puccsról. Haladás, Budapest, 1945. december 29.

5018. A magyar vezérkar mindent német parancsra cselekedett. Világ, Budapest, 1946. március 28.

Szombathelyi Ferenc bizonyítéka a munkaszolgálatosokkal szembeni brutális bánásmódról Ukrajnában.

5019. A magyar sport diktátorának útja az életfogytiglani fegyházig. Képes Figyelő, Budapest, 1946. április 6.

Tárczay Román Felicidadszel foglalkozik, akit azzal vádoltak, hogy zsidótlanította a magyar sportot, és hogy elmulasztotta megszerezni Petschauer Attilának a mentességet, pedig ehhez joga lett volna.

5020. A Népügyészség vádirata Imrédy Béla ellen, melyben részletesen ismerteti zsidó származását. Népbírósi Közlöny, Budapest, 1945. november 8.

5021. A nyilas Serényi Miklós gróf egyszerű légvédelmi módszere. Világ, Budapest, 1946. január 31.

Serényi állítólag azt javasolta, hogy ezer zsidót géppuskázzanak le minden légitámadás után.

5022. A nyilas téboly az örülteknek sem kegyelmezett. Kis Újság, Budapest, 1945. április 5.

Pap József bűnöző tevékenységével foglalkozik, aki előidézte számos mentálisan sérült zsidó megölését.

5023. A Röck Szilárd utcai internálótábor szadista rémének döbbenetes bűnei. Népbírósi Közlöny, Budapest, 1946. április 6.

Kiss János XII. bűneit részletezi.

- 5024.** A „sárgacsillagos csendőrnnyomozó” a Népbíróság előtt. Világ, Budapest, 1948. március 17.
Selley Zoltánnal, a kerecsendi gettó parancsnokával foglalkozik, aki állítólag sárga csillaggal látogatott a gettóba, hogy az elrejtett értéktárgyakat felkutassa.
- 5025.** A Sztójay „fékek” a népbíróság előtt. Magyar Nemzet, Budapest, 1946. március 9.
Kunder Antallal foglalkozik, akit egyebek mellett azzal vádoltak, hogy megakadályozta Serédi hercegprímást abban, hogy főpásztori körlevelét nyilvánosságra hozza.
- 5026.** A talmudista gróf. Népbírósági Közlöny, Budapest, 1946. február 16.
Serényi Miklóssal, a Nyilaskeresztes Párt zsidótlanító osztályának hivatalos vezetőjével foglalkozik.
- 5027.** A tömeggyilkos. Képes Figyelő, Budapest, 1948. június 5.
Csákány Katona János őrmesterrel foglalkozik, akit felelősség terhel számos munkaszolgálatos haláláért, különösen a 101/51-es századból, Ukrajnában.
- 5028.** Az Imrédy-ügy igaz története. Demokrácia, Budapest, 1945. július 22.
Bizonyítékok Imrédy zsidó származására.
- 5029.** Az újvidéki vérengzések kulisszatitkai Grassy altábornagy vallomásaiban. Magyar Nemzet, Budapest, 1945. november 11.
- 5030.** Aki nem géppisztollyal, hanem betűvel gyilkolt. Új Élet, Budapest, 1946. március 28.
Luzsenszky Alfonz tevékenységével foglalkozik.
- 5031.** Alvinczy Imre: A Horthy-gyilkosságok kulisszatitkai. Népbírósági Közlöny, Budapest, 1946. január 5
Adatok Kovarcz Emil bűneiről.
- 5032.** Ambruss József: Letartóztatták a „Mozgó veszthely” három pribékjét. Népbírósági Közlöny, Budapest, 1947. február 13.
Foglalkozik a munkaszolgálatos századok tisztjeivel és a kerettel, akiknek tevékenységét Salamon Elemér részletesen tárgyalja.
- 5053.** Amíg egy szerzetes eljut odáig... Igaz Szó, Budapest, 1947. február 15.
Portré Kerekes Ferencről, a tömeggyilkossággal vádolt nyilasról.
- 5034.** Antal István sem érzi magát bűnösnek. Szabadság, Budapest, 1946. március 30.
- 5035.** Antal István a bitófa árnyékában. Képes Figyelő, Budapest, 1946. augusztus 31.
- 5036.** Azonnal bíróság elé kell állítani Cseh Kálmán ny. alezredest. Népszava, Budapest, 1946. október 26.
Hangsúlyozza, hogy az ő utasítására ölték meg Petschauer Attilát.

- 5037.** Áldor Péter: Így láttam a háborús bűnösöket. Dolgozók Világlapja, Budapest, 1945. november 24.
Imrédy Bélával foglalkozik.
- 5038.** Áldor Péter: Így láttam a háborús bűnösöket. Dolgozók Világlapja, Budapest, 1945. december 15.
Szombathelyi Ferenc vezérezredessel foglalkozik.
- 5039. b.:** Bocsáry. Világ, Budapest, 1946. március 5.
Bocsáry Kálmán volt állítólag az a tisztviselő, aki javasolta, hogy a zsidóknak morális alapon ne engedélyezzék keresztény szolgáló alkalmazását.
- 5040.** Bajor Ferenc volt tábornok zsarolásairól vallottak a tanúk az újvidéki perben. Népszava, Budapest, 1946. október 29.
- 5041.** Bálint Imre: Egy percre. Képes Figyelő, Budapest, 1946. április 20.
Portré a nyilas ideológus Málnási Ödönről.
- 5042.** Befejezték a nyomozást Hóman Bálint ügyében. Szabadság, 1946. január 9.
Adatokat tartalmaz Hóman zsidóellenes tevékenységéről.
- 5043.** Békés István: Aki Endre Lászlónak az első pofont adta. Képes Figyelő, Budapest, 1945. szeptember 1.
Himler Márton ezredessel foglalkozik. Az amerikai tiszt feladata a magyar háborús bűnösök visszaszállítása volt Magyarországra.
- 5044.** Békés István: Szálasi felajánlkozik Hitlernek. Jövendő, Budapest, 1946. február 8.
Szálasi 1941-es, a Führernek írt memorandumával foglalkozik.
- 5045.** Bíróügyi hírek. Magyar Nemzet, Budapest, 1948. november 4.
Ickovits Klárával foglalkozik, akinek a gúnyneve „Tigris Klára” volt, felidézve, hogy Auschwitzban szobaparancsnokként kegyetlenül viselkedett.
- 5046.** Bíróügyi hírek. Magyar Nemzet, Budapest, 1948. november 7.
Kovács Alajossal foglalkozik, aki antiszemita íróként statisztikai beszámolóival „a zsidóság ártalmas magyarországi szerepére” specializálódott.
- 5047.** Boldizsár Iván: A Bárdossy-legenda. Független Magyarország, Budapest, 1946. január 14.
Írás a Bárdossy László kivégzése kapcsán sokak által érzett bánat ellensúlyozására.
- 5048.** Borbély József: Batizfalvy KEOKH rendőrkapitány és Turvölgyi a zsidó vagyonok vámszedői. Képes Figyelő, Budapest, 1948. május 15.
Batizfalvy Nándorral és Turvölgyi Alberttel foglalkozik.
- 5049.** Borbély József: Dulin a sajtógengszter. Képes Figyelő, Budapest, 1949. január 1.
Áttekinti Dulin Elek nyilas sajtófőnök karrierjét, aki parancsot adott a zsidó újságírók Horthy-ligetbe történő szállítására/internálására.

- 5050.** Boros Ferenc: Endre László és Szálasi Ferenc meg akartak szökni a salzburgi táborból. Képes Figyelő, Budapest, 1945. november 3.
- 5051.** Bűn és bűnhődés. Dolgozók Világlapja, Budapest, 1946. március 24.
Riport Imrédy Béla és a Szálasi-kormány egyik tagjának kivégzéséről.
- 5052.** Csillag: Endre László mindent tagad. Képes Figyelő, Budapest, 1946. február 2.
Bizonyítja, hogy Endre a deportálások lebonyolításának aktív résztvevője volt.
- 5053.** Doros Gábor „fajbiológus” útja a népbíróságig. Magyar Nemzet, Budapest, 1945. június 17.
Doros volt az a személy, aki a zsidók és nem zsidók közötti házasság betiltását javasolta.
- 5054.** Égő erdőbe kergette legényeit és a musszosokat. Világ, Budapest, 1948. szeptember 10.
Mutschenbacher századosnak, az egyik munkaszolgálatos század parancsnokának a szadista viselkedésével foglalkozik.
- 5055.** Egy fasiszta kalandor élete és halála. Dolgozók Világlapja, Budapest, 1946. április 20.
A belügyminiszter Jaross Andorral foglalkozik.
- 5056.** Egy nyilas tömeggyilkos naplója. Független Magyarország, Budapest, 1946. június 3.
Hubay Kálmánnal foglalkozik.
- 5057.** Egy szadista gettóparancsnok gaztettei. Új Élet, Budapest, 1948. május 6.
A szilágyosmlyói gettó parancsnokával, Krasznai Lászlóval foglalkozik.
- 5058.** Elfogták Rózsa Mihályt, az ukrajnai halálszázad parancsnokát. Világ, Budapest, 1948. március 9.
Adatok a Rózsa által elkövetett bűnökről.
- 5059.** Előkerültek a kivégzett Bakó László emlékiratai. Szabadság, Budapest, 1946. május 28.
Adatokat tartalmaz Bakó kapcsolatrendszeréről és kitekintést ad más magyar fasisztákról.
- 5060.** Endre László a tovább gyalogolni nem tudó deportáltak agyonlövésére adott utasítást. Népszava, Budapest, 1946. január 1.
Hajnácskőy László csendőr ezredes vallomásán alapul.
- 5061.** Endre László három súlyos zsidóellenes rendelet szerzőségét beismerte. Világ, Budapest, 1945. október 21.
Endre hangsúlyozta, hogy a gettósítási és a bevagonírozási rendeletek az orvosokra és a patikusokra is vonatkoztak.
- 5062.** Endre László titkos jelentése a miniszterelnökhöz 1944. június 20-án, a zsidók gettóba költöztetéséről. Vádolja a zsidókat, hogy szovjet ejtőernyősöket bújtattak. Képes Figyelő, Budapest, 1946. március 30.
- 5063.** Endre László újabb bűnei kerültek napvilágra. Szabadság, Budapest, 1946. március 24.

- 5064.** Endre Lászlót is túllicitálta. Világ Budapest, 1948. március 9.
Tóth Zoltánnal foglalkozik, aki már azelőtt gettót hozott létre Rákoslígyeten, hogy a zsidóellenes törvényeket elfogadták volna.
- 5065.** Érdekes vallomások a Baky–Endre–Jaross perben. Világ, Budapest, 1945. december 28.
Zöldi Márton kijelentette, hogy Endre védelmet ajánlott azoknak, akik a deportálások idején zsidók ellen elkövetett atrocitásokban részt vettek.
- 5066.** Érdekes vallomások Kolosvári-Borcsa és társai ügyében. Világ, Budapest, 1946. március 30.
Hangsúlyozza Kolosváry-Borcsának a Zsolt Béla elleni hadjáratát.
- 5067.** Erdődy János: „Felkoncoltatik.” Népszava, Budapest, 1946. szeptember 1.
Tájékoztató Híndy Iván Budapest ostroma alatt, 1944 végén kiadott hirdetményéről. A városparancsnokot 1946. augusztus végén kivégezték.
- 5068.** Erdődy János: Krisztus szent nevében: tűz! Népszava, Budapest, 1945. szeptember 5.
Kun András páter tevékenységével foglalkozik.
- 5069.** Erdőházi Hugó: A rio-de-janeiroi tömeggyilkos. Haladás, Budapest, 1949. március 3.
Wojtowicz Richárdal, Komárom megye alispánjával foglalkozik, aki állítólag számos zsidó haláláért felelős.
- 5070.** 1944. december 31-én a Vadász utca 29. alá betört egy nyilas csapat, mely négy embert megölt. Egyik szereplőjét, Koós Sándort, nyolc évre ítélték. Népbíróági Közlöny, Budapest, 1946. július 19.
- 5071.** F. R.: Leleplezzük a legvakmerőbb Gestapo ügynököt, Zilahi Kiss Jenőt. Képes Figyelő, Budapest, 1946. szeptember 14.
Zilahi Kiss állítólag sok zsidót feljelentett a Gestapónál, miután tőlük egy „mentési” terv ürügyével nagy összeget szerzett.
- 5072.** Fahidy József: Szálasi emlékiratai Hitler Adolfhoz. Képes Figyelő, Budapest, 1945. november 17.
Hangsúlyozza, hogy a plutokrata-zsidó rend hozta a romlást Magyarországra.
- 5073.** Fahidy József: Baky beismerte, hogy a németek nem követelték a deportálásokat. Világ, Budapest, 1945. november 18.
Áttekintés arról, hogy Baky és munkatársai milyen szerepet játszottak a zsidók deportálásában.
- 5074.** Fahidy József: Ruszkay Ranczenberger Jenő levelét megírta. Világ, Budapest, 1945. december 25.
Összeállítás a zsidóellenes intézkedések lassú végrehajtásáról és Eichmann üzleteiről a gazdag zsidókkal.
- 5075.** Fahidy József: Kolosvári Borcsa náci sajtódiktátor holnap áll bírái elé. Független Magyarország, Budapest, 1946. március 26.
Kolosváry-Borcsa zsidóellenes tevékenységéről tartalmaz adatokat.

- 5076.** Fahidy József: Salzburgban megtalálták Reményi-Schneller elrejtett kincseit. Világ, Budapest, 1945. október 6.
- 5077.** Faji örületből gyilkolta meg Vágó Pál nyilas képviselő leányának vőlegényét, Ecsedi Bálint Imrét. Népbírószági Közlöny, Budapest, 1946. december 22.
- 5078.** Felakasztották a tömeggyilkos Kun pátert. Szabad Nép, Budapest, 1945. szeptember 20.
- 5079.** Felakasztotta magát cellájában Péterffy Jenő csendőrezredes. Népbírószági Közlöny, Budapest, 1947. április 10.
Péterffynek a nagyváradi gettóban elkövetett bűneiről tartalmaz adatokat.
- 5080.** Feljelentés a gettó tervezője ellen. Világ, Budapest, 1945. május 30.
Állítja, hogy Strache Gábor Kovarcz Emillel együtt tervezte a budapesti gettót.
- 5081.** Ferenczy csendőrezredes megdöbbenő vallomása egy kormányzói kihallgatásról. Népbírószági Közlöny, Budapest, 1946. február 9.
Állítja, hogy Horthynak nem volt kifogása az egyszerű zsidók deportálása ellen, és csak a gazdag zsidók visszatartásában volt érdekelt.
- 5082.** Ferenczy László csendőrezredes, deportáló főpribék, a Népbírószág előtt. Szabadság, Budapest, 1946. április 2.
Ferenczy tevékenységére vonatkozóan tartalmaz adatokat.
- 5083.** Garamvölgyi Artúr: Aki Héjjashoz járt elemibe. Jövendő, Budapest, 1946. augusztus 21.
Konc Elekkel foglalkozik, aki részt vett az újvidéki tömegmészárlásban.
- 5084.** Gábor Andor: Káprázik a szemem? Szabadság, Budapest, 1946. március 23.
Félelmét fejezi ki néhány zsidó Hóman Bálinttal kapcsolatos vallomása miatt.
- 5085.** Gábor Andor: Szombathelyi Ferencről. Szabadság, Budapest, 1946. május 15.
Szombathelyinek az újvidéki tömegmészárlásban való szerepével kapcsolatos.
- 5086.** Gábor Andor: Ákom Lajos. Képes Figyelő, Budapest, 1948. május 22.
Ákom állítólag elűzte a zsidókat a Zeneszerzők Szövetségéből.
- 5087.** Gábor Andor: Egy nyilas tömeggyilkost fogtak el Izraelben a zsidók ellen harcoló arabok között. Képes Figyelő, Budapest, 1948. augusztus 28.
Barabás Istvánval foglalkozik, aki egy Pest közeli koncentrációs tábor parancsnoka volt.
- 5088.** Gellért Endre: Budinszky László. Új Szó, Budapest, 1945. december 8. Portré a nyilas igazságügy-miniszterről.
- 5089.** Gimes Miklós: Az összeesküvés per tanúságai. Szabad Nép, Budapest, 1947. március 2.
Dálnoki Veress újvidéki és észak-erdélyi szerepét írja le.

- 5090.** György Endre: A gyilkos urak „véleménye” – rólunk. Új Élet, Budapest, 1946. július 4. Beszámoló Bakó László kihallgatásáról. Lásd még az újság következő számait: 1946. július 11.; 1946. július 18.; 1946. július 25.; 1946. augusztus 1.; 1946. augusztus 8.; 1946. augusztus 15.; 1946. augusztus 22.; 1946. szeptember 5. és 1946. szeptember 19.
- 5091.** György István: Szörtsey István útja Hitlertől Mauthausenig és vissza az internáló táborig. Független Magyarország, Budapest, 1946. július 8.
Szörtsey állítólag gazdag zsidókat jelentett fel a Gestapónál.
- 5092.** György István: Donáth György. Szabad Nép, Budapest, 1947. március 21.
Donáth a parlament nyilas tagja volt, aki állítólag már 1942-ben kérte a gettók felállítását.
- 5093.** H. L. : Kovarcz Emil útja a politikai gyilkosságtól a tömeggyilkosságig. Jövendő, Budapest, 1946. április 18.
- 5094.** Hain Péter rendelte el az 1942-es dunaparti razziákat. Világ, Budapest, 1946. február 24.
Hain állítólag parancsba adta a „haszontalan zsidók” elleni razziát és munkaszolgálatos századokba történő besorozásukat.
- 5095.** Hajdú Endre: A jászberényi „Murai”. Képes Figyelő Budapest, 1945. szeptember 22.
Portré Zentay Iván ezredesről, aki rosszul bánt a parancsnoksága alatt lévő munkaszolgálatosokkal.
- 5096.** Hámosi László: Megkerült a magyar Gestapo irattára. Népszava., Budapest, 1945. március 17.
A Hain Péter irodájában talált dokumentumokra vonatkozik.
- 5097.** Hevesi Endre: Egy elkésett ecsetvonás Endre László portréjához. Haladás, Budapest, 1946. január 12.
Állítja, hogy Endre volt a felelős tíz zsidó gyerek 1944. december 17-i átszállításáért egy árvaházból egy nyilas létesítménybe.
- 5098.** Hóman, Jaross és Antal vallott ma Ferenczy László perében. Világ, Budapest, 1946. április 4.
Ferenczy azt állította, hogy ő el akart menni Auschwitzba mint Sztójay megbízottja, de a németek ezt csak azt követően engedélyezték, hogy az utolsó transzport is már harminc napja elhagyta Magyarországot.
- 5099.** Homonnay „Sunyi” háborús rémtettei a Népbíróság előtt. Világ; Budapest, 1947. november 30.
Homonnay kegyetlen viselkedésével foglalkozik, aki az egyik munkaszolgálatos század parancsnoka volt.
- 5100.** Hurokra került Zentay ezredes, Jászberény rettenetes Ivánja. Egység, Kolozsvár, 1948. október 22.
Zentayt bízták meg a zsidók bántalmazásával a magyar munkaszolgálatos századokban.

- 5101.** Imrédy: német kém és hazaáruló! Jövendő, Budapest, 1945. november 24.
- 5102.** Iványi György: Izrael állam törvényszéke halálra ítélte Barabás István volt nyilas munkaszolgálatos parancsnokot. Képes Figyelő, Budapest, 1948. október 30.
- 5103.** Izgalmas jelenetek a Szálasi-per mai tárgyalásán. Világ, Budapest, 1946. február 22.
Ferenczy László és Hajnácskő László vallomása, akik előadták, hogy mind Szálasi, mind pedig Vajna Gábor elutasítottak bárminemű intézkedést a nyilasok ellen, akik a zsidók ellen atrocitásokat követtek el.
- 5104.** Izgalmas szembesítések, megdöbbenően terhelő vallomások Kiss Ferenc perében. Világ, Budapest, 1945. november 27.
- 5105.** Jaross Andor beismerte, hogy becsapta a felvidéki zsidóságot. Világ, Budapest, 1945. november 22.
Állítja, hogy a Felvidék visszatértekor Jaross védelmet és hűséget ígért a helyi zsidóknak.
- 5106.** Jaross cinikusan tagad. Világ, Budapest, 1945. október 6.
Azt állítja, hogy az ország függetlensége a zsidók deportálásán múlt, és hogy a csendőrség korábban elhárította a zsidóellenes SS-rendelkezők brutális módon történő végrehajtását.
- 5107.** Jaross vállalja a felelősséget – de igyekszik másokra hárítani. Világ, Budapest, 1945. december 22.
- 5108.** K. A.: Előkerült Baky László ismeretlen naplója az 1938-1944 évekről. Demokrácia, Budapest, 1946. április 7.
Adatokat tartalmaz Baky 1944. júliusi puccsáról és a budapesti zsidóság deportálását célzó tervéről.
- 5109.** K. N.: Az elefánt-háztól a delirium tremenszig. Képes Figyelő, Budapest, 1946. május 4.
Adatok Csánki Dénes zsidóellenes tevékenységéről, aki a Szépművészeti Múzeum igazgatója volt.
- 5110.** Karsai László: A magyar holocaust. Az Endre–Baky–Jaross per. Mozgó Világ, Budapest, (1994)/7, 77-85. o
- 5111.** Karsai László: Szálasi és Hitler 1944 nyarán. Történelmi Szemle, Budapest, 36(1994)/1-2, 167-180. o
- 5112.** Karsai László: Válogatás Endre László levelesládájából. Múlt és Jövő, Budapest, (1989)/2, 94-97. o
- 5113.** Karsai László: Zsidómentők a népbíróság előtt. Tarpataky Zoltán. Élet és Irodalom, Budapest, 50(2006. július 7.)/27, 12-13. o
A budapesti „nemzetközi gettót” irányító jóindulatú magyar tiszt háború utáni sorsára összpontosít.

- 5114.** Kárpáti Aurél: Grassy József. Democracia, Budapest, 1945. szeptember 30.
Az újvidéki tömeggyilkos.
- 5115.** Kárpáti Gyula: Baky László titokzatos szerepe a Vannai puccsban. Képes Figyelő, Budapest, 1945. október 20.
A Baky-Görgey-féle puccskísérlettel foglalkozik.
- 5116.** Kárpáti Gyula: Hain Péter. Képes Figyelő, Budapest, 1945. november 10.
- 5117.** Kárpáti Gyula: Ruzskay Ranzenberger Jenő kémjelentései Himmlerhez a zsidókérdés megoldásáról és az újvidéki pertörlés állásáról. Képes Figyelő, Budapest, 1946. március 23.
- 5118.** Kárpáti Gyula: Nidosi, a pedikűrös városparancsnok karrierjének véres története. Képes Figyelő, Budapest, 1948. március 27.
Nidosi Imrével, az 1944. végi Budapest egykori nyilas városparancsnokával foglalkozik.
- 5119.** Kárpáti Gyula: Hadffy alezredes úr... Képes Figyelő, Budapest, 1948. május 1.
Hadffy Hermannal foglalkozik, akit állítólag bevontak egy olyan támogatásba, amely a munkaszolgálatosoknak pénzt juttatott.
- 5120.** Kellér Andor: Egyetlen vékony hegyű tollal. Képes Figyelő. Budapest. 1950.február 11.
Zsolt Béla szerencsétlenségével és a századparancsnokával, az őket kínzó Toronyi Károllyal foglalkozik.
- 5121.** –kés: A „főszéktartó” bizalmas feljegyzései. Jövendő, Budapest, 1964. január 26.
Omelka Ferencel, Szálasi egyik hívével foglalkozik.
- 5122.** Kézrekerült a nyilasok süketnéma csoportjának gyilkos vezetője. Népbíróági Közlöny, Budapest, 1946. április, 280-285. o
Adatok Szegedi Gyula bűneiről, aki süketnéma volt.
- 5123.** Király István: A magyar reakció iskolapolitikája. Társadalmi Szemle, Budapest, 1946. április, 280-286. o
Középpontjában Hóman Bálint antiszemita és fasiszta oktatási szemléletével.
- 5124.** Kis Ferenc utolsó szerepében a népbíróság előtt. Kis Újság, Budapest, 1945.november 27.
- 5125.** Kiss Ferenc színész jutalomjátéka a Zeneakadémián. Jövendő, Budapest, 1945. december 1.
A híres jobboldali színész perével foglalkozik.
- 5126.** Kolozs Jenő: Vaszary János és Muráti Lili alaposan gyanúsíthatók. Képes Figyelő, Budapest, 1947. március 8.
Leírja, hogy a vádirat szerint az ismert magyar művészek zsidóellenes pózt vettek fel.
- 5127.** Kósa János: Zöldi Márton. Haladás, Budapest, 1946. január 31.
Rövid életrajz az ismert nyilas tisztről.

- 5128.** Kövesi Steiner István százados győri táborparancsnok bűnlajstroma. Népbírósi Közlöny, Budapest, 1947. január 23.
- 5129.** Krasznai László szilágysomlyói főszolgabíró, gettóparancsnok bűnlajstroma. Népbírósi Közlöny, Budapest, 1947. február 13.
Részletek Krasznai bűncselekményeiről, dr. Miskolczy Vilmos tanúskodása alapján.
- 5130.** Kun Andor: A leghitványabb Habsburg. Demokrácia, Budapest, 1945. szeptember 30.
Albrecht főherceggel foglalkozik, aki állítólag közreműködött az újvidéki tömeggyilkosok kimenekítésében.
- 5131.** Kunder Antal bőkezű. Világ, Budapest, 1946. január 27.
Kunder megjutalmazta azt a postamestert, aki 1944 júliusának elején megtagadta Serédi bíboros pástori levelének továbbítását.
- 5132.** L. Gy.: A nyilaskeresztesek országépítő javaslatai. Az országépítő tanács elnöke Vágó Pál. Képes Figyelő, Budapest, 1946. december 7.
Tartalmazza a zsidókérdés magyarországi „végső megoldására” vonatkozó elképzeléseiket.
- 5133.** L. Gy.: Egy Szálasi-görl naplója. Képes Figyelő, Budapest, 1947. január 18.
B. Gizella naplója, aki az 1938-tól egészen 1944 novemberéig tartó időszakban nyilasként tevékenykedett, s aki üdvözölte a deportálásokat és a zsidók eltávolítását.
- 5134.** L. Gy.: Gróf Serényi Miklós nyilas testvérkéi a zugszállók körül. Képes Figyelő, Budapest, 1946. november 9.
Serényivel és Kristóf Sándor bíróval foglalkozik. Utóbbi, arra feljogosított személyként, igen buzgó volt a zsidók és nem zsidók közötti nemi kapcsolatra vonatkozó faji törvények végrehajtásában.
- 5135.** L. Gy.: Riport Vörösvári Árpádról, a Városház utcai nyilasház parancsnokáról. Képes Figyelő, Budapest, 1946. november 2.
Kijelenti, hogy Vörösvárit, aki megpróbált elszökni, Bécsben elfogták és megölték.
- 5136.** Letartóztatták Rácz Ádám miniszteri titkárt. Magyar Nemzet, Budapest, 1945. július 14.
Rácz volt a szerzője annak a rendeletnek, amely szerint zsidók csak délelőtt 11 és délután 1 óra között vásárolhattak.
- 5137.** Letartóztatták Vasady György vezérőrnagyot. Kis Újság, Budapest, 1945. május 6
Vasadyt azzal vádolták, hogy sok zsidót sorozott be és küldött ki Ukrajnába.
- 5138.** Lévai Béla: Egy karrier története. Új Szó, Budapest, 1945. október 13.
Dövényi Nagy Lajossal foglalkozik.
- 5139.** Luzsenszky, a nyilas Talmud-fordító, a Népbírósi Közlöny előtt. Világosság, Budapest, 1945. október 3.

- 5140.** M. A.: Tömeggyilkos a templomi freskón. Dolgozók Világlapja, Budapest, 1946. augusztus 10.
Állítja, hogy Endre László-képet festettek rá egy freskóra 1941-ben a máriabesnyői templomban.
- 5141.** M. S.: Dövényi Nagy Lajos helyzetmagyarázata az Andrássy út 60-ban. Képes Figyelő, Budapest, 1945. szeptember 1.
A nyilas lap, a Kitartás egykori publicistájának kijelentése a rendőrségről.
- 5142.** M. S.: Megtalálták Endre László irattárát. Kis Újság, Budapest, 1945. július 14.
Az irattár állítólag számos dokumentumot tartalmaz a magyar zsidóság likvidálására vonatkozóan.
- 5143.** Máthé Rezső: „Zsidókérdés vidéken megoldva.” Független Magyarország, Budapest, 1945. október, 29.
Beregfy Károly zsidóellenes magatartásával foglalkozik.
- 5144.** Máthé Rezső: Csendőrijelentések a deportálások szörnyűségeiről. Független Magyarország, Budapest, 1945. november 26.
Összefoglaló Ferenczy vallomásából.
- 5145.** Máthé Rezső: A „legaljasabb”. Független Magyarország, Budapest, 1945. november 19.
Endre Lászlóval foglalkozik, aki 1944. június 21-i riportjában a magyarországi zsidókérdésre vonatkozó eljárást hangsúlyozta.
- 5146.** Máthé Rezső: Feketehalmi: „Hullákat akarok!” Zöldi Márton: „Majd lesz hullá.” Független Magyarország, Budapest, 1946. január 7.
Adatok a délvidéki mészárlásról.
- 5147.** Mátrai Sándor: Hamisított védlevelekkel menekültek a nyilas kormány tagjai. Reggeli Újság, Budapest, 1945. június 17.
Állítja, hogy Vajna Gábor és Beregfy Károly Giorgio Perlascától kapták a védleveleket.
- 5148.** Mátrai Sándor: Vádolom! III. Képes Figyelő, Budapest, 1945. szeptember 15.
Imrédy Béla szerepével foglalkozik a zsidóellenes törvények elfogadásában, és lemondásával, miután „felfedték zsidó hátterét”.
- 5149.** Mátrai Sándor: Vádolom! IV. Képes Figyelő, Budapest, 1945. szeptember 22.
Werth Henrikről, akit 1941-ben az „idegen” zsidók eltávolításával bíztak meg.
- 5150.** Mátrai Sándor: Riportsorozat a Horthy-korszak végéről. Demokrácia, Budapest, 1945. augusztus 26.
Állítja, hogy elsőbbségi megegyezés létezett Szálasi és a németek között.
- 5151.** Mátrai Sándor: Részletek Szálasi naplójából. Demokrácia, Budapest, 1945. október 21.
Tartalmaz egy Szálasi és Imrédy közötti vitát utóbbinak a zsidó hátteréről.
- 5152.** Mit vétett „szegény” Kun páter? Kis Újság, Budapest, 1945. szeptember 5.

- 5153.** Mi van a Zdravetz elleni új vádiratban? Népszava, Budapest, 1946. szeptember 19.
Zdravetz szerepét hangsúlyozza a Szálasi-puccsban.
- 5154.** Murai Lipót a Népbíróság előtt. Szabadság, 1945. március 28.
- 5155.** Murai-Metzl Lipót, a nagykátaai hóhér hamis tanú volt a Somogyi-Bacsó ügyben. Világ, Budapest, 1945. május 14.
Murai-Metzl hamis vallomása Kovarcz Emil javára.
- 5156.** Nem tudok visszaemlékezni. Képes Figyelő, Budapest, 1946. február 16.
Szombathelyi Ferenc egykori vezérkari főnök kijelentése az újvidéki vérengzésről.
- 5157.** Nesz Károly. Képes Figyelő, Budapest, 1946. október 5.
Nesz Károly nyilas vezér tevékenységével foglalkozik.
- 5158.** Németh Antal levele Hóman Bálinthoz. Haladás, Budapest, 1946. december 5.
A Nemzeti Színház egykori igazgatójának levele az oktatási miniszterhez, amelyben szorgalmazza, hogy a zsidó művészeket a fizetési listáról töröljék.
- 5159.** Népbíróági hírek. Magyar Nemzet, Budapest, 1946. április 7.
Faragho László vallomásával és Hubay Kálmán jellemábrázolásával foglalkozik.
- 5160.** Őrizetbe vették Váradi Miklós népjóléti miniszteri osztálytanácsost. Szabadság, Budapest, 1946. február 28.
Váradit azzal vádolták, hogy felelősség terheli zsidó orvosok munkaszolgálatosként Ukrajnába történő kiküldéséért.
- 5161.** P: A magyar Theresienstadt. Feltárultak az isaszegi női tábor borzalmai. Képes Figyelő, Budapest, 1947. november 29.
Szakál Mihállyal, a tábor nyilas parancsnokával foglalkozik.
- 5162.** P. L.: Langsfeld Géza helyettes kabinetirodai főnök, ki Szálasi 1945. március végéig szolgálta, avval védekezik, hogy 1944-ben számos zsidónak Horthy-mentességet szerzett. Képes Figyelő, Budapest, 1946. május 4.
- 5163.** P. L.: Példátlan bizonyíték, hogyan kínozták meg Petschauer Attilát. Képes Figyelő, Budapest, 1947. augusztus 23.
A kínzással vádolt Cseh Kálmán naplója alapján készült riport.
- 5164.** Palásti László: Ferenczy László alezredes jelenti. Képes Figyelő, Budapest, 1946. január 5.; 1946. január 12.; 1946. január 19.; 1946. január 26.
Adatokat tartalmaz a deportálásokról és a gettókban történt kutatások alatti magatartásokról is.

5165. Palásti László: KEOKH. Képes Figyelő, Budapest, 1946. február 2.; 1946. február 9.; 1946. február 16.

A Külföldiek Ellenőrző Országos Központi Hatósággal foglalkozik, különösen az ügynökök szerepével az „idegen” zsidók 1941-es deportálásában, valamint vezetőjükkel, Pásztói Ámonnal is.

5166. Palásti László: Kun páter ördögi naplója. Képes Figyelő, Budapest, 1946. február 23.

A naplót Kun András a kivégzése előtt írta, s adatokat közölt benne a zsidók ellen Budapesten elkövetett atrocitásokról.

5167. Palásti László: Matolcsy Mátyás és Antal István tárgyalása. Képes Figyelő, Budapest, 1946. április 6.

5168. Palásti László: Börtönlátogatás Tasnádi Nagy Andrásnál. Képes Figyelő, Budapest, 1946. április 20.

5169. Palásti László: Börtönlátogatás gróf Festetich Sándornál. Képes Figyelő, Budapest, 1946. május 4.

A nyilas vezető összegezte zsidóellenes elképzelését.

5170. Palásti László: Halálraítéltek között. Képes Figyelő, Budapest, 1946. május 25.

Egy-egy portré Hubay Kálmánról, Sztójay Döméről, Rátz Jenőről és Omelka Ferencről.

5171. Palásti László: A halálraítélt fasiszta miniszterek cellájában. Képes Figyelő, Budapest, 1946. július 6.

Interjú Sztójay Dömével, Reményi-Schneller Lajossal, Szász Lajossal és másokkal.

5172. Palásti László: Hogyan szökött meg Pásztói Ámon, a KEOKH vezetője, a főtárgyalás elől. Képes Figyelő, Budapest, 1946. szeptember 7.

Pásztóinak az 1941-es deportálásban betöltött szerepét hangsúlyozza.

5173. Palásti László: Így gyilkolt Szilasi László. Képes Figyelő, Budapest, 1946., december 7.

Állítja, hogy az ismert színészt bevonták a budapesti Olasz (Szilágyi Erzsébet) fasori nyilas házban elkövetett kínzásokba.

5174. Palásti László: Egy Bocskay István 1944-ben a Népügyészségen. Képes Figyelő, Budapest, 1947. február 8.

Albrecht főherceg nyilas sógorával foglalkozik.

5175. Palásti László: Itt az elfogatási parancs és kiadatási kérelem Albrecht főherceg ellen. Képes Figyelő, Budapest, 1947. március 15.

Adatok a főherceg zsidóellenes tevékenységéről.

5176. Palásti László: Vall a fő deportáló. Képes Figyelő, Budapest, 1947. április 5.

Czigány József alezredessel, Ferenczy László közvetlen felettesével foglalkozik.

5177. Palásti László: Szilasi sofőrje voltam. Végre halálraítéltek egy szemtanút. Képes Figyelő, Budapest, 1947. május 17.

Portré Pálkás Andrásról, akit számos zsidó meggyilkolásával vádoltak.

- 5178.** Palásti László: A halálmarsall. Képes Figyelő, Budapest, 1947. augusztus 16.
A második magyar hadsereg parancsnokának, Jány Gusztáv tábornoknak az értékelése.
- 5179.** Palásti László: Kamenec-Podolszk. Képes Figyelő, Budapest, 1947. augusztus 30.
Tárgyalja Rétfalusi József csendőr őrmester letartóztatását, aki állítólag egyike volt azoknak, akik részt vettek a kamenyec-podolszkiji mészárlásban.
- 5180.** Palásti László; Megkerült Feketehalmi Czeydner tábornok bizalmas naplója. Értékes beismert adatok az újvidéki vérengzésről. Képes Figyelő Budapest, 1947. szeptember 6.
A napló állítólag tartalmaz adatokat az újvidéki és a környékbeli mészárlásra vonatkozóan.
- 5181.** Palásti László: Ámonkám. Képes Figyelő, Budapest, 1948. február 4.
Áttekintés Pásztói Ámon zsidóellenes tevékenységéről.
- 5182.** Palásti László – Varga József: Nidosi Imrénél, Budapest főhóhéránál, az Andrássy út 60-ban. Képes Figyelő, Budapest, 1948. március 20.
- 5183.** Palásti László: A kísértetek hazajárnak. Képes Figyelő, Budapest, 1948. április 3.
Gyulai Molnár Ferencsel foglalkozik, aki a Prónay-különítményt vezette 1944-ben. A cikk tartalmaz adatokat a bűneiről.
- 5184.** Palásti László: Döbbenetes orvosi szigorlat a tárgyalóteremben. Képes Figyelő, Budapest, 1948. július 3.
Szentesi Endre bűneiről ad áttekintést, aki rosszul bánt az egységében lévő munkaszolgálatosokkal.
- 5185.** Palásti László: Zentay ezredes úr. Képes Figyelő, Budapest, 1948. szeptember 25.
Áttekintés Zentay Iván jászberényi tevékenységéről, továbbá megállapítható felelősségéről számos munkaszolgálatos Auschwitzba történő deportálásában.
- 5186.** Palásti László: Drámai leleplezés a Maros utcai Zsidó Kórház tömeggyilkosainak tárgyalásán. Képes Figyelő, Budapest, 1948. október 9.
Az egyik gyilkos naplója alapján. Adatokat tartalmaz nemcsak a zsidók Dunába történő belelövéséről, hanem Kun András páter részvételéről is.
- 5187.** Palásti László: Homonnay Sunyi vízipóló kapitány portréja. Képes Figyelő, Budapest, 1948. december 11.
Homonnay Márton egykori nyilas őrnagyot számos zsidó megölésével vádolják.
- 5188.** Palásti László: A Carlton-szálloda ostroma a Népbíróság előtt. Képes Figyelő, Budapest, 1949. április 9.
Állítja, hogy a hotelben elrejtőzött zsidókat megölte egy nyilas banda, amelynek Balogh J. Mihály is tagja volt.
- 5189.** Palásti László: Vádolom Pásztói Ámont tizenötezer ember haláláért. Képes Figyelő, Budapest, 1949. június 4.
Fejtegetés Pásztói felelősségéről az „idegen” zsidók 1941-es deportálásáért.

- 5190.** Pastinszky. Képes Figyelő, Budapest, 1948. február 4.
Pastinszky Miklóssal foglalkozik, akit Csánki Dénessel együtt azzal vádoltak, hogy kifosztották a zsidó könyvtárat, és értékes festményeket is eltulajdonítottak.
- 5191.** Pánczél Lajos: Quisling. Demokrácia, Budapest, 1945. november 11.
- 5192.** Páratlan izgalmak Faragho Gábor kihallgatása közben. Világ, Budapest, 1946. április 7.
Faragho állítja, hogy Ferenczy László folytatta a deportálásokat még azután is, hogy a kormányzó azokat leállította.
- 5193.** Pásztói Ámon a deportálások kezdeményezője. Új Élet, Budapest, 1948. január 15.
- 5194.** Petrovics Béla: Hogyan él és gondolkodik Szálasi a bitófa árnyékában. Képes Figyelő, Budapest, 1945. december 15.
- 5195.** R. K.: A nyilas és antiszemita Szemák Jenő, a Kúria volt elnöke. Képes Figyelő, Budapest, 1946. október 19.
A Kúria volt a legmagasabb szintű bíróság.
- 5196.** R. L.: Bárdossy, Szálasi, Baky Dolgozók Világlapja, Budapest, 1945. november 10.
- 5197.** Rátkai Károly: Csilléry András fogorvos – szabadon. Képes Figyelő, Budapest, 1946. október 5.
A volt miniszter zsidóellenes tevékenységével foglalkozik.
- 5198.** Rátkai Károly: Taby Árpád útja Szegedtől Gyöngyösig. Képes Figyelő, Budapest, 1946. szeptember 21.
Taby, Horthy testőrségének egyik őrnagya volt az alapítója a Magyar Élet Szövetségének, amely a Szálasi-mozgalom titkos „fajvédő” ügynökségeként működött.
- 5199.** Rátkai Károly: Mecsér András. Képes Figyelő, Budapest, 1946. október 5.
Adatok az ultrajobboldali vezér zsidóellenes tevékenységéről
- 5200.** Részletek Szálasi Ferenc naplójából. Képes Figyelő, Budapest, 1945. október 13.
Héjjas Ivánnak a nyilasmozgalomban játszott szerepével foglalkozik.
- 5201.** Rónai Mihály András: Imrédy vezeklése. Képes Figyelő, Budapest, 1945. november 24.
Riport Imrédy Béla tárgyalása alatti viselkedéséről.
- 5202.** Rónai Mihály András: Az ördög-szarvú selyemfiú. Képes Figyelő, Budapest, 1945. december 15.
Jellemzés Rajniss Ferencről.
- 5203.** Rozsnyói Ágnes: A vég. Szálasi „országglása”. Múltunk, Budapest, (1994)/3, 53-78. o.
- 5204.** s. o.: Hol van báró Schell Péter? Képes Figyelő, Budapest, 1947. január 25.
Középpontban az egykori kassai főispán, akit állítólag bevontak a helyi zsidók deportálásába.

- 5205.** Számonkérés. Képes Figyelő, Budapest, 1946. november 23.
Jánosi Károly keretlegény perével foglalkozik.
- 5206.** Salamon Elemér: Számonkérés. Képes Figyelő, Budapest, 1946. december 14.; 1946. december 28.
A munkaszolgálatosok szenvedéseivel foglalkozik, benne portré Toronyi Károly századparancsnokról.
- 5207.** Scheftsik György és Homonnay Sunyi vesszőfutása Amerikában. Képes Figyelő, Budapest, 1949. november 12.
Scheftsiket azzal vádolták, hogy terroristacsoport vezetője volt. Homonnay a Radetzky-laktanya parancsnokaként rendelte el a Dohány utcai és a Rumbach utcai zsinagógák átalakítását internálótáborrá, továbbá számos zsidó megölését.
- 5208.** Sipos Péter: Milotay István pályaképéhez. Századok, Budapest, 105(1971)/3-4, 709-735. o.
Az elvakult antiszemita újságíró magatartásáról.
- 5209.** sn.: Miért kímélik Szombathelyit, aki nem kegyelmezett. Jövendő, Budapest, 1946. május 9.
Portré Szombathelyi Ferenc vezérezredesről, a volt vezérkari főnökről.
- 5210.** Solti Lajos: Volántól az akasztófáig. Dolgozók Világlapja, Budapest, 1946. május 11.
Portré Kovarcz Emilről.
- 5211.** Somogyi Vilmos: Kiket denunciált Fiala a német megszállás alatt? Kis Újság, Budapest, 1945. április 6.
Válogatás Fiala Ferencnek az Összetartásban megjelent cikkeiből.
- 5212.** Somogyi Vilmos: Vitéz Hindy vitézsége. Képes Figyelő, Budapest, 1946. április 27.
Állítja, hogy a budapesti városparancsnok, Hindy utasítást adott munkaszolgálatosok kivégzésére.
- 5213.** Sós Endre: Ubrizsi Pál, a „véreb”. Magyar Nemzet, Budapest, 1945. november 27.
- 5214.** Sós Endre: Orgoványtól Auschwitzig. Új Élet, Budapest, 1946. január 17.
Héjjas Ivánt és cinkosait bűnösnek találták az orgoványi zsidókkal szemben elkövetett brutalitásokért.
- 5215.** Sós Endre: Tévedések vígjátéka, tévedések tragédiája. Új Élet, Budapest, 1946. március 14.
Méhely Lajos faji teóriájához kapcsolódó „tévedésével” foglalkozik.
- 5216.** Sós Endre: Ubrizsi. Új Élet, Budapest, 1946. október 31.
Rövid áttekintés Ubrizsi Pál bűnös tevékenységéről, aki az Országos Rabbiképzőben felállított internálótábor parancsnoka volt.
- 5217.** sti.: A legsúlyosabb büntetés kiszabását kérem. Képes Figyelő, Budapest, 1950. május 6.
Pápa Nándor alezredesnek és Luci István zászlósnak az elítélésével foglalkozik, akik együttműködtek a náccal.

- 5218.** Supka Géza: A fasizmus lépéscsinálói. Világ, Budapest, 1947. április 13.
- 5219.** Stella Adorján: Fedák Sári Hitler könyve. Képes Figyelő, Budapest, 1945. szeptember 1.
A jobboldali magyar színésznővel foglalkozik, aki Nyugatra menekült, ahol azt állította, hogy ő sosem volt antiszemita.
- 5220.** Sükösd Mihály: Magyar mélypont. Valóság, Budapest, XXII(1979. február)/2, 33-41. o.
Tükrözi a szerző reakcióját a Szálasi-naplóra, illetve Veessenmayernek a Magyarországról és a magyarokról írt összefoglalójára.
- 5221.** Sükösd Mihály: Bárdossy: mártír vagy háborús bűnös? Mozgó Világ, Budapest, (2000)/1, 78-82. o.
Vitába száll azokkal, akik az egykori miniszterelnök rehabilitációját akarják előidézni.
- 5222.** Szálasi Ferenc vallomása a Bárdossy-perben. Világ, Budapest, 1945. október 31.
Bárdossy elfogadta felelősségét harmincezer „idegen” zsidó deportálásában.
- 5223.** Szálasi kitérő vallomásaival telt el ismét egy nap. Magyar Nemzet, Budapest, 1946. február 8.
Szálasi állította, hogy ő soha nem látott egyetlen zsidót sem a Bécs felé vezető főúton menni, s hogy hallott bizonyos zsidókkal szembeni túlkapásokról, de csak a salzburgi fogsága idején.
- 5224.** Szálasi nem tudott semmiről. Világ, Budapest, 1946. február 9.
Állítja, hogy Szálasi azt mondta vallomásában, ő nem volt tisztában a zsidókkal szemben elkövetett brutalitásokkal.
- 5225.** Szálasi nem volt mindig antiszemita. Világ, Budapest, 1946. február 17.
Állítja, hogy Szálasi egyszer sajószentpéteri zsidó lányt akart feleségül venni, aki később Auschwitzban pusztult el.
- 5226.** Szász Miklós: Hóhérok reflektorfényben. Képes Figyelő, Budapest, 1945. október 20.
Foglalkozik Beregfy Károllyal, Hain Péterrel, Hubay Kálmánnal és másokkal, azután, hogy letartóztatták őket.
- 5227.** Száztíz láda aranyat és nyolc láda ékszert rabolt el Vajna Gábor, a nyilas belügyminiszter. Szabadság Budapest, 1946. január 16.
- 5228.** Szegő Zsuzsanna: A tyúkszemvágó története. Haladás, Budapest, 1948. március 25.
Nidosi (Nedics) Imrével, Budapest helyettes nyilas parancsnokával foglalkozik, akit háborús bűnök miatt kivégeztek.
- 5229.** Szentiványi György: Fasiszta-e Pécs, a püspöki város? Képes Figyelő, Budapest, 1947. április 12.
Állítja, hogy Révész József alezredes 1944-ben, jóm kippur napján, parancsba adta 24 munkaszolgálatos kivégzését.

5230. Szirmai Rezső: Pszichoanalitikus beszélgetés Radó Endrével. Jövendő, Budapest, 1946. április 25.

Radó csendőr századost számos szörnyű bűncselekmény elkövetésével vádolták. Azt állította, hogy ő nem volt antiszemita, és csak a zsidók Magyarországról történő elszállítása érdekelte.

5231. Szögi Géza nyilas államtitkár a Népbíróság előtt. Szabadság, Budapest, 1946. március 7.
Szögit azzal vádolták, hogy eltávolította a zsidókat a jogi és az orvosi szakmából.

5232. Tilkovszky Lóránt: Vád, védelem, valóság. Basch Ferenc a népbíróság előtt. ; Századok, Budapest, 130(1996)/6, 1393-1450. o.

Áttekintés Basch Ferenc tevékenységéről és peréről, aki korábban a népi németek magyarországi vezetője volt.

5233. Tíz évre ítélték Luzsenszky Alfonzot, az ismert talmud-hamisítót. Magyar Nemzet, Budapest, 1945. október 3.

5234. Ubrizsi Pál rendőrfogalmazó. Haladás, Budapest, 1946. november 28.
Áttekintés antiszemita tevékenységről.

5235. Újabb súlyos tanúvallomások Grassy és Zöldi ellen. Világ Budapest, 1946. január 10.
Az újvidéki vérengzésben játszott szerepükről.

5236. Vajda Albert: Kolosvári Borcsa Mihály, a fasiszta sajtókamara elnökének portréja. Dolgozók Világlapja, Budapest, 1946. augusztus 31.

5237. Varga László: „Forradalmi törvényesség”: Jogszolgáltatás 1945 után Magyarországon. Beszélő, Budapest, 1999. november, 57-73. o.

Ellentmondásos kitekintés konkrét esetekkel, így Demény Páléval, Bárdossy Lászlóéval, Jány Gusztávéval és Babos Józsefével.

5238. Vérszerződés volt Szálasi és Endre között. Kis Újság, Budapest, 1945. október 11.
A nyilasmozgalom naplójának alapján.

5239. Voronyezs. Népszava, Budapest, 1946. január 13.
Tartalmaz egy kompromisszumos közlést Grassy József illegális tevékenységéről.

5240. Wertheimstein Viktor: Lady R. magánlevelei Imrédyről, Bethlenről, Magyarország sorsáról. Haladás, Budapest, 1945. december 8.

Érdekes adatokat tartalmaz Imrédy Béla 1938-as zsidóellenes álláspontjáról.

5241. Wertheimstein Viktor: Jámorfi Merkl, a kistarcsai „véreb”. Magyar Nemzet, Budapest, 1945. december 8.

5242. Winkler Zoltán: Tízezer-ötszáz vak, elmebeteg, nyomorék: ezekkel játszott katonásdit Zentay ezredes, a jászberényi kiegészítő parancsnokság vezetője. Népbírósági Közlöny, Budapest, 1946. március 10.

5243. Zadravecz vall 1919-es és 1944-es szerepéről. Világ, Budapest, 1947. január 22.

5244. Zsadányi Oszkár: Százötvenszeres nyilasgyilkos a Fővárosi Bíróság előtt. Új Élet, Budapest, 1970. július 15.

Szemes Mihály perére vonatkozik.

5245. Zsadányi Oszkár: Akikkel nem kellett elszámolni. Új Élet, Budapest, 1947. július 24.

Domokos alezredessel foglalkozik, aki Szentendrén, a munkaszolgálatos zászlóalj parancsnokaként, állítólag arra utasította századparancsnokait, hogy ne adjanak könyvelést a munkaszolgálatosokról.

5246. Zsadányi Oszkár: Tizenöt háborús bűnös a Fővárosi Bíróság előtt. Új Élet, Budapest, 1970. augusztus 15.

Dr. Újfaludi Gyulának és 14 társának háborús bűnök miatti perére vonatkozik.

5247. Zsoldos László: Az elhagyatott Bárdossy-villa. Haladás, Budapest, 1945. november 17.

Állítja, hogy egy 1944. augusztus 2-i keltezésű levelet találtak Bárdossy László éjjeli asztalán, amelyben a közelgő nyilaspuccsról tájékoztatták.

5248. Zsolt Béla: Pillanatfelvétel Imrédyről. Népbíróági Közlöny1 Budapest, 1945. november 17.

Megállapítások Imrédynek a pere alatti viselkedéséről.

5249. Zsolt Béla: A kitartott férfiak forradalma. Haladás, Budapest, 1945. december 1.

Milotay Istvánra és Rajniss Ferencre vonatkozóan tartalmaz életrajzi adatokat.

5250. Zsolt Béla: Levél Macartney professzorhoz, aki Hóman szabadon bocsátását kérte. Haladás, Budapest, 1946. február 21.

Az egykori oktatási miniszter bűneiről szól.

5251. Zsolt Béla: Válasz a Wiener Kurir-nak. Haladás, Budapest, 1947. március 27.

Endre László propagandájával foglalkozik, miszerint a zsidók a zsinagógákat fegyverraktárként használták.

KOLLABORÁCIÓ ÉS KOLLABORÁNSOK

5252. Cole, Tim: Ebenen der 'Kollaboration.' Ungarn 1944, in Beitrage zur Geschichte des Nationalsozialismus. 19. kötet, Göttingen, Wallstein Verlag, 2003, 55-77. o

[A „kollaboráció” szintjei. Magyarország 1944.]

5253. Deák, István: A Fatal Compromise? The Debate Over Collaboration and Resistance in Hungary, in The Politics of Retribution in Europe. István Deák – Jan T. Gross – Tony Judt (szerk.), Princeton, Princeton University Press, 2000, 99-73. o.

[Végzetes kompromisszum? Vita a magyarországi kollaborációról és ellenállásról.]

Magyar változat: Végzetes kompromisszum? Századvég, Budapest, 1(1994. tavasz)/I, 138-150. o. és Magyar Tudomány, Budapest, (1998. október)/98-100, 1175-1182. o.

5254. Elam, Shraga: Hitlers Fälscher. Bécs, Ueberreuter, 2000, 208 o.

[Hitler hamisítói.]

Elsősorban náci termékekről és a hamisított brit font elosztásáról szól; kiemeli Jaac Van Harten szerepét (német zsidó, eredetileg Jacob Levy) a pénzhamisításban, az ő szerepét Budapesten a német és magyar nácik és cionisták között. Részleteket tartalmaz Kasztner Rezső kapcsolatáról Kurt Becherrel.

* * *

5255. a. g.: Egy gyümölcszacskó csodálatos története. Haladás, Budapest, 1947. július 17.

A zacskó valaha egy dokumentum volt egy zsidó feljelentéséről, akit a keresztény házmester jelentett fel.

5256. A felixdorfi deportált láger „jujoja”. Reggel Budapest, 1945. április 23.

Kovács Tibor, az egyik budapesti textilgyár igazgatója, állítólag rosszul bánt a fennhatósága alatt álló zsidókkal.

5257. Bálint Imre: Egyik laptársunk... Világ, Budapest, 1945. július 15.

Márton Béla egykori parlamenti képviselőről, aki 1936-ban listát készített közéleti személyekről és újságírókról azok eltávolítása érdekében.

5258. Bergman, Ronen: Nazi Collaborator, or hero? Ha'aretz, Tel-Aviv, 2000. április 28.

[Náci együttműködő vagy hős?]

Jaac Van Harten német zsidó háborús cselekményeiről, aki Jacob Levyként született, Budapesten élt 1940-1944 között, és részt vett a nagyszabású britfont-hamisításban, amit a nácik állítottak elő. A náci megszállás alatt Magyarországon aktív kapcsolatban állt Kurt Becherrel, egy náci ügynökkel, a nyilas vezetőkkel, valamint Peretz Revesszel, a kiemelkedő cionistával. A vitatott személy, Van Harten, szintén sok zsidó-cionistának segített a háború vége felé. Lásd még: The Van Harten Affair: New Evidence (A Van Harten-ügy: Új bizonyíték). Ha'aretz, 2000. május 19.

5259. Braham, Randolph L.: Boring From Within. The Case of László Pásztor. Midstream, New York, 35(1989. június-július)/5, 25-28. o.

[Fúrás belülről. A Pásztor László-ügy.]

A korábbi nyilas vezetőről, a Szálasi-kormány berlini képviselőjéről, aki a Bush-Quayle-kampány fő támogatójaként bukkant fel 1988-ban.

5260. The Nazi Collaborator with a Jewish Heart: The Strange Saga of Jaac van Harten. East European Quarterly, Boulder, (2002. január)/4, 411-434. o.

[A zsidó szívű náci kollaboráns: Jaac van Harten furcsa története.]

Van Harten kapcsolatáról Kurt Becherrel, Peretz Revesszel és a nyilas vezetőkkel, akiket a Nemzetközi Vöröskereszt állítólag Magyarország kincseinek védelmével bízott meg Németországban. Magyar változat: Kollaboráns vagy szélhámos? Jaac van Harten története. Századok Budapest, (2002)/1, 135-151. o. Lásd még: Randolph L. Braham: Jaac van Harten különös története. Náci kollaboráns és cionista jótévő? – Meghatalmazás Szálasiéktól. Népszabadság, Budapest, 2000. július 28.

5261. Deák, István: Collaboration – Accommodation – Resistance. Begegnungen-Crossroads, Budapest, 10(2002), 13-27. o.

[Kollaboráció – alkalmazkodás – ellenállás.]

5262. Demeter Imre: A főherceg titkára. Haladás, Budapest, 1947. február 20.

Azt állítja, hogy Albert főherceg titkára, Fayer Sándor állítólag zsidó származású volt, s a jelentések szerint Meskó Zoltán tanácsadója volt, és védelmezte a zsidók kiirtását.

5263. Egy miskolci kereskedőt, aki zsidó boltot igényelt ki, a népbíróság felmentett. Haladás, Budapest, 1947. május 15.

Az esküdtbíróság úgy érvelt, hogy az üzletembernek 1944-ben nem volt más választása.

5264. Erdélyi József pályája az „Egyenlőségtől” a „Harc”-ig. Fáklya, Budapest, 1947. március 2.

Portré a szélsőjobboldali újságíróról.

5265. Fedák Sári a népbíróság előtt áll. Kis Újság, Budapest, 1946. április 4.

Néhány részlet a híres színésznő zsidóellenes magatartásáról.

5266. Fedor Ágnes: Gyilkos asszonyok a bíróság előtt. Dolgozók Világlapja, Budapest, 1945. augusztus 11.

Néhány magyar nyilas asszonyról – köztük Dücsőné (Dücső Jánosné), Salzer Csöpi (Salzer Vilmosné, szül. Hay Lujza) és Deli Piroska –, akiket zsidóellenességgel vádoltak.

5267. Fedor Ágnes: Házmesternek civilben. Haladás, Budapest, 1945. október 1.

Zsidóellenes cselekedeteikről 1944-ben.

5268. Fedor Ágnes: Újabb népi írók ítélik a Haladás két hasáb betűre. Haladás, Budapest, 1946. április 3.

Féja Géza antiszemita múltjáról.

5269. Fenyő Miksa: Erdélyi József vallomásáról. Haladás, Budapest, 1947. május 1.

Részletek a szélsőjobboldali író és költő zsidóellenes cselekedeteiről.

5270. Gyárfás Miklós: Gyilkos a kézikönyvvel. Haladás, Budapest, 1947. március 20.

Juhász Pálnak, az egyik bori munkaszolgálatos század parancsnokának cselekedeteiről, aki állítólag csak 180 munkaszolgálatost hozott vissza a rá bízott 3000 közül.

5271. Javaslatot teszek a Kormányzó Úrnak... Képes Figyelő, Budapest, 1947. július 26.

Bányász Ernőről, a Reményi-Schneller Lajos által előterjesztett zsidóellenes törvények szerzőjéről.

5272. Muráti Lili. Haladás, Budapest, 1947. március 6.

Leírja, hogy a híres színésznő gúnyt űzött az asszonyokból, akik 1944 őszén a halálmenetekben voltak.

5273. Palásti László: Dévai Kamilla fasiszta színésznőt a legsúlyosabb vádakkal állítják népbíróság elé. Képes Figyelő, Budapest, 1947. augusztus 9.

Állítólag besúgó volt, és együttműködött zsidók kivégzésében és elfogásában.

5274. Stella Adorján: Spanyolországba szökött Vaszary János és Muráti Lili. Képes Figyelő, Budapest, 1947. július 19.

A zsidóellenes magatartásáról híres színésről és színésznőről.

5275. Stób Zoltán: Nyilas roham és az Operaház. Haladás, Budapest, 1945. október 6.

Felfedi, hogy nagyon sok nyilas karmestere és énekese volt az Operaháznak, köztük Burg Ottó, Sámly Zoltán és Nagy Izabella, akik még hónapokkal a felszabadítás után is aktívak voltak.

5276. Vészi Endre: Mártír „szereplőkkel”. Népszava, Budapest, 1946. október 16.

A költő Horváth Béláról, aki állítólag nagyon sok üldözött költőt elárult.

5277. Zsolt Béla: Minden eladó? Haladás, Budapest, 1947. május 29.

Azt állítja, hogy Erdélyi József költővel, aki a zsidók ellen uszított, paraszti háttere miatt elnézően bántak.

MAGYAR NÁCIK ÉS RADIKÁLIS JOBBOLDALIAK A SZABAD VILÁGBAN

5278. Tiplt, Alexander – Király, Ernő: Denkschrift über antisemitische Hetze und neofaschistische Umtriebe durch Exil-Ungarn in Bayern. München, 1959, 35 o., stencil.

[Emlékirat magyar száműzöttek antiszemita izgatási és neofasiszta tevékenységeiről Bajorországban.]

Az emlékiratot a bajorországi Szociáldemokrata Párt Külföldi Ügyek Irodájának elnöke és a Szabad Magyar Kereskedelmi Szövetség német titkára készítette. Hangsúlyozza a magyar kivándoroltak nácibarát tevékenységét, amelyet Henney Árpádnak, Szálasi Ferenc állítólagos jogutódjának a vezetésével folytattak.

* * *

5279. Lichten, Joseph L.: Open Harbor for Arrow Cross. Meet Some More of the Pogrom Inciters Who Are Waging a Propaganda Battle for Support of a Future, Fascist Hungary. ADL Bulletin, New York, 1953. október, 4-5. o.

[Nytott menedék nyilaskeresztéseknek. Találkozz a pogromok még több felbujtójával, akik propagandaháborút folytatnak egy jövő fasiszta Magyarországért.]

Cikk Klaszek-Somody Istvánról, Csávossy Leóról, Erényi Gézárról, gróf Teleki Béláról, Eszterházi Istvánról, Eisler Ákosról, Eisler Sándorról és gróf Wass Albertről.

5280. Lichten, Joseph L.: The Diplomat with Arrow Cross Friends. ADL Bulletin, New York, 1953. november, 6-8. o.

[Diplomata nyilaskeresztés barátokkal.]

Eckhardt Tiborról és barátairól, többek között Zakó Andor volt magyar tábornokról.

5281. Lichten, Joseph L.: Who Let Them In? Meaning the Weird Flock of Hungarian Nazis Who as “Displaced Persons” Found a Propaganda Haven in the United States. ADL Bulletin, New York, 1953. szeptember, 6-8. o.

[Ki engedte be őket? Azaz a magyar nácik furcsa csapatát, akik mint „hontalan személyek” találtak propagandamenhelyet az Egyesült Államokban.]

Cikk Ágh Lászlóról, Máriássy Ferencről, báró Schell Péterről és Farkas Ferencről.

5282. Major, Robert: Exiled Hungarian Fascists Abuse Western Press Freedom. World Jewry, London, 1959. június, 13. o.

[Elűzött magyar fasiszták visszaélnék a nyugati sajtó szabadságával.]

5283. Major, Robert: Hate Groups from Hungary. Congress Bi-Weekly, New York, 1960. február 22., 5-8. o.

[Gyűlöletcsoportok Magyarországról.]

5284. Major, Robert: Hungarian Nazis Abroad. Wiener Library Bulletin, London, 4(1950), 34. o.

[Magyar nácik külföldön.]

5285. Major, Robert: Hungarian Nazis in Bavaria. Wiener Library Bulletin, London, 13(1959), 31. o.

[Magyar nácik Bajorországban.]

MAGYARÁZATOK, VISSZATÜKRÖZÉSEK ÉS VITÁK

Általános művek

5286. Béki Ernő – Kiss Árpád – Takács István: Társadalmi nevelésünk kérdései. Budapest, Székesfőváros Irodalmi Intézet, 1948, 310 o.

Egy rész Bóka László értekezését tartalmazza (168-176. o.) az antiszemita múlt és a holokauszt kapcsolatáról Magyarországon, illetve az ország fiataljainak átneveléséről.

5287. György István: Soha többé! Budapest, Kossuth, 1963, 241 o.

Interjú- és dokumentumgyűjtemény túlélőkkel az ismert újságírótól. Az interjúalanyok között vannak írók, tudósok, művészek és kommunisták. Néhányan közülük Auschwitzból tértek vissza, mások csak a deportálások tanúi voltak Magyarországon. Az utóbbiak között Nagy Vilmos volt honvédelmi miniszter, Darvas József, Tátrai Vilmos és Móricz Virág, Móricz Zsigmond lánya. Részleteket tartalmaz Radnóti naplójából is.

5288. Horváth Zoltán: Hogy vizsgázott a magyarság? Budapest, Népszava. 1945, 61 o.

Kibővített szórólap a magyar társadalom és az állam politikai felelősségéről a háború alatt. Kiemeli a magyarok közönyösségét és engedelmességét a fasiszta magyar államapparátussal és a náciizmus bűneivel szemben, továbbá a megszállókkal történő együttműködést.

5289. Korein Dezső: Gondolatok és epizódok. Budapest, magánkiadás, 1947, 102 o.

Gondolatok és reflexiók a holokausztról.

5290. Sánta Ferenc: Az ötödik pecsét. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1963, 299 o.
Filozófiai és erkölcsi számbavétel az állítólagos rendes emberek magatartásáról a náci korszak alatt. Szintén tárgyalja a zsidó gyerekek bűjtatását Budapesten.

5291. Szántó György: Messiások. Budapest, Bárd Ferenc és Fia, 1947, 250 o.
Magyarázatot keres a holokausztra a zsidó történelemben, különösen Spinoza, Menáse ben Israel és Sábberáj Cvi életében.

5292. Szekfű Gyula: Forradalom után. Budapest, Cserépfalvi, 1947, 207 o.
A neves magyar történész a Horthy-éra elemzését adja a zsidókérdés hangsúlyozásával. Kiemeli, milyen romboló hatást gyakorolt a zsidóellenesség vonulata a magyar társadalomra, elvezetve a háború utáni forradalmi változásokhoz.

* * *

5293. Ambrus József: Kollektív felelősség. Népbírósi Közlöny.1 Budapest, 1946. január 5.
Az író-ügyvéd azt állítja, hogy nemcsak a nyilasok, hanem a csendőrség egész tagsága, a Volksbund és az összes nyilas szervezet kollektív felelősséget visel a történelemért.

5294. Betlen Oszkár: Mauthausen nimbusza. Szabad Nép, Budapest, 1946. december 29.
Mauthausen nimbuszának eltörlésére hív fel, vitatkozik azzal, hogy a táborban szerzett tapasztalat nem lehet politikai igazolás vagy ellenállási érdem.

5295. Betlen Oszkár: Még egyszer Mauthausen nimbuszáról. Szabad Nép, Budapest, 1947. január 1.
A szerző válasza Parragi Györgynek az álláspontját ért kifogásaira (lásd 5309. tétel). Amiért Parragi a szerzővel ellenkezik, annak egyik oka az, hogy a Kommunista Párt befogadta az egykori nácikat, fasisztákat és a volt munkaszolgálat őreit.

5296. Csécsy Imre: Értelmiség és polgárság a demokráciában. Huszadik Század, Budapest, (1947. március), 32. o.
Kifejti, hogy Magyarországon a polgárság az antiszemitizmust arra használta, hogy elterelje a figyelmet a munkások és a parasztság kizsákmányolásáról.

5297. Darvas József: Őszinte szót a zsidókérdésben. Szabad Nép, Budapest, 1945. március 25.
Erősen vitatott cikk; úgy érvel, hogy a zsidók nem követelhetnek segítséget a mártíromságuk alapján. Vádolja a zsidókat, hogy olyanokká akarnak lenni, mint ők voltak, így most ők az örök, miközben a munkások és a parasztok a munkaszolgálatosok.

5298. Follinus János: A tisztviselő-társadalom az igazolások tükrében. Valóság; Budapest, 1946. március-május.
Bizonyítja a tisztviselők együttműködését valamennyi olyan állami intézkedés esetében, amelyek a polgári és az emberi jogokat sértették, beleértve a zsidóellenességet.

- 5299.** Gyöngyi László: Beszéljünk másról. Haladás, Budapest, 1945. október 20.
Kifogásolja a zsidó tragédiával foglalkozó írások sokaságát, s úgy véli, hogy a magyar nyilvánosság egy részét már untatják a holokausztról szóló fejtegetések.
- 5300.** K.: Karinthy a fasizmus és az antiszemitizmus ellen. Új Élet, Budapest, 1961. augusztus 1.; 1961. augusztus 15.
- 5301.** Kabdebó Lóránt beszélget Zelk Zoltánnal: A háborúnak vége. Kortárs, Budapest, XXIV(1980. július)/7, 1003-1010. o.
A költő visszaemlékezése munkaszolgálatos élményeire és a háború utolsó szakaszára.
- 5302.** Keresztény–zsidó párbeszéd. Vigilia, Budapest, 47(1982. november)/11, 823-849. o.
Tartalmaz egyebek mellett interjút Scheiber Sándorral Bálint B. Andrásról, cikket Száraz Györgytől, számba veszi Egyed András piarista embermentő tevékenységét Varga Hetényi Károly és V. O. tollából, és tartalmazza a mártírhalt író és költő Gelléri Andor Endre értékelését Vargha Kálmántól.
- 5303.** Kiss Dezső: A sárga csillag. Haladás, Budapest, 1948. április 15.
Sérelmezi, hogy miközben a munkások és a parasztok undorral nézték a sárga csillag viselését, az értelmiség helyeselte azt.
- 5304.** Köteles Pál: Fordított optika. Mozgó Világ Budapest, VII(1981)/2, 62-65. o.
Szociológiai tanulmány, amely azt demonstrálja, hogy a megkérdozett fiatalság többsége szégyent érzett Magyarország háborús szerepe miatt.
- 5305.** L.: Változott helyzet. Válasz Darvas József cikkére. Kis Újság, Budapest, 1945. április 5.
Megkérdőjelezi Darvasnak a Szabad Nép 1945. március 25-i számában megjelent írását (lásd 5297. tétel); érvei szerint Darvas álláspontja elvezethet a fasiszták „tévedéseinek” megismétlődéséhez.
- 5306.** Márai Sándor: Beszéljünk másról? Magyar Nemzet, Budapest, 1945. július 15.
Bizonygatja, hogy miközben a holokauszt kérdése sokaknak kényelmetlen, arról hallgatni nem szabad.
- 5307.** Molnár Kálmán egyetemi tanár előadása: A magyar társadalom és a fasiszta zsidóüldözés. Magyar Nemzet, Budapest, 1947. október 24.
Hangsúlyozza, hogy a magyar társadalom Németország nyomása alatt volt.
- 5308.** Molnár Miklós: Őszinte szó a zsidókérdésről. Valóság, Budapest, 1946. március-május.
Arra hívja fel a figyelmet, hogy a zsidó felső osztály a magyar társadalom felső osztályával szorosan együttműködve próbált megmenekülni.
- 5309.** Parragi György: A megtépázott nimbusz. Magyar Nemzet, Budapest, 1946. december 31.
A Szabad Nép egyik cikkében felvetett kérdést veszi célba, amely azt erősíti, hogy „Mauthausen hamis nimbuszát el kell majd pusztítani egyszer”.
- 5310.** Rátkai Károly: Az elsodort zsidóság. Képes Figyelő, Budapest, 1946. december 21.
Tárgyalja a háború utáni zsidó közösségek gyengeségét, illetve a mauthauseni és más táborok történeteitől megfáradt keresztények reakcióit.

- 5311.** Rátkai Károly: Hagyjuk abba. Képes Figyelő, Budapest, 1948. október 2.
Állítja, hogy a keresztények és a zsidók közötti kibékülés nem történhet meg Mauthausen és Auschwitz elhallgatásával.
- 5312.** Récsey László: Nyílt levél Balogh István államtitkárhoz. Haladás, Budapest, 1948. október 2.
Balogh állítólag kijelentette, hogy a munkaszolgálat, akárcsak a deportálás, a zsidók magatartásából fakadt.
- 5313.** Száva István: Közéleti babonák. Népszava, Budapest, 1945. január 24.
Kijelenti, hogy a zsidók nem követelhetnek jóvátételt a szenvedéseikért, mert mindenki szenvedett.
- 5314.** Szilágyi Géza: Márai Sándor esete a zsidósággal. Új Élet, Budapest, 1946. július 4.
Márai naplójának kritikája.
- 5315.** Tersánszky J. Jenő: 1944. december 4. este. Új Kelet, Tel-Aviv, 1983. október 21.
A neves magyar író végrendelete, aki a Svéd Vöröskeresztre hagyta vagyonát, mert az megmentette zsidó feleségét, és mert saját rokonai nem voltak hajlandók zsidó felesége segítségére sietni.
- 5316.** Vásárhelyi Ferenc: Nincs igaza, Molnár professzor úr! Képes Figyelő, Budapest, 1947. december 13.
Vitatkozik Molnár Kálmán professzorral, miszerint a magyar társadalom nem felelős a zsidóellenességért.
- 5317.** Vozári Dezső: Századszor is: az írók felelősségéről. Szabad Nép, Budapest, 1945. szeptember 8.
Kijelenti, hogy a magyar írók hallgattak, és nem támogatták az üldözötteket.
- 5318.** Zsadányi Oszkár: Fiatalok őszinte párbeszéde a fasizmus bűneiről. Új Élet, Budapest, 1972. május 15.
Leírás a Vadász Ferenc, a Ma mások hálnak megszerzője és fiatal olvasói közötti vitáról.
- 5319.** Zsadányi Oszkár: Párbeszéd Berkesi Andrással az antifasiszta harc fontosságáról. Új Élet, Budapest, 1974. január 1.
- 5320.** Zsadányi Oszkár: Párbeszéd Illyés Gyulával a fasizmusról, az antiszemitizmusról és az irodalom felelősségéről. Új Élet, Budapest, 1975. február 1.
- 5321.** Zsadányi Oszkár: Párbeszéd Mezei Andrással a tegnapi és a mai fasizmusról. Új Élet, Budapest, 1973. október 15.
- 5322.** Zsadányi Oszkár: Párbeszéd Nemeskürty Istvánnal az antiszemitizmusról és a zsidókérdésről. Új Élet, Budapest, 1977. április 15.

5323. Zsadányi Oszkár: Párbeszéd Thurzó Gáborral a fasizmusról, az antiszemitizmusról, az írói felelősségről. Új Élet, Budapest, 1972. augusztus 15.

Hangsúlyozza az írók felelősségét a náci korszakkal kapcsolatosan, bírálva Remenyik Zsigmond álláspontját,

Kommunista

5324. Andics Erzsébet: Munkásosztály és nemzet. Budapest, Szikra, 1946, 125 o.

Kommunista értekezés, amely vádolja a Horthy-rezsimet a zsidóüldözésért. Részleteket tartalmaz a zsidóellenes törvényekről és a munkaszolgálatos zászlóaljokról.

5325. Balogh Elemér: Az antiszemitizmus és a cionizmus igazi arca. Budapest, Szikra, 1955, 115 o.

A kommunista tézisek az antiszemitizmus és a cionizmus kérdéseiről.

5326. Erez, Zvi (Cvi): Jehudéj Hungárjá vehákommunisztim (1944-1953), in Jehudéj Hungárjá: mehkárim hisztorijim. M. E. Gonda (szerk.), Tel-Aviv, Lahav Press, 1980, 281-312. o.

[A magyarországi zsidók és a kommunisták (1944-1953).]

5327. G. Fazekas Erzsébet: A felszabadulás útján. Riportkönyv. Budapest, Fauszt, 1945, 151 o.

Tanulmány Nyugat-Magyarország felszabadításáról és az ott bűjtött zsidók megmeneküléséről.

5328. Garai, George: The Policy Towards the Jews. Zionism and Israel of the Hungarian Communist Party, 1945-1953. London, 1979, 250 o.

[A Magyar Kommunista Párt politikája a zsidók, a cionisták és Izrael irányában, 1945-1953.]

Dolgozat – London School of Economics and Political Science.

5329. Horváth József – Nemes János – Pintér István – Szabó László: Az utolsó felvonás. Budapest, Zrínyi Honvéd kiadás, 1958, 526 o.

A Népszabadságban megjelent cikksorozat bővített változata. A zsidóüldözés a német megszállás alatt, benne a Horthy- és a Szálasi-rezsim történetének vázlatával.

5330. Mód Aladár: 400 év küzdelem az önálló Magyarországért. Budapest, Szikra, 1951, 629 o.

Magyar történelem 1514-től 1950-ig marxista nézőpontból. A kommunista felfogás tükröződése a magyar zsidók 1944-es tragédiájának kemény példájával.

5331. Vago, Bela: Communist Pragmatism Toward Jewish Assimilation in Romania and in Hungary, in Jewish Assimilation in Modern Times. Uő (szerk.), Boulder, CO, Westview Press, 1981, 105-125. o.

[Kommunista pragmatizmus a zsidó asszimiláció felé Romániában és Magyarországon.]

Értékes bepillantás a zsidókérdés háború utáni kezelésébe a két országban.

* * *

- 5332.** Az antiszemitizmus ma a demokrácia ellen irányul. Szabad Nép, Budapest, 1946. április 9. Részletek Molnár Erik zsidókérdésről vallott nézeteiről a háború utáni Magyarországon. A kommunista ideológus amellet érvelt, hogy a tömegek a zsidó vagyonok megszerzésének reményében támogatták Magyarországot a háború folytatásában.
- 5333.** Az MKP (Magyar Kommunista Párt) harcol az antiszemitizmus ellen. Szabad Nép, Budapest, 1946. október 4.
Olt Károly háború utáni kommunista kormánytag nyilatkozata.
- 5334.** Beér János: Széljegyzetek a háborús főbűnösök peréhez. Társadalmi Szemle, Budapest, 1(1946. június)/6, 431-438. o.
A fasiszta elvek kommunista ismertetése Magyarországon, hangsúlyozza a magyar társadalom felvilágosításának szükségességét.
- 5335.** Horváth Márton: Zsidóság és asszimiláció. Társadalmi Szemle, Budapest, 1(1946. július)/7, 495-501. o.
A zsidó asszimiláció sikertelen volt Magyarországon, elsősorban azért, mert csak a felsőbb osztályba tartozó zsidók asszimilálódtak. A magyar zsidóság „progresszív” része visszafogottan csatlakozott ehhez a csoporthoz, amely elidegenült a nem zsidó tömegektől. Többek között ez tette lehetővé a tömeggyilkosságokat.
- 5336.** Király István: A magyar reakció iskolapolitikája. Társadalmi Szemle, Budapest, 1(1946. április)/4, 280-286. o.
Megegyezik Hóman Bálint volt oktatási miniszter szemléletével, aki kárhoztatta a zsidókat az ország intellektuális életében játszott szerepük miatt, és amiatt, hogy a parasztság nem tudott felemelkedni a középosztály rangjára.
- 5337.** Lukács György: Egy rossz regény margójára. Fórum, Budapest, 1947. június, 461-465. o.
A neves kommunista filozófus kritikája Andor Miklóssal és írásával kapcsolatban a zsidókérdés és az antiszemitizmus néhány aspektusában.
- 5338.** Lukács György: Elfogulatlan irodalomszemléletért. Fórum, Budapest, 1947. június, 553-558. o.
A neves kommunista filozófus kritikája Zsolt Béla és írása ellen a zsidókérdés és az antiszemitizmus néhány tekintetében.
- 5339.** Molnár Erik: Zsidókérdés Magyarországon. Társadalmi Szemle, Budapest, 1(1946. május)/5, 326-334. o.
Fő állítása: a zsidóság volt a pénz és a tőke képviselője, és kasztéletet élt Magyarországon. A Horthy-rezsim antiszemitizmusa nekik megbocsátott, mert szüksége volt rájuk a demokrácia haderejének belső egyensúlyához, ezért a zsidóellenesség elsősorban közvetlenül a szegény zsidók ellen irányult.
- 5340.** Vago, Raphael: Hákkommunizácjá sel hájéj-hácibur hájehudijim beRománjá uveHungárjá (1945-1949). Behinot, Jeruzsálem, 7(1977), 119-127. o.
[A zsidó közösségi élet kommunistává változtatása Romániában és Magyarországon (1945-1949).]

Szociáldemokrata és kisgazdapárti

5341. A demokratikus írók munkaközösségének antifasiszta kiáltványa. Vádirat. Budapest, Magyar Téka, 1945, 16 o.

Cikkek rövid gyűjteménye Szendrei Györgytől, Palásti Lászlótól, Zsadányi Oszkártól és másoktól, többek között Kolosváry-Borcsa Mihály zsidóellenes tevékenységéről a Szálasi-kormány sajtótitkáráként.

5342. Darvas József: Város az ingoványon. Budapest, Szikra, 1945, 187 o.

Vádirat a Horthy- és a Szálasi-rezsim ellen a radikális parasztok nevében. Beszél Magyarország zsidóságának tragédiájáról is, különösen budapesti közösségéről.

5343. Faragó László: írástudók árulása – írástudók helytállása. Budapest, Népszava, 1946, 116 o.

Vádirat néhány híres magyar íróról, akik nem szálltak szembe a zsidóüldözéssel. Ilyenek például Veres Péter, Darvas József, Illyés Gyula, Szabó Lőrinc és Kodolányi János.

5344. Kovács, Imre: Im Schatten der Sowjets. Zürich, Thomas Verlag, 1948, 298 o.
[A szovjet árnyékában.]

A Nemzeti Parasztpárt volt főtitkárának önéletrajza, amely a német és a szovjet terrorrendszerek következményeit hangsúlyozza Magyarországon.

5345. Szakasits Árpád: Utolsó percig. Budapest, Népszava, 1945, 300 o.

Cikkek és esszék gyűjteménye a Szociáldemokrata Párt korábbi főtitkáráról. 1939 és 1945 közön adták ki ezeket a párt újságjában, a Népszavában; a cikkek elmélkedések a párt hozzáállásáról a magyarországi eseményekhez a háború előtt és után, beleértve a zsidósággal kapcsolatos kérdéseket.

* * *

5346. Az új antiszemitizmus: Kovács Imre, Illyés Gyula és Szakasits Árpád nyilatkozata. Képes Figyelő, Budapest, 1945. szeptember 22.

5347. Bródy Ernő: A demokrácia harcosai. Világ, Budapest, 1945. október 6.

Azt állítja, hogy a szociáldemokraták és a Rassay-párt szemben álltak a zsidótörvényekkel.

5348. Ki ül a vádlottak padján? Népszava, Budapest, 1945. december 28.

A cikk Ravasz László püspökkel vitatkozik; azt állítja, hogy a Szociáldemokrata Párt többet tett a zsidóüldözés ellen, mint az egyház.

5349. Palásti László: Négyszemközt Veres Péterrel, az új honvédelmi miniszterrel. Képes Figyelő, Budapest, 1947. október 4.

Veres állítja, hogy ő soha nem volt antiszemita.

5350. Sz. J.: Veres Péter nyilatkozik: Nem vagyok antiszemita, fajvédő reakciós. Képes Figyelő, Budapest, 1947. március 22.

- 5351.** Zsolt Béla: A svábok? Haladás, Budapest, 1946. január 5.
A cikk Veres Péterrel vitatkozik, aki állítólag ki akarta telepíteni a zsidókat, és elutasította, hogy azok visszatérjenek ingatlanjaikba.
- 5352.** Zsolt Béla: Még egyszer és utoljára Veres Péter. Haladás, Budapest, 1946. március 21.
Verest hibáztatja a vidéki miséken elhangzott antiszemita kinyilatkoztatásokért a háború utáni időkben.

A Bibó-vita

- 5353.** Balog Iván: A magyar Holokauszt és Bibó Zsidókérdés-tanulmánya, in RB-2004, 11-49. o.
- 5354.** Balog Iván: Politikai hisztériák Közép- és Kelet-Európában. Bibó István fasizmusról, nacionalizmusról, antiszemitizmusról Budapest, Argumentum, 2004, 289 o.
- 5355.** Bibó István: Zsidókérdés Magyarországon 1944 után. Válasz, Budapest, 8(1948. október-november), 778-877. o.
Kiemelkedő szociológiai esszé a magyar zsidóság katasztrófájáról és a magyar nép és kormány felelősségéről. A szerző az 1944 utáni antiszemita megnyilvánulásokat a zsidóknak a kommunizmussal történő azonosításának rovására írja.
Újra megjelent: A harmadik út. Szabó Zoltán (szerk.), London, Könyves Céh, 960, 227-354. o.; Bibó István összegyűjtött munkái. Kemény István – Sárközi Mátyás (szerk.), Bern, az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem kiadása, 1982, 389-504. o. Ez a kötet tartalmazza Bibó válaszát is (505-510. o.) Molnár Sebestyén kritikájára (lásd 5369. tétel).
- 5356.** Bibó, István: Zur Judenfrage. Frankfurt am Main, Neue Kritik, 1990, 181 o.
[A zsidókérdésről.]
- 5357.** Braun, Robert: History, Experience, and Democracy. István Bibó Revisited: “The Jewish Question after 1944” – Fifty Years Later, in Polin: Studies in Polish Jewry, II. kötet, Antony Polonsky (szerk.), Oxford, The Littman Library of Jewish Civilization, 1998, 281-295. o.
[Történelem, tapasztalat és demokrácia. Bibó Istvánt újraolvasva: „A zsidókérdés 1944 után” – ötven évvel később.]
- 5358.** Löwinger Sámuel: A zsidókérdés Magyarországon 1944 után, Bibó tanulmányához a „Válasz” 1948. október-novemberi számában. Budapest, magánkiadás, 1948, 12 o.
Újrakiadása egy cikknek, amely eredetileg Országos Rabbí Egyesület Értesítőjénél 1948. decemberi számában jelent meg. A szerző tagadja Bibó István álláspontját azzal kapcsolatban, hogy mi okozta az antiszemitizmus megerősödését a háború utáni Magyarországon; helyette azt állítja, hogy ennek oka a zsidóság védtelensége volt a háború után.

5359. Marton László: Zsidó sors, zsidó kérdés a háború utáni Magyarországon, in Eszmék nyomában. Németh Sándor (szerk.), Hollandia, Hollandiai Mikes Kelemen Kör, 1965, 121-152. o.

Bibó István tanulmányának elemzése; nagyon sok eredeti gondolatot és értelmezést tartalmaz a zsidóság kérdésével kapcsolatban a háború utáni Magyarországon. A budapesti Zsidó Tanács éles kiértékelését is magában foglalja.

5360. Tilkovszky Lóránt: A zsidók deportálásától a németek kitelepítéséig. Bibó István figyelmeztetései a kirekesztő szellemiség továbbélésének veszedelmeire, in KL-JM, 695-722. o.

5361. Vezér Erzsébet: Töprengés az antiszemitizmusról Bibó István tanulmánya nyomán in Bibó-émlékkönyv. Donáth Ferenc és mások (szerk.), Budapest, szamizdat, 1980, 267-277. o.

* * *

5362. Balog Iván: Zsákcák. Forrás, Budapest, (1998)/8, 45-65. o.

A hisztériaajelenség szerepe Bibó István fasizmus-, nacionalizmus- és antiszemitizmus-konceptiójában.

5363. Bibó István ellenválasza Molnár Sebestyénnek. Huszadik Század, Budapest, (1949), 47-53. o.

Kitart amellett, hogy a magyar társadalom rétegeinek, beleértve a munkásokat és a parasztokat, felelősséget kell éreznie a zsidóüldözés miatt.

5364. Fehér, Ferenc: István Bibó and the Jewish Question in Hungary. Notes on the Margin of a Classical Essay. New German Critique, Milwaukee, WI, (1980. ősz)/21, 3-46. o.

[Bibó István és a zsidókérdés Magyarországon: Jegyzetek a klasszikus esszé margójára.]

5365. George, Emery: István Bibó, „The Jewish Question in Hungary”. Cross Currents, Ann Arbor, MI, 4(1985), 47-57. o.

[Bibó István, „A zsidókérdés Magyarországon”.]

5366. Kiss Dezső: Antiszemitizmus 1948-ban. Haladás, Budapest, 1948. december 9. Kritikus válasz Bibó István tanulmányára.

5367. Körösy Ferenc: Válasz Bibó István: A zsidókérdés Magyarországon 1944 után c. tanulmányára. Huszadik Század, Budapest, 36(1948. december)/6, 454-456. o.

Egyetért Bibó álláspontjával, miszerint a magyarok a zsidóságot bűnbakként használták, mivel képtelenek voltak megoldani az alapvető gazdasági és szociális problémákat, és ezért konfrontálódtak velük.

5368. Máté Elek: Zsidókérdés és antiszemitizmus. Haladás, Budapest, 1948. december 9.

Bibó István kijelentésével vitatkozik, hangsúlyozza a népesség nagy részének negatív magatartását, mivel csak elenyésző volt azok száma, akik az üldözött zsidóságnak segítettek.

5369. Molnár Sebestyén: Észrevételek Bibó István tanulmányához. Huszadik Század, Budapest, 37(1949. február-március)/1, 40-47. o.

Állítása szerint Bibó arra törekszik, hogy felmentse a magyarokat a kollektív felelősség alól a zsidóság ellen elkövetett bűnök miatt. Lásd Bibó cáfoló érveit a folyóirat 47-53. oldalán.

A felelősségi vita

5370. Hernádi, Miklós: Unlearning the Holocaust. Recollections and Reactions, in RB-PA, 31-41. o.

[Az elfelejtett holokausztt. Emlékezések és válaszok.]

Lásd még: RB-SM, 153-166. o. Hangsúlyozza, hogy a magyar társadalom még nem tudott szembenézni a holokausszal.

5371. Kovács András: A zsidóüldözések, a holocaust és a történelmi felelősség a mai magyar közvéleményben, in Diotima. Heller Ágnes hetvenedik születésnapjára. Kardos András – Radnóti Sándor – Vajda Mihály (szerk.), Budapest, Osiris, 1999, 273-282. o.

5372. Németh Sándor: Amnézia és emlékezés, in KCs, 366-370. o.,
A keresztény felelősségre koncentrálna a zsidók tragédiájáért.

5373. Vago, Bela: The Hungarians and the Destruction of the Hungarian Jews, in RB-BV, 93-105. o.

Tanulmány a németek és a magyarok felelősségéről a magyarországi holokaussztért.

* * *

5374. Göncz Árpád: Az önvizsgálat stációi. Szombat, Budapest, (1994. március)/3, 3-4. o.
Gondolatok a holokausztról; visszautasítja a zsidókérdés létezését a posztkommunista Magyarországon.

5375. Göncz Árpád köztársasági elnök úr beszéde Csurgón, 2000. április 18-án. Múlt és Jövő, Budapest, (2000)/2, 4-5. o.

Az elnök hivatkozik a holokausztra mint nagy tragédiára, és beszél arról, hogy a magyaroknak szembe kell nézniük azzal.

5376. Komoróczy Géza: Magyar jorceit. Élet és Irodalom, Budapest, 1999. június 25., 5. o.
1999. június 13-án Zalaegerszegen elmondott beszéd szövege Magyarország zsidóinak tragédiájáról és a magyar társadalom felelősségéről.

5377. Kovács, András: The Holocaust, the Persecution of Jews, and Historical Responsibility Findings of a Survey in Hungary East European Jews Affairs, London, 28(1998. nyár)/1, 65-68. o.

[A holokausztt, a zsidók üldözése és a történelmi felelősség. Egy magyarországi felmérés eredménye.]

5378. Vajda Júlia: Lehetséges-e a párbeszéd Auschwitz után? Múlt és Jövő, Budapest, (2000)/3-4, 11-46. o.

A felelősség kérdése áll a középpontban, és a szembenézés a múlt bűneivel, kiemelten a kárpótlási program hibái, ami megkönnyíthette volna a holokausztról történő párbeszédet.

5379. Varga Imre: A nemcselekvés büntudata. Múlt és Jövő, Budapest, (1990)/2, 2-8. o.

Az ismert magyar szobrász múlttal való számvetése és neveltetése, benne a holokauszttal kapcsolatos szobrainak története.

MAGYAR NÁCI IRODALOM

5380. Endre László: A zsidókról. A berni per tanulságai. H. n., é. n., 68 o.

A hírhedt magyar háborús bűnösök pamfletjének új kiadása a „zsidó-veszélyről”. A harmadik kiadást (ami valószínűleg Ausztriában jelent meg az 1950-es években) menekült magyar nácik adták ki Endre feleségének neve alatt.

5381. Fiala Ferenc: Zavaros évek. München, Mikes Kelemen Kör, 1976.

5382. Fiala Ferenc – Marschalkó Lajos: Vádló bitófák. A magyar nemzet igazi sírásói. London, Süli J., Hídő kiadás, 1958, 285 o.

5383. Málnási Ödön: A magyar nemzet őszinte története. München, 1959.

5384. Marschalkó Lajos: Országhódítók. Az emancipációtól Rákosi Mátyásig. München, Mikes Kelemen Kör, 1975.

5385. Marschalkó Lajos: Világhódítók. Az igazi háborús bűnösök. München, Oliver Ledermüller, 1957, 254 o.

A híres náci magyar újságíró, aki megmenekült az üldöztetés elől, mert megszökött Magyarországról a német és a magyar fegyveres alakulatokkal, azt próbálja bizonyítani, hogy az igazi háborús bűnösök nem a nácik, hanem a zsidók és a szövetségesek voltak.

5386. Szálasi Ferenc: Út és cél. H. n., Mercur, 1954, 61 o.

Új kiadása annak a pamfletnek, amit eredetileg a nyilaskeresztesek vezetője adott ki 1936-ban. A mozgalom céljáról szól, valószínűleg Szálasi követői adták ki, talán Dél-Amerikában.

* * *

5387. Stark Tamás: Nyilas írások 1945 után. Történelmi Szemle, Budapest, (2000)/3-4, 291-308. o.

NEONÁCIZMUS ÉS NEOANTISZEMITIZMUS

5388. Bartus László: *Jobb magyarok. A szélsőjobb útja a hatalomhoz 1990-2000.* Budapest, magánkiadás, 2001, 396 o.

Részletes tanulmány, sok adattal a radikális jobboldali erőkről Magyarországon, ismerteti vezetőik antiszemitizmusát, csűrés-csavarását, elferdítését, valójában a tagadását a holokausztnak és Magyarország felelősségének a zsidóság jelentős részének elpusztításában.

5389. Bartus László: Neonáci jelenségek a mai Magyarországon, in KCs, 43-48. o.

5390. Berend T., Ivan: The Revival of Anti-Semitism in Post-Communist Hungary: The Early 1990s, in RB-BC, 167-176. o.

[Az antiszemitizmus feléledése a kommunizmus utáni Magyarországon: Az 1990-es évek eleje.]

5391. Braham, Randolph L.: Anti-Semitism and the Holocaust in the Politics of East-Central Europe, in *Anti-Semitism and the Treatment of the Holocaust in Postcommunist Eastern Europe*. Uo (szerk.), New York, Columbia University Press, 1994, 1-30. o.

[Antiszemitizmus és a holokauszt Kelet-Közép-Európa politikájában.]

Magyarországról lásd főleg: 15-20. o. Javított változata: *Holocaust and Genocide Studies*, Washington, DC, 9(1995)/3, 293-317. o. Magyar változat: *Antiszemitizmus és holokauszt-felfogások a posztkommunista társadalomban. Múlt és Jövő*, Budapest, (1992)/4, 95-103. o.

5392. Deák, István: Anti-Semitism and the Treatment of the Holocaust in Hungary, in *Anti-Semitism and the Treatment of the Holocaust in Postcommunist Eastern Europe*. Randolph L. Braham (szerk.), New York, Columbia University Press, 1994, 99-123. o.

[Antiszemitizmus és a holokauszt kezelése Magyarországon.]

5393. Deák, István: The Danger of Antisemitism in Hungary, in *The Danger of Antisemitism in Central and Eastern Europe in the Wake of 1989-1990*. Yehuda Bauer (szerk.), Jerusalem, The Hebrew University of Jerusalem, 1991, 53-61. o.

[Az antiszemitizmus veszélye Magyarországon.]

5394. Ellenforradalmi erők a magyar októberi eseményekben. Budapest, Magyar Népköztársaság Minisztertanácsának Tájékoztatási Hivatala, IV. évfolyam, 70-78. o.

Tartalmaz néhány részletet az 1956. októberi-novemberi felkelés antiszemita megnyilvánulásaiából.

5395. Erdélyi Ágnes: Eltorzult kozmopolita alkat, in *Bibó-émlékkönyv*. Donáth Ferenc és mások (összeáll.), Budapest, szamizdat, 1980, 257-266. o.

Irodalmi esszé a zsidók és a nem zsidók által 1945 után végzett politikai tevékenységekkel kapcsolatos különböző reakciókról.

- 5396.** Fejtő, François (Ferenc): Les Juifs et l'antisémitisme dans les pays communistes (entre l'intégration et la sécession) suivi de documents et de témoignages. Párizs, Plon, 1960, 273 o.
[A zsidók és antiszemitizmus a kommunista országokban (az integráció és az elszakadás között) okmányok és tanúvallomások alapján.]
Lásd különösen: 88-98. o.
- 5397.** Gadó János – Novák Attila – Szántó T. Gábor: Új antiszemitizmus. Budapest, Magyar Zsidó Kulturális Egyesület, 2007, 145 o., illusztr.
- 5398.** Gerő András – Varga László – Vince Mátyás (szerk.): Antiszemita közbeszéd Magyarországon 2000-ben. Budapest, B'nai B'rith Első Budapesti Közösség, 2001, 232 o.
Tartalmazza Gerő András, Varga László, Karsai László, Mihancsik Zsófia, Schweitzer Gábor és Tatár György tanulmányait.
- 5399.** Gerő András – Varga László – Vince Mátyás (szerk.): Antiszemita közbeszéd Magyarországon 2001-ben. Jelentés és dokumentáció. Budapest, B'nai B'rith Első Budapesti Közösség, 2002, 332 o.
Tartalmazza Varga László, Karsai László, Dési János, Szeszler Tibor, Schweitzer Gábor, Mihancsik Zsófia, Monori Áron, Vásárhelyi Mária és Miklóssi-Gál Mihály tanulmányait.
- 5400.** Gerő András – Dési János – Szeszler Tibor – Varga László (szerk.): Antiszemita közbeszéd Magyarországon 2002-2003-ban. Jelentés és dokumentáció. Budapest, B'nai B'rith Első Budapesti Közösség, 2004, 343 o.
Tartalmazza Gerő András, Csáky Judit, Mihancsik Zsófia, Heimer György, Dési János, Schweitzer Gábor, Monori Áron és Gadó János tanulmányait.
- 5401.** Karády Viktor: Antiszemitizmus és zsidó identitás-dilemmák (nálunk és Nyugaton), in Új antiszemitizmus. Gadó János – Novák Attila – Szántó T. Gábor (szerk.), Budapest, MAZSIHISZ, 2007, 48-68. o.
- 5402.** Karády, Viktor – Hadas, Miklós: Soccer and Antisemitism in Hungary, in Emancipation through Muscles, Jews and Sports in Europe. Michael Brenner – Gideon Reuveni (szerk.), Lincoln, University of Nebraska Press, 213- 234. o.
[Futball és antiszemitizmus Magyarországon.]
Német változat: Fussball und Antisemitismus in Ungarn, in Emanzipation durch Muskelkraft, Juden und Sport in Europa. Michael Brenner – Gideon Reuveni (szerk.), Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht, 2006, 216-237. o.
Elemzi az antiszemitizmus használatát mint a szituációs csoportidentitás összetevőjét a futballcsapatok intézményi hálózatában és a szurkolók körében a soá előtt, alatt és után, beleértve a kommunista időszakot is.
- 5403.** Karsai László: Búcsú Csurka Istvántól és a Magyar Fórumtól, in KCs, 378-383. o.
[Bizonyítja, többek között, Csurka „tévedéseit” a holokausztról.]
- 5404.** Kovács András: A zsidókérdés a mai magyar társadalomban, in Zs, 1-36. o.

5405. Kovács, András: Antisemitismus im heutigen Ungarn, in Jahrbuch für Antisemitismusforschung. 8. kötet, Wolfgang Benz (szerk.), Frankfurt am Main, Campus Verlag, 1999, 196-227. o.

[Antiszemitizmus a mai Magyarországon.]

5406. Kovács András: Antiszemitizmus Magyarországon az 1990-es években, in A modern antiszemitizmus. Uő (szerk.), Budapest, Új Mandátum Kiadó, 1999, 395-420. o.

5407. Kovács András: A másik szeme. Zsidók és antiszemiták a háború utáni Magyarországon. Budapest, Gondolat Kiadó, 2008, 318 o.

5408. Kovács, András: Judenfeindschaft als politische Kode. Antisemitismus in Ungarn, in Feindbild Judentum. Antisemitismus in Europa. Lars Rensmann – Julius H. Schoeps (szerk.), Berlin, Verlag für Berlin-Brandenburg, 2008, 377-398. o.

[A zsidógyűlölet mint politikai kód. Antiszemitizmus Magyarországon.]

5409. Márkus G., György: Political Cleavages and Antisemitism in Hungary, in Holocaust Memory and Antisemitism in Central and Eastern Europe. Comparative Issues. Bukarest, Publishing House of the „Elie Wisel” National Institute for the Study of the Holocaust in Romania, 2008, 67-86. o.

[Politikai elcsúszás és antiszemitizmus Magyarországon.]

5410. Márványi Judit: Köszönet helyett, in Bibó-émlékkönyv. Donáth Ferenc és mások (összeáll.), Budapest, szamizdat, 1980, 278-291. o.

Életrajzi esszé a fiatal zsidók szervezetének okairól, a kommunista indítékokkal, a háború utáni csalódottság miatt.

5411. Stark, Tamás: Antisemitic Writings of the Arrowcross Emigration, in Remembering for the Future. The Holocaust in the Age of Genocide. 1. kötet, John K. Roth – Elizabeth Maxwell (szerk.), Palgrave, Macmillan's Global Academic Publishing, 2001, 897-911. o.

[Az emigrációban élő nyilasok antiszemita írásai.]

5412. Várdy Péter: Befejezetlen múlt – Mai magyar zsidó valóság, in Belső tilalomfák. Tanulmányok a társadalmi öncenzúráról. Karátson Endre – Neményi Nivon (szerk.), Hollandia, Hollandiai Mikes Kelemen Kör, 1982, 81-146. o.

Nagyszerű elemző áttekintése az antiszemitizmus különböző aspektusainak Magyarországon, közte a holokaust irodalmának és a zsidók szociológiai-pszichológiai, politikai problémáinak ismertetése a háború utáni Magyarországon.

5413. Weidlein, Johann: Der Aufstand in Ungarn und das ungarländische Judentum. Wiederaufflammen des madjarischen Rassen-nationalismus. Schorndorf, magánkiadás, 1957, 24 o.

[A magyar felkelés és a magyar faj-nacionalizmus fellángolása.]

* * *

5414. Balázs Béla: Nem hiba, hanem szerencsétlenség. Haladás, Budapest, 1947.

Foglalkozik az antiszemitizmus és a zsidókérdés szocialista „megoldásával”.

- 5415.** Balogh Elemér: Az antiszemitizmusról. Belpolitikai Szemle, Budapest, 2(1959)/1, 60-65. o.
- 5416.** Betlen Oszkár: Éljen Auschwitz? Szabad Nép, Budapest, 1946. június 9.
Cikk a kunmadarasi pogrom idején használt jelszavakról.
- 5417.** Braham, Randolph L.: Antiszemitizmus és Holocaust. A Hét, Bukarest, 22(1991. július 21.)/28, 11-12. o.
- 5418.** Braham, Randolph L.: Antiszemitizmus és Holocaust. Új megítélések Kelet-Európában és a Szovjetunióban. Világosság, Budapest, (1991)/6, 442-448. o.
- 5419.** Braham, Randolph L.: A csatlósállamok és az antiszemitizmus. Világosság, Budapest, (1990)/12, 916-925. o.
- 5420.** Dési János: Angyalföldi Sieg Heil. Múlt és Jövő, Budapest, (1994)/2, 54-61. o.
A skinhead- (bőrfejű-) jelenségről Magyarországon és a vele járó antiszemitizmusról.
- 5421.** Fenyő Miksa: Jegyzetek a neoantiszemitizmusról. Magyar Nemzet, Budapest, 1945. szeptember 22.
Azt állítja, hogy a zsidók ne próbáljanak hivatalokba jutni szenvedéseik alapján.
- 5422.** Gadó János: Szabotőrök, összeesküvők, kozmopoliták. Zsidósággal kapcsolatos írások a jobboldali sajtóban (1991. április-1992. február). Mozgó Világ Budapest, (1992. május)/5, 31-35. o. 5
Antiszemita cikkek tömör áttekintése, amelyek olyan lapokban jelentek meg, mint a Magyar Fórum, a Szent Korona és az Új Magyarország.
- 5423.** Györffy Miklós riporter: Van-e ma zsidókérdés Magyarországon? – másodszor. Válaszolók: Lendvai L. Ferenc, Hanák Péter, Czeizel Endre, Kende Péter, Poszler György, Ágh Attila, Raj Tamás, Hernádi Gyula, Pozsgay Imre. Világosság, Budapest, (1987)/7, 436-443. o.
A Huszadik Század című folyóirat 1917-ben kezdett értelmiségi szimpóziuma értelmében tartott konferencia, amelynek középpontjában a holokauszt utáni antiszemitizmus állt. z
- 5424.** Hámosi László: Antiszemitizmus és monopolnacionalizmus. Népszava, Budapest, 1945. szeptember 2.
Felemlégeti, hogy a háború utáni antiszemitizmust erősítették azok a túlélők, akik tulajdonaikat visszakövetelték.
- 5425.** Jordan, Michael J.: Hungary Whitewashes Its Murky Past. The Jerusalem Report, Jeruzsálem, X(2000. március 13.)/23, 30-31. o.
[Magyarország tisztára mossa sötét múltját.]
Kritikai elemzés Orbán Viktor kormányának jobboldali politikájáról, középpontban olyan tanácsadók és szövetségesek tevékenységével, mint Csurka István és Schmidt Mária.

- 5426.** Karsai László: Magyarország a Holocaust után. Világosság, Budapest, (1992)/1, 54-61. o.
Egyebek mellett az 1989-es rendszerváltást követő antiszemita megnyilvánulásokról és a holokauszttal való szembenézésről.
- 5427.** Kovács, András: The Jewish Question in Contemporary Hungary. Telon, St. Louis, (1983-1984. tél)/58, 55-74. o.
[A zsidókérdés a mai Magyarországon.]
- 5428.** Kovács János: Neo-Antisemitism in Hungary. Jewish Social Studies, New York, 1946. július, 147-160. o.
[Neoantiszemitizmus Magyarországon.]
- 5429.** Kovács M. Mária: A jobboldal és a numerus clausus. Élet és Irodalom, Budapest, 53(2009. október 16.)/42.
Az 1920-as numerus clausus törvény áttekintése, amelyben a szerző emlékezteti az újabban ismét aktívvá vált magyarországi szélsőjobboldalt, hogy az antiszemitizmus és az említett törvény elfogadását követő folyamat nem csupán a zsidóság, hanem a politikai jobboldal számára is katasztrofálisnak bizonyult.
- 5430.** Kutas E. R.: Judaism, Zionism and Anti-Semitism in Hungary. Journal of Central European Affairs, Boulder, 8(1949. január), 377-389. o.
[Judaizmus, cionizmus és antiszemitizmus Magyarországon.]
- 5431.** Lupovitch, Howard: Traversing the Rupture: Antisemitism and the Holocaust in Hungary. Patterns of Prejudice. Abingdon, UK, 37(2003)/4., 429-436. o.
[A szakadás áthidalása: Antiszemitizmus és a holokauszt Magyarországon.]
Hangsúlyozza a magyar zsidóság emancipációját és asszimilációját a magyarországi neoantiszemitizmus körülményei között.
- 5432.** Márkus Mária: Büszkeség és előítélet. Valóság, Budapest, (1967)/4, 63-65. o.
A háború utáni Magyarországon.
- 5433.** Parragi György: Vigyázat! Csempészárú. Képes Figyelő, Budapest, 1945. szeptember 22.
A neoantiszemitizmus ellen.
- 5434.** Révai József: Párizs és Miskolc. Szabad Nép, Budapest, 1946. augusztus 4.
A háború utáni antiszemitizmus kommunista értelmezése az 1946-ban Miskolcon meggyilkolt két zsidó esetének tükrében.
- 5435.** Révai József: Pogrom és népmozgalom. Szabad Nép, Budapest, 1946. június 16.
Vezető kommunista teoretikus magyarázata az 1946-os kunmadarasi pogromról, amely szerinte annak következménye volt, hogy a reakciók bujtogatták a tömegeket.
- 5436.** Rónai Mihály András: Neo-gazemberség. Képes Figyelő, Budapest, 1945. október 6.
A neoantiszemitizmusról.
- 5437.** Rózsa András: Zsidókérdés Magyarországon – most. A kellemetlen Bibó időszerűtlen időszerűsége. Remény, Budapest, 1(1998. október-november)/2, 29-35. o.

- 5438.** Schiffer Pál: Beszéljünk a zsidókérdésről. Népszava, Budapest, 1946. március 31.
Az antiszemitizmus egy marxista értelmezésében az 1945-ös felszabadulás előtt és után.
- 5439.** Szabó István: A zsidókérdés. Népszava, Budapest, 1946. április 14.
Tárgyalja az antiszemitizmus jelenlétét az iskolás gyerekek között, és feltárja az eszközöket ennek ellensúlyozására.
- 5440.** Szabó Miklós: Az úgynevezett zsidókérdés Magyarországon 1945 után. Magyar Nemzet, Budapest, (1991)/170, 11. o.
- 5441.** Szabó Miklós: Nemzetkarakter és ressentiment. Gondolatok a politikai antiszemitizmus funkciójáról. Világosság, Budapest, (1981)/6, 358-362. o.
- 5442.** Száraz György: Egy interjú nyomában. Vigilia, Budapest, 47(1982. november)/11, 829-832. o.
Cikk az Egy előítélet nyomában című könyvének hatásáról, valamint a hetvenes és nyolcvanas évek antiszemitizmusáról Magyarországon.
- 5443.** Tóth Imre: Zsidónak lenni Auschwitz után. Budapest, Pont, 2001, 77 o.
Gondolatok az antiszemitizmusról és a zsidók helyzetéről 1945 után.
- 5444.** Varga László: „Zsidókérdés”, 1945-56. Világosság, Budapest, (1992)/1, 62-67. o.
- 5445.** Vásárhelyi Mária: Veszettek. Élet és Irodalom, Budapest, 2006. április 21.
A magyarországi jobboldal és szélsőjobboldal történelmi összefonódásának sajátosságai és következményei.
- 5446.** Vásárhelyi Mária: Történelmi jobbra át. Élet és Irodalom, Budapest, 2008. december 19.
A történelemmel kapcsolatos közgondolkodás változásai 2002 és 2007 között, a jobboldali és szélsőjobboldali történelmi narratívák látványos térhódítása, a felelősségelhárítás és a bezárkózás tendenciáinak erősödése a vizsgált időszakban.

ZSIDÓ-KERESZTÉNY KAPCSOLATOK

- 5447.** Gábor György: A bárka utasai. Zsidóság és kereszténység, történelem és emlékezet. Budapest, Orpheus, 1996, 304 o.
A szerzőnek a témába vágó összegyűjtött írásai.
- 5448.** Hernádi, Miklós: Unlearning the Holocaust: Recollections and Reactions, in RB-SM, 153-166. o.
[Elfeledni a holokausztot: visszaemlékezések és reakciók.]
A szélsőjobboldal reakcióira összpontosít, illetve a holokauszt hatására a magyarországi zsidó-magyar viszonyra.
- 5449.** Kis György: Az igazi párbeszéd szükségessége, in KCs, 36-40 o.
Ismert katolikus lelkész felszólalása.

5450. Különbéke. Embermentők és túlélők beszélgetései a holokausztról. Kocsor Judit – László Klári (szerk.), Pannonhalma, Bencés Kiadó, 2008, 241 o.

5451. Nagy Antal Mihály: Örök szövetség. Válogatott tanulmányok a zsidóság és kereszténység kapcsolatának témaköréből. Budapest, Kálvin Kiadó, 1995, 213 o.

VÉRÁDOK ÉS RITUÁLIS GYILKOSSÁGI ÜGYEK

5452. Csepeli György és mások: Vérvádak üzenete. Győri Anna (szerk.), Budapest, Minoritás Alapítvány, 1996, 54-58. o.

5453. Pelle János: Többen jöttek vissza, mint ahányan elmentek, in KCs, 258-260. o.
A holokauszt utáni magyarországi vérvádügyeket állítja reflexióinak középpontjába.

5454. Pelle János: Az utolsó vérvádak. Budapest, Pelikán Kiadó, 1995, 335 o.
Egyebek mellett a háború utáni vérvádügyeket és pogromokat tárgyalja Hajdúnánáson, Kunmadarason, Makón, Mátészalkán, Miskolcon és Nyírcsaholyban.

5455. Sándor Iván: A föld alá vitt tények üzenete. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1990, 552 o.
Válogatott esszék a tisztaeszlári vérvádról és a munkaszolgálatosok megpróbáltatásairól a Donnál.

* * *

5456. Gadó János: „Összegyűjtöttük és regisztráltuk.” Antiszemita atrocitások 1956-ban. Szombat, Budapest, IV(1992. október)/8, 18-20. o.
A Magyar Zsidó Közösség elnökének jelentése a Zsidó Világkongresszusnak 1957 januárjában.

5457. Gy. J.: Ezek terjesztik a vérvád-mesét. Szabad Nép, Budapest, 1946. június 16.
Panaszolja, hogy sok vidéki közösségben a tanítók terjesztik a vérvádtörténeteket.

5458. Kállai Gyula: Antiszemitizmus, vérvád, népmozgalom. Szabad Nép, Budapest, 1946. június 9.
Az 1946-os kunmadarasi pogrom egyik kommunista magyarázata.

5459. Kőbányai János: A kis utazás. Kultúra és Közösség, Budapest, (1987)/6, 95-112. o.
A kunmadarasi pogrom túlélői elismeréssel adóznak az áldozatoknak a helyi zsidó temetőben.

5460. Ötvös László: A madarasi antiszemita megmozdulás. Jászkunság, (1990)/1, 81-93. o.

5461. Pelle János: „Csaholyban nincs zsidó, '68-ban ölték meg az utolsót.” A XX. századi paraszti antiszemita kórképéhez. Kritika, Budapest, (1991)/3, 20-22. o.; (1991)/4, 22-24. o.

5462. Pelle János: Gyilkos zsidók? Vérvád 1948-ban Szegváron. Élet és Irodalom, Budapest, 1990. június 18., 16. o.

5463. Pelle János: A mezítlásos vérvád. A kunmadarasi pogrom. 2000, Budapest, (1990)/7-8, 69-76. o.

5464. Pelle János: A népiirtás utórezgése. Múlt és Jövő, Budapest, (1990)/4, 72-76. o.

A holokauszt után népszerű antiszemitizmus dokumentált számbavétele, részben a kommunista párt és a parasztpárt által felszítva, Mátészalka környékén.

5465. Pelle János: Sarokba szorítva. Zsidó alternatívák 1945 után, három dokumentum tükrében. Világosság, Budapest, (1990)/5, 354-360. o.

A miskolci (1946) és a sátoraljaújhelyi (1949) zsidóellenes kitörésekről.

5466. Pelle János: Vérvád Mátészalkán. Világosság, Budapest, (1992)/1, 68-70. o.

5467. Ständeisky Éva: A miskolci pogrom – ahogyan Rákosiék látták. Társadalmi Szemle, Budapest, (1990)/11, 78-86. o.

Dokumentált számvetés.

5468. Varga János: A miskolci népiírtás, 1946. Medvetánc, Budapest, (1986)/2-3, 293-314. o.

A zsidóellenesség kiéleződése és kinyilatkoztatása a per anyagának és a kortárs sajtónak a tükrében.

5469. Vörös Éva: Kunmadaras. Újabb adatok a pogrom történetéhez. Múlt és Jövő, Budapest, (1994)/4, 69-80. o.

HOLOKAUSZTAGADÁS ÉS –TORZÍTÁS

5470. Braham, Randolph L.: Assault on Historical Memory: Hungarian Nationalists and the Holocaust in USHMM, 4:1-31. o.

[Támadás a történelmi emlékezet ellen: magyar nacionalisták és a holokauszt.]

5471. Braham, Randolph L.: Hungary and the Holocaust: The Nationalist Drive to Whitewash the Past, in RLB-T, 1-41. o.

[Magyarország és a holokauszt: nacionalista kurzus a múlt tisztára mosásáért.]

5472. Brenner, Lenni: Zionism in the Age of the Dictators. London, Croom & Helm, 1983, 277 o.

[Cionizmus a diktátorok korában.]

Marxista interpretáció, amely a holokausztért elsősorban a cionistákat hibáztatja. Vizsgálja Kasztner Rezső kapcsolatát is az SS-szel. Magyarországra vonatkozó részletekért lásd: 252-264. o.

5473. Brenner, Lenni: 51 Documents: Zionist Collaboration with the Nazis. Fort Lee, NJ, Barricade Books, 2002, 342 o.

[51 dokumentum: cionista kollaboráció a nációkkal.]

5474. Kovács, Éva: The Discontinuity of Memory. Relativizing the Shoah by the Extreme Rightwing Youth in Hungary, in JM-HE, 612-622. o.

[A szakaszos emlékezet: a soá relativizálása a magyarországi szélsőjobboldali fiatalság által.]

A magyar változatot lásd: JM-HH, 607-617. o.

5475. Shafir, Michael: Between Denial and “Comparative Trivialization”: Holocaust Negationism in Post-Communist East Central Europe, in RLB-T, 41-136. o.

[A tagadás és az összehasonlító jelentéktelenítés között: holokauszttagadás a posztkommunista Kelet-Közép-Európában.]

Részletesen foglalkozik a holokauszt magyarországi tagadásával és gyalázásával.

* * *

5476. A gyűlöletbeszéd büntethetősége. Fundamentum, Budapest, (2008)/2, 25-46. o.

Észrevételek Krokóvay Zsolt, Polyák Gábor, Kaltenbach Jenő, Szilágyikor Gál Mihály, Molnár Péter és Koltay András tollából.

5477. A Soá tagadása nem egyszerű történelemhamisítás. Szombat, Budapest, 18(2007. október), 11. o.

Szegő Péter interjúja Lomnici Zoltánnal, Magyarország Legfelsőbb Bíróságának elnökével, amelyben a megszólított azt hangsúlyozza, hogy a holokauszttagadók ellen nem büntetőjogi, hanem polgári eljárások keretében kell fellépni.

5478. Ádám Péter: A holokauszttagadás és a francia jog. Élet és Irodalom, Budapest, 2009. május 15., 6. o.

5479. Ádám Zoltán: Helyes-e tiltani a holokauszt tagadását? Beszélő, Budapest, (2009)/5, 6-9. o.

5480. Bárándy Gergely – Gyimesi Zita: A gyűlöletbeszédre vonatkozó magyar büntetőjogi szabályozás a nemzetközi jogi és európai jogi kötelezettségeinek tükrében. Európai Jog, (2009)/4, 28-36. o.

5481. Bayer Judit: Alkotmánybírósági határozatok. Élet és Irodalom, Budapest, 2008. július 11., 5. o.

A gyűlöletbeszéddel kapcsolatosan.

5482. Braham, Randolph L.: The Assault on Historical Memory. Hungarian Nationalists and the Holocaust. East European Quarterly, Boulder, 33(2000)/4, 411-425. o.

[Támadás a történelmi emlékezet ellen: magyar nacionalisták és a holokauszt.]

Német változat: Angriff an das Geschichtsbewusstseins. Die ungarische Nationalisten und der Holocaust. Europäische Rundschau, Bécs, 27(1999. szeptember)/3, 17-29. o.

Francia változat: Offensive contre l’histoire. Les nationalistes hongrois et la Shoah. Les Temps Modernes, Párizs, 1999. november-december, 123-141. o.

Magyar változat: Magyar nacionalisták és a holokauszt. Támadás a történelmi emlékezet ellen. Világosság Budapest 61(2000. január)/1, 3-13. o. A magyar változat szintén megjelent a torontói Menórában, 2000. április 21., 2000. május 5.

- 5483.** Braham, Randolph L.: A Changing Landscape of Memory. Eastern Europe and the U.S.S.R. Dimensions, New York, 6(1991)/1, 16-21. o.
[Az emlékek változó tájképe. Kelet-Európa és a Szovjetunió.]
A holokauszt kezelése a szovjet blokk országában, köztük Magyarországon.
- 5484.** Braham, Randolph L.: Dishonoring the Victims of the Holocaust. Menóra, Toronto, 1999. november 5.
[A holokauszt áldozatainak meggyalázása.]
Rövidített változata: Forward, New York, 1999. november 19. Tömör áttekintése annak a vitatott tervnek, hogy magyar tisztviselők szervezzenek kiállítást Auschwitzban, ami eltorzította volna a holokauszt történelmi tényeit.
- 5485.** Braham, Randolph L.: A történelmi revizionizmus és az új jobboldal. Világosság Budapest, 31(1990. február-március)/2-3, 174-185. o.
- 5486.** Braham, Randolph L.: Magyarország és a holokauszt. Erőfeszítések a múlt megszépítésére. Beszélő, Budapest, (2002. április)/4, 62-82. o.
- 5487.** Butz, Arthur R.: On the 1944 Deportations of Hungarian Jews. Journal of Historical Review, 19(2000)/4.
[A magyarországi zsidók 1944-es deportálásáról.]
Torzított képek a magyarországi holokausztról Amerika egyik vezető holokauszttagadójától.
- 5488.** Czene Gábor: Skinhead jelenségek. Holocaust Füzetek, Budapest, (1992)/2, 54-58. o.
- 5489.** Feldmájer Péter: Törvényjavaslat a Holocaust-tagadás szankcionálására. Szombat, Budapest, 6(1994. április)/4.
- 5490.** Gadó János: Nem tévedés, nem vélemény – Mit tegyünk a holokauszt- tagadás ellen? Élet és Irodalom, Budapest, 2009. július 24., 4. o.
- 5491.** Geist, Benjamin: Az 1956-os forradalom és a zsidók: a revizionista (Irving-féle) változat. Szombat, Budapest, IV(1992. október)/8, 21-22. o.
David Irving értelmezésének bemutatása.
- 5492.** Heller Ágnes: A gyűlöletbeszéd mint az értelmiség hivatása. Népszabadság, Budapest, 2009. január 16.
- 5493.** Karsai László: Holokauszt: egyediség, tények, hazugságok. Élet és Irodalom, Budapest, 45(2001)/14, 4. o.
Lovas István holokauszttorzításával foglalkozik.
- 5494.** Kende Péter: Igenis, szabályozható. Élet és Irodalom, Budapest, 2009. január 2.
A gyűlöletbeszédéről.
- 5495.** Kilényi Géza: Az Alkotmánybíróság és a gyűlöletbeszéd. Közjogi Szemle, Budapest, (2009)/1, 8-18. o.

- 5496.** Koltay András: A holokausztagadás büntethetősége és a véleménynyilvánítás szabadsága. Magyar Jog, Budapest, (2004)/4, 220-231. o.
- 5497.** Kopátsy Sándor: Holocaust csak egy volt. Magyar Hírlap, Budapest, 1999. november 23.
Schmidt Mária tételének kritikus elemzése. Ugyanebben a számban találhatók Szilágyi Ákos, Nyerges András és Hegyi Gyula kritikus írásai.
- 5498.** Lévai Júlia: Ha nem fognak az érvek. Be kell-e tiltani a holokausztagadást? Magyar Narancs, Budapest, 2009. május 21., 46-48. o.
- 5499.** Lichtmann Tamás: Melyik a nagyobb bűn: a rasszizmus vagy a lopás? Élet és Irodalom, Budapest, 2009. augusztus 14., 16. o.
- 5500.** Nehéz-Posony Márton: A holokausztagadása és a lopás vétsége. Élet és Irodalom, Budapest, 2009. július 31., 15. o.
- 5501.** Novák Attila: Új hangok egy régi témára. Holocaust-tagadás vörösbarna köntösben. Szombat, Budapest, 11(1999. május)/5, 3-5. o.
- 5502.** Nyerges András: Szavak, mint a gázkamara. Élet és Irodalom, Budapest, 2008. július 11., 3. o.
- 5503.** Révész Sándor: Egy plagizátor. Élet és Irodalom, Budapest, 45(2001)/14, 5. o.
Leleplezi a plagizálást Lovas István holokauszttorzításában.
- 5504.** Riba István: Beszédhibák. Alkotmánymódosítás a holokausztagadás ellen? Heti Világgazdaság, Budapest, 2009. május, 13-14. o.
- 5505.** Sárosi Péter: Kibeszélni. Válasz Uitz Renátának és Lévai Júliának. Magyar Narancs, Budapest, 2009. május 21., 49. o. Lásd az 5509. és az 5498. tételt.
- 5506.** Schmidt Mária: Holocaustok a huszadik században. Magyar Hírlap, Budapest, 1999. november 23.
Orbán Viktor miniszterelnök tanácsadója vitatott előadásának a szövege, amely amellet érvel, hogy a holokausztagadás a második világháború egyik mellékes eseménye volt.
- 5507.** Tamás Gáspár Miklós: Sírrablók és halottgyalázók. Magyar Hírlap, Budapest, 1999. november 16.
Schmidt Mária tanulmányának és nézeteinek kritikus áttekintése.
- 5508.** Tömösi Ramóna: A hazugság ára. Hetek, Budapest, 2009. május 8., 5. o.
Bizonyítja, hogy számos európai példával ellentétben Magyarország nem tiltotta be a holokausztagadását.
- 5509.** Uitz Renáta: Valami megbomlott. Miért kell büntetni a holokausztagadást? Magyar Narancs, Budapest, 2009. május 7., 48-49. o.

- 5510.** Vági Zoltán: Auschwitz, hazugság. Kritika, Budapest, 11(1998), 18-19. o.
Tömör áttekintése azoknak a dokumentumoknak, amelyekre a holokausztagadás hazugsága alapul.
- 5511.** Vásárhelyi Mária: Friderika fél. Élet és Irodalom, Budapest, 2004. október 25.
A gyűlöletbeszéd és a holokauszt-túlélők. Hozzászólás a gyűlöletbeszéd törvényi szabályozásának kérdéséhez.

FÜGGELÉK

- 5512.** Áldor Péter: 1944. Áldor Péter rajzai. Budapest, Független Magyarország, 1945, 18 rajz.
Fodor József előszavával.
- 5513.** Balogh István: Békés békétlenség. Tótkomlós, magánkiadás, 2007, 416 o.
Békés megye településein egykor létező zsidó közösségek helytörténete és vészkorszakbeli viszonyainak részletezése.
- 5514.** Bács Béla János – Szabó Katalin (szerk.): Voltak. Emlékezés a csíkszeredai zsidó közösségre. Csíkszereda, Státus Könyvkiadó, 1999, 36 o.
- 5515.** Balázs Edit – Katona Attila: „...zsidónak maradni és magyarnak lenni...” Mozaikok a szombathelyi zsidóság történetéből Szombathely, Magyar–Izraeli Baráti Társaság, 2004, 32 o.
- 5516.** Berczeller Imre: Szavakon, éveken és emlékeken túl. Izraeli Szemle, Haifa, 48(2009. november-december), 22-23. o.
Adler Miklós (Cvi Adler) közismert képzőművész életének és holokauszttal kapcsolatos grafikáinak áttekintése.
- 5517.** Blessed is the Match. The Life and Death of Hannah Senesh, 2008.
[Áldott a párja. Szenes Hanna élete és halála.]
A Katahdin Productions által gyártott és Roberta Grossman által rendezett dokumentumfilm.
- 5518.** Bodea, Gheorghe I.: Tragedia evreilor din nordul Transilvaniei – 1944. Kolozsvár, Editura Hiperion, 2001, 429 o.
[Az észak-erdélyi zsidók tragédiája – 1944.]
- 5519.** Bodó, Béla: “White Terror”, the Hungarian Press, and the Evolution of Hungarian Antisemitism, in Yad Vashem Studies. 34. kötet, David Silberklang (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 2006, 45-86. o.
[„Fehérterror”, a magyar sajtó és a magyarországi antiszemitizmus alakulása.]
- 5520.** Bodó, Béla: The Tószegi Affair: Rumors, the „People’s Verdicts”, and Provincial Antisemitism in Hungary, 1919-19 21, in Yad Vashem Studies. 36. kötet, David Silberklang (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 2008, 115-153. o.
[A Tószegi-ügy: Híresztelések, a „nép ítéletei” és a magyarországi vidéki antiszemitizmus.]

5521. Cine îi cunoaște? Tudsz róluk? Missing 1944-2008. Könzei Csilla – Tordai- S. Attila (szerk.), Kolozsvár, Tranzit Ház, 2008, 62 o., illusztr.

Az 1944-ben Kolozsvárról deportált zsidók által hátrahagyott és a háború után megtalált fényképek román, magyar és angol nyelvű kiállítási katalógusa, benne több tanulmánnyal és írással a kolozsvári zsidóság sorsáról Gidó Attila, Könzei Csilla, Löwy Dániel, Szilágyi Júlia és Tibori Szabó Zoltán tollából.

5522. Doma István – Zubánics László: Karcolatok a kárpátaljai zsidóság történetéből, in „Hét kereszt alatt felkelek” – Kárpátaljai néprajzi és honismereti dolgozatok. Punykó P. Mária (szerk.), Budapest–Beregszász, Mandátum Kiadó – Hatodik Síp Alapítvány, 1997, 6-15. o.

5523. Don, Yehuda – Karady, Victor (szerk.): A Social and Economic History of Central European Jewry. New Brunswick, Transaction Publishers, 1990, 262 o.

[A közép-európai zsidóság társadalmi és gazdasági története.]

5524. Florence, Ronald: Emissary of the Doomed: Bargaining for Lives in the Holocaust. New York, Viking, 2010, 336 o.

[Halálraítéltek küldöttje: Alkudozás életekért a holokauszt idején.]

Joel Brand ellentmondásos „vért teherautókért” küldetésének történeti beszámolója.

5525. Füzfa Balázs – Szabó Gábor (szerk.): A zsidókérdésről. Szombathely, Németh László Szakkollégium, 1989, 139 o.

5526. G. Donáth Blanka: Fiadra hagyd örököd... XX. századi memoár. Budapest, Papirusz, 2008, 118 o.

Személyes visszaemlékezés.

5527. Gerő László (szerk.): Magyarországi zsinagógák. Budapest, Műszaki Könyvkiadó, 1989, 263 o.

5528. Hargittai István: Életeink. Egy tudományos kutató találkozása a 20. századdal. Budapest, Typotex Kiadó, 2003, 254 o., illusztr.

Angol változat: Our Lives. Encounters of a Scientist. Budapest, Akadémiai Kiadó, 2004, 261 o. Német változat: Wege Zur Wissenschaft. Ein ungarischer Forscher berichtet. Merzhausen, Li Verlag, 2006, 347 o. Beszámoló olyan tudósokkal lezajlott találkozásokról, mint például George Klein, Teller Ede és Wigner Jenő, a holokausztra vonatkozó önéletrajzi részletekkel.

5529. Hermann László: A gyergyói zsidóság, in Gyergyószentmiklós monográfiája. Garda Dezső et al. (szerk.), Csíkszereda, Státus Kiadó, 2001, 185-186. o.

5530. Hermes, Hajim (Kaszás Mihály): Mivcá Amszterdam. Tel-Aviv, Miszrád Hábitáhon – Maarahot, 1971, 292 o.

[Amszterdam-hadművelet.]

Magyar változat: Amszterdam-hadművelet: a brit hadsereg zsidó ejtőernyősei Közép-Európában. Budapest, Aura, 1994, 160 o.

A szerző veszprémi születésű, a magyarországi Hánoár Hácijoni vezető tagja. 1940-ben alijázott, majd 1944-ben önkéntes brit ejtőernyősként kétszer hatolt be a nácik uralta szerb, illetve szlovák területre, ahol a partizánokkal karöltve harcolt a németek ellen.

5531. Hershkowitz, Isaac: "This Enormous Offense to the Torah": New Discoveries about the Controversy over the Escape of the Rabbis from Budapest, 1943-1944, in Yad Vashem Studies. 37. kötet, David Silberklang (szerk.), Jeruzsálem, Yad Vashem, 2009, 109-136. o.

[„Ez hatalmas támadás a Tóra ellen”: Új felfedezések a budapesti rabbik menekülésének ellentmondásairól, 1943-1944.]

5532. Huber András: Város az időben. Dési helytörténeti séták. Kolozsvár, Gloria Kiadó, 2002, 520 o.

5533. Kádár, Gábor – Vági, Zoltán: Ungarn, in Der Ort des Terrors. Geschichte der nationalsozialistischen Konzentrationslager. 9. kötet, Wolfgang Benz – Barbara Distel (szerk.), München, Verlag C. H. Beck, 2009, 354-372. o.

[Magyarország.]

Áttekintés a magyarországi internáló táborokról, begyűjtési központokról és gettókról az 1944-45 közötti időszakban.

5534. Kain Aviva: Hencida, in Berettyóújfalu és környéke zsidóságának emlékkönyve, Nesher Dávid – Gerő Zsuzsa (szerk.), Haifa, Az Izraelben élő Berettyóújfalusiak Egyesülete, 2001, 143-146. o.

5535. Karsai Elek: Tények és adatok a sátoraljaújhelyi gettó történetéhez, in Vanished Communities in Hungary: The History and Tragic Fate of the Jews in Újhely and Zemplén County. Sas Meir (szerk.), Toronto, Artistic Print, 1986, 89-106. o.

5536. Kende Anna – Vajda Róza: Rasszizmus a tudományban. Budapest, Napvilág Kiadó, 2008, 402 o.

Szociológiai tanulmány.

5537. Kertes, Joseph: Gratitude. New York, Thomas Dunne Books, 2009, 522 o.

[Hála.]

Zsidó családok Magyarországon.

5538. Kisantal Tamás: Túlélő történetek. Ábrázolásmód és történetiség a holokauszt művészetében. Budapest, Kijárat, 2009, 340 o.

5539. Klein, George: I stället för hemland. Stockholm, Bonnier, 1984, 233 o.

[Haza helyett.]

George Klein orvoskutató genetikusnak, a stockholmi Karolinska Institut professzorának önéletrajza.

5540. Lantos, Michael: The Quiet Life. United States, M. Fried, 2008, 332 o., illusztr.

[A csendes élet.]

Túlélők visszaemlékezései és élete az Egyesült Államokban.

5541. Lustig, Tiberiu: Familie mea – Şase generații ale unei familii de evrei din Ardealul de Nord. Bukarest-Jeruzsálem, magánkiadás, 1996, 177 o., illusztr.

[Családom. Egy észak-erdélyi zsidó család hat generációja.]

Héber nyelvű kiadás: „Há-mispákhá Shéli” – Sisá dorot bé-mispákhát jehudim mi-Transzilvânia hácfonit. Jeruzsálem, magánkiadás, 1999, 184 o., illusztr.

5542. Marrus, Michael R. (szerk.): The Nazi Holocaust. 4. The "Final Solution" Outside Germany. 2. kötet, Westport, Meckler, 1989, 419+793 o.

[A náci holokaust. 4. A „végső megoldás” Németországon kívül.]

5543. Nagy Ferenc (szerk.): A nyíregyházi zsidóság pusztulása. Forrásközlés. Nyíregyháza, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat Levéltára, 2004, 331 o.

5544. Nagy Kálmán: A mohácsi holocaust és az újrakezdés rövid története, in A mohácsi zsidóság története. Morócz Sándor (szerk.), Mohács, Mohácsi Városszépítő és Városvédő Egyesület, 2001, 195 o.

5545. Nagy Kálmán: Visszaemlékezések a mohácsi munkaszolgálatról és a holocaustról, in A mohácsi zsidóság története. Morócz Sándor (szerk.), Mohács, Mohácsi Városszépítő és Városvédő Egyesület, 2001, 195 o.

5546. Orbán Sándor (szerk.): Magyarország 1944-ben. Tudományos tanácskozás, Budapest, 1984. június 14. Budapest, Kossuth Kiadó, 1984, 147 o.

5547. Platschek Sándor: Szerettük a zsidókat... Izraeliták Piliscsabány 1856-1944. Budapest, Makkabi, 2009, 459 o.

5548. Reichental, Frantisek (Frank Ferenc): „Arbeit macht Frei.” 16 rajz. Concordia, 1946, 16 o.

[„A munka szabaddá tesz.”]

Bevezető és képcímek: Vojtech Winterstein. Nagylégen született világhírű magyar zsidó festő szénrajzai auschwitzi élményeiről.

5549. Ridicarea și deportarea evreilor din regiunea secuiască. Tribunalul poporului Cluj, 1946, in Minorități etniculturale – Mărturii documentare. Evreii din România (1945-1965). Andreea Andreescu – Lucian Nastasă – Andrea Varga (szerk.), Kolozsvár, Fundația Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturală, 2003, 263-278. o.

[A székelyföldi zsidók gettósítása és deportálása. A kolozsvári népbíróság, 1946.]

5550. Schwächter Ernő Cháim: Szenvedéseink a nácizmus alatt. Székelyudvarhely megye zsidóságának szenvedése a nácizmus alatt. Natanya, Barouch Stern Nyomdája, 1993, 95+31 o.

5551. Silber, Michael K. (szerk.): Jews in the Hungarian Economy 1760-1945: Studies Dedicated to Moshe Carmilly-Weinberger on his Eightieth Birthday. Jeruzsálem, Magnes Press-Hebrew University, 1992, 302 o.

[Zsidók a magyar gazdaságban, 1760-1945. Moshe Carmilly-Weinbergernek dedikált tanulmányok 80. születésnapjára.]

5552. Stern, Mose: Ehád béjn aszará áhim, szipur hájim. Kibbuc Dalia, Maa rehet, 2006, 192 o.

[Egy a tíz testvér közül. Élettörténet.]

Az író családjával együtt menekült a náci uralom elől Wroclawból (akkoriban Breslau, magyarul Boroszló) Magyarországra. A könyv központjában a család és az író háború alatti szenvedései, kiemelve nyugat-magyarországi munkaszolgálatát az osztrák határvidéken.

5553. Strauss, Herbert A. (szerk.): Hostages of Modernization. 3/2. kötet, Berlin, Walter de Gruyter, 1993, 857-960. o.

[A modernizáció túsza.]

5554. Szabó, Éva – Rőder, László (szerk.): In the Name of Humanity. Doctors and Medical Professionals Who Saved Lives in 1944-1945. Memoirs and Essays. Budapest, Association of Hungarian Resistance Fighters and Anti-Fascists, 1999, 245 o., illusztr.

[Az emberiség nevében. Orvosok és egészségügyiek, akik életet mentettek 1944-1945-ben. Visszaemlékezések és esszék.]

5555. Szakál Aurél (szerk.): Legyen világosság! Emlékkönyv a Kiskunhalasi Izraelita Hitközség 150. évfordulójára. Kiskunhalas, Kiskunhalasi Izraelita Hitközség–Thorma János Múzeum–Halasi Múzeum Alapítvány, 2001, 295 o.

5556. Szántóné Balázs Edit: A körmendi zsidóság és hitközségének története, in A körmendi egyházközségek és hitközség története. Bundics Antal Miklós et al. (szerk.), Körmen, Körmendi Füzetek, 1993, 481-581. o.

5557. Szili Ferenc (szerk.): Zsidósors Délkelet-Dunántúlon a 18. századtól a holocaustig. Kaposvár, Somogy Megyei Levéltár, 1994, 319 o.

5558. Szita Szabolcs (szerk.): Magyarország 1944. Üldöztetés – embermentés. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1994, 278 o., illusztr.

5559. Szűcs András: Hazugsággal és erőszakkal... Áldemokrácia hazánkban (1945-1948). Budapest, Unicus, 2008, 209 o., illusztr.

5560. Vándor Kálmán: Mea maxima culpa. Budapest, Pantheon, 1945, 369 o.

Az 1943-44-es eseményekkel foglalkozó regény, amely az újvidéki mészárlásokat és a zsidóellenes intézkedéseket írja le.

5561. Varga Sándor: A zsidóság története a lendvai községben 1773-1944 között, in Tanulmányok a szlovéniai magyarság köréből. Gráfik Imre (szerk.), Budapest, Teleki László Alapítvány, 1994, 145-178. o.

5562. Weiss, Arié Baruch: HáDuná háádumá. Mászá el heávár dereh háteváh beKamenets-Podolsk. Netánjá, magánkiadás, 2008, 144 o., illusztr.

[A vörös Duna. Út a múltba a Kamenyec-Podolszkijban véghezvitt mészárláson keresztül.]

5563. Yaoz-Keszt, Itamar: Cevi-Hápelaot, goráljehudi básirá háhungárit. 3. kötet, Tel-Aviv, Éked, 1989, 128 o.

[A csodaszarvas, zsidósors a magyar költészetben.]

Magyar és héberre fordított, kétnyelvű, a magyarországi zsidósorssal foglalkozó, illusztrált versgyűjtemény. A gyűjtemény versei kiterjednek a Szól a kakas mártól Petőfi, Arany, Ady, Kiss József, József Attila, Radnóti, Füst Milán, Zelk Zoltán, Illyés Gyula, Sárközi György, Pilinszky, Mezei András, Gergely Ágnes, Székely Magda és több más holokauszt-túlélő költő verseire is. Ugyancsak megtalálhatók a kötetben Izraelben magyarul alkotók versei is (pl. Patai József, Szenes Anikó, Szenes Erzs, Kecskeméti Mária stb.). Az előszót Mezei András írta. A kötetet Mezei interjúja zárja Csengeri Imrével és ez utóbbi előadása a magyar-zsidó identitásról és a kettős gyökerek kérdéséről.

5564. Zsidóság az 1945 utáni Magyarországon. Párizs, Magyar Füzetek, 1984, 238 o.

* * *

5565. Elie Wiesel felszólalása a Parlamentben. Új Kelet, Tel-Aviv, 2009. december 17.

A 2009. december elején lezajlott hivatalos budapesti látogatása alkalmával mondott beszédében Elie Wiesel elítélte az antiszemitizmus és a holokauszttagadás elterjedését, és egyebek között azt sürgette, hogy a magyar hatóságok hozzanak törvényt a fajgyűlölet visszaszorítására, és tegyék lehetővé a hozzáférést az ún. gettólistákhoz.

5566. Finta Szilvia: Veszélyzóna Európában. Interjú Heller Ágnes filozófussal. Hetek, Budapest, 14(2010. január 15.)/2, 14-15. o.

Az ismert filozófus a napjainkban Magyarországon tapasztalható neo- antiszemitizmus természetét és veszélyeit elemzi.

5567. Földvári Katalin: Kezünkben a válasz. Hetek, Budapest, 13(2009. december 18.)/51, 14-15. o.

Mélyinterjú Elie Wiesellel 2009. decemberi budapesti látogatása alkalmával. A Nobel-békedíjas író kifejezte aggodalmát a magyarországi politikai élet alakulásával kapcsolatban, és szövé tette, hogy az ország vezetői képtelenek megfelelően kezelni a növekvő antiszemitizmust és a holokauszttagadást. Lásd ugyanakkor a 16-17. oldalt Wiesel szerepléséről a Hetek Közéleti Klubban. Lásd még: Találkozás egy lenyűgöző emberrel. Elie Wiesel a Parlamentben. Új Élet, Budapest, 2010. január 1.

5568. Karsai László: A hungarizmus büszkesége. Szálasi Ferenc mozgalma és az árpádsávos zászló. Hetek, Budapest, 14(2010. január 15.)/2, 12-13. o.

5569. Kovács M. Mária: Szavak és tettek. Prohászka Ottokár, a numerus clausus és a zsidótörvények. Élet és Irodalom, Budapest, 2009. június 19., 16. o.

5570. Marjanucz László: A szegedi zsidó polgárság műértékeinek sorsa a deportálások idején. Studia Historica (A Móra Ferenc Múzeum évkönyve: történeti tanulmányok), Szeged, 1(1995), 241-300. o.

5571. Rössel, Mordechai: Auschwitz shel yahadut Hungaria. Hatzofe, Tel-Aviv, 1984. március 16.

[A magyar zsidóság Auschwitzja.]

A magyar zsidóság katasztrófájának kritikai áttekintése, amely a Kasztner-tárgyalások néhány fontos kérdésére is kitér.

5572. Sipos Péter: Dicstelen múlt. Kultuszt teremtő bevonulás. Horthy Miklós útja 1919-ben Szegedtől Budapestig. Hetek, Budapest, 13(2009. december 4.)/49, 16. o.

5573. Vago, Lidia: Im Schwarzen Loch unseres Planeten Erde. Auschwitz–Ravensbrück–Neustadt – Glewe. Dachauer Hefte, Dachau, 23(2007. november)/23, 30-56. o.

[Bolygónk, a Föld fekete lyukában: Auschwitz – Ravensbrück – Neustadt–Glewe.]

Gyergyószentmiklósi deportált személyes visszaemlékezése, amelyben elsősorban a különböző koncentrációs táborokban általa szerzett tapasztalatokat ismerteti.

MUTATÓK

SZERZŐK NÉVJEGYZÉKE

(A névjegyzékben feltüntetett szám a bibliográfiában szereplő referencia sorszáma.)

Abadi, Aharon Ervin (Abádi) 2494, 3922, 4289, 4323
Abbels, Chana Byers 5
Abelesz, Cvi 1362
Ablonczy Balázs 2568, 2609
Abraham, Gabriela 2402
Abraham, Zvi Jacob 1361
Abrams, Judy 2533
Aczél Márta 3240
Aczél Tamás 1426
Adachi, Ágnes 3241
Adam, Marianne 3891
Adelman, Jonathan R. 1183
Adler, Alice Dunn 1907
Adler, Cyrus 3369
Adler Miklós (Cvi) 4290, 4291, 5516
Adonyi-Náredy Ferenc (Adonyi Ferenc, Franz von Adonyi-Nareddy) 685, 3920
Adorján György 601
Adorno, Theodor Wiesengrund 4231
Adriányi, Gabriel 3428
Ady Endre 284, 5563
Agar, Herbert 3413
Agmon (Teichman), Ephraim (Efra, Ernő) 2908, 2919
Akavia, Miriam 2909
Albert Endre 4677
Aldouby, Zwy 4836
Alexander, Lynne 3923
Alexandrov, Victor 4814
Alfassi, Yitzhak 1428
Allardyce, Gilbert 1933
Almási János 1071, 1429, 3141
Almásy Pál 2868
Almog, Shmuel 288, 3102
Alpan, Moshe 2910
Alvinczy Imre 5031
Aly, Götz 1018, 1146
Ambruss József 4624, 5032, 5293
Ammon, Kurt 671, 676
Anca, Alexandru 3179

Ancel, Jean 49,1430
Andai Ferenc 4266
Andics Erzsébet 332, 5324
Andor Eszter 190, 3192, 3585
Andor León 2827,4130
Andor Miklós 5337
Andó Mihály 1431
Andrássy Antal 1432, 1433, 1774, 1775, 1776
Andreescu, Andreea 5549
Andrien, Claire 2777, 2783
Anger, Per 3243
Anna Margit 4170, 4330
Antal Gábor 366, 722, 723, 1000, 1777, 2403, 2828, 4625
Antal László 2628
Antal Márk 386
Antalffy Endre 4176
Antalffy Gyula 3613
Antall József 443, 4470
Antoniewicz, Zdzislaw 1908
Arani, Asher 2912
Arany János 5563
Arató István 677
Arendt, Hannah 2717, 4862, 4863
Arieli, Mordechai 4494
Arnroth, Thomas 3242
Arnstein Lenke 1909
Aronson, Shlomo 1053, 1072, 1434, 3061, 3087, 3101, 3102, 3113
Artzi (Friedland), Achuva 1910
Asael, Cvi 2977
Asaf, Uri 1040, 3034
Asbury, Beverly A. 4295
Aschenauer, Rudolf 2671
Ascher Oszkár 3925
Asher, S. 1403
Aszódi Imre 724
Asztalos István 1911
Asztalos Lajos 1166
Atkinson, Linda 3007
Ausch Klára 1912
Avar János 2571
Avi-Shaul, Mordechay 3926
Avital, Moshe 1419
Avni, Haim 3213
Avni, Ora 4166
Avniel, Rahel 1913
Azar, Naomi 4394

Ábrahám Ferenc 4984, 4985, 4986
Ács Anna 1054, 1424
Ács Irén 1425
Ács Gábor 4708
Ádám Magda 145, 2593
Ádám László 4508
Ádám Péter 5478
Ádám Zoltán 5479
Ágh Attila 5423
Áhároni, Rachel 1427
Áldor Péter 4293, 5037, 5038, 5512
Ámos Imre 3924, 4170, 4294, 4329, 4595
Árva Erzsébet 1435

Babits Mihály 284
Bacher, S. L. 1778
Bacsai Sándor 3564
Bacsó János 4875, 5155
Bajcsy-Zsilinszky Endre 284, 952, 953
Bajor Andor 4176
Bajtay Péter 3227, 3232, 3244
Bajzik Zsolt 1437
Bakó Ágnes 1914
Bakó Elemér 1
Balas, Edith 4297
Balas, Egon (Balázs) 1915
Balas Waldron, Anna 4297
Balassa Emil 4581
Balassa László 2141
Balaton Katalin 1438
Balaton Pál 253
Balázs Béla 5414
Balázs Dezső 3928
Balázs Edit 1439, 1440, 2495, 5515
Balázs Gábor 97
Balázs József 2988
Balázs Sándor 2405
Balla Antal 146,356
Balla Erzsébet 388, 3929, 3930
Bányai Viktória 3895
Bárándi Gergely 5480
Bárány Bertalan 4471
Bárány Ferenc 423
Bárány Tamás 3935
Bárdos István 1444, 3040, 4444
Bárdos Katalin 1033, 3706
Bárdos László 3938, 4148

Bárdos Pál 1919, 1920, 2553, 3936, 3937
 Bárdos Tamás 2406
 Bársony Éva 2569
 Bächer Iván 1261, 3927
 Bălaş, Radu 1364
 Becer, Oded 3010
 Becker, Harold 4369
 Beczássy Judit 1924
 Bednár Barnabás 796
 Beér János 4946, 5334
 Beinhorn (Klein), Sarah 1925
 Beit-Zvi, Shabetai B. 3168
 Beke Margit 1926, 3040
 Bekerman, Zehavah 1927
 Belányi László 667
 Beljanski, Milenko 1446
 Beluvszky Pál 457
 Ben Chaim (Reisner), Zalman 797
 Ben David, Yitzhak (Kanitz, István Steven) 1447
 Ben Nun (Gelbard-Fischman), Hanna 444
 Ben-David, Mirjam 3732, 3735
 Ben-David, Mordechai 2915
 Ben-Dov, Dán (Egri Jenő) 798
 Ben-Haim, Nathan 2917, 4445
 Ben-Jehuda, Jichák 3707
 Ben-Porath, Yosef (Ben-Porat) 800, 2522, 2918, 2920
 Ben-Shalom, Rafi 1056
 Ben-Tov, Arie 3395
 Ben-Yehuda, Nachman 4724
 Bencziser, Nikolas 1928
 Bencze Barnabás 1448
 Bencze György 799
 Bende István 529
 Bender, Sara 1434
 Benedek István Gábor 1449, 1450, 2916, 2989
 Benoschofsky Ilona 1074, 1075, 1451 1779, 2407, 2594, 2595, 2677, 2755, 3566, 3568, 3708
 Benoschofsky Imre 245, 3565, 3567, 3568, 3569, 3572, 3657, 3708, 3723, 3725, 3769, 3848, 3850, 3858, 3875, 3880, 3884, 4487, 4490, 4496, 4506
 Benshalom, Rafi 2919
 Bensoussan, Georges 1087, 303
 Benz, Wolfgang 3037, 3043, 3674, 5405, 5533
 Berczeller Imre 5516
 Berda József 4195
 Berecz Endre 1452
 Berecz Magda 1929
 Berecz Sándor 659
 Berczky Albert 3511, 3551, 3593, 4170
 Berenbaum, Michael 1076, 1081, 1085, 3229, 4166, 4398
 Berenc Iván 2990

Berend Béla 2700, 2745
 Berend György Zoltán 4909
 Berend Ilona 4336, 4530
 Berend László 4582
 Berend Miklósné 3939, 3940
 Berend T. Iván 148, 210, 268, 990, 1040, 1077, 1078, 1930, 5390
 Balla Károly 4176
 Balla Sándor 4193
 Balla Zsófia 4176, 4260
 Ballagi Ernő 217, 4581
 Balog Iván 1048, 5353, 5354, 5362
 Balogh Edgár 4176
 Balogh Elemér 5325, 5415
 Balogh István 1441, 1442, 5513
 Balogh László 397
 Balogh Margit 3432
 Balogh Zoltán 1443
 Balshone, Benjamin 1916
 Bangha Béla 3435
 Bankier, David 710, 1148, 3087, 3102, 3575
 Bar-Adon, Dorothy 3003
 Bar-Adon, Pessach 3003
 Bar Ilan, Zeev 1917
 Bar-On (Deutsch), Michael 1416
 Bar Shaked, Gavriel 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133
 Barabas, George 1368
 Barabás Györgyi 12, 3840
 Barabás Tibor 3931, 3932, 3933, 4129, 4164
 Barak-Ressler, Aliza 1918
 Barany, George (lásd még: Freed, G. B.) 333, 334, 524, 726, 3245.3325
 Barát Endre 793, 2869, 4272
 Baráth György 3934, 4194, 4268
 Barbash, Uri 4379
 Barcsai Géza 2870
 Barkai-Rappaport, Rivkah 2496
 Barker, Elisabeth 147
 Barlas, Chaim (Haim) 3136, 3138, 4864
 Barna Ildikó 4945
 Baron, Frank 1217
 Baron, Salo W. 11
 Baróti Dezső 4279
 Barri (Ishoni), Shoshana 4756, 4757, 4758
 Barta, Ernest 4298
 Barta György (George) 794
 Barta István (Stefan) 528, 542
 Bartov, Omer 2362, 4616
 Bartóffy János 588
 Bartus László 5388, 5389
 Baruch, Chava 1445

Baruch, Noga 1921
Barzel, Alexander 2913
Barzilay, Jacob 1922
Basse, Michael 4131
Basch, Bill 4398
Bauböck, R. (Rainer) 477
Bauchet, Nicolas 280
Bauer Róbert 795
Bauer, Tom 2760
Bauer, Yehuda 5, 1053, 2731, 3035, 3036, 3088, 3102, 3121, 3130, 3364, 3365, 3418, 5393
Baum, Michael 1923
Baumel, Judith Tydor 3008, 3009
Baumohl, Alex 1073
Bayer Judit 5481
Bayer, Linda N. 3860
Bazovsky Lajos 666
Bazsik Renáta 2914
Bács Béla János 5514
Bács Pál 875, 3744
Bálint B. András 5302
Bálint György 3927, 4509, 4548, 4552
Bálint Imre 4944, 5041, 5257
Bálint Lajos 387, 414
Bán Éva 2808
Bán Róbert 4528
Bánáti Miklós 686
Bányai László 1032
Beresztóczy Miklós 3461, 3469
Berényi Sándor 627
Berényi Zsuzsa Ágnes 3239
Berg, Lars G. 3246, 3247
Berger, Alan L. 4295
Berger Anna 1780
Bergfeld Lili 2413
Berglind, Susanne 1931
Bergman, Ronen 5258
Bergner, Ruth 1932
Berk-Fuchs, Eta 1933
Berkes Tímea 1781
Berkesi András 3941, 3942, 5319
Berkowits László 1059, 1934
Berkowitz, Michael 3811
Berman, Gizel 1935
Bernath, Michael 1936
Bernáth László 2871
Berner Mór 1453, 1782
Bernheim-Friedman, Rachel 1937, 1938
Bernstein, Sara Tuvel 1939
Berta Péter 4989

Bestic, Alan 2372
 Bethlen Béla 2610
 Bethlen István 326, 2611, 2612
 Beden Oszkár 2872, 5294, 5295, 5416
 Bezemek, Ernst 2335
 Bezymenskii, Lev 3248
 Békés István 3614, 4529, 5043, 5044
 Béki Ernő 5286
 Bianu, Rosalie 3220
 Bibó István 275, 284, 330, 5353, 5354, 5355, 5356, 5357, 5358, 5359, 5360, 5361, 5362, 5363, 5364, 5365, 5366, 5367, 5368, 5369, 5395, 5410, 5437
 Bierman, John 3249
 Bigler, Robert M. 991
 Bihaly, Andrew 1940
 Bihari Klára 3943, 3944
 Bihari Péter 415, 1066, 1079
 Bilsky, Leora 4725, 4759
 Biro, Adam 1941
 Bishop, Greta 2162
 Biss, Andreas 3089, 3090, 3091
 Bisseliches Mózes 521
 Bitton-Jackson, Livia (Friedmann Elli) 412, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946
 Bíró Dávid 4311
 Bíró Imre 4502
 Blaikie, Evi 1947, 2533
 Blank, Naomi 2921
 Blaszc, Irena 1948
 Blaszc Jenő (J.) 801, 1454, 1455
 Blaszc, Josef 1949
 Blau László (Leslie) 1456
 Blauensteiner, Elke 2854
 Bleier-Leitner, Rivke Lea 1950
 Block, Gay 3250
 Bloom, Harold 3945, 4166
 Bloomberg, Marty 4
 Blum Béla 3927
 Blum, Nathan 920
 Blumenthal, N. 4864
 Blumenthal, Ralph 4403
 Blumstein Wider, Lili 1951
 Boas, Jacob 2510
 Bocholier, François 280
 Bock, Julia (Julia) 33, 133
 Bodea, Gheorghe I. (Gh. I.) 3199, 5518
 Boder, David P. 1952
 Bodnar, Piri Piroska (Bodnárné Mendelovits Piri) 1953, 1954
 Bodor Györgyné lásd Gergely Magdolna
 Bodó Ágnes 4410
 Bodó Béla 954, 1783, 3946, 4532, 4947, 5519, 5520,

Bodó Judit 1784
 Bodó Julianna 3815
 Bodó Kinga 1048
 Bogdan, Henry 1498
 Bognár Béla 3947
 Bognár Irma 1955
 Bokor Péter 1262, 2556, 2557, 2570, 2592, 4807
 Boldizsár Iván 2873, 5047
 Bolgár Elek 981
 Bondor Vilmos 2874
 Bondy Endre 3948
 Boom, Gerton van 2170
 Bor Ambrus 3949
 Borbély József 5048, 5049
 Borcea, Liviu 1637
 Borhi László 1071, 2628, 3141
 Born, Friedrich 2863
 Boros Ferenc 5050
 Boross Ödön 727
 Borsányi György 268
 Bosnyák Zoltán 282, 530, 531, 532, 533, 534, 678, 2678
 Botos János 65, 150, 151, 1034, 1035, 3251, 3396, 3397, 3398, 3570, 4674
 Bozóky Éva 4620
 Bodor Sándor 4533
 Bóka László 802, 4167, 4534, 5286
 Böhm Ágnes 3112
 Bösze Sándor 64
 Braham, Randolph L. 30, 31, 32, 33, 50, 51, 57, 110, 136, 137, 138, 371, 419, 515, 551, 687, 688, 702, 711, 728, 815, 853, 914, 982, 983, 992, 1007, 1008, 1009, 1010, 1012, 1013, 1014, 1036, 1037, 1038, 1039, 1040, 1041, 1042, 1043, 1044, 1045, 1046, 1047, 1048, 1049, 1050, 1051, 1052, 1053, 1059, 1060, 1061, 1076, 1080, 1081, 1082, 1083, 1084, 1085, 1086, 1087, 1088, 1089, 1090, 1091, 1100, 1263, 1264, 1267, 1279, 1296, 1299, 1302, 1457, 1458, 1459, 1460, 2569, 2571, 2572, 2580, 2581, 2596, 2652, 2681, 2682, 2683, 2684, 2685, 2706, 2731, 2745, 3036, 3037, 3062, 3149, 3191, 3192, 3200, 3201, 3202, 3205, 3429, 3430, 3431, 3450, 3451, 3608, 3653, 3790, 4300, 4337, 4391, 4398, 4404, 4411, 4412, 4414, 4417, 4435, 4436, 4449, 4472, 4726, 4760, 4815, 4900, 4904, 4910, 5259, 5260, 5391, 5392, 5417, 5418, 5419, 5470, 5471, 5482, 5483, 5484, 5485, 5486
 Brand, Hansi 3123
 Brand Joel 3123, 4816
 Braslavski, Moshe 3011
 Braun Ferenc lásd Chum, J. M.
 Braun György 1956
 Braun, Robert 3252, 5357
 Braun-Kvazimodo István (Istvan) 929
 Brámer Frigyes 1461, 2746, 2756
 Breitman, Richard 1053, 3092, 3113, 4761
 Brenner, Lenni 5472, 5473
 Brenner, Michael 3786, 5402
 Brenner Sándor 1957

Brent, Yosef Aharon 1958
 Bridger, David 3012
 Brigg, Emil 445
 Brinkmann-Frisch, Fritz 2497
 Broad, Pery 1959
 Broggini, Renata 563
 Bronstain-Harman, Havah 2498
 Broser, Vera 1960
 Broszat, Martin 4692
 Brown, Eva 1961
 Brown, Bemard 2536
 Brown, Lidia 2536
 Browning, Christopher 984
 Bródy Béla 4575
 Bródy Ernő 5347
 Bródy István 3615
 Bródy László 4196
 Bródy Sándor 1092
 Bruck, Edith 1962, 1963, 4197
 Buchinger Manó 1964
 Buckley, Barry Barrett 4
 Buczkó József 1462
 Buda-Balogh László 405
 Budai Erzsébet 1883
 Bük Miklós 1965 4818, 4866
 Bük Miriam 1965
 Bundies Antal Miklós 5556
 Butz, Arthur R. 5487
 Buzási Árpád (Breiner) 1463
 Buzási János 930
 Búza János 489

C. Tóth Béla 970 2924, 2925, 2926, 2927, 2928, 2929,
 Cahana, Alice Lok 4398 2930, 2935, 3038, 3098
 Calafeteanu, Ion 1785, 3180
 Cale, Ruth 4762
 Campion, Joan 3081
 Capa, Robert 4352
 Capelli, Anna 563
 Carcedo, Diego 3214
 Cargas, Harry J. 34
 Carmilly-Weinberger Mózes (Moshe) 218, 375, 389, 413, 1393, 1464, 1465, 1966, 3118,
 3183, 3193, 3198
 Caron, Richard 4824
 Carp, Matatias 1466
 Carpi, Daniel 4907
 Case, Holly 152, 153
 Caspi, Tsvi (Silber) 1467

Cavallier József 3469, 3498
 Celan, Paul 4240
 Cesarani, David 1053, 4398, 4865
 Chamberlin, Brewster S. 66, 67, 1051
 Chany, Charles 893, 1967
 Chapman, Dick 2409, 4901
 Charguérat, Marc-André 3399
 Chesnoff, Richard Z. 2761
 Chlebniczki János 1450
 Chorsha'it-Grunwald, Sarah 3950
 Chum, J. M. (Yitzhak, Braun Ferenc) 4818, 4866
 Ciubăncan, Vasile T. 1093
 Clarke, Comer 4819
 Clarke, Thurston 3322
 Claus, Sibyll 4843
 Cobanski, Milan 931
 Cohen, Andrew 4380
 Cohen, Asher 110, 154, 270, 525, 1045, 1053, 1086, 1094, 1095, 1190, 1265, 2613, 2924, 2925, 2926, 2927, 2928, 2929, 2930, 2935, 3038, 3098
 Cohen, Israel 645
 Cohen, Joseph (Jozsef) 390, 1367
 Cohen, Joel H. 889
 Cohen, Rina 3026
 Cohen, Yitzhak Yosef 1987
 Cole, Tim 567, 1059, 1096, 1468, 1469, 1470, 1471, 1786, 3616, 4446, 4473, 5252
 Commager, H. S. 1169 1966, 3181, 3182, 3183, 3193, 3198
 Conen, Wilhelm 1472
 Congdon, Lee 335
 Conway, John S. (J. S.) 1039, 2733, 3093, 3150
 Cosman, Ioana 1787, 2499, 3951
 Covaci, Maria 3184
 Crossmann, R. H. S. 3133
 Cukor, Peter 1969
 Curtis, Denis (Kertész Dénes) 803
 Cyganski, Mirosław 4727
 Czebe Jenő 157, 4713
 Czech, Danuta 2066
 Czeiger József 4198
 Czeizel Endre 5423
 Czene Gábor 5488
 Czetder Antal 1098, 1266, 2615
 Czégény Istvánné 70
 Czine Mihály 4535
 Czirók András 1794

Cs. Gyimesi Éva 3618, 3952
 Csapody Tamás 729, 730, 731, 732, 2410
 Csatkai Endre 894

Csató István 733
Csató Tamás 489
Csausz Ferenc 1473
Csáky Judit 5400
Csánky Dénes 2780
Cseby Géza 1685
Cseh Edit 68, 69, 1474
Csejkei Ernő 156
Csekő Ernő 2784
Csengeri Imre 5563
Csepeli György 3709, 3761, 5452
Csepeli-Szabó Béla 3953
Cseres Tibor 3954, 4181
Csergő Hugó 219, 4174, 4580
Cserne, István 3731
Csécsy Imre 155, 1097, 2573, 5296
Csicsery-Rónay István 2614
Csiky János 589, 602, 628
Csillag Gábor 4338
Csillag László 4447
Csirák Csaba 1479
Csirmaz Nándor 1480
Csizmadia Andor 3433
Csíki Tamás 1475, 1476, 1477, 1478, 1788, 1789, 1790, 4474
Csobai Lászlóné 1481
Csorna Zsigmond 1054
Csonka Rózsa 3462
Csorba László 1066, 3571, 3955
Csordás Gábor 310, 1482, 1483
Csőke Zoltán 2578
Csősz László 1047, 1484, 1485, 1486, 1487, 1792, 1793, 2762, 2763, 3762
Csurka István 282, 5403

Dahlmann, Ditmar 307
Dalmat, Dan 13
Dalmáth Ferenc 3326
Daniel, Jamie 3253
Danieli, Dan 804, 4597
Danieli, Yael 3710
Daniv, Menahem 2931
Dantsiger, Yehoshua 1970
Danzig, Aliza 1971
Danzig, Hillel (Hillél Imre) 516, 805
Dardel, Fredrik von 3319
Daro, Michael 254
Darvas József 282, 3956, 5297, 5305, 5342, 5343
David, Kati 1972
David, Moshe 2517

Davidovitch de Unikel, Dina 1973
 Davidovits, Manashe Simha 1368
 Davidson, Edwaxd 59
 Davis, Colin 4166
 Davis, Lawrence P. 1023
 Davis, Moshe 2500
 Dawidowicz, Lucy S. 158, 1015, 4728, 4732
 Dálnoki Miklós Béla 1333
 Dán Róbert 1488
 Dános Miklós 4176
 Dányi László 1489
 Dávid Gyula 3807, 4046
 Deaglio, Enrico 3215
 Dean, Gideon 4763
 Deák András (Deak Andreja) 932, 933, 1490
 Deák István 336, 361, 1040, 1052, 1059, 1099, 1100, 1101, 1267, 1268, 1269, 12-70, 2653, 2654, 4803, 4911, 4912, 4913, 4914, 4924, 4950, 4951, 5253, 5261, 5392, 5393
 Deák József 895
 Deáky Zita 1054
 Debreceni József 1491, 1974
 Dedinszky Gyula 1492
 Del Calzo, Nick 2501
 Del Medico Imre 4765
 Deleanu, Iulia 3203
 Demeter Imre 1795, 2737, 5262
 Demeter János 1166
 Demeter Zsuzsanna 4627
 Dernői Kocsis László 2875
 Derogy, Jaques 3254, 3255
 Deutsch, Ladislaus Ervin (László) 1978
 Deutsch, Shimon ben Samuel Haim (Sámuel Chaim) 1494
 Deutsch, Yehuda 689, 806
 Dezeri Bachó László 535
 Dezsényi Miklós 935, 956
 Dénes Bálint lásd Szántó V.
 Dénes Béla 3572
 Dénes Lajos 271
 Dénes Magda 1975
 Dénes Zsuzsanna 3745
 Déry Endre 4677
 Déry Pál 1493
 Déry Tibor 1102, 1976, 1977, 3957, 4182, 4183, 4536
 Dési János 3327, 3328, 3816, 4339, 5399, 5400, 5420
 Diamant, Chava (Eva) 1979
 Diamant Elemér 3006
 Diamant, Manus 2932
 Diamant Sándor 2686
 Dicker, Herman 1369, 1495
 Dillon, Eilis 3958

Dincu, Ioniță 4370
 Dinur, Benzion 11
 Dinur, Dov 1496, 3103, 3104
 Diósi Alojza 411
 Diósi Ágnes 3959
 Distel, Barbara 5533
 Dobos Marianne 4168
 Dobrossy István 71, 724
 Doerner, H. 4687
 Doma István 5522
 Domahidy Miklós 4598
 Domán István 640, 1497,
 Dombrády Loránd 1071, 1103, 2616
 Dombrowszky Ádám 2574
 Domokos Géza 4176
 Domokos József 1981, 2757, 2876
 Domokos Tamás 1499
 Domonkos István 3329
 Don, Yehuda 114, 465, 466, 467, 468, 480, 484, 487, 498, 499, 500, 1039, 1055, 2933, 3656,
 3763, 5523
 Donáth Ferenc 5361, 5395, 5410
 Donovan, John 4820
 Dotan, Miki 1982
 Dotan, Vera 1982
 Douglas, Lawrence 4764
 Downing, Frederick L. 3892
 Dóka Klára 91
 Dósa Rudolfné 337
 Dömötör László 1796
 Dövényi Zoltán 457
 Dövényi-Nagy Lajos 324
 Drucks, Herbert 3146, 3151
 Druker, Malka 3250
 Drumont, Eduard 282
 Dunai Andrea 1049, 4688
 Dungaciu, Dan 3194
 Dupák Gábor 72
 Duschinsky, Eugene 3573
 Dworzecki, Meir (Dvorzecki) 3400, 4841

E. Szabó Zoltán 936

Eby, Cecil D. 690
 Ec-Hajim, Moshe lásd Grinvald, Tibor
 Eck, Nathan 807, 1104, 3178, 4828
 Eckstein Sándor 446
 Ecséri Lilla 2502
 Edelheit, J. Abraham 35
 Edelheit, Herschel 35

Edelsheim Gyulai Ilona 2617
Edelstein, Dov Beril 1983
Eden (Einczig), Joseph 1370
Efron, D. 1768
Egerman, Lynn K. 849
Egervári Vera 4169
Egressy Gergely 428
Egri, George (György) 4902
Egri Jenő lásd Ben-Dov, Dan
Egri Mária 3624, 3960, 4025, 4294
Egry Gábor 159, 1598
Ehrenfeld, Arthur 1371
Ehrlich, Yisrael Halevi 1372
Ehrman, Aaron 1373
Eichler, Hava 517, 2934, 2935, 2936
Eichmann, Adolf 2671
Eilat, Israel 1984
Einstein, Siegfried 4821
Eisikovics (Eisikovic), Zeev 2937
Eisikovits, Mihai 1500
Eisler László 1436, 4469
Eisner János 1501
Eitam, Moshe 1985
el-Husszeini, Amin 4907
Elam, Shraga 5254
Elek Artúr 4538
Elek László 3216
Elek Mária 2855
Elekes Dezső 4717
Eliach, Yaffa 3961
Elirat, Israel 3013
Ellenberg, Eduard 808
Elman, Richard M. 3962, 4425
Elon, Amos 3124
Elster, Jon 4912
Ember Mária 304, 1503, 1798, 2558, 2576, 3221, 3256, 3257, 3258, 3259, 3330, 3331, 3332, 3333, 3909, 3963, 4132, 4164, 4170, 4180, 4200, 4303, 4629
Emed, Alexander 518
Emmernegger, Kurt 2809
Emőd Tamás 4176
Endelman, Todd M. 3808
Endre László 282, 667, 5380
Engel Alfréd 1378
Engel Imre 611
Enyedi Károly 3522
Enyedi Zsolt 3795
Eppler, Elizabeth E. 2680, 3419
Eppler Sándor 220
Erba Odescalchi Sándor 1504

Erdei Éva 2577
Erdélyi Ágnes 5395
Erdélyi Lajos 968, 1800, 2413, 2414, 4313
Erdész Ádám 552
Erdmann Gyula 552, 1481, 1492, 1499
Erdődi János (Erdődy) 3404, 4149, 4150, 5067, 5068
Erdőházi Hugó 5069
Erdős Aladár 1505
Erdős Ferenc 73
Erdős Gábor 4201
Erdős László 4151
Erez, Y. 1392
Erez, Zvi (Cvi, Tsvi) 105, 691, 921, 1106, 1121, 1271, 1272, 1273, 1274, 2546, 2707, 2708, 2991, 3687, 3887, 4948, 5326
Erényi Tibor 896, 1105
Erényi Zoltán 3964
Eristov, Madeleine 981
Eristov, Michel 981
Erős Blanka 1986
Erős Ferenc (F.) 374, 1065, 3711, 3712, 3713, 3714, 3734, 3746, 3764, 3765, 3773, 3788, 3789, 3795, 5007
Erős János (J.) 338
Erős László 969, 1986, 3204, 4589, 4991
Escher Károly 1822
Esti Béla 2597
Eszéki Erzsébet 2559
Etz-Chaim, Moshe (Grünwald) 1506
Even (Köves), Eliezer 1375
Even-Chen, Aviva 1987

Éliás József 2574, 2575, 3893

F. Csillag Olga 1968
Faber, W. S. 221
Fahidy József 1801, 3027, 3099, 3478, 4806, 5072, 5073, 5074, 5075, 5076
Faiblovits, Tsiporah 1988
Fancsovics György 1507
Faragó László 4539, 5343
Farádi László 1989
Farkas, Alessandra 1990
Farkas Antal 4519
Farkas Ferenc 1991
Farkas, Helen 1992
Farkas István 4341, 4540
Farkas József 1508
Farkas K. Claudia 646, 660

Farkas Lujza 4541
Farkas, Rose Rucheles 1993
Farkas Zsigmond 4300
Favez, Jean-Claude 3401
Fazekas Erzsébet 1802
Fazekas György 372, 810, 4152
Fábián Béla 2618, 3505
Fábián Imre 501
Fái István 809
Fedor Ágnes 1000, 1994, 3552, 3965, 4164, 4202, 5266, 5267, 5268
Feher, Max 1995
Fehér Ferenc 5364
Fehér József 735
Fehér Klára 3888, 3966
Fehér Lajos 1107, 2877
Fehér Lili 2503
Fehér Tibor 897
Fehéri Armand 1510, 1803
Fein, Helen 1016
Feingold, Henry L. 3370, 3371, 3388
Feitl István 185, 1598, 3604, 3865
Fejes Endre 3967
Fejes Judit 1511
Fejtő Ferenc (François) 1108, 5396
Fekete Gyözőné 3747
Fekete Gyula 3968
Fekete Mihály 2878
Fekete Pál 1512
Feldman Margit 1996
Feldman, Nira 5
Feldmájer Péter 2709, 5489
Felkai László 391, 392, 393
Felleg György 4203
Fendrich, Theodore 1997
Fenyő, Mario C. 985
Fenyő István 3969
Fenyő József 898
Fenyő László 4582
Fenyő Miksa 326, 670, 1998, 2810, 3523, 4495, 5269, 5421
Fenyvesi, Charles 1045, 1059, 1109, 1999, 3334, 3335, 3970, 4599
Ferencz Dóra 2000
Ferge Zsuzsa 2001
Fettman, Leo 2002
Feuermann S. László 1513
Feuerstein Emil 3971
Fey László 311
Féder Zoltán 14, 1509
Fényes László 4509
Fiala Ferenc 5381, 5382

Fields-Meyer, Thomas 1961
Fine, Ellen S. 4166
Finkelstein, Arnold Dávid 3174
Finta Szilvia 5566
Firestone, Renée 4398
Fisch Henrik 3434
Fisch, Robert O. 4304
Fischer, Andras 2003
Fischer Ferenc 1144
Fischer, György 3793
Fischer István 4391, 4765, 4766, 4767, 4768, 4769, 4777, 4778, 4787
Fischer, Julius 3420
Fischer Marianne 2004
Fischer, Yehuda 2005
Fiser, Ladislav 1514, 1515
Fishbané (Weiszberger Horovitz) Gizella 2006
Fisher, Rolf 272
Fishman-Maimon, Y. L. Hacohen 1526, 1706, 1765
Fishtein, Oscar 3972
Flatauer, Susanne 2213
Flau, U. 4689, 4690
Fleischman, Aviva 2007
Fleischmann, Israel (Jiszroél) 1379, 1402, 2008
Fleischmann, Jáákov 2922
Fleiszig Katalin 2009
Fleiszig László 2009
Florence, Ronald 5524
Florian, Jean 2885
Floris, Steve 811
Fodor József 1110, 2010, 4204, 5512
Fodor Lajos 641
Fodor Pál 4521
Fodor Sándor 812
Fodor Tibor 4509
Fodor Zoltán 2011
Fodor-Wieg Júlia 2127
Fogel, Dov 2938
Follinus János 5298
Fonyó Gergely 4373, 4384
Forgács Antal 4582
Forgács, Éva 4180
Forgács Rezső 4267
Forgácsné Dénes Katalin 3260
Forrai Eszter 4205, 4206
Forrai Sándor 604
Fóthy János 2752, 2753, 2754, 3524
Földes Anna 1046, 3909, 3910, 3913, 3914
Földes Éva 2415
Földes György 185, 603, 3604

Földes Mária (Miriam, Maritza) 2012
 Földes Mihály 2879
 Földessy János 4542
 Földvári Katalin 5567
 Fraenkel, Heinrich 1168
 Frame, Veronica Foldes 3973
 Frank Abrams, Marika 2536
 Frank, Anne (Anna) 2550
 Frank Erzsébet 4269
 Frank Ferenc lásd Reichental, Frantisek
 Frank László 2817
 Frank, Menahem 2939
 Frank, Moses Z. 3421
 Frankel, Jonathan 361
 Frankfurt Imre 2014
 Frankl E. Viktor 20151
 Fränkel Dávid 2013
 Fredj, Jacques 86
 Freed, G. B. (George Barany) 3336
 Freifeld, Alice 3766
 Freilich, Samuel 813
 Frenkel Jenő 4491
 Frenkl-Somló, Olga 1516
 Freudiger Fülöp 1039, 2686, 2687, 2700
 Freund, Florian 1111
 Freundlich, Braha 4308
 Fried, Hedi 2016
 Friedlander, Saul 1017, 3554
 Friedländer Yehuda 3894, 3898
 Friedman, Benedikt 2416
 Friedman, Filip (Philip) 2017
 Friedman Jehosua Sándor 814
 Friedman, Philip 11, 36, 37, 3039
 Friedman, Saul S. 1094, 4172
 Friedman, Tuvia 2599
 Friedmann, Chayim 2018
 Friedmann Elli lásd Bitton-Jackson, Livia
 Friedmann Endre 4677
 Friedmann, Shalom (Sh.) 1380, 2019
 Friedrich József 688, 815
 Friedrich, Otto 2417
 Frieser, Karl-Heinz 1243
 Friesner, M. 2020
 Frigyesi Judit 4184
 Friling, Tuvia 3137, 3139
 Frischman, Benjamin 4305
 Fritz Pál 4915

Frojimovics Kinga 74, 75, 115, 222, 308, 447, 463, 922, 923, 928, 1047, 1248, 1517, 1518, 1519, 1520, 1521, 1522, 1523, 2688, 2691, 2696, 3574, 3575, 3576, 3837, 3841, 3842, 3843, 3894, 3895, 3896, 3897, 3898, 4413, 4432, 4475, 4600, 4916
 Fuchs, Abraham 394, 1524, 1525, 3082
 Fuchs Rafael 3861
 Fuchs Chayen, Lea 2021
 Furet, Francois 2685
 Furth, Valerie Jakober 4306
 Fülöp Éva 1720
 Füredi Pál lásd Talmi, Yehuda
 Fürj Zoltán 3526
 Fürst Áron 1526
 Füst Milán 212, 326, 4543, 5563
 Füzes Miklós 76
 Füzesi Etelka 1599
 Füzfa Balázs 472, 479, 5525

G. Donáth Blanka 5526

G. Fazekas Erzsébet 1527, 5327
 G. Szende Katalin 1680
 Gaál György 1804, 1805, 1806
 Gabor, Ebi 2022
 Gabor, Eliyahu 2726
 Gabor, Georgia M. 2023
 Gabor (Goldberger), Joseph 2024
 Gabori, George (Gábori György) 816
 Gadish, Lea 2504
 Gádó János 281, 1807, 4342, 4343, 4360, 5397, 5400, 5401, 5422, 5456, 5490
 Gafni, Arie N. 1381
 Galambos Jenő 1769
 Galambos Futó Sándor 2026
 Galambosné Kalmanovits Magda 1769
 Galili-Gemeiner, Ervin (Galili Gemeiner) 1056, 2419, 3218, 3577, 4632
 Gallai Ágnes 2832, 4633
 Galló Olga 2027
 Galsai Pongrácz 4504
 Gams, Andrija 2940
 Ganea, Maria 1.1093
 Gann, Christoph 3261, 3262
 Gaphni, Ilana 2028
 Gar, Joseph 37
 Garai András 1374
 Garai András Júda 2029
 Garai, George 5328
 Garai Sári 4312
 Garai Tamás 737
 Garamvölgyi Artúr 5083
 Gardos, Kariel (Károly; Dos) 2030

Garscha, Winfried R. 2150, 4913, 4939
Gartenzaum, Gy. (Gidron, J.) 1403
Gaspar Mirjana 1604
Gasser-Guttmann, Chaviva 1382, 1528
Gazda Anikó 4307
Gazsi József 121, 738, 739, 2880, 2881, 2993, 3028, 3263, 3384
Gács Teri 2025
Gál György Sándor 4503, 4545
Gáll Ernő 469, 502, 2414, 3715
Gábor Andor 223, 373, 5084, 5085, 5086, 5087
Gábor Emil 740
Gábor György 5447
Gábori György lásd Gabori, George
Gárdonyi, Máté 3435
Gárdos Dezső 395
Gárdos Károly 693
Gárdos Miklós 2031, 2619, 3974, 4917, 4993
Gáspár Ferenc 741, 742
Gáspár Zoltán 4543
Gáspárné Dávid Margit 2032
Gáti Imre 1236
Gáti Ödön 705, 1159, 1259, 2033, 2092, 2131, 2293, 2306, 2748, 2752, 2755, 2855, 2884, 3402, 4164, 4503, 4507, 4517, 4519, 4520, 4934
Gecsényi Lajos 77
Gedő Ilka 4308, 4311
Gefen, M. 2964
Gefner, B. 3123
Geist, Benjamin 5491
Geleji Dezső 1112, 3527
Gellér Marcell 1529
Gelléri Andor Endre 817, 4500, 4504, 4516, 4519, 4528, 4536, 5302
Gelléri András 2420
Gelléri Miklós 2421, 4546, 4634
Gellért Anikó 3975
Gellért Csilla 3716
Gellért Endre 5088
Gellért Gábor 1113
Gellért Lajos 2747
Gellért László 1114
Gellért Oszkár 4207
Gellért Sándor 4176
Genisi (Genizi), Haim (Chaim) 2921, 3748, 3898
Geoffroy, René 160
George, Emery 5365
Gera György 3976
Gereben Ferenc 4547
Gereben Pál 1808
Gerencsér Miklós 3977, 4164
Gerend László 1530, 1531, 2034, 4174

Gergely Anna 1532, 1533, 1603, 3040, 4260
 Gergely Ágnes 2035, 3909, 3978, 3992, 4208, 5563
 Gergely Ferenc 1115
 Gergely Gizi 4635
 Gergely János 1809
 Gergely Jenő 161, 162, 2725, 3063, 3432, 3436, 3437, 3438, 3463, 3464, 3499, 3559
 Gergely Magdolna (Bodor Györgyné) 2547
 Gergely Márta 3979
 Gergely Sándor 3980
 Gerlach, Christian 1018, 1116, 1117, 1146
 Gerő András 163, 5398, 5399, 5400
 Gerő Ernő 629
 Gerő László 5527
 Gerő Zsuzsa 1401, 5534
 Gersten, Alan 3264
 Gerstl Tibor 818
 Gertner, Danek 448
 Gertner, Jehoschua 448
 Gervai Sándor 694, 743, 744, 1534, 3981, 4153, 4173
 Geyer Artúr (Artur, Arthur) 38, 915, 937
 Géber Rezső Ádám 605
 Gidó Attila 255, 273, 470, 1049, 1535, 1536, 5521
 Gidron, J. lásd Gartenzaum, Gy.
 Gidron, Mordechai Henrik 2036
 Giládi (Giladi) Dávid 1383
 Gilbert, Martin 139, 140, 1118, 2505, 3147, 4309
 Gimes Miklós 5089
 Gittelman, Zvi 3801
 Givon, Yosef 819
 Gladitz, Nina 3222
 Glaser, Ephraim 820
 Glasner, Juda 2037
 Glatz Ferenc 162, 187, 422, 440, 1057, 1119, 1276, 4997
 Glezinger, L. 947, 1516
 Gliksman, Devora 1537
 Gluck LaGuardia, Gemma 2039, 2422
 Gluck Lerner, Lily 2038
 Goda Gábor 339, 340
 Gogolák Lajos 2811
 Golan, Mose 4729
 Goldfarb, Zvi (Tsvi) 1056, 2941, 2942
 Goldman, Steward 2230
 Goldner Gábor (Gavrilă) 1810
 Goldstein, Jacob (J.) 3749, 3767
 Goldstein, P'nenah 2261
 Goldschmied István 1538, 1685
 Golubovic, Zvonimir 931
 Gombos János 1450
 Gonda László 28, 62, 1120

Gonda M. E. (Moshe Élijáhu) 983, 1384, 5326
 Gondos Margit 3620
 Gondos Margalit 3982
 Goren Tamás 2943
 Gorondy Novák Sándor 2655
 Gorun, Gheorghe 1637,1873
 Gosztonyi Péter 695, 916, 994, 1277, 1295, 2620, 2621, 2897
 Gottlieb, Erika 2041
 Gottlieb, Ioan (János) 2042
 Gottlieb Rózsa 2043
 Gourevitch, Lev 4822
 Gömöri, György (George) 4209, 4235
 Gömöri Jenő Tamás 2040
 Göncz Árpád 422, 2579, 2871, 4414, 5374, 5375
 Görgey Gábor 4185
 Görög Artúr (Arthur) 1385, 1539
 Görög Frigyes 652, 3638
 Graber Slomó 2044
 Graham, Robert A. 3555
 Grant, Mirana 2384
 Gray, Dawn 1133
 Graziam, Felice 679
 Gráfik Imre 5561
 Greber, Esther 1540
 Greene, Joshua 2506
 Greenhut, Gitel 2045
 Greenwald, Leopold 224
 Greif, Gideon 111
 Gréda József 4210
 Grinvald, Binah 2046
 Grinvald, Tibor (Moshe Ec-Hajim) 1386
 Gros, Slomo-Jakov 1056
 Gross, Elly 4211
 Gross, Jan T. 4924, 5253
 Gross, Shlomo Yaacov 1387
 Grossman, Alexander (Sándor) 3357, 3361, 3768
 Grossman (Szalai), Ibolya 2047
 Grossman, Roberta 5517
 Grossman, Ron 3115
 Grossmann, Kurt R. 3041
 Grosz, Rafael 2048
 Grosz, Yeshaya 2049
 Groszmann Frigyes 590
 Grove, Andrew S. 2050
 Gruber, Rivka 2054
 Gruber, Ruth Ellen 1541
 Grunea, Vasile 1811, 4191
 Grunwald, Yekuthiel Yehuda 1388
 Grüll Tibor 279, 3774, 3899

Grün, Herbert 4867
Grüner Weisz, Aliz 2051
Grünfeld, Herman 1367
Grünfeld, Rivka Clara (Klára) 2052
Grünwald Fülöp 1542, 1543
Grünwald, Jehosúa ben Ábrahám Jozsef 1544, 4683
Grünwald, Malkiel 4730
Grynberg, Henryk 2053
Gulácsy Irén 4519
Gulyás Katalin 1546
Gur (Grosz), David 2919, 2944, 2994, 2995, 2996, 2997
Gur, Mindy (Gruber) 2055
Gutman, Israel (Yisrael) 53, 111, 1085, 1121, 1122, 2682, 2689, 2692, 3042, 4310
Guterman, Bella 4310
Guttmann, David 2056
Gutwein, Daniel 3101, 4745, 4751
Gutzwiller, Jorg 4601

Gyáni Gábor 116, 471
Gyárfás Miklós 5270
Gyenes Gitta 4344
Gyenes István 1123, 1124, 2882, 4345, 4994, 4995
Gyertyán Ervin 3983
Gyémánt László 118
Gyimesi Sándor 489
Gyimesi Zita 5480
Gyöngyi László 5299
Gyöngyösi Nándor 957
György Endre 1812, 2424, 2425, 2426, 2427, 2710, 2748, 2750, 2751, 2861, 4192, 5090
György Ferenc 1278, 3560
György István 821, 822, 5091, 5092, 5287
Györffy Miklós 5423
Győri Anna 5452
Győri György 2945, 3064
Győri Illés István 4212
Gyurcsány Ferenc 4476
Gyurgyák János 1019
Gyüsi László 1813

H. Elek Mária 745, 2428
Haas, Albert 2057
Haas Sándor 601
Haber, Francisc 910
Hack Péter 553
Hacker, Ivan 2058
Hadar, David 3148

Hadas, Miklós 3786, 5402
 Hagen, Walter lásd Höttl, Wilhelm
 Haglili (Fikel), Yosef 1545
 Hahn István 3872
 Hajdu Endre 2429, 5095
 Hajdu István 606, 607, 4311
 Hajdu Tibor 274, 1065, 1125, 4346
 Hajdú András 899
 Hajdú Éva 4308
 Hajdú János 970
 Hajdú Ráfis 4548
 Hajnal Anna 4170
 Hajnal Vera 2059
 Hajos, Ladislau G. 4602
 Hajos, Mary 2060
 Halas István 554
 Halász Dorottya 3389
 Halász Gábor 4523, 4565, 4584
 Halász Jenő 2430
 Halevy, Jehoshua 4299
 Halivni, David Weiss 1547
 Halmi József 4173
 Halmi Klára 363
 Halmos Sándor 1548, 1549
 Hammitzsch, Eberhard 142
 Hamp Gábor 410, 1172, 2954, 3464, 3516, 4415
 Hanappi, Irene 2937
 Hanák Péter 275, 330, 503, 696, 5423
 Handler, Andrew 2507, 3265, 4174
 Handler, Rivka 2061
 Hanebrink, Paul Andreas 276, 1059, 3439, 3440
 Haran, Arie 2508
 Haraszti Éva 2622
 Haraszti György 15, 78, 118, 911, 1126, 1127, 1714, 2623, 2656, 3578, 3621, 3622, 4448, 4603, 4771, 4772
 Haraszti-Taylor, Eva 2657
 Harel, Isher 4731
 Harfenes, Yechezkel 2062, 2063, 2509
 Hargittai István 5528
 Harmat, Paul 3750
 Harris, David A. 3274
 Harsányi Iván 3223, 3224
 Harsányi János 2946
 Harsányi László 1543, 1550, 1551, 1552, 1553, 1554, 1555
 Harsányi Zimar 2064
 Hartley, William L. 3862
 Hartman, Zvi 257
 Haselsteiner, H. 1214
 Hasian, Marouf, Jr. 4773

Haspel, Rachel Oestreicher 3268
 Hatos Pál 3528
 Hatvani Perlusz Gyula 4336
 Hatvany Lajos 504, 2431
 Hausleitner, Mariana 341
 Hausner, Gideon 4868
 Hausner, Joseph 2065
 Havas György 4524
 Havas Zsigmond 3984
 Hay, Peter 3014
 Hámori László 958, 5096, 5424
 Hátszegi Ernő 823
 Háy Gyula 697
 Házi Albert 1556
 Headland, Roland 1600
 Hecht, Ben 4728, 4732
 Hecker, Hellmuth 917, 4687, 4689, 4690, 4693, 4694, 4697, 4699
 Hecskó Gyuláné 2432
 Hegedűs Géza 3985, 4154
 Hegedűs B. András 881
 Hegedűs Bertalan 608
 Hegedűsné Molnár Anna 2067
 Hegyi Ágnes 1047, 1048, 1128, 1558
 Hegyi Gyula 3451, 4549, 5497
 Heim András 3817
 Heimer György 5400
 Heimler, Eugene 2068, 3717
 Heimowitz, Yitzchak 4774
 Heimus fin Bustine 1559
 Heksch Ágnes 429
 Heller Ágnes 1279, 3718, 3911, 3915, 3986, 3987, 4416, 4433, 4434, 4435, 5371, 5492, 5566
 Heller Imre 3568, 3769, 4300
 Heilman, Peter 4296
 Henkys, Reinhard 4876
 Herbst Imre 4292
 Herczeg Emil 2069
 Herczegh Géza 4695, 4696
 Herczl, Moshe Y. 3441
 Herczl Rosenberg Rachel 4213
 Hermann Imre 277
 Hermann István 357
 Hermann László 5529
 Hermes, Hajim (Kaszás Mihály) 5530
 Hernádi (Herz) György 4214
 Hernádi Gyula 5423
 Hernádi Miklós 1045, 1129, 1280, 2580, 3770, 4904, 5370, 5448
 Hersh, Giselle (Gizella) 2070
 Hershko, Moshe 1577
 Hershkowitz, Isaac 5531

Herskovits, Benjamin 1416
 Herskovits Fábián 3593
 Herskovits Mose Jehuda (Lajos) 1560
 Herskó Mózes 3654
 Herzberg, Abel J. 4823
 Herzberg, Tusia 2948
 Herzberger, Magda 4215
 Herzl, Yehuda 1362, 1389
 Hetényi-Varga (Hetényi Varga) Károly 3442, 3465, 4636
 Heuberger, Georg 4315
 Heves Ferenc 2071
 Hevesi Endre 3529, 5097
 Hevesi Erlich Éva 1059, 2072
 Hevesi, Eugene 3421
 Hevesi, Francis 3916
 Heyman Éva 412, 2510, 2511, 2515, 2550
 Hidvégi Máté 4604
 Hilberg, Raul 1020, 1130, 2600
 Hilbrenner, Anke 307
 Hillel, Marc 4824
 Hiller István 1561, 1562, 1815, 1816, 2833, 2856
 Hillgruber, Andreas 16, 995, 1001
 Himler Márton 4918
 Hirsch Gábor 2433
 Hirsch Hakohen, Zvi 2073
 Hirschfeld, Meir 824
 Hirschmann, Ira A. 3372, 3373
 Hirsh, Gedalyah 2074
 Hitler, Adolf 282
 Hoch, Moshe 2075
 Hockerts, Hans Günther 4704
 Hodos, George 312
 Hoensch, Jörg K. 1132
 Hoerder, Dirk 2434
 Hofer, T. 3788
 Hoffman, Charles 1133
 Hoffmann György 4765
 Hoffmann János 2512
 Hogan, David J. 1135
 Holczler, Moshe 2076, 2513, 2514
 Holden, Stephen 4403
 Hollai Béla 2834
 Holland, Henry 825
 Hollander, Eugene 2077
 Holló Imre 4313
 Hollós Ervin 1134
 Hollós-Korvin Lajos (Hollós Korvin) 3988, 3989, 3990, 4216
 Holliday, Laurel 2515
 Holpfer, Eva 747

Holuj, Tadeusz 2017
 Holzträger, Hans 971, 1281, 1565
 Honti, François (Ferenc) 2624
 Hoppenbrouwers, Frans 313
 Horak, Olga 2078
 Horak, Rachel 2079
 Horák Magda 3844, 3991, 4186
 Horányi Özséb 410, 1172, 2954, 3464, 3516, 4415
 Horecky, Paul L. 3,79
 Horel, Catherine 4709
 Horgas Judit 2835
 Horn Emil 4301
 Hornstein, S. 4446
 Hornyik János 1566
 Horovic, Ignac 826
 Horovitz, Frances Degen 4450
 Horovitz Gizella 2080
 Horowitz, Steven P. 3623
 Horsait (Grunwald), Sarah 2516
 Horthy Miklós (Nicolaus von) 2625, 3920
 Horthy, Nicholas, Jr. (ifj. Horthy Miklós) 986
 Horvath, Suzanne 278
 Horváth Cecília 3579
 Horváth Henrietta 1569
 Horváth Imre 4176
 Horváth István 1303
 Horváth József 5329
 Horváth László 1568, 3479
 Horváth Márton 275, 527, 5335
 Horváth Miklós 698
 Horváth Pál 496, 497, 1066, 3571, 3955, 4109
 Horváth Rita 97, 1519, 1521, 1522, 1523, 2548, 3624, 3845, 3992, 3993, 3994, 3995, 3996, 3997, 4413, 4600
 Horváth Sz. Ferenc (Szabolcs Ferenc, Franz) 314, 315, 341, 1567, 4710
 Horváth Zoltán 1569, 3443, 5288
 Hosszú Ágnes 1818
 Hosszú Gyula 3863
 Houghton, Sarah 3864
 Hovav, Meir 2500, 2517
 Hódos Mária 1564
 Höss, Rudolf 2672
 Höttl, Wilhelm (Walter Hagen álnéven) 2673
 Hőgye István 71
 Hubay Miklós 4187
 Huber András 5532
 Hulas, Magdalena 188
 Hunvald György 2081
 Hurwitz, Ariel 2996
 Hunyadi Sándor 4084

Hustáci Sándor 3998
Huszár Zoltán 1236
Hütt, Götz 1136

Ignác Rózsa 3999
Ihász István 4362
Illés Béla 4000, 4001, 4164
Illés László 766
Illés Sándor 2082, 3663, 4002
Illyés Gyula 4164, 4188, 5320, 5343, 5346, 5563
Ioanid, Radu 80
Isaacson, Judith Magyar 2083
Isakiewicz, Elżbieta 2084
Isakson, Börje 3269
Israel, Moshe 2949, 2950
Ivanov, Yuri 4733
Iván László 2085
Iványi Gábor 2086, 4417
Iványi György 5102
Izak, Arie 1571
Izsák Erika 3846
Izsák, Ștefan 2087
Izsáky Margit 2088

Jaari, Rachel 2089
Jacobowitz, F. 4446
Jacobs, David 2090
Jacobs, Gerald 827
Jacoby, Erika 2091
Jankai Tibor 4316
Jankovich Ferenc 4003
Jaoz Kesz, Ithamar 2095, 4217
Jaranyi, Elizabeth 2096
Jaszovszky László 4919
Jáhn Ágnes 283
Ják Sándor 2092, 2093, 2094, 2435, 2436
Járol József 1572
Jászi Oszkár 2632
Jávor Judit 4270
Jávor Pál 4004
Jelic, Dusan 2951
Jelinek, Yeshayahu A. 1819
Jeretzian, Ara 2097
Jersch-Wenzel, Stefi 3778
Jeshurun, Elijah 1137
Jochem, Gerhard 1567

Joel, Rachel 2098
 Jonas, Malkiel (Micky) 2099
 Jordan, Michael J. 5425
 Joseph, Gilbert 3270
 Jovanovich, Harcourt Brace 4728
 Jókai Mór 284
 Jólesz Károly 1376
 József Attila 5563
 Judt, Tony 4924, 5253 281, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 396,
 Juhász Gyula 164, 165, 996, 1002, 1040, 397, 430, 467, 472, 473, 474, 475, 476, 1138, 1139,
 1282, 1283, 2593, 2606
 Juhász László 4920 1055, 1061, 1291, 1715, 2438, 3656, 3771,
 Juhász Vilmos 3917
 Juhászi Imre 4005
 Julesz Miklós 4006
 Jurova, Anna 1672, 1686

K. Farkas Claudia 256

K. Lengyel Zsolt 720
 K. Nagy József 4007
 Kabdebó Lóránt 1228, 4330, 5301
 Kadari, Menahem Tzvi 2952, 2953
 Kahán Júlia 2100
 Kahn, Charlotte 3721
 Karelin, Victor 3271
 Kain Aviva 5534
 Kain Lajos 2101
 Karinthy Frigyes 5300
 Kajetán Endre 4175
 Kaltenbach Jenő 5476
 Kamjén István 4008
 Kanitz, István Steven lásd Ben David, Yitzhak
 Kann, Robert A. 258
 Kanyar József 1433
 Kanyó András 1141
 Kanyó Ferenc 81, 1820
 Kapiller Imre 82
 Kaplan, Zvi Jonathan 4776
 Kaposi Zoltán 1763
 Kaposvári Gyula 2518
 Kapronczay Károly 449, 450, 451
 Kapusi Krisztián 1821
 Karacs Zsigmond 1576
 Karácsony Benő (Klärmann Bernát) 4135
 Karády Viktor (Karady, Victor) 279, 280, 281, 317, 318, 319, 320, 321, 322. 396, 397, 430,
 467, 473, 473, 474, 475, 476, 480, 484, 487, 505, 506, 507, 508, 1039, 1055, 1061, 1291,
 1715, 2438, 3656, 3771, 3772, 3773, 3774, 3775, 3776, 3777, 3778, 3779, 3780, 3781, 3782,
 3783, 3784, 3785, 3786, 3818, 3819, 3820, 3821, 3822, 3823, 3865, 5401, 5402, 5523

Karátson Endre 5412
 Kardos András 5371
 Kardos G. György 4405
 Kardos István 4526
 Kardos Klára 2519
 Kardos László 2103, 3568, 4506, 4553
 Kardos Pál 1578, 4174
 Kardos Péter 912, 1033
 Karelin, Victor 3271
 Karinthy Ferenc 2104, 4009, 4189
 Karkovány Judit 1579
 Karnai, Tova 2105
 Karsai Elek 60, 111, 166, 167, 368, 437, 692, 1040, 1057, 1142, 1292, 1410, 1580, 2594, 2595, 2602, 2813, 3918, 4804, 4921, 4996, 5006, 5535
 Karsai László 106, 168, 282, 283, 284, 374, 398, 399, 416, 417, 418, 419, 568, 630, 637, 924, 925, 1022, 1045, 1046, 1060, 1064, 1065, 1143, 1144, 1145, 1146, 1147, 1148, 1293, 1294, 1295, 1356, 1823, 1824, 2439, 2440, 2441, 2581, 2658, 2659, 2691, 2818, 2837, 2954, 2997, 3043, 3044, 3338, 3393, 3866, 4132, 4314, 4320, 4351, 4406, 4600, 4606, 4768, 4777, 4778, 4922, 4923, 4924, 4987, 4996, 4997, 4998, 5007, 5110, 5111, 5112, 5113, 5398, 5399, 5403, 5426, 5493, 5568
 Kashti, Yichak M. (Y., Yitzhak) 374, 2106, 3773, 3789
 Kaslow, Florence 3751
 Kasnett, Yitzhak 3900
 Kassák Lajos 2107, 4010, 4164, 4218
 Kastner, Hermann 4734
 Kastner, Rachel 4734
 Kasuba István 1582, 1583
 Kaszas, John 4011
 Kaszas, Susan 2520
 Kaszás Mihály lásd Hermes, Hajim
 Kasznár Zoltán 3029
 Kasztner Rezső 3106
 Katona Attila 1440, 1584, 1825, 2495, 5515
 Katona Béla 1581
 Katona Csaba 83
 Katona Ferenc 80
 Katona Jenő 4321
 Katona József 3719, 3847, 4453, 4492, 4493, 4684
 Katona Lajos 1620, 1621
 Katona P. Gabriel 3066
 Katz, Ephraim 4836
 Katz, Jacob 259, 285
 Katz József 699, 828, 2108
 Katz, Mordechai 4779, 4780
 Katz Renée 2441
 Katzburg, Nathaniel 169, 226, 227, 228, 229, 260, 286, 287, 288, 631, 1090, 1149, 1150, 2660, 2692, 3045, 3580
 Kaufman, Michael T. 2109
 Kay, Teresa 4012

Kaye, David 829
Kádár Béla 4317
Kádár, Emerich 3531
Kádár Gábor 316, 1284, 1285, 1286, 1287, 1288, 1289, 1290, 1574, 2549, 2626,
2690, 2764, 2765, 2766, 2767, 2768, 2769, 2770, 2771, 2787, 3065, 4318, 4320, 4348, 4436,
4775, 4956, 5533
Kádár György 4295, 4319, 4349, 4350, 4365
Kádár Gyula 1003
Kádár István 890
Kádár László 2812
Kádár Pál 2127
Káhán Kálmán 375
Káldor György 4552
Kállai Ernő 4350
Kállai Gyula 2883, 5458
Kállay Miklós (Nicholas) 326, 2627, 2628, 3920
Kálmán József 1575
Kálmán Judith 2102
Kámpfner Andor 3872
Kárász Artúr 3405
Kárná, Margarita 2151
Kárný (Karny), Miroslav 2151, 3682
Kárpáti Aurél 5114
Kárpáti (Kárpáthy) Gyula 900, 1822, 4130, 5115, 5116, 5117, 5118, 5119, 4130, 5115, 5116,
5117, 5118, 5119
Kecskeméti György 438, 4164
Kecskeméti Mária 5563
Kehr, Helen 18
Keil, Martha 2153
Kele József 1585
Kelemen Andor 3734, 3735
Kelemen Emma 1065, 1586
Kelemen István 4925, 4955
Kelemen Katalin 3720
Kelen László 4533, 4595
Keller Ferencné 2442
Kellermann, Natan P. F. 40
Kellér Andor 5120
Kemény Éva 4457
Kemény István 430, 505, 5355
Kemény János 84
Kemény Simon 2521
Kemper, Raimund 2151
Kempner, Robert M. W. 4825
Kende Anna 5536
Kende Éva 2443
Kende Péter 289, 3824, 4676, 5423, 5494
Kenez, Peter 1826, 2110
Kennedy, Eva 4013

Kepecs József 458, 459, 3688
Kerecskényiné [Cseh] Edit 1587
Kerekes, Janet 230
Kerekes Lajos 170, 2593
Kerényi Grácia 2111
Kermish, J. 4864
Kertes Joseph 5537
Kertész, André 4352
Kertész Dénes lásd Curtis, Denis
Kertész Imre 3915, 3996, 4014, 4015, 4016, 4022, 4024, 4028, 4085, 4087, 4121, 4131, 4141, 4145, 4178, 4180, 4400, 4401, 4418, 4419, 4420, 4424, 4437, 4438, 4442
Kertész István 3920
Kertész Lilly 2112
Kertész Magda 2899
Kertész Péter 1151, 1827
Kertész Róbert 1152
Kertész, Stephen D. 987
Kertész Tamás 1588
Kery, Iby 2113, 2114
Kestenberg, Judith S. 3721
Keszi Imre 4017, 4018
Khaldei, Yevgeny (Haldej Jevgenyij) 4324
Kieser, Hans-Lukas 1117
Kieselstein, Marton 4325
Kilényi Géza 5495
Kimche, Ion 3158
Kimenyi, Alexandre 3669
Kincs Miklós 4220
Kincses, Károly 4352
Kincsesy Endre 588
Kinizsi Andor 4554, 4555, 4639, 4640
Kinsbruner, Emanuel 2115
Kinszki Imre 4352
Kipphardt, Heimar 3125
Kirády Attila 1153
Király Aladár 1589
Király András 1296
Király Dezső 4957
Király Ernő 5278
Király István 5123, 5336
Király Pál 700, 750, 959, 2884, 4641
Királyhegyi Pál 4155
Kirchwey, Freda 3385
Kis Ervin 4019
Kis G. 3480
Kis Gergő Barnabás 751
Kis György 1065, 3444, 3445, 3476, 5449
Kisantal Tamás 5538
Kisgyörgy Réka 2584

Kishon, Ephraim (Kishont Ferenc) 2116, 2561
Kishont Ferenc lásd Kishon, Ephraim
Kisné Cseh Julianna 1720
Kiss Árpád 5286
Kiss Béla 609
Kiss Dezső 5303, 5366
Kiss Gábor 1828
Kiss Jenő 4176
Kiss József 5563
Kiss Judit 4020
Kiss Károly 1123, 1124
Kiss Marianne 2117
Kiss Mária 4314
Kiszely Gábor 1154
Klansky, Josef (Klein József) 2118
Kiár Zoltán 4556
Klärman Bernát lásd Karácsony Benő
Klein Akiwa Aurél 1772
Klein, Aranka Ari 2119
Klein, Bernard 171, 261, 431, 2712
Klein, Carol 3420
Klein, Cecilie 2120
Klein, Edward 3004
Klein, George (Georg) 2121, 2122, 2540, 3107, 5539
Klein József lásd Klansky, Josef
Klein, Magdalena 4221
Klein, Rivka Leah 2123
Klein Tibor 1436, 4469
Klein, Yosef 830
Klein, Zelma 2124
Kleinmann, Aharon 1395
Kleinmann Rachel 2125
Klepner, Eliezer Laci 831
Klibanski, Bronia 85, 3324
Klimovszky, Elisabeth 3272
Klivenyi, Ludwig 662
Klocke, Helmut 2819
Kluger-Hajos, Irene 2287
Knopfler, Clara 2126
Koch, Ingo 4454
Kochavi, Arie J. 1434
Koczkás Sándor 4281
Kocsis Francisko 1364
Kocsor Judit 5450
Kodolányi János 5343
Kohen, Miryam 2128
Kohén, Ichák Jozsef 1377
Kohn, Moshe 2517
Kohn Zoltán 219

Kolb, Eugen (Jenő) 2444
Kolbe, Christian 4869
Kolbert, Jack 4033
Kollarik Tamás 4373, 4384
Kolosváry-Borcsa Mihály 29, 536
Kolozs Jenő 681, 2740, 5126
Kolozsvári Grandpierre Emil 4034
Koltai Kornélia 3895
Koltai Lajos 4400
Koltay András 5476, 5496
Komlós Aladár 519, 4029, 4035, 4133, 4134, 4174, 4222
Komlós János 172
Komlós Jenő 655
Komoly Ottó (Nathan) 519, 2523, 2526, 2546, 2693, 2700, 2703, 4174, 4496
Komoly Pál 1830
Komor András 4030, 4037
Komor Ágnes 4036
Komor Géza 3927
Komoróczy Géza 78, 284, 463, 1297, 1464, 1517, 2772, 3734, 5376
Komoróczy György 1473
Kondor László 3532
Konfino, Z. 1514
Konrád György (George) 2029, 2129, 3339, 4038, 4039, 4178, 4180, 4421, 4422, 4439
Kopátsy Sándor 5497
Koralek Livia 3877
Korányi, Erwin K. 2132
Korbuly Dezső 211, 3481
Korda, Teri 2133
Koren Emil 4642
Koren, Yehuda 2134
Korein Dezső 5289
Korey, William 3273, 3274,
Korinsky, Joseph 2955
Kornbluh, P. Y. 2136
Korninsky, Yosef 452
Kornis Mihály 4178
Kornis Ottó 2137
Korom Mihály 173
Koródy Béla 832
Kos, Erih 938
Kosmala, Beate 2768, 2779
Kosmin, Barry 3801
Kossa István 833, 834
Kossoy, Edward 142
Kossuth Lajos 284
Koszorús Ferenc, ifj. 1295, 1298
Kosztolányi Dezsőné 2138
Kotányi Nelli 752, 2445, 2998, 4558
Kovac, Teodor 2956

Kovai Lőrinc 960, 4040
Kovalovszky Miklós 2820
Kovács Alajos 537, 538
Kovács András (Budapest) 190, 290, 291, 477, 478, 509, 1040, 1049, 1061, 1062, 1063, 1064, 1145, 1299, 1300, 1301, 1302, 2568, 2690, 3192, 3582, 3583, 3584, 3585, 3586, 3626, 3666, 3787, 3788, 3789, 3790, 3791, 3792-3793, 3794, 3795, 3796, 3797, 3798, 3799, 3800, 3801, 3802, 3803, 3804, 3805, 3806, 3825, 3826, 3827, 3867, 4423, 4424, 4870, 5377, 5404, 5405, 5406, 5407, 5408, 5427
Kovács András (Erdély) 965, 966, 1592
Kovács, Etienne 2885
Kovács Éva 479, 569, 1593, 3587, 4455, 5474
Kovács György 342, 4176
Kovács Imre 998, 4926, 5344, 5346
Kovács István 1563
Kovács János 5428
Kovács József 1575
Kovács Károly 4605
Kovács Mária 1055
Kovács M. Mária 292, 323, 374, 424, 432, 433, 480, 481, 482, 510, 511, 1064, 1155, 3773, 3783, 3789, 5429, 5569
Kovács Mihály 2139
Kovács Mónika 400, 3722, 3868, 3869
Kovács Tamás 753, 1034, 1035, 1048, 1594, 1595, 1596, 1597, 1598, 1831, 1832, 2629, 2749, 2838, 2839, 3838
Kovács Teodor 4605
Kovács Zoltán András 2623
Kovesi, Vera 2140
Kozák Gyula 881
Kozma Antal 836
Kozma István 3785
Kónya István 3513
Kósa János 1000, 4523, 4557, 5127
Kósa Miklós 439, 4509
Könyves László 835
Köpeczi Béla 1306
Körmendi Ferenc 4041
Körmendy Balázs (Kulcsár István) 837, 2135
Körmendy Zsuzsanna 3667
Körösy Ferenc 5367
Köteles Lajos 1591
Köteles Pál 4042, 5304
Köves Erzsébet 19
Kövér György 471
Kőbányai János 1980, 2127, 2579, 2583, 3581, 3625, 3624, 3986, 3987, 4021, 4022, 4023, 4024, 4025, 4026, 4027, 4028, 4029, 4030, 4031, 4032, 4133, 4326, 4353, 4354, 4355, 5459
Kőműves Imre 2130, 2131, 2446, 4156, 4507, 4508
Kőszeg Ferenc 4163, 4711
Kőszegi Imre 1590
Kramer, Naomi 1600

Kramer, Thomas D. (T. D.) 1156, 2630, 2957
 Kranzler, David 1157, 3156
 Krassó Sándor 1374, 1601
 Kraus, Naftali (Naphtali) 2741, 3275
 Kraus, Ota 2141, 4356
 Krausz Éva 3735
 Krausz György 4352
 Krausz Miklós 1839
 Krausz Tamás 1158, 1234, 1251, 3870
 Králik Jánosné 1599
 Králl Csaba 1065
 Krebs, Eta 2142
 Kremer, S. Lillian 3992, 3996, 4425
 Kremnický Gábor 1303
 Krieger, Seymour 3416
 Kristóf Károly 1833, 4559
 Krokovay Zsolt 5476
 Kroó László 2143, 2584
 Kropf, Rudolf 1561
 Kruger Aladár 596
 Krupp József 4223
 Kruzslicz Gábor István 1563
 Kubinszky Judit 293
 Kubovy, Aryeh Leon 3178, 4828
 Kubowitzki, A. Leon 3424, 3425
 Kulcsár István lásd Körmendy Balázs
 Kulcsár István 3568, 3723
 Kulcsár János 1834
 Kulcsár László 1835
 Kulka, Erich 2141, 2144, 2958, 3152, 4356
 Kulka, Otto Dov 3472
 Kumanov, Zivan 931
 Kumar, Shiva 2506
 Kun Andor 376, 754, 961, 4643, 4718, 4958, 5130
 Kune, Gábor 2145
 Kurcz Ferenc 1602
 Kuretsidis-Haider, Claudia 2150, 4913, 4939
 Kushner, Tony 1053, 3142
 Kussinszky Endre 4984, 4985, 4986
 Kutas, E. R. 5430
 Kutuzov-Tolstoy, Myriam 4043
 Kühnrich, Heinz 4826
 Kürti László 4273
 Kvazimodó István 4044

L. Nagy Zsuzsa 2886
 Labson, Gabriella Auspitz 2148
 Lackó Miklós 343, 358, 359, 396, 1065, 2821, 3588, 4045

Ladányi Andor 425, 434, 570, 571, 3466
 LahavJehuda (Yehuda) 2149, 2448, 4765, 4781
 Lahav, Pnina 4735
 Lajos Attila 3277
 Lakat Erika 1603
 Lakatos Géza 2631
 Lakatos István 4224
 Lakos János 86
 Lakó Boglár 3205
 Lambert, Gilles 2959
 Lamprecht, Gerald 2858
 Landau, Ernest 3108
 Landau-Bondy, Klara 2287
 Landeszman György 1160
 Lang, Berel 4477
 Lang, George (Láng György) 838
 Lang, Jochen von 4843
 Langelbahn, Leah 1305
 Langer, Lawrence I. 4166, 4238
 Langlet, Nina 3235
 Langlet, Valdemar 3236
 Langmaid, Janet 18
 Lanik, Josef (Fred Wretzler) 2146, 2147
 Lantos, Michael 5540
 Lantos, Tom 3274, 4398
 Lapidot, Uri 2862
 Lappin, Eleonore 2150, 2151, 2152, 2153, 2857, 2858
 Laqueur, Walter (Walter Z.) 353, 2732, 4752, 4782, 4783
 Larsson, Jan 3278
 Laska Vera 20
 Laster, Frida 87, 2603
 Laszlo, Leslie 3067
 Lavi, Moshe 840
 Lavi, Theodor 49, 54
 Lax, Martin H. 2157
 Lax, Michael B. 2157
 Lazar, Albert O. 841, 2158
 Lazar, Dov 842, 2950
 Lazar, Michael 844, 2960
 Lazarovits, Ernő 2161
 Lazzar, Yosi 2540
 Láng Éva 262, 4225, 4226
 Láng György lásd Lang, George
 Láng Jehuda-Gyula 1394
 Láng Judit 2449
 Láng Tamás 1709
 Lányi György 839
 László, Andrew 2154
 László Ernő 460

László, Kari (Károly) 2155, 2156
 László Klári 555, 3724, 3738, 5450
 László T. László 3452, 3453
 Lázár Beáta 1604
 Lázár (Lazarovits) Ernő 843, 4170
 Lázár, Israel László 2159
 Lázás István 4645
 Lázár Olga 2160
 Lebl Árpád 939
 Lebovits Imre 556
 Lebovitz, Shirley 2162
 Lederer, Shoshana 2163
 Lehmann, Hans Georg 2822
 Lehrman, Hal 3627, 4960
 Leibovici Laiş, Şlomo 3185
 Leitner, Isabella 2164, 2165, 2166, 2167
 Leitner, Irving A. 2164, 2165
 Leitner Sándor 1411
 Lemberg, Hans 1189
 Lemkin, Raphael 557
 Lenard, Andrew 1923
 Lendvai L. Ferenc 496, 497, 1066, 1162, 3571, 3955, 4109, 5423
 Lendvai, Paul 1161, 2168
 Lengyel András 1715
 Lengyel Ernő 4550, 4581
 Lengyel Géza 2450
 Lengyel György 483, 484, 485, 1055, 3659
 Lengyel István 2451, 4560
 Lengyel Olga 2169, 2170
 Lenz, J. 680
 Leon Andor 900
 Lerner, Motti (Moti) 4379, 4399
 Lestchinsky, Jacob 263
 Lester, Elenore 3013, 3279, 3280, 3340
 Lestyán Sándor 4961, 4962,
 Lett Miklós 558
 Leuschner, Immanuel 3362
 Lev, Rachel 2171
 Levendel László 4170
 Levi, A. 1514
 Levi, Primo 4170
 Levi, Trude 2172, 2173
 Leviathan, Br. (David és Melech Pinowitz) 4829
 Levin, Meyer 3116
 Levin, Nora 1025
 Levine, Paul A. 3229, 3341, 3342
 Levy, Ernest 2174, 2175
 Levy, Jozsef-Yehuda 2176
 Lewy, Arie 1417

Lewy, Yizchak 3016
 Lévai Béla 755, 5138
 Lévai Jenő (Eugene) 88, 231, 344, 345, 346, 401, 701, 1023, 1024, 1124, 1606, 1838, 1839, 2452, 2453, 2714, 2814, 2840, 2841, 2842, 2843, 2844, 2845, 2863, 2864, 2865, 2887, 3015, 3046, 3047, 3143, 3157, 3159, 3281, 3282, 3343, 3354, 3406, 3407, 3408, 3556, 4177, 4810, 4827, 4828, 4886, 4887, 4927, 4928, 4929, 4999
 Lévai József György 1605
 Lévai Júlia 5498, 5505
 Libik György 3283
 Lichten, Joseph L. 5279, 5280, 5281
 Lichtenstein, Heiner 3284
 Lichtenstein, Ruth 3589
 Lichtmann, Albert 1059, 2177
 Lichtmann Tamás 5499
 Lichtneckert András 89
 Liebermann, Yitzhak 2178
 Ligeti Ernő 232, 4509, 4575
 Ligeti György 2560
 Ligeti Imre 1071, 1163
 Lihovay Éva 4327
 Lindner László 890
 Link Gyula 2686
 Linn, Ruth 2961, 2999
 Linnea, Sharon 3285
 Linze, Dewey W. 4871
 Lipcsei Ildikó 1057, 1607
 Lippovitz György 611
 Liska Márton 3828
 Listowel, Judith 3344
 Litman, Peretz 2179
 Litschauer, Maria Theresia 1164
 Litván György 2632, 3628
 Lob, Ladislaus 4736
 Lohrmann, Klaus 2153
 Loker, Cvi 2962, 3005
 Lom, Petr 3783
 London, Yaron 2561
 Lorant, André 2180
 Loránd Ferenc 420, 421
 Lorrin, Berth (Szinberger Sándor) 2455
 Losonczi Ádám 962
 Losonczy Géza 4963
 Lottig, H. 4697
 Louca, Antonio 2773
 Lovas Gyula 1165
 Lowinger, Maurice 845
 Lowinger, Yosef 1610, 1840
 Lónyai Sándor 135, 3680
 Lóránd Ferenc 3871

Lövental, Z. 947, 1514
 Löwethal, Zdenko 940, 4898
 Löwy Mátyás 4274
 Löwinger, Avraham Albert 1421
 Löwinger Emil 1609
 Löwinger, Joseph 941, 942, 2963
 Löwinger Sámuel 3872, 5358
 Lőrincz Melinda 1608
 Lőrincz B. Zsuzsa 2774, 3557
 Löwy Dániel 901, 1166, 1549, 1558, 1573, 1611, 1612, 1613, 1614, 1615, 1841, 1842, 2585, 2586, 2587, 3048, 3068, 3117, 3807, 4046, 4135, 4136, 4646, 4647, 5521
 Lubczyk, Grzegorz 3049
 Lucaciu, Vasile 3186
 Ludwigg, Henri 4830
 Lukac, Dula 846
 Lukács Ágnes 4328
 Lukács György 5337, 5338
 Lukács Gyula 1843, 4648
 Lukács, John 2181
 Lukács László 4510, 4593
 Lukács Tibor 4930
 Lukoff, Irving F. (I. F.) 3749, 3767
 Lundvik, Jan 4478
 Lupovitch, Howard 5431
 Lustig, Oliver 1306, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 3187, 4931
 Lustig, Tiberiu 5541
 Lustig, Valentin 4297
 Lusztig Károly 1844
 Lütgenau, Stefan August 3044, 4606

M. Somlyai Magda 60
 Macardle, Dorothy 3857
 Macartney, C. A. (Carlile Aymler) 174, 175
 Mack, Phyllis 2362, 4616
 Madocsai Miklós 3069
 Magen, Rivka 4047
 Magén István 2727
 Magos, George (G.) 465, 498
 Magosh György 848
 Magóné Tóth Gyöngyi 1616
 Magyar Bálint 1846
 Magyar Imre 847, 4048,
 Magyar Károly 682, 1847
 Magyar Miklós 2188
 Mahler, Margaret S. 2189
 Majdán Béla 1617
 Major Ákos 4932
 Major, Jozsifo 945

Major Ottó 4049
Major Róbert (Robert) 377, 3454, 3629, 4964, 5282, 5283, 5284, 5285
Majoros István 1144
Majsai Tamás 284, 402, 918, 926, 1040, 1618, 1619, 1848, 2523, 3070, 3455, 3482, 3514
3515, 3516, 3533, 3907, 3908, 4357
Makai György 294
Makkai János 612
Makó Imre 1620, 1621
Mallász Gitta 4607
Mandel, Edmund 849
Mann, Peggy 2070
Manning, Dale 59
Manvell, Roger 1168
Maoz, Asher 4737, 4784
Margalith, Aaron M. 3369
Margo, Jill 2190
Marina, Mihai 3188
Marjanucz László 1849, 2728, 5570
Markovics Györgyi 4501
Markovits Györgyi 369, 4228
Markovits Magda 2458
Markovits Pál 850
Markovits, Zwi 2192
Marmorstein, Abraham 851
Marosán György 2193
Marrus, Michael R. 5542
Marschalkó Lajos 5382, 5384, 5385
Marsi László 1622
Martinkó, József 4358
Marton, Alexandru 2194
Marton Dávid Jenő 852
Marton Ernő 233, 234, 3590
Marton Frigyes 4229
Marton József 3446
Marton, Kati 3286, 3345
Marton Lajos 370
Marton László 5359
Marx József 4400
Masát András 3287
Mashberg, Michael 3153
Masters, Anthony 3017
Masur, Norbert 3230
Matolcsy Mátyás 539
Matyas (Mathias), Miriam 2195
Matyikó Sebestyén József 1624, 1625
Mautner, Menachem 3101, 4745, 4751
Mavrik László 2775
Maxwell, Elizabeth 5411
Mayer Dénes 1626, 1739

Mayer, Egon 2776, 4785
Mayer, Joseph (Jóska) 2919
Mayer László 90, 1437, 1850
Mayor, Josif 1570
Málnási Ödön 5383
Márai Sándor 284, 2191, 4227, 5306, 5314
Márer György 4562
Mária Béla 757, 3568, 3725, 4275, 4563
Márkus Dezső 758
Márkus G. György 5409
Márkus László 176, 3534
Márkus Mária 5432
Márton László 486
Márványi Judit 5410
Máté Elek 3535, 3536, 5368
Máté Klára 4523
Máthé Elek 1169
Máthé Éva 1623
Máthé Rezső 5143, 5144, 5145, 5146
Mátrai Sándor 1005, 1307, 1308, 2661, 2662, 2715, 3225, 5147, 5148, 5149, 5150, 5151
Mátravölgyi Tibor 3071
McAfee, Robert 4166
McArthur, Debra 3288
McCagg, William O., Jr. 235, 364, 487, 1055, 3808
McClelland, Charles 473
Medaile, George Z. 3422
Medding, Peter Y. 3792
Meed, Benjamin 134
Meed, Vladka 134
Menczer Gusztáv 1229
Mendelovits Piri lásd Bodnar, Piri Piroska
Mendelsohn, Ezra 1170, 3582
Mendelsohn, John 2604
Mendes-Flohr, Paul R. 3472
Menyhért Gáspár 1000
Meri, Stephan 473
Mermall, Gabriel 2196
Mermall, Thomas 2196
Mermelstein, Elizabeth 2536
Mermelstein Gábor 688, 853
Mermelstein, Mel 2197
Mermelstein, Ruth 2198
Meron, Tzvi 1367
Mesterházi Lajos 4050
Meschel, Susan 2507
Meszlényi Antal 3461, 3468, 3469, 3470, 3471, 3498, 3500, 3558
Meyer, Fritjof 3690, 3705
Mezei András 2199, 2525, 3000, 3909, 4051, 4052, 4053, 4129, 4170, 4230, 4231, 4232, 4260, 4267, 4457, 5321, 5563

Mezei Gábor 854
Mező Szilveszter 1546
Méhely Lajos 663, 668, 5215
Méhes György 4054
Méhes Márton 3287
Méliusz József 4176
Méray Tibor 2846
Mészáros István 3467
Michel, Henri 2888
Micheller Magdolna 1489
Michman, Dán 710, 2694, 4413
Micu, Iosif 2200, 2201, 2202, 3189
Mihalevici, Relly 2203
Mihancsik Zsófia 5398, 5399, 5400
Mihály Sándor 855
Mihok, Brigitte 1067, 3037, 4459
Miklós, Sophie Weisz 2204
Miklós Ákos 4055
Miklóssi-Gál Mihály 5399
Miklya Jenő 1627, 1751
Miklya Luzsányi Mónika 4608
Milin, Vojislav 2965
Milisavak, Zivan 943
Milland, Gabriel 381
Miller, Michael L. 1145, 2690
Miller, Scott 1045
Millok Sándor 2205
Milner, Iris 1434
Milton, Sybil 4319
Mircu, Marius 3175
Mirnić, Josip 972, 977
Miron Eszter 1056
Miron, Guy 382, 3809
Miszlivetz Ferenc 1208
Mitzki Ervin 1628
Modig, Carl 67
Moglen, Eben 4786
Mogyorósi Zita lásd Nemoda Tamásné
Moholy Nagy László 4352
Moisel, Claudia 4704
Mokotoff, Gary 6
Moldova György 2743, 3917, 4056
Moldovan, Mircea 3456
Moll, James 4381
Mollinári Gizella 4057
Molnár Ákos 4031
Molnár Erik 275, 330, 5332, 5339
Molnár Gusztáv 4176
Molnár János 1629

Molnár Jenő Antal 4058
 Molnár Judit 75, 572, 573, 1047, 1060, 1068, 1069, 1171, 1172, 1173, 1174, 1175, 1310, 1311, 1630, 1631, 1854, 1855, 1856, 2526, 2663, 2688, 2691, 2695, 2696, 2716, 2717, 2729, 4320, 4600, 4768, 4777, 4778, 4923, 4987, 5000, 5007
 Molnár Kálmán 5307
 Molnár Miklós 5308
 Molnár Péter 5476
 Molnár Sebestyén 5355, 5363, 5369
 Molter Károly 4176
 Mona Ilona 4609, 4650
 Mondral, Camilla 2206
 Monneray, Henri 2605
 Monori Áron 5399, 5400
 Monostori Imre 177
 Montaud, Bemard 4610
 Montfort, François de 4831
 Montgomery, John Flournoy 178
 Moore, Lisa 3873
 Moór, Zoltán Y[ehuda], 3483
 Mor, Menachem 4737, 4753
 Mora Emil 1883
 Morgenstern, Aryeh 3173
 Morley, John F. 3289, 3392
 Mornaila, Florian 1883
 Morócz Sándor 5544, 5545
 Morva Tamásné 2847
 Morvay István 2410
 Moser, Roman 2207
 Moskovits, Aron 3874
 Moskovits Árje 1399
 Moskovits, Cvi 403
 Moskovits, Malka 2208
 Moskovits, Moshe 2209
 Moskovitz, Elizabeth 2210
 Moskowitz, Yitzhak Zvi (Y.) 1400
 Mosonyi Albert 4233
 Mosse, George L. 175, 196, 227, 524, 982, 1247
 Mozes-Kor, Eva 2211
 Mód Aladár 5330
 Móricz Virág 4059
 Móricz Zsigmond 284
 Mózes Teréz (Tereza) 1632, 1633, 1634, 1635, 1636, 1637, 1857, 4137
 Mravik László 2791
 Munkácsi Ernő (Ernest) 112, 642, 1026, 3002, 3568, 3630, 3848, 4359
 Munkácsi Krisztina 2744
 Munkácsi Márton 4352
 Munkácsi Noémi 1858, 2212
 Munkácsi W. Noémi 4489
 Munter, Arnold 4826

Muraközy Gyula 3537, 3538
Murányi Gábor 1860, 3346, 3854, 3855
Murer, Jeffrey Stevenson 295
Mustață, Constantin 3207
Müller, Filip 2213
Müller, Hartmut 2214
Müller, Josef 2215
Müller Miklós 2216
Müller Olga 2217, 2218
Müller, Therese 2219
Müller, Yosef 856
Müller Veronika 91
Müller-Tupath, Karla 4811
Münz, Max 4698

Nadasy, Steven 4062
Nadányi Pál 179
Nadivi, Sarah 2966
Nagy Antal Mihály 5451
Nagy Dezső 2459
Nagy Ferenc 92, 1861, 2633, 4703, 5543
Nagy György 688, 702
Nagy Gyula 1507, 1862
Nagy Katalin 3631
Nagy Kálmán 5544, 5545
Nagy Lajos 347, 1638
Nagy Milada 1640
Nagy Pál 64
Nagy Péter Tibor 435, 3867
Nagy S. Katalin 4330, 4331, 4361
Nagy Sz. Péter 3109, 4765
Nagy Tibor 3072
Nagy Vilmos 326
Nagy Vince 325, 2634
Nagy Zoltán 4234
Nagy Zsuzsa 2635, 3810, 4063
Nagy Zsuzsa L. 2664
Nagy-Talavera, Nicholas M. 348, 383, 5001
Nagy Varga Rita 296, 1047, 3447
Nagybaczoni Nagy Vilmos 2636, 4652
Nagyiványi Zoltán 3484
Nagykálnay Levatich László 664, 669, 673
Nagymáthé Béla 1639
Nakhimovsky, Alexander 4324
Nakhimovsky, Alice 4324
Namenyi (Naményi, Neumann), Ernő (E.) 3632, 3633, 3875
Nasser, Stephen 2222
Nassi, Zvi 2527

Nastasă, Lucian 5549
 Naves, Elaine Kalman 2223
 Nádas József 4500
 Nádas Péter 212, 215, 4060, 4180
 Nádass József 2220, 2221, 4061, 4164
 Nádor Jenő 4967
 Nebelin, Manfred 180
 Negev, Eilat 2134
 Nehéz-Posony Márton 5500
 Nemes György 4064, 4157
 Nemes János 5329
 Nemes László 4065
 Nemes Tibor 4276
 Nemes Nagy Ágnes 4138, 4565
 Nemeshegyi Péter 4653
 Nemeskéri Kiss Melanie 2900, 4968
 Nemeskürty István 703, 4066, 4190, 5322
 Neményi Nivon 5412
 Nemoda Tamásné (Mogyorósi Zita) 1645
 Nesher, David 1401, 5534
 Netzer, Eli (Elie) 1428, 2528, 2920, 2937
 Neumann György 1649
 Neumann, Oscar Yirmeyahu 3083, 3084
 Neuwirth, W. Alberto 2224
 Németh Alajos 1562
 Németh András 2085
 Németh Júlia 2588
 Németh László 82, 1641, 1642, 1643, 3917
 Németh Sándor 5359, 5372
 Némethy Imre 612
 Némethi Gábor 1644, 2460
 Néző István 1646, 1647,
 Nicholson, Michael 3253, 3290
 Nicosia, Francis R. 7
 Niedermüller, P. 3788
 Niewyk, Donald L. 7
 Nisman, Hannah 2529
 Nison, Kahan (Kahán) 2716
 Nothof Éva 1569
 Novac, Ana 2225
 Novack, Judith Mandel 2226
 Novak Attila 281, 520, 522, 3094, 3100. 3591. 4362. 5397. 5401, 5501,
 Novák László 1650
 Novák Tamás 4373
 Nuber István 421, 760, 3856

Nyerges András 5497, 5502
 Nyíri András 411

Nyíri János 4067, 4178
Nyéki Károly 1651, 1652
Nyiszli Miklós 2227, 4802

Ofer, Dalia 3102
Offner, Róbert 2228
Ofry, Dán 3110
Olasz Tibor 1863
Olbracht, Ivan 4068
Olti Ferenc 1065, 1653
Oppenheimer, Max 4832
Oppermann, T. 4699
Oravetcz Imre 3726
Orbán Ferenc 8, 9, 236, 237, 1176
Orbán Sándor 5546
Orbánné Szegő Ágnes 1047, 1654, 1655, 1656, 1657, 1658, 1659
Ormos Mária 181, 422, 1144, 1177, 1374, 2577, 2637, 2871
Ornstein, Anna 2229, 2230
Oroian, Traian 1883
Orsó Sándor 1660
Ország Lili 4329
Ortutay András 93
Ortutay Gyula 4566, 4567
Ottlik László 648
Ouzan, Françoise S. 4413
Ozsváth, Zsuzsanna 297, 4069, 4235, 4236, 4237, 4238, 4239, 4240, 4440

Örkény István 704, 3366, 3367, 4158, 4170, 4178, 4180, 4190, 4519
Örkényi Strasser István 4336, 4545
Ötvös László 5460

Paal Jób 2792
Pach Zsigmond Pál 3568, 3657, 3692, 3693
Pados Pál 4933
Paetzold, Kurt 4877
Paikert, G. C. 973
Pajic, Tomislav (Pajić) 732
Pajzs Elemér 4537
Paksy Zoltán 1643
Palasik Mária 1178
Palásti László 683, 705, 761, 762, 857, 1313, 1864, 2665, 2793, 2794, 2795, 2848, 2849.
3355, 4070. 4569, 4570. 4571. 4654, 4813, 4889, 4890, 4891, 4892, 4934, 4971, 4972, 4973.
5164, 5165, 5166, 5167, 5168, 5169, 5170, 5171, 5172, SI73. 5174. 5175, 5176, 5177, 5178,
5179, 5180, 5181, 5182, 5183, 5184, 5185, 5186, 5187, 5188, 5189, 5273, 5341, 5349
Paldiel, Mordecai 4611, 4612

Palgi, Joel 3006
Palotai Boris 4071, 4072
Paluszkak, Elias 4739
Pamlényi Ervin 183, 184, 298, 365, 2606
Paneth, Philip 4833
Pap Károly 4519, 4534, 4577, 4583
Papp Antal 1865, 4139
Papp Bálint 890
Papp Zsolt 1661, 1662, 1738
Papp Zsuzsa 569
Parragi György 2231, 5002, 5295, 5309, 5433
Parsons, Farnell 21
Passuth László 4523
Paszternák, Ráv Slomo 1404
Patai József 5563
Patai, Raphael 515, 1040, 1179, 4073
Pataki Ferenc 488
Pataki Mária 404
Patkós György 324
Paulay Gyula 613
Pavel, Amelia 4140
Pavlovics K. 4974
Pál József 3485, 3486
Pálffy Judit 3727
Pálházi László 459
Pálóczy-Horváth G. (György) 182
Pánczél Lajos 5191
Pándi Pál 4510
Pánek, Jaroslav 188
Pásztor Cecília 1663
Pásztor Mihály 4572
Păcurariu, Francisc 3195
Pearlman, Moshe 4834
Peck, Abraham J. 1076, 1081, 3229
Peck, Jean M. 2232
Pelle Ferenc 1664
Pelle János 299, 384, 411, 559, 574, 1866, 2590, 4363, 5453, 5454, 5456, 5462, 5463, 5464, 5465, 5466
Pendorf, Robert 4835
Penkower, Monty Noam 3427
Perah, Zemirah 3018
Peresztegi Ágnes 1063, 4700
Perjés Géza 4975
Perl, Chaim Israel 1665
Perl, Gizella 2233, 2411
Perl Miklós 890
Perlaky Gyuláné 4655
Perlasca, Giorgio 3217, 3226
Perneki Mihály 2642

Perri, Yitshak (Friedmann, Jicchak, Yitzhak) 238, 1406, 1666
Pcterdy Mária 661
Peters, Wolfgang 543
Pethő László 1484, 1485
Pethő Tibor 157
Pethő Zsolt 1588
Pető Andrea 1314, 4945
Pető Ernő 2697, 2700, 2707, 2719
Pető Katalin 3728, 3731, 3735
Pető László 2698
Petőfi Sándor 5563
Petrák Katalin 2914
Petrovics Béla 5194
Petrovics-Ofner László 2235
Petyke Mihály 2236
Peyer Károly 2462
Pécsi Katalin 2530, 4178
Pécsi Tibor 763
Péczeli Egyed 764
Pénzes Balduin 3487
Péter Ferenc 2234
Pfeiffer Izsák 4489
Pfitzner Rudolf 3729
Philipp, Rudolph 3291
Pick, George S. 1059, 2237
Pierik, Perry 1180
Pierrejan, Claudine 3292
Pietzsch, Walter 264
Pihurik Judit 326, 902
Pil Mose 3836
Pilinszky János 3917, 4164, 4176, 4241, 4242, 4243, 4518, 5563
Pilkhoffer Mónika 1763
Pinowitz, David lásd Leviathan, Br. Pinowitz, Melech lásd Leviathan, Br. Pintér István 368, 765, 2638, 2881, 2889, 2890, 2901, 2902, 4808, 4809, 5329
Pistiner, Ephraim 1668
Plaschka, R. G. 1214
Platschek Sándor 5547
Plavsic, Lazar 1669
Pless Zsuzsa 2903
Pogány, Eugene L. 2238, 3901
Pogány István 4712
Pojar, Milos 1185
Poklewski-Koziell, K. 4976
Polak, Tsemah Magdah 2240
Polák Miklós 2239
Polgár András 4074
Polgár Ernő 1670, 1671
Polgár György 219, 656
Polgár Miklós 903

Poliakov, Léon (Leon) 1027, 3131
 Pollák László 904
 Polonsky, Anthony 5357
 Polyák Gábor 5476
 Pomogáts Béla 4132
 Pompiliu, Teodor 1867
 Pongrácz Jenő 614, 615, 616, 617
 Pope, Victoria 3335
 Popper Péter 4229
 Porat, Dina 1053, 3140, 3169, 3170
 Porat, Eitan 2531
 Porath (Frish), Moshe 2241
 Porter, Anna 4740, 4775, 4787
 Portuges, Catherine 4401, 4407
 Poszler György 4511, 5423
 Potemra, Michal 1672
 Pozsgai Gézáne 1673
 Pozsgay Imre 5423
 Pozsonyi, Dvora (Deborah) 2242, 4462
 Pók Attila 117, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 213, 327, 489, 490, 1040, 1045, 1063, 1181, 1182, 1183, 1315, 3592, 3634, 4426
 Pór Dezső 706, 707
 Pótó János 4479
 Pölöskei Ferenc 162, 3842
 Prager, Rita 2243
 Prat, Emanuel 4741
 Precious, Thomas 3347
 Prepuk Anikó 1184, 1868
 Prigent, Michel A. 3775
 Prinz, Josef 2335
 Pritz Pál 4988
 Prohászka Ottokár 3435, 3448, 5569
 Propper Jenő 708
 Puder Sándor 4512
 Punykó P. Mária 5522
 Puskás A. I. 191
 Puskás Aurél 411
 Puskás Béla 1605
 Puskás Julianna 440, 1057
 Püski Levente 192
 Püski Sándor 282
 Püspöki Nagy Péter 1235

Quandt, Helen 4332
 Quittner, Eva 2244

R. Hahn Veronika 4770
 R. Vozáry Aladár 1674
 Raab, Elisabeth M. 2245
 Raab Ferenc 1675
 Raab Márton 1676, 1677
 Rab Erzsébet 1678
 Rabinowicz, Oskar K. 3165
 Rackebrandt, Wolfgang 3287
 Rada, Mirka 1570
 Radisics Elemér 3593
 Radnev, Manase 3208, 3209, 4370
 Radnóti Miklós 326, 766, 4164, 4176, 4235, 4236, 4237, 4238, 4239, 4240, 4244, 4249, 4266, 4277, 4278, 4279, 4280, 4281, 4282, 4501, 4518, 4519, 4534, 4535, 4547, 4563, 4566, 4567, 4590, 4591, 5287, 5563
 Radnóti Sándor 5371
 Rado, Mirko 945
 Radosav, Maria 2967
 Radó Antal 4580
 Railton, Nicholas 4613
 Rainer M. János 1241, 2675, 3812
 Raj Tamás 402, 404, 5423
 Rajk, Kiara 2246
 Rajniss Ferenc 2644
 Rakos, Petr 1185
 Ranca, Ion V. 1093
 Ranki, Vera lásd Ránki Vera Ransom, Candice F. 3019
 Rapaport, Martin 2532
 Rasel, Mordechai 2953
 Rath, Aharon 2249
 Ravasz Illés 594
 Ravasz István 5 6, 767, 1191
 Ravasz László 3543, 3544
 Ravid (Lánczos), Benjamin 1375
 Rayman, Katalin 2464
 Rábai László 410, 1172, 2954, 3464, 3516, 4415
 Rác András 1317
 Rác André 453
 Rác Árpád 714
 Rákos Imre 709, 1231, 1679
 Rákosi Mátyás 2639
 Ránki György 193, 349, 491, 990, 999, 1040, 1057, 1131, 1186, 1187, 1188, 1189, 1190, 2606, 3919, 3920, 4187, 4441
 Ránki Vera (Ranki) 360, 1028
 Rásonyi István 2247
 Rátkai Károly 2248, 2666, 3489, 3490, 3538, 3540, 3541, 3542, 4509, 4576, 5197, 5198, 5199, 5310, 5311
 Rátki András 3651
 Redner Miklós 4352
 Reichental, Frantisek (Frank Ferenc) 5548

Reichenthal, Eli 1052, 4743
Reiner Imre 4842
Reinhardt Sándor 4685
Reisman, Kathy 2251
Reisman, Isidor 1407
Reismann János 2667
Reiss, Johannes 1680
Reitlinger, Gerald 1029, 1030
Remenyik Zsigmond 5323
Reményi Gyenes István 3368, 4075
Rensmann, Lars 5408
Reuveni, Gideon 3786, 5402
Reuveni Sári (Sári) 214, 328, 329, 575, 1318, 1319, 2465, 2720, 2796, 3050, 4600, 4614, 4656, 4657, 4658
Reviczky Ádám 4615
Reynolds, Quentin 4836
Rezes György 3982
Récsey László 5312
Réhon József 2250
Rékai Miklós 1054, 2562
Répás László 279, 3774
Réti György 913
Réti László 858
Réti Lili 1869
Révai József 5434, 5435
Révész Béla 4519, 4557, 4579
Révész Gyula István 2797
Révész Lilian 2252
Révész, Peretz 2968
Révész Sándor 5503
Riba István 5504
Ribáry Géza 521, 593, 632
Richey, Stéphane 4822
Riczú Zoltán 1681
Riedl, Franz 544
Ringelheim, Joan 10
Riskó Ágnes 3735
Rittenberg, Louis 265
Ritterband, Olly 2253
Rittner, Carol 3429
Riza, Adrian 3196, 3197
Roelcke, Eckhard 2560
Roberts, Henry L. 22
Roberts, Sarah 41
Robinson, Jacob 5, 11, 239
Robotos Imre 2301
Roboz Ottó 1039, 3051, 3849
Rogger, Hans 336
Rohmer, Richard 2255

Romanescu, Gheorghe 1320
 Romano, Jasa 946, 2969, 2970, 2971
 Romain, Andrew 2466, 2467
 Román György 4076, 4308
 Ronen, Avihu 2972, 2997
 Rose, Gabriella 2256
 Rose, Paul L. 3132
 Rosen, Ilana 2534, 2535, 2563, 3635, 4081, 4082
 Rosen, Jona 1056
 Rosenberg, Leah 2257
 Rosenberg-Weber, Serena 2287
 Rosenfeld, Harvey 3297
 Rosenfeld József 1682
 Rosenfeld, Shalom 3030, 4721
 Rosenfeld-Vago, Lidia 2287
 Rosenthal, Sherry 2222
 Rosman, Sh. 1408
 Rosner, Bernat 2258
 Rosner-Holländer, Bracha 2259
 Ross, Gaylen 4380, 4403
 Ross, Stewart 2260
 Rostás A. 859
 Rostás Andor 2468
 Rotbart, Hindi 2261
 Rotbart, Vladislav 947, 1192, 2262
 Rotem, Yehudit 2973, 2974
 Rotenstreich, Nathan 2731
 Roth Ernő 3872, 4486
 Roth, Harald 341
 Roth, John K. 1468, 2957, 4166, 5411
 Roth Siegfried 3850, 3859
 Roth, Stephen 4702
 Rothfeld, Deborah 1683, 2263
 Rothkirchen, Livia 454, 864, 914, 971, 1091, 1121, 1193, 1271, 1684, 2332, 2684, 2689, 2703, 3024, 3085, 3128, 3324, 3472, 3561
 Rothschild (Dick), Edit 2264, 4199, 4245
 Rothschild, Jacob 2454
 Rothschild, Joseph 194
 Rothschild, Sylvia 2536
 Rotics, Zeev 350,461
 Rotta, Angelo 3469, 3558
 Routier, Marcelle 2350
 Rozett, Robert 55, 523, 710, 1045, 2891, 2975, 2976, 3052, 3053, 3073, 3144
 Rozsnyói Ágnes 1071, 1193, 1321, 2823, 2850, 2851, 2852, 5203
 Róbert László 2254
 Róbert Mária 4513
 Róbert Péter 378, 1046, 3296
 Róna Éva 4077
 Róna Péter 5013

Rónai Ernő 4078
 Rónai Mihály András 5201, 5202, 5436
 Rónay György 4079, 4080
 Róth Ernő 4684
 Rózsa András 5437
 Rózsa Ágnes 1567, 2265
 Röhrig Géza 4260
 Rössel, Mordechaj (Rösszel Mordechai) 1056, 4173, 571
 Röder, László 5554
 Rubin, Elijahu 2266
 Rudnóy Teréz 2267
 Ruebner-Breszlauer, Catherine 2268
 Ruff Tibor 300, 492, 3902, 3903
 Ruffy Péter 4176
 Ruland, Fritz 549
 Runberg, Björn (Bjorn) 3237
 Russ, Irene W. 2269
 Russell of Liverpool, Edward Frederick Langley, Lord 4872

Sabille, Jaques 3233, 3298, 3349
 Sable, Martin H. 42
 Sack, Sallyann Amdur 6
 Sajti Enikő 1197, 1198
 Sakmyster, Thomas L. 195, 2640
 Salamon, Andrew Shlomo 2270
 Salamon Elemér (Sallai Elemér, Saly) 860, 861, 4159, 4660, 5206
 Salamon, Ella 3891
 Salamon Ernő 4176, 4510, 4519
 Salamon Juliska 2271
 Salamon László 4176
 Salamon Mihály 2272
 Salamon, Mosheh ben Shelomoh Yehuda 2273
 Salamon Pál 4083
 Salamon Pál (Pavol) 560, 1686
 Salczer, Eliaz 2274
 Sale, Giovanni 3394
 Salgó László 1872, 4684
 Salinger, Gerhard 1687, 1688
 Sallai Elemér lásd Salamon Elemér
 Saly Dezső 240
 Salzer, Zeev Vilmos 1409, 4464
 Salzer-Eliaz, Joseph Tzvi 862
 Samson, Ariella Blum 863
 Samuelson, Benjamin 2275
 Sandberg, Moshe (Sanbar, Moshe) 864, 1271
 Sanders, Ivan (Iván) 3921, 4084, 4085, 4086, 4087, 4427, 4428
 Sandy, Kitty 2277
 Saphrai, Asher 865

Sarfatti, Michele 1199
 Sarfatti, Miriam 2279
 Sarkadi Imre 4160
 Sarusi Kiss Béla 1322
 Sas, Meir 1410, 5535
 Satz, Martha 4440
 Saubert, Josef 2280
 Sági Károly 1685
 Ságvári Ágnes 94, 95, 122, 143, 144, 1178, 1195, 1196, 1870, 1871
 Sándor Dezső 4661
 Sándor Dénes 3469, 3491, 3500
 Sándor (Rosenberg) Ernő 1374
 Sándor Ferenc 768
 Sándor Iván 301, 4088, 5455
 Sándor Kálmán 2276, 4089
 Sándor Tibor 561
 Sándorné Krausz Éva 3730
 Sánta Ferenc 3917, 5290
 Sára Sándor 2592
 Sárdi Mária 2278, 2537
 Sárga Ferenc 670
 Sárközi György 4176, 4584, 5563
 Sárközi Mátyás 4766, 4778, 4788, 5355
 Sárosi Péter 5505
 Sásdi Sándor 866, 4090, 4091, 4092, 4093, 4094, 4095, 4174
 Sășianu, Alexandru 1873
 Scott, Otis L. 3669
 Schaller, Dominik 1117
 Schatzker, Chaim 1122
 Scheer Zsuzsa 2550
 Scheiber Lajosné 4466
 Scheiber Mirjám 1323
 Scheiber Sándor 12, 96, 106, 640, 835, 886, 1324, 1436, 1461, 1488, 1530, 1542, 1551, 1553, 1554, 1682, 2034, 2142, 2242, 2746, 2756, 2856, 3568, 3597, 3598, 3852, 3853, 3872, 3912, 4034, 4465, 4466, 4480, 4487, 4488, 4489, 4497, 4502, 4605, 5302
 Scheiberné Bernáth Livia 12
 Schein, Gábor 4141
 Scheuter, Margit 2281
 Schickert, Klaus 545, 550
 Schieder, Theodor 197
 Schiffer Pál 5438
 Schiller, Bernt 3299
 Schiller József 2282, 3473
 Schimmel, Betty 2283, 4096
 Schindler József 1875, 3594
 Schlanger, Yehuda 1385
 Schlager, Ulrike 2699
 Schleier, Curt 4408
 Schleisz-Bognár Péter 1689

Schmelz, O. (Oskar, Usiel Oscar) 462
 Schmelzer, Menahem 2284
 Schmidt Mária 1040, 1200, 1201, 1202, 1203, 2523, 2700, 2722, 3074, 3075, 3350, 3667, 4429, 5497, 5506, 5507
 Schmidt, Paul 2674
 Schmidt, Shlomo 2977
 Schmidt van der Zanden, Christine 1052, 3054
 Schnapp, Lea 2285
 Schneebalg-Perelman, Sophie 3127
 Schneiderman, S. L. 2039
 Schoeps, Julius H. 5408
 Schön Dezső 1411, 1691, 2745, 4873
 Schöpflin György (George) 526, 3595, 3829
 Schöpflin Gyula 2641
 Schöner Alfréd 3314
 Schrader, Hans Jürgen 4264
 Schramm Péter 4097
 Schreiber, Vera 2286
 Schubel, Rolf 4387
 Schuman, Michael A. 3876
 Schur, Maxine 3020
 Schück Jenő 1543, 3851
 Schütt, Kari Heinz 2287
 Schvarz-Horovitz, Helena 2295
 Schwalb-Horn, Lea 2287
 Schwarcz, Eliezer 2288
 Schwarcz, Jeráchmiél 2289, 4246
 Schwartz, Andor 867
 Schwartz, Ezriel Mordechaj 2290
 Schwartz, Famer Chana 2291
 Schwartz Sándor 2292, 2293
 Schwartz, Yehudah (Y., Yehuda) 1412, 1413, 1423, 1690, 4744
 Schwartz, Zehava 1204
 Schwartz-Slomo-Foti, Gisele 4179
 Schwarz, Edi 2294
 Schwarz, Erika 4877
 Schwarz, Zoltán 2294
 Schwächter Ernő Cháim 5550
 Schweitzer Gábor 562, 643, 1374, 5398, 5399, 5400
 Schweitzer József 463, 1160, 1205, 1518, 1692, 1693, 1889, 3897
 Sebestyén Endre 4500
 Sebestyén János 4541
 Sebestyén Mihály 1694
 Sebők János 1206
 Segal, Ráz 1876
 Segev, Tom 3111
 Seidler, Franz W. 718
 Seifert Géza 3596, 3597, 3598, 3599, 3852, 3853
 Sekelj, Mirko 2978

Senesh, Catherine 3030
 Serly Antal 591
 Servatius, Robert 4849, 4851, 4852
 Seton-Watson, H. 196
 Shadmi, No'omi 2296
 Shafir, Michael 1063, 3600, 5475
 Shaked, Michal 4789
 Shalom, Sharona 2298
 Shaltiel, Elie 362
 Shapiro, Robert Moses 371
 Shdiur, Avraham 2297
 Shebath, R. 462
 Sheetz-Nguyen, Jessica A. 4616
 Shefer, Josef 2979
 Shelach, M. 1610
 Shelef, Leon 4745
 Shenkolvski, Malka 1877
 Shimon, Menahem 2524
 Shlezinger-Sh'ar-Yashuv, Rebecca 2551
 Shner, Zvi 2941
 Shonfeld, Reb Moshe 4746
 Shtrigler, Mordecai 4790
 Shub, Boris 241
 Shvoy Kálmán 326, 2642
 Sibelka Perleberg Artúr (Tempefői) 4112
 Sibelman, Simon P. 4166
 Sielski, Andrzej 3300
 Siegal, Aranka 2299, 2300, 4395
 Siklósi Tamás 618
 Silagi, Denis 197, 242, 1039, 1207
 Silber, Michael K. 481, 485, 491, 2807, 5551
 Silberklang, David 110, 633, 691, 902, 1146, 1147, 1631, 2152, 2695, 2837, 2857, 3036, 3430, 3809, 3993, 5519, 5520, 5531
 Silberstein Adolf 1695
 Simion, Aurica 1325
 Simon István 4164, 4176
 Simon Magda 2301, 4176
 Simkó Balázs 1048, 1696, 1758
 Simon Kató 769
 Simon Lajos 868
 Simon Róbert 1208
 Simor (Schlesinger), Jehuda (Yehuda) 1398, 1697
 Simpson Geroe, Susan 4098, 4221
 Sinat, Yisrael 285
 Singer, Edit 2302
 Singer Ödön 1209
 Singer (Csimá) Zoltán 688, 711, 869, 1422
 Sipos András 3865
 Sipos Lajos 302

Sipos Péter 56, 243, 303, 1326, 1327, 2592, 2643, 2644, 2645, 3351, 5003, 5004,
 5005, 5208, 5572
 Siptár László 1698
 Síró Béla 405, 1699
 Sjöquist, Eric 3301, 3302
 Skoglund, Elizabeth 3303
 Skousés, G. A. 1210
 Slater, Ann Pasternak 4791
 Slimovits Sándor 905
 Sloan, Jacob 3030
 Smilovic, Sam 2303
 Smith, Danny 3304
 Smith, Graham 1786
 Smith, Stephen D. 3429
 Sniegon, Tomas 4765
 Snyder (Schneider) Árpád 3694
 Socol, Aurel 3078, 3176
 Sofer, David 1397
 Sohár Anikó 496, 497, 1066, 3571, 3955, 4109
 Sole, Aryeh 244, 406, 407
 Solti Lajos 1878, 5210
 Somlyó György 4099, 4170, 4178, 4180, 4247, 4282
 Sommer, Jay 870
 Somodi Henrietta 1700, 1701
 Somogyi Gábor 588
 Somogyi István (Stefano) 464
 Somogyi Magda 1879
 Somogyi Vilmos 4977, 5211, 5212
 Somorjai József 1444
 Somos István 2304
 Soós Magda 4161, 4271
 Soros, Tivadar 2305
 Sosberger, Pavle 1703
 Sosnovsky, Tadeus 4893, 4894, 4895
 Sozan, Michael 1054, 1704, 1881
 Sólyom Gábor 890
 Sólyom József 4935
 Sólyom Schwarcz László 1772
 Sós Endre 245, 246, 247, 441, 442, 657, 906, 1212, 1880, 2306, 2307, 2799, 4248, 4280,
 4509, 4577, 4578, 4579, 4580, 4581, 4582, 4583, 4978, 5213, 5214, 5215, 5216
 Sós György 4100
 Sós László 4457
 Sóni Pál 4176
 Spannenberger Norbert 974
 Spălățelu, Ion 1882
 Spear, David 2175
 Spector, Shmuel 55
 Speigel Aladár 3877
 Spiegel, Steven 4398

Spiegel, Yehudah 1706
 Spielmann Mihály 2414
 Spira, Thomas 426,1211
 Spitz Robert 2536
 Spitzer, Avraham Hayim 2309
 Spitzer, E. H. 1707
 Spitzer, Shlomo J. 2730
 Spronz József 2308
 Srinicz L. Melinda 1065
 Stadler Aranka 2310
 Stainmetts, Malka 2315
 Standeisky Éva 1241, 3812, 5467
 Stark András 1601, 1750
 Stark Tamás 563, 728, 770, 771, 772, 1213, 1214, 3363, 3658, 3659, 3660, 3661, 3662, 3663, 3664, 3665, 3666, 3667, 3668, 3669, 3696, 3697, 3698, 3699, 3700, 4703, 5387, 5411
 Stark, Valerie 2311
 Starosolszky Aranka 2312
 Stauber, Róni 4792
 Steckel, Charles W. 3133
 Stein, Andre 2313
 Stein Artúr (A.) 578
 Stein, Gedaliahu 1414
 Stein, Joan 4385
 Steinberg, Irene 2314
 Steinberg, Lucien 2980, 2981
 Steiner, Robert lásd Tsur, Reuven
 Steiner Vera 2536
 Steinert, Johannes-Dieter 4916
 Steinfeldt, Irena 3429
 Stella Adorján 2800, 4070, 4662, 4663, 5219, 5274
 Stephanos, Bishop 2316
 Sterling, Eric (E.) 1471
 Stern, Ellen Norman 3878
 Stern, Hanna 4308
 Stern, M. A. 2317
 Stern, Moshe (Mose) 2318, 5552
 Stern, Naftali (Náftáli) 1363, 1415
 Stern Salamon 521
 Stern Samu (Smuel) 248, 2700, 2701, 2702, 2708, 2713, 2722
 Stern, Shlomo 4765
 Stern, Yosef 133
 Stern-Kochavi, Shmuel 871
 Sterngar, Abraham Eliyahu 872
 Sternlicht, Sanford V. 3879
 Stessel Szász, Zahava 1708, 2319
 Stirling János 1728
 Stone, Dan 2976
 Stób Zoltán 5275
 Stöckler Lajos 2700, 2723

Stransky, Hugo 408
Strasserné Chorin Daisy 2805
Strassl, Harald 1328, 2471, 4333
Strauss, George 2320
Strauss, Herbert A. (H.) 3749, 3767, 5553
Strausz Imre 1329
Strba Sándor 1709
Streissguth, Thomas 3305
Strobinger, Rudolf 3306
Strobl, Ingrid 2982
Strompf, Klara 890, 4334
Stuart, Sandra Lee 2038
Suchman Tamás 422
Suciu, Vasile 1883
Sugar F. Peter 334, 349
Sugar, Peter 3307
Sugár Andor 4352
Suhl, Yuri 2144
Suleiman, Susan Rubin 2538, 4143, 4180, 4409
Sulyok Dezső 2646
Supka Géza 5218
Surján Miklós 2472
Sükösd Mihály 330, 4101, 4102, 5220, 5221
Sütő András 4176
Svarc, Rose Ickovits Weiss 2321
Swift, Stephen K. 3505
Syrkin, Marié 2983

Sorban, Raoul 3198, 3210, 4142
Ștefanescu, Cornel 4370

Sz. Palkó Vilma 2322
Szabó, Eugen 2323
Szabolcs Ottó 203
Szabolcsi Miklós 3880
Szabó A. Ferenc 3671, 3701
Szabó András 3904
Szabó Ágnes 365
Szabó Borbála 2539
Szabó Dezső 278, 661
Szabó Éva 1070, 3234, 5554
Szabó Ferenc 1591, 3702
Szabó Gábor 472, 479, 5525
Szabó István 3509, 4393, 4409, 5439
Szabó Judit 1738
Szabó Katalin 5514

Szabó Lajos 1493
Szabó László 2518, 4808, 4809, 4935, 5329
Szabó Lőrinc 5343
Szabó Magda 2324, 4103, 4129
Szabó Mihály 1883
Szabó Miklós 1215, 2647, 5440, 5441
Szabó Pál 1710
Szabó Péter 728, 751, 770, 771, 1702
Szabó Róbert 3601
Szabó Zoltán 540, 592, 5355
Szakasits Árpád 5345, 5346
Szakasits György 1711
Szakács Kálmán 351
Szakál Aurél 1575, 5555
Szakály Sándor 215, 576, 712, 728, 770, 771, 923, 928, 2631
Szalai Anna 97, 222, 249, 308, 475, 476, 633, 1248, 1249, 1428, 3583, 3585
Szalai Antal 1712
Szalai Ágnes 1049, 3602
Szalai György 23
Szalai Pál 385, 3055
Szalai Sándor 4936
Szalay Lenke 4104
Szamosi László 3218
Szaniszló Károly 98
Szántó, Edith 2325
Szapudi András 3402
Szarka Lajos 1538, 1714
Szatmári Jenő 774, 997, 2758, 2759, 3118, 3356
Szauer László 890
Szálasi Ferenc 282, 5386
Szám Lajos 1626
Szántó Dénes 4584
Szántó György 5291
Szántó Piroska 2552
Szántó T. Gábor 281, 2589, 4105, 4180, 4442, 5397, 5401
Szántó Tibor 4106
Szántó V. (Dénes Bálint) 3517
Szántóné Balázs Edit 1054, 1713, 5556
Száraz György 275, 284, 304, 330, 1216, 5302, 5442
Szász Anna 2326
Szász János 4375
Szász Miklós 5226
Száva István 5313
Szávai Géza 967
Szecskő Károly 98
Szederjesi Cecília 99, 1885
Szegedi Péter 1886
Szegedi Sándor (Alexander) 873
Szegedi-Maszák Mihály 4249

Szegő György 2327, 4481
Szegő Péter 5477
Szegő Zsuzsa (Zsuzsanna) 1330, 1887, 5228
Szegvári N. Katalin 427
Szekeres, Gabor L. 2329
Szekeres József 2473, 3055
Szekfű Gyula 271, 5292
Szele Anna 713
Szele György 713
Szemere Samu 3881, 4165, 4174
Szenczei László 198
Szendrei György 5341
Szenes Anikó 5563
Szenes, Elisheva 2330
Szenes Erzs 2331, 4251, 5563
Szenes Hanna (Szenesh, Hannah, Senesh) 412, 2515, 3013, 3021
Szenes, Katherine 2332
Szenes Sándor 1040, 1217, 2564, 2565, 2575, 2591, 3458, 3459, 3476, 3494, 3495
Szent-Miklós István 2892
Szentiványi György 1888, 5229
Szentiványi Jenő 3501
Szerb Antal 763, 898, 3927, 4511, 4523, 4534, 4565, 4584, 4585, 4586
Szerb Antalné 4585
Szerelemhegyi Ervin 1124
Szerencsés Károly 4937
Szeszler Tibor 5399, 5400
Szécsi Éva 2589
Szécsi József 1226, 3057, 3313, 3578, 4603
Szécsy János 250
Székely Gábor 558, 1716
Székely Magda 4223, 4250, 4260, 5563
Székely Sándor István 619, 620, 621
Székely Sárka 2328
Szél Erzsébet 3309
Széll Tivadar 3703
Szép Ernő 2333, 2553, 4170, 4180
Szigeti János 1563, 1695, 1890
Szigeti József 4586
Szilágy-Gál Mihály 5476
Szilágyi András 2334, 4176
Szilágyi Anna 1883
Szilágyi Ákos 5497
Szilágyi Domokos 4176
Szilágyi Ernő 3094, 3095, 3100
Szilágyi Géza 4252, 4253, 5314
Szilágyi István 199, 4107
Szilágyi Júlia 1040, 3731, 4176, 5521
Szilágyi Mihály 100, 1889
Szilágyi N. Miklós 2474

Szilágyi Tibor 4254
 Szilágyi-Windt László 1717, 1718
 Szili Ferenc 1702, 5557
 Szilvási Lajos 4162
 Szilvássy László 1719
 Szinai Miklós 1218, 1331, 1332, 2607, 2608, 2813
 Szinberger Sándor lásd Lorrin, Berth
 Szincsek György 1450
 Szinger Ádám 890
 Szinnai Tivadar 4108
 Szirmai Rezső 4938, 5007, 5230
 Szirtes Zoltán 874, 919
 Szita Szabolcs 47, 48, 102, 103, 104, 119, 410, 411, 714, 715, 716, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 875, 907, 1040, 1065, 1219, 1220, 1221, 1222, 1223, 1224, 1225, 1226, 1227, 1228, 1229, 1230, 1231, 1232, 1233, 1234, 1235, 1333, 1334, 1335, 1336, 1337, 1338, 1339, 1340, 1341, 1342, 1343, 1344, 1345, 1346, 1347, 1348, 1374, 1679, 1720, 1721, 1722, 1723, 1724, 1725, 1891, 1892, 1912, 1914, 2335, 2336, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2578, 2623, 2801, 2802, 2853, 2859, 2860, 2867, 2904, 3001, 3056, 3057, 3058, 3076, 3077, 3096, 3097, 3310, 3311, 3312, 3313, 3314, 3397, 3403, 3410, 3411, 3465, 3515, 3603, 3604, 3882, 3889, 4314, 4402, 4467, 4468, 4596, 4617, 4618, 4619, 4665, 4747, 4939, 5558
 Szives Sándor 2337
 Szokoly Endre 2648
 Szombatfalvi György (Georg) 674
 Szombati Sándor 4666
 Szomory Dezső (Weiss Móric) 1092, 3970, 4032, 4509, 4519, 4546, 4588
 Szőke, György 3731
 Szöllősi Naszluhác Jenő 4981
 Szőnyei Tamás 4366
 Szőnyi Dávid 43
 Sztéhlo Gábor 4620
 Szücs László 4332
 Szüts László 876
 Szűcs András 5559
 Szűcs, Ladislaus (László) 2338, 2339
 Szűcs László 2607, 2608

T. Kiss Tamás 1726
 T. Szerémi Borbála 4514
 Tabéry Hédi 1092
 Tahan, Ilana 44
 Takács Albert 564
 Takács István 5286
 Takács Istvánné 1727
 Talmi, Yehuda (Füredi Pál) 2590, 2934, 2936, 3839
 Talyigás Katalin 3732, 3734, 3735
 Tamás Gáspár Miklós 5507
 Tamási Györgyi 1066, 4109

Tamási Miklós 1244
 Tambur, Wulf 4110
 Tamir, Shmuel 4748, 4749
 Tanenbaum, Joseph 1031
 Tarjan, Peter 2540
 Tarján G. Gábor 3460, 3496, 3547
 Tarján Vilmos 1864, 2340
 Tatay Sándor 4111
 Tatár György 5398
 Tatár István 2341
 Tatelbam, Itzhak B. 412
 Taub, Moshe Dov 782
 Tauber Júlia 1056
 Tauber, László N. (László) 2342, 2343
 Tálas Géza 2459
 Tefner Zoltán 1728
 Teich, A. 1768
 Teichmann, Zalman 877
 Teichmann-Agmon, Efra 1056
 Teiehman, Zabnan 807
 Teleki Éva 2824
 Teller, Edward (Ede) 2344, 5528
 Tempefői lásd Sibelka Perleberg Artúr
 Tene, Jehezkél 2939
 Ternér Kornélia 2127
 Tersánszky J. Jenő (Józsi Jenő) 1893, 4113, 4114, 4144, 5315
 Tessler, Jeremiah 1729
 Tevebaugh-Kenwryck, Neil A. 3315
 Térfy Béla 624
 Thassy Jenő 2893
 Thein Magda 2345
 Thury Zsuzsa 2346
 Thurzó Gábor 5323
 Tibori Szabó Zoltán 45, 1048, 1730, 1731, 1732, 1733, 1734, 1735, 1736, 1894, 1895, 1896, 2566, 3059, 3078, 3177, 3198, 3211, 3605, 3606, 3636, 3637, 4367, 4589, 5521
 Tiefenthaler József 2347
 Tihanyi, Leslie C. 24
 Tilkovszky Lóránt 200, 201, 565, 577, 975, 976, 978, 979, 980, 1236, 1237, 1349, 2592, 2606, 2669, 5232, 5360
 Till, Johanna 170
 Timár György 2348
 Tiplt, Alexander 5278
 Tisma, Alexandar 948
 Tiszay Andor 25
 Tiszóczy Tamás 3871
 Tokics József 1230
 Tolnai Gábor 4515, 4590, 4591
 Tolnai László 717
 Tolvaly Róbert 964

Tomasovszky Orsolya 3079, 3080, 3412
Tompai László 4176
Tonkin, Humphrey 2305
Tordai S. Attila 5521
Tordai Zádor 4176
Toronyi Zsuzsanna (Zsuzsa) 108, 1737, 3905
Touster, Saul 4291
Toynbee, Arnold Joseph 202
Toynbee, Veronica 202
Tóth Ferenc 1742
Tóth Gábor 1239
Tóth Imre 5443
Tóth József 1626, 1739
Tóth Judit 4115
Tóth Judith 4255
Tóth Júlia 1738
Tóth Károly 3548
Tóth László 593, 4482
Tóth Pál Péter 1645, 3663
Tóth Sándor 1071, 1238, 2894
Tóthné Unghy Ilona 1740, 1741
Tölgyesi Ágnes 4377
Tömösi Ramóna 5508
Tönsmeyer, Tatjana 2777
Török Bálint 783
Török Julianna 1738
Török Petra 379, 493, 4249
Török Rezső 4116
Török Sándor 2541, 2591, 3927
Tötösy de Zepetnek, Steven 4121, 4240, 4424
Tökés Árpád 1883
Tökés Rudolf 3595
Trattner, Carola 4213
Treharne Jones, Bill 4382
Troostl Rezső 644
Trossztler Alfréd 4292
Tsachor, Baruch 2984
Tschuy, Theo 3358, 3359
Tsur, Reuven (Robert Steiner) 2349
Tsur, Yaakov 305
Tubach, Frederic C. 2258
Tulman, David Victor 2350
Turecsányi Gyula 3648
Turda, Marius 189, 1182
Turner, Frederick 4237, 4238
Tuttle, Anthony 1940
Túri Zoltán 1546
Tych, Feliks 2768, 2779

Tuțui, Marian 3212

Tyekvicska Árpád 99, 101

Udi Sarah 4256

Uitz Renáta 5505, 5509

Újvári Sándor 3562, 3563

Ullein-Reviczky Antal 2649, 3920

Ullmann, Liv 4390

Ulster, Yitzhak 2352

Ungar, André 1350

Ungár Béla 3638

Ungár Lajos 2803

Ungár Margit 4675

Ungár Richárd 2488

Ungár Sándor 3497

Unger Mátyás 203

Ungheanu, M. (Mihai) 1351

Ungvári Tamás 204, 493, 494, 4430, 4443

Ungváry Krisztián 205, 206, 306, 307, 331, 634, 638, 639, 718, 719, 720, 784, 785, 1049, 1241, 1242, 1243, 1244, 1352, 1353, 2675, 2778, 2779, 4704

Unti, Ildikó Ruth 2985

Urbancsok Zsolt 1420, 1742

Újpétery Elemér 2806

Újvári Sándor 2351

Vadas, Ágnes 4117

Vadas Ernő 4352

Vadász Ferenc 786, 878, 1245, 1897, 2353, 4650, 5318

Vadász Lajos 594

Vago, Béla (Vágó Béla) 109, 175, 196, 227, 352, 353, 362, 363, 524, 525, 526, 982, 988, 1040, 1056, 1121, 1246, 1247, 1744, 1745, 2689, 2703, 2704, 2705, 3128, 3149, 3166, 3178, 4795, 5331, 5373

Vago, Lidia 5573

Vago, Raphael (Vágó Rafael) 113, 308, 1248, 1249, 3171, 3172, 5340

Vajda Albert 5236

Vajda Júlia 3733, 4455, 4483, 5378

Vajda, L. 2896

Vajda Lajos 4329

Vajda Mihály 5371

Vajda Róza 5536

Vajda Tibor 2354

Vajda Zoltán József 879, 2355, 4118

Vajda Zsigmond 4300
Valentin, Hugo 3231
Valuch Tibor 3662
Vanderstein Noémi 1890
Varga Andrea 5549
Varga Béla 1746
Varga Endre 881
Varga Ervin 882, 2825
Varga, Eva 3639
Varga Győző 4301
Varga Imre 5379
Varga Imréné 77
Varga István 1689, 1747
Varga János 5468
Varga József 5182
Varga Krisztina 635, 1049
Varga László 72, 456, 1040, 1046, 1049, 1065, 1250, 1251, 1356, 1748, 2807, 3609, 3640, 3649, 3672, 3673, 3674, 3675, 3704, 3763, 3830, 5237, 5398, 5399, 5400, 5444
Varga Sándor 5561
Varga, Susan 2356, 2360
Varga Papi László 1749
Vargha Dezső 1374, 1601, 1750
Vargha Kálmán 4516, 5302
Vargyai Gyula 22, 1071, 1252, 1253, 1254, 1357
Vas Gáborné 787
Vas István 2357, 3969, 4164, 4180, 4187
Vas Zoltán 2650, 2651
Vasič, Djordje 2986
Vass Magda 2358
Vasvári Gáborné 4765
Vasvári István 4259, 4280, 4283, 4284
Vasvári, Louise O. 2554, 4121, 4424
Vaupel, Dieter 1040, 2359
Vági József 4675, 4677
Vági Zoltán 316, 1047, 1284, 1285, 1286, 1287, 1288, 1289, 1290, 1354, 1743, 2549, 2690, 2764, 2765, 2766, 2767, 2768, 2769, 2770, 2771, 2787, 3065, 4318, 4320, 4348, 4436, 4669, 4670, 4775, 4940, 4956, 5510, 5533
Vágó Ernő 2914
Vágóné Klein Margit 2361
Vámbéry Rusztem 207, 208
Vámos György 2916, 2997
Vámos Péter 1355
Vándor Kálmán 5560
Vándor László 1641
Váradi László 3145
Váradi Stenberg János 1898
Váradi Z. Ferenc 880
Várady Géza 47, 1071
Várdy Péter 120, 1039, 2567, 3608, 3811, 5412

Várgyai Gyula 3141
Vári Rezső 590
Várkonyi Endre 4667
Várkonyi Mihály 4119
Várkonyi Titusz 2490
Várnai Ágnes 1049, 27°
Várnai Zseni 4120, 4257, 4258
Várszegi Asztrik 422
Várszegi János 4517
Vásárhelyi Ferenc 1358, 4983, 5316
Vásárhelyi Mária 1049, 3812, 3813, 3814, 3831, 3832, 3833, 3834, 3835, 4368, 5399, 5445, 5446, 5511
Vázsonyi Endre 4122
Vecchioni, Domenico 3317
Venis, Erika 2170
Verber, Eugen 949
Veres Péter 3917, 5343, 5349, 5350, 5351, 5352
Veress D. Csaba 1902
Veress Zoltán 3807, 4046
Vermes Gábor 2362
Vermes Géza 2363
Verő Árpád 2491
Verő Gábor 709, 1231, 1679, 1914, 3856
Vértes, Ágnes 4396
Vertes, Leslie 883
Vetter, Reinhold 3641, 4145
Vezér Erzsébet 5361
Végh Mihály 1751
Végházi K. István (Esteban, Stephen) 252, 495, 1752
Végső István 1048, 1437, 1522, 1696, 1743, 1753, 1754, 1755, 1756, 1757, 1758, 1899, 1900, 1901, 3890, 4796
Vértes Mikós 2364, 4261
Vértes Róbert 558, 566
Vészi Endre 4123, 4124, 5276
Victor János 3518
Vida István 2815
Vida Márton 636
Vidor Gáborné 2365
Vidor Miklós 455
Vidor Pálné 3858
Vihar Béla 512, 2366, 3002, 4164, 4262
Vig Márta 1673
Vig Mónika 478
Vigh Károly 2905, 2906, 2907
Villius, Elsa 3318
Villius, Hans 3318
Vince Mátyás 5398, 5399
Vincze László 1359, 2367
Vinurel, Ernest 2368

Viragh, Christina 4420
Virág Teréz 912, 3734, 3735, 3736, 3737, 3738, 3739, 3740, 3741, 3742, 3743, 3752, 3753, 3754, 3755, 3756, 3757, 3758, 3759, 3760
Virágh Ferenc 1759
Vitai-Tihanyi, Isabelle 2369
Vitézy László 4406
Vizler Imre 4484
Vonyó József 1144
Vosko, Wolfgang 1328, 2471
Vozári Dezső 5317
Vörös Éva 1054, 5469
Vörös István Károly 1760, 1761, 1762, 1763, 1903
Vörös Kati 1063
Vörös Márton 3238
Vrba, Rudolf 1045, 1126, 1255, 1256, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2386, 2409, 2564, 4374
Vrkova, Gerta 2375
Vrtunski, Mladen 1764

W. Kaufmann Irén 2492
Wagner István 4485
Walder Lajos 4285
Wallace, R. 3353
Wallenberg, Raoul 3320
Warburg, Gustav 3119
Wassermann, Steven 884
Wasserstein, Bernard 3167
Wading James 3321
Weber, Eugen 336, 354
Weber-Newth, Inge 4916
Webber, Jonathan 3791
Weidlein, Johann 209, 309, 355, 5413
Weil, Sraga 4335
Weiler, Gershon 2745
Weinberg, Harry 885
Weinberger, Alter Yitzchak Eizik 2376
Weingarten, Shmuel Hakohen 1418, 1765
Weinryb, Bernard Dov 595
Weinstein Pál 886
Weinstock, Eugene 23 77
Weinstock, Moshe David (M. D.) 887, 4125
Weiss, Aharon 1106, 1150, 1202, 2613, 2891
Weiss, Arie Baruch 5562
Weiss, Celia 2378
Weiss, Jack 2379
Weiss Móric lásd Szomory Dezső
Weiss, Reska 2380
Weiss, Yehuda 2987
Weiss-Balazs, Agnes 2381

Weissberg, Alex 3129, 3133, 3135
 Weissbluth Eugene 253
 Weissmandel, Hájim Miháél (Michael) Dov 3082, 3086
 Weisz Artúr 4466
 Weisz, Gabriel 2382
 Weisz Malka 4263
 Weisz Miksa 888
 Weisz-Grüner Aliz 2383
 Weitz, Yechiam (Yehiam) 3169, 4750, 4751, 4752, 4753, 4755, 4797, 4798, 4799
 Wendling, Paul J. 189, 1182
 Weöres Sándor 4176
 Werbell, Frederick E. 3322, 3340
 Wermehr, Rose 2384
 Werner, Alfred 3642
 Wertheimer, Andor 2895
 Wertheimstein Viktor 5240, 5241
 West, Joseph 2385
 Wetzler, Juliane 3043
 Wetzler, Alfred 1126, 1256, 2371, 2386, 2564, 4374
 Wetzler, Fred lásd Lanik, Josef
 Wexler, Teodor 3190
 Whitman, Ruth 3024, 3033
 Wichterné Stellner Eva 1374
 Wieder, Ludvik 889
 Wiehn, Erhard Roy 890, 2044
 Wienmann Éva 2542
 Wiesel, Elie (Eliezer) 1257, 1766, 2387, 2388, 2389, 3860, 3864, 3873, 3876, 3878, 3879, 3892, 3945, 4033, 4126, 4166, 4369, 4371, 4372, 4431, 5409, 5565, 5567
 Wiesenthal, Simon 4837, 4905
 Wighton, Charles 4838
 Wigner Jenő 5528
 Wilhelm György 788
 Williams, Roger M. 3154
 Wilmer, Clive 4235
 Wimmer Gyuláné 3352
 Winkler Zoltán 5242
 Winner, David 3253, 3290
 Winstel, Tobias 4704
 Winterstein, Vojtech 5548
 Wiseman, Eva 2390, 2391, 4127
 Wohl, Tibor 2392
 Woolbert, Robert Gale 27
 Woolf, S J. 338
 Wortenberg, Gönter 3778
 Wright, Mary 2211
 Wucher, Albert 4839
 Wulf, Josef 3323
 Wyman, David S. 3155, 3382

Yaari, Arie 2543
Yablonka, Hanna 4800, 4874
Yahil, Leni 3324
Yaoz, Hanna 4264
Yaoz-Keszt, Itamar 4518, 5563
Yasharoff, Norbert, J. 2196
Yeshayahu, Jelinek 1523, 1573
Yitzchaki, Shlomo 266, 17 67
Yosifon, A. 1768

Zaar, Isaac 3060
Zaboretzki Ervin 592
Zaharia, G. 2896
Zakar András 2575, 3474
Zalka Miklós 4128
Zamir, Shlomo 2544
Zaubert Bernát 2414
Zayas, Alfred M. de (Alfred-Maurice) 718
Zádor Margit 2393
Záskaliczky Péter 3549
Závada Pál 1904
Zehery Lajos 624
Zeiger, Henry A. 4840 1108, 1120, 4146
Zelenák István 1769
Zeleni Ferenc 1770
Zelk Zoltán 789, 908, 4164, 4170, 4176, 4286, 4287, 4288, 5301, 5563
Zemplényi Magda 4265
Zimán Mária 2394
Zimmels, H. J. 3906
Zimmerman, John C. 3705
Zimmermann, Henryk Zvi 2395
Zimroni, Zeev (Zimrani) 891, 2396
Zinner Tibor 1258, 5013
Zion, Abraham 2397
Zirnroni, Sh. 1423
Zisblatt, Irene 4398
Zisenwine, David W. 46
Ziv (Zisman), Yosef 2398
Zivkovic, Nikola 2781
Zohar (Fényes), Asher 1771, 2399
Zombori István 1715
Zöldi László 2571
Zubánics László 5521
Zvi Ben, Immanuel 1906
Zweig, Ronald W. 2782, 2783
Zywulska, Krystyna 2401

Zsadányi Oszkár 267, 706, 790, 791, 792, 892, 1259, 1905, 1989, 3912, 4129, 4519, 4520, 4592, 4593, 4594, 4595, 4671, 5244, 5245, 5246, 5318, 5319, 5320, 5321, 5322, 5323, 5341
Zsigmond Ede 4508, 4510, 4519
Zsigmond László 2593
Zsitvay Tibor 2645
Zsoldos Andor 436, 1056, 2493, 3550, 3553, 4164
Zsoldos Jenő 3885
Zsoldos László 5247
Zsolt Ágnes 2545
Zsolt Béla 1092, 1360, 1847, 2400, 2545, 2555, 2670, 2810, 2816, 3120, 3510, 4147, 4163, 4174, 4180, 4509, 4577, 4648, 4672, 5248, 5249, 5250, 5251, 5277, 5338, 5351. 5352
Zsolt Éva 2555

A REFERENCIÁKBAN EMLÍTETT SZEMÉLYEK NÉVJEGYZÉKE

Aczél György 2916, 2989
Adorján Manassé 2552
Aggteleky Béla 2556
Allard, Sven 3256
Almásy Tibor 3076, 4665
Alpan, Moshe 2916
Alpári Gyula 4507
Amorosa K. Judith 1070
Anger, Per 3227, 3303
Antal István 5007, 5034, 5035, 5098, 5167
Antonescu, Ion 2613, 3206, 3212
Apor Gábor 3557
Apor Vilmos 3078
Apponyi György 651
Arnóthy-Jungerth Mihály 1313, 2666
Asael, Cvi 2977
Asael, David 2977
Asztalos Ferenc 729
Avriel, Ehud 3137

Ádám Lajos 436
Ágai Béla 4507, 4554
Ágh László 5281
Ágránát, Simon 4722, 4735
Ákom Lajos 5086
Ámos Imre 3924, 4023, 4025, 4026, 4027

Babos József 3015, 5237
Bach, Johann Sebastian 3958
Bach-Zelewski, Erich von dem 4809, 4846
Baer, Richard 4846
Bagossy Zoltán 2842
Bajcsy-Zsilinszky Endre 2669, 2875, 2876, 2887, 2905, 2906, 2907, 3015
Bajor Ferenc 961, 5040
Bajor Gizi 3990
Baky László 1112, 1295, 1298, 1330, 1852, 2668, 2673, 3530, 4882, 4921, 4957, 4963, 4978, 4980, 4982, 4987, 4990, 4998, 5007, 5009, 5017, 5059, 5065, 5073, 5090, 5108, 5110, 5115, 5196
Balás Károly 675
Balázs Lajos 3524

Balogh István 5312
Balogh J. Mihály 4934, 5188
Barabás István 5087, 5102
Baráth János 4935
Baráth Kálmán 4935
Báron Piroska 1923
Barth, Carl 3047, 3156
Bartha Károly 963
Bartos Gyula 4513
Bartók Béla 651
Basch Ferenc (Franz Anton) 5007, 5008, 5012, 5232
Batizfalvy Nándor 5048
Bálint György 3927, 4507, 4509, 4548, 4552.
Bányász Ernő 5271
Bárcziházi Bárczy István 2661, 2665, 5008, 5009
Bárdossy László 215, 356, 1203, 4915, 4918, 4919, 4921, 4936, 4941, 4975, 4979, 4984, 4988, 4993, 5047, 5196, 5221, 5222, 5237, 5247
Bălan, Nicolae 3203
Becher, Kurt Andreas Ernst 2764, 2769, 2802, 2809, 34J3, 4756 4781, 4809, 4810, 4811, 4812, 4813, 4846, 5254, 5258, 5260
Beleznay István 5017
Ben Gurion, David 3139
Benedek László 2492, 3257
Benes Miklós 3069
Benshalom, Rafi 2916
Berda József 651
Bereczky Albert 3536
Beregfy Károly 906, 4892, 4921, 4952, 4967, 4986, 5143, 5147. 5226
Berend Béla 2734, 2735, 2736, 2737, 2738, 2739, 2740, 2741, 2742, 2743, 2744, 2829
Berend T. Iván 489
Berényi István 457
Berman, Yitzhak 3137
Bernstein Béla 4487, 4497
Bethlen István 171, 356, 431, 2608, 5240
Bethlen Oszkár 2491
Binder, Franz 756
Biss, Andreas 4812
Bitter Károly 2123
Bíró József 4502, 4531
Bíró Márk 4502, 4531
Blaustein, Hermann 858
Bocsáry Kálmán 586, 675, 5039
Bocskay István 5174
Bodnár János 4621
Bodnár Zoltán 1954
Boér Viktor 4628
Bojta Béla 4941
Bologa, Mihai 3188
Bolyai-Mandl Márton 5009

Born, Friedrich 3406, 3410
Bornemissza Félix 2487
Bornemissza Géza 5008
Boross Péter 2589
Both Rajmund 4662
Brach, Saul 1372
Brand, Hansi 4848
Brand, Joel (Joél, Jenő) 2604, 3099, 3119, 3121, 3122, 3123, 3124, 3125, 3126, 3127, 3128, 3129, 3130, 3131, 3132, 3133, 3134, 3135, 3140, 3146, 3148, 3167, 3373, 3391, 3413, 4733, 4761, 4793, 4848, 5524
Breslauer, Arie 4848
Briz, Angel Sanz 3214, 3219, 3221
Bródy Sándor 4848
Brunner Emil 3156
Brunschweiler, Eduard Benedek 4617
Brüll, Alfred 4560
Brüll Dániel 2492
Budai László 3327
Budai Goldberger Leó 4495
Budinszky László 5011, 5088
Burg Ottó 5275
Bush, George, id. 5259
Büchler Sándor 4487, 4497
Bükkös György 4935

Carmilly-Weinberger Mózes (Carmilly, Moshe) 2588, 3059, 3191, 3194, 3196, 3197, 3200, 3202, 3203, 3204, 3207, 3208, 3209, 3211, 4370, 5551
Carrett, Walter 3047
Castellanos, José Arturo 3158
Cavallier József 3501
Celler, Emanuel 3375, 3376
Chorin Ferenc 2802, 2805, 2806, 2810, 2811, 2812, 2815
Churchill, Winston 3165
Czigány József 5176

Csatay Lajos 4967
Csatkai Endre 907
Csákány Katona János 5027
Csáky István 989
Csánki Dénes 5109, 5190
Császár (János, főtörzsőrmester) 744
Csávossy Leó 5279
Cseh Kálmán 5036, 5163
Csia Sándor 4921, 4986, 5008, 5011
Csillér András 5197
Csizmadia Malka 3250

Csonka Emil 2836
Csurka István 5425

D. Kapi Béla 3525, 3526, 3527
Dallos Hanna 4607
Danielsson, Carl I. 3227, 3383
Dante, Alighieri 2146
Darányi Kálmán 356, 2662
Darvas József 5287
Dálnoki Veress Lajos 5089
Deli Piroska 5266
Demény Pál 5237
Devecseri László 3112
Dénes Béla 3602
Dénes Zsuzsanna 1070
Dési Dregán Miklós 5014
Dévai Kamilla 5273
Diener Péter 4629
Dobi István 4661
Dohnányi Ernő 4961
Domokos alezredes (Szentendre) 5245
Domonich Vilmos 3015
Domonkos Miksa 3257
Donáth György 5092
Doros Gábor 5053
Dövényi Nagy Lajos 3541, 5007, 5138, 5141
Draskovics Sándor 4621
Dreiszigler Kálmán 3076
Dreyfus, Alfred 294, 2734
Dulin Elek 5049
Duschinsky Mihály (Duschinszky) 1427, 3898
Dücső Jánosné 5266

Ebner, Karl 2802
Eckhardt Tibor 580, 5280
Ecsedi Bálint Imre 5077
Egry Aurél 1360
Egyed András 4636, 5302
Ehrenpreis, Marcus 3047
Eichmann, Adolf 30, 46, 136, 1026, 1075, 1310, 2007, 2135, 2422, 2688, 2755, 2932, 2983, 3089, 3108, 3116, 3118, 3123, 3124, 3331, 3373, 3413, 3974, 4309, 4751, 4761, 4781, 4800, 4814, 4815, 4816, 4817, 4818, 4819, 4820, 4821, 4822, 4823, 4824, 4825, 4826, 4827, 4828, 4829, 4830, 4831, 4832, 4833, 4834, 4835, 4836, 4837, 4838, 4839, 4840, 4841, 4842, 4843, 4844, 4845, 4847, 4848, 4849, 4850, 4851, 4852, 4853, 4854, 4855, 4856, 4857, 4858, 4859, 4860, 4861, 4862, 4863, 4864, 4865, 4866, 4868, 4869, 4870, 4871, 4872, 4873, 4874, 4877, 4884, 4887, 4888, 4895, 4940, 4968, 5074

Eichmann, Karl Adolf 4848, 4850, 4853, 4854
Eisikovics Usher Oszkár 2937
Eisler Ákos 5279
Eisler Sándor 5279
Endre László 682, 1112, 1312, 1330, 2668, 2736, 2738, 2741, 3530, 4669, 4670, 4882, 4892, 4918, 4921, 4957, 4963, 4978, 4980, 4982, 4983, 4987, 4998, 4999, 5001, 5007, 5009, 5043, 5050, 5052, 5060, 5061, 5062, 5063, 5064, 5065, 5097, 5110, 5112, 5140, 5142, 5145, 5238, 5251
Endre Lászlóné 5380
Engel Anny 4558
Erdélyi József 5264, 5269, 5277
Erényi Géza 5279
Erős János 4935
Esterhazy, Paul (Esterházy Pál) 3044, 4606
Esterházy, Móric 5009
Esztergályos János 579
Eszterházi István 5279

Éliás József 2564, 2565, 3458, 3459, 4170

Faragho Gábor 5009, 5159, 5192
Farkas Ferenc 5281
Farkas István 1990
Farkas Zoltán 3217
Fayer Sándor 5262
Fedák Sári 5219, 5265
Feher, Margaret 1995
Fehér Endre 2429
Fein Sámuel 2086
Feketehalmy-Czeydner Ferenc 3025, 3032, 5146, 5180
Fenyő József 725
Fenyő László 1227, 4506
Ferencz Tibor 4848
Ferenczy László 1039, 1451, 1852, 2739, 5007, 5009, 5081, 5082, 5098, 5103, 5144, 5164, 5176, 5191
Fernbach Péter 950
Festetich Sándor 5169
Féja Géza 5268
Fiala Ferenc 5002, 5211
Filderman, Wilhelm 3203
Finta Imre 4900, 4901, 4902, 4903, 4904
Fisch Emil 2992
Fischer Gyula 4640
Fleischmann, Aviva 4848
Fleischmann, Gizi (Gisi) 3081, 3083, 4793
Földes Ferenc 4507

Földi Martin 4848
Franco, Francisco 3218
Freudiger Fülöp 3099, 4848
Frey (Wolf), Smuel Binyomin 2076
Fried Salamon 1741
Friss Endre 1227
Füredi Pál 4935
Fürst Ervin 3550

Gadó György 2143
Gaius, M. 3749
Garai János 4573
Gábor Andor 4061
Gáncsos Zoltán 4934
Gárdonyi Lajos 4569, 4587
Gáti József 3570
Gelléri Andor Endre 1227
Gera József 4921, 4986, 5007, 5011
Germán Tibor 3990
Gesztli József 4551
Glasner Akiba 2037
Glattfelder Gyula 3486
Glück Herman 2430
Gobbi Ede 746
Goitein, Dávid 4722
Goldfarb, Cvi 2911, 2974
Goldstein, Perec (Ferenc) 3003
Gordon, Abraham 4848
Goró (Fränkel) Eszter 3191
Göbbels, Joseph 2433
Gömbös Gyula 170, 171, 344, 356, 431, 2648, 4124
Gönczi Tibor 1070
Görgey Vince 4953, 5007, 5115
Grassy József 4954, 5007, 5029, 5114, 5235, 5239
Grell, Theodor Horst 4846
Grósz Vilmos 2049
Grünbaum Ernő 4140
Grünwald, Malkiel (Málkiél) 4379, 4720, 4721, 4722, 4723, 4749
Gur, David 2916, 3000
Gusztáv, V., svéd király 3143
Guttmann Andor 2260
Gutzwiller, Hildegard 4601

Györki Imre 579, 5010
György Gergely 2957
Győrffy Gyula 3015

Haász Árpád 2491

Habsburg-dinasztia 482

Habsburg Albrecht (Albert), főherceg 5130, 5174, 5175, 5262

Hadffy Hermann 5119

Hadik András 737

Hain Péter 4918, 4934, 4952, 4994, 4995, 5009, 5094, 5096, 5116, 5226

Haining, Jane 4613

Hajnal (Haynal) Imre 4598

Hajnácskőy László 1852, 5060, 5103

Halász Gábor 1227

Halevi, Benjamin 4720, 4721

Halmi József 363

Hammer Miklós 827

Hamvas Endre 3485, 3522

Hardy Kálmán 2556

Harten, Jaac van (Jacob Levy) 5254, 5258, 5260

Hatvany család (Budapest) 2460, 2791

Hatvany Irén 2431

Hațieganu, Emil 3195

Hausner, Gideon 4847

Havas K. Géza 1227

Haynal Imre lásd Hajnal Imre

Haypál Béla 3490

Háhn István 4684

Hennei Árpád 5278

Hennyei Gusztáv 2789

Herceg Judit 690

Hermann Dezső 3110

Hernádi Jenő 4935

Herskovits Fábán 3894

Hesin, Snéur Zálmán 4722

Hess, Paul 5009

Hetényi Béla 4639

Heves Renée 2071

Héjjas Iván 366, 5083, 5200, 5214

Himmler Márton 4943, 5043

Himmler, Heinrich 964, 2673, 3089, 3230, 3284, 4811, 5117

Hindy Iván 5067, 5212

Hirschler Pál 4487, 4496, 4497

Hitler, Adolf 202, 241, 344, 346, 695, 985, 989, 990, 991, 993, 994, 997, 1005, 1097, 1131, 1183, 2118, 2173, 2200, 2316, 2668, 2674, 2732, 2761, 2980, 2981, 3298, 3420, 3474, 3517, 4070, 4350, 4801, 4819, 4895, 4908, 4994, 5044, 5072, 5091, 5111, 5219, 5254

Hollai József 4935

Homonnai (Homonnay) Márton (Hlavacsek Sunyi) 5099, 5187, 5207

Horthy Miklós 149, 156, 166, 174, 176, 192, 199, 208, 210, 212, 214, 215, 243, 367, 368, 436, 510, 556, 909, 935, 957, 981, 982, 985, 991, 993, 994, 996, 1004, 1005, 1106, 1112,

1131, 1141, 1168, 1189, 1206, 1240, 1246, 1295, 1306, 1325, 1326, 1331, 1351, 1510, 1591, 1803, 2066, 2577, 2607, 2612, 2613, 2617, 2619, 2620, 2621, 2622, 2627, 2634, 2638, 2639, 2640, 2645, 2647, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2657, 2659, 2662, 2663, 2666, 2667, 2668, 2670, 2674, 2739, 2815, 2847, 2893, 2986, 3149, 3163, 3189, 3212, 3408, 3433, 3466, 3474, 3513, 3853, 3874, 3980, 4059, 4091, 4228, 4346, 4362, 4463, 4801, 4806, 4878, 4896, 4946, 5031, 5081, 5150, 5162, 5198, 5271, 5292, 5324, 5329, 5339, 5342, 5572

Horthy Miklós, ifj. 2652

Horváth Béla 5276

Hossu, Iuliu 3195

Hossu, Vasile 3188

Hóman Bálint 4922, 5042, 5083, 5098, 5123, 5158, 5250, 5336

Höss, Rudolf 1287, 4883, 4884, 4893, 4894

Höttl, Wilhelm (Willi) 2556, 4809, 4846

Hubay Kálmán 5007, 5011, 5056, 5159, 5170, 5226

Huber, Max 3156

Hunsche, Ottó 4809, 4876, 4885

Hunwald, Szimcha 1056, 4466

Huppenkothen, Walter 4846

Ickovits Klára 5045

Imrédy Béla 331, 356, 638, 661, 2643, 2662, 4921, 4941, 4957, 4979, 4983, 4985, 4993, 5004, 5008, 5009, 5010, 5011, 5020, 5028, 5037, 5051, 5101, 5148, 5151, 5201, 5240, 5248

Irving, David 5491

Işaiu, Ion 3188

Iván Lajos 3570

Jacobs Meir, Lili 1407

Jagow, Gottlieb von 981, 997

Jakovlev, Alekszander 3334

Jankó Péter 4973

Jaross Andor 151, 3649, 4882, 4921, 4963, 4978, 4982, 4987, 4998, 5007, 5008, 5009, 5055, 5065, 5098, 5105, 5106, 5107

Jámborfi Merkl 5241

Jámborfiy (Zachar), főfelügyelő 2759

Jándy Dávid 4140

Jánosi Károly 5205

Jány Gusztáv 754, 4664, 4921, 5178, 5237

Járosi Andor 4647

Jónás Szidónia 2099

József Dávid 901

Juhász József 4638

Juhász Pál 729, 5270

Jungerth-Arnóthy Mihály 5008, 5009

Jurcsek Béla 4921

K. Havas Géza 4507, 4532, 4539
 Kabos Endre 4573
 Kapi Béla lásd D. Kapi Béla
 Kappler, Herbert 4846
 Karácsony Benő 3952, 4046
 Karády Katalin 4666
 Kardos Albert 4506
 Kardos G. György 2559
 Kassai-Schalmayer Ferenc 5007
 Kasztner Rezső (Rudolf, Israel, Jiszráel, Jiszráél) 454, 863, 1847, 1995, 2255, 2286, 2396, 2444, 2527, 2587, 2687, 2764, 2840, 2980, 2983, 3030, 3081, 3083, 3084, 3088, 3092, 3094, 3099, 3101, 3102, 3103, 3104, 3105, 3106, 3107, 3108, 3109, 3110, 3111, 3112, 3113, 3114, 3115, 3116, 3117, 3118, 3119, 3120, 3123, 3137, 3358, 3391, 3413, 3418, 4029, 4379, 4380, 4382, 4399, 4403, 4721, 4724, 4725, 4726, 4727, 4728, 4729, 4730, 4731, 4732, 4733, 4734, 4735, 4736, 4737, 4738, 4739-4740, 4741, 4742, 4743, 4744, 4745, 4747, 4748, 4749, 4750, 4751, 4752, 4753, 4754, 4755, 4756, 4757, 4758, 4759, 4760, 4762, 4763, 4765, 4766, 4767, 4768, 4769, 4771, 4773, 4774, 4775, 4776, 4777, 4778, 4779, 4780, 4781, 4782, 4783, 4785, 4787, 4788, 4789, 4790, 4791, 4792, 4794, 4796, 4797, 479, 4799, 4800, 4801, 4875, 4879, 5254, 5472, 5571
 Katz József 2052
 Katz Márton 4140
 Kádár János 197
 Káldor Antal 3570
 Kállay Miklós 953, 983, 988, 992, 996, 1098, 1266, 1307, 1332, 2630, 2636, 2649, 4705
 Kálmán László 4935
 Kálmán Ödön 2492, 4452
 Károly Balázs 586
 Károlyi Mihály 2634
 Kecskeméti Ármin 2001, 4487, 4497
 Kecskés Mihály 3031
 Kecskési (Kohlmann) Tibor (Tollas Tibor) 4920
 Keleti Frigyes 4527
 Kemény Gábor 4921, 4986, 4990
 Kemény Simon 4507
 Kerekes Ferenc 5033
 Keresztes-Fischer Ferenc 151, 963
 Kerényi Grácia 2439
 Kertész Lilly 2434
 Kertész Sándor 1827
 Kéthly Anna 579
 Kis György 2564, 3476
 Kiss Barna 860
 Kiss Ferenc 4992, 5007, 5011, 5104, 5124, 5125
 Kiss János 2876, 5023
 Klaszek-Somody István 5279
 Klausner, J. 4742
 Klár Zoltán 5009, 5010
 Klein, Arthur G. 3378
 Klein Fülöp 1358

Klein, George 2559, 5528
Klein József 4140
Klein Miklósné Kohn Ilonka 2405
Kollek, Teddy 3137
Kolosváry-Borcsa Mihály 4952, 4979, 4993, 5007, 5008, 5066, 5075, 5236, 5341
Komoly Ottó (Ottó Nátán) 1056, 2726, 2727, 4487, 4494
Komor András 4506
Komor Vilmos 4036
Konc Elek 5083
Koós Sándor 5070
Kornfeld Móric 2812
Korniss Gyula 5008
Koszorús Ferenc, id. 1295, 1298
Kovarcz Emil 4892, 5031, 5080, 5093, 5155, 5210
Kovarcz Ernő 717
Kovács Alajos 5046
Kovács Imre 2556
Kovács István 4935
Kovács János 4935
Kovács Tibor 5256
Kozma Géza 4345
Kozma Miklós 2637
Kóródy Béla 4507
Köhler Ferenc 4654
Könczei Csilla 5521
Körmendi Lajos 4648
Kövesi Steiner István 5128
Körösi József 4441
Kraemer, Keren 4730
Krasznai László 5057, 5129
Kraus, Naftali 4812
Krausz Lilli 4607
Kraut Gyula 4935
Kraut József 4935
Kreutzer József 4607
Kristóf Sándor 5134
Kröszl Vilmos 4935
Krumey, Hermann Alois 4809, 4846, 4876, 4885, 4887, 4968
Krumholz, Kurt 4809
Kun András (Kun páter) 3475, 4934, 5007, 5068, 5078, 5152, 5166, 5186
Kun Béla 362
Kun páter lásd Kun András
Kunder Antal 4921, 4957, 5008, 5025, 5131
Küllői-Rohr Lászlóné 2564

Laday István 1852
LaGuardia, Fiorello 2039, 2422, 2430
Lakatos Géza 1026, 1277, 4967

Lakatos Imre 4046
 Lane, Thomas J. 3380
 Langer, William 3381
 Langfelder Vilmos 3311, 3313, 3314, 3346
 Langlet, Valdemar 3235, 3237, 3239
 Langsfeld Géza 5162
 Láncz László 1883
 Láng Lajos 2449
 Lendvai István 4507
 Lengyel Béla 2556
 Levy, Jacob lásd Harten, Jaac van
 Levison, I. 4742
 Lénárt Franciska 2472
 Lichtenberger Emil 4522
 Ligeti György 2560
 Livni, Yehudit 4903
 Lomnici Zoltán 5477
 Lovas István 5493, 5503
 Lowy, Frank 2190
 Löwith Egon Márk 3951
 Löwy család (Szigetszentmiklós) 2493
 Löw Immánuel 1436, 1749, 2212, 2725, 2728, 2729, 4487, 4488, 4490, 4491, 4497
 Löw Lipót 1749
 Löwy Béla 791
 Luce, Clare Boothe 3379
 Luci István 5217
 Lutz, Carl (Charles) 1056, 3047, 3156, 332, 3355, 3357, 3358, 3359, 3360, 3361, 3362, 3363, 4088
 Luzsenszky Alfonz 5030, 5139, 5233

Macartney, C. A. (Carlile Aymler) 5250
 Magass Miklós 4627
 Makkai János 659
 Malasits Géza 579
 Mallász (Mallasz) Gitta 4610
 Mandel, Herman 2998
 Maniu, Iuliu (Gyula) 3203
 Manoliu, Florian 3047
 Mantello (Mandel, Mantello-Mandel), George (Georg) 1157, 3047, 3156, 3157, 3359
 Marányi Ede 744, 2795
 Margittay, Tom 2587
 Markovitsné Weisz Katalin 2566, 3198
 Marton Ernő 109
 Marton Lajos 2719
 Marx, Karl 3443, 3983, 5330, 5438, 5472
 Matolcsy Mátyás 3541, 4953, 5167
 Mauthner János 2802
 Mayer (Meyer), Saly 2604, 3364, 3365, 3413, 3418, 4793

Málnási Ödön 5041
Máriássy Ferenc 5281
Márton Áron 3446,
Márton Béla 5257,
Máté Zoltán 4630
Mecsér András 5199
Meier Lili 4296
Meir Jóska 2920
Mengele, Josef 2210, 2211, 2227, 2404, 2408, 2413, 2419, 2442, 2584, 4807
Merényi Zsuzsa 690
Merten, Max 4846
Meskó Zoltán 5262
Mester Miklós 1262, 2566
Mester Sándor 4509
Meyer, Saly lásd Mayer, Saly
Méhes György (Nagy Elek) 3198
Mészáros László 4935
Mihelec János 3524
Mikó Zoltán 2874
Miksa Domonkos 4373
Mikulai, Gustav 3250
Milch Erik 1309
Milotay István 2832, 5208, 5249
Mindszenty (Péhm) József 3502, 3503, 3504, 3505, 3506, 3507, 3508, 3509, 3510
Mingovics István 2788
Miskolczi Vilmos 5129
Mohácsi Jenő 4506, 4519, 4523, 4561, 4579
Molnár Ákos 4506
Molnár Kálmán 5316
Monostori Gyula 4935
Mordechai, Chaim 2999
Mónus Illés 4564
Móricz Virág 5287
Móricz Zsigmond 5287
Munk, Peter 2255
Murai-Metzl Lipót (Murray) 860, 4156, 4989, 5154, 5155
Muráti Lili 5126, 5272, 5274
Mussolini, Benito 170
Musy, Benoit 2604
Musy, Jean-Marie 2604
Mutschenbacher Edvin 5054

Nagy Elek lásd Méhes György
Nagy Izabella 5275
Nagy Jenő 2876
Nagy Zoltán 4506
Nagybacsoni Nagy Vilmos 4643, 4651, 4663, 4664, 4671, 5287
Nádor Mihály 4569

Nesz Károly 5157
Neufeld György 2586
Neumann Jenő 4046
Ney Dávid 4569
Németh Antal 5158
Németh Lajos 4935
Németi Imre 659
Nidosi (Nedics) Imre 4934, 5118, 5182, 5228
Novak, Franz 2556, 4809, 4846, 4876, 4877, 4888

Nyárádi Miklós 2786

O'Dwyer, William 3391
Ocskay László 4384, 4402, 4597, 4619, 4662
Ofner, Francis 3137
Offenbach, Shulem 1039
Olbrich, Erhard 4809
Olsán, Jichák 4722
Olt Károly 5333
Olteanu, Alexandra 3188
Omelka Ferenc 4953, 5121, 5170
Orbán Viktor 5425, 5506
Ordass Lajos 3532

Palásthy Irén 1312
Pamfil (Semlyén) Éva 3191, 3198
Paneth József 1537, 3174
Pap Izsák lásd Pfeifer Izsák
Pap József 5022
Pap Károly 4146, 4504, 4506
Pap Pál 2965
Pastinszky Miklós 5190
Pataki Ferenc 4935
Pálffy Fidél 4990, 5007, 5008
Pálinkás András 5177
Pápa Nándor 5217
Pásztor József 1303
Pásztor László 5259
Pásztor M. József 4501
Pásztói Ámon 5165, 5172, 5181, 5189, 5193
Păunescu, Adrian 3206
Pell, Herbert 925
Perlasca, Giorgio (Perlaska) 3215, 3216, 3220, 3222, 3225, 5147
Pető Ernő 2698
Petschauer Attila 4542, 4549, 4559, 4573, 4574, 4575, 4594, 5019, 5036, 5163

Peyer Károly 579, 583, 4623, 5010
Pétain, Philippe 2613
Péterffy Gedeon 3488
Péterffy Jenő 5079
Pfeffer-Wildenbruch, Karl von 1327
Pfeifer Izsák (Pap Izsák) 1796
Pius, XII., pápa 3392, 3554, 3555, 3555
Platthy Pál 962
Pleșa Vass Magda 3198
Pohl Sándor 5009
Pollatschek (Polatschek) Elemér 4556, 4571
Pollák Miksa 4487
Posner, Chaim 4756
Prónay Pál 365, 5183
Pütkösti László 5016

Quayle, Dan (James Danforth) 5259
Quisling, Vidkun 4770, 4923, 4991, 5191

R. Vozáry Aladár 2463
Radetzky, Joseph Wenzel 1851, 5207
Radnóti Miklós 822, 3947, 4023, 4187, 4506, 4515
Radó Endre 5230
Radó Sándor 4570
Raffay Sándor 3434, 3438, 3539
Rajniss Ferenc 4892, 4921, 4961, 4993, 5005, 5008, 5010, 5011, 5202, 5249
Rassay Károly 2635, 5008, 5347
Ravasz Károly 2664
Ravasz László 3434, 3438, 3455, 3523, 3530, 3540, 3545, 4982, 5009, 5348
Rác Ádám 5136
Rákosi Mátyás 5384, 5467
Rátz Jenő 4921, 5007, 5008, 5009, 5170
Reich Margit 4848
Reinitz Béla 4061
Reisinger Ferenc 579
Reményi-Schneller Lajos 4921, 4981, 5008, 5010, 5076, 5171, 5271
Reviczky Imre 767, 4615, 4622, 4632, 4634, 4635, 4641, 4645, 4659, 4667
Rétfalusi József 5179
Révész (Revesz), Peretz 2916, 5258, 5260
Révész József 5229
Ribáry Frigyes 2800
Ribbentrop, Joachim von 993
Riegner, Gerhart M. 3426
Rivlin, J. 4742
Romașcan, Ion 3188
Roosevelt, Franklin Delano 3143, 3370, 3384, 3388

Rosenberg, Mose 4848
Rosenberg Sámuel 1494
Rosenberg, Walter lásd Vrba, Rudolf
Rosenfeld, Solomon 1961
Rosenthal, Edit 1987
Rosenthal, Ernst 1987
Roth Emil 4487
Rotta, Angelo 2570, 3394, 3560
Róna Zoltán 2492, 4626
Rózsa Ferenc 4507
Rózsa Mihály 5058
Rubin, M. 4742
Ruppert Rezső 963
Ruszkay (Ruszkay Ranczenberger, Ruszkay Ranzenberger) Jenő 4954, 5074, 5117
Ruzickay György 4602

Salamon Elemér 5032
Salamon László 4046
Salkaházi Sára 4604, 4653
Salvanu, Virgil 3198
Salzer Vilmosné Hay Lujza 5266
Saunders, John 2145
Sábbetáj Cvi 5291
Ságvári Endre 4507
Sámy Zoltán 5275
Sárközi György 4506, 4507
Sándor Alajos 4935
Sándor Dénes 3492
Sási Endre 690
Schechman, K. 4742
Scheftsik György 5207
Schell Péter 5204, 5281
Schindler, Oskar 3055, 4745, 4770
Schlachta (Slachta) Margit 1618, 3070, 4609, 4616, 4650
Schmidhuber, Gerhard 1327, 1353
Schmidt Mária 5425
Schossberger Zsigmond 1502
Schönfeld Judit 4530
Schönstein Sándor 4514
Schwarcz Jenő 2145
Schwarcz Károly 1999
Selley Zoltán 5024
Seress Rezső 3570
Serédi Jusztnián 3434, 3438, 3458, 3459, 3466, 3474, 3477. 3478, 3488, 3493, 3494, 3495, 3499. 5025, 5131
Serényi Miklós 5021, 5026, 5134
Silberg, Mose 4722
Simon Gyula 3025, 3031, 3032

Singer, Bernhard 1516
Sisák György 729
Six, Alfred 4846
Slachta Margit lásd Schlachta Margit
Slavik, Alfred Josef 4846
Slawik, Henryk 2084, 3049
Socol, Aurel 3190, 3195
Sombor-Schweinitzer József 2629
Somogyi Béla 4509, 5155 |
Soros György 2109
Spielberg, Steven 804, 4375, 4381
Spinoza, Menáse ben Israel 5291
Starker János 2585
Stern Samu 3081
Sternbuch, Recha 1157
Sternbuch, Yitzhak 1157
Stockier Lajos 1039, 2721, 3257
Strache Gábor 5080
Svartz, Nanna 3267

Safran, Alexandru 3203
Şorban, Raoul 3059, 3191, 3194, 3195, 3196, 3197, 3199, 3200, 3202, 3203, 3206, 3209, 3211, 3212, 4370

Szabó Lajos 5011
Szakál Mihály 5161
Szalai József 3076
Szalai Pál 1845, 1853, 2576, 4631, 4637
Szalay Miklós 2584
Szálasi Ferenc 2, 840, 1112, 1131, 1143, 1293, 1321, 2644, 2724, 2818, 2821, 2823, 2833, 2836, 2837, 2847, 2850, 2851, 2866, 2988, 3216, 3393, 3462, 3466, 3478, 3494, 4088, 4918, 4921, 4948, 4949, 4955, 4962, 4983, 4986, 4990, 4991, 4993, 4996, 4997, 5003, 5005, 5006, 5007, 5008, 5009, 5010, 5011, 5013, 5044, 5050, 5051, 5072, 5103, 5111, 5121, 5133, 5150, 5151, 5153, 5162, 5177, 5194, 5196, 5198, 5200, 5203, 5220, 5222, 5223, 5224, 5225, 5238, 5259, 5260, 5278, 5329, 5341, 5342, 5386, 5568
Szántó Tibor 2583
Szápir Zeév 4848
Száraz Mihály 4660
Szász Lajos 4921, 5010, 5171
Szegedi Gyula 5122
Szegő Miklós 4487
Szemák Jenő 5195
Szemere Bertalan 151
Szemes Mihály 5244
Szenes, Elisheva 4848

Szenes Hanna (Anna, Anikó) 1056, 2332, 2999, 3003, 3007, 3009, 3010, 3011, 3012, 3014,
 3015, 3016, 3017, 3018, 3019, 3020, 3022, 3023, 3024, 3025, 3026, 3027, 3029, 3030, 3031,
 3032, 3033, 4376, 4378, 4405, 4927, 5517
 Szenes Katalin 3030
 Szendi Lajos 4544, 4570
 Szentesi Endre 5184
 Szentiványi Sándor 3546
 Szent-Miklós István 2556
 Szécsi Hédi 4555
 Székely Mária 3458
 Szigeti Jenő 4513
 Szilasi László 5173
 Szilágyi Dénes 4146
 Szilágyi Tibor 4633
 Szilárd Gyula 3570
 Szokolits Ferenc 729
 Szombathelyi Ferenc 2614, 5018, 5038, 5085, 5156, 5209
 Szögi Géza 5231
 Szöllősi Jenő 1307, 4921, 4986, 4990, 5010, 5011
 Szörtsey István 5091
 Szőke Antal 4935
 Szőnyi István 4629
 Szőnyi Péter 4629
 Sztéhlo Gábor 2362, 3553, 4608, 4642
 Sztálin, Joszif Visszarionovics 3284, 3628, 4079
 Sztójay Döme 1103, 1112, 1131, 1262, 1275, 1308, 2631, 3118, 3526, 4892, 4918, 4921,
 4923, 4954, 4967, 4982, 4993, 5008, 5009, 5025, 5098, 5170, 5171
 Szügyi Zoltán 761

Taby Árpád 5198
 Takács Pál 4487
 Tarpataky Zoltán 5113
 Tartsay Vilmos 2876, 2905
 Tasnádi Nagy András 584, 3541, 5168
 Tauber László 1070
 Taubes, Zwi 3047
 Tauszig család 2020
 Tavi Árpád 1808
 Tábor Béla 4146
 Tál Lajos 4934
 Tálos András 729
 Tárczay Román Felicidesz 5019
 Teitelbaum Joel 1524, 4776
 Teitelbaum Mózes 2049
 Teleki Béla 159, 5279
 Teleki Pál 164, 356, 568, 1131, 2609, 2615, 2655, 2658, 2660
 Temesváry László 2785
 Thadden, Eberhard von 4846

Tibor Ernő 4140
Tildy Zoltán 4625
Tinódi Lantos Sebestyén 4435
Tiso, Jozef 1189
Tito, Josip Broz 2946
Toldy Árpád 2785, 2793, 2797
Tollas Tibor lásd Kecskési (Kohlmann) Tibor
Tolnai Simon 4576
Tomek Vince 4644
Toronyi Károly 5120, 5206
Tószegi-Freund Zsigmond 5520
Tóth József 4646
Tóth Zoltán 5064
Török Sándor 2564, 3458
Törzy Tibor 5010
Tőkés Lajos 2556
Trenker, Alfred 2556, 4886
Turvölgyi Albert 5048
Tüttner, Hans 4846

Ubrizsi Pál 5213, 5216, 5234
Ujszászy István 2623, 2656
Ungár Sándor 4903
Utassy Loránd 2556
Újfaludi Gyula 5246

Vajna Gábor 4918, 4921, 4981, 4986, 4990, 5009, 5011, 5103, 5147, 5227
Vannay László 5115
Varga Hetényi Károly 2564, 5302
Varsányi Mátyás 4668
Varvasovszky János 3076
Vasady György 5137
Vaszary János 4961, 5126, 5274
Vágó Pál 5077, 5132
Vámos Ilona 4514
Váradi Miklós 5160
Vázsonyi János 585, 4498, 4499
Veesenmayer, Edmund 4808, 4846, 4876, 4881, 4895, 4896, 4990, 5008, 5009, 5010, 5220
Veres Péter 270
Veres Tamás 3328
Veress László 2556
Verolino, Gennaro 2556, 2570, 3394
Vidor Pál 4487
Vogt, Paul 3047
Vörösvári Árpád 5135
Vrba, Rudolf (Walter Rosenberg) 2961, 2999

Yitzchak, Beit (Béjt Jichák) 2376

Wagner Gyula 4605

Wallenberg, Raoul 1056, 2246, 2391, 2574, 2576, 2874, 3049, 3051, 3216, 3227, 3238, 3240, 3241, 3242, 3243, 3244, 3245, 3246, 3247, 3248, 3249, 3250, 3251, 3252, 3253, 3254, 3255, 3256, 3257, 3258, 3259, 3260, 3261, 3262, 3263, 3264, 3265, 3266, 3267, 3268, 3269, 3270, 3271, 3272, 3273, 3274, 3275, 3276, 3277, 3278, 3279, 3280, 3281, 3282, 3283, 3284, 3285, 3286, 3287, 3288, 3289, 3290, 3291, 3292, 3293, 3294, 3295, 3296, 3297, 3298, 3299, 3300, 3301, 3302, 3303, 3304, 3305, 3306, 3307, 3308, 3309, 3310, 3311, 3312, 3313, 3314, 3315, 3316, 3317, 3318, 3319, 3320, 3321, 3322, 3323, 3324, 3325, 3326, 3327, 3328, 3329, 3330, 3331, 3332, 3333, 3334, 3335, 3336, 3337, 3338, 3339, 3340, 3341, 3342, 3343, 3344, 3345, 3346, 3347, 3348, 3349, 3350, 3351, 3352, 3353, 3560, 3562, 3923, 4312, 4383, 4386, 4388, 4389, 4390, 4478, 4479, 4482, 4647, 4812, 5014

Wallenstein Zoltán 4497

Wass Albert 5279

Wedgwood, Josiah 2148

Weiss Manfréd 2802, 2805, 2806, 2807, 2808, 2809, 2810, 2812, 2813, 2816, 4813, 4890

Weissmandel, Hájim Miháél Dov 3082

Weisz Artúr (Weiss Arthur) 1056, 1233

Weisz Sándor 1904

Werth Henrik 2616, 5149

Wertheimstein Aranka 2454

Wesselényi Miklós 454

Winkelmann, Ottó 4809, 4846, 4880, 4882, 4889, 4890, 4891, 4892, 4897, 4990, 5008, 5009, 5010

Wisliceny, Dieter von 3086, 4801, 4875, 4876, 4968

Wisser's Hooft, W.A. 3156

Wojtowitz Richárd 5069

Wosinsy Ernő 3076

Zadravec István 269, 4981, 5153, 5243

Zakar András 2564, 3458, 3459

Zakó Andor 5280

Zakó István 1822

Zánkay Péter 1307

Zentay Iván 5015, 5095, 5100, 5185, 5242

Zichy Gyula 3471

Zilahi Kiss Jenő 5071

Zissu, Avram Leiba (A. L.) 3203

Zöldi Márton 1880, 4953, 5007, 5009, 5065, 5127, 5146, 5235

Zürcher Péter 3355

Zsoldos Géza 4965

Zsolt Béla 5010, 5066, 5120

FÖLDRAJZI NEVEK JEGYZÉKE

Aba 1704, 1881

Abaúj-Torna megye 1379, 1402, 1475

Abaújlak 1402

Abaújszántó 1379, 1382, 1402, 1639, 1708, 1979, 2319

Abaújszina 1379, 1382, 1402

Abaújvár 1379, 1402

Abádszalók 1798

Abda 4515

Abesszínia lásd Etiópia

Ajak 1376

Aknasugatag 1387

Aknaszlatina 2195

Alap 1375

Albany, N. Y. 3315

Alcsút 1504

Alcsút-Tabajd 1375

Aleppó (Aleppo, Szíria) 3140

Allendorf 2113, 2160, 2314, 2520

Almás 1395

Alőr1412

Alsó-Ausztria 1314, 1340, 1341, 1960, 2854

Alsó-Duna 1341

Alsóróna 1387

Alsószopor 1383

Alsóvadász 1402

Alsóvalkó 1383

Alt-Nagelberg 2003

Amerikai Egyesült Államok 66, 67, 80, 96, 134, 640, 925, 1021, 1266, 1945, 2045, 2049, 2110, 2189, 2344, 2358, 2378, 2598, 2900, 3004, 3060, 3115, 3142, 3315, 3316, 3335, 3369, 3370, 3371, 3373, 3374, 3375, 3376, 3377, 3378, 3379, 3380, 3381, 3382, 3383, 3388, 3389, 3390, 3391, 3413, 3414, 3415, 3418, 3421, 3422, 3416, 3417, 3510, 3574, 3575, 3747, 3837, 4264, 4425, 4431, 4460, 4719, 4910, 4918, 4943, 5043, 5207, 5281, 5487, 5540

Amszterdam 5530

Anarcs 1376

Andornaktálya 1398

Anglia (Nagy-Britannia) 367, 2344, 2454, 3027, 3142, 3160, 3161, 3162, 3163, 3164, 3166, 3167, 3375, 3376, 5530

Angyalföld 2234, 3524, 3816, 5420

Apátkeresztúr 1395

Arad 4646

Ardersdorf 2171

Árka 1379

Aszaló 1379, 1402

Aszód 1502

Atlantic City 3425

Augsburg 2022

Auschwitz 135, 699, 706, 803, 814, 828, 851, 871, 1056, 1085, 1126, 1127, 1217, 1256, 1272, 1288, 1319, 1350, 1354, 1407, 1453, 1473, 1531, 1544, 1547, 1556, 1572, 1577, 1588, 1678, 1729, 1751, 1766, 1851, 1904, 1907, 1912, 1925, 1927, 1929, 1931, 1933, 1935, 1937, 1938, 1939, 1942, 1943, 1944, 1948, 1951, 1953, 1958, 1959, 1962, 1963, 1968, 1974, 1982, 1983, 1984, 1986, 1987, 1988, 1990, 1991, 1992, 1996, 2000, 2002, 2005, 2006, 2011, 2013, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2022, 2027, 2029, 2038, 2042, 2051, 2052, 2053, 2057, 2062, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2074, 2075, 2077, 2078, 2080, 2083, 2087, 2089, 2091, 2093, 2094, 2096, 2098, 2100, 2102, 2105, 2108, 2111, 2112, 2119, 2120, 2126, 2128, 2137, 2141, 2142, 2144, 2145, 2146, 2147, 2155, 2156, 2159, 2162, 2164, 2165, 2166, 2167, 2169, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2179, 2182, 2183, 2184, 2185, 2187, 2192, 2194, 2195, 2197, 2198, 2204, 2208, 2210, 2211, 2213, 2214, 2217, 2219, 2222, 2225, 2226, 2227, 2229, 2230, 2233, 2234, 2240, 2244, 2245, 2247, 2249, 2253, 2257, 2259, 2264, 2265, 2266, 2273, 2275, 2280, 2285, 2288, 2290, 2291, 2292, 2293, 2297, 2298, 2299, 2301, 2303, 2304, 2306, 2307, 2308, 2317, 2321, 2322, 2323, 2325, 2327, 2334, 2338, 2339, 2355, 2361, 2364, 2365, 2367, 2368, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2378, 2380, 2383, 2384, 2386, 2388, 2390, 2392, 2397, 2398, 2404, 2407, 2409, 2411, 2413, 2414, 2417, 2429, 2431, 2439, 2442, 2454, 2458, 2468, 2469, 2491, 2510, 2514, 2519, 2520, 2529, 2531, 2535, 2545, 2549, 2550, 2555, 2562, 2604, 2668, 2672, 2733, 2961, 3086, 3142, 3147, 3152, 3154, 3155, 3156, 3458, 3690, 3705, 3706, 3715, 3720, 3817, 3856, 3888, 3891, 3893, 3904, 3951, 3952, 4062, 4065, 4071, 4072, 4131, 4135, 4251, 4269, 4296, 4301, 4310, 4313, 4319, 4322, 4325, 4328, 4337, 4345, 4349, 4356, 4362, 4365, 4374, 4408, 4410, 4419, 4420, 4442, 4485, 4498, 4530, 4558, 4560, 4683, 4765, 4877, 4883, 4893, 5045, 5098, 5185, 5214, 5225, 5287, 5311, 5378, 5416, 5443, 5484, 5510, 5548, 5571, 5573

Auschwitz-Birkenau 1255, 1287, 1305, 1317, 1766, 1800, 1826, 1839, 1950, 1956, 2021, 2036, 2044, 2090, 2113, 2124, 2160, 2170, 2203, 2218, 2253, 2314, 2327, 2381, 2392, 2512, 2520, 4310, 4318, 4372

Ausztrália 2009, 2078, 2145, 2190, 2243, 2244, 2356, 2360

Ausztria 842, 888, 897, 1111, 1222, 1223, 1232, 1503, 2048, 2152, 2153, 2257, 2295, 2336, 2345, 2416, 2465, 2785, 2856, 2857, 3058, 3831, 3976, 4397, 4808, 4809, 4910, 4912, 5380, 5552

Ausztria-Magyarország lásd Osztrák-Magyar Monarchia

Avas 2878

Ágcsernyő 1373

Ágfalva 1344

Ákos 1383

Ártánd 1401

Bacska 1373

Bad Aussee 4846

Bad Tölz 4846

Baja 800, 1629, 1682

Bajorország 5278, 5285

Bakonyszentlászló 3476
Bakta 1379, 1402
Baktalórántháza 1376
Balassagyarmat 101, 1617, 1897, 2264
Balaton 4072
Balatonfüred 1579, 1653
Balf 722, 725, 727, 799, 898, 1344, 2853
Balkán 3004
Balkány 1679
Balla 1383
Balmazújváros 1384
Balti-tenger 544
Bakony 906
Baksa 1770
Balkány 2193
Balmazújváros 1435
Baranya megye 76, 944, 1374, 1601, 1698, 1750, 1760, 1770, 1884, 1903, 4091, 4689
Baracska 1375
Barcs 1775, 1776
Baromlak 1395
Bars és Hont megye 1519
Batiza 1867
Bábca 1383
Bács-Bodrog megye 1670, 1753
Bács-Kiskun megye 84, 1701
Bácsalmás 1670, 1671
Bácska (megye) 811, 929, 933, 939, 941, 942, 944, 972, 977, 1514 1515, 1610, 1705, 1840, 2614 2649, 2940, 2951, 2963, 2965, 2986, 3646, 4689
Bácska-Palánka 1703
Bácska-Topolya 1764
Bályok 1395
Bánát lásd Bánság
Bánffyhunrad 831, 1412, 1958
Bánság 2781, 3821
Bárdfalva 1387, 1412
Bártfalva 1395
Bátya 1616
Bátyú 2020
Becse 731
Bekecs 1410
Belgium 2377
Berchtesgaden 4846
Bereg megye 1369, 1495, 1573, 1861
Beregszász 825, 871, 873, 1369, 1495, 1808, 2094, 2121, 2290, 2299, 2300, 2379, 2384, 4296, 4299, 4310, 4920
Berehovo lásd Beregszász
Berek 1983
Beret 1379
Berettyóújfalu 1401, 2129, 5534

Berezna 1387, 2208
Bereznek 1396
Bergen-Belsen 819, 862, 1678, 1931, 1948, 1965, 1987, 1995, 2006, 2021, 2048, 2053, 2056, 2098, 2112, 2119, 2124, 2130, 2131, 2154, 2166, 2175, 2208, 2233, 2268, 2286, 2300, 2310, 2311, 2321, 2352, 2384, 2434, 2444, 2446, 2531, 4322
Bergenye 1406
Berlin 376, 974, 1067, 1937, 3267, 4846, 5259
Berlin-Schönholz 2361
Bern 5380
Beszterce 1381, 1412, 1565, 1668, 2055, 2069
Beszterce-Naszód megye 1613
Besztercebánya 891
Besszarábia 1361
Bethlen 1412, 1422, 1906
Bécs 487, 913, 1928, 2106, 2153, 2241, 2295, 2485, 2802, 2863, 3256, 3267, 3507, 4061, 4846, 4888, 5135, 5223
Bécsújhely lásd Wiener-Neustadt
Békés megye 68, 69, 123, 1474, 1481, 1489, 1499, 1512, 1572, 1582, 1599, 5513
Békéscsaba 1492, 1627, 1904, 2178
Bély 1373
Bicske 1375, 1888
Bihar megye 124, 699, 1556, 1614
Biharkeresztes 1401
Biharnagybajom 1412
Biharpüspöki 1411
Bikszád 2070
Bilke 1407, 1419, 4296
Birnbauel 2166
Blechhammer 2197
Bodoló 1379
Bodrog-vidék 1373
Bodrogkeresztúr 1373, 1410, 2049
Bodrogkisfalud 1410
Bodrogszerdahely 1373
Bodzaújlak 1373
Bogács 1398
Bojt 1401
Boldogháza 4083
Boldogkőváralja 1402
Boly 1373
Bonn 3135, 3267
Bonyhád 1456, 1501
Bor 686, 689, 691, 694, 702, 705, 713, 730, 731, 732, 736, 738, 741, 743, 744, 753, 757, 762, 764, 806, 807, 808, 822, 838, 857, 876, 877, 881, 890, 893, 904, 2410, 2583, 2990, 3069, 4156, 4244, 4266, 4275, 4277, 4282, 4515, 4563, 4591, 5270
Bordesholm 4846
Borsa 1387, 1412, 1414
Borsod megye 1476, 1788
Borsod-Abaúj-Zemplén megye 71

Borsodivánka 1398
 Borsodszemere 1398
 Bozsaly 1395
 Börzsöny 2880
 Bözödújfalú 965, 1488, 1592, 1896
 Bősárkány 1452
 Brahmau 2378
 Bratislava lásd Pozsony
 Breslau lásd Wrocław
 Bréma (Bremen) 2112, 2214, 2434, 2473, 4846
 Brieg 2137
 Bromberg 2383
 Brooklyn 2198
 Buchenwald 1136, 1766, 1967, 1980, 2013, 2033, 2068, 2085, 2094, 2143, 2159, 2200, 2201, 2202, 2197, 2273, 2290, 2303, 2314, 2317, 2337, 2359, 2377, 2388, 2398, 2412, 2424, 2469, 4083, 4319, 4322, 4419, 4420, 4526, 4583
 Buda 166, 167, 1590, 1851, 1869, 2845, 3553, 3560, 4005, 4107, 4158, 4189, 4668, 4906, 5014
 Budaliget 4610
 Budapest 143, 212, 246, 320, 391, 393, 410, 466, 475, 487, 496, 507, 513, 534, 572, 769, 811, 819, 840, 844, 845, 848, 863, 867, 873, 883, 889, 925, 974, 997, 1024, 1026, 1033, 1044, 1068, 1069, 1070, 1083, 1106, 1119, 1147, 1159, 1209, 1233, 1244, 1272, 1295, 1298, 1323, 1327, 1335, 1357, 909, 1429, 1434, 1445, 1451, 1461, 1468, 1470, 3246, 3247, 3255, 3258, 3261, 3267, 1471, 1517, 1526, 1541, 1580, 1590, 1638, 3269, 3271, 3272, 3281, 3292, 3295, 1786, 1823, 1833, 1835, 1837, 1839, 1845, 3304, 3307, 3309, 3311, 3313, 3327, 3330, 1852, 1853, 1862, 1892, 1907, 1909, 1910, 3342, 3343, 3353, 3357, 3358, 3362, 3383, 1918, 1921, 1924, 1926, 1928, 1940, 1972, 3394, 3395, 3396, 3397, 3405, 3412, 1975, 1980, 1985, 1993, 1994, 2004, 3426, 3556, 3557, 3558, 3563, 3565, 3567, 2023, 2032, 2036, 2041, 2046, 2047, 3614, 3615, 3650, 3676, 3692, 3708, 2056, 2057, 2059, 2076, 2081, 2097, 3719, 3766, 3776, 3781, 3818, 3861, 2101, 2104, 2110, 2117, 2118, 2121, 2123, 3865, 3900, 3914, 3922, 3923, 3927, 2128, 2129, 2132, 2133, 2138, 2149, 2163, 3928, 3930, 3934, 3943, 3953, 3957, 2175, 2178, 2180, 2190, 2199, 2205, 3965, 3974, 3984, 4000, 4001, 4005, 2222, 2224, 2227, 2228, 2239, 2242, 4012, 4013, 4032, 4043, 4048, 4049, 2246, 2251, 2252, 2257, 2260, 2268, 4056, 4076, 4077, 4097, 4099, 4106, 2270, 2277, 2278, 2281, 2283, 2296, 4116, 4117, 4120, 4149, 4155, 4163, 4189, 2305, 2311, 2313, 2318, 2320, 2325, 2326, 4193, 4251, 4292, 4311, 4312, 4314, 4317, 2328, 2333, 2340, 2342, 2343, 2344, 4324, 4326, 4338, 4339, 4345, 4348, 2345, 2346, 2348, 2354, 2356, 2357, 4354, 4355, 4357, 4358, 4360, 4363, 2360, 2362, 2363, 2369, 2391, 2394, 4378, 4382, 4385, 4396, 4412, 4416, 2403, 2421, 2430, 2443, 2448, 2449, 4446, 4448, 4450, 4451, 4458, 4465, 2451, 2464, 2474, 2492, 2496, 2503, 4466, 4473, 4478, 4479, 4485, 4502, 2514, 2528, 2537, 2538, 2539, 2542, 2532, 4522, 4601, 4630, 4631, 4636, 4638, 2546, 2547, 2570, 2576, 2590, 2602, 4716, 4809, 4835, 4884, 4886, 4887, 2688, 2693, 2697, 2699, 2700, 2701, 4889, 4897, 4967, 4974, 50114, 5023, 2703, 2710, 2712, 2737, 2746, 2747, 5067, 5070, 5080, 5108, 5118, 5135, 5141, 2748, 2749, 2751, 2758, 2775, 2780, 5166, 5173, 5182, 5186, 5207, 5212, 5216, 2792, 2809, 2820, 2822, 2827, 2829, 5228, 5254, 5256, 5258, 5290, 5342, 5359, 2830, 2838, 2846, 2848, 2849, 2855, 5531, 5565, 5567, 5572, 2861, 2864, 2877, 2882, 2886, 2894,
 Bukarest 2183, 2271 2905, 2908, 2911, 2922, 2932, 2936,
 Bukovina 1361 2943, 2946, 2952, 2959, 2972, 2983,
 Bulgária 4687, 4699, 4714 2987, 2988, 2998, 3015, 3027, 3050,

Buna 1766 3051, 3055, 3066, 3067, 3073, 3084,
Buna-Werke 2392, 3089, 3091, 3094, 3095, 3096, 3097,
Burgenland 747, 1439, 1561, 2456, 2471, 3098, 3100, 3104, 3106, 3114, 3118, 3123, 2856
3129, 3137, 3138, 3145, 3212, 3215, 3217,
Bustyaháza 1387, 1559 3218, 3220, 3221, 3223, 3224, 3225, 3227
Büdszentmihály 1550, 1916 3229, 3232, 3236, 3237, 3239, 3243,
Bükkábrány 1398

Calw 2280

Cece 1375
Cegléd 1757, 1899, 1901
Celldömölk 1421, 1794
Celle 2021
Chile 2243
Cigánd 1373, 1410
Cinfalva 1344
Colditz 2427
Connecticut 3379

Csajta 818

Csanád megye 1830, 3486, 3522
Csanád-Arad-Torontál megye 1174, 1754
Csanádapáca 1627
Csap 856, 2215
Csáktornya 1386, 1506
Csákvár 1375
Csárda 1412
Csehszlovákia 244, 406, 408, 1214, 1544, 1814, 1819, 2124, 2673, 2958, 3644, 3682, 4699,
4793, 4910
Csehtelek 1395
Csenger 1380
Csepel 2425, 2753, 2812, 2884, 4122
Cserépfalu 1398
Cservenka 686, 693, 705, 730, 736, 807, 856, 877, 893, 1446, 2795
Csillagerőd 1720, 1836
Csillaghegy 4669, 4670
Csík megye 1730, 1735, 1894
Csíkszereda 1618, 2194, 3070, 5514
Csobád 1379
Csongrád megye 81, 1174, 1755, 1856, 2059
Csorna 1344, 1452, 1791, 1859, 2314
Csorvás 1582, 1583
Csór 1375
Csökmő 1401
Csörgő 444
Csujafalva 1395

Csurgó 422, 5375

Dachau 816, 871, 884, 1531, 1930, 1958, 1962, 2029, 2034, 2057, 2090, 2155, 2249, 2292, 2334, 2459, 4322, 4325, 4349, 4489
Darmstadt 4846
Debrecen 741, 848, 888, 1384, 1513, 1699, 1752, 1818, 1868, 1886, 1922, 2048, 2049, 2080, 2103, 2113, 2309, 2324, 2378, 4062
Deménd 1403
Derecske 1384, 1399, 1412, 2073
Derna 1395
Deszk 3748
Deutsch-Schützen lásd Németlövő
Devecser 1394
Déda 1395
Dél-Alföld 1856
Dél-Amerika 5386
Dél Bácska 2986
Dél-Erdély 1056, 1412
Dél-Szlovákia 560
Délkelet-Dunántúl 5557
Délkelet-Európa 79, 147, 307, 341, 1182, 1472
Délvidék 914, 931, 941, 943, 1174, 1197, 1610, 1854, 2914, 2963, 4002, 5146
Dés 869, 1412, 1422, 1537, 1557, 1565, 1729, 1773, 2074, 2225, 4391, 5532
Dillich 2520
Diósgyőr 1953, 2878
Diószeg 1411
Dizsir 1395
Doboz 1499, 1622
Dolha 1396
Dombegyház 1726
Dombóvár 1678, 1727, 1889
Dombrád 1376
Dombrovia 1377
Don (Don-kanyar) 698, 709, 721, 751, 755, 796, 832, 833, 834, 846, 4158, 4159, 4190, 4276, 4664, 5455
Dora 2094
Dorosics 789, 790, 813
Dörnhau 2145, 2414
Dragomérfalva 1387
Drohobycz 2053
Duderstadt 1136
Duna (Duna-part) 195, 833, 834, 973, 2556, 2592, 2831, 2848, 2864, 3953, 4034, 4153, 4188, 4531, 4537, 5094, 5186, 5562
Dunaalmás 2235
Dunaföldvár 1889
Duna-medence 142, 352
Dunaszeg 1344
Dunaszentbenedek 1616

Dunaszerdahely 1378
Dunántúl 1330, 1704, 1721, 1801, 2866, 4003, 4094
Dundanga 2203
Dusnok 1616

Ebensee 1547, 2062, 2194, 2476, 2478
Edelény 1404
Eger 818, 1371, 1656, 1716, 2112, 2434
Egernek 1379
Egyiptom 2800, 4842
El Salvador lásd Salvador
Encs 1379, 1382, 1402, 1404
Entrádám (Trádám) 2279
Engerau 2457, 2481
Erdély 152, 153, 159, 218, 224, 232, 255, 257, 314, 375, 389, 413, 469, 470, 501, 516, 589, 805, 843, 913, 966, 1128, 1191, 1306, 1361, 1406, 1412, 1464, 1465, 1488, 1535, 1536, 1592, 1649, 1691, 1694, 1729, 1731, 1736, 1744, 1767, 1787, 1804, 1805, 1806, 1895, 1896, 1915, 2134, 2301, 2368, 2414, 2499, 2931, 3175, 3176, 3193, 3196, 3197, 3201, 3605, 3606, 3636, 3637, 3677, 3821, 3900, 3951, 3952, 3962, 4042, 4110, 4140, 4189, 4635, 4690
Erdőbénye 1410
Erdőszentgyörgy 1406
Esztár 1399, 1401
Esztergom 2447, 3505
Esztergom megye 1594
Ettersberg 3715
Etiópia (Abesszínia) 2842
Etyek 1375
Európa 36, 37, 46, 112, 187, 197, 202, 204, 279, 280, 321, 336, 338, 454, 494, 544, 557, 718, 1020, 1025, 1027, 1029, 1068, 1091, 1095, 1101, 1104, 1114, 1130, 1144, 1180, 1185, 1189, 1212, 2079, 2144, 2272, 2316, 2522, 2673, 2681, 2761, 2779, 2888, 2987, 3036, 3042, 3078, 3102, 3157, 3167, 3169, 3298, 3391, 3400, 3415, 3507, 3557, 3610, 3668, 3774, 3786, 3791, 3857, 4038, 4129, 4264, 4309, 4315, 4612, 4682, 4701, 4742, 4803, 4895, 4908, 4911, 4913, 4924, 4939, 5253, 5402, 5408, 5480, 5508, 5566
Evián (Evian) lásd Évian-les-Bains

Égerhát 1383
Élesd 1411
Érábrány 1395
Érbogyoszló 699, 1395
Érd 1438
Érmihályfalva 1412, 1988
Érolaszi 852
Érsekcsanád 1616
Érsekújvár 840, 1709, 2053
Érszőlős 1395, 2101
Észak-Amerika 79

Észak-Dakota 3381

Észak-Erdély 49, 51, 138, 232, 311, 390, 516, 971, 1007, 1093, 1240, 1306, 1320, 1325, 1430, 1459, 1565, 1567, 1690, 1745, 1767, 1785, 1787, 1804, 1806, 1841, 1882, 1929, 2043, 2115, 2186, 2200, 2201, 2211, 2218, 2381, 2499, 2566, 2610, 2896, 3037, 3048, 3070, 3175, 3178, 3179, 3180, 3185, 3188, 3189, 3456, 3618, 3678, 4137, 4142, 4325, 4463, 4710, 4931, 5089, 5541

Észak-Európa 3298

Északkelet-Magyarország 1478, 1541

Évian-les-Bains 437, 438, 442

Fajsz 1616

Fancsal 1379

Fancsika 1395

Farád 1452

Farkasrév 1387

Fehérgyarmat 801, 1454

Fejér megye 73, 792, 1532, 1603, 1704,

Fekete-tenger 544

Felcsút 1375

Felixdorf 1348, 1960, 2428, 5256

Felsőapsa 2249

Felsőbánya 1367, 1377

Felsőhangony 882

Felsőróna 1387

Felsőszopor 1383

Felsővisó 1387, 1412, 1951

Felsőzsolca 1821

Felvidék 225, 560, 3682, 5105

Fertőrákos 773, 799, 839, 1344

Fényeslittke 1376

Finnország 4714

Flensburg 4883

Flossenburg 1967, 2337, 2418,

Foktő 1616

Fony 1402

Fonyód 1747

Forró 1379, 1382, 1402

Földes 1576,

Franciaország 2216, 2438, 3054

Frankfurt am Main 2601, 4315, 4846, 4325, 4463, 4710, 4931, 5089, 5518, 5541 4846, 4885

Frielendorf 2113, 2314

Fugyivásárhely 1411

Fülek 2190

Fülöpfalva 2019

Fünfteichen 2044, 2322

Füzesabony 2018

Füzesgyarmat 2664

Gajsin 927

Galánta 874, 1852, 2053

Galgóc 795, 814 1722, 2367

Galícia 159, 456, 920, 923

Garadna 1379

Garany 444

Garderlien 2437

Gáborján 1401

Gárdony 1375

Gänsendorf 2335

Geisenheim an Rhein 2124

Gemzse 1376

Genf 3057, 3077, 3157, 3158, 3403, 3404

Gesztely 1410

Géderlak 1616

Glasgow 2175

Gleiwitz 2011, 2197

Glöwen 2203

Gmünd 1348

Golok 2018

Gosen 2062

Gödöllő 1926

Gömör-Kishont megye 1756

Gönc 1379, 1402, 1404

Göncruszka 1379, 1402

Görbesd 1395

Görlitz 2044

Görögország 3386

Göstling-Ybbs 2423

Grauning 2276

Gross-Rosen (Grossrosen, Rogoźnica) 871, 1547, 1931, 2077, 2137, 2197, 2292, 2322

Gusen 1111, 2069, 2479

Günskirchen 104, 839, 891, 2005, 2069, 2161, 2171, 2207, 2219, 2368, 2384, 2396, 2420, 2479, 3964, 4285

Gütersloch 2245

Gyergyószentmiklós 1986, 2328, 5529, 5573

Gyoma 1591

Gyöngyös 535, 1568, 1608, 1657, 1777, 5198

Győr 135, 247, 819, 874, 1344, 1497, 1781, 2244, 2520, 3078, 3680, 3977, 4305, 5128

Győr megye 135, 3077

Győr-Moson-Sopron megye 1439

Győr, Moson-Pozsony megye 1723, 1781, 2480

Győr-Sopron megye 77

Győrszemere 2245

Gyula 1587

Gyulafehérvár 3446

Gyulaháza 1376
Gyulai járás 1481, 1499, 1572, 1599
Gyüre 1376

Hadad 1383

Hagymádfalva 1395
Hagymáslápos 1377
Haifa 1043
Hajdú megye 125, 574, 1549
Hajdúbagos 1399, 1401
Hajdúböszörmény 1551, 1578, 1738, 1961, 2309
Hajdúdorog 1551
Hajdúhadház 1551, 2006
Hajdúnánás 1384, 1551, 1779, 2241, 5454
Hajdúsámson 1384
Hajdúszoboszló 803, 1551
Hajós 1616
Halmi 1412, 1413, 2273
Hamburg 2233
Hannover 2021, 4498, 4499
Harka 734, 752, 1344
Harkány 1770
Hatvan 1644
Havasmező (Soblas) 1387, 1400, 1412
Háromszék megye 1509, 1732
Hegyeshalom 1336, 1339, 2007, 2855, 2864, 2865, 2877
Heidelberg 2232
Heidenau 4266
Hejőcsaba 1404
Helmstedt 2000
Hencida 1401, 5534
Hernádcsány 1379, 1402
Hernádnémeti 1410
Hernádsadány 1379, 1382, 1402
Hessen-Lichtenau 2359
Heves megye 98, 1655, 1659
Hévíz 1714
Hidalmás 1412
Hidasnémeti 1379
Hidegség 727, 882, 912, 1344, 2825
Hirtenberg 2483
Hirtenbrühl 2483
Hochholz 2207
Hochweiler 2027
Hollandia 3233
Holleischen 1567
Homokmégy 1616
Hont megye 1403, 3639

Horthy-liget 2425, 2750, 2752, 2753, 2754, 5049
Hosszúpályi 1401
Hosszúmező 1387
Hódmezővásárhely 1563, 1620, 1621, 1695, 1856, 1890, 2106, 2399, 2410, 3667, 4621
Hörsching 1344
Hőgyész 1889
Huszt 844, 1366, 1369, 1387, 1495, 1544, 1876, 2090, 2120, 2302, 2531, 4683
Husztófalva 2209

Iffeldorf 2124

Igar 1375
Iklód 1412, 1416
Ináncs 1379
Ipolynyék 1403
Ipolyság 1403
Isaszeg 5161
Isztambul 2603, 3123, 3129, 3136, 3137, 3138, 3139
Ivácsa 1375
Iza 2208
Izaszacsal 1387
Izrael 14, 96, 113, 515, 1785, 1982, 2036, 2044, 2116, 2124, 2315, 2331, 2434, 2500, 2516, 2531, 2561, 2719, 2961, 3000, 3008, 3030, 3071, 3106, 3111, 3112, 3208, 3707, 3922, 4325, 4379, 4720, 4721, 4722, 4723, 4738, 4742, 4751, 4773, 4784, 4786, 4800, 4812, 4843, 4844, 4845, 4846, 4847, 4848, 4850, 4853, 4854, 4856, 4857, 4858, 4859, 4860, 4861, 4868, 4873, 4874, 4910, 5087, 5102, 5328, 5563

Jánoshalma 1602

Jánosháza 1421, 1455, 1609
Jász-Nagykun-Szolnok megye 70, 126, 1487, 1793
Jászárokszállás 1645
Jászberény 808, 1484, 1588, 2219, 3960, 5015, 5095, 5100, 5185, 5242
Jászság 1485, 1645
Jecenye 2120
Jeruzsálem 25, 115, 967, 1121, 1445, 1539, 1729, 2135, 4305, 4356, 4618, 4720, 4722, 4735, 4749, 4823, 4848, 4850, 4851, 4854, 4855, 4856, 4857, 4858, 4859, 4862, 4867, 4868, 4873, 4906, 4907, 4908
Jolsva 724, 796, 797, 884, 896, 2116
Jugoszlávia 686, 821, 822, 850, 890, 932, 934, 940, 946, 973, 1705, 1974, 2673, 2914, 2951, 2963, 2965, 2969, 2970, 2971, 3646, 4687, 4689, 4699, 4898
Jurka 2376

Kajászószentpéter 1375

Kalocsa 1616, 3471
Kalocsai járás 1616
Kamenyec-Podolszkij 914, 915, 916, 919, 924, 925, 926, 2656, 5179, 5562

Kanada 883, 2047, 2140, 2255, 2370, 2390, 4900, 4901, 4902, 4910
Kaposvár 881, 1596, 1597, 1598, 1775, 1776, 1829, 2083, 2215, 2358
Kapuvár 1344
Karancsalja 1905
Karácsonfalva 1387
Karberg 3681
Karcag 1577, 1809, 1827, 2086
Kassa 803, 1359, 1372, 1379, 1385, 1402, 1478, 1539, 1593, 1672, 1686, 1789, 2105, 2149, 2228, 5204
Kaszony 1370, 2118, 2121
Kaufering 1978, 2065, 2090, 2185, 2334
Kaunitz 2028
Kálóz 1375
Kápolnásnyék 874, 1375
Kápolnokmonostor 1363, 1367, 1377
Kárpátalja 127, 224, 244, 406, 407, 408, 813, 911, 917, 921, 1239, 1369, 1370, 1392, 1396, 1408, 1457, 1458, 1496, 1511, 1540, 1600, 1674, 1684, 1714, 1819, 1824, 1844, 1870, 1932, 2020, 2192, 2196, 2317, 2535, 2562, 2937, 2939, 2958, 3682, 4081, 5522
Kárpát-medence 9, 14, 1598, 1871
Kárpát-Ukrajna 3749, 4197
Kecskemét 827, 849, 864, 1174, 1469, 1566, 1700, 1875, 1880, 2285
Kelence 1383
Kelet-Európa 175, 196, 227, 280, 305, 307, 333, 353, 473, 524, 726, 982, 1131, 1133, 1208, 1246, 1247, 2053, 2603, 3595, 3633, 3790, 4184, 4240, 4468, 4694, 4704, 5354, 5391, 5392, 5393, 5409, 5418, 5483
Kelet-Közép-Európa 3, 79, 194, 341, 1170, 1190, 1541, 3668, 3831, 3919, 5391, 5475
Kelet-Magyarország 1478
Kenderes 1510, 1803, 2652
Kerecke 1396
Kerecsend 741, 5024
Keszthely 1538, 1685
Kevermes 1664
Kéc 1395
Kék 2383
Kétegyháza 1481
Kfar-Ahim 2054
Kijev 749, 4275
Királydaróc 1560
Királyerdő 4122
Királyhelmec 1373
Kis-Szamos 4046
Kiskalota 1412
Kiskőrös 1772
Kiskunfélegyháza 2285
Kiskunhalas 741, 742, 756, 792, 1575, 1696, 1758, 1900, 5555
Kismarja 1401
Kismarton 1680
Kispest 1447
Kissármás 1412

Kistarcsa 1056, 1981, 1984, 2755, 2756, 2757, 2758, 2759, 5241
Kisvarsány 1376
Kisvárd 851, 1376, 1646, 1647, 2061, 2164, 2165, 2166, 2167, 2171
Klessheim 996, 1103, 4801
Kohány 1395
Kolozs megye 1733, 2182
Kolozsvár 109, 218, 233, 273, 375, 386, 389, 413, 803, 812, 820, 823, 891, 1007, 1166, 1393, 1412, 1423, 1592, 1607, 1611, 1612, 1729, 1810, 1811, 1842, 1966, 1978, 2000, 2012, 2013, 2037, 2071, 2099, 2137, 2169, 2170, 2182, 2184, 2185, 2187, 2194, 2203, 2226, 2286, 2334, 2337, 2396, 2402, 2413, 2455, 2566, 2588, 2967, 3059, 3068, 3110, 3117, 3176, 3190, 3193, 3207, 3951, 4046, 4054, 4135, 4136, 4191, 4200, 4215, 4297, 4367, 4589, 4598, 4647, 5521, 5549
Komakút 1623
Komádi 2269
Komárom 884, 1309, 1675, 1725, 1836, 2100, 4444
Komárom megye 1595, 5069
Komárom-Esztergom megye 93, 1586, 1720
Komló 1770
Komlós 1450
Konyár 1384, 1399, 1401
Korond 1383
Kosow (Koszov) 448, 2385
Kópháza 903, 1344
Kölese 2080
Köln 4846
Körmend 1421, 1711, 1713, 5556
Körös-vidék 552
Körösladány 1751
Körösnagyharsány 1441
Kötcse 1728
Kövesd (Nagykövesd, Zemplén megye) 1373
Kövesd (Szilágy megye) 1383
Kövesegyháza 1395
Közel-Kelet 718
Közép-Európa 188, 313, 321, 467, 484, 487, 1055, 1182, 1184, 1208, 1355, 2168, 2977, 3656, 3702, 3795, 4240, 4468, 5354, 5393, 5409, 5523, 5530
Közép-Kelet-Európa 3669
Középvíró 1387
Kőbánya 2270
Körösmező 919, 1369, 1495, 1619, 1848, 2425
Kőszeg 717, 727, 903, 1344, 1421, 1527, 1552, 1783, 1784, 1797, 1802
Krakkó 2395
Kraszna 1383, 1412
Kratzau 2064
Kunhegyes 905, 1493, 1503, 1673
Kunmadaras 2633, 5416, 5435, 5454, 5458, 5459, 5460, 5463, 5469
Kusnica 1396

Landsberg 2185
Langenbielau 2137
Laskod 1376
Láca 1410
Legyesbénye 1410
Leipzig lásd Lipcse
Lelesz 1373
Lendva 1604, 5561
Lengyelország 268, 453, 455, 811, 2974, 3053. 3133. 3862, 4699
Lenti 2005
Lenzing 2483
Leordina 1387
Lepsény 1375
Lesvárpuszta 1344
Léva 2075
Lichtenau 2083
Lichtenwörth 1348, 2099, 2855
Linz 2483
Lipcse 1678, 2083, 2159
Lipótmező 1822
Lipótváros 2451
Lisicovo 1396
Lisszabon 2789, 2806, 2808
London 1053, 4382, 5328
Los Angeles 1956, 1993
Losonc 2112
Lónya 841
Lublin 2304
Luneburg 2021
Lüki 1395

Madagaszkár 1242
Madaras 1569
Magdeburg 2000, 2273
Magnyitogorszk 4647
Magyarbánhegyes 1627, 1830
Magyarkeresztúr 1452
Magyarláros 1412, 1422, 1571, 2074
Magyaróvár 1781
Majdanek 2304
Majdánka 1467
Majszin 1387
Makó 830, 1420, 1742, 1830, 1856, 1863, 1887, 1919, 1920, 2001, 2432, 3936, 3937, 5454
Margitta 1395, 1412, 1958, 2125
Markkleeberg 2319
Maros megye 1883
Maros-Torda megye 1666

Marosvásárhely 1364, 1406, 1412, 1453, 1694, 1782, 1800, 2087, 2240, 2298, 2414, 4322
 Martonvásár 1375
 Massachusetts 3380
 Mauthausen 104, 129, 839, 843, 875, 885, 891, 1111, 1227, 1232, 1948, 1964, 1981, 2005,
 2042, 2062, 2069, 2077, 2161, 2171, 2188, 2194, 2205, 2220, 2221, 2231, 2234, 2241, 2248,
 2337, 2338, 2339, 2368, 2396, 2399, 2415, 2416, 2430, 2436, 2445, 2447, 2462, 2466, 2467,
 2476, 2477, 2482, 2483, 2484, 2486, 2487, 2489, 2664, 2757, 2800, 2862, 3049, 3964, 4189,
 4274, 4495, 4571, 5091, 5294, 5295, 5309, 5310, 5311
 Mád 862, 1404, 1410, 1417, 2045
 Mágocs 1770
 Mándok 1376
 Máragyulafalva 1387
 Máramaros megye 1369, 1387, 1388, 1400, 1408, 1495, 1500, 1520, 1665, 1691, 1867, 2249
 Máramarosi közigazgatási kirendeltség 1520
 Máramarossziget 1369, 1387, 1388, 1412, 1428, 1495, 1547, 1766, 1987, 2016, 2210, 2233,
 2244, 2259, 2261, 2388, 4369, 4372
 Máriabesnyő 5140
 Mátészalka 1508, 1542, 1543, 1651, 1652, 1683, 1866, 1948, 1956, 2223, 2249, 5454, 5464,
 5466
 Megyaszó 1410
 Melbourne 2277
 Melk 2042, 2194, 2338, 2483
 Melkendorf 2234
 Mettenheim-Mühldorf 2036
 Mezőbánd 1406
 Mezőberény 2327
 Mezőcsát 1404, 2289, 4246
 Mezőkovácsháza 1830
 Mezőkövesd 1398, 1404, 1480, 1697
 Mezőmegyer 1759
 Mezőtelegd 1411, 1412
 Mezőtúr 845
 Micske 1395
 Mikepércs 1384, 1399
 Mikola 2218, 2218
 Mildorf 2249
 Miske 1616
 Miskolc 247, 372, 797, 810, 814, 862, 1404, 1478, 1543, 1790, 1843, 1931, 1953, 1954, 1968,
 2014, 2036, 2091, 2160, 2274, 2398, 2633, 2878, 5263, 5434, 5454, 5465, 5467, 5468
 Mohács 844, 1762, 5544, 5545
 Moldva 4148
 Monok 1410
 Monor 794, 1796, 4489
 Monostorpályi 1399, 1401
 Monospetri 1395
 Moson megye 1463
 Mosonmagyaróvár 874, 1344, 1781, 2245
 Mosonszentmiklós 733
 Moszkva 774, 860, 3267, 3334

Mócs 1412
Mór 1375
Möllersdorf 1920
Muhar 4101
Munkács 407, 870, 1369, 1494, 1495, 1530, 1531, 1600, 1674, 1765, 1768, 1780, 1925, 1937, 1938, 2034, 2148, 2179, 2198, 2197, 2266, 2303, 2393, 2397, 4306
Mühldorf 2292
München-Allach 2036, 2090, 2334

Nagy-Britannia lásd Anglia
Nagy-Magyarország 9, 236, 3653
Nagyatád 1660, 2065
Nagybánya 767, 1363, 1367, 1377, 2042, 4615, 4645
Nagybáród 1411
Nagybocskó 2937
Nagycenk 1344
Nagyecsed 1948, 1949, 2315
Nagyfalu 1383
Nagyida 1379, 1382, 1402
Nagyilonda 1412, 1422, 3174
Nagykanizsa 1858, 2096, 2234, 2512
Nagykálló 1543, 1553, 1717, 1828, 4595
Nagykároly 1412
Nagykáta 860, 4156, 4989, 5155
Nagykereke 1399
Nagykörös 1650, 1689
Nagykunság 3654
Nagylég 5548
Nagyléta 1398, 1401
Nagymagyar 1378
Nagymegyer 1748
Nagymarton 1388
Nagymihály 1918
Nagyrábé 1401
Nagysármás 909, 910, 1412, 1466, 1778
Nagysimonyi 1421
Nagysomkút 1363, 1367, 1377, 1412
Nagyszalonta 1411, 1412
Nagyszalontai járás 1556
Nagyszőlős 1418, 1640, 1898, 1927, 2128, 2162, 2273, 2562
Nagyvárad 811, 828, 891, 1056, 1411, 1412, 1473, 1478, 1556, 1581, 1632, 1633, 1634, 1636, 1637, 1710, 1847, 1857, 1873, 1941, 2021, 2108, 2124, 2159, 2204, 2250, 2265, 2271, 2301, 2323, 2349, 2368, 2400, 2429, 2454, 2514, 2510, 3188, 4163, 4221, 4502, 5079
Naszód 1412
Natzweiler-Struthof (Walldorf) 4334
Náznánfalva 1412
Nemesnádudvar 1616
Nemesszalók 1394

Nemesvámos 1424
Neuengamme 1957
Neunkirchen 2461
Neuss 4846
Neustadt-Glewe 2287, 2381, 5573
New Jersey 2238, 3901
New York 377, 1043, 1494, 2039, 2164, 2345, 2422, 2430, 2571, 2587, 3013, 3328, 3375, 3376, 3378, 3381, 4126
Négyes 1398
Németlövő 747, 1344
Németország (Harmadik Birodalom) 148, 344, 376, 447, 536, 939, 981, 986, 987, 988, 995, 1017, 1027, 1031, 1097, 1194, 1229, 1230, 1243, 2063, 2105, 2251, 2283, 2319, 2600, 2601, 2667, 2685, 2958, 3041, 3416, 3554, 3645, 3681, 3831, 3857, 3898, 3964, 4017, 4270, 4835, 4858, 5260, 5307, 5542
Németország (Német Szövetségi Köztársaság, Nyugat-Németország) 4808, 4809, 4887, 5002
Nickelsdorf 1339, 2322
Nir Galim 2500, 2517, 2551
Nordhausen 2410, 2435, 2531
Norvégia 3233
Noszvaj 1398
Novaj 1398
Nógrád megye 72, 99, 1574, 2242
Nürnberg 1567, 2265, 2605, 3101, 3102, 3670, 4800, 4801, 4802, 4803, 4804, 4805, 4806, 4846, 4878, 4879, 4880, 4881

Nyárádszereda 1406, 2253
Nyitra és Pozsony megye 1521
Nyizsnyij-Tagil 810
Nyíradony 2002
Nyírbátor 2044
Nyírbogát 2024
Nyírcsaholy 5454, 5461
Nyíregyháza 1534, 1554, 1589, 1681, 1812, 1950, 2022, 2051, 2052, 2102, 2119, 2529, 5543
Nyírtjákó 1376
Nyírjespuszta 2264
Nyírkárász 1376
Nyírmada 1376, 1683, 2089, 2263
Nyírség 3981
Nyírtass 1376
Nyugat-Európa 4704
Nyugat-Magyarország 715, 799, 897, 1219, 1234, 1328, 1344, 3076, 5327, 5552
Nyugat-Németország lásd Németország (Német Szövetségi Köztársaság)

Obernheide 2112, 2214, 2473
Oberlanzendorf 2485
Oberwart 12471

Ohrdruf 4294, 4319
Okány 1556
Olaszliszka 1410, 2291
Olaszország 256, 1199, 3216, 4714
Onga 1379
Oranienburg 2453
Orgovány 369, 5214
Orosháza 1507, 1572, 3550
Orosházai járás 1582
Oroszfalu 1377
Oroszország 196, 798, 892, 987, 3308, 3334
Ostwallbau 1227
Osztrák-Magyar Monarchia 150, 258

Óbuda 2492
Ófehértó 1376
Ónod 1404
Ózd 1404

Öcsöd 2139
Ödenburg lásd Sopron
Öregcsertő 1616
Őr 1376

Paks 1397, 1448, 1542, 1543, 1889
Palesztina 2516, 2962, 2983, 2990, 3003, 3004, 3005, 3006, 3008, 3028, 3140, 3169, 3170, 3171, 3172, 3381, 3417, 3850, 4021, 4292, 4908
Pannonhalma 1781, 3057, 3077, 3402, 4617
Pannónia 238, 811
Parajd 1406
Pálosremete 1387
Pápa 1394, 1712, 2154
Párizs 1947, 2846, 4115, 4120, 4713, 4717, 5434
Párod 2911
Pátföld 1373
Pátroha 1376
Perbenik 1373
Persenbeug 2854
Pest 267, 1353, 1517, 1606, 1667, 1838, 1860, 1872, 1891, 2272, 2697, 2721, 2899, 2903, 3055, 3861, 3885, 4108, 4189, 4560, 4679, 5087
Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye 65, 1174, 1743
Petneháza 2171
Petrova 1387
Pécel 4480

Pécs 844, 1374, 1405, 1482, 1483, 1529, 1601, 1628, 1630, 1631, 1692, 1693, 1698, 1750, 1763, 2029, 2155, 2156, 2472, 3238, 4091, 4640, 5229
Pécsvárad 1770
Piliscsaba 5547
Pir 1383
Plaszów 1931, 1943, 1948, 1973, 2022, 2225
Pocsaj 1398, 1401
Podol-Kuzinyovka 749
Pokolfalu 1344
Polany 1373
Poljana (Polena) 4068
Porc 2211
Portugália 2216, 2652, 2773, 3046, 3143, 3159
Potomac 4046
Pozsony 2174, 2175, 2283
Pozsonyligetfalu 740, 748
Pozsonyligetújfalú 1344
Pócsalma 1380
Prága 487, 2118
Pusztavám 723, 724, 727, 741, 758, 775, 792
Putnok 816, 1404, 1961

Rahói járás 2249

Rakaca 1379, 1402
Ravensbrück 2006, 2096, 2105, 2111, 2171, 2242, 2287, 2291, 2361, 2381, 2452, 4555, 5573
Rácalmás 1375
Rákoscás 1564
Rákoshely 1564
Rákoskeresztúr 729, 1564
Rákosliget 1564, 5064
Rákospalota 1427, 3898
Recsk 444
Rehmsdorf-Tröglitz 2159
Remetemező 1377
Retteg 1412, 1422
Ricse 1410
Riedeltau 2062
Riga 2105, 2203
Rimaszombat 796
Rio de Janeiro 5069
Rohonc 1421, 4397
Románia 45, 49, 268, 311, 315, 341, 348, 390, 516, 909, 973, 1050, 1191, 1240, 1306, 1325, 1351, 1361, 1412, 1785, 2414, 2572, 2673, 2687, 2704, 2777, 2931, 3037, 3164, 3175, 3174, 3177, 3181, 3182, 3183, 3184, 3187, 3188, 3192, 3196, 3200, 3202, 3206, 3208, 3209, 3677, 3678, 3900, 4148, 4404, 4639, 4673, 4687, 4699, 4714, 4960, 5331, 5340, 5409, 5549
Rosental 2027
Rozália 1387, 2134, 2275
Róma 996, 3267, 4846

Rónaszék 1387
Rózsahegy 2354
Ruszkova lásd Visóoroszi

Sachsenhausen 2364, 2476
Sajókazinc 1404
Sajószentpéter 1404, 5225
Salgótarján 798, 1443, 1663, 1777, 1885, 1905
Salvador 3156, 3157, 3158, 3159
Salzburg 5050, 5076, 5223
Salzwedel 1988
Sanghaj 1355
Sarkad 1473
Sály 1398
Sáránd 1398
Sárbogárd 1375
Sárkeresztúr 1375
Sárosd 1375
Sárospatak 1410, 1542, 1543, 1771, 2399
Sárvár 1421, 2314, 2398, 2475
Sárrét 1751
Sásd 1770
Sátoraljaújhely 1368, 1410, 1478, 1874, 1962, 1997, 2038, 2145, 2914, 5465, 5535
Schleswig 3681
Schönholz 2006
Seeshaupt 1943
Selvë 1379
Sepsiszentgyörgy 1412, 1509
Seregélyes 1375
Siegendorf 2856
Siklós 844, 1770
Simontornya 1740, 1741, 1889
Siófok 369, 1330, 1624, 1625, 1805
Skandinávia 3231, 4390
Soblas lásd Havasmező
Sokoróalja 1781
Solyómkő 2182
Somogy megye 64, 1432, 1433, 1605, 1702, 1728, 1774, 1775, 1776, 1832
Somorja 1378, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946
Soponya 2367
Sopron 247, 540, 727, 1344, 1505, 1561, 1562, 1676, 1680, 1815, 1816, 1984, 2098, 2189, 2444, 2784, 2833, 3527, 4665
Sopronbátfalva 1344
Sopronkeresztúr 1344
Sopronkőhida 2868, 2905, 2992
Sopron megye 1677, 1724, 1815, 2480
Soroksár 1795

Spanyolország 3143, 3159, 3213, 3215, 3216, 3217, 3218, 3219, 3221, 3223, 3224, 3225, 3226, 5274
Stájerország 2150, 2858
Stettin 2604
Stockholm 2641, 2649, 3256, 3383, 5539
Strasshof (Ausztria) 888, 1164, 1226, 1228, 1337, 1348, 1751. 1955, 1969, 2003, 2106, 2282, 2295, 2309, 2335, 2352, 2465, 2470, 2527, 3963, 4768, 4769, 4777
Stutthof (Ausztria) 125, 128, 1935, 1950, 2000, 2051, 2089, 2203, 2378, 2383
Sükösd 1616
Sülelmed 1383
Sülstorf 4454
Sümeg 829
Svábhegy 4842, 4995
Svájc 1995, 2044, 2155, 2604, 2801, 3046, 3047, 3086, 3110, 3143, 3156, 3324, 3354, 3355, 3356, 3357, 3360, 3404, 3514, 4465, 4466, 4617, 4793
Svédország 2219, 2300, 2369, 3046, 3047, 3143, 3227, 3228, 3229, 3232, 3233, 3234, 3235, 3236, 3237, 3238, 3239, 3243, 3246, 3247, 3248, 3251, 3256, 3266, 3267, 3276, 3280, 3281, 3290, 3305, 3308, 3310, 3334, 3335, 3340, 3343, 3349, 3383, 3643, 3721, 4390, 4588
Sydney 2360

Szabadka 1390, 1472, 1515, 1516, 1807, 2978, 4044

Szabadkígyós 1572

Szabolcs megye 1648, 1861, 2383

Szabolcs Szatmár megye 2080

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 92

Szabolcsbaka 1376

Szalárd 1411

Szalónak (Schleining) 1561

Szamos 4647

Szamoskrassó 2157

Szamosújvár 1412, 1416, 2226

Szamosveresmart 1377

Szaplonca 1387, 1412

Szarvas 1719, 2139

Szarvaszó 1387

Szatmár megye 1548, 1558, 1861, 1948, 1949, 2067, 2157, 2217, 2218, 2315

Szatmárnémeti 1412, 1415, 1478, 1479, 1524, 1983, 1992, 1993, 2061, 2217, 2218, 2288, 2394

Száraskék 1379

Szászrégen 1412, 1565, 1939, 2062

Szeged 356, 368, 573, 752, 880, 904, 1173, 1174, 1436, 1631, 1669, 1715, 1749, 1820, 1830, 1849, 1855, 1856, 1955, 2003, 2085, 2106, 2519, 2725, 2728, 2729, 3485, 3522, 3890, 4021, 4900, 4902, 4903, 5198, 5570, 5572

Szeghalom 1585

Szegilong 1410

Szegvár 5462

Szekszárd 1889

Szene 2314

Szendrő 1404, 1954, 2229, 2230
Szentendre 2235, 5245
Szentes 1373, 1555, 1856, 3524
Szentgotthárd 1344, 1421
Szentistván 1398
Szentpéterszeg 1401
Szepsi 1379, 1382, 1402
Szerbia 807, 881, 2583, 2781, 4266, 4591, 5530
Szerdahely 2318
Szeredna 2532
Szerencs 800, 1404, 1410, 1921, 4621
Szerémség 944
Szete 1403
Szécsény 1425, 1890, 1973
Székelyföld 1592, 5549
Székelyhíd 1411
Székelykeresztúr 1406
Székelyudvarhely 1406
Székesfehérvár 838, 1375, 1532, 1799, 1826, 2110, 2140, 2367, 3040, 4496
Széltálló 13955
Széplak 1395
Szigetszentmiklós 2493
Szigetvár 2736, 2740, 2742
Szihalom 1398
Szikszó 1379, 1382, 1402, 1404, 1936
Szilágycseh 1383, 1412, 2126, 2279
Szilágy megye 1383, 1615
Szilágyosomlyó 1383, 1412, 2161, 2323, 4211, 5057, 5129
Szilágyzovány 855
Szin 1379, 1382
Szíria 3140
Szlovákia 224, 408, 560, 1200, 1918, 2283, 2330, 2331, 2375, 2720, 2777, 2955, 2968, 3052, 3083, 3084, 3085, 3644, 4251, 5530
Szlovénia 5561
Szoldobágy 1395
Szolnok 894, 1486, 1503, 1661, 1662, 1746, 1751, 1792, 2139, 2518, 3963, 4294
Szolnok megye 126
Szolnok-Doboka megye 1460, 2610
Szombathely 90, 1344, 1365, 1421, 1440, 1584, 1825, 1834, 1865, 2123, 2172, 2173, 2495, 3717, 4102, 5515
Szomolya 1398
Szomotor 1373
Szováta 1406
Szovjetunió 167, 697, 704, 726, 772, 801, 810, 813, 815, 833, 852, 855, 856, 865, 901, 981, 989, 2639, 2958, 3259, 3293, 3334, 3366, 3367, 3368, 3415, 3573, 3669, 3984, 4000, 4276, 4647, 4733, 5062, 5344, 5418, 5483
Szögi 1410
Szuhabaranka 1396
Szunyogd 1395

Szurdok 1383, 1387

Tab 1775, 1776

Tabi járás 1728

Taktaharkány 1410

Tamási 1889

Tapolca 1391, 1626, 1739

Tarcal 1410, 2176

Tarnów 445

Tasnád 1525, 1933

Tata 1813, 2100

Tatabánya 1444

Tállya 1404, 1410

Tárkány 1373

Tchopau 1907

Tekla 2173

Tel-Aviv 109, 233, 1540, 2056, 4785

Temerin 4002

Terebes 1395

Tettnang 4846

Técső 842, 1387, 2077

Téglás 1384

Theresienstadt 1678, 1984, 2003, 2048, 2085, 2130, 2131, 2151, 2352, 2537, 4826, 5161

Thorn 2000

Tibolddaróc 1398

Tiergarten 4846

Tirol 2804

Tiszabездéd 1376

Tiszebércel 1963

Tiszaeszlár 301, 324, 5455

Tiszaféregyház 2195

Tiszaföldvár 1546

Tiszafüred 1654, 1658

Tiszakarád 1962

Tiszalök 2378

Tiszalúc 1410

Tiszmárton 1376

Tiszaszászfalu 2162

Tiszaújlak 2089

Tokaj 1410, 1708, 1769

Tolcsa 1410, 1996, 2038

Tolna 1889

Tolna megye 100, 1737, 1889

Torda 1361, 1877, 3174, 3185

Torna 889, 1379, 1382, 1402, 1528

Toronto 1632, 2741, 4900, 4902, 4904, 5482

Toronya 1545

Tószigetcsiliköz 1781

Tóti 1395
Tótkomlós 1431, 1442, 1449, 1904
Törökország 3086, 3143
Tökésbánya 1377
Transzilvánia lásd Erdély
Transznisztria 2043, 3037
Trádám lásd Entrádám
Treblinka 2306, 2307
Treiskirchen 1920
Trianon 264, 2646, 3657, 3703
Turc 1413
Tuzsér 1376
Tüskevár 1394

Udvarhely megye 1734, 5550
Uganda 3168
Ugocsa megye 1369, 1495, 1522
Ugod 1394
Ukrajna 684, 695, 697, 699, 703, 706, 720, 785, 793, 794, 798, 802, 803, 805, 809, 812, 821, 822, 823, 824, 828, 830, 838, 856, 860, 863, 865, 871, 892, 1241, 2289, 2354, 2811, 4149, 4150, 4152, 4154, 4158, 4159, 4273, 4274, 4286, 4287, 4289, 4347, 4541, 4648, 5018, 5027, 5058, 5137, 5160
Ung megye 1369, 1495, 1523
Ungi közigazgatási kirendeltség 1523
Ungvár 407, 885, 1369, 1495, 1496, 1706, 1935, 2040, 2283, 2321, 2376, 2380, 2382, 4096
Unsdorf 1494
Uruguay 2243
Úszód 1616
Uzsok 2297

Újfalu 1377
Újfehértó 1462
Újhely 1864
Újkígyós 1572, 1599
Újpest 247, 1718, 1982, 2879, 4078, 4672
Újvidék 911, 930, 931, 932, 935, 936, 937, 938, 945, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 1169, 1490, 1491, 1570, 1974, 2082, 2906, 2907, 2956, 4181, 5029, 5040, 5083, 5085, 5089, 5114, 5117, 5130, 5156, 5180, 5235, 5560
Úzvölgytelep 1939

Vaja 1376, 2223
Vajdaság 944, 4899
Vajdácska 1410
Varsó 2911, 4893
Vas megye 1365, 1421, 1437, 1439, 1794, 1834

Vasvár 1850
Vatikán 2570, 3046, 3143, 3392, 3394, 3464, 3466, 3555, 3557, 3559, 3561, 4396
Vác 1362, 1389, 2450, 4922, 4959
Vámosmikola 1403
Vámospércs 1384
Vámospéres 1551
Vámostelek 887
Váncsod 1401
Vármező 1383
Várvíz 1395
Vedresábrány 1395
Veresegyház 2333
Veresháza 3934
Veszprém 1469, 1623, 5530
Veszprém megye 89, 1533, 1902
Verzár 1395
Viaszló 1884
Villány 1770
Villmány 1379, 1402
Visóoroszi (Ruszkova) 1387, 1400
Vizsoly 1379, 1402
Voronyezs 754, 774, 4190, 5239

Waldsee 2155, 2250
Waldviertel 1342
Walldorf 4334
Wannsee 2604
Washington 208, 1045, 1051, 1571, 1687, 1688, 1913, 1932, 1936, 2358, 2378, 4431, 4460
Weilheim 2667
Wales 4528
Wiener Neustadt (Bécsújhely) 1948
Wittstock 2381, 2453
Wroclaw 2027, 5552
Wustegiersdorf 2406

Zabie 448
Zala megye 82, 132, 1439, 1641, 1642, 1643, 1761
Zalaegerszeg 1498, 5376
Zádnya 1396
Záhony 1376
Zelem 2456
Zemplénagárd 1373, 1410
Zemplén megye 1410, 1477,
Zétény 1373
Zilah 1383
Zombor 1446, 1707

Zugló 4119, 4935
Zürich 3404

Zsibó 1383